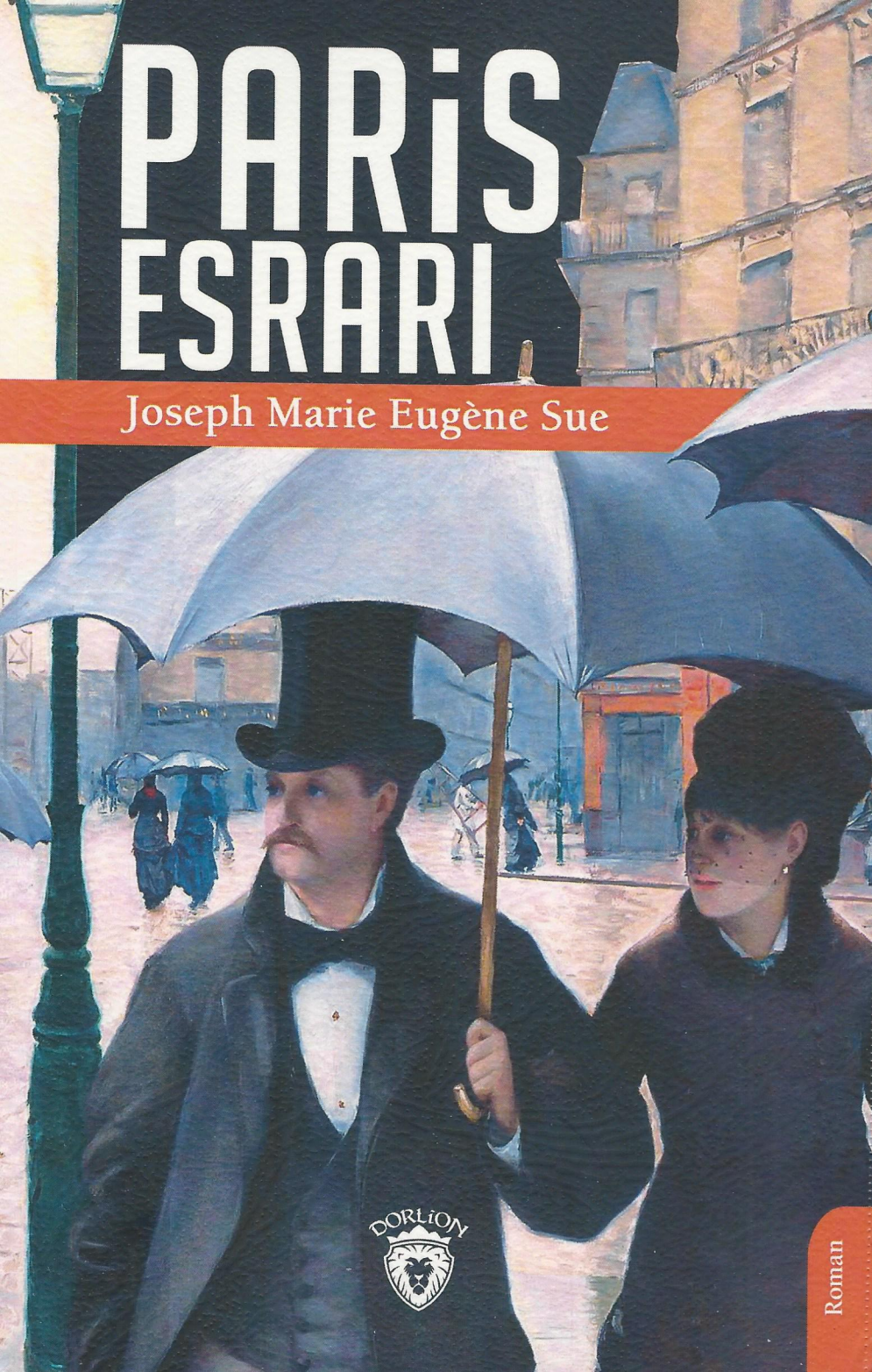
PARIS ESRARI

Joseph Marie Eugène Sue



DORLION

Roman

PARIS ESRARI

Joseph Marie Eugène Sue



Joseph Marie Eugène Sue
Paris Esrarı

Genel Yayın Yönetmeni: Aydın Şimşek
Editör: Dorlion Editör Atölyesi
Çeviri: Cevahir Ceylan
Kapak Tasarım & Sayfa Düzeni: Dorlion Tasarım Atölyesi
1. Baskı: Şubat 2022

Sertifika No: 33967
ISBN: 978-625-419-121-3

© Dorlion Yayınları | Şubat 2022
© Joseph Marie Eugène Sue | Şubat 2022

Merkez Adres: İstiklal Mah. Yeşiltepe Sok. 24/ A Eskişehir

Şube Adres: Kültür Mahallesi, Liderler İş Merkezi,
Kızılırmak Cd. D: No: 63/9 06420 Çankaya/Ankara
Tel: (0312) 433 03 78 • Gsm: (0555) 037 73 19 • (0530) 307 10 93

İç Baskı & Cilt: Bil Ofset Basım Yayın Matbaa Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
Tesviyeci Caddesi No: 7/5 İskitler- Ankara

Tel: 0312 433 03 78
Sertifika No: 46767

© Bu kitabın yayın hakkı Dorlion Yayınları'na aittir.
Dorlion Yayınları™ bir **İnsancıl Sahaf** tescilli markasıdır.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

web: www.dorlionyayinlari.com
e-posta: dorlionyayinlari@gmail.com

KİTAP İSTEME ADRESİ:
İNSANCIL
Sipariş Hattı: 0 530 307 10 93 - 0 532 674 09 30
web: www.insancilkitap.com • ***e-mail:*** depo@insancilsahaf.com

ÖN SÖZ

"Paris Esrarı" adı ile Türkçeye çevirdiğimiz bu roman, 1842- 1943 yıllarında Paris'te çıkmakta olan Journal des Debats, gündelik gazetesinde tefrika edildi. O zamandan beri dünya gazetelerinde binlerce, yüz binlerce roman tefrika edilmiş, fakat hiçbiri "Les Mystere de Paris" in yazgısını yaşamamış ve eriştiği başarıya ulaşamamıştır. Bu roman tefrika edilirken, gazetenin satışı birkaç misli artmış, okuyucular yazara, romanın muhtelif kahramanlarının tecellileriyle alakadar ricalarda bulunmuşlar, gazete idaresinin önünde bekleşmişler, yalvarmışlar, hatta kendisini tehdit bile etmişlerdi.

Kimisi roman kahramanlarından Şurinör'e âşıktı ve her bölümde onun bir macerasını okumak istiyordu. Kimisi yine kahramanlardan Mari'nin ıstıraplarının artık bitmesini ve saadete erişmesini arzuluyordu. Kimisi de katilin cezasının verilmesinde acele edilmesine taraftardı.

Kısacası okuyucular, roman devam ettiği müddetçe kahramanlarla birlikte güldüler, ağladılar, sevindiler ve acı çektiler...

İşte şimdi elinize almış olduğunuz Paris Esrarı böyle bir romandır.

Les mysteres de Paris neden böyle bir başarı kazandı? Bunu, romanı okuyup bitirdikten sonra anlayacaksınız.

Bazıları, bunun sebebini bu romanın dünyanın ilk tefrika romanı oluşunda sezerler. Tefrika romanların ceddi olan bu eser, yüz yıldan fazla bir zaman önce yazılmış olmasına rağmen, bugünkü torunlarının büyük birçoğundan kat kat üstündür. İçindeki vaka, entrika ve tip zenginliği bakımından "Paris Esrarı"ndan on romanlık mevzu çıkar! diyenleri, siz de haksız bulmayacaksınız. Yüz yıldan beri nesilleri merak, heyecan ve ıstırap içinde sürüklemiş olan bu eserin, okuyucularımı tatmin edeceğini umuyorum.

Romanın yazarına gelince, asıl adı Marie-Joseph Sue olan bu zat, bütün eserlerine Eugene Sue imzasını atıyordu. Kendisi Prens Eugene de Beauharnais ile meşhur İmparatoriçe Josephine'in torunuydu ve çok kibar bir aileye mensuptu. 1804 yılında Paris'te doğmuş ve 1857 yılında Annecy'de ölmüştür. Asıl mesleği cerrahlıktı. 21 yaşında gemilerde doktorluğa başlamış fakat 1829'da istifasını vererek denizciliğe ait romanlar yazmaya başlamıştı. Plick et Plock adlı ilk denizcilik romanı 1831 yılında çıkmıştır. Bundan sonra şansını modern romanlar yazmakta denemiş, nihayet o zamanın Fransa'sındaki fikir cereyanlarına uyarak demokratça sempatiler peydahlamış ve halka inen entrika ve aşk romanları yazmaya başlamıştır.

Bu sahadaki ilk eseri Türkçemize "Paris Esrarı" adı altında mal ettiğimiz Les Mysteres de Paris'dir. Bundan sonra 1844-1945 yıllarında yukarıda adı geçen gazetede yine müthiş bir rağbet gören ve hudutsuz heyecanlar uyandıran "Le Juif Errant Serseri Yahudi" romanını, tefrika suretiyle yayımlamıştır.

Eugene Sue, bilhassa harikulade hayal gücüyle meşhur bir Fransız yazıcısıdır ve sanatının en yüksek zirvesine de elinizde bulunan bu romanla çıkmıştır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ 3

PARİS ESRARI

BİRİNCİ KISIM 7

Bodrum Meyhanesi 7
Gualöz'le Şurinör'ün Hikayesi 23
Tomas Seyton ve Kontes Sara 43
Kır Gezintisi 53
Mörf ve Rodolf 69
Buluşma 79
Kanlı Yürek 89
Kurtuluş 93
Ceza ve Mükafat 101
Araştırma 109
Gualöz (Meryem) Hakkındaki Malumat 111
Tampl Sokağı'ndaki Ev 121
Balo 139
Tam Zamanında 153
Pusu 161
Morellerin Felaketi 181
Luiz Morel'in Çektikleri 205
Noter Jak Ferran 233
Kaza 253
Rigolet'in Kederi 261

Konsiyerjri Hapishanesi 275
Ravajör Adası 287
Bahtsız Ana Kız 305
Sahtekâr 317
Bir Ölüm Yolculuğu 335
Umulmadık Bir Hadise 351
Baykuş 367
Üvey Ana 385
Şehvetin Pençesinde 407
Kahrolsun Gammazlar 423
Müthiş Adalet 449
Bir Hakikat ve İki Ölüm 461
Baba ve Kız 475
Akıl Hastanesinde 503
Marsiyal ve Şurinör 515

BİTİŞ 529
Gerolştayn Dükalığında 529
Prenses Amelya 537
13 Son Kânun 543

PARİS ESRARI

BİRİNCİ KISIM

I

BODRUM MEYHANESİ

18... yılı on birinci ayın sonlarında yağmurlu ve soğuk bir akşamdı. Başına geniş kenarlı bir hasır şapka geçirmiş, altındaki mavi bezden işçi gömleği, yine aynı bezden bir pantolon üstüne sarkan güçlü kuvvetli bir adam, Şanj köprüsünü geçti, Paris'in merkezinde adliye sarayından Notr-Dame kilisesine kadar uzanan dar, eğri büğrü, çapraşık ve karanlık sokaklara daldı.

Bu civar, sınırları pek belli ve sıkı gözaltında bulundurulan bir mahalle olmakla beraber, Paris haydutlarının çoğu burada barınır veya buluşur ve Tapi-Fran adı verilen meyhanelerde toplanırlar. Tapi-Fran, katiller ve hırsızlar dilinde "bodrum meyhanesi" demektir. Müşterileri büsbütün Paris halkının ayak takımından ibaret olan bu meyhaneleri çok kere, argo adı verilen bu haydut dilinde erkeğine Ogr (dev) ve dişisine Ogres (devanası) denen bir sabıkalı işletir.

O gece de rüzgâr, şiddetle şehrin daracık ve hazin sokaklarında savruluyor; sallanan fenerlerin soluk ve titrek ışıkları, çamurlu kaldırımların ortasından akan derecikle-re aksediyordu. Sokaklar, o kadar dardı ki çürük çerçeveli tek tük pencereleri bulunan çamur renkli evlerin çatıları âdeta birbirlerine değiyordu. Karanlık ve pis geçitler, daha karanlık ve pis merdivenlere götürüyordu. Ve bu dar merdivenler öyle bir dikine iniyorlardı ki nemli duvarlara çakılan halkalardan geçirilmiş halatlara tutunarak inmek bile bir meseleydi.

Bahsettiğimiz adam, şehrin göbeğindeki Fev Sokağı'na girince yürüyüşünü yavaşlattı. Artık yerine ulaşmıştı. Gece zifiri karanlıktı; rüzgârla yağmur, duvarları dövüyordu. Uzakta, adliye sarayının saati onu çaldı.

Mayaralar kadar karanlık bina girintilerine kadınlar sinmişti. İşçi gömlekli adam, birden bu sessiz ve mahzun mahluklardan birinin önünde durdu, kolundan yakaladı ve söylendi:

– Merhaba Gualöz (Şarkıcı)!

Kadın geriledi ve korkak bir sesle:

– Merhaba Şurinör! diye cevap verdi. Canımı acıtma Allah'ını seversen!

Kürekte mahkûmiyetini bitirerek çıkmış olan bu adama, Şurinör yani, bıçakla adam öldüren, Şişçi adını vermişlerdi. Şişçi, kaba bir kahkaha savurdu:

– İyi oldu da seni gördüm! Haydi bakalım iki kadeh rakı ısmarla! Yoksa çalgısız oynatırım seni!

Şarkıcı dedikleri kadın, bütün mahalleyi kasıp kavuran bu adamdan korkusundan titreyerek:

– Bugün param yok vallahi! dedi.

– Numara yapma! Paran yoksa Bodrum palastaki Devanası sana ödünç de verir!

– Nereden verecek? Daha ne kirayı verdim ne de sırtımdakilerin parasını...

Şişci, gece kadar karanlık bir kapıya doğru kaçan Gualöz'ün peşinden seğirtirken bağırdı:

– Atlatıyorsun ha?

Biraz sonra haydut, yakaladığı incecik bileği koca avucunda sıkıyor ve söyleniyordu:

– Şimdi elime geçtin! Seni bir zıplatayım da gör...

Fakat bu sırada azimkâr bir erkek sesi duyuldu:

– Bırak onu! Şimdi sen zıplayıp dans edeceksin!

– Sen misin Kızıl Kollu? Sıkma öyle... Kapındayız ya, herhâlde sensindir... Cevap versene!

Ses:

– Kızıl Kollu filan yok burada! dedi.

– Mademki ahbap değilsin, öyleyse şimdi kan çıkacak... Senin elin mi bu tuttuğum? Ne biçim el öyle o, kadın eli gibi?

Ses, şöyle cevap verdi:

– O el, bu elin eşidir!

Ve Şişçi gırtlağına yapışmış olan elin nazik cildi altında çelik gibi sinirlerin gerildiğini hissetti. Kadın, bu esnada kapının basamaklarına tırmanmış sesleniyordu:

– Benden tarafa çıktığınıza teşekkür ederim Mösyö! Şurinör'e rakı parası veremedim diye beni dövecekti. Belki de alay ediyordu. Kendinize dikkat edin fena şişler ha!

Meçhul adam:

– Ona Şişçi derlerse, bana da adı ile sanı ile Gözü Pek Eşkıya derler, dedi.

Sonra hep sustular. Bir an ortalıkta bir dövüş gürültüsü hâkim oldu. Şurinör, kendini boşu boşuna düşmanından kurtarmaya çabalarken söyleniyordu:

– Amma kuduz şeymişsin be! Dur hele şimdi hem karının hem de senin hesabını sana ödetirim yine!

Öteki:

– Merak etme! Yumrukla öderim! dedi.

– Yüreğin varsa gel şu fenerin altına!

– Gel... oraya gidelim!

Ve gırtlağından yakaladığı Şişçi'yi kapı aralığından dışarı, fener ışığının vurduğu sokağa itti. Haydut, bu itişle sendelediyse de kendini çabucak toparladı ve zarif, ince vücudundan, harikulade kuvveti umulmayan düşmanına saldırdı. Fakat, birkaç dakikalık dövüşten sonra hem güçlü kuvvetli ve hem de kavga ustası bir adam olan Şişçi, hocasını bulduğunu anlamakta gecikmedi. Yabancı, kendisini iki defa çelmelemiş yere yıkmıştı. Öteki mağlup olduğunu bir türlü kabul etmeyerek tekrar saldırınca, Gualöz'ün koruyucusu usulünü değiştirerek herifin başına ve yüzüne, muşta ile vurulmuşa benzeyen şiddetli bir yumruk yağmuru yağdırdı. Londra boksörlerinin bile alkışına layık olan bu yumruklar, külhanbeyi kavgasının bilmediği şeyler olduğu için

kafası allak bullak olan Şurinör, boğuk boğuk söylenerek dana gibi kaldırıma seriliverdi:

– Benim işim bitik! Yeter artık!

Beri yandan kadın da yalvarıyordu:

– Aman, bırakın sakın öldürmeyin Mösyö! Yazıktır!

Ve bir taraftan da hayret içinde soruyordu:

– İyi ama siz kimsiniz canım? Sent-Eloi'dan Notr-Dame'a kadar bu mahallede Şurinör'le başa çıkan bir İskelet vardır, bir de Mektep Hocası... Doğrusu yamanmışsınız. Teşekkür ederim Mösyö... Siz olmasaydınız, belki de beni dayaktan öldürürdü.

Yabancı, cevap vermiyor, bütün dikkatiyle kadının sesini dinliyordu. Şimdiye kadar böyle tatlı ve berrak bir ses duymamıştı. Gualöz'ün yüzünün hatlarını seçmeye çabaladıysa da gece çok karanlık ve fenerlerin ışığı çok sönüktü. Birkaç dakika yerde kıpırdanmadan kalan Şişçi, nihayet elini kolunu kımıldatmış, sonra da ayağa kalkmıştı. Kadın, koruyucusunu kolundan çektikten sonra hemen yine uzaklaşarak:

– Dikkat edin! diye seslendi.

Adam:

– Merak etme kızım! dedi. Daha doymadıysa ben onu doyururum...

Fakat, mağlup haydudun şöyle söylendiğini duydu:

– Bu kadarı yeter bana! Ne yüzümden ne gözümden hayır kaldı. Bugünlük bu yeter... Bir daha ki sefere rastlaşırsak yine konuşuruz.

Yabancı, tehditkâr bir tavırla:

– Doymadınsa biraz daha vereyim! dedi.

Şurinör, dargın bir eda ile konuşuyordu. Fakat kendi kıratindaki bütün adamlarda olduğu gibi kuvvete karşı saygı duymakta olduğu da muhakkaktı:

– Yok yok! dedi. Yaman adammışsın! Adamakıllı hesabımı gördün! Doğrusu şimdiye kadar kemikleri demirdenmiş gibi sağlam olan İskelet'le, Mektep Hocası'ndan başka hakkımdan gelen olmamıştı.

– Eyy... Şimdi ne oldu?

– Ne olacak, hesabımı temizledin! Tabii sen de bir gün ustanı bulursun! Dünya böyledir... El elden üstündür. Şurinör'ü yere yıktım diye artık buralarda övün dur... İyi ama kimsin sen be? Ananın babanın diliymiş gibi bizim argoyu da konuşuyorsun. Hırsızsan bende iş yok. Ben bir zaman adam şişledim ama gözlerimi kan bürüdü, kızdım da ondan. Onu da küreğe gidip ödedik! Artık Paris'te oturmama da izin verdiler. Hâkimlere verecek hesabım kalmadı. Fakat arakçılıktan anlamam. İstersen Gualöz'e de sor...

Kadın da lafa karıştı:

– Yok! dedi. Doğrusu hırsızlık yapmaz!

Yabancı söylendi:

– Haydi gel de iki kadeh rakı içelim. Ben de sana kim olduğumu anlatayım. Barışalım artık!

– Olur... Barışalım! Doğrusu ustaymışsın, demir gibi yumruk atıyorsun. Bu numarayı bilmiyordum. Şunu bana da öğretsene ne olur!

– İstediğin zaman, tekrar başlarım...

Şurinör bir kahkaha attı:

– Yok canım! Her seferinde de tecrübe tahtası biz olacak değiliz ya! Çekiç gibi indiriyordun yahu... Ha, sen Kızıl Kollu'yu tanıyor musun? Onun evinde ne işin vardı?

Yabancı bu sualden pek hoşlanmamış göründüyse de tekrar önemsemez bir tavır takındı:

– Kızıl Kollu mu? diye sordu. O da kimmiş? Bu evde yalnız, o mu oturuyor?

– Öyle ya, senin işin beni ilgilendirmez! Hayır, hani bu evde bir odası vardır da... Hep Şanzelize'deki meyhanesinde oturur ama, zaman zaman buraya da gelir. Neyse, kapatalım bu bahsi...

Sonra Gualöz'e döndü:

– Aferin! dedi. İyi kızmışsın hani! Zaten seni dövecek de değildim... Bilirsin ya, öyle çoluk çocukla işim yoktur benim. Şaka yapıyordum. Ama aferin sana! Bu mösyöyü benim aleyhime kışkırtacağına bilakis efendilik ettin! Sen de bizimle beraber gelsene!

Ve yabancıdan tarafa bakarak:

– Kafayı çekeceğimize, istersen "Beyaz Tavşan"ın Devanası'na gidip karnımızı doyuralım! dedi.

Yabancı razı oldu:

– Âlâ! Yemekler benden... Sen de gelecek misin Gualöz?

– Teşekkür ederim mösyö! Öyle bir yumruk savurdunuz ki seyrinden bile iştahım kaçtı.

Şurinör söylendi:

– Aldırma! İştah dediğin yemeye kaşık attıkça kendiliğinden gelir! Beyaz Tavşan'da iyi yemek yaparlar bilirsin ya!

Ve üç ahbap, tam bir anlaşma içinde meyhaneye doğru yola koyuldular. Şurinör'le, yabancının boğuşması sırasında iri yarı bir kömürcü, uzaktan, heyecan içinde bu mücadeleyi seyretmişti. Üçünün yola koyulduğunu görünce, o da peşlerine düştü. Sonra yabancı, Surinör ve Gualöz'ü önden meyhaneye sokup da kendisi arkada kaldığı vakit bu kömürcü, hemen yabancının yanına yaklaşarak, gayet saygılı bir tavır takınıp, Almanca:

– Aman haşmetmeab, dikkat buyurunuz! dedi.

Yabancı omuz silkeleyerek önemsemedi ve arkadaşlarının arkasından meyhaneye girdi. Kömürcüye gelince kapının önünden ayrılmadı ve bütün bu çeşit bodrum lokanta ve meyhanelerinde olduğu gibi, kapılarının camı, içeriden üstübeçle sıvanmış olan camın bir sıyrığından içerisini gözetlemeye ve dinlemeye koyuldu.

Beyaz Tavşan meyhanesi, Fev Sokağı'nın ortalarında ve önü iki pencereli bir büyük evin bodrum katındaydı. Evin antresinin üstünde uzun bir fener asılıydı ve bu fenerin camında kırmızı yazı ile: "Burada gecelenir!" yazardı.

Meyhane, alçak tavanlı uzun bir odaydı. Tavanı islenmişti ve kötü bir fenerin loş ışığı ile aydınlanıyordu. Odanın iki yanında altı masa vardı ve hem masalar hem de oturulacak sıralar birer uçlarından duvara çakılmıştı. Dipte mutfağa açılan bir kapı, sağda gişenin yanında da üç meteliğe gecelenilen izbelere varan yolun kapısı vardı. Buranın sahibi Ponis Ana adlı bir kadındı ve geceleri yatak kiralamak, meyhane işletmek ve bu pis sokaklarda kaynaşan biçarelere giysi kiraya vermek gibi üç türlü iş görürdü. Devanası, kırklık vardı. İriyarı, şişman, al al yanaklı ve biraz da kıllıcaydı. Sesi kalın ve erkek sesi gibiydi, iri kolları da bir hayli kuvvetli olduğuna işaret ederdi.

Bir yanda korkunç yüzlü iki adam, önlerindeki şarap sürahisine ancak dokunuyor ve endişeli bir tavırla bir şeyler fısıldaşıyorlardı. Biraz ötede on altı yaşlarında kadar, tüysüz yüzlü, sönük gözlü bir delikanlı oturuyordu ve önündeki rakı kadehine dokunmuyordu bile. Bodrum palasın öteki, kadınlı erkekli daimî müşterilerinde dikkate değer bir hâl yoktu. Şurada bir iki vahşi surat, ötede kaba bir keyif, beride de şaşkın bir sessizlik hâkimdi. Yabancı Şurinör ve Gualöz içeri girdikleri vakit, bodrum meyhanesi bu hâlde bulunuyordu.

Bu üç insan, hikâyemizde çok mühim bir yer alacakları için, kendilerini iyice bir gözden geçirmemiz lazımdır:

Şurinör, uzun boylu ve atletik yapılı, beyaza çalan sarı saçlı, kalın kaşlı ve saçlarını şakaklarına doğru uzatmış bir adamdı. Güneş, sefalet ve kürekte çektiği meşakkatler, yüzünü kürek mahkûmlarına mahsus zeytin koyuluğunda bir esmerliğe boyamıştı. Adının pek kötü olmasına rağmen yüzünün hatlarında vahşet değil, kaba bir saflık ve büyük bir cesaret hâkimdi.

Gualöz, on altı buçuk yaşında vardı. Muntazam yüzünün üstüne berrak bir alın hâkimdi. Melek gibi yüzünü, uzun kıvırcık kirpiklerle süslenmiş, mahzun bakışlı bir çift mavi göz süslüyordu. Küçük ağzı hemen hiç gülmüyordu. Burnu muntazamdı ve yuvarlak çenesiyle birlikte bütün hatlarında meşhur İtalyan ressamı Rafael'in tablolarındaki çehrelerde görünen bir hat temizliği ve asalet vardı. Sarı saçları, şakaklarının iki yanından yanaklarına dökülüyordu. Beyaz gerdanına mercan bir gerdanlık takılıydı. Çok geniş, kahverengi giysisinin içinde ince, balık etinde vücudu belli oluyordu. Omuzlarına atılı yeşil süslü, turuncu şalı, göğsünün üstünde kavuşturmuştu.

Gualöz'ün sesinin güzelliği, koruyucusunun da dikkatinden kaçmamıştı. Hakikaten de bu sesin tatlılığı, gürlüğü ve ahengi, burada aralarında yaşadığı mahvolmuş kadınlar ve haydutlar sürüsünü bile çok kere cezbeder, bir şarkı söylemesi için sık sık yalvarırlardı. Gualöz'e, herhâlde yüzünün saflığından ötürü, bir lakap daha takmışlardı: Meryem, derlerdi.

Gualöz'ün koruyucusu (adı Rodolf'du) otuz altı yaşlarında görünüyordu. Orta boylu, ince ve muntazam yapılı, Şişçi ile yaptığı mücadelede gösterdiği kuvvet, kendisinden katiyen umulmayacak bir adamdı. Rodolf'un karakterini tarif etmek güçtü, alnının kırışıkları, düşünen bir adam hissini veriyor ve ağzının azimkâr şekli, başını hükmeden bir tarzda tutuşu da kuvvetli bir irade sahibi olduğunu gösteriyordu. Şurinör'le boğuşması sırasında da kuvvetinden emin bir adam haliyle, hiçbir hiddet göstermemişti. Yüzü fevkalade adeta bir erkekte rastlanamayacak kadar güzeldi. Gözleri iri ve ela idi, burnu hafif kemerli, saçları da kaşları ve küçük bıyığı gibi açık kumraldı. Rodolf, meyhanedekilerin tavırlarını kolaylıkla takındığı ve dillerini de mükemmel konuştuğu için hiç göze çarpmıyordu. Yalnız ellerinin zarafeti ve tavrındaki azimkâr kibarlık, bu halkla arasına bir uçurum koyuyordu.

Bodrum meyhanesine girerken Şurinör, iri ellerini Rodolf'un omuzuna koyup bağırdı:

– Şurinör'ün ustasına selam verin! Vallaha ahbaplar... Şu delikanlı, adam akallı suyumu çıkardı. Karnını deştirmek veya kafasını kırdırmak isteyen varsa gelsin! Hatta bu sefer Mektep Hocası ile İskelet de ustalarını buldular. İsteyenle bahse girerim!

Bu sözleri duyan Devanası'ndan en küçük müşteriye kadar herkes, Şurinör'ün ustasına korku ile karışık bir saygı

ile baktı. Meyhane sahibi Devanası, hatta kimseye göstermeye tenezzül etmediği bir tebessümle gülümsedi. Sonra bunu da kâfi görmeyerek yerinden kalkıp, müşterisiyle arkadaşlarının ne siparişleri bulunduğunu öğrenmek için ayaklarına kadar geldi. Bu saygıyı, Şurinör'ü de titreten iki müthiş sabıkalı olan Mektep Hocası ile İskelet'e bile göstermemişti.

Bir tarafta oturan karanlık suratlı iki adamdan birisi, Rodolf'un masasını ihtimamla silen meyhaneci kadına eğildi:

– Koca Topal gelmedi mi bugün? dedi.

– Geldi.

– Yanında idam edilen Marsiyal'in kızı da var mıydı? Hani şu ravajör adasındaki Marsiyaller yok mu, onları diyorum...

Kadın aksi aksi terslendi:

– Ne sorup duruyorsun? Ben senin casusun muyum burada? Müşterilerimi gözetleyip kolluyorum mu sandın?

Adam, homurdanarak yerine oturdu. Arkadaşına:

– Belki de Koca Topal, Tampl Sokağı'ndaki o Jermen adlı züppenin dersini vermek için gecikmiştir! dedi.

– Onu temizlemek mi istiyorlar?

– Hayır... Biraz kanatacaklar o kadar. Nantları ele vermiş de... Kızıl Kollu söylemişmiş...

– Koca Topal düşünsün! Daha hapishaneden çıktı çıkmadı, yine iki eli iş doldu.

Meryem, meyhaneye Şurinör'ün ardından girmişti. Bir masada tek başına rakısını içen tüysüz delikanlıyı görünce seslendi:

– Hey Barbiyon! Hâlâ rakı mı içiyorsun?

Delikanlı piposundan havaya kalan dumanlar savurarak boğuk bir sesle cevap verdi:

– Rakım, tütünüm olsun da ne yiyecek ararım ne de başka bir şey!

Devanası, Gualöz'e yaklaşmış, kıskanç gözlerle genç kızın üstünde kiraya verdiği elbiseyi gözden geçiriyordu. Sonra memnun bir tavırla:

– Aferin! dedi. Sana da giysi kiralamak âdeta hoşuma gidiyor. Kedi yavrusu kadar temizsin! Ama altı haftadır yanımda kalışının da bunda tesiri olsa gerek. Bütün buralarda senden daha uslu, akıllı kız yok! Yalnız, yüzün hiç gülmüyor. Neden öylesin? Daha çocuksun da ondan... Hele bir iki sene daha geçsin de bak senden neşelisi ve uçarısı olur mu?

Gualöz cevap yerine içini çekti. Şurinör de:

– Ponis Anne, biz yemek yiyeceğiz! dedi.

Devanası, ahbap olmak, icap ederse yardımını temin etmek istediği Rodolf'a sordu:

– Ne arzu ediyorsunuz aslanım?

– Şurinör'e sorun! O karnını doyuracak, ben de parasını vereceğim.

Meyhaneci kadın bu sefer de hayduda dönerek sordu:

– Eh, söyle bakalım ne zıkkımlanacaksın soysuz herif!

Şurinör seçeceği yemekleri bir an düşündükten sonra:

– Litresi on iki meteliklik iki litre şarap, üç parça taze ekmek ve bir de türlü et getir.

Haydut bu sefer de genç kıza döndü:

– Gualöz, karnın aç mı?

– Hayır Şurinör!

Rodolf da sordu:

– Başka bir şey istiyorsan onu sipariş edelim kızım!

– Hayır, hayır! Teşekkür ederim. Karnım tok!

Surinör kaba bir kahkaha attı:

– Kız ne diye ustamın yüzüne bakmıyorsun? Utanıyor musun yoksa?

Gualöz kızardı ve Rodolf'a bakmadan gözlerini yere indirdi. Az sonra da meyhaneci kadın kendi eliyle masaya bir testi şarap, bir ekmek ve yemeği getirmişti. Şurinör, cüretkârlığına rağmen henüz Rodolf'la senli benli olamamıştı. Rodolf'a dönerek söylendi:

– Vallahi, bana mükemmel bir dayak attınız ama, sizinle tanıştığıma âdeta gurur duyuyorum.

– Yemek galiba hoşuna gitti de ondan.

– Bir kere o var... Sonra da şu beni her seferinde adamakıllı ıslatmış olan Mektep Hocası'nı da bu sefer siz bir temizlerseniz pek keyfime gidecek.

– Amma yaptın ha! Senin keyfin olsun diye durup dururken buldog köpeği gibi Mektep Hocası'na sataşacağım mı sanıyorsun?

– Yok ama, sizin kendisinden kuvvetli olduğunuzun söylendiğini duyar duymaz o size çullanacaktır.

Rodolf kayıtsız bir tavırla cevap verdi:

– Eh, eğer gelirse göreceği de vardır. Lakin hava da ama soğudu ha... Bir tarafa rakı ile biraz şeker isteyelim mi?

Şurinör söylendi:

– Tam keyfimce olur.

– Hem tanışmak için, kim olduğumuzu da birbirimize anlatırız.

Şurinör hiç durmadı; sol eliyle askerce bir selam çakarak:

– Ben rengi soluk bir adamım, cezamı bitirip kürekten çıktım. Sen-Pol rıhtımında sulara atılan kütüklerin idaresinde çalışırım. Kışın donar, yazın pişerim. Günde on iki, on beş saat su içinde yarı adam yarı kurbağa gibi bir şeyim! İşte benim ne olduğum, dedi. Fakat ustacığım, size gelince, sizi buralarda ilk defa görüyoruz. Hem de ilk gelişiniz, kafamda trampet çalarak oldu. Ama herhâlde Şurinör'ü pataklamaktan başka bir mesleğiniz de olacak sanırım.

– Ben yelpaze ressamıyım. Adım Rodolf.

Şurinör:

– Ha! dedi. Yelpaze ressam!.. Boşuna elleriniz beyaz değil. Ama mademki işçisiniz ne diye içinde haydutlar, katiller ve hapishane kaçkınları bulunan bodrum meyhanelerine geliyorsunuz?

– Buradaki ahbaplıktan hoşlanıyorum da ondan...

Şurinör şüpheli bir tavırla başını salladı:

– Hım! Hem ben sizi Kızıl Kollu'nun kapı aralığında buldum. Neyse burası lazım değil... Demek onu da tanıyorsunuz ha?

– Canım bırak şu Kızıl Kollu ile boyuna kafa şişirme, Allah aşkına!

– Peki ustacığım... Ben size hikâyemi anlatırım ama bir şartla: Şu beni yere seren yumruklama usulünü, bana da öğretirseniz!

– Öyle olsun Şurinör. Hem sen bana hikâyeni anlat hem de Gualöz anlatsın! Bak hava ne kadar bozuk. Burada mükemmel vakit geçiririz. Ne dersin Gualöz?

Meryem cevap verdi:

– Anlatayım ama benimki öyle uzun değil ki...

Şurinör de:

– Siz de hikâyenizi anlatacaksınız ama, değil mi Rodolf omuzdaş?

– Evet. Hatta önce ben başlıyayım isterseniz?

Gualöz:

– Yelpaze ressamlığı, pek hoş bir meslek olsa gerek! dedi.

Şurinör de sordu:

– İyi kazandırıyor mu bari?

Rodolf:

– Eh, dedi. Bin bereket! Günde üç frank alıyorum. Yazın günler uzun olduğu için dört frank kazanırım.

– Tabii aldığın gibi de yiyorsundur?

– Param oldukça yerim. Bir kere mobilyalı odamın gecesine on metelik veriyorum.

Şurinör, elini şapkasına götürüp saygılı bir selam çaktı:

– Bravo Kont Hazretleri! Geceliği on meteliklik yerde yatıyorsunuz ha?

Bu söz, Rodolf'un dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme hasıl etmişti. Sözüne devam etti:

– Günde dört metelik de tütünüm tutuyor, eder on dört metelik. Dört metelik kahvaltı etti on sekiz. Akşam

yemeğinde de iki meteliklik rakı içerim. Şöyle böyle günde otuz dört, otuz beş metelik masrafım olur. Bütün hafta çalışmama lüzum yok. Ailemi kolera sildi süpürdü. Yalnız başımayım!

Şurinör yine sordu:

– Peki şimdi patronunuz kim?

– De Burdone Sokağı'nda Bay Gotye adlı biridir. Aptal ama hain, hırsız ve hasis... İşçilerine para vermektense gözünün çıkarılmasına razıdır. Yolunu kaybederse, bırakın kaybolsun, evine getirmeye değmez. On beş yaşından beri sanatı orada öğrendim. Askerde iyi derece aldım; adım da Rodolf Düran'dır. İşte benim hikâyem bu kadar.

Şurinör:

– Haydi şimdi sıra sende Gualöz, dedi. Benim hikâyeyi çerezlik diye sona saklayacağım.

II

GUALÖZ'LE ŞURİNÖR'ÜN HİKAYESİ

Rodolf:

– Evvela annenden, babandan başla! dedi.

Gualöz söylendi:

– Anamı babamı görmedim, tanımıyorum.

Şurinör:

– Sen de benim gibisin, desene kızım! dedi. Hep Paris kaldırımları öksüzleriyiz...

Rodolf da sordu:

– Peki seni kim yetiştirdi Gualöz?

Meryem, anlatmaya başladı:

– Doğrusu bilemiyorum mösyö. Çocukluğumun derinlerine doğru hatırlamaya çalıştığım vakit, galiba altı yedi yaşlarında vardım, tek gözlü bir kocakarının yanındaydım.

Bir gözü yemyeşil, yusyuvarlaktı ve burnu da çengel gibi olduğu için kendisine Baykuş derdik. Bana, akşamları Pon-Nöf Köprüsü üstünde şekerleme sattırırdı. Bu, bir dilenme bahanesiydi. Eve döndüğüm zaman en aşağı on metelik getirmezsem, akşam yemeği yerine dayak yerdim.

Rodolf tekrar sordu:

– Bu kadının, senin annen olmadığını iyi biliyor musun?

– Elbette! İkide bir anasız babasız olduğumu yüzüme çarpardı; beni sokakta bulduğunu söylerdi. Sonra beni bir saman minder üstünde yatırırdı. Soğuktan tir tir titrerdim. Ertesi sabah Baykuş beni Monfokon'a balık kurdu toplamaya gönderirdi. Kahvaltıda da akşam ne yediysem, yine onu yerdim. Kendisi Notr-Dame Köprüsü yanında balık oltası ve balık ağı satardı. Yedi yaşında karnı aç ve soğuktan titreyen bir çocuk için Mortelöri Sokağı'ndan Monfokon'a kadar az yol yoktu.

Şurinör, piposunu yakmak için çakmağını çaktı:

– Öyle ama o yolculuklar sana yaramış, bak maşallah sülün gibi bir endam peydahlamışsın! dedi.

– Sonra yorgun argın dönerdim ve Baykuş bana öğle yemeği yerine bir dilim ekmek verirdi.

Şurinör, piposundan kuvvetli bir nefes çekti:

– Yok yok... dedi. Hiç şikâyet etme! Açlık endamına iyi gelmiş senin. İyi ama ahbap, yani Rodolf usta diyeceğim. Size ne oldu böyle? Kızcağızın sefaleti gözlerinizi sulandırdı galiba. Ne sandınız ya? Biz hepimiz böyle sefalet çektik. Yine Gualöz prensesler gibi yaşamış. Hiç değilse saman bir döşek buluyormuş. Ben onun yaşındayken gecelerimi Klişi'deki alçı ocaklarında kuru toprak üstünde geçirirdim

ya!.. Karnımı da çöp tenekelerinden kaldırdığım lahana kökleriyle, çöplerle doyururdum.

– Öyle diyorsun ama Şurinör, sen yine erkeksin. Ben o yaşta iken pek ufak tefek, pek çelimsiz bir şeydim. Baykuşun ilk vuruşunda yere yıkılırdım. Hırsını alamaz, üstüme çıkar tepinir ve "Bunda da iki dirhem kuvvet yok, bir yumruğa bile dayanamıyor!" diye bar bar bağırırdı. Zaten zayıflığım yüzünden bana Pegriyot diye seslenirlerdi.

Şurinör:

– Peki Baykuş'a balık kurdu topladıktan sonra ne yapardın? diye sordu.

– Gece bastırıncaya kadar beni kendi yakınlarında dilendirirdi. Çünkü akşamları da Pon-Nöf üstünde patates kızartması salardı. O saatte hep açtım. Haddim varsa karnımın acıktığını söyleyeyim! Hem dayak yerdim hem de "On metelik sadaka topla, akşam yemeği yersin Pegriyot!" derdi. Ben de boynumda şeker kutusu, bekler dururdum. Bazen ayakta uyurdum da tekme ile uyandırırdı beni. Böylece gecenin saat onuna, on birine kadar dilenirdim. Soğuktan titrer ve hüngür hüngür ağlardım. Gelen geçen, hâlime acır, on, on beş metelik sadaka verirdi. Hepsini ona verirdim. Kendime bir şey sakladım mı diye üstümü başımı arar, ağzımın içine bile bakardı.

Şurinör söylendi:

– Ama, bacak kadar bir kız çocuğu için on beş metelik kazanç da adamakıllı para hani...

– Ya! O da bunun farkına vardı da ondan sonra beni dilenmeye göndermeden evvel adamakıllı bir dövüp ağlatmaya başladı. Tek, gelen geçen beni ağlar görsün de fazla sadaka versin diye...

– Açıkgöz karıymış hani... Peki Gualöz, boynundaki şekerlere hiç iştahlanmaz mıydın?

– İştahlanmaz olur muyum Şurinör? Hiç tatmamıştım. Bütün emelim o şekerlerden yemekti. Zaten o şekerler yüzünden Baykuş'tan kaçtım ya... Bir gün elimde kurt dolu sepet, Monfokon'dan gelirken, yolda oğlan çocukları sataştılar, beni dövdüler ve sepetimi aldılar. Dayak yiyeceğimi biliyordum. Nitekim yedim de... Tabii öğle yemeği de verilmedi. Baykuş hırsını alamadı, her zamanki gibi beni ağlatmak için döveceği yerde canım yansın, kanım aksın diye şakaklarımdan saçlarımı yoldu.

Şurinör eliyle masaya bir yumruk savurdu:

– Vay alçak karı vay! diye bağırdı. Ufacık çocuğu dövdüğü yetmiyormuş gibi bir de işkence yapmak ha?

Gualöz'ün hikâyesini dikkatle dinlemiş olan Rodolf:

– Ne oluyorsun Şurinör? dedi.

– Ne oluyorsunuz var mı ahbap? Şu melun tek göz karının yediği halta bak! Yoksa sizde hiç merhamet yok mu? Yüreğiniz de yumruklarınız kadar taştan mıdır?

Rodolf, Şurinör'ün sözlerine cevap vermeden Meryem'e seslendi:

– Anlat kızım! Sen anlatmana bak!

– Can acısından hüngür hüngür ağlaya ağlaya, boynuma şeker kutumu takıp köprüye gittim. Tek göz karı, tavasının başında harıl harıl patates kızartıyor, uzaktan uzağa bana yumruk gösteriyordu. Karnım öyle açtı ki dayanamadım bir şeker çıkarıp yedim. Sonra bir tane daha yedim. Fakat orada portakal satan bir adam vardı. Benim şeker yediğimi görmüş, Baykuş'a göstermez mi? Cadı karı önce kızgın

yağda cızırdayan patateslerini bırakamadı. İşi bitince yanıma koştu. Hiçbir şey söylemeden elimden tuttu. Sürükleye sürükleye tavan arasındaki odamıza koşturdu. Yolda giderken takunyalarımdan biri kayboldu, ayağım kan içinde kaldıydı... Odamıza çıkınca, kapıyı arkamızdan kilitledi. Ben, korkumdan bitkin bir hâlde diz çökmüş yalvarıyordum. O hiç sesini çıkarmıyordu. Birden bir dolaptan koca bir kerpeten çıkarmaz mı?

Şurinör bağırdı:

– Ne yapacakmış kerpeteni! Seni mi çimdikleyecekmiş?

Gualöz, hatırasından bile dehşete düştüğü bir hikâyeden tir tir titreyerek:

– Ne çimdiklemesi? dedi. Dişimi sökecekti!

Şurinör yerinden fırlayarak masaya bir yumruk daha savurdu, bodrumun bütün müşterileri hayret içinde bakarlarken bağırdı:

– Ne? Dişini mi sökecekti? Vay Allah'ın gazabı cadı vay...

Rodolf:

– Ne oluyorsun Surinör? dedi.

– Ne mi oluyorum? Eğer bu karının canını almazsam bana da Şurinör demesinler! Göster bana şu karıyı gebertivereyim melunu. Göster kızım... Peki, çekti mi dişini?

– Çekmez olur mu? Ama bir çekişte çıkaramadı! Başımı dizlerinin arasına sıkıştırmış. Yarı kerpetenle, yarı parmakları ile, uğraşa uğraşa dişimi çıkardı. Ben de can acısından yarı ölü bir hâle geldim.

Rodolf sordu:

– Peki sen bu kadının yanından nasıl kaçtın kızım?

– Ertesi gün Monfokon'a diye çıktım, Şanzelize tarafına kaçtım. O kadar korkmuştum ki dünyanın öbür ucuna bile kaçacaktım. Artık onun eline düşmekten ödüm patlıyordu. Yürüdüm, yürüdüm, nihayet yorulunca bir yapı yerinde tahtaların altına yattım. Orası adamakıllı sıcaktı. Karnım aç olmasaydı, pekâlâ rahattım. Baykuş beni arıyordur, bulur diye oradan çıkmak bile istemiyordum. Yakalarsa muhakkak öteki dişlerimi de çeker diye düşünüyordum.

– Hay alçak karı hay! Sana ne çektirmiş! İnsan bir çocuğa bu kadar azap çektirir mi be? Demincek ben sana şakadan döverim dedim. Elim varmaz bir çocuğu dövmeye vallahi...

– Neden dövmeyecektin? Beni koruyacak kimse yoktu ki...

– Onun için elim varmazdı zaten. Ama bakma, tesadüfen yardımına bizim Rodolf usta geldi, başka!

Rodolf, Şurinör'ün bu kadar merhametli bir adam olduğuna şaşmış bir hâlde Gualöz'e:

– Anlat kızım, sonra nasıl çıktın oradan? dedi.

– Ertesi gün öğleye doğru yapı yerinin sahibi, beni saklandığım yerde buldu: Vay sen benim kerestelerimi çalacaktın ha! diye karakola götürdü. Kimsesiz, serseri olduğumu söyleyince beni tutukevine koydular. Muhakeme edildim ve hapse atıldım. Hâkimlerime, iyi kalpliliklerinden ötürü teşekkür bile ettim. Hapiste dayak yemiyordum, karnım da doyuyordu. Mükemmel dikiş de öğrendim. Fakat tembelliği daha seviyordum. Bahçede güneş görür görmez şarkı söylemeye başlıyordum. Zaten o yüzden de bana Gualöz dediler ya... Nihayet on altı yaşıma geldiğim zaman hapisten salıverdiler. Hapishaneden çıkacağım gün kapıda buranın

sahibi olan kadınla bir iki ihtiyar kadın daha beni karşıladılar. Oraya birkaç defa başka kadınları ziyarete gelmişler, beni de görmüşlerdi. İstersem bana iş verebileceklerini söylediler. Onların yanlarında da kalabilirdim. Bana şık giysiler de vereceklerdi. Fakat ben onlardan hoşlanmıyordum. Kendi kendime, dikiş biliyorum, burada iki yüz frank kadar da para biriktirdim, diyordum. Sekiz senedir hapisteyim. Biraz keyiflenip neşelenmekten, mesut olmaktan bir zarar gelmez, param bitince iş ararım. Paramı harcamaya başladım. Çiçekleri çok severim. Odama çiçek doldurdum. Güzel bir elbise, bir şal aldım. Bulonya Ormanı'na, Sen Jermen'e, kırlara gezmeye gittim.

Şurinör:

– Yanında sevgilin de var mıydı? dedi.

– Hayır, vallahi öyle bir şeyim yoktu! Rigolet adlı bir kız arkadaşım vardı. Çok gülerdi de ona o ismi takmışlardı. Hep onunla birlikte gezip tozuyorduk!

Şurinör:

– Rigolet mi? dedi. Rigolet ha? Hiç tanımıyorum.

– Tanımazsın tabii! O namuslu kızdır. Hapiste çok neşeliydi ama, çok da çalışkandı. Orada dört yüz frank biriktirmişti. Sonra ne hamarattı ne hamarat! Bir görseydiniz... Bir hafta gezip tozduktan sonra bana: "Artık dinlendik. İş arayalım da bütün paramızı harcamayalım!" dedi. Halbuki ben, gezip tozmanın tadını almıştım. Vakit ilkbahardı ve kırlarda gezinmeye doyamıyordum: "Ben biraz daha dinleneceğim, sonra çalışırım." dedim. O zamandan beri de bir daha Rigolet'i görmedim. Birkaç gün önce duydum. Tampl mahallesinde iyi bir iş bulmuş, çalıştığı yerde kendisinden çok memnunmuşlar, günde yirmi beş metelik

kazanıyormuş. Hatta bir oda bile tutmuş. Şimdi artık dünyayı verseler onun karşısına çıkamam. Rastlarsam, utancımdan ölürüm gibi geliyor bana.

Rodolf söylendi:

– Demek kırları çok seviyorsun ha evladım! Hep oralara gittin ha?

– Elimden gelse hep oralarda otururdum. Halbuki Rigolet... Paris'i, bulvarlarda gezinmeyi daha çok severdi.

Şurinör de sordu:

– Peki ama iş arayıncaya kadar geçecek zamanda, kullanmak üzere hiçbir para saklamadın mı?

– Nasıl saklamadım? Saklamaz olur muyum? Fakat Loren adlı bir çamaşırcı kadın vardı. Karnı davullar gibi şişti ve ha bire çamaşır yıkıyordu. Bir gün sancıları tuttu, yatağa düştü. Kirayı veremedi diye zavallıyı odasından kovdular. Bir akşam karşılaştık. Aldım bizim eve götürdüm, benimkinin yanında bir oda tuttum. Zavallı, o kadar minnettar kaldı ki bilseniz! Nihayet doğurduktan ve ayağa kalktıktan sonra çamaşır yıkamaya başlayıncaya kadar da kalan paramla ona yardım ettim.

Rodolf sordu:

– Peki, paran tamamen bitince ne yaptın kızım?

– İş aradım. Ama çok geç kalmıştım. İyi dikiş bildiğim için kendime güveniyor ve ben iş isteyince, beni kapış kapış alacaklarını sanıyordum. Halbuki kazın ayağı öyle değilmiş... Yavaş yavaş elimde giysi ve çamaşır namına ne kaldıysa hepsini sattım. Bir şeyim kalmayınca evden de kovuldum. İki gün ağzıma bir lokma bile koymadım. Nerede yatacağımı da bilmiyordum. O zaman hapisten çıktığımdan

beri peşimde gezen ihtiyar kadınlardan biriyle karşılaştım. Beni aldılar, buraya getirdiler. Gösterilen işi yaptım tabii. Aklım başımda değildi ki... Üstelik rakı da içirmişlerdi bana. Ve işte nihayet bu hâle düştüm.

Bu sözleri söyledikten sonra elleriyle yüzünü kapamıştı. Rodolf kederli bir alaka ile sordu:

– Çoktan beri bu Devanasın'ın yanında mısın?

Gualöz, dehşetle titredi:

– Altı haftadır buradayım mösyö.

Rodolf:

– Hayalini anlattığına pişmansın galiba kızım? diye sordu. Anana babana, seni dünyaya getirdikleri için kızıyor musun?

Meryem, üzgün ve dalgın:

– Pişman değilim ama, dedi, bu kadar acıklı ve kötü hatırayı bir arada gözlerimin önünden geçirmem, bana dokunmadı değil. Gerçi anam babam, beni küçük yaşta sokağın ortalık yerine bırakmışlar ama, onlara kızdığım yok. Kim bilir, belki onların da ağızlarına atacak bir lokma ekmekleri yoktu. Bana nasıl baksınlardı? Lakin benden daha mesut olan insanlar da bulunduğunu düşündükçe kederlenmiyor değilim.

Şurinör lafa karıştı:

– Ne üzülüyorsun be kızım? Venüs gibi güzelsin. Yaşın daha on altı buçuk ve sesin de bülbül sesi gibi. Bu hâlden şikâyet edilir mi? Ya ihtiyarlarsan ne yapacaksın?

– Ben ihtiyarlayamayacağım galiba.

– Yok canım? Sakın ihtiyarlığa karşı bir patente keşfetmiş olmayasın?

– Hayır ama bazen pek fena fena öksürüyorum da...

– Vay vay! Neredeyse teneşire yatacaksın ha?

Rodolf da söylendi:

– Bu kara düşünceler, sık sık aklına geliyor mu Gualöz?

– Sabahları, sokağın köşesinde bekleyen sütçüden süt alırken sık sık düşünürüm. Şu kadın karlara gidiyor, temiz hava içinde yaşıyor ne mesut insan! Halbuki ben izbelerde çürüyorum, derim.

Şurinör:

– Bunlar laf evladım! dedi. Namuslu ol yeter!

– Nasıl olayım? Nem var ki neyle namuslu olayım? Sırtımdakiler, odam, yiyeceğim, hepsi buranın sahibi olan kadının. Buradan ayrılmama bile imkân yok. Gitmeye kalksam, beni hırsız diye hemen yakalatır. Borcumu nasıl ödeyeyim?

Bu sözleri söylerken, genç kızın gözleri yaşarmıştı. Rodolf da bu acıklı hikâyeyi, müthiş bir keder içinde dinlemiş, on altı yaşında koca Paris'in göbeğinde tek başına kalıveren bu kızcağızın hâli, kendisine pek dokunmuştu. Bir yandan da küçük yaşta kaybettiği evladını hatırlamıştı. Altı buçuk yaşında bir kızı ölmüştü. Yaşasaydı o da şimdi Meryem gibi on altı buçuk yaşında bir genç kız olacaktı.

Bu esnada Ponis Ana'nın müşterilerinden biri çıkmış, bir an aralık kalan kapıdan, az önce kendisinden bahsettiğimiz iriyarı kömürcünün kara yüzü görünmüştü. Rodolf hemen bu adama, kendisini böyle bekleyip korumaya kalkışmasından duyduğu sıkıntıyı belirtir bir işaret yaptıysa da adam, yine bodrum meyhanesinin kapısından ayrılmadı. Gualöz, kederli bir dalgınlığa gömülmüş, şarabı ve

rakıyı kendi başına içmiş olan Şurinör de aksine, adamakıllı neşelenmişti. Rodolf ona döndü:

– Haydi bakalım aslanım! Şimdi de seni dinliyoruz artık!

Şurinör, kadehini bir kere daha boşalttıktan sonra şöyle söze başladı:

– Gualöz, yine hiç değilse seni Baykuş karı yanına almış da hapse girinceye kadar bir döşek yüzü görmüşsün. Ya ben ne diyeyim? Ben ki on dokuz yaşıma kadar yatak denecek bir yerde de yatmadım. Ondan sonra da askere gittim zaten.

Rodolf sordu:

– Sen askerlik yaptın mı Şurinör?

– Üç sene yaptım. Zaten ona da sıra gelecek ya! Gençliğimin döşeği Luvr mermerleri. Klişi alçıları, Monruj taş ocakları oldu.

– Ne iş yapıyordun?

– Ne iş mi ustacığım? Aklımda kaldığına göre önce bir paçavracıya yamaklık ediyor ve bir hayli sopa yiyordum. Sonra da Monfokon'da ihtiyar atları boğazlamaya başladım. Galiba bıçak kullanmak, şişlemek merakı da oradan kaldı bende. Yaşlanmış hayvanları boğazlardım. Sonra kasaplar alır, isteyenlere göre, sığır, koyun, av eti diye satarlardı.

Rodolf tekrar sordu:

– Adın nedir senin?

– Adım mı? Kirpiklerime varıncaya kadar sapsarı olduğum için bana soluk renkli, Albinos ([1]) derlerdi.

1 Albinos, saçları, kaşları ve kirpikleri son derecede açık renkli olarak doğan insanlara verilen addır.

– Peki, anan, baban neredeydi?

– Gualöz'ünkilerle aynı numarada otururlardı. İlk sokağın köşesinde doğmuştum. Acıkıp susamasaydım veya hırsızlığı becerebilseydim iyiydi ama...

– Demek acıktın, susadın da yine çalmadın ha?

– Çalmadım ustacığım. Halbuki çekmediğim sefalet de kalmadı. Bazen günlerce kursağıma bir şey girmedi. Yine de hırsızlık etmedim.

– Hapisten mi korkuyordun?

– Hapisten korkulur mu canım? İnsan, hapiste hiç değilse sıcak yemek bulur. Çalmadım çünkü... çünkü hırsızlık kanımda yoktu, zorla değil ya!

Rodolf, bu güzel cevabın iyice tesiri altında kalmıştı. Adama elini uzattı:

– Aferin! dedi. Demek ki sende hem yürek hem de şeref var.

Şurinör bu sözler üzerine bir an dalgın kaldı. Sonra gözleri ışıldadı:

– Bunlar ne güzel sözler usta! dedi. İçim bir tuhaf oldu. Şimdi siz bana Mektep Hocası ile İskelet'ten daha kuvvetlisin desen, bu kadar hoşuma gitmezdi. Ne bileyim? Öyle bir tuhaf sözler ki insanın içini şey ediyor...

Söyleyeceği kelimeyi bulamamış gibi, sıkıntılı, duraladı. Rodolf sordu:

– O beygir kesimevinde uzun zaman kaldın mı?

– Kaldım sanırım... Sonra sonra artık beygir boğazlamaktan bıktım. Fakat aksine, kavga çıkarıp adam şişlemeye de bayılırdım. Nihayet çıktım oradan. Ama iş bulmak kolay

olmadı. Bu sıralarda çok aç kaldım. İriyarı, güçlü kuvvetliydim. Askere yazıldım. Günlerden bir gün bizim çavuşla aramız açıldı. Yine şişçilik merakım kabardı. Çavuşu şişledim, iki neferi yaraladım. Üçüne on bir bıçak saplamışım! Artık varın siz hesap edin! Gözlerim kandan başka bir şey görmez olmuştu. Nihayet mahkemeye verildim. Önce idama mahkûm edildim ama, askerdeyken bir kocakarıyı yangından, iki neferi de suda boğulmaktan kurtarmıştım. Benim avukat da hayli çene döktü. İdam cezasını on beş sene küreğe indirdiler. Allah bilir ya, elime geçseydi bu başarısından dolayı avukatımı da şişlerdim. Bu ceza hiç hoşuma gitmemişti. Sonra o geceleri gördüğüm korkunç rüyalar... Boyuna şişlemekle bitiremediğim askerlerin geçtiği rüyalar...

– Vicdan azabı mı duyuyordun?

– Bilmem usta... Öyle korkunç rüyalar görüyordum ve kan ter içinde uyanıyordum. Öteki mahkûmlara anlatınca benimle alay ediyorlardı da herifleri ayağımdaki zincirlerle dövüyordum. Zaten Mektep Hocası ile de öyle tanıştık.

– O da kürek cezasını bitirip gelenlerden mi?

– Onunki müebbet kürekti. Kendi kendine izin verdi.

– Kaçtı ha? Peki, şimdi hükümete haber veren olmuyor mu?

– Ben haber verecek değilim ya! Sonra korktuğuma hükmederler...

– İyi ama polis neden yakalamıyor? Ellerinde resmi filan yok mu?

– Hangi resmi? Suratını değiştireli çok oldu. Artık onu şeytan bile tanıyamaz.

– Nasıl olur? Böyle şey de olur muymuş?

– Oldu işte... Evvela uzun burnunu yonttu. Sonra da suratını zaçyağı ile temizledi. Bu akşam gelirse görürsünüz. Şimdi adeta burunsuz gibi... Dudakları yumruk gibi şiş ve yüzü de paçavracı hırkası gibi yama içinde.

– Bu kadar tanınmaz hâle geldi demek?

– Ne diyorsunuz? Rosfor'dan kaçtığı altı aydan beri yüz defa sivil memurlarla karşılaştı da kendisini, hiçbiri tanıyamadı.

– Neden küreğe mahkûm etmişlerdi onu?

– Hırsızlıktan, kalpazanlıktan ve cinayetten. Yazısı güzel ve çok da bilgiç olduğu için kendisine Mektep Hocası derler.

– Herkes de kendisinden korkar ha?

– Bana nasıl temiz bir sopa çektinizse onu da bir pataklarsınız, o zaman artık kendisinde o kadar korku kalmaz. Ah, Allah bana şu günü bir gösterse...

– Ne iş yapıyor şimdi?

– Kendi gibi kötü bir cadı ile iş birliği yapmışlar. İki üç kişiyi öldürdüğü için övündüğünü söylüyorlar. Üç hafta önce de Poisi yolunda bir davar tüccarını soymuşlar.

– Nasıl olsa yine ele geçer... Peki sen kürekten gelince ne yaptın?

– Sen-Pol iskelesindeki kerestecilerin yanına girdim.

– Madem ki haydutluk, hırsızlık yapmıyorsun neden burada yaşıyorsun?

– Nerede yaşayayım? Bir kere kürekten çıkmışız... Bizi kim meclisine alır? Zaten burada fiyakamız da söküyor! Arada bir bir çıkarıp komisere çıkıyor, yirmi dört saat karakolun bodrumunda yaşıyoruz, o kadar...

– Peki, günde ne kazanıyorsun?

– Otuz beş metelik kadar kazanıyorum. İhtiyarlayıncaya kadar böyle çalışacağız. Sonra da çocukluğumdaki paçavracı gibi ben de bir küfe ile ucu iğneli bir sopa edineceğim, paçavra toplamaya başlayacağım.

Bu sözleri söyledikten sonra piposunu masaya vurarak boşalttı.

Gualöz, Şişçi'nin hikâyesini dalgın bir hâlde dinlemişti. Acı düşüncelerle meşgul gibiydi. Rodolf da düşünceli görünüyordu. Bu sırada Ponis Ana seslendi:

– İşte Mektep Hocası ile kaşık düşmanı geliyorlar!

Mektep Hocası lakırdısı, bodrum meyhanesi müşterilerini dehşete düşürmüşe benziyordu. Tabiaten cesur bir adam olan Rodolf bile bu haydudu korku ile karışık bir merak içinde seyretmeye koyuldu. Şurinör yalan söylememişti; herif yüzünü pek fena bir surette değiştirmişti. Dünyada bundan daha korkunç bir surat olmadığına yemin edilebilirdi. Yüzü, baştan aşağıya morarmış derin çiziklerle doluydu ve burnu da iki koca delik hâlinde sırıtıyordu. Küçücük, yusyuvarlak gözlerinde müthiş bir vahşet seziliyor ve alnı uzun tüylü bir kürk kalpak altında kayboluyordu. Kısa boylu, koca kafalı, geniş omuzlu bir adamdı. Adi bezden gömleğinin alnında kuvvetli adaleleri seziliyordu. Kolları uzun ve adaleli, elleri şişman ve parmaklarının ucuna kadar tüylüydü. Bacakları biraz paytaktı. Bu korkunç yüzden fışkıran vahşiliği, hareketli ve endişeli yabani hayvan bakışlarını dille tarife imkân yoktu.

Mektep Hocası'nın yanındaki kadın, ihtiyardı. Kahverengi bir entari üstüne, kareli bir atkı atmış, başına da beyaz bir takke geçirmişti. Rodolf, kadını yandan görüyor,

yeşil gözü, sivri burnu ve düşük çenesiyle bu çehreyi, ister istemez Meryem'in analığı Baykuş'a benzetiyordu. Tam bu düşüncesini genç kıza söyleyecekti ki, biçarenin birdenbire sararak koluna yapıştığını gördü. Gualöz, kısık bir sesle:

– Baykuş, Baykuş! Tekgözlü cadı! dedi.

Bu esnada Barbiylon'la, alçak sesle bir iki laf konuşmuş olan Mektep Hocası, dosdoğru Rodolf'la iki ahbabının oturdukları masaya yönelmişti. Haydut, genç kıza dönerek söylenmeye başladı:

– Hey, sarışın! Bırak şu iki öküzü de gel yanıma bakayım.

Genç kız cevap vermeden, dehşet içinde Rodolf'a doğru sokuldu. Baykuş'a gelince bir kahkaha attı ve:

– Haydi nazlanma! dedi. Korkma; adamımı senden kıskanacak değilim.

Genç kıza bakıyor, fakat eski kurbanı Pegriyot'u tanıyamadığı anlaşılıyordu. Canavar haydut, sözüne cevap alamayınca içerlemişti:

– Hey! dedi. Duymuyor musun? Gelmemezlik edersen, bir gözünü çıkarır, Baykuş'un yanına katarım. (Sonra Rodolf'a döndü.) Bıyıklı! Kızı şimdi bu tarafa atmazsan senin de karnını deşerim.

Genç kız, Rodolf'a doğru ellerini kavuşturarak yalvardı:

– Kurtarın beni! Allah aşkına kurtarın beni!

Rodolf, soğuk bakışlarla Mektep Hocası'na baktıktan sonra genç kıza:

– Merak etme kızım! dedi. Benim yanımdasın, yerinden kıpırdanmazsın! Mademki bu suratsız haydut ne senin ne

de benim hoşumuza gitmiyor, atıveririm keratayı kapı dışarıya.

Mektep Hocası:

– Sen mi? dedi. Sen mi beni dışarı atacaksın?

Rodolf cevap verdi:

– Evet ben!

Ve genç kızın kendini tutmaya çalışmasına rağmen yerinden kalktı. Rodolf'un yüzünde öyle müthiş bir tehdit okunuyor ve gözleri o kadar korkunç bakıyordu ki, herif cesaretine rağmen bir iki adım gerilemeye mecbur kaldı. Bir yandan da gömleğinin altından, bıçağını çekmeye çalışıyordu. Eğer Baykuş, Mektep Hocası'nı kollarından tutmasaydı, bodrum meyhanesinde bir cinayet çıkacağı muhakkaktı. Lakin cadı:

– Dur, dur, aslanım! diyordu. Şu iki öküzü şimdi bir lokmada yutarsın. Yalnız, önce söyleyeceğimi dinle...

Tek gözlü cadı, birkaç zaman Meryem'e dikkatli dikkatli baktıktan sonra bu sözleri söylemiş, Mektep Hocası da ihtiyar kadına dönmüştü. Baykuş, genç kızı parmağı ile göstererek:

– E, olur şey değil! diye söyleniyordu. Ayol bu benim şekerlerimi çalan Pegriyot! Kız sen hangi cehennemin dibinden çıktın böyle?

Ve yumruğunu Gualöz'e doğru sıktı:

– Eninde sonunda yine benim pençeme düşersin! Hem bu sefer sade dişlerini sökmeyeceğim, bütün etlerini de didik didik edeceğim! Seni bana vermeden önce yanlarında büyüten aileyi de tanıyorum ben. Mektep Hocası

kürekteyken, seni bana getiren adamla tanışmış. Ailen zenginmiş senin...

Meryem, bu sözlerden heyecana düştü:

– Anamı babamı tanıyor musunuz benim?

– Tanıyayım tanımayayım sana ne? Bu sır, adamımla benim. Hele benimki sana söylemeye kalksın da bak, nasıl onun da dilini koparırım. Eh Pegriyot, şimdi ağla, sızla bakalım...

Gualöz, acı bir eda ile:

– Ben de onları o kadar merak etmiyorum artık. dedi. Beni sokağa fırlatıp atan, anayı babayı tanımaktansa, tanımamak daha iyi!

Baykuş, genç kızla konuşurken Mektep Hocası yan gözle Rodolf'u süzmüş, delikanlının o kadar korkulacak bir adam olmadığı neticesine varmıştı. Kendi müthiş kuvvetinden emin bir hâlde bir iki adım attıktan sonra ihtiyar cadıyı bir kenara çekti:

– Yeter artık laf ebeliği. Evvela şu öküzü yere sereyim de kız da dünyada benden daha güzel adam kalmadığını anlasın!

Fakat Rodolf bir hamlede üstünden sıçrayıp masayı aşmıştı. Mektep Hocası, iki kolunu ileriye uzatmış, vücudunu geriye çekmiş, ayakları üstünde sapasağlam, müdafaa vaziyeti almıştı ki birdenbire meyhanenin kapısı ardına kadar açıldı ve ne zamandır kapıda bekleyen servi boylu kömürcü, içeriye koşarak Mektep Hocası'nı şiddetle bir kenara ittikten sonra Rodolf'a yanaştı ve kulağına Almanca:

– Aman efendim... dedi. Kontesle ağabeyi geliyorlar. Sokağın ucundalar.

Rodolf, bu sözleri duyunca, bir hiddet ve sabırsızlık hareketi yaparak, meyhaneci kadına bir altın fırlattı. Kömürcü ile birlikte, hızla kapıya doğruldular, fakat Mektep Hocası, delikanlının yolunu kesmeye çalışmıştı. Rodolf, haydudun yüzüne öyle müthiş iki üç yumruk yağdırdı ki koca canavar, fena hâlde sersemleyerek bir masaya yıkılıverdi. Şurinör:

– Tamam! diye bağırıyordu. İşte benim en sonda yediğim yumruk yağmurundan bir parça! Birkaç defa daha görsem, öğrendim gitti demektir.

Bu sırada Rodolf'la kömürcü, meyhaneden dışarıya fırlamışlardı. Kendisini toparlayan Mektep Hocası, peşlerinden seğirttiyse de karanlık sokakta çoktan kaybolan iki adamı göremeden tekrar meyhaneye döndü. Aynı anda Rodolf'la kömürcünün kayboldukları sokağın aksi istikametinden gelen iki kişi, uzun zamandır koştuklarını belirten yorgun adımlarla ve soluk soluğa meyhaneye girmişlerdi. İlk hareketleri, bodrumu gözden geçirmek oldu. Sonra birisi İngilizce söylendi:

– Yazık! Gitmiş... Yine fırsatı kaçırdık!

Bu esnada Gualöz de kargaşadan istifade ederek kapıdan kaymış, meyhaneden çıkıp gitmişti.

III
TOMAS SEYTON VE KONTES SARA

Bodruma giren iki insanın, buranın devamlı müşterilerinden tamamen başka kimseler olduklarını anlamak güç değildi. Biri, uzun boylu, iri yapılı, saçlarına iyice kır düşmüş, kaşları siyah, esmer ve kemikli yüzlü, ciddi tavırlı ve boynuna kadar kapalı bir redingot giymiş bir adamdı, Adı da Tomas Seyton'du. Arkadaşı ise soluk yüzlü ve güzel, ancak otuz üç, otuz dört yaşlarında görünen bir gençti. Koyu siyah gözleri, saçlar ve kaşları, yüzünün mat beyazlığını arttırıyordu. Boyuna ve azasının zarifliğine bakarak bunun, erkek kılığına girmiş bir kadın olduğunu anlamak güç olmuyordu. Bu kadın, Tomas Seyton'un kardeşi Kontes Sara Mak-Gregor'du. Ağabeyine İngilizce şu sözleri söyledi:

– İçecek bir şey ısmarla da buradakilere onun hakkında bir şeyler soralım Tomas!

Sara, alnının terini silerken beyaz saçlı, siyah favorili adam bir masaya oturdu ve mükemmel bir Fransızca ile Ponis Ana'ya:

– Madam! dedi. Lütfen bize içecek bir şeyler vermez misiniz?

Meyhaneci kadın, kendisine karşı gösterilen bu nezaketten fevkalade keyiflenmiş bir hâlde masaya seğirtirken, bodrumun diğer müşterileri ve bu arada Mektep Hocası ile Baykuş ve öte yandan da Şurinör, mühim bir sebep yüzünden buraya geldikleri aşikâr olan iki ziyaretçiyi, aç gözlerle süzüyorlardı.

Ponis Ana, masaya yaslanmış:

– Kapalı şarap mı istersiniz, yoksa litre ile mi? diye soruyordu.

– Kapalı şişe olsun.

Meyhaneci kadın siparişi getirince, Tomas Seyton, yüz meteliklik bir madeni para fırlatarak:

– Üstü de size kalsın madam! dedi. Lütfen gelin de bize birlikte içmek şerefini bahşedin!

Ponis Ana, kontesin ağabeyine hem hayret hem de şükranla bakarak:

– Çok kibarsınız mösyö! dedi.

Bir yandan da masaya oturmuş, kadehini bile doldurmuştu. Bu esnada kontes, soruyordu:

– Bu sokaktaki meyhanelerden birinde bir ahbabımızla sözleşmiştik ama, acaba burası mı?

Meyhaneci kadın:

– Burası, Beyaz Tavşan meyhanesidir, dedi.

Tomas Seyton kız kardeşine bir göz işareti yaparak söylendi:

– Tamam... Burası olacak işte! Beyaz Tavşan'da sözleşmiştik. Bizi bekleyecekti.

– İyi ama nasıldı bu sizin ahbabınız?

– Zayıf, uzun boylu, saçı ve bıyığı kumral...

– İyi ya işte! Demincek ki adam bu... Buradaydı ama uzun boylu birisi geldi, aldı götürdü.

Tomas Seyton:

– Hah! dedi. Onlar işte...

Sara da sordu:

– Burada yalnız mıydılar?

– Kömürcü burada değildi. Yalnız ötekisi Gualöz'le ve Şurinör'le beraber oturup yemek filan yedi.

Ve gözü ile, Rodolf'un arkadaşlarından kalan tek kişi olan Şurinör'ü gösterdi. Tomas'la Sara, Şişçi'ye döndüler. Sonra Sara İngilizce:

– Bu adamı tanıyor musunuz ağabey? diye sordu.

– Hayır... Karl, karanlık sokağın başında Rodolf'un izini kaybetmiş, Mörf'ü kömürcü kılığında boyuna bu meyhaneyi gözetler bir hâlde görünce bize haber vermeye koşmuş ama galiba Mörf de işin farkına varmış olacak...

Ağabeyle kız kardeşin alçak sesle ve yabancı bir dille konuştukları bu sözler sırasında Mektep Hocası da Baykuş'a, fısıldıyordu:

– Herif, Devanası'na manda gözünü hediye etti, gördün mü? Bunlar paralı... Birazdan gece yarısı olacak. Karanlıkta

üstlerine çullanıverir, kesesini alırım. Yanında kadın olduğu için bağırmayı izzetinefsine yediremez.

Sara ile Tomas, aleyhlerinde tasarlananlardan habersiz, konuşuyorlardı. Baykuş da sessizce cevap veriyordu:

– Sen merak etme adamım! Eğer herif bağıracak olursa cebimde zaçyağı şişesi var. Şişeyi ağzında paralayıveririm. Sesi kısılır kalır. Ha bana bak... Şu Pegriyot'u bulur bulmaz, zorla morla bize götürelim. Suratına birazcık zaçyağı atarsak güzelliği ile övünemez hâle gelir.

Mektep Hocası:

– Bravo be Baykuş! dedi. Çok akıllı karısın vesselam. Bu gidişle seni nikahlayacağım galiba. O celebi soyduğumuz gece baktım da sana... Hani seninle çalışmak, bir erkekle çalışmaktan daha iyi vallahi.

– Ne sandın ya? İskelet'in de benim gibi bir karısı olsaydı, şimdi başı belaya girmezdi...

– Onun hesabı görüldü. Yerinden çıkar çıkmaz kafasını koparacaklardır.

Kontes Sara, Şurinör'e bakmıştı:

– Ağabey, şu adama Rodolf'u sorsak mı acaba? Belki bir şeyler bilir...

Tomas Seyton, Şurinör'e dönerek:

– Deneyelim! dedi. Arkadaş, biz burada bir ahbapla buluşacaktık. Sizinle birlikte oturup yemek yemiş. Nereye gittiğini biliyor musunuz acaba?

– Bilmem... Zaten kendisiyle Gualöz yüzünden kavga ettik de tanıştık. Orada. Kızıl Kollu'nun evinin kapısında duruyordu.

Tomas, meyhaneci kadına:

– Bir şişe daha! dedi.

Gerçi ne kontes ne de kendisi, şaraptan bir yudum bile almamışlardı ama Ponis Ana, kendi şarabının tadını çıkarmak istermişçesine şişeyi bitirmişti. Tomas'la kontes, yerlerinden kalkarak Şurinör'ün masasına giderlerken adam, meyhaneci kadına:

– Şarabı, mösyönün müsaadesiyle bu masaya getiriniz! diyordu.

Şurinör, kendisine gösterilen saygıdan fevkalade memnun kalmıştı. Beri yanda Mektep Hocası ile Baykuş, fısır fısır soygunculuk planlarını hazırlarlarken meyhaneci kadının getirdiği şişe açılmış, kadehler dolmuş ve Tomas, bardağını Şurinör'ünkiyle tokuşturarak sözüne devam etmişti:

– Demek kendisine Kızıl Kollu'nun kapısında rastladınız öyle mi? Acaba Rodolf, onun evinden mi çıkıyordu? Hem bu ne biçim isim böyle, Kızıl Kollu?

Şurinör ihmalkâr bir tarzda:

– Kızıl Kollu hudut sakızı çiğner. dedi. Ponis Ana... şarabın da fevkaladeymiş doğrusu.

Tomas anlamamıştı, sordu:

– O da ne demek?

Şurinör:

– Ha, dedi, siz argo konuşmasını bilmiyorsunuz! Hudut sakızı çiğner, yani kaçakçılık yapar. Ayrıca Şanzelize'de bir de meyhane işletir. Rodolf mükemmel argo konuşuyordu. Siz neden bilmiyorsunuz bizim dili?

– Peki Rodolf'un bu adamla ne işi varmış? Nasıl bir adam bu? Ne satar?

– Kızıl Kollu mu? Ne satacak ne yasaksa onda arar. Hepsini satar... Müthiş adamdır, öyle değil mi Ponis Ana?

Meyhaneci kadın da izah etti:

– Ooo Kızıl Kollu, elinden her iş gelen bir adamdır. Sonra Tampl Sokağı'ndaki acayip evlerden birini de o tutar ama, haydi benden çıkmasın neme lazım!

Tomas Seyton, bu sefer yine Şurinör'e sordu:

– Peki burada tuttuğu evin numarası kaç?

– 13 numara mösyö.

Adam, kız kardeşine döndü:

– Belki oradan bir şey öğreniriz. Yarın Karl'ı Fev Sokağı 13 numaraya gönderirim.

Şurinör hem şarabından çekiyor hem de söyleniyordu:

– Demek Rodolf'u siz de tanıyorsunuz ha? Müthiş adam doğrusu... Eğer o kömürcü olmasaydı şurada köşede Baykuş'la beraber oturan Mektep Hocası'na bir ders verecekti ki demeyin gitsin! Ama durun bakalım, onun da sırası gelecek elbette!

Belediyenin saati gece yarısını çalıyordu. Şurinör'le iki ahbabından, Mektep Hocası ve Baykuş'tan başka bütün müşteriler meyhaneden teker teker çıkmışlardı. Mektep Hocası yavaşça Baykuş'a:

– Karşıki evin kapısında saklanalım da nereye gittiklerini gözetleyelim. dedi. Eğer sola saparlarsa Sent-Eloi Sokağı'nın köşesinde bekleriz. Sağa giderlerse yıkılan evin

yanında pusu kurarız. Orada koca bir delik vardır. Aklıma bir şey geldi!..

Ve Mektep Hocası ile Baykuş da kapıya yöneldiler. Meyhaneci kadının neden bir şey içmediklerine dair sualini savuşturduktan sonra dışarıya çıktılar.

Kapanan kapının gürültüsü Tomas'la kız kardeşini de dalgınlıklarından kurtarmıştı. Ayağa kalkarak verdiği izahattan dolayı Şurinör'e teşekkür ettiler. Şişçi de onlardan evvel meyhaneden çıktı. Rüzgâr şiddetini arttırmıştı ve yağmur kovalardan boşanırcasına yağmaya devam ediyordu. Bodrum meyhanesinin tam karşısında gizlenmiş olan Mektep Hocası ile Baykuş, Şurinör'ün yıkık ev istikametinde uzaklaştığını görmekte ve adım seslerinin rüzgârın ıslıkları arasında kaybolduğunu sezmekte gecikmediler. Hemen o esnada da meyhanenin kapısı tekrar açılmış, Tomas'la kız kardeşi çıkmışlardı. Ayakkabılarını çıkarmış olan Mektep Hocası ile Baykuş, zaçyağı şişesinin mantarını çıkarmış, ikisinin de peşine düşmüşlerdi. Tam yıkık evin önüne gelmişlerdi ki birdenbire Mektep Hocası, Tomas'ın önüne fırladı ve gırtlağına yapışarak:

– Paraları sökül! dedi. Yoksa seni şimdi şu deliğe tıkarım.

Bir yandan Tomas'ı, mahzen deliğinin üstüne doğru itiyor, öte yandan da Sara'nın bileğini kuvvetli elinde sıkıyordu. Kadın, ağabeyine:

Ver üstündeki parayı ağabey! dedi.

Sonra haydutlara söylendi.

– Bağırmayacağız, bize dokunmayın!

Tomas Seyton da tekrar soğukkanlılığını elde etmişti. Mektep Hocası'na:

– Şimdi sizinle bir pazarlık yapalım! diyordu. Cüzdanımda sizin işinize yaramayacak kâğıtlar vardır. Yarın onları bana getirirseniz, size yirmi beş altın daha veririm.

– Evet, kıskıvrak da yakalatırsın değil mi? Haydi, hiç arkana bakmadan yıkıl git! Bu seferlik ucuz kurtulduğuna şükret!

Lakin Baykuş, bu sırada söze karıştı:

– Dur bakalım! Akıllı davranırsa cüzdanını tekrar ele geçirir. (Tomas Seyton'a dönerek) Sen-Denis kırlığını biliyorsun değil mi? Orada hani Sent-Uen vardır. Tam Sent-Uen'in karşısında kırlık dümdüzdür. Yanında başkaları geliyor mu, gelmiyor mu, hemen görürüm. Yarın oraya yalnız gel. Paraları da getir. Ben cüzdanı verirken, sen de parayı verirsin!

– Seni yakalatır Baykuş!

– Budalalık etme! Orada insan çok uzakları görür. Benim tek gözüm var ama birçok iki göze değişmem. Eğer yalnız gelmezse, hiçbir şey bulamaz. Çoktan kirişi kırmış olurum.

Kontes Sara, birdenbire aklına bir şey gelmiş gibi hayduda döndü:

– Siz meyhanede kömürcünün götürdüğü adamı gördünüz mü?

– O bıyıklı züppeyi mi? Çiğ çiğ yiyecektim ama kaçtı kurtuldu elimden. İki yumruk attı, fena hâlde sersemledim. Bu iş benim ilk defa başıma geliyor ama ben ondan öcümü alırım! Bin frank verin bana, geberteyim Yezidi!

Sara söylendi:

– Sana kim diyor öldüreceksin diye? Biz öyle şey istemiyoruz. Yarın saat birde Sen-Denis'e gel. Orada bu zatı

yalnız bulacaksın. O zaman sana ne yapacağını söyler. Başarılı olursan bin değil, iki bin frank veririm.

Baykuş, katil arkadaşına:

– Bu işin ucunda para var! dedi. Anlaşılan bu zengin adamlar, senin düşmanına bir oyun oynamak istiyorlar. Tam sana göre iş... Yarın senin yerine ben giderim hem cüzdanı götürürüm hem de ne yapılacağını öğrenirim.

Kontes de ilave etti:

– Yarın cüzdanı getirince yirmi beş altını alırsın. Eğer aklını başına toplarsan, öteki iş için sana bir avans da veririz.

– Güzel... Haydi şimdi yolunuza gidin! Sakın peşimize düşeyim demeyin ha!

Mektep Hocası ile Baykuş hızlı hızlı uzaklaşırlarken, Tomas Seyton'la Kontes Sara da Notr-Dame civarına doğru ilerlemeye koyuldular. İki taraf da bu konuşulanları, bir yabancının dinlediğinin farkında değillerdi. Bu, Şurinör'dü. Yıkık evin gölgesine sinmiş. Kontes Sara'nın haydutlara yaptığı teklifi dinlemişti. Rodolf aleyhinde bir plan hazırlamış olması fena hâlde sinirine dokunmuş, üstelik Baykuş'la Mektep Hocası'na karşı duyduğu kin de büyümüştü. Yeni arkadaşına bu tehlikeyi haber vermek istiyordu. Ama nasıl haber verecekti? Sahte ressamın adresini çoktan unutmuştu.

Şurinör, bunları düşünürken, bir yandan da Tomas Seyton'la kontesin peşlerine düşmeyi ihmal etmemişti. Notr-Dame'ın önünde bekleyen bir faytona bindiklerini görünce hemen arabanın arkasına atladı. Araba, saat birde rasathane bulvarında durdu. Tomas ile Sara inerek, dar bir sokağa saptılar. Şurinör gece karanlığında bir şey anlayamayacağını bildiği için, işi sabaha bırakarak, sokağın

köşesindeki bir ağaca, çakısı ile bir işaret yaptı. Sonra da evine yöneldi.

O gece Şurinör'ün, yıllardan beri ilk defa rahat ve kâbussuz bir uyku uyuduğu söylenebilirdi.

IV
KIR GEZİNTİSİ

Ertesi gün, güneş gayet güzel bir sonbahar sabahı üstüne doğmuştu. Saat on bir sularında Rodolf yine akşamki gibi amele kıyafetinde bodrum meyhanesinin bulunduğu karanlık sokağa girmişti. Ponis Ana, dükkânının kapısında duruyordu. Akşamki kibar müşterisini görünce:

– Paranızın üstünü almaya geldiniz galiba, değil mi? diye sordu. Dün akşam siz gittikten sonra uzun boylu biriyle, erkek kıyafetinde bir kadın sizi aradılar. Oturup Şurinör'le şarap içtiler. Kızıl Kollu'dan filan konuştular.

Rodolf, bu lakırdı sağanağını bir el hareketiyle savuşturdu:

– Mühim değil. Ben buraya başka şey için geldim.

– Paranızın üstünü alacaksınız öyleyse... Çünkü dün akşam bir altın bırakmıştınız.

– Hem o ... hem de Gualöz'ü kırlara gezmeye götüreceğim.

– Yoo... Öyle şey olmaz oğlum! Ya gelmeyiverirse bizim paralar ne olur sonra? Bana avuç dolusu borcu var!..

Delikanlı, masanın üstüne bir beşlik altın fırlatarak, Gualöz'ün bütün borcunu ödedikten ve üstelik kira ile aldığı elbiseleri de satın aldıktan sonra dedi ki:

– Haydi şimdi Gualöz'ü çağırın. Ama, sakın borcunun ödenmiş olduğunu kendisine söylemeyin!

Meyhaneci kadın, bir işçinin bu kadar parayı nereden bulabileceğini, mirasa mı konduğunu yoksa hırsızlık mı ettiğini, kendi kendine sora sora uzaklaştı. Borcunun ödendiğini Gualöz'e söylememek daha ziyade işine geliyordu. Kız, kendisine karşı boynu bükük olsun daha iyi.

Biraz sonra meyhaneciyle beraber bodruma giren ve Rodolf'un:

– Benimle beraber kırlarda gezinmeye gelir misiniz? diye sorduğunu duyan Meryem, adamakıllı şaşalayarak Ponis Ana'nın izni olup olmadığım sorar bir tarzda kadının yüzüne baktı. Meyhaneci:

– Git kızım! Biraz hava al! dedi. Haydi gitmeden önce öp beni bakayım!..

Ve çiçeğin delik deşik ettiği yüzünü genç kıza doğru uzattıysa da Rodolf'un vurduğu şiddetli bir dirsek darbesiyle zorla yerine çöktü. Genç kızla delikanlı, karının lanet bağırtıları arasında meyhaneden çıktılar. Yolda Rodolf:

– Neden öyle sıkkın bir hâliniz var kızım? diye sordu. Hasta mısınız yoksa?

– Hayır ama koluma girdiniz de... Birisi sizi benimle beraber görüp patronunuza söylerse...

Ve Gualöz, kolunu adamdan kurtararak geride kaldı.

– Siz ileriden gidin... ben arkanızdan gelirim. Şehirden çıkınca tekrar yan yana yürürüz, diyordu.

Rodolf, kızın bu çekingenliğinden son derecede duygulanmıştı:

– Korkmayın! dedi. Zaten şimdi Çiçekçiler Rıhtımı'nda arabaya bineceğiz.

Meryem, son derecede sevinmiş göründü:

– Çiçekçiler rıhtımı mı? Ne güzel! Çiçekleri o kadar severim ki... Ben altı hafta önce Çiçekçiler Rıhtımı'na bir kere daha gelmiştim.

– Çiçek mi almıştınız?

– Hayır, çiçeklerin kokularını koklamaya gelmiştim... Saksı ile çiçek alıp götürenlere hasetle bakıyordum. Fakat benim de çiçeğim vardı. Meyhaneci kadın bana bir gül saksısı hediye etmişti ama Fev Sokağı'nın havası o kadar pis ki gülüm iki günde soluverdi.

Rodolf, bu saf itirafları, heyecan içinde dinliyordu. Genç kız devam etti:

– Bilseniz çiçeğim solunca ne kadar ağladım... ne gözyaşları döktüm. Ben o çiçeği yalnız sevmiyordum, aynı zamanda ona karşı şükran da besliyordum. Çünkü benim odamda, benim gibi sefil olmuş bir kızın odasında ve benim için bile çiçek açmaya tenezzül etmişti.

Genç kız, başını önüne eğmiş, kıpkırmızı kesilmişti. Rodolf:

– Zavallı kızım! dedi. Fakirliğinize bu kadar üzülmeniz, iyi ki bir felakete sebep olmadı.

– Öyle demeyin! Kaç kere Sen Nehri'nin sularına baktım. Fakat sonra güneşi ve çiçekleri görüyor ve kendi kendime: "Kendimi öldürmek istediğim vakit bu suyu hep burada bulacağım!" diyordum. Halbuki daha on altı buçuk yaşımdayım. Kim bilir belki...

– Belki ne? Ne umuyordunuz?

– Belki iyi kalpli biri çıkar da bana iş verir, diyordum. Nihayet fakirdim, sefildim ama, kimseye bir fenalığı dokunmuş bir insan da değildim ya... Bu düşünce beni biraz teselli ediyordu. Fakat gülüm ölünce kederim daha beter arttı. Sonra kuruyan gül fidanını sakladım. Zaten ondan başka da hiçbir şeyim yok.

Koynundan bir kâğıda sarılı küçük bir dal çıkarmıştı. Rodolf:

– Hiçbir şeyiniz yok mu? dedi. Şu mercan gerdanlık da sizin değil mi?

– Değil. Sırtımda gördüğünüz her şey Ponis Ana'nın malıdır. Yalnız gül fidanı benim. Onun için bu dalları hiç yanımdan ayırmam.

Rodolf'la Gualöz, Çiçekçiler Rıhtımı'na varınca, orada bekleyen bir arabaya bindiler ve fayton yola koyuldu. Güneş gülümsüyordu ve gök bulutsuzdu. Taze hava, faytonun indirilmiş camlarından içeriye giriyordu. Birden Gualöz, bir şey üzerine olurmuş olduğunu fark ederek:

– Al, dedi. Bir kadın mantosuna oturmuşum.

– Sizin için getirdim kızım... üşümeyesiniz diye!

Genç kız, bu kadar ihtimama alışmadığı için şaşkın şaşkın baktı:

– Siz ne kadar iyi insansınız Mösyö Rodolf! dedi.

Adam susuyordu. Fakat biraz sonra söylendi:

– Dün akşam Baykuş, sizin ana babanızı tanıdığından bahsetti. Unuttunuz mu yoksa?

– Hayır unutmadım ama yalan olduğundan eminim. Tek göz cadı, bunu beni azaba sokmak için icat etmiştir.

– Belki de Baykuş, sahiden ana babanız hakkında bir şeyler biliyordur kızım. Böyle bir şeye sevinmez miydiniz?

– Nesine sevineyim Mösyö Rodolf? Anam babam beni hiç sevmediklerine göre, beni bulmayı istemeyecek, bulsalar bile, hâlimden utanacaklardır.

– Fakat eğer sizi seviyorlarsa, size acıyacak ve sizi affedeceklerdir Meryem!

Bu esnada araba Sent-Uen yakınlarına, Sen-Denis yolu ile Revolt şosesinin kavşak yerine gelmişti. Manzaranın aynı şekilde devam etmesine rağmen Meryem, fevkalade memnun görünüyordu. Ellerini çırpıyor, bağırıyordu:

– Ne güzel Mösyö Rodolf! Şu yeşilliklere, biçilmiş tarlalara bakın ne güzel! Ah buralarda koşabilseydim...

Rodolf arabayı durdurdu ve Gualöz'le el ele tutuşarak çocuklar gibi karlarda koşuştuktan sonra soluk almak için duraladılar. Genç kız, koşmak, oynamak gibi şeyleri o kadar unutmuştu ki hemencecik yoruluvermişti. Soluk yüzü renklenmiş, gözlerinde ışıklar belirmişti. Rodolf'a:

– Tanrı ne kadar iyi! dedi. Bana ne güzel bir gün bahşetti!

Ufacık bir güneş ışınından, temiz bir yudum sudan bile bu kadar saadet duyan bu biçarenin, Tanrı'sına karşı duyduğu şükran, Rodolf'un gözlerini yaşartmıştı.

Gualöz, bir hendeğin kenarında devrilmiş duran bir ağaca oturmuştu ve henüz soluk alıyordu ki birdenbire hendekten çıkıveren bir adam, karşılarına dikildi. Genç kız, korku içinde seslenecek oldu. Fakat adamı tanıyınca duraladı. Bu, Şurinör'dü ve genç kıza:

– Korkma kızım! dedi. (Sonra Rodolf'a döndü.) İyi ki sizinle rastlaştık.

Rodolf da hayret etmişti:

– Ne işin var burada senin? diye sordu.

Şurinör, aceleci bir tavırla:

– Durun! Şimdi anlatacağım. Evvela şu sizin arabaya bir tırmanıp ortalığı kolaçan edeyim! dedi.

Dediğini yapıp hızla arabaya tırmandıktan ve etrafa bakındıktan sonra tekrar geri döndü:

– Saat kaç?

Rodolf saatine baktı:

– Yarım olmuş!

– Âlâ... Vaktimiz var demektir. Baykuş, yarım saatten önce buraya gelmez!

Rodolf'la genç kız, hayret içinde söyleştiler:

– Baykuş mu?

Şurinör:

– Baykuş ya! dedi. Şimdi size, kısaca olanları anlatayım...

Ve bir akşam önce ev yıkıntısında Mektep Hocası ile Baykuş'un, Rodolf'u arayan iki ziyaretçiyi nasıl soyduklarından başlayarak, aralarındaki anlaşmaya ve iki yabancıyı takip ettiği yere kadar bütün hikâyeyi teker teker anlattı. Sonra da Rodolf'un yüzüne baktı:

– O adamla o kadının size bir düşmanlıkları var. Ama sizden ne istiyorlar, burasını anlayamıyorum.

Rodolf, Kontes Sara ile ağabeyinin kendisini neden aradıklarını örtecek bir yalan savurdu:

– Ben sana anlatayım! dedi. Ben, yelpaze saplarını fildişinden yontmak için bir makine icat ettim. Elimden bu makineyi almak istiyorlar. O adam, vaktiyle yanında çalıştığım bir yelpazecidir de...

Şurinör, kafası pek o kadar işlek olmayan bir adam olduğu için bu sözlere hemen kanmıştı. Rodolf:

– Peki, dedi. Şimdi ne yapacaksın?

– Baykuş'la uzun boylu adamın neler konuşacaklarını dinleyeceğim. Onlar, yol kavşağında sözleşmişlerdi ama herhâlde konuşmak için buraya gelip oturacaklardır. Ben de hendekteki deliğe girer, oradan konuşulanları dinlerim. Sonra birbirlerinden ayrıldıkları vakit hemen Baykuş'un üstüne sıçrar, bir kere Gualöz'ün dişinin hıncını alırım. Ondan sonra da gırtlağını sıkar, kızcağızın anasının babasının kimler olduğunu öğrenirim.

Rodolf:

– Planın güzel ama, bazı yerlerinde değişiklikler yapmak lazım, dedi. Bir kere söyle bana, Baykuş seni tanır mı?

– Yoo... Dün kendisini ilk defa gördüm.

– Âlâ... Öyleyse sen Baykuş'la adam buraya gelince hemen meydana çıkarsın.

– İkisini de haklarım öyle mi?

– Hayır, konuşmalarına engel olursun. Çünkü Baykuş yabancı birini görünce adama yanaşamayacaktır. Adam çekilip gidince, sen Baykuş'a yanaşırsın. Bir yerde mükemmel bir iş bildiğinden, eğer Mektep Hocası da razı olursa adamakıllı para vuracağınızdan bahsedersin. Böylece Baykuş'un, adamla konuşamamaktan ileri gelen hiddetini yatıştırırsın.

Şurinör itiraz edecek oldu:

– İyi ama, benim hırsızlıkla işim yoktur malum ya...

– Canım sen dinle hele... Ne diyordum? Yarım saat kadar beklersin, sonra: "Arkadaşım gelmedi! Randevumuz geriye kaldı!" dersin ve yarın sabah erken saatlerde Baykuş'la Mektep Hocası için bir buluşma saati tayin edersiniz. Bu gece saat onda da beni Şanzelize ile Vöv Sokağı köşesinde bulursun. O zaman sana, sonra ne yapacağımızı anlatırım.

Şurinör:

– Eğer Mektep Hocası'na tuzak kuruyorsanız dikkatli olun, sizi öldürmekten hiç çekinmez, dedi. Sonra bir şey daha söyleyeyim: Sakın bu işin ucunda onları polise vermek, pusuya düşürmek filan olmasın. Gerçi alçak haydutlardır ama gammazlığa gelemem.

Rodolf cevap verdi:

– Gammazlığa senin kadar ben de gelemem! Bu akşam saat onda buluşacağımızı unutma!

– Haydi gidin öyleyse... Uzaktan beyaz bir şey geliyor galiba. Muhakkak Baykuş'tur. Ben deliğe giriyorum.

Arabaya binip de yola koyuldukları vakit, Rodolf bir hayli dalgındı. Meryem de arkadaşımın düşüncelerini bozmak istemeyerek sesini çıkarmadan üzgün üzgün yüzüne bakmakla yetindi. Nihayet Rodolf, genç kızın gözlerine baktı:

– Şurinör'e rastlamamız, hoşuna gitmedi galiba kızım! dedi. Önce ne kadar neşeliydin değil mi?

– Hayır Mösyö Rodolf! Bilakis rastlamamız iyi oldu. Baksanıza size yarayacak işler görecek.

– Bu Şurinör, Fev Sokağı'ndakilerin en vicdanlısı galiba?

– Bilmem. Ben onu da ötekiler gibi sanırdım.

– Neyse, şimdi bunlar düşünmeyin kızım! Hem sen neden öyle kederli duruyorsun bakayım?

Genç kız, bir an durduktan sonra:

– O kadar iyi bir insansınız ki, dedi. Düşündükçe kederlenmemek elimden gelmiyor.

Rodolf'un bazı merakları olacaktı. Sordu:

– Peki kızım, şimdiye kadar hiç kimseyi sevmedin mi?

– Kimseyi sevmedim Mösyö Rodolf. Nasıl seveydim ki? Bodrum meyhanesine gelenleri gördünüz. Sonra sevebilmek için, namuslu ve şerefli bir insan da olmak lazımdır. Ama, isterseniz bunlardan bahsetmeyelim, olur mu Mösyö Rodolf?

– Etmeyelim kızım! Peki, başka şeyden bahsedelim. Mesela ben bazı bazı kendi kendime hayaller kurarım. Derim ki: "Bende şu olsaydı, bu olsaydı..." filan derim. Sen, hiç hayal kurmaz mısın?

– Eskiden, hapishanede kurardım ama, sonra artık hayal kurmaya vakit bulamadım. Peki siz ne hayaller kurardınız bakalım?

– Yok... Evvela seninkilerden bahsedelim.

Gualöz:

– Ne hayalleri kurduğumu tahmin edebilecek misiniz acaba? diye sordu.

– Bakalım... Mesela şimdi bu yol bizi, şoseden çok uzakta güzel bir köye götürecek. Çok ağaçlıklı bir köy.

– Yanında güzel bir de dere olsun.

– Tamam... Küçük bir derecik... Köyün bir ucunda da güzel bir çiftlik var. Çiftlik evinin bir tarafı bostan, öbür tarafı da bol çiçekli bir bahçe.

– Evin panjurları yeşil olsun Mösyö Rodolf!

– Âlâ, yeşil olsun. Yeşil panjur insana keyif verir. Tabii çiftçi kadın da senin, mesela halan olsun!

– Elbette, gayet iyi bir kadın olacak o!

– Tabii! Seni annen gibi sevecek...

Meryem, gözlerini göğe kaldırarak, ellerini çırptı ve tarif edilmez bir saadet sevinciyle:

– Aman ne güzel şey! dedi. Ben artık ona yardım ederim.

Çamaşırlarını istiflerim, yemişlerini asar, kışın için kuruturum. Herhâlde tembelliğimden şikâyet ettirmem. Bir kere sabahları...

– Dur bakalım kızım ne kadar sabırsızsın böyle? Senin odan birinci katta olacak.

Genç kız, mesut bir şekilde Rodolf'a sokuldu:

– Benim odam? Demek benim odam da olacak ha?

– Elbette olacak. Hem de iki penceresi çiçek bahçesine bakacak. İleride derenin suladığı bir kırlık olacak. Orada inekler otlayacak.

– O ineklerden biri de benim gözdem olacak. Elimden ot yiyecek.

– Tabii... Bembeyaz, güzel bir inek. Adı da Müzet. Ama dur bakalım, senin odayı tarif edelim: Yerde güzel bir halı var. Perdeler de aynı renkte kumaştan yapılmış. Fakat evin o tarafının duvarını dışarıdan, baştan başa sarmaşıklar ve Amerikan gülleri kaplamış. Sabahları elini pencereden uzattığın zaman, hemen gül koparıyorsun.

– Ne usta ressammışsınız meğerse Mösyö Rodolf!

– Şimdi gelelim gününü nasıl geçirdiğine... Evvela sabahları halan seni alnından öperek uyandırıyor. Ciğerlerin zayıf olduğu için sana bir kap sıcak süt getiriyor. Sonra kalkıyor, çiftlikte gezmeye, Müzet'i, tavukları, güvercinleri görmeye gidiyorsun. Saat dokuzda yazı hocan geliyor.

– Hocam mı?

– Öyle ya... Okuyup yazmayı, hesabı kitabı da öğrenmen lazım ki halana çiftliğin hesaplarında yardım edebilesin! Dersten sonra ev işleriyle uğraşıyorsun. Saat ikide dersine çalışıyor, sonra da halanla beraber yazın hasat işlerinde çalışan rençperleri, sonbaharda da toprağı hazırlayan çiftçileri seyrediyorsun. Sonra akşamın saat artık altısında mı olur, yoksa yedisinde mi... yorgun argın eve dönüyorsun. Hava serin olduğu için ateşte biraz ısınıyorsun. İşlerinden dönen çiftçilerle konuşuyorsun. Yemeğinizi yiyorsunuz.

Ondan sonra da saat onda halan alnından öpüyor, yatmaya çıkıyorsun. Ertesi gün yine öyle ve bu, hep böyle gidiyor...

Rodolf, genç kızın sessiz sedasız kalışına şaşmış gibi durmuştu. Baktığı zaman, biçarenin gözlerinden yaşlar yuvarlandığını ve hıçkırıklarını zor zapt ettiğini gördü. Zavallı yavrucuk, bir an için hayale dalmış, fakat hakikati hatırlayınca sefaleti ve bahtsızlığı, içinde daha büyük bir acı uyandırmıştı.

– Nen var kızım?

– Ah Mösyö Rodolf... İstemeye istemeye beni kederlendirdiniz. Bir an bu cenneti sahi sandım!

– İyi ya işte! Bu cennet hayal değil ki... sahiden var! Arabacı dur... Bak kızım!

Araba birden durdu. Gualöz, başını kaldırarak bakınca küçük bir sırtın tepesinde bulunduğunu gördü. Biraz ötedeki güzel köyü, yeşillikleri, dereyi, kestane koruluğunu, inekleri ve daha uzaktaki küçük kiliseyi görünce hayretinden, ağzı açık kaldı. Kurduğu hayalin hiçbir şeyi eksik değildi. Gözdesi bembeyaz ineğe, Müzet'e varıncaya kadar her şey tamamdı.

– Nasıl kızım? İyi ressam mıymışım?

Fakat genç kızın şaşkınlığı, şimdi derin bir korku hâlini almıştı. Rodolf'a dehşet içinde bakıyor ve:

– Nasıl olur? Nasıl olur? diye kekeliyordu. Bunlar, hep rüya olmasın sakın?

Rodolf, genç kızı teskin etti:

– Gayet basit bir şey kızım. Bu çiftliğin sahibi, benim süt annemdir. Vaktiyle burada büyümüştüm. Bu sabah kendisine, geleceğimizi yazdım ve size de demincek burayı tasvir ettim.

Genç kız, içini çekip ferahlayarak:

– Haklısınız... Öyle ya! Bunda ne fevkaladelik var? dedi.

Rodolf'un genç kızı götürdüğü çiftlik Bukeval köyünün bir ucundaydı. Burası, Ekuen'den iki fersah kadar mesafede şoseden uzakta, tenha bir yerdi. Araba, Rodolf'un tarifiyle bir yokuştan inerek, etrafı kiraz ve elma ağaçları ile donanmış bir yola girdi. Az sonra çiftlik avlusunun büyük kapısından geçti. Sık gürgen fidanları ile çevrili bir yoldan daha geçerek, sonbaharın yapraklarını kızarttığı bir asma fidanının altındaki tahta bir kapının önünde durdu. Rodolf:

– İşte geldik! dedi. Nasıl hoşuna gidiyor mu?

– Çok güzel... çok güzel ama ben şimdi çiftçi kadının karşısına nasıl çıkacağım? Utanırım ben.

– Neden kızım?

– Öyle ya... Sahi. Benim kim olduğumu nereden bilecek, değil mi ama?

Arabanın kapısı açılır açılmaz Paris civarındaki varlıklı çiftçiler gibi giyinmiş, üzgün yüzlü, fakat tatlı ve cazip tavırlı bir kadın Rodolf'u karşılamaya ilerlemişti. Gualöz kıpkırmızı kesilerek biraz tereddütten sonra arabadan indi. Rodolf, çiftçi kadına:

– Günaydın Madam Jorj! dedi. Bakın, tam vaktinde geldim.

Sonra arabacıya dönüp avucuna para koydu:

– Siz artık Paris'e dönebilirsiniz, diye söyledi.

Genç kız, Rodolf'a yaklaşmış fısıldıyordu:

– Arabayı gönderiyorsunuz ama, sonra meyhaneci kadın ne olacak? Oraya dönmem lazım, yoksa beni hırsız diye haber verir.

– Ha... Affedersin kızım. Sana haber vermeyi unuttuğum için affını dilerim. Eğer burada kalmak istersen ondan hiç çekinme, çünkü bütün borcunu ödedim. Zaten Madam Jorj'un elbiseleri sana da uyar. O sana giysi verir. Bakın, daha şimdiden hazırlığa başladı bile.

Genç kız, rüya görüyor gibiydi. İnanmaz bakışlarla kâh çiftçi kadına, kâh Rodolf'a ve etrafına bakıyordu.

Heyecandan titreyen bir sesle:

– Artık Paris'e dönmeyecek miyim? dedi. Burada mı kalacağım? Madam beni misafirliğe kabul edecek mi? Nasıl oldu bu? Nasıl oldu da eski hayallerim...

Rodolf, sözünü kesti:

– Mükemmel bir surette hakikat oldu işte kızım!

– Olmaz bu Mösyö Rodolf... olmaz bu... Bu kadar saadet bir arada olmaz ki. Korkuyorum Mösyö Rodolf. Bana acıyın... Eğlenmeyin benimle... Sonra çok fena olurum... Rodolf, gayet müşfik fakat genç kızın kendisinde o zamana kadar hiç görmemiş olduğu kibar bir eda ile:

– Kızım, dedi. Tekrar ediyorum, eğer hoşuna giderse burada kalabilir ve Madam Jorj'un yanında az önce lafına bile sevindiğin o sakin hayatı yaşayabilirsin. Gerçi Madam Jorj senin halan değil ama, yine sana bütün şefkatini gösterecektir. Çiftliktekilerin seni, onun yeğeni olarak tanımaları daha iyi olur. İşte böyle ki istersen kal.

Genç kız, hayret, sevinç ve şükranla karışık birtakım hisler içinde ellerini kavuşturdu:

– Siz Hızır mısınız? dedi. Siz Tanrı'nın benim gibi zavallıları sefaletten ve ayıptan kurtarmak için gönderdiği bir melek misiniz?

Rodolf, derin bir keder ve iyilik taşan bir tebessümle:

– Hayır biçare evladım, dedi. Gencim ama hayatta çok keder gördüm. Benim de şimdi senin yaşında olması lazım gelen bir kızım kayboldu. Istırap çekenlere ve bilhassa sana karşı alakamı, bununla da anlayabilirsin. Ya Mari!.. Artık ismin de Fey Sokağı'nda dedikleri gibi Meryem değil, Mari olsun... Haydi şimdi Madam Jorj'un yanına git. Ben gitmeden önce yine konuşuruz.

Mari, cevap vermedi. Dizleri üstüne çöktü ve Madam Jorj'un alakalı bakışları önünde Rodolf'un elini alarak, hürmet ve şükranla öptü.

V
MÖRF VE RODOLF

Rodolf, çiftliğin avlusuna doğru birkaç adım atınca, orada bir akşam önce kömürcü kılığında meyhanenin kapısından kendisini kollamış olan uzun boylu adamla karşılaştı. Bu adamın adı Mörf idi. Elli yaşlarında, sarı saçlarına kır düşmüş, tamamen traşlı bir adamdı. Yaşına rağmen sağlam ve çevik olduğundan başka, durgun yüzünden, çok iyi kalpli bir adam olduğunu sezmek kabildi. Kendisinin İngiliz ve asilzade olduğunu da ilave etmeliyiz. Rodolf avluya girdiği sırada Mörf hafif bir seyahat arabasının içindeki ceplere, iyice temizlenmiş iki tabanca yerleştiriyordu. Rodolf sordu:

– Bu tabancaları kime karşı kullanacaksın?

Mörf, arabanın basamağından inerek:

– Burası sizi alakadar etmez Monsenyör! (2) dedi. Siz kendi işinize bakın, ben de kendiminkilere...

– Beygirleri saat kaç için peyledin?

– Emrettiğiniz gibi hava kararırken gelecekler.

– Sabahleyin mi geldin buraya?

– Sekizde geldim. Madam Jorj'un da hazırlanmak için bol bol vakti vardı.

– Hâlinden pek memnun görünmüyorsun. Yoksa bu işler hoşuna gitmiyor mu?

– Kendinize vazife edindiğiniz işte biraz daha az tehlikeli yollar seçseniz fena olmazdı derim!

– Öyle ama tanımak istediğim bu adamlara emniyet telkin edebilmek için, onların kılığına girmem lazım değil mi?

– Güzel ama Monsenyör... Dün akşam o pis sokakta Madam Jorj'un oğlunu araştırmak için Kızıl Kollu'yu bulmaya gittiğimiz vakit, o haydutla dövüşmenize engel olmamak için içim içime sığmadı.

– Yoksa benim kuvvetimden ve cesaretimden şüphe mi ediyorsunuz Mörf?

– Maalesef ikisinden de şüphelenmemek icap ettiğine dair yüzlerce misal verdiniz, Alman şampiyonu Flatman'dan kılıç oyununu, İngiliz Kreb'den boksu, Parisli Lakur'dan bastonla adam dövmesini ve argoyu öğrendiniz. Çünkü bütün bunlar, tehlikeli maceralarınızda size lazımdı. Cesursunuz, çelik gibi adaleleriniz var. Zayıf görünürsünüz ama

2 Monseigneur, Monsenyör diye okunur. Prenslere ve krallara hitap edilirken sayın efendim, manasında kullanılır. Mon (benim) ve Seigneur (yüksek amir, mösyö) kelimelerinin birleştirilmesinden yapılmıştır.

beni de kolayca yere serebilirsiniz. Bütün bunlar doğru fakat...

– Fakat? Neden korkuyorsun öyleyse?

– Öyle ama Monsenyör, önünüze çıkan ilk serseriyle boğuşmanız mı lazım? Yüzümü siyaha boyadığım için size kızdım da böyle söylüyorum sanmayın. İcap ederse uğrunuzda yaşıma rağmen ip cambazı bile olurum, lakin her haydutla boğuşmanız hoşuma gitmiyor.

– Canım Mörf, beni bu âdetlerimden sen caydıracak değilsin ya! Boşuna ne çene yoruyorsun? Şimdi burada en mesut anlarımdan birini yaşıyorum.

– Elbette yaşayacaksınız. Burada bu numune çiftliğini kurmakla civarın namuslu ve çalışkan çiftçilerine büyük bir iyilik yapmış oldunuz. Bu çiftliğin başına Madam Jorj gibi bir kadını getirmekte de fevkalade isabet ettiniz. Lakin şu şimdi getirdiğiniz kıza gelince... Susalım daha iyi!

– Hayır, söyleyin bakalım neymiş?

– Susmayı tercih ederim haşmetmeab!

– Söyle diyorum sana!

Rodolf kızmıştı. Mörf:

– Hiddetleniyor, kendinizi kaybediyorsunuz. Aklınızı başınıza alsanız fena olmaz!

Deyince, Rodolf'un hiddeti, daha beter azgınlaştı. Dudakları bembeyaz kesildi. Mörf'e doğru ilerleyerek:

– Ne demek? diye haykırdı. Sen bana karşı koymaya cesaret mi ediyorsun?

Mörf geriledi ve istemediği hâlde ağzından şu sözleri kaçırdı:

– Monsenyör, Monsenyör! 13 son kanunu hatırlasanıza!

Bu söz, Rodolf'un üstünde sihirli bir tesir yaptı. Hiddetli yüzü birdenbire gevşedi. Başını eğdi ve sonra yorgun bir sesle:

– Ah mösyö ah! dedi. Ne zalimsiniz? Halbuki ben pişmanlığımın... ve yine siz karşımdasınız. Yine siz!

Rodolf sözünü bitirememiş, taş bir sıraya çöküp, yüzünü avuçlarına almıştı. Mörf, pişman ve üzgün bir hâlde:

– Monsenyör! Benim iyi kalpli efendim! diye seslendi. Ben o sözü size kendimden korktuğumdan değil, sizden korktuğumdan söyledim. Hiçbir hiddet veya serzeniş eseri değildi o... Size o meşum günü hatırlattığım için beni affettiğinizi söyleyiniz rica ederim.

Rodolf başını kaldırdı. Sapsarıydı. Tatlı ve üzgün bir sesle arkadaşına:

– Yeter yeter kardeşim! Dedi. Hiddetimi dindirdiğin için sana teşekkür ederim. Kalpten dudağa, yol uzaktır. Delilik ettim. Artık kapayalım bu bahsi... Ne diyordun? Bu çiftliği kurmadan ve başına Madam Jorj'u getirmemden memnun olduğunu söylüyordun değil mi? Sonra da bu genç kıza gösterdiğim alakaya şaşıyordun galiba?

– Kabahat ettim efendim... Affediniz. Hata ettim!

– Hayır, görünüş seni aldatabilir. Fakat hayatımı, bütün hayatımı tanıdığın ve bana işlediğim suçun kefaretini ödemek hususunda yardım ettiğin için beni daha iyi anlayabilirsin. Benim, bilmek, istemek ve yapabilmek gibi üç şeyi bir araya getirebilen bir adamın yapabileceği iyilikler hakkındaki düşüncelerimi de biliyorsun. Bu bakımdan sefalete ve ıstıraba yardım etmek, sefaletin sebep olacağı cinayeti

önlemek ve kötü insanların içlerindeki iyi duyguları tekrar vicdanlarının sathına çıkarmak için uğraşmamı sen de anlamazsan kim anlayacak?

– İyiliği yerinde sarf etmediğinizi söylemek istemiştim Monsenyör!

– Nihayet kardeşim, şunu da biliyorsun ki ölümüne ağladığım bir evladım var. O evladı ben, hayâsız anası Sara'dan çok severdim. O ana, onunla alakadar bile olmak istemediydi. Halbuki şimdi yaşasaydı, o da bu zavallı kız gibi on altı yaşını henüz geçmiş olacaktı. Bu yaştaki kızlar karşısında duyduğum acı, tabii değil mi?

– Bunda haklısınız haşmetmeab! Benim de alkanızı böyle izah etmem gerekirdi...

– Onunla konuştuğum sırada bana neler söylediğini katiyen tahmin edemezsin. Biçarenin çektiği acılar o kadar büyüktü ki gözlerim yaşardı. Onda öyle bir saflık ve öyle bir akıl, evet akıl var ki... Sana anlatamam Mörf... Hah işte Madam Jorj la Mari de geliyorlar zaten. Arabayı çabuk hazırlat! Erkenden Paris'te olacağız.

Genç kızın yüzünde bu kadar iyilik karşısında hüzün duyan bir hâl vardı. Madam Jorj:

– İşte, kızım, iyiliğinize karşı size teşekkür etmek istiyor, Mösyö Rodolfl, dedi.

Fakat Mari, söyleyecek kelime bulamıyor, kendisinden "kızım" diye bahseden Madam Jorj'a da şükran dolu bakışlarla bakıyordu. Rodolf, genç kıza:

– Evladım, dedi. Sen Mörf'le beraber biraz çiftliği gez, biz de Madame Jorj'la hemen geleceğiz.

Ve onlar, ilerlemeye başlayınca kadına sordu:

– Nasıl Madam Jorj? Mari'yi nasıl buldunuz?

– Odama girer girmez hemen İsa'nın küçük heykeli önünde diz çöküp dua etti. O kadar büyük bir şükran hissediyor ve bu hissinde o kadar samimi ki anlatamam...

– Bu kız, sizin hoşunuza gidecektir. Çünkü içinde çok iyi duygular saklı. Bu duyguları uyandırmanız lazım.

– Hoşuma giden başka bir şey de hakkınızda ufacık bir suale bile meydan vermemesi oldu. "Size iyilik yapan bu esrarengiz zatın kim olduğunu elbette merak edersiniz değil mi?" diye sordum da "Biliyorum zaten!" dedi ve saflıkla ilave etti: "Onun kim olduğunu merak etmeme ne lüzum var? Bana bu kadar iyilik yapması, ne yüksek bir insan olduğunu göstermiyor mu?"

– Onu seveceksiniz diyorum ya size... Birazcık olsun kalbinizi işgal edecektir sizin.

– Evet, bu kızla da uğraşacağım, tıpkı eğer "o" olmuş olsaydı, onunla uğraşacağım gibi...

Madam Jorj, bu sözleri hıçkırırcasına söylemişti. Rodolf, kadının ellerini, avuçlarına aldı:

– Cesaretiniz kırılmasın! dedi. Gerçi şimdiye kadarki araştırmalarımız bir netice vermedi ama, bundan sonrasından ümit kesemeyiz! Belki bir gün...

Madam Jorj başını sallayarak acı acı söylendi:

– Zavallı oğlum, şimdi yirmi yaşında olacaktı.

– Peki Rosfor'dan hiçbir haber alamadınız mı?

– Hiç...

– Daha iyi... İnşallah canavar herif kürekten kaçarken bir bataklığa saplanıp gebermiştir.

– Kendisinin böyle bir akıbete uğramış olmasına zerrece acımam Mösyö Rodolf. Fakat oğlumu ne yaptı? Biçare çocuğu benden alıp kaçırdıktan sonra nereye sakladı?

– Sahi! Neden kaçırdıydı oğlunuzu sizin yanınızdan Madam Jorj? O zaman, yabancı memleketlere kaçmak istediğini söylemiştiniz. Halbuki on beş sene önce beş yaşında olan o çocukcağız, babasının kaçmasına engel olmaktan başka ne işe yarardı ki?

Kadın, dehşetten titreyerek cevap verdi:

– Kocam olacak o melun, kaçacağı sırada yakalanıp tutukevine atılmıştı. O zaman kendisini ziyaret etmiştim. Bana dedi ki: "Çocuğunu elinden aldım. Çünkü onu çok sevdiğini bilirim. Şimdi çocuk benim elimde bulundukça bana para göndermeye mecbur olursun. Ama çocuk o paradan istifade eder mi, etmez mi... orası benim bileceğim iş!" Ne çare ki bir ay sonra melunu küreğe mahkûm ettiler. Mektuplarla kendisine ne kadar yalvardımsa, hiçbir cevap vermedi. Şimdi oğlumun nerede olduğunu ve hatta hangi ad altında yaşadığını bile bilmiyorum.

– Peki oğlunuzun hiçbir hususi işareti yok muydu? Tanınmasına yardımcı olacak hiçbir özellik hatırlamıyor musunuz?

– Size söylemiştim ya... Boynuna gümüş zincirle asılı, mavi taş üstüne kazılmış bir İsa resmi gösteren bir madalyonu vardı.

– Haydi haydi, üzülmeyin... Tanrı büyüktür! Yardım edecektir.

– Tanrı'nın büyüklüğü, evvela karşıma sizin gibi bir yardımcı çıkması ile de kendini gösterdi Mösyö Rodolf.

– Benim bunda ne rolüm var? Bu çiftliği satın aldığım vakit siz de zengindiniz ve buranın idaresini bir keyif işi olarak kabul etmiştiniz. İdareniz sayesinde buradan para bile kazanmaya başladım.

– Para mı kazandınız? Cebinize giren bir şey yok ki! Bütün bu para, burada çalışan rençperlerin ve civardaki fakirlerin himayesine sarf olunmuyor mu? Köy papazı Laport'dan da bu işte yardım görmüyor muyuz?

– Ha... Laport dediniz de aklıma geldi. Geldiğimi kendisine haber verdiniz mi? Bizim küçük kızla meşgul olmasını pek istiyordum. Mektubumu aldı mı?

– Mösyö Mörf bu sabah mektubunuzu kendisine götürdü.

Bu sırada gelen bir çiftlik uşağı, papazın Madam Jorj'u beklediğini haber vermişti. Aynı zamanda beygirlerin geldiği ve arabaya koşulmakta olduğu da bildiriliyordu. Kadın, Rodolf'un yanından ayrılmadan önce, delikanlı:

– Az kaldı unutuyordum Madam Jorj, dedi. Mari'nin göğsü biraz zayıftır. Çektiği sefaletin sıhhatine dokunmamış olmasına imkân yoktur tabii... Kendisine çok ihtimam gerekiyor.

Birlikte çiftliğe yönelirlerken kadın:

– Merak etmeyin, diye cevap verdi. Bu temiz hava içerisinde çabucak düzelir. Zaten genç. Dinlendikçe ve iyi bakıldıkça bir şeyciği kalmaz.

Az öteden Mörf'le Mari de gezintilerini bitirmiş, çiftliğe dönüyorlardı. Adam, Rodolf'un yanına gelince kulağına eğildi:

– Bu sizin küçük kız beni âdeta büyüledi, dedi. Artık Madam Jorj la mı, yoksa kendisiyle mi daha fazla alakadar olmak lazım geldiğini şaşırdım. Ne haksızlık etmişim biçareye?

Rodolf, arkadaşının elini sıktı:

– Ben sana demedim mi? Biliyordum bunun böyle olacağını zaten, dedi.

VI
BULUŞMA

Gualöz'ü çiftliğe bıraktığının ertesi günü, tam öğle vakti Rodolf, Sen Nehri üstündeki Bersi Barajı'nın yakınlarında "Çiçekli Sepet" meyhanesinin kapısında bekliyordu. Yine işçi kıyafetinde idi. Bir akşam önce Şurinör'le buluşmuş ve randevunun bu saatte burada verildiğini öğrenmişti.

Saat on ikiydi ve yağmur, sağanaklar hâlinde yağıyordu. Sen Nehri, aralıksız yağan yağmurla yükselmiş ve sular, rıhtımların üstüne doğru taşmaya başlamıştı. Rodolf, sabırsızlıkla baraja doğru bakarken nihayet iki kişinin bir şemsiye altına sığınarak acele acele ilerlemekte olduklarını gördü. Bunlar, Baykuş'la Mektep Hocası'ndan başkası değildi. Haydut, pis elbisesini çıkarmış, uzun bir redingot giymişti ve kravatı ile gömleği bembeyazdı. Tek gözlü cadı da başına beyaz bir takke oturtmuş, omuzlarına Keşmir şalı gibi bir şal atmış, eline de geniş bir zembil almıştı.

Rodolf, biraz daha bekledikten sonra ikisine doğru yürüdü ve haydudun gayet ihtimamla seçilmiş bir lisanla, şöylece söylendiğini duydu:

– Mösyö, arzı hizmet ederiz. Sizinle tanışmaktan, daha doğrusu tekrar tanışmaktan büyük bir zevk duyuyorum. Malum ya evvelsi akşam yüzüme iki yumruk indirmiştiniz... Neyse, o şakadan bahsetmeyelim artık! Şimdi bizi ciddi birtakım alakalar bir araya getirmiş bulunuyor. Dün akşam saat on birde Şurinör'ü gördüm ve bugün burada kendisine randevu verdim. Fakat galiba o bu işte bizimle beraber çalışmak niyetinde değil!

Rodolf sordu:

– Demek siz kabul ediyorsunuz?

Haydut, bu söze karşılık:

– Adınız neydi sizin? dedi.

– Rodolf!

– Hah Mösyö Rodolf... Şimdi şu "Çiçekli Sepet"e girelim de orada konuşuruz. Bendenizin de madamın da karnımız aç. Yalnız şurasını da belirteyim ki Şurinör'le siz, bize en aşağı iki bin franklık zarar verdiniz. Bir mösyö bize bir iş yaptıracak ve bu iş için de iki bin frank verecekti. (Baykuşa döndü.) Finet, haydi lokantada bize bir bölme ayırttır. Yemekleri de ısmarla. Arkandan geliyoruz.

Baykuş, yanlarından ayrılmadan önce Mektep Hocası'na manalı manalı baktı. Haydut, bu bakışa önem vermemiş görünerek sözüne devam etti:

– Efendim, dedi. Şurinör bizim Finet'i bir an yalnız bırakmamış. Böylece iki bin frank da havaya uçtu. Şimdi evvela bu iki bin frangı tekrar kazanmamız lazım. Yalnız

önceden size bir şey soracağım, dün siz Şurinör'le niçin Sent-Uen'de buluşmaya sözleşmiştiniz?

Rodolf, hiç ummadığı bu suali karşılamak için dudaklarını ısırarak kısaca düşündü. Sonra hemen bir hikâye uydurdu:

– Benim teklif ettiğim bu iş, yağlı ve yüklü bir şey! Soyacağımız evin sahibi köyde bulunuyor. Paris'e dönmesinden çok korkuyordum. Dönecek mi, dönmeyecek mi, anlamak için Piyerefit'e gittim. Adamın evi orada. Sordum, soruşturdum ve ancak yarın döneceğini öğrendim.

– Anladım ama, Şurinör'le neden Sent-Uen'de buluştuğunuzu yine halledemedik.

– Darılmayın ama siz de pek kalın kafalı imişsiniz. Piyerefit'ten Sent-Uen'e bir fersah mesafe vardır. Sent-Uen'den Paris'e de bir o kadar. Eğer herif Paris'e dönmüş olsaydı o zaman Piyerefit'teki evi soyacaktık. Gerçi orada pek fazla bir şey yoktu ama, hiç yoktan iyiydi... Eğer adam oradaysa o zaman hemen Paris'e dönecek ve Vöv Sokağı'ndaki evi soyacaktık.

Mektep Hocası, nihayet anlamıştı:

– Ha! Şurinör'ü mahsustan tam yolun ortasında beklettiniz ki hangi tarafta çalışılacaksa, oraya yetişmek kolay olsun diye... Öyle değil mi? Doğrusu iyi hesaplanmış bir iş. Peki bu evde şimdi kimse yok mu? Bu evin köşesini bucağını iyi biliyor musunuz?

– Bilmez olur muyum? Kendi cebimmiş gibi karış karış bilirim!

– Geldik lokantaya... Şimdi susalım da yabancılar bir şey duymasın!

Baykuş, kapının önünde bekliyordu. Rodolf, Mektep Hocası'nın arkasından girmek istediyse de haydut geride kalmakta ısrar etti ve delikanlı, Baykuş'la ikisinin ortasında yürüdü. Bir bölmeye girince Mektep Hocası, bölmenin duvarlarını yokladı. Bu sırada garson kız da yemekleri ve şarabı getirip çekilmişti. Baş başa kaldıkları zaman haydut, Rodolf'la kapının arasına geçerek oturdu ve:

– Duvarlar kalın! dedi. Fazla kısık sesle konuşmaya lüzum yok. Rahat rahat anlaşalım.

Rodolf da soğuk bir tarzda sordu:

– Kapı ile benim arama neden oturdunuz?

Mektep Hocası redingotunun altından tahta saplı uzun bir sis çıkararak cevap verdi:

– Şunu görüyor musunuz? Bu, her türlü kancıklığa engel olur.

Baykuş da tehditkâr gözlerle bakıyordu. Rodolf rahat bir hareketle gömleğinin altından iki tabanca çıkardı. Mektep Hocası'na gösterdikten sonra tekrar cebine yerleştirdi. Haydut söylendi:

– Biz galiba birbirimizle anlaşmak için yaratılmışız. Fakat tutuklanırsam ve mesela varsayalım ki sizin bana bir pusu kurmuş olduğunuz meydana çıkarsa, sizi temizlerim azizim!

Baykuş da ilave etti:

– Ben de adamıma bu işte elimden gelen yardımı esirgemem.

Rodolf cevap vermeye lüzum görmüyormuş gibi bardağına şarap doldurdu. Bu soğukkanlılık, Mektep Hocası'na da tesir etmişti. Söylendi:

– Hani haberiniz olsun dedim de...

– İyi canım, iyi! Sok o şişi cebine... Burada şişlenecek piliç yok. Bana gelince ben, kart horozun biriyim. Artık işimizden bahsedelim. (Baykuşa dönerek ilave etti.) Ha sahi bak, Gualöz'ün ana babasını tanıyan sizdiniz değil mi?

– Adamımda bu işten bahseden iki mektup var. Ama o mendebur kızın bunları görmemesi için icap ederse gözlerini bile oyarım. Bak o piç bir elime geçsin de ne olacak?

Mektep Hocası sabırsızlandı:

– Bırakın şimdi bu lafları da işten bahsedelim canım...

Rodolf, Baykuş'u göstererek sordu:

– Bunun önünde açılabilir miyiz?

– Ne demek? Elbette. Erkekten iyidir vallahi. Bana ne yardımları dokunmuştur bilmezsiniz... (Baykuşa döndü.) Finet, şalını omuzlarından kaldır. Sonra dışarıya çıkınca soğuk alırsın.

Cadı, şalını kaldırınca, soğukkanlılığına rağmen Rodolf bile bir hayret hareketi yapmaktan kendini alamadı. Baykuş'un boynunda gümüş bir zincire asılı mavi taş üstüne, İsa'nın resmi yontulmuş bir madalyon vardı. Bu madalyon, Madam Jorj'un, oğlunun boynunda asılı olduğunu söylediği işaretti. Rodolf, bu keşfi yapınca birdenbire irkildi. Şurinör, Mektep Hocası'nın altı ay önce kürekten kaçtığını söylememiş miydi? Madam Jorj'un kocası da altı aydan beridir kürekten kaybolmuştu. O hâlde sakın Mektep Hocası, biçare Madam Jorj'un kocası olmasın? Aynı adamda, Gualöz'ün anasını babasını belli edecek birtakım kağıtlar bulunması da ne büyük bir tesadüftü. Bütün bunları düşünen Rodolf, bu haydutla buluştuğuna pek sevindi. Mektep

Hocası, Baykuş'a ikramdan baş alamadığı için yeni arkadaşının daldığı düşünceleri fark edememişti. Delikanlı, cadıya:

– Boynunuzdaki zincir ne şık öyle? dedi.

Cadı karı cevap verdi:

– Şık ama kıymetli değil. Adamım hediye etti. İnşallah daha kıymetlisini de hediye eder.

Rodolf, haydudun ağzından çıkacak sözleri merak ediyordu. Mektep Hocası:

– Daha kıymetlisini hediye etsem bile bunu boynundan çıkarma! dedi. Uğur getirir.

– Muska demek ki ha? Güzel şey ama... Nereden aldınız bunu, ben de alayım bir tane.

Haydut:

– O dükkân kapandı. Üç nesil boyunca elden ele kalmış bir aile yadigârıdır bu. Onun için bu yadigâra çok kıymet veririm. Neyse, şimdi işimize bakalım... Ev Vöv Sokağı'ndaydı diyordunuz değil mi?

– Evet, başarılı olursak elimize, altmış bin franklık altın geçecek.

Baykuş bağırdı:

– Altmış bin frank ha?

Haydut merakla sordu:

– Peki zor mu bu eve girmek?

– Yoo... Gayet kolay. Bir buçuk metre kadar bir bahçe duvarı aşılacak ve birinci kat pencerelerinden zorlanarak içeri girilecek. Evde kapıcıdan başka da kimsecikler yok.

– Öyleyse hemen bu akşam yoluna koyalım.

Rodolf:

– Ben bu akşam yapamam! dedi.

Haydudun şüpheleri birdenbire ayaklanmıştı:

– Ben de yarın yapamam öyleyse.

– Peki canım, bu akşam olsun. Akşama bir yerde buluşalım.

Mektep Hocası son derecede işkilli, yine itiraz etti:

– Birbirimizden ayrılmayacağız ki tekrar buluşmaya ihtiyaç olsun. Yağmur biraz dindi. Şöyle bir Vöv Sokağı'na kadar gider, kolaçan ederiz. Ondan sonra da Şanzelize'ye döneriz. Orada bildiğim bir meyhane var. Oturur hem bir şey yer hem de işe başlama vaktinin gelmesini bekleriz. Mesela saat onda filan...

– Hayır! Ben saat dokuzda sizi bulurum.

Mektep Hocası, birdenbire sordu:

– Azizim siz bu işi beraber yapmak istiyor musunuz, istemiyor musunuz?

– İstiyorum.

– Öyleyse ayrılmak filan yok! Aksi hâlde bana bir tuzak hazırlamaya gideceksiniz demektir.

– Benden bu kadar çekiniyorsunuz demek ki?

– Elbette... Bu işe hiç girmezdim ama altmış bin frangın yarısı az para değil de ondan giriyorum. Fakat ya bu akşam yaparız yahut hiç yapmayız. Eğer cayarsak, o zaman sizin de ne mal olduğunuzu anlamış olurum ve bir sırasını bulur, sizden bunun hesabını sorarım.

– Ben de size bir hesap veririm ki ömrünüz oldukça aklınızdan çıkmaz. Bunu da böylece biliṇ iki gözüm!

Bu sırada Baykuş da lafa karışmıştı:

– Şimdi birbirinize meydan okumanın sırası mı? dedi. Ben de adamımın fikrindeyim. Bu iş, bu akşam olmalı!

Rodolf ne yapacağını düşünüyordu. Mektep Hocası'nı bir kere ele geçirdikten sonra kaçırsaydı, haydut bir dahaki sefere kendini sakınacak ve ele geçmesi güç olacaktı. Böylece kendisinden öğrenilmesi mümkün olan sırlar da kim bilir ne zamana kadar öğrenilmeyecekti. Artık kendi cesaretine ve ustalığına güvenmekten başka çare yoktu.

– Peki! dedi. Akşama kadar birbirimizden ayrılmayacağız.

Bu karar verildikten sonra Rodolf biraz dışarı çıkmak isteyerek, lavaboya kadar gitti ve orada hemencecik bir kâğıt yazıp cebine yerleştirdi. Yarım saat kadar vakit geçince yağmurun dinmiş olduğunu görüp bir arabaya binerek, Vöv Sokağı civarını bir gözden geçirmeyi münasip buldular. Meyhaneden çıkarlarken, müşteriler arasında bulunan kara yüzlü, iriyarı bir kömürcü de onları seyrediyordu.

Araba yola koyulduktan az sonra Mektep Hocası, şüphelenerek arabayı durdurdu ve arkasında kimsenin olup olmadığına baktı. Fakat kimseyi göremedi. Rodolf kâğıdını çoktan yere bırakmış, acele ile karaladığı birkaç kelime, varacağı yere varmıştı bile...

Bir saat kadar Vöv Sokağı civarında dolanıp gezindiler. Arabayı daha önceden saymış bulundukları için yayan olarak Mektep Hocası'nın methettiği Şanzelize'deki meyhaneye yöneldiler. "Kanlı Yürek" adını taşıyan bu meyhane,

yeraltında bodrumda oyulmuş, iki odadan ibaret bir yerdi. Rodolf meyhanenin acayip adına hayret ederken, Mektep Hocası da Baykuş'a:

– Eğer Küçük Topal buradaysa, bu akşam işimize yarar. Biz eve girdiğimiz zaman, o da dışarıda gözcülük eder, diyordu.

Rodolf:

– Adı ne bu meyhanecinin? diye sormak istedi.

Fakat Mektep Hocası'ndan belirsiz bir cevaptan başka bir şey alamadı. Nemli toprakta açılmış bir merdivenden indiler. Haydudun garip bir ıslık sesine, yerin derinliklerinden de böyle bir cevap gelince:

– Kendisi de burada! dedi. Delikanlı, evvela bırakın Baykuş insin... Ben de peşinizden geliyorum. Yer kaygandır, dikkat edin ha!

VII
KANLI YÜREK

Kanlı Yürek meyhanesinin sahibi, ıslık sesini duyunca, kapıya kadar ilerleyerek misafirlerini karşılamıştı. Rodolf'un vaktiyle Fey Sokağı'nda aradığı ve henüz adını bilmediği bu adam, Kızıl Kollu'dan başkası değildi. Elli yaşlarında kadar zayıf, hasta tipli, ufakça bir adamdı. Fare yüzüne benzeyen yüzündeki sivri burnu, geriye çekik çenesi ve küçük siyah gözleri ne kadar kurnaz ve zeki olduğunu meydana koyuyordu. İçeri girdikleri vakit Mektep Hocası, babası meyhanecinin yanında sağlam tek bacağı üstünde balıkçıl gibi tüneyen, kemik hastalıklı ve sakat bir çocuğu gösterip:

– İşte oğlan da burada. Sen hiç durma Baykuş... Al çocuğu babasından götür oraya da bir deliğe tıkılıp ortalığı kolaçan etmeye başlasın.

Ve meyhaneciye dönerek ilave etti:

– Hazret, bizim karı yolda bir şişini kaybetti. Şu senin oğlanı alsın da beraber arasınlar!

Kızıl Kollu, gözünü kırptı; oğluna döndü:

– Topal... Haydi madamla git!

Oğlan hemen sekerek Baykuş'un elinden tutmuştu. Cadı karı:

– İşte sevimli çocuk dediğin böyle olur, dedi. Neydi o Pegriyot'un hâli! Yanıma sokulmaya iğrenirdi adeta dilenci piçi! Ben gidiyorum, çabucak dönerim.

Tek gözlü kadınla çocuk, basamakları tırmanırlarken Mektep Hocası da Kızıl Kollu ile bir iki kelime fısıldaşmış, esrarengiz birkaç işaret de geçmişti. Nihayet Rodolf'a döndü:

– Baykuş gelinceye kadar bir bardak bira veya birer rakı içelim, dedi.

– Benim canım istemiyor.

Haydut, meyhanecinin küçük yeşil masalarından birine otururken:

– Sen bilirsin! diye söylendi. Ben bir rakı içeceğim.

Hava gittikçe kararıyor ve oturdukları yer de adamakıllı loşlaşıyordu. Odanın bir köşesinde bulunan içki mahzeninin açık ağzını görmeye imkân yoktu. Buraya birkaç ayak merdivenle inilirdi. Haydut tam mahzen deliğinin ağzına sırtını vererek yerleşmiş, mahzeni, Rodolf'un gözlerinden kapamıştı. Rodolf'a gelince, düşünceli olduğunu belli etmemek için pencereden dışarısını seyrediyordu. Mörf'e attığı kâğıda "Bu akşam onda. Dikkat et!" diye yazmıştı. Acaba ne

demek istediğini Mörf anlayabilecek miydi? Nihayet kafasını meşgul eden şeyi Mektep Hocası'na sezdirmemek için, masaya oturup bir kadeh ısmarladı. Kızıl Kollu da haydutla fısır fısır konuştuklarından sonra Rodolf'a garip ve manalı manalı bakmaya başlamıştı ama Rodolf, bunun farkına varamamıştı.

Biraz sonra yukarıda bir ıslık sesi daha duyulunca haydut:

– İşte Baykuş geldi! dedi.

Nitekim az sonra da tek gözlü koca karı odanın kapısında belirerek masaya oturdu. Haydut:

– Ne oldu? diye sordu,

– Ne olacak, mösyönün dediği doğru. Evde kimsecikler yok! Topalı orada bıraktım. Biz gidinceye kadar etrafı kollayacak. Kimse gelip gelmediğini bize haber verecek.

– Âlâ...

Mektep Hocası bu sözleri henüz söylemişti ki ansızın Rodolf'un üstüne çullanıverdi. Delikanlıyı gırtlağından yakalar yakalamaz, mahzenin deliğine doğru itti. Bu hücum, o kadar ansız ve şiddetli olmuştu ki Rodolf, ufak bir mukavemet hareketi bile yapamamıştı. Baykuş da ummadığı bu hareketten ürkmüş, vahşi bir feryat koparmıştı. Rodolf'un vücudunun merdivenlerden yuvarlanmasının yaptığı gürültü kesilince, haydut pek iyi tanıdığı bu mahzene doğru koştu. Basamaklardan indi. Önce hiçbir ses duyulmadıysa da sonradan menteşeleri üstünde gacırdayan bir kapı sesi işitildi. Her taraf zifiri karanlıktı. Baykuş, zembilinden bir kutu kibrit çıkararak, masanın üstünde duran mumu yakınca, mahzenin ağzında Mektep Hocası'nın korkunç yüzü

de beliriverdi. Haydut, mahzenin kapağının iki kanadını kapatarak:

– Çabuk! dedi. Hemen Vöv Sokağı'na gidelim. Bir saat sonra iş işten geçmiş olacak. Eğer bu, bize hazırlanmış bir pusu ise, henüz hazırlığı tamamlanmadı. Yok değilse, o zaman da paraya yalnız başımıza konacağız demektir.

VIII
KURTULUŞ

Rodolf, mahzenin merdivenlerinden aşağıya tepesi üstü yuvarlanınca bayılmış kalmıştı. Mektep Hocası, delikanlıyı sürükleyerek daha derindeki bir mahzenin kapısından içeriye soktuktan sonra demirle sağlamlanmış kapıyı da üstüne kapatıp sürgüledi.

Ancak bir saat sonra Rodolf, yavaş yavaş kendine geldi. Yerde zifiri karanlıkta yatıyordu. Kollarını uzatarak etrafını yoklayınca taş basamaklara ulaştı. Sonra ayağında bir soğukluk hissederek eliyle yokladı. Ayağı suya gömülmüştü. Şiddetli bir gayretle doğrularak merdivenin alt basamağına oturdu. Gittikçe kendini toparlıyordu. Dinledi ve hafif fakat aralıksız akseden bir su şarıltısından başka bir şey duyamadı.

Biraz sonra eğilince, suyun ayak bileklerine kadar çıkmış olduğunu gördü. Su şarıltısı hâlâ duyuluyordu. Şimdi

bu sesin sebebini anlamaya başlamıştı. Mahzene su doluyor olmalıydı. Sen Nehri taşmıştı, bu mahzen ise muhakkak su seviyesinin altındaydı. Tehlike, Rodolf'un aklını tamamen başına getirmişti. Hızla merdivenin en üst basamağına kadar tırmandı, kapıya dayanınca kanadı zorlamaya savaştı, lakin yerinden bile oynatamadı. Bağırarak sesini duyurmak, meyhanenin sahibini harekete getirmek istediyse de hiçbir cevap alamayınca vazgeçti.

Su, mütemadiyen yükseliyordu. Artık kapıya kadar suyun yetişmediği beş basamak kalmıştı. Rodolf ayağa kalktığı vakit kafası, mahzenin tavanına değiyordu. Böylece ne zaman öleceğini hesaplamak imkânına bile sahipti. Müthiş, sessiz ve yavaş bir ölüm!

Şimdi başka bir bela daha belirmişti. Sudan kaçan fareler de dik duvarlara tırmanamadıkları için kuru kalan basamaklara saldırmışlar, Rodolf'un üstüne başına tırmanmaya başlamışlardı. Delikanlı, bu iğrenç hayvanları kovmaya kalkıştı. Lakin ellerini ısırık ve kan içinde bıraktılar. Suyun ittiği ve kapının aralıklarından kaçan hava da yokluğunu hissettirmeye başlamıştı. Şakaklarındaki damarlar daha şiddetle çarpar olmuştu. Daha şimdiden suyun, kulaklarında uğuldadığını hissediyordu ki birdenbire mahzenin kapısı şiddetle açıldı ve içerideki su, çağlayan hâlinde dışarıya boşalıverdi.

Birdenbire Şurinör'ün, yarı boğulmuş bir hâlde kapıya asılıp kalmış olan Rodolf'a iki eliyle sarıldığı görüldü.

Şurinör, Rodolf'u muhakkak bir ölümden kurtardıktan sonra Vov Sokağı'ndaki eve taşımıştı. Rodolf orada gayet ağır döşemelerle döşenmiş bir odadaki karyolasına yatırılmıştı ve yatağın bir ucunda Şurinör ayakta duruyor, baş tarafta da kır saçlı, zenci bir doktor, saati eline almış

Rodolf'un nabzını sayıyordu. Eski haydut, gözleriyle doktorun hareketlerini takip ediyor ve koyacağı teşhisin ne olabileceğini endişeli bakışlarla anlamaya çalışıyordu. Nihayet doktor bir ilaçtan, hastaya bir iki kaşık verdikten sonra Rodolf'un muntazam nefes sesleri, uyumakta olduğunu belli etti. Bir aralık, bir yere oturmak isteyen, fakat bir türlü süslü iskemleleri, pis üst başı ile kirletmeye kıyamayan Şurinör, iskemlelerden birini yere yatırarak bacaklarına oturmaya niyet ettiyse de beceriksizliği yüzünden devrilince, üstünde ilaçlar bulunan bir sehpayı da birlikte devirdi. Gürültü üzerine Rodolf sıçrayarak uyandı. İlk sorduğu sual şu oldu:

– Mörf nerede?

Zenci doktor, saygı ile:

– Haşmetmeab içi rahat olsunlar! dedi. Kendisi yaralı, yarası ağır ama ümitsiz değil.

Rodolf önce inanmak istemedi ve Mörf'ün öldüğünü, kendisinden sakladıklarını sandıysa da zenci doktorun hararetli teminatı üzerine inandı. Rodolf'un bundan sonraki suali, kurtarıcısı hakkında oldu:

– Beni boğulmak üzereyken kim kurtardı David? diye zenci doktora sordu. Şurinör'ün sesini duyar gibi oldum.

– Efendim... kendisi burada ama mahcubiyetinden yüzünüze bile bakamıyor Monsenyör.

Şurinör, karyolanın ipekli perdelerinin arkasına saklanmıştı. Doktorun Rodolf'a haşmetmeab, monsenyör gibi kelimelerle hitap ettiğini duydukça yerin dibine geçecek gibi oluyordu. Nihayet Rodolf'un ısrarı ile meydana çıkarak kekeledi:

– Affedersiniz Monsenyör... hayır... haşmetmeab... Bilmem ki...

– Canım sen bana sadece Mösyö Rodolf de yeter... Gel bakalım ver şu elini!

Şurinör, bir kız çocuğu kadar mahcup, kıllı ve kaba elini uzattı; Rodolf da bu eli dostça sıktıktan sonra:

– Şimdi otur da anlat bakalım bana, nasıl buldun o mahzeni? dedi. Mektep Hocası nerede?

Zenci doktor:

– O burada kıskıvrak yakalandı! dedi.

Şurinör de ilave etti:

– Baykuş'la onu tütün keseleri gibi sımsıkı bağladılar.

– Peki, sen nasıl oldu da tam vaktinde yetiştin aslanım?

Şurinör:

– Kısaca anlatayım, dedi. Dün akşam Gualöz'le beraber gittiğiniz köyden döndüğünüz zaman bana: "Git Mektep Hocası'nı bul; kendisine, mühim bir iş olduğunu, fakat sen yapmak istemediğin için senin yerini almak isterse, yarın sabah (yani bu sabah) Çiçekli Sepette, planı hazırlayanla buluşması lazım geldiğini söyle!" demediniz miydi? Ben de sizden ayrılınca bizim mahalleye gittim. Orada bir eskicinin dükkânında Mektep Hocası ile Baykuş'u buldum. Dediklerinizi anlattım. Herif razı oldu ve randevuya geleceğini söyledi. Bu sabah ben de hemen buraya koşup size haber verdim ya... O zaman siz bana: "Öyleyse yarın sabah olmadan buraya gelirsen göreceğin hoş bir şey var!" dediniz. Fakat Mektep Hocası, melun haydudun biridir. Celebi öldürmüş, hatta Rul Sokağı'nda da birinin kanına girmiş

diyorlar. Şimdi ben de kendi kendime düşündüm. Bu herif, belki de sizinle konuştuktan sonra sizden önce davranıp gelir, bu evi yalnız başına soymaya kalkar. Yapar mı yapar? Onun için evi gözden uzakta tutmamak lazım dedim. Allah'tan ki sizin bahçe kapısının tam karşısında da küçük bir lokanta varmış. Hemen çöktüm oraya. Bir yandan yiyor ve içiyor, bir yandan da sizin kapıdan gözümü ayırmıyordum. Böylece bir iki saat geçince bir de ne göreyim, Baykuş, yanında Kızıl Kollu'nun oğlu Topal'la birlikte gelmiyor mu? Karı, sizin kapıyı çaldı. Arkadaşınız Mörf'e bir şeyler anlattı. Sonra Topal'ı bir deliğe tıkarak defoldu gitti. Kendi kendime düşündüm... Herhâlde Mösyö Rodolf'la Mektep Hocası, Kızıl Kollu'nun meyhanesinde olacaklar. Baykuş da Topal'ı buraya getirdi ki ortalığı kollasın diye zahir, dedim. O hâlde evi bu gece soyacaklar. Halbuki Mösyö Rodolf yarın akşam için söylemişti. Bu işte bir şey var diye şüphelendim. Önce gidip Mösyö Mörf'e şüphelerimi haber verecek, sonra da Kızıl Kollu'nun meyhanesine koşup ne var ne yok diye bakacaktım. İyi ama sokakta Topal vardı. Beni görünce hemen meyhaneye koşup Mektep Hocası'na haber verecekti. Ne yapmalı şimdi? Lokantadan çıktım. Dosdoğru Topal'ın gizlendiği deliğe yöneldim. Oğlanı çektiğim gibi oradan çıkardım ve gömleğimi torba gibi iki ucundan bağladıktan sonra tıktım uğursuz Topal'ı içine... Güzelce ağzını da bağladım. Sizin bahçedeki lahana tarlasına bıraktım. Debelenmedi, homurdanmadı değil ama, bana da karşı koyacak değildi ya... Tam zamanıymış. Ben henüz kapağı sizin evin karşısındaki ağaçlardan birinin tepesine atmıştım ki sokakta bir takım adam sesleri peyda olmaz mı? Bir de baktım ki Mektep Hocası ile Baykuş... Kapının önüne gelince durdular. Herif: "Topal nerede?" dedi. Karı da bir ıslık çaldı. Lakin cevap alamayınca haydut homurdandı: "Beklemekten

sıkılıp kaçmış olacak, ben de onun ümüğünü sıkmazsam..." Karı yine söylendi: "Dikkat et! Bir tehlike olmasın!" Haydut: "Tehlikesiz iş olur mu?" dedi. "Ver şu aletleri bana bakayım!" Baykuş çantasından birtakım aletler çıkardı. Malum ya bu aletlerin çeşitlisi Kızıl Kollu'da vardır. Bütün hırsızlar ondan alırlar. Haydut, Baykuş'u oraya nöbetçi bırakarak içeriye yöneldi. O gider gitmez, ben de ağacın üstünden Baykuş'un tepesine sıçrayıverdim. İki yumrukta gık bile diyemeden yere yıkıldı. Hemen bahçeye koştum, bir de baktım ki Mösyö Mörf'le haydut alt alta üst üste dövüşüyorlar. Derhal ben de katıldım kavgaya, Mektep Hocası'nı bir bacağından yakaladım. Baktım ki arkadaşınız yaralanmış. Bunu görünce kendisine seslendim: "Ben geldim Mösyö Mörf!" Fakat cevabı, beni görünce fena hâlde şaşıran Mektep Hocası verdi: "Sen nereden çıktın Allah'ın belası?" diye söylendi. Mösyö Mörf de: "Mösyö Rodolf nerede?" diye sordu. "Bilmem ki bu melun öldürmüştür belki." dedim. "Siz şimdi imdat arayın. Ben bunu birkaç dakika tutarım." Mösyö Mörf gitti. Ben de Mektep Hocası'nın gırtlağına dizimi dayayarak herifi tutmaya uğraşıyordum. Lakin, kâfir kuvvetlidir malum ya... Biraz debelenince çaresiz, bacaklarımla bacaklarını kıstırdım, kollarımı da boynuna doladım. Öylece yanak yanağa sımsıkı sarılmış bir hâlde orada kalakaldık. Tam bu sırada yanı başımızda Baykuş cadısı belirdi. Mektep Hocası onu görünce: "Finet, bıçağım şuraya fırladı, al da sapla şu herifin sırtına!" dedi. Karı bıçağa yapışıp da yanıma seğirtmez mi? Allah'tan ki punduna geldi de midesine öyle bir tekme indirdim ki bohça gibi havaya fırlaması ile dört adım öteye düşmesi bir oldu. Fakat bu sırada Mektep Hocası'nı da biraz gevşetmiş olmalıyım. Herif handiyse beni altına alacaktı. Artık gücümün sonuna gelmiştim ki birden, evden üç dört kişi fırladı. Haydudu kıskıvrak

yakalayıp bağlayıverdiler. Bu sırada ben de Baykuş'un tepesine bindim. Kolunu kıvırdım: "Söyle," dedim, "Mösyö Rodolf'u ne yaptınız?" Önce ağzından baklayı çıkarmaya yanaşmadı. Fakat biraz daha bükünce, can acısına dayanamadı: "Kanlı Yürek meyhanesinde Kızıl Kollu'nun orada mahzende..." dedi. Hemen oraya koşmaya başladım. Yolumun üstünde Topal'ı da lahana tarlasından alayım dedim ama, bir de baktım ki bizim gömlek orada Topal yok. Kâfir, gömleğimi dişleriyle kemirmiş, yırtıp sıvışmış. Neyse efendim, ben o hızla Kızıl Kollu'nun meyhanesine gidince herifin gırtlağına sarılıverdim ve sordum: "Bu akşam Mektep Hocası ile buraya gelen delikanlı nerede?" "Ya, ona bir muziplik yapalım dedik de mahzene koyduk." dedi. Birlikte mahzene indik. Baktım ki kimsecikler yok. Tam yukarı çıkacağım sırada dipteki ikinci mahzen kapısı gözüme ilişti. Hemen o kapıya saldırdım ve açınca da üstüme başıma suları giyiverdim ama Allah'a şükürler olsun sizi de tam zamanında buldum. Benim hikâyem bu kadar!

Şurinör susunca, Rodolf:

– Sana hayatımı borçluyum aslanım! dedi. Fakat emin ol ki bu borcumu ödeyeceğim. David, şimdi Mörf'e bakın bakalım nasıl?

Zenci doktor, çıktı. Biraz sonra gelince Mörf'ün rahat rahat uyumakta olduğunu haber verdi. Gerçi yara ağırdı ama ümidi kesmeye de sebep yoktu. Rodolf bu izahatı dinledikten sonra:

– Onun öcünü öyle bir alacağım ki... diye söylendi.

Sonra doktoru yanına çağırarak kulağına bir şeyler fısıldadı.

Zenci, tir tir titredi. Lakin Rodolf:

– Vicdanında bir sürü cinayet yükü olan böyle bir alçağı cezalandırmaktan çekinilmez! dedi.

Bir an durdu. Sonra Şurinör'e döndü:

– Yandaki odaya git! Yazıhanenin üstünde büyük bir kırmızı cüzdan var. İçinden beş tane bin franklık kayme al da getir bana.

Şurinör gayriihtiyari sordu:

– Kime bu beş bin frank?

– Mektep Hocası'na! Hem adamlara söyle, onu da buraya getirsinler.

IX
CEZA VE MÜKAFAT

Biraz sonra Rodolf, siyah uzun bir robdöşambr giyinmiş olduğu hâlde uzun bir masanın başına oturmuştu. Masanın bir tarafında zenci doktor, onun tam karşısında da Şurinör oturuyordu. Masanın üstünde Mektep Hocası'nın Mörf'ü yaraladığı henüz kanlı şiş; Baykuş'un boynundaki gümüş zincirli İsa resmi ve nihayet Şurinör'ün yan odadan getirdiği beş tane binlik banknot duruyordu.

Mektep Hocası'na gelince, tekerlekli bir kanepeye sımsıkı bağlanmış bir hâlde karşılarında duruyor, odada bu dört kişiden başka kimse bulunmuyordu.

Rodolf gayet sakin görünüyordu. Doktor düşünceliydi. Şurinör de bir şeyler olacağını hissediyor, fakat kestiremiyor, adeta korkarak bekliyordu. Nihayet Rodolf, Mektep Hocası'na söylendi:

– Siz, dedi, cinayet, hırsızlık ve sahtekarlık suçlarından müebbet küreğe mahkûm edildiği hâlde Rosfor Hapishanesi'nden kaçan Anselm Dürenel'siniz! Kaçtıktan sonra da Puvasi yolunda bir celebi öldürdünüz!

Haydut:

– Ne ben oyum, dedi, ne de böyle bir kimseyi öldürdüm.

– Onu sonra itiraf edeceksiniz ya... Bu akşam burayı soymaya geldiniz ve ev sahibini bıçakladınız.

– Bana burayı soymayı teklif eden sizdiniz. Hücuma uğradım, kendimi müdafaa ettim!

– Ama size saldırdığını söylediğiniz, bıçakladığınız adam, silahsızdı. Bu hırsızlığı size ben teklif ettim. Fakat sebebini şimdi öğreneceksiniz... Dün akşam, Fev Sokağı'nda bir kadınla bir erkeği soydunuz ve beni bin frank karşılığında öldüreceğinizi söylediniz.

Şurinör:

– Ben kulaklarımla duydum! dedi.

Mektep Hocası, Şurinör'e vahşi ve kindar bir bakışla baktı. Sonra Rodolf'a döndü:

– Siz hâkim misiniz Allah aşkına? dedi. Artık cevap vermeyeceğim!

Rodolf bu sözleri duymamışçasına devam etti:

– Ben size bu hırsızlığı, sizi buraya çekip ele geçirmek için teklif ettim. Suç ortağınız Baykuş'un mahvetmeye uğraştığı biçare bir kızın ana babasını biliyordunuz. Ya sizi, celebin ölümünden dolayı arayan adalete teslim edecektim...

– Bu yalan, ben böyle bir cinayet işlemedim!

– Yahut da bana istediğim malumatı verecektiniz ve ben de sizi Fransa'nın dışında bir yerde sürgüne gönderecektim. Gerçi benim sizi cezalandırmam kanuna uygun bir iş olmaz. Fakat kürekten kaçan siz de zaten kat kat cinayetle kanun dışı bir mahluk hâline gelmiş bulunuyorsunuz! Lakin bugün, üstelik sizin Anselm Dürenel olduğunuzu da öğrendim. Baykuş'un boynunda kendi oğlunuza ait olan bu mavi taşlı madalyonu görünce artık sizin kim olduğunuzdan hiç şüphem kalmadı. Bu yetmiyormuş gibi bu evde karşınıza çıkan Mörf'e de "Ya paranı ya canını!" demiş ve hemen bıçağı saplamışsınız.

Zenci doktor tasdik etti:

– Evet, Mösyö Mörf'e ilk tedaviyi yaptığım sırada böyle söyledi.

– Yalan söylemiş! Yalan söylemiş!

Rodolf soğuk bir eda ile:

– Mörf hiçbir zaman yalan söylemez, dedi. Yaptığınız cinayetlerin ödenmesi lazım. Siz giyotine layık bir canavarsınız ama, karınızın ve oğlunuzun adının kirlenmemesi için ve onlara acıdığımdan sizi burada öldürteceğim ve silahlı bir mücadelede öldüğünüz yayılmış olacak. Kendinizi ölüme hazırlayın... Silahlar doldurulmuştur!

Rodolf'un sözleri, kararının gayet kesin olduğunu gösteriyordu. Mektep Hocası, bu odaya gelirken, bir odadan daha geçmiş, orada karabinalı iki adam görmüştü. Bütün haydutlar gibi hem gözü kanlı hem de alçak bir herifti. Artık öleceğini sezince, titreyerek yalvarmaya başladı:

– Acıyın bana!..

Rodolf:

– Size acınmaz! dedi. Söyleyin bakayım bana, oğlunuz nerede? Çocukluğunda Baykuş'un çeşit çeşit işkencesini çekmiş olan o zavallı kızın anasının babasının kim olduğunu da öğrenmek istiyorum.

Mektep Hocası, yılışık bir köpek gibi yalvarıyordu:

– Söyleyeceğim... Kızın ana babasının kim olduğuna dair ipuçlarını cüzdanımdaki kâğıtlarda bulacaksınız.

– Peki oğlunuz nerede?

– Oğlumu bir arkadaşıma teslim etmiştim. O yetiştirdi ve Nant'ta bir bankaya yerleştirdi. Maksadımız onun vasıtası ile banka hakkında malumat alıp orayı soymaktı. Fakat bu işi oğluma teklif ettiğimiz vakit razı olmamış.

– Demek oğlunu da zorla haydut yapmak istedin?

– Razı olmamış ve her şeyi patronuna haber vermiş. Sonra da Nant'tan kaybolmuş. Cüzdanımda onun izini bulmak hususundaki araştırmalarımın verdiği neticelere dair notlar da vardır. Son oturduğu ev Tampl Sokağı'ndaydı. Herkes kendisini Fransova Jermen adı altında tanırdı. İşte söyledim hepsini, artık beni öldürmeyin, hükümete teslim edin daha iyi!

Rodolf ayağa kalkmıştı:

– Öyle ya! Seni hükümete teslim edelim, idam etsinler ve ıstırap çekmeden öl! Yahut da yine kaçıp ortalığı kana bulamanın bir çaresine bak! Bu, olmaz... Sen yaşamalısın!

Haydut bu sözleri duyunca sevinmişti. Lakin sevinci kısa sürdü. Rodolf devam ederek:

– Evet, dedi, sen yaşamalısın ve işlediğin cinayetlerin acısını, ıstırabını çekmelisin! Sen, herkesi ezerken kuvvetine mi güvenirdin? Şimdi ben senin kuvvetini elinden

alayım, seni aciz bir hâle getireyim de çoluk çocuğun bile oyuncağı ol ve ıstırap, acı ne demekmiş anla! Erkek hayvanlar bile dişileriyle yavrularına dokunmazlarken, sen karını ıstıraba boğmaktan ve çocuğunu sefalete sürüklemekten de çekinmedin! Ölüm senin için mükâfat olacaktır... Yaşamalısın sen!

Ve birdenbire zenci doktora döndü:

– Haydi David! dedi. Eğer yanlış bir iş yapıyorsam, Tanrı karşısında ben mesul olayım! Yap şu sana söylediğim işi!

Zenci bir çıngırak çaldı. İçeriye iki adam girdi. Evvela Mektep Hocası'nın gözlerini bağladılar. Sonra tekerlekli kanepeyi yan odaya itelerlerken bir zamanlar, Paris'i dehşetten kırıp geçiren o koca haydut, yaygaracı kocakarılar gibi bağırdıysa da kapı üstüne kapanınca ses çıkmaz oldu. Şurinör dehşet içinde kalmıştı. Böylece bir iki dakika geçti.

Sonra doktor dudakları ve benzi solmuş bir hâlde odadan çıktı. Arkasından da Mektep Hocası'nı koltuğu ile beraber getirdiler.

Rodolf:

– Çözün şimdi bu melunu! dedi.

Bağları çözülünce hemen ayağa fırlayan Mektep Hocası, bir adım atacak olmuş, fakat sallanarak olduğu yerde kalakalmıştı. Yüzünde dehşetli bir korku ve hiddet belirdi. Kollarını havaya kaldırdı:

– Kör oldum! diye bağırdı. Ben kör oldum! Görmüyorum artık!

– David, şu paraları verin kendisine!

Zenci beş bin frangı hayduda uzattı. Rodolf da:

– Bu paralar, ömrünün sonuna kadar seni bir yerde barındırıp karnını doyurmana yeter, dedi. Şimdi serbestsin, git de biraz pişmanlık çek bakalım!

Mektep Hocası hemen paraları eline almış, dehşet içinde söyleniyordu:

– Görmüyorum! Görmüyorum artık! Nereye gideyim ben? Şimdi kudret sizde diye bana bunu yaptınız değil mi?

– Kudret sende olduğu zaman bunları düşünüyor muydun?

Haydut bağırıyordu:

– Ah keşke öldürseydiniz beni! Ben şimdi ne yapacağım? Herkesin elinde oyuncak mı olacağım ben?

– Bütün yaptıklarına pişman olacaksın!

– Pişman mı olacağım? Hayır... Öç alacağım öç! Göreceksiniz bakın! Nasıl öç alacağım?

Şurinör, bütün bu sahne esnasında dehşetten dehşete düşüyordu. Aynı zamanda Mektep Hocası'nın bu aciz hâlinin, adamı son derecede üzgün ettiği besbelliydi. Nihayet dayanamayarak Rodolf'a döndü:

– Mösyö Rodolf, dedi. Bu adama cezasını verdiniz. Artık kimseye zararı dokunamaz bir hâle geldi. İzin verirseniz kendisini alıp da emin bir yere götüreyim.

Rodolf, bataklık içinde tanıdığı bu ne idiğü belirsiz adamdaki merhamete hem şaştı hem de etkilenmiş oldu.

– Peki Şurinör! Al götür!

Şurinör, Mektep Hocası'na yanaştı, elini omuzuna koydu. Haydut irkilerek sordu:

– Kimsin sen?

– Şurinör'üm, ben! Haydi gel gidelim!

– Nereye götüreceksin beni? Baykuş'a mı?

– Baykuş hastaneye kaldırıldı! Kendisini zorlarken bacağını biraz fazlaca bükmüşüm, bacağının biri çıkmış.

– Nereye götüreceksin öyleyse beni Şurinör?

Şurinör cevap verdi:

– Hele gel de görürsün... Paran var. Namuslu insanların yanına pansiyon yerleşirsin. Mesela bir köye gidersin filan! Yahut istersen seni Beyaz Tavşan'ın Devanası'na götüreyim.

– Paramı çalar!

– Kızıl Kollu'ya gidelim istersen?

– Beni soymak için zehirler!

– Öyleyse Sen-Nikola kapısı yanında ahbaplarım var. Namuslu insanlardır. Seni onların yanına yerleştiririm. Anneleri Sen Mande'de oturuyor. Oraya gönderirler seni.

– Peki Şurinör, seninle gideyim. Sen hırsız değilsindir.

Fakat haydut birdenbire müthiş bir hiddete kapılmış:

– Peki canım kim bu adam? diye soruyordu. Kim bu Rodolf? Canavar mıdır nedir? Ne hâle koydu beni?

Şurinör:

– Şimdi orasını sorma! Gel evvela bize gidelim. Birkaç gece bende kal! dedi.

Ve bir günlerin azılı haydudu, Şurinör'ün koluna dayana dayana Vöv Sokağı'ndaki evden çıktı.

***

Bu hadiseden tam bir ay sonra iyileşerek ayağa kalkmış olan Mörf, sokakta rastladığı Şurinör'ü ilk defa olmak üzere Rodolf'un yanına götürdü. Rodolf, epeydir görünmeyen Şurinör'e bir hayli serzenişte bulunduktan sonra nihayet kendisine mükâfat olarak bir kasap dükkânı satın alıp hediye etmek istediğini bildirdiyse de Şurinör vaktiyle askerlikte yaptığı cinayeti hatırlatacağı korkusu ile bu teklifi katiyen kabul etmiyordu. O zaman Rodolf da biçare adamı haklı buldu:

– Peki, dedi. Şu hâlde seni Şimal Afrika'sındaki çiftliklerimden birisine göndereyim. Orası senin olsun. Orayı işlet, büyüt, kârlı bir hâle getir, hayatını kazan... O iş biraz tehlikelidir. Araplar ikide bir saldırıyorlar. Onlarla da başa çıkarsın. Lakin zengin olunca, fakirleri unutma! Zenginlik demek, bol bol sadaka ve yardım dağıtmak demektir. Bunu iyice aklına yerleştir. Sende yürek ve şeref bulunduğunu sana vaktiyle de söylemiştim. Gideceğin çiftlikte sadık bir adamım daha var ki onu da yanında alıkoy... Senin çok işine yarar. Sonra hemen okuyup yazmayı da öğren ve bana haftada bir mektup yazıp vaziyetini bildir. Bir derdin olursa daima bana danışabileceğini de unutma...

Okuyucularımız, Şurinör'ün ne huylu bir adam olduğunu bilirler. Eğer Cezayir'deki mücadeleli hayat onun merakını kabartmamış olsaydı, bu hediyeyi de kabul edecek değildi. Fakat Rodolf'un ısrarı karşısında hemen ertesi günü yeni yurduna doğru yola çıktı.

X
ARAŞTIRMA

Rodolf, daima Vöv Sokağı'ndaki evinde oturmazdı. Sen-Jermen mahallesinde Envalid bulvarı ile Plüme Sokağı'nın birleştiği yerdeki büyük binalardan biri, asıl dairesiydi. Prens, Paris'e geldiğinden beri, resmi topluluklardan kaçınmış ve Fransa'daki mecburi ziyaretlerini, Kont Düren adı altında yapacağına ve bunun gayrısında kim olduğunun bilinmemesine dikkat edeceğine dair vekilharcına sıkı tembihlerde bulunmuştu. Böyle olmasına rağmen, Plüme Sokağı'ndaki sarayının bir hayli muhteşem olduğu muhakkaktı.

Şurinör'ün Cezayir'e hareket ettiğinin ertesi günü, saat onu çaldığı sırada Mörf, Rodolf'un çalışma odasının dışındaki geniş salonda bir masaya oturmuş, muhtelif mektupları zarflarına yerleştirmekle meşgul görünüyordu. Bu sırada içeriye siyahlar giyinmiş bir hademe girdi:

– Ekselans Baron Dö Gron geldiler! dedi.

Mörf, işini bırakmadan baronu samimi bir tarzda selamlayarak:

– Bir dakikacık şöminede ısının, dedi. Şimdi konuşuruz.

Dö Gron neşe ile cevap verdi:

– Bakıyorum ki mösyö hususi kâtip, ziyadesiyle meşguller. Maşallah önünüzde koca bir mektup yığını var. Anlaşılan haşmetmeab gecenin geç vakitlerine kadar mektup yazmışlar. Acaba yataktan kalkmasını bekleyecek miyim? Benden istediği haberleri getirdim de...

– Beklemeye lüzum yok azizim baron! Hepsini bana anlatırsınız. Kendisini saat üçe kadar uyandırmamamızı tembih ettiler. Zaten işim de bitti. Buyurun şimdi anlatın bakalım... Buralardan bir haber var mı? Bizim esrarengiz maceralar, kibar aleminde haber alınmış mı?

– Hiç merak etmeyin, kimse farkında değil. Zaten Prens Hazretlerinin Paris'e gelişinden beri kendisini o kadar seyrek görmeye alıştılar ki nerede olduğunu soran bile olmuyor. Paris civarında münzevi gezintilere çıktığını sanıyorlar. Kontes Sara Mak Gregor'la ağabeyinden başka prensin kılık kıyafet değiştirip gezdiğini bilen yok.

Mörf, sıkıntı ile içini çekti:

– Ne fena oldu bu melun kadının da Paris'e gelişi azizim baron? Şimdi tekrar dulmuş...

– 1827'de mi yoksa 1828'de mi evlenmişti?

– 1828'de evlenmişti. Şimdi on altı, on yedi yaşlarında olacak olan o biçare kızcağızın ölümünden az sonraydı. Zaten prensin bu Gualöz'e gösterdiği alakanın sebebi de eğer yaşasaydı kendi kızının da bu çocuk yaşında olacağından ileri gelmiyor mu?

– Peki öyleyse Kontes Sara neden prensin peşinde dolaşıp duruyor?

Mörf bu söze cevap olarak:

– Gayet basit! dedi. Hâlâ prensin gözüne girip yeniden evlenmeyi umuyor da ondan... Halbuki kızcağızın ölümünden sonra böyle bir imkân tamamen ortadan kalktı. Bu kadının manasız fikirlerine, ağabeyinin de inanmış olması tuhaf değil mi? Aradan on sekiz yıl geçmiş bulunuyor.

– Bütün bu felaketlerin, şu Polidori'nin başının altından çıktığını düşündükçe hayret ediyorum azizim!

Mörf birdenbire sordu:

– Polidori melunu için de iki senedir Paris'teymiş diyorlar. Herhâlde sefalet içinde sürünüp duruyordur. Ne ahlaksız bir adamdı ne iblisti ama... Neyse, şimdi gelelim, sizin aldığınız haberlere, anlatın bakalım nelermiş onlar?

Baron Dö Gron cebinden bir kâğıt çıkararak açtıktan sonra:

– Gualöz'ün doğumu hakkında yaptığımız araştırmalara ve Mektep Hocası'nın oğlu Fransova Jermen'in şimdi nerede bulunduğu hakkındaki malumata gelince... Doğrusu izahatıma başlamadan önce, bu soruşturmayı yapmış olan Mösyö Badino'yu methetmeden geçemeyeceğim. Çok çalışkan, zeki ve sıkı dilli bir adam. Birçok ahbabı var. Para kimdeyse ona kul oluyor. İşte verdiği notları okuyayım:

Gualöz (Meryem) Hakkındaki Malumat

Hâlen Rosfor Hapishanesi'nde küreğe mahkûm olan Turnömin adlı bir adam, 1827 yılı başlarında Baykuş lakabı ile anılan Madam Jerve'ye beş altı yaşlarında bir çocuğa

bakmayı üstüne alıp alamayacağını sormuş ve buna karşılık kendisine bir defaya mahsus olmak üzere bin frank teklif etmişti. Pazarlıkta uyuşulunca çocuk iki sene kadar bu kadının yanında kaldı ve nihayet kendisine yapılan kötü muameleden bezerek kaçıp kayboldu. Aradan yıllar geçti ve kadın ancak altı hafta kadar önce, büyümüş olan bu kızı tekrar görebildi. Bu tesadüften birkaç gün önce Turnömin, kürekten serbest bırakılmış haydutlarla, kürektekiler arasında mektuplaşmalara vasıtalık eden Kızıl Kollu eliyle Mektep Hocası vaktiyle Madam Jerve'ye teslim ettiği çocuğun kimin nesi olduğuna dair bir iki mektup göndermiş ve izahat vermişti. Araştırmalarımızdan, bu mektuptan ve Baykuş'un ifadesinden anlaşıldığına göre o zaman Jak Ferran adlı bir noterin yanında kâhyalık yapan Madam Serafin adlı bir kadın 1827 yılında Turnömin'e, bin frank mukabilinde beş altı yaşlarında bir kız çocuğuna bakabilecek bir kadın bulmak vazifesini vermişti. Bayküş da bu vazifeyi kabul etmişti. Turnömin'in şimdi bu mesele hakkında Kızıl Kollu vasıtası ile izahat vermesine sebep, bu meseleyi ortaya çıkaracakları tehdidiyle Madam Serafin'den para koparmaktır. Turnömin, Madam Serafin'in de bir kukla olduğu ve bu işin arkasında büsbütün bir başkasının gizlendiği fikrindedir ve Baykuş'un bodrum meyhanesinde Gualöz'e rastlayarak: "Ana babanı biliyorum ama sana söylemeyeceğim!" diye övünmesi de kızcağızı üzmekten başka bir sebep dahilinde olmamıştır.

Madam Serafin'le noter Jak Ferran hakkında yaptığımız soruşturma, her ikisinin de hâlâ sağ olduklarını ve noterin Santiye Sokağı 41 numarada oturduğunu meydana koydu. Madam Serafin, hâlâ kendisinin kâhyalığını yapmaktadır. Fakir bir adam olan Mösyö Jak Ferran bu noterliği üç yüz elli bin franga satın almış ve kendisine bu sermayenin bir

kısmı Paris Milli Muhafızlar kıtasında yüksek subay Şarl Robert tarafından ödünç verilmiştir. Bu zat, şık, kibar ve yakışıklı bir delikanlıdır. Bazı kötü dillilere göre Jak Ferran, Şarl Robert'le birlikte giriştiği borsa oyunları neticesinde bugün çok zengin olmuştur. Fakat umumiyetle noterin namus ve haysiyetinin gayet lekesiz olduğu fikri hâkimdir. Anlaşıldığına göre Gualöz'ün doğumu hakkında Madam Serafin'den esaslı malumat almak mümkün olacaktır.

Mörf:

– Mükemmel, dedi. Belki de biçare kızın ana babasını bu noterden öğrenmek mümkün olacaktır. Peki Mektep Hocası'nın oğluna dair ne öğrenildi bakalım!

– Onun hakkında da pek kesin olmamakla beraber epeyce bilgi edinildi. Okuyayım da bakın:

"Bir buçuk sene kadar önce Nant'tan Paris'e Fransova Jermen adlı bir delikanlı geldi. Kendisi Nant'ta Noel ve Şeriki Bankası'nda çalışıyordu. Yapılan araştırmalar, bu gencin, haydutlarla elbirliği ederek, çalıştığı bankayı soymak istediği ve her şeyi patronuna haber verdiği hakkında Mektep Hocası'nın iddiasının doğru olduğunu göstermiştir. Delikanlı, bundan sonra kendisini suç ortağı yapmak isteyenlerin elinden kurtulmak için gizlice Nant'tan kaçmıştır. Bunun üzerine haydutlar da Paris'e gelmiş ve Kızıl Kollu'nun yardımı ile Fransova Jermen'in izini tekrar bulmuşlarsa da delikanlı daha evvel davranıp birkaç gün önce adres değiştirmiş bulunmaktaydı. Bundan altı hafta önce haydutlar, Mektep Hocası'nın oğlunun Tampl Sokağı'nda 17 numarada oturduğunu öğrenmişlerdir. Bir akşam eve gelirken delikanlı, kendisine hazırlanmış olan bir pusudan zor kurtulmuş ve bunun arkasından da hemen yine Tampl Sokağı'ndaki evi bırakıp ortadan kaybolmuştur. (Halbuki

Mektep Hocası, Rodolf'a bu pusu meselesinden bahsetmemişti.) Fransova Jermen bu evde üç ay kadar oturmuş ve fakir insanlar olan kiracılara kendisini çok sevdirmiştir. Delikanlının nerede çalıştığını bilen yoksa da bir ticarethanede veya yazıhanede çalıştığı sanılmaktadır. Bu binada delikanlının hâlen nerede oturduğunu bilmesi muhtemel, Rigolet adlı bir genç kız da bulunmaktadır. Rigolet, Fransova Jermen'in oturmuş olduğu odanın yanındaki odada oturmaktadır ve delikanlı orada bulunduğu sırada aralarının gayet iyi olduğu söylenmektedir. Bu izahat, Fransova Jermen'in hâlen boş bulunan odasını kiralamak bahanesiyle edinilmiştir..."

Mörf, düşünceli söylendi:

– Bu Rigolet adı bana yabancı gelmedi. Prens Hazretleri bu isimden bahsetmişlerdi. Hatırımda kaldığına göre bu kız, Gualöz'ün hapishane arkadaşıymış.

Baron Dö Gron:

– Bu ev, alaka değer bir yer, dedi. Belki de Prens Hazretleri o boş odayı kiralayarak, şu evin içine bir göz atmayı isteyeceklerdir. Netice itibariyle Gualöz hakkındaki malumatın noter Jak Ferran'dan, Fransova Jermen'in nerede olduğunun da Rigolet'ten öğrenilmesi lazım geleceğini anlamış bulunuyoruz.

– Evet Baron... Yalnız bir şey daha var. Marki Darvil hakkında bir şeyler öğrendiniz mi?

– Bizim Badino'nun gayet iyi bildiğine göre markinin paraca herhangi bir sıkıntısı yokmuş. Prens de markinin üzüntülü ve sıkıntılı hâlinin sebebini para darlığına atfediyordu. Halbuki Marki Darvil'in para vaziyeti, her zamankinden sağlammış.

Mörf söylendi:

– Prensin neden bu marki ile bu kadar alakadar olduğunu da anlamadım ya!

– Bunda anlaşılmayacak bir şey yok azizim Mörf! 1815'de Alman devletleri konfederasyonunun yeniden ortaya çıkması sırasında Haşmetmeab Prensin babası, Napolyon taraftarlığı ile itham ediliyordu ve bu yüzden arazisinden çoğunu kaybedecekti. Bu sırada şimdiki Marki Darvil'in babası, Rus Çarı ile olan dostluğundan istifade ederek, prensin pederi grandüke, birçok yardımlarda bulundu. İki baba arasındaki dostluğun, o zaman çocuk olan iki evlada da intikal etmesinden daha tabii ne olabilir?

– Şu hâlde Prens Hazretlerinin Madam Jorj'a karşı gösterdiği alakayı da daha iyi anlıyorum...

Baron hayret etti:

– Madam Jorj mu? Dürenel'in, Mektep Hocası adlı haydudun karısına mı? Marki Darvil'le bu kadın arasındaki alakayı anlayamadım.

– Madam Jorj, markinin annesinin amcazadesi ve gayet sıkı fıkı arkadaşıdır. Madam Jorj'un babası Lanyi adlı zengin ve saygıdeğer bir zattı. Fransız ihtilalini takip eden yıllarda ona ve malına dokunmadılar. O da kızını evlendirmeyi düşünerek Dürenel adlı zengin bir ailenin oğlunu seçti. O zaman mükemmel bir parti gibi görünen damadın damarlarında meğerse gayet kötü bir kan dolaşırmış. Herif kendi malını mülkünü yedikten sonra karınınkini de borçları ödemek için satıldı ve o zaman zavallı Madam Jorj da oğlu ile birlikte markinin annesinin yanına sığındı. Kocasına gelince artık işi tamamen haydutluğa vurduğu yetmiyormuş gibi, kadıncağızın elinden oğlunu da çalarak kaçtı. O

sıralarda da küreğe mahkûm oldu. Madam Jorj bunu haber alınca, kürek mahkûmu bir adamın karısının da şerefli bir marki ailesinin yanında işi olamayacağını düşünerek anne Markiz Darvil'e hiçbir şey söylemeden Paris'e geldi ve burada derin bir sefalete düşmekte de gecikmedi. Nihayet Prens Hazretleri kendisini bularak tesis ettiği çiftliğin başına geçirdikten başka, akrabasına yaptığı bu iyiliğin marki tarafından duyulmasını bile istemedi. Neyse! Demek ki Marki Darvil'in derdi parasızlık değil. O hâlde acaba bu kadar kederli olmasına sebep ne?

Baron da söylendi:

– Öyle ya! Zengin, güzel bir karısı var, mesut... Bir de kızı oldu. Daha ne ister?

– Kulağıma çalındığına göre karısının Kontes Sara MakGregor'la görüşmesini istemiyormuş. Çünkü vaktiyle Sara ile ağabeyi, markinin babası ile de tanışmışlardı. Tekrar Paris'e gelir gelmez hemen yine Durvillerin salonlarında ortaya çıkıverdiler. Sara, bizim prensin oraya sık sık gittiğini bilir, herhâlde orada haşmetmeaba rastlamayı umuyor da ondan... Fakat Marki Darvil'in üzüntüsü bu sebeptense, hak veririm doğrusu. Çünkü karısının böyle bir iblisle ahbaplığı ilerletmesi, hiç de iyi neticeler vermeyecektir.

Baron, bu sözleri dinledikten sonra:

– Demek bu Kontes Sara pek müthiş bir kadın öyle mi? diye sordu.

Mörf:

– Müthiş de laf mı? dedi. Ömrümde onun gibi bir kadın daha gördüm... O da Sesili'dir, hani şu bizim David'in melun karısı. Ha, onun hakkında da bir mektup yazıldı.

– Sahi Mörf, bence şu Mektep Hocası'na verilen ceza bu melez kadına da verilmeliydi. O da kan akmasına sebep olmadı mıydı? Hem de ne harikulade güzel ve sihirkâr kadındır... Acaba Prens Hazretleri, hâlâ bu kadının hapsedildiği kaleden kaçırılarak, kaçıranla beraber Paris'e getirilmesini istiyor mu?

– Elbette... Hatta bu mektupta, kaçırmak hususunda acele edilmesini istiyor.

– Bunu da anlayamıyorum işte... Halbuki Monsenyör bu kadından nefret eder. Böyle olmasına rağmen yanına getirtiyor. Bununla birlikte herhâlde Prens Hazretlerinin bu işte bir bildiği vardır. Gerolştayn Kalesi muhafızının oğluna âşık olmuş gibi görünerek kadını kaçırması emri verildi. Tabii bu kaçış esnasında kendisine her türlü kolaylık da gösterilecek. Zaten kadın kaçsa bile yine mahkûm olarak kaldığına göre Monsenyör ne zaman istese kendisini yakalatıp tekrar hapse attırabilir.

– David, karısının geleceğini duyunca prense rica etti: "Bu melunu bana göstermezsiniz inşallah!" dedi. Prens de rahat olmasını, onu başka iş için getirttiğini söyledi.

– Zavallı zenci doktor, belki de kadını hâlâ unutmamıştır da tekrar ağına yakalanırım diye korkuyordur.

Mörf düşünceli söylendi:

– Hâlbuki o biçare, o kadına olan aşkı yüzünden ne azaplara katlandıydı...

Baron Dö Gron, rica etti:

– Sahi Mörf, onların ilgi değer bir maceraları olacak. Ne zamandır bu hikâyeyi sizden dinlemek isterdim. Şunu bana anlatsanıza!

– Vaktiyle David, Amerika'nın Florida kıyılarında zengin bir çiftçi olan Mister Villis'in esiriymiş ve çiftliğin hastanesinde çalışırmış. Zengin çiftçi, bu gencin zekâsını ve başarısını beğenir... Kendisini Fransa'ya gönderip doktorluk tahsil ettirmeye karar verir. David, burada sekiz yıl kalır ve doktor diploması alarak tekrar efendisinin yanına döner. Bir kere yalnız bu hareket bile David'in ne kadar namuslu ve sözünün eri bir adam olduğunu göstermeye yetmez mi? Çünkü istese, pekâlâ geri dönmeyebilirdi. Fakat dönüyor işte... Mister Villis de tutuyor David'e ayda altı yüz frank aylık bağlıyor. Lakin bu hâle bakıp çiftçinin iyi bir adam olduğunu da sanmamalı. Zalimin biri! Derken oralarda bir tifo salgını çıkıyor. Çiftçi de dâhil olduğu hâlde bir sürü işçi ve zenci hastalanıyor. David'in ihtimamı sayesinde otuz zenciden yalnız iki kişi ölüyor. O sıralarda çiftlikte on beş yaşlarında güzel bir melez esir kızı varmış. İşte bu Sesili! Çiftçi bu kıza göz koymuş ama kız, asla yüz vermiyormuş. Çünkü kızın gözü de David'deymiş. Mister Villis bu işi anlıyor, kızı zorladığı için David de bunun doğru olmadığını kendisine ihtar edince fena hâlde kızıyor. İkisi de mal değil mi? Tutuyor ikisini de bir mahzene bağlatıyor, veriyor kırbacı veriyor kırbacı! Prens Hazretleri o sıralarda Danimarka'dan bir yelkenli kiralamıştı ve birlikte Amerika seyahatine çıkmıştık. Florida kıyılarında demirlediğimiz vakit Mister Villis'in çiftliğine de uğradık. Adam, bize çok şey ikram etti. Fakat bu meseleyi de tesadüfen öğrendik. O gece kayığa binip çiftliğe döndük. Mahzene zorla girip ikisini de kurtardık. Sonra da çiftçinin odasına girdik, herife yirmi beş bin altın frank vererek zararını ödedikten sonra tekrar geriye döndük.

– Avrupa'ya döndüğünüz zaman da evlendiler zahir!

– Öyle oldu. Önce çok mesut olacaklarını sandık ama ne çare ki kadının kanı bozukmuş. Kendisi için günlerce kırbaç yemeye katlanmış olan biçare David'e serserinin biriyle ihanet ettikten sonra da başından geçmedik macera kalmadı. Siz de bilirsiniz ya... Zavallı doktor az kalsın kadını öldürecekti de... Allah'tan prens işe müdahale etti de melunu kaleye kapattırdı. Neyse... Şimdi siz, kadının kaçırılması hakkındaki bu mektubu hiç durmadan Gerolştayn dukalığına göndertiniz baron.

– Prens bu akşam Sefaret'teki baloya gidiyor mu?

– Sahi! Öyle ya! Akşam balo var. Şu Albay Varner'le Kont Harnem, gittiklerinden beri yaverliğin ve teşrifatçılığın bende olduğunu unuttum! Balo da tamamen aklımdan çıkmıştı... İyi ki hatırlattınız. O hâlde akşama buluşuruz baron. Ama biz biraz geç görüşürüz sanırım... Çünkü zannımca prens, muhakkak bugün Tampl Sokağı'ndaki o eve gitmek isteyecektir.

XI
TAMPL SOKAĞI'NDAKİ EV

Baron Dö Gron'un adamı vasıtası ile edindiği bilgilerden hemen istifade etmek isteyen Rodolf, biraz önceki konuşmanın yapıldığı gün, hemen Tampl Sokağı'ndaki eve gitmişti. Birkaç zaman önce Mektep Hocası'nın oğlu Jermen'in burada oturduğu ve adresinin de Rigolet tarafından bilinmesi muhtemel olduğuna göre, bu kızdan bir şeyler öğrenmek lazımdı. Lakin eğer işçi kız, delikanlının adresini niçin sakladığını biliyorsa, o takdirde ağzındaki baklayı çıkarttırmak, hiç de öyle kolay bir şey olacağa benzemiyordu.

O gün saat üçe doğru, Tampl Sokağı, asık yüzlü bir kış günü yaşıyordu. Satıcıları ve kalabalığı bol bir mahallenin ortasında bulunan bu evde hiçbir fevkaladelik yoktu. Toprak katında sert içkiler ve rakılar satan bir dükkân bulunan bina, bu kattan başka dört kata ve en üstte de bir tavan arası katına sahipti. Karanlık ve dar bir kemerden küçük bir avluya giriliyordu. Simsiyah ve nemli bir merdivenin alt

ucundan sızan kırmızımtırak bir ışık, buranın kapıcı odası olduğunu gösteriyordu. Bu zifiri odada gözün gözü görmesi için gündüzleri bile lamba yakmak lazımdı. Rodolf, boş odayı gezmek için buraya girdi. Odada kapıcı Mösyö Pipöle yoktu. Karısı, odanın ortasında duran ve üstünde bir tencere kaynayan dökme sobanın yanına çökmüştü. Bu, kafasında Romalı Titüs tarzında sarı kırmızımtırak bir peruka olan, saçları dikilmiş ve birbirine karışmış garip kılıklı bir kadındı. Rodolf'u görünce sert bir sesle, hiç değişmeyen ebedi sualini sordu:

– Kimi istediniz?

Rodolf "Madam" kelimesine bilhassa basarak Madam Pipöle'nin gururunu okşamaya gayret edip söylendi:

– Madam, duyduğuma göre bu evde bir oda bir hâlâ kiralıkmış...

– Dördüncü katta bir oda var ama şimdi görülemez. Alfred burada yok.

– Oğlunuz herhâlde değil mi madam? Erken gelir mi acaba?

– Alfred oğlum değil kocamdır mösyö. Adı Alfred olursa kocam olamaz mı yani?

– Neden olmasın madam? İstediği ismi kullanmak zevcinizin hakkıdır tabii. Müsaade ederseniz burada kendisini bekliyeyim bari. Mahalle ve sokak hoşuma gitti. Eve de gayet temiz ve muntazam bakıldığı anlaşılıyor. Kiralamak istediğim odaya bakmadan önce size sormak isterdim. Acaba benim odamın işlerini çekip çevirmek istemez misiniz? Uyuşabilirsem, odamın işlerini kapıcı madamlara vermeyi tercih ederim de...

– Neden bakmayım mösyö? Elbette çekip çeviririm, lakin ayda altı frangınızı alırım. Prens gibi de bakarım size ama...

– Mükemmel madam! Altı franga razı oldum gitti. İsminiz?

– Pomon-Fortune-Anastazi Pipöle!

– Çok güzel anlaştık Madam Pipöle! Acaba odanın kirası ne?

– Seneliği, yüz elli frank mösyö. Ev sahibinin vekili bu fiyattan metelik kırmıyor.

– Ya! Kimdir bu vekil efendim?

– Kızıl Kollu derler... Asıl adını bilemiyorum.

– Nerede oturur kendisi acaba?

– Fev Sokağı'nda 13 numarada. Şanzelize'de de bir meyhane işletir.

Hiç şüphe yoktu. Bu, Rodolf'un eskiden tanıdığı Kızıl Kollu idi ve tesadüfün bu adamı bir daha karşısına çıkarması, prense, bir hayli garip göründü:

– Ha, demek ki bu Kızıl Kollu dediğiniz zat vekil... Peki asıl ev sahibi kim?

– Mösyö Burdon adlı bir zat. Fakat ben her işi Kızıl Kollu ile görürüm.

Rodolf, kapıcı kadınla arayı daha ziyade düzeltmek isteyerek:

– Madam Pipöle, ben biraz yoruldum, şu dükkâna kadar zahmet edip bir şişe frenk üzümü rakısı ile iki kadeh getirir misiniz? Yahut da üç kadeh getirin, malum ya zevciniz de şimdi gelecek. İşte size beş frank!

Kapıcı kadının kırmızı burnu ışıldarken yüzü güldü:

– Aman mösyö, insan size ilk bakışta vurulsun mu istiyorsunuz? Hemen gidiyorum ama iki kadeh getireceğim. Alfred'le ben ayni kadehten içeriz

Kadın çıktıktan az sonra pencerenin camına postacı vurdu. Kolunu uzatarak iki mektup uzattı ve: "Üç metelik!" dedi. Rodolf, postacıya parayı verdikten sonra gayriihtiyari zarflara baktı. Biri Madam Pipöle'ye geliyordu, süslü kâğıttan yapılmış bir zarftı ve mis gibi kokuyordu. Kapandığı yerdeki balmumunun üstünde Ş. R harfleri okunuyordu. Öteki mektup adı zarflıydı. Yazısı, mahsustan değiştirilmiş hissini veriyordu ve Mösyö Sezar Brandamanti, dişçi-cerrah adresine yazılmıştı. Arkasında silik ve okunmaz bir adres vardı ve burada bir gözyaşı düşmüş gibi küçük bir leke görünüyordu. Madam Pipöle, elinde rakı şişesi ve iki kadehle odaya girince Rodolf:

– Postacı iki mektup getirdi! dedi.

– Ya! Parasını da sizden mi aldı?

– Evet...

– Peki öyleyse rakının üstünden artan paradan tutarım. Kaç paraydı?

Rodolf, Madam Pipöle'nin bu garip hesap görme tarzına şaşarak gülümsedi ve:

– Üç metelik, dedi. Fakat, affınıza mağruren söyleyeyim ki burada size yazılmış süslü, kokulu bir mektup var.

Kapıcı kadın mektubu aldı, baktı:

– Sahi! dedi. Aşk mektubuna benziyor... Hangi terbiyesiz yazmış bunu?

– Ya zevciniz burada olsaydı Madam Pipöle?

– Aman susun! Şimdi kucağınıza düşer bayılırım.

Fakat hemen aynı anda da umursamaz bir tavırla omuzlarını silkti:

– Ben de amma budalayım ya! dedi. Yine kumandandan geliyor. Amma da korktum ha, bizim Alfred dehşetli kıskançtır da!

– İşte öteki mektup da burada... O da Mösyö Sezar Bradadamanti'ye yazılmış.

– Ha, evet, üçüncü kattaki dişçi.

Kapıcı kadın kendine gelen mektubu açmış, Rodolf'a uzatıyordu:

– Benim mektupları hep Alfred okur. Benim okumam yoktur da... Lütfen siz zahmet eder miydiniz mösyö?

Madam Pipöle'nin mektubunu ziyadesiyle merak eden Rodolf:

– Mektubu mu okuyayım? Baş üstüne!

Dedikten sonra okumaya başladı:

"Yarınki cuma günü, saat on birde iki oda da güzelce ısıtılacak, camlar iyice temizlenecek, tozlar alınacak. Eğer saat bir sularında araba ile bir madam gelip de Mösyö Şarl'ı sorduğu vakit tesadüfen ben henüz gelmemişsem, kendisi apartmana çıkarılarak kapısı açılacak. Anahtar aşağıya indirilecek ve ben gelince bana verilecek."

Mektup gayet kısa yazılmış olmasına rağmen, Rodolf meseleyi iyice anlamıştı. Kapıcıya sordu:

– Kim oturuyor bu birinci katta? Hani insan komşularını öğrenmek ister de ondan soruyorum.

– Elbette, hakkınız bu! Biz de pek fazla bir şey bilmiyoruz zaten. Altı hafta kadar önce buraya bir dekoratör gelip fiyatını sordu. Ertesi günü sarışın, ufak bıyıklı, yakışıklı bir delikanlı ile birlikte tekrar geldi. Dekoratör bu delikanlıya komutan diyordu.

– Asker miymiş?

– Hayır canım, Millî Muhafız komutanıymış. Anlaşılan hoşuna gitsin diye dekoratör kendisine komutan deyip duruyordu. Evi gördü, beğendi ve dekoratöre: "İyi," dedi, "sahibini görün de kiralayın!" Daha ertesi günü dekoratör tekrar geldi. Kızıl Kollu'ya altı aylığı peşin verdi. Anlaşılan komutan, tanınmak istemiyormuş. Ama nihayet kendisi de geldi ve benim Alfred'e: "Ben buraya sık sık gelecek değilim, mektupla size haber vereceğim zaman ateşi yakar, dairemi, misafir kabul edebilir bir hâle getirir misiniz?" dedi. Biz de yaparız ama ayda yirmi frank isteriz dedik. "Ne? Yirmi frank mı?" Ve o kibar mösyö, çenesini bir açıp da cayır cayır pazarlığa koyulmaz mı? Al aşağı ver yukarı on iki franga sulh olduk. Bir de komutanmış güya... Hâle bakın siz! Hâlbuki sizinle daha ilk sözde anlaşmadık mı? Zaten zenginlere aldırma, adam dediğin fakirlerden çıkar.

– Peki bu komutan ondan sonra da geldi mi?

– Anlatayım da bakın! Galiba atlaya atlaya hâli kalmıyor biçarenin! Şimdiye kadar üç defa böyle mektup yazdı, evimi hazırlayın, bir madam gelecek diye... Bekle ki madam gelsin!

– Demek kimse gelmedi?

– Üçüncü seferde komutan yine odasını hazırlattırmış, kendisi de erken gelmişti. Bekledik bekledik, nihayet evin önünde mavi bir lando arabası durmadı değil. Alfred'e: "Hah, nihayet şunun yavuklusu geldi. Biraz geriye çekilelim

de ürkmesin." dedim. Fakat yüzünü bile göremedik. Ağlıyor gibime geldi benim. Araba biraz durduktan sonra tekrar kapısı kapanıp gitmez mi? Ben hemen koştum. Arabacıya sordum ne o gidiyor musunuz? diye. "Evet gidiyoruz!" dedi. Nereye gidiyorsunuz? "Geldiğim yere." dedi. Nereden geldiniz? dedim. "Sen-Dominik Sokağı'ndan, Bel-Şas Sokağı köşesinden." dedi.

Rodolf bu sözleri duyunca irkildi. En iyi arkadaşlarından biri olan Marki Darvil, Sen-Dominik Sokağı'nda Bel-Şas Sokağı köşesinde oturuyordu. Birkaç zamandır, son derecede kederli görünen bu delikanlı, sakın karısının ihanetine uğruyor olmasın? Ve sakin üzüntüsü de bu hâli bildiğinden ileri gelmesin?

– Gelen kadın genç miydi Madam Pipöle?

– Ne bileyim genç miydi? Burnunun ucunu bile göremedik ki. Geldiği gibi gittiğine de öyle sevindik...

– Neden?

– Neden olacak? Bize yine alay mevzusu çıkmıştı. Önce kadının gittiğini haber vermedik. Bıraktık ki komutan, evinde bir saat beklesin, dokuz doğursun. Sonra efendime söyleyeyim, ben çıkıyorum yukarıya, merdiven de zifiri karanlık hani. İtiyorum kapıyı, gıcırdayarak açılıyor. Tam karanlık koridora giriyorum ki komutan: "Ah meleğim ne kadar geciktiniz böyle?" diye boynuma sarılıvermez mi?

Rodolf, kafasındaki düşüncelerin acılığına rağmen, durumun komikliğine gülümsemekten kendini alamadı. Madam Pipöle ise takma saçlı kafasını sallayıp, çirkin çirkin sırıtarak devam etti.

– Sonra efendim, kaba herif birdenbire örümcek tutmuş gibi âdeta iğrenerek beni itivermesin mi? "Kimsin sen?"

dedi. Ben kapıcı Madam Pipöle'yim dedim. Sizin o geç kalan meleğiniz değil. İyi ki Alfred burada olup da bunları görmedi. Kızmıştı. "Ne istiyorsunuz?" dedi. "Komutan, küçük madam araba ile geldi." dedim. "Geldiyse ne duruyorsunuz, çıkarsanıza yukarıya!" dedi. "Geldi ama yine gitti." "Öyleyse koşun peşinden, yakındadır henüz..." "Ooo, gideli bir saat oldu." dedim. "Ne? Bir saat mi oldu? Şimdi mi haber veriyorsunuz bana bunu?" "Daha ettiğiniz masrafa bir türlü değmedi de belki çok kızarsınız diye biraz bekledik." dedim, ama içimden de hah diyordum, mendebur herif, nasıl bana sarılınca iğrenir misin?

Madam Pipöle sözünün burasına gelince tenceresini sobanın üstünden indirdi:

– Yemek pişti galiba. Sonra yanar, dedi.

– Peki madam, ikinci katta kim oturuyor?

– Büret Ana oturur. Kâğıt falı açar. Elinize bakar, kitaptan okuyormuş gibi okur. Fakat yalnız bu işi yapmaz ha... Bir yandan da eşya götürür, rehin bırakırsınız, para alırsınız. Ufak işler yapar. Mesela üç franklık bir gömleğe on metelik verir. Bir hafta sonra yirmi metelik götürürsünüz. Götürmezseniz gömleğin üstüne oturur. Gayet yuvarlak, basit bir hesap değil mi? Kundaktaki çocuk bile anlar bu hesaptan.

– Başka işler de görür mü bu Büret Ana?

– Yapmaz ama, kimseyi sokmadığı küçük bir odası vardır. Oraya yalnız Kızıl Kollu ile Baykuş dedikleri tek gözlü bir kocakarı girerler. Onlarla birlikte oraya kapanıp bir işler yapıyorlar. Fakat henüz neyin nesi olduğunu anlayamadım.

Rodolf kapıcı kadına hayret içinde baktı. Kadın, müstakbel kiracısının hayretini, tek gözlünün adını vererek:

– Baykuş da acayip bir isim değil mi? dedi. Evvelce sık sık gelirdi. Altı haftadır hiç görünmediydi. Dün tekrar geldi. Biraz topallıyordu.

– Peki bu falcının yanına ne yapmaya geliyormuş?

– Vallahi bilemiyorum. Üçü birlikte o küçük odaya kapanıyorlar. Baykuş, her gelişinde zembilinde bir paket getiriyor. Kızıl Kollu'nun da paketi, paltosunun altında saklı oluyor. Lakin giderlerken eli boş gidiyorlar.

– Peki bu paketlerde ne varımış?

– Orasını bilmiyorum. Lakin bu paketlerle bir sihirbazlık yaptıkları da aşikâr. Çünkü merdivenden çıkarken insanın burnuna kükürt, kömür, erimiş kalay kokuları geliyor. Üstelik ha bre üfledikleri de duyuluyor. Zaten üçüncü katın kiracısı Mösyö Sezar Bradamanti de Büret Ana'nın sihirbazlık yaptığını söylemişti. Fakat bakın bu Mösyö Bradamanti tam bilgin işte. Gerçi Fransızcayı siz, ben gibi konuşuyor ama kendisi İtalya'nmış. İnsanın dişlerini öyle bir söküşü var ki... Zaten her çeşit hastalığa deva satar ya... Hem de ilaçları kendisi yapar. Ev sahibinin vekilinin küçük Topal oğlu da onun yanında çıraktır. Ama topal da ne topaldır hani... Maymun gibi kurnaz, mendebur bir şey. Şimdiye kadar zavallı Mösyö Bradamanti'ye az mı oyun oynadı? Biçare adam da ne namusludur bilseniz! Benim Alfred'in romatizmasını da iyi etti. Kendisini pek severiz. Hâlbuki aleyhinde çok kötü söyleyenler de var. Onlara göre, öyle işler yaparmış ki bir duyulsa, hapsi boylayacağı muhakkakmış.

Ve eğilerek Rodolf'un kulağına bir şeyler fısıldadı. Prens:

– Korkunç! dedi.

– Doğru olsaydı evet ama sivri dilli mi ararsınız? Alfred'in romatizmasını iyi etmiş olan bir adamdan böyle şey umulur mu? Nah, işte Alfred de geldi zaten.

Madam Pipöle, üçüncü katın kiracısı hakkında bunları söylerken, Rodolf birdenbire bu adama gelen mektubun üstündeki gözyaşı lekesini hatırladı. Birden bu mektubun bir faciaya, müthiş bir faciaya karışmış olabileceğini düşündü. İçinden bir his, Bradamanti hakkında söylenenlerin hiç de yalan olmadığını tekrarlayıp durdu. Alfred Pipöle ciddi bir tavırla odaya girmişti. Altmış yaşlarında vardı. Muazzam bir burun, hürmetlice bir göbek, iri yarı bir vücut... Kafasında da geniş kenarlı bir garip şapka... Nasıl karısı takma saçlarını hiç çıkarmazsa, Alfred de başını bu şapkadan hiç mahrum etmezdi. Madam Pipöle, Rodolf'u takdim etti:

– Bak Alfred, bu mösyö dördüncü kattaki odayı kiralayacak. Bir şişe ısmarladı ama içmek için seni bekledik.

Alfred bu ikramı görünce, elini şapkasının kenarına götürerek selamladı:

– Bizden memnun kalacaksınız mösyö. Nasıl biz sizi kapıcı olarak memnun edeceksek, siz de bizi kiracı olarak memnun edeceksiniz herhâlde. (Yüzünde bir endişe belirdi.) Ama sakın ressam olmayasınız?

– Hayır, ben tüccar komisyoncusuyum!

– Hay Allah razı olsun! İyi ki o artist denen canavarlardan değilsiniz!

Rodolf şaşalayarak sordu:

– Artistler canavar mıymış? Neden?

Mösyö Pipöle cevap vermeden iki elini göğe kaldırarak inledi. Karısı da yavaşça Rodolf'a:

– Ne yapsın? dedi. Ressamlar zavallı Alfred'imin hayatını zehir zıkkım ettiler.

– Burada vaktiyle ressam mı otururdu?

Mösyö Pipöle gayriihtiyari yumruklarını sıkarak:

– Ya, malesef Kabriyon adlı bir ressam otururdu, dedi.

– Acaba kiralayacağım odanın son kiracısı mıydı bu?

– Hayır hayır! Son kiracı Mösyö Jermen, efendinin efendisi, kibar bir gençti. Lakin ondan evvelki Kabriyon'du. Gitti gideli deliye çevirdi beni mösyö!

Rodolf sordu:

– Vah vah! Gittiğine pek acıdınız demek ki?

Adam âdeta aptallaştı:

– Acıdık mı? Siz ne diyorsunuz mösyö, tek o mendebur gitsin diye ev sahibinin vekili kendisine iki aylık kirayı da gerisin geriye verdi. Bilseniz ne rezil herifti. Bize ve kiracılara oynamadığı oyun kalmadı. Bir kere buraya, odasına getirmediği boru nevinden müzik aleti kalmadı ki... Av borusundan bando müzika başına kadar her türlü aleti dinledik. Hem de mahsustan bozuk düzen çalar, iki saat aynı notayı tekrarlar dururdu. Yirmi defa şikâyetten sonra nihayet alçağı kovdurduk. İyi mi? Gitti de kurtulduk değil mi? Ertesi gece saat on birde güm güm kapı çalındı. Kordonu çektim açtım. Bir ses: "Günaydın kapıcı, lütfen bana saçınızdan bir tutam verir misiniz?" diyor. Karım dedi ki: "Herhâlde kapıyı şaşırdılar!" "Yanlış geldiniz mösyö yandaki kapı olacak." "Nasıl yanlış canım? Burası on yedi numara; kapıcının adı da Pipöle değil mi?" "Evet, benim adım Pipöle." dedim. "Âlâ öyleyse, beni Kabriyon gönderdi, sizden muhakkak bir tutam saç istiyor!"

Kapıcı ellerini göğe kaldırdı. Rodolf da soğukkanlılığını hiç bozmadan söylendi:

– Peki canım, bu Kabriyon da mesela Mösyö Jermen gibi iyi bir kiracı olsaydı...

Madam Pipöle söz aldı:

– Durun hele... Daha bitmedi! Ondan sonra artık her gün sabah, öğle, akşam, gece yarısı buraya bir sürü kopuk gelip kocamdan bir tutam saç ister oldu. Hepsi de bu tutam saçın Kabriyon tarafından istendiğini söylüyorlar. Ölür müsünüz, öldürür müsünüz?

Rodolf, sözü başka mecraya getirmek istedi:

– Doğrusu bu Kabriyon'u sevmemenize hak verilmeyecek gibi değil. Lakin ondan sonra gelen Mösyö Jermen onu unutturdu ya?

Kapıcı kadın söylendi:

– Hah... bakın, ona diyecek yoktu! Melek gibi delikanlıydı...

– Vah vah! Acaba hangi ev sahibini sevindiriyor şimdi?

– Orasını bilemiyoruz. Nereye taşındığını kimse bilmiyor. Kimse diyorsam Matmazel Rigolet müstesna tabii... Çünkü buradan çıkarken: "Mektup beklediğim yok ama eğer gelirse, Matmazel Rigolet'e verirsiniz." demişti. Demek ki ona çok itimadı vardı. Öyle değil mi Alfred?

– Evet... Doğrusu Rigolet hakkında da söylenecek bir kötü sözümüz yoktur. Şu Kabriyon'un sululuklarına tahammül etmeseydi daha iyi olurdu ya...

Madam Pipöle itiraz etti:

– Yok, Matmazel Rigolet'e toz kondurtmam! Genç kızdır tabii, delikanlı kiracılar biraz kendisine iltifat ederlerse ne çıkar? Yoksa namusuna söylenecek söz yoktur. Git de kapısındaki koca kilide bak.

Rodolf yine sordu:

– Demek burada âdettir. Bütün kiracılar Matmazel Rigolet'e iltifat ederler öyle mi?

– Canım iltifat dedikse komşuluk bu tabii. Birbirlerinden biraz ateş, bir parça sıcak su, bir şeyler isteyecekleri olur elbette. Ahbaplık da öylece başlar tabii. Ama doğrusu Mösyö Jermen ile çok iyi uyuşmuşlardı.

– Peki delikanlı buradan çıktıktan sonra da buluştular mı?

– Nereden buluşacaklar? Kızcağızın vakti mi var? Ha bre iğne kakalar durur. Fakat belki de pazarları buluşmuşlardır. Başka günlerde baş kaldıracak hâli yoktur ki kızcağızın... Bu hâl ile bile bir yandan da tavan arasındaki o biçarelere yardımdan geri kalmaz. Mösyö Jermen de onlara çok yardım ettiydi ya...

– Ay burada yardıma muhtaç bir aile de mi var?

– Hem de ne yardıma muhtaç mösyö? Beş küçük çocuk... Ana dersen yataklara serili. Anneanneye gelince bunamış, budalalaşmış... ve bütün bunlara bakan da kuru ekmeğini yiyip durmadan çalışan bir baba... Kendisi mükemmel bir işçidir ama yirmi dört saatte ancak üç saat uyuyor. Ondan sonra çalış babam çalış.

– Vah vah! Peki bunlara hiç yardım eden yok mu?

– Eh elden geldiği kadar göz kulak oluyoruz ama, biz de neyiz ki? Komutan ayda on iki frank verdiğinden beri

haftada bir kere, onlara da bir çorba pişiriyorum. Matmazel Rigolet de kumaş artıklarından çocuklara bir çamaşır, bir şey hazırlıyor; Mösyö Jermen bazı bazı bir şişe şarap getirdi miydi Morel'e vermeden edemezdi. Morel, işçinin adıdır.

Rodolf, Madam Pipöle'de de merhamet bulunduğunu sezdiğinden beri kadını daha sempatik görmeye başlamıştı.

– Peki ne iş yapıyor bu Morel? diye sordu.

– Kuyumculara taş yontar. Sahte ziynet taşlar yok mu, onları yontar işte! Sanatında çok ustadır ama bir tek adam nihayet bu. Başında da kalabalık fazla. Gerçi büyük kızının da yardımı dokunmuyor değil. Kızı on sekiz yaşındadır ve güzeldir. Hem de çok güzeldir, ihtiyar bir cimri herifin yanında çalışıyor. Jak Ferran adlı bir noter. Adam, Paris'i satın alacak kadar zenginmiş diyorlar.

Rodolf, Gualöz hakkındaki malumatı bu noterin kâhya kadınından alacağını düşünerek bu tesadüfe de hayret etti.

– Jak Ferran ha? diye sordu.

– Tanıyor muydunuz?

– Bizim ticarethanenin noteridir de...

– Öyleyse gayet cimri olduğunu da duymuşsunuzdur. Namusuna, dindarlığına denecek yok. Her pazar kiliseye gider filan... Morel'in kızı Luiz, şöyle böyle bir buçuk senedir onun yanında hizmetçidir. Her işi görüyor ama ayda on sekiz franktan bir para fazla vermiyor. On sekiz frankla yedi kişinin kursağına ne girer ki?

– Babası da kazanıyor ya?

– O da üç ay yatakta yattı. Karısı da ona bakayım diye kendini harap etti. Bu üç ay içinde elde avuçta ne varsa

Büret Ana'ya rehine koydular. Kendisine yontmak için taş getiren komisyoncu kadından da bir hayli borç aldı. Zaten günlük kazancı da üç dört frank bir şey... Ama karısı hastalandığından beri ev işi de gördüğü için, doğru dürüst iş de yetiştiremez oldu.

– Zavallılar...

– Ya zavallılar... O kadar çok zavallı var. Elden de bir şey gelmiyor. Acıyoruz ama acımakla da karın doymaz! Eyy... Bizim frenk üzümü rakısını unuttuk ya!

– Vallahi öyle acıklı şeyler anlattınız ki iştahım kaçtı. Şimdi bir şey içemeyeceğim... isterseniz yukarıya kadar çıkıp şu bizim odayı bir gözden geçirelim.

Karanlık ve nemli merdiven, bu hazin kış gününde daha zifiri görünüyordu. Mösyö Pipöle ile birlikte çıkmaya başladılar. Bu evin her dairesinin kapısında başka bir özellik vardı. Komutanın kapısı, mermer taklidi, damarlı bir tahini renge boyanmıştı. Falcının oturduğu ikinci katın kapısına pençelerinden ve kanatlarından bir baykuş çivilenmişti. Üçüncü kattaki dişçinin kapısında ise siyah bir tahtanın üstüne beygir dişleri çakılıydı. Rodolf bu kapıdan geçerken, içeride müthiş bir feryat duyar gibi oldu. İrkildi ve hızla kapıya koşarak çaldı. Kapıcı hayret içinde:

– Ne oldunuz mösyö? diye sordu.

– Duymadınız mı, içeride biri bağırdı?

– Duydum... Herhâlde Mösyö Sezar Bradamanti birinin dişini söküyordur.

Bu izah makuldü ama Rodolf'u tatmin etmedi. Kapıyı pek şiddetli çalmıştı. Önce cevap verilmedi. Sonra içeride birtakım kapılar açıldı, kapandı ve nihayet kapıdaki

yuvarlak deliğin arkasında ak düşmüş kızıl saçlı, zayıf, renksiz ve korkunç bir yüz hayal meyal belirir gibi oldu. Bu yüzde upuzun kırmızı bir de sakal vardı. Rodolf taş kesilmiş gibi durakaldı. Bu yüzün belli başlı hatlarının, eskiden tanıdığı bir çehreyi hatırlattığını sanır gibi olmuştu. Dik kaşların altındaki bu çiğ yeşil gözler, bu ince sivri burun, vaktiyle Mörf'ün Baron Dö Gron'la konuşurken melunluğundan bahsettiği Polidori'yi pek andırıyordu. Rodolf, on yedi, on sekiz yıldır Polidori'yi görmemişti fakat onun yüzünü unutmaması için binbir sebep vardı. Yalnız burada gördüğü çehredeki esmerlik, kendisini biraz şaşırtmıştı. Sonra Polidori gibi cidden bilgili ve son derecede zeki bir adamın şarlatanlığa kadar düşmüş olmasına pek ihtimal verilemezdi ama kötü bir ruh insanları ne hâle getirmezdi ki? Neyse... Bütün bunları, buraya yerleştikten sonra zamanla meydana çıkaracak, halledecekti.

Bir kat daha yukarıda bulunan, kiralayacağı odaya çıktı. Mösyö Pipöle'nin can düşmanı olan ressam, Matmazel Rigolet'in kapısına küçük aşk ilahları resimleri yapmıştı. Birinin elinde bir yüksük, ötekinde bir makas, bir başkasında bir ütü görünüyordu. Rodolf, kapıcının yarasını deşmek pahasına bu resimleri göstererek söylendi:

– Herhâlde Mösyö Kabriyon'un eseri?

– Evet mösyö... Kapının güzelim boyasını da rezil etti. Eğer Matmazel Rigolet rica etmemiş olsaydı, hepsini kazıyacaktım. Bu yetmiyormuş gibi kendisine benzer bir takım sivri külahlı canavarları da sizin kiralayacağınız odanın kapısının içine boyamış.

Hakikaten de Kabriyon, kanadın iç tarafına, bir palet resmi etrafına bir takım hayali cüce resimleri dizmişti. Anlaşılan kendisinden sonraki kiracı Mösyö Jermen de

bunlara dokunmaya kıyamamış olacaktı. Rodolf'un bu evi tutması için o kadar çok sebep vardı ki hiç düşünmeden kapıcıya iki frank uzattı:

– Oda hoşuma gitti. İşte size pey... Yarın eşyamı gönderirim. Ama sakın bu resimleri kazıyayım demeyin! Hoş değil mi?

– Aman mösyö neresi hoş bunların? Her gece, başlarında Kabriyon olduğu hâlde içinde bunlar bulunan korkunç rüyalar görüyorum.

– Ev sahibinin vekilini görmem lazım mı?

– Hayır... Zaten o da sık sık gelmez. Ancak Büret Ana'yı ziyarete gelir, o kadar... İşinizi benimle göreceksiniz. İsminiz neydi mösyö?

– Rodolf.

– Rodolf ne?

– Sadece Rodolf, Mösyö Pipöle!

– Ha affedersiniz. Şimdilik bana müsaade edin de şu benim depoya gideyim.

– Ne deposu o?

– Efendim şu merdivenin üstünde Morellerin odasının kapısının bulunduğu sahanlık vardır. Orada ayrıca bir aralık da var. Ben boş zamanlarında ayakkabı tamir ederdim de. O aralığa köselelerimi, derilerimi koyuyorum. Duvarlar öyle çatlak ki biçare Morellerin odasındaymışım gibi her taraflarını görmek mümkün. Neyse şimdi isterseniz siz inin, ben de arkanızdan gelirim.

Rodolf tam inmeye başlayacaktı ki alt kattan doğru bir ipekli giysi hışırtısı işitti. Şarlatan doktorun evinden bir

kadın çıkıyor olacaktı. Durdu. Ses kesilince indi ve merdivenin alt basamağında dantelalı bir mendil bularak aldı. Mendilin bir köşesinde bir L, bir de N harfleri ve bunlarla üstünde de bir dukalık tacı işliydi. Cebine soktuktan sonra kapıcının odasına ulaştı ve sordu:

– Bir kadın indi galiba?

– Evet... İnce uzun boylu, güzel bir madam indi. Siyahlar giyinmiş. Bradamanti'nin yanından çıkıyor olacak. Küçük topal bir araba çağırdı. Kadın da bindi gitti. Fakat arabanın arkasına o mendebur topalın asılmış olduğunu görünce şaştım doğrusu.

Rodolf düşündü: "Bradamanti eğer müşterisinin adını ve adresini bilmiyorsa, çocuğa takip ettirerek öğrenecektir." Madam Pipöle sordu:

– Nasıl, oda hoşunuza gitti mi mösyö?

– Beğendim. Pey de verdim. Yarın eşyamı göndereceğim. Anlaştığımız gibi evi de siz çekip çevireceksiniz. Yarın kendim de gelirim de... eşyanın yerleştirilmesine eşlik ederim.

Rodolf evden çıktı. Çözüsünü aradığı sırlara yardım bakımından, Tampl Sokağı'ndaki evde umduğundan da fazlasını bulmuştu. Rodolf'un hemen o akşam, büyük bir baloya davetli olduğu, hatırlarda olsa gerektir. Biz, şimdi kendisini burada bırakarak, hikâyemizde büyük bir rol oynayacak olan Sara ile ağabeyi Tom'un kim olduklarına bir göz atalım.

XII
BALO

O zaman Kont Mak-Gregor'dan dul ve otuz yedi yaşlarında bulunan Sara Seyton, İskoçyalı asil bir ailenin kızıydı. On yaşındayken, fevkalade güzel bir genç kız olarak yetim kalmış ve ağabeyi Tom Seyton dö Halsböri ile birlikte İskoçya'dan çıkmıştı. Bu kızın iki büyük kabahati vardı: Gururu ve yükselmek hırsı... Sütninesi de kendisine bir gün çok yükseleceğini ve hatta bir kral ailesine gireceğini aşıladığı için, genç kızın aklı fikri, hep bu noktaya toplanmıştı. Garip bir gösteri olarak Seyton da kız kardeşinin bu düşüncelerine kuvvet vermiş ve İskoçya'dan yola çıkmadan önce 1819 senesinin Gota almanağını ele alarak Avrupa'da ne kadar bekâr kral oğlu veya müstakil prens varsa, hepsinin bir listesini çıkarmıştı. Bilhassa Alman prensleri arasında böyleleri çoktu. Üstelik Almanya'da gayet kolay bir meşru nikâh usulü de vardı. Bu itibarla iki kardeş, koca avcılığına Almanya'dan başlamaya karar verdiler. Bununla

birlikte önceden Paris'te bir müddet kalıp, kibar alemine mahsus incelikleri de kendilerine mal etmek istedikleri için İngiltere elçisi ve İngiltere'de ikisinin de babasını tanımış olan ihtiyar Marki Darvil tarafından Fransız kibar muhitine takdim olundular ve bu altı aylık stajdan sonra da ilk olarak Alman prensliklerinden Gerolştayn'a doğru, ellerinde mükemmel tavsiye mektupları olduğu hâlde yola çıktılar. O sıralarda bu prensliği Grandük Maksimilyan Rodolf idare ediyordu. Annesi Prenses Jüdit sağ idiyse de zevcesi Prenses Luiz-Ameli ölmüştü. Grandükün Gustav-Rodolf adlı bir de oğlu vardı.

Grandük, ihtiyar Marki Darvil'e karşı büyük bir muhabbet beslediği için, ellerinde markiden alınmış bir tavsiye mektubu bulunan ağabeyiyle Sara, Gerolştayn Sarayı'na gayet ikramla kabul edildiler. Sara, grandükün oğluna göz koymakta gecikmediyse de babası tarafından çok sevilen genç prensin, bu çeşit bir evlenme yapmasına müsaade edilemeyeceğini de anladı. Fakat yılmayarak, bir yandan grandükün, bir yandan da annesi Prenses Jüdit'in gözüne girdi. Tom Seyton'a sarayın seyişbaşılığı verildi ve Sara'ya da Prenses Jüdit'in yanında kalması rica olundu. Böylece saraya iyice yerleşen bu açgözlü çift, artık akıllarına koydukları planı rahat rahat tatbik edebileceklerdi.

Grandükün oğlu Rodolf'un ilk yılları hastalıklarla geçmişti ve küçükken çok zayıf ve çelimsiz bir çocuk olmuştu. Lakin sonradan grandük, çocuğunu İngiltere'de gördüğü usulle yetiştirmeye karar verdi. Kibar bir İngiliz ailesinin mümessili olan Sir Valter Mörf'ü sarayına çağırarak, çocuğunun sıhhatini ve bir asilzadeye yakışır şekilde yetişmesini onun ellerine bıraktı. Mörf, ilk iş olarak çocuğu, Gerolştayn yakınlarında bir çiftliğe götürdü ve ona, o temiz hava içinde sportmen bir köylü hayatı yaşatarak çocuğun hem

vücudunu hem de dimağını işledi. Aradan yıllar geçti ve nihayet bir gün Mörf, geçici bir zaman için tekrar İngiltere'ye döndü. Grandük de oğlunun tahsil zamanının geldiğini düşünerek bir hoca aramaya koyuldu. Kısa bir zaman sonra da Sezar Polidori adlı filolog, doktor ve bilgin bir tarihçi olan bir papaz bu iş için seçildi.

Ne çare ki grandük, bu seferki seçimde yanılmıştı. Çünkü cidden bilgin bir adam olan bu Polidori, aynı zamanda ahlaksız, entrikacı ve bir çocuğa verilecek bir hoca için en kötü huylara sahip biriydi. Çocuk da bunu anlamakta ve papaza karşı soğuk davranmakta gecikmediyse de zamanla çekingenliği devam etmekle beraber papaza alışmadı da değil.

Bu esnalarda İngiltere'den dönen Mörf, saraya gelir gelmez delikanlıdaki hafif değişikliğin farkına varmıştı. Polidori'ye karşı bir soğukluk hissettiği için adamı, sıkı bir göz hapsine aldı.

Lakin beri yanda Sara da bu papaz vasıtası ile emeline kavuşacağını anlıyordu. Nitekim, zamanla Rodolf'ta kendisine karşı bir alaka uyandırmaya da başarılı olmuştu. Bu hâl, ilerlemiş tecrübesiz genç, yanıp tutuştukça, papazla Sara da körüklemişler, nihayet Rodolf, İskoçyalı kıza çılgın gibi vurulmuştu. İş bu raddeye gelince, ağabeyle kız kardeş, papaza açılarak, eğer Rodolf Sara'yı almazsa, derhal Geroşstayn Sarayı'ndan çıkıp gideceklerini bildirmişlerdi. Papaz bu izdivaca yardım ederse, ileride kendisine de prenslikte büyük bir mevki verilecekti.

Tecrübesiz genç prens, Sara'nın saraydan gideceğini öğrendiği vakit deliye döndüyse de Polidori'nin bu ayrılığa engel olmak için ortaya sürdüğü gizli nikâh çaresini duyunca, sevincinden hocasının boynuna sarıldı.

Böylece Sara, vaktiyle süt ninesinin haber verdiği mevkiye ulaşmış, bir taht varisinin karısı olmuş oluyordu. Lakin bu nikâhı kıydırmaktan duyduğu memnunluk da kısa sürdü. Az sonra Sara, nikâhın gizli kalmasından duyduğu üzüntülerden bahsederek işi açığa vurmak hususunda ısrar etmeye başladı. Hâlbuki Rodolf babasının böyle bir suçu katiyen affedemeyeceğini pek iyi bilirdi. Lakin iblis kadın da:

– Evet ama, diyordu, ben Tanrı'nın ve kulların önünde zevceniz değil miyim? Birkaç zaman sonra gebeliğimi saklayamayacak bir hâle geleceğim. O zaman ne olacak?

Tam bu sıralarda grandük, Tom Seyton'u Avusturya'daki beygir çiftliklerini ziyarete göndermişti. Sara, mühim bir zamanda ağabeyinin nasihatlerinden uzakta kalmak istemiyordu. Gizli bir şifre ile mektuplaşmak kararını verdiler. Bu şifrenin anahtarı Polidori de duracaktı. Sara bu mektuplarında genç prense karşı en ufak bir muhabbet bile duymadığını ispat ediyor, Rodolf'un korkaklığından bahsederken, babası grandükün de artık lüzumundan fazla yaşadığından şikâyet eyliyordu. Hatta Polidori, belki ileride işine yarar ümidiyle bu mektuplardan birini de saklamıştı.

Nihayet aradan az bir zaman daha geçince, artık gebeliğini saklamaya lüzum görmeyen Sara, işi büsbütün açığa vurduysa da bunun çok feci olan neticelerinden ileride bahsedeceğiz. Okuyucularımız, aşağı tabaka arasında kendisine Gualöz veya Meryem adı verilen Mari'nin, Rodolf'la Sara'nın çocuğu olduğunu, hiç şüphesiz tahmin etmişlerdir.

***

Rodolf'un Tampl Sokağı'ndaki evi ziyaret ettiğinin akşamı, gece saat on birde Plüme Sokağı'ndaki konaklardan birinin bahçe kapısı açılarak, içeriden zarif atlar koşulmuş şık bir araba çıktı. Bu arabada prens, karşısında Mörf ve solunda da Baron Dö Gron oturuyorlardı. Rodolf:

– Tampl Sokağı'ndaki evden ziyadesiyle memnun kaldım, diyordu. Umduğumdan fazlasını buldum orada.

Mörf sordu:

– Demek ki orada gördüğünüz adamın Polidori olduğundan eminsiniz Monsenyör.

– Elbette eminim! Hiç onun yüzünü unutur muyum? Üstelik siz de onun iki senedir tekrar Paris'te olduğunu duymuş bulunuyorsunuz. Melunun tekrar karşımıza çıktığı gayet aşikâr!

Rodolf, bu sözleri söyledikten sonra kaşlarını çatmış, düşünceye dalmıştı ve araba bütün pencereleri ışıl ışıl yanan elçiliğin avlusuna girinceye kadar da bir daha ses çıkarmadı. Bu esnalarda otuz altı yaşlarındaydı. O kadar az dışarı çıkıyor ve sosyete topluluklarınao kadar az iştirak ediyordu ki bu baloya gelişi de büyük bir hayret uyandırdı. Kendisi önde gidiyor, Mörf'le Baron Dö Gron da iki adım arkasından geliyorlardı. Ev sahibi kontla kontes hemen kendisini karşılamaya koşmuşlardı ve 80 metre uzunluğunda 60 metre enindeki kamilen camlı bir kış bahçesindeki binbir çeşit sıcak memleket bitkileri arasında gezinen davetlilerin de gözleri, derhal kendisinden tarafa dikilmişti. Prens, kış bahçesi hakkındaki hayranlığını saklamayarak Schir'in zevcesine:

– Doğrusu burası cennetten bir köşeymiş madam! dedi.

Kadın da bu takdir eden sözlere münasip karşılıklar vermeye çabaladı. Bu sırada merdivenden Marki Darvil'in genç

ve güzel karısı Markiz Darvil'le, Kontes Sara Mak-Gregor iniyorlardı. Markiz Darvil, hakikaten harikulade güzel bir kadındı. Henüz otuz beş yaşlarında vardı ve yanında bulunan Sara ise, ondan daha genç görünüyordu. İkisi de Rodolf'un Sefire ile konuştuğunu görmüşlerdi. Markiz Darvil:

– Prens, ev sahibesiyle o kadar meşgul ki... Bizi göremedi bile! dedi.

Sara cevap verdi:

– Öyle mi sanıyorsunuz Klemans? Görmez olur mu hiç? Fakat benden ödü patlar. Hâlâ dargınız da...

Markiz Darvil, bütün Paris kibar alemi gibi Rodolf'la Sara arasında on yedi, on sekiz senelik bir maziye sahip olan düşmanlığı bilmediği için şaştı:

– Aranızdaki ahbaplık eski olduğu hâlde bu dargınlık niye? Bir keresinde bana: "Kontes Sara ile ben, birbirimizin can düşmanıyızdır!" demişti.

Sara, sırrını saklamaya çalıştı:

– Hâlbuki hiç de mühim bir şey değil. Eğer bir üçüncü de bu işle alakadar olmasaydı size çoktan anlatırdım.

Markiz Darvil, tenhaca bir yere ilişmek için ilerledi. Kontes Sara:

– Neden saklanıyorsunuz böyle Klemans? dedi. Hâlbuki o biçare sizi arıyordur.

– Hangi biçare?

– Neden bana açılmıyor, bilmemezlikten geliyorsunuz böyle? Şarl Robert'ten bahsediyorum tabii... Baloya geldi geleli, her tarafta sizi aradı. Göremeyince gözlerinin yaşardığını sezdim.

Markiz Darvil, heyecan içinde:

– Rica ederim bundan bahsetmeyelim! dedi. Ben ona karşı alaka duymuyorum. Şimdiye kadarki ısrarları üzerine hissettiğim merhamet bile az kalsın beni mahvedecekti.

Kontes Sara, ısrar etti:

– Bu kadar yakışıklı, kibar ve sizin için yanıp tutuşan bir delikanlıya karşı soğuk davranabilişinizi anlayamıyorum doğrusu. Kendisini, bizim evde tanıdığınız vakit pekâlâ beğenmiştiniz.

– Beğenmek başka, sevmek başka şeydir. Beni, onun başından geçmiş olan felaketler cezbetti.

– Peki ama bu felaketler üzerine karşılık görmeyen bir aşk da binerse biçareyi ölüme kadar sürüklemez mi acaba?

– Rica ederim artık bu bahsi kapatalım. Prense baksanıza... Epeydir görmemiştim kendisini. Ne tatlı adam değil mi?

Sara, kindar bakışlarla Markiz Darvil'e yan yan baktı; sonra neşeli görünmeye çalışarak:

– Çok şıpsevdisiniz Klemans! dedi. Şimdi bunu, biraz sonra onu beğeniyorsunuz. Hâlbuki bir zamanlar da prensi hiç beğenmezdiniz.

– Tabii beğenmezdim. Can düşmanlığı vazifenizi o kadar güzel yapmıştınız ki prensin eyler tutar tarafını bırakmamıştınız. Sonra prens de o zamana kadar sık sık kocamı ziyaret ederken, birdenbire ayağını kesiverdiydi. Kendisini göremez olmuştuk.

– Sahi, kocanız bu akşam gelmedi mi?

Markiz Darvil biraz şaşaladı:

– Rahatsız da gelemedi, dedi.

Sara, bu şaşkınlığı fark etmişti. Sordu:

– Klemans, kocanızdan bahsedildiği zaman niye öyle garip bir hâl alıyorsunuz? Kendisini son defa gördüğüm vakit de pek renksizdi. Size gelince âdeta kendisinden korkuyor, iğreniyor gibisiniz.

Markiz Darvil, bir an duraladı. Sonra:

– Çok mübalağa ediyorsunuz, dedi. Kocamdan niye iğreneyim ve niçin korkayım? Baksanıza yine bu Dük Dö Lüseney nereden çıktı? Şarkta seyahatte değil miydi? Aman ne soğuk adamdır?

Sara, ileriden gürültüler, kahkahalarla gelen uzun boylu, sivri burunlu adama baktı:

– Eyvah! dedi. Apansız dönmüş olacak... Kim bilir karısı ile âşığı Mösyö Sen-Remi ne üzülmüşlerdir?

– Yalnız üzülen onlar olsa iyi...

Dük Dö Lüseney, Fransa'nın en kibar ailelerinden birine mensup, henüz genç ve son derecede uzun burnu, müstesna çirkin denemeyecek bir adamdı. Kaba şakaları, gürültülü kahkahası ile meclisleri allak bullak eder, her yerde soğuk kaçardı. Karısına gelince, Paris kibar aleminin beğenilen ve sevilen güzellerinden biriydi. Hafifmeşrepliğini, kocasının soğukluğunu düşünerek affederlerdi.

Dük, iki kadını daha uzaktan görünce bağırmaya koyuldu:

– Aman Yarabbi! Ne görüyorum? İki güzel, bir tarafa sinmişler böyle! Nedir bu hâl?

Fakat Markiz Darvil de Sara da kaçmaya hazırlanıyorlardı ki vakit kalmadı. Birdenbire ileriden uzun boylu, mun-

tazam vücutlu Mösyö Şarl Robert belirmişti. Yakışıklı bir adam olmasına rağmen yüzünde incelik yoktu ve elleriyle ayakları da gayet kabaydı. Gözlerinde derin bir keder okunuyordu. Markiz Darvil bu kederin tesiri altında kalmakta gecikmeyerek, Lüseney'in kabalıklarına rağmen yerinde kaldı. Dük şimdi de Şarl Robert'e dönmüştü.

– Merhaba! diyordu. Neniz var? Neden öyle durgunsunuz?

Şarl Robert, Tampl Sokağı'ndaki evin kapıcısı Madam Pipöle'nin komutan adı altında tanıdığı delikanlıdan başkası değildi. Cevap olarak:

– Biraz rahatsızım da... dedi.

– Yok canım? Hâlâ o menhus balgam illetinden kurtulamadınız demek ha?

Dük dö Lüseney bu kaba ve manasız suali o kadar tabii bir alaka ile sormuştu ki Şarl Robert bir an şaşalayarak kalakaldı. Sonra hiddetinden yüzü kıpkırmızı kesildi ve sert bir sesle:

– Mademki sıhhatimle bu kadar alakadar oluyorsunuz mösyö, yarın sabah da gelip bu sualinizin hesabını vereceğinizi umarım.

Dük mütevazi bir eda ile:

– Yok canım? dedi. Pekâlâ yarın sabah derhâl şahitlerimi gönderirim!

Şarl Robert, kadınlar karşısında mahcup bir selamla döndü, uzaklaştı. İki kadın, bir an, bu şakanın bir düello davetiyle neticelenmesine şaştılarsa da hemen dükün yanından uzaklaşmakta gecikmediler. Klemans, Şarl Robert'in yanından geçerken alçak sesle: "Yarın saat birde

geleceğim." dedi. Sonra da Şarl Robert'e gayet acıdığını gösterir bir hâlle balodan çıktı, gitti.

Rodolf'a gelince, bu baloya hem bir nezaket vazifesini yerine getirmek hem de Markiz Darvil hakkındaki şüphelerinin doğru olup olmadığını anlamak için gelmişti. Birkaç salonda boşu boşuna dolaştıktan sonra merdivenden inerken, Markiz Darvil'in Şarl Robert'e bir şeyler fısıldayarak geçtiğini görmüştü. İçinden bir ses, Tampl Sokağı'ndaki kapıcı kadının komutan dediği esrarengiz kiracının Şarl Robert olduğunu söylüyordu. Hemen Mörf'ü yanına çağırarak Şarl Robert'i gösterdi:

– Şu grupta konuşan sarışın delikanlıyı görüyorsun ya! dedi. Onun yanına doğru yaklaş ve arkasından şöylece seslen: "Ah meleğim ne kadar geciktiniz böyle?" de! Dedikten sonra da yine, sen söylememişsin gibi davran olur mu?

Mörf verilen bu emirden hiçbir şey anlamamakla beraber bir fırsatını bulup yerine getirdi. Daha ağzından o cümle çıkar çıkmaz Şarl Robert birden geriye dönmüş, fakat bu ciddi yüzlü, yaşlı adamın böyle bir şey söylemiş olabileceğine ihtimal veremeyerek, kalabalığı gözleriyle araştırmıştı. Bu hadise Rodolf'a, şüphelerinde haklı olduğunu anlatmıştı. Demek oluyordu ki melun Sara, kısa zamanda bu namuslu kadını da baştan çıkarmanın çaresini bulmuştu. Bu hesapla Marki Darvil'in son zamanlardaki üzüntülü hâlini anlamamak da mümkün değildi. Tam bu sırada yanına Baron Dö Gron gelmişti:

– Monsenyör müsaade buyururlarsa, kendilerine maruzatım var, diyordu.

– Söyle bakalım baron!

– Tampl Sokağı'nda Sezar Bradamanti'nin evinden çıkarken mendilini düşüren kadının mutlaka Markiz Dö

Lüseney olması lazım Monsenyör! dedi. Çünkü L harfi Lüseney, N harfi de markizin genç kızlık soyadı olan Nuvarinon kelimesinin ilk harfidir. Markiz bu akşam burada değil. Yalnız kocası gelmiş.

Rodolf bu sözleri dinlerken Tampl Sokağı'nda Sezar Bradamanti adı altında yaşayan Polidori'nin, Markiz Dö Lüseney'in arabasının peşine topal çocuğu takarak adını ve adresini neden öğrenmek istediğini düşündü. Öğrendikten sonra da düşesi hükmü altına almak için nasıl bir plan çevirecekti? Baron Dö Gron sözüne devamla:

– Bana bu mesele izah edilirken... dedi. Markiz Dö Lüseney'in Paris'in şık ve kibar delikanlılarından Mösyö Sen-Remi ile gizli gizli seviştiği de haber verildi. Tam bu esnada Sefir'in zevcesi yanıma yaklaşıp Sen-Remi'nin, Fransa'nın Gerolştayn'daki sefarethanesine ataşe olarak gitmek istediğini ve bu sebeple Prens Hazretlerine takdim edilmeyi çok arzu ettiğini bildirdi.

Rodolf sabırsızlandı:

– Bu hiç hoşuma gitmedi. Ama gelsin bakalım tanışalım!

Az sonra yirmi beş yaşlarında, yakışıklı bir delikanlı olan Vikont Dö Sen-Remi, prensi hürmetle selamlıyordu. Bu, görünüşte sevimli bir adamdı. Çok uçarı bir hayat sürüyor, avuç dolusu para harcıyordu. Hâlbuki annesiyle babası, Anju'da münzevi ve fakir bir ömür sürüyorlardı. Birçokları gencin harcadığı paranın Markiz Lüseney'in muazzam servetinden geldiğini söylüyorlardıysa da bu kadının, âşığına bu kadar para veremeyeceği ve kocasının da bu servet üzerinde bir kontrol hakkı bulunduğu besbelliydi. Başka birtakımları, miras beklemeyen bu gence ödünç para veren ihtiyatsız sarraflardan bahsediyor, bir kısmı da at

yarışlarında çok talihli olduğunu ileri sürüyordu. Fakat Paris kibar aleminde paranın nereden geldiğine değil, nasıl ve ne miktarda sarf edildiğine bakılırdı. Rodolf, kendisine büyük bir hürmetle bir iki saygılı laf söyleyen genci çabucak başından savdı. Sonra kış bahçesinin tenha bir köşesindeki büyük bir palmiyenin arkasına çekilerek dinlenmek istedi. Fakat oturması ile beraber, palmiyenin öte tarafından kulağına bir konuşma çarpması da bir oldu.

Bu sesleri derhâl tanıdı. Bunlar, Sara ile ağabeyiydi. Sık yeşil yapraklar Rodolf'u örttüğü için, geldiğinin farkına varamamışlardı. Bundan ötürü prens, bu konuşmayı rahat rahat dinleyebilirdi.

Sara:

– Markiz Darvil, Baron Dö Nerval'ın vermekte olduğu baloya gitti, diyordu. Allah'tan ki Rodolf'la buluşup konuşamadı. Çünkü Rodolf'un harıl harıl onu aradığını gördüm. Prensin bu kadın üzerindeki tesirini kısmen olsun giderinceye kadar akla karayı seçmiştim. Nihayet Rodolf'la arama girmesi ihtimalinden çok çekindiğim bu rakip de yarın mahvolacak ağabey!

Tom Seyton'un soran sesi duyuldu:

– Nasıl rakip?

– Nasıl rakibi var mı? Klemans Darvil'in, Rodolf'u görmeden önce kimseyi sevmediğinden eminim. Sebebini bilmiyorum ama kocasını da sevmediği muhakkak. Rodolf Paris'e gelince Klemans âdeta deliye dönmüştü. Lakin prens hakkında binbir şey uydurarak, kendisini ondan zorla soğuttum. Sonra da karşısına Şarl Robert'i çıkardım. Şarl tavsiyelerime uyarak Markiz Darvil'i takip etmeye başladı. Nihayet Klemans da bu delikanlının, benim uydurduğum

felaketlerine acıdı. Böylece kadının, Rodolf'a karşı henüz uyanan aşkını, Şarl Robert'e yöneltmeyi başardım. İkisi de haftada iki defa bana geliyor, bende buluşuyorlardı. Neticede Şarl bir garsoniyer kiraladıysa da Markiz Darvil, üç defa gitmeye niyetlendiği hâlde caydı. Fakat bu sefer, delikanlının kendi gözü önünde aşağılandığını ve düello yapacağını gördükten sonra o kadar merhameti uyandı ki yarınki randevuya gideceğinden eminim.

Tom Seyton yine sordu:

– Eyy! Giderse ne olacak?

– Ne mi olacak? Onu Şarl Robert'le birlikte iken kocasına yakalatacağım. Bu suretle hem kocasının hem de Rodolf'un gözünden düşüverecek. Vakit gece yarısı oldu. Şimdi balodan çıkarız. Sen ilk kahveye girer, Marki Darvil'e, yarın karısının saat birde Tampl Sokağı 17 numarada âşığı ile buluşacağını bildiren bir mektup yazarsın. Dur bakayım... Şu arkamızda yapraklar hışırdadı galiba... Bizi dinleyen biri olmasın sakın?

Tom hemen ayağa kalkarak palmiyenin öbür tarafına baktı. Fakat kimseyi göremeyerek geri döndü:

– Kimsecikler yok! dedi

Sara rahatlayarak söylendi:

– Bana öyle geldi de...

Tom Seyton:

– Ben Markiz Darvil'in istikbal hakkındaki projelerimiz için bu kadar tehlikeli olabileceğini sanmıyorum, dedi. Bence asıl korkulacak kim biliyor musun? Rodolf'un bulup o çiftliğe yerleştirdiği ve terbiyesine, tahsiline çok ihtimam ettirdiği kız. Ben de beri taraftan bu mühim engeli ortadan

kaldırmayı düşündüm. Tesadüf, karşıma yine o tek gözlü korkunç cadıyı çıkarmıştı. Onunla anlaştık, mümkün olursa yarın bu kızı çiftlikten kaçıracağız. Daha doğrusu o kadınla haydut arkadaşları kaçırıp bana teslim edecekler. Ondan sonra da bir icabına bakarız.

Sara, fevkalade sevinmişti:

– Bak bunu iyi akıl etmişsin, dedi. Ben bir taraftan, sen bir yandan, iki engeli birden ortadan kaldırmış olacağız. Haydi artık vakit gecikti. Gidelim!

XIII
TAM ZAMANINDA

Rodolf, her ne pahasına olursa olsun Markiz Darvil'e, etrafında dolaşan tehlikeyi haber vermek için balodan çıkıp koşmak istediğinden Sara ile ağabeyinin, Mari hakkındaki tasavvurlarını dinleyememişti. Ne çare ki bu acelesine rağmen markizi de bulamamıştı.

Bu yüzdendir ki ertesi günü Klemans'ın kocası Marki Darvil, gayet şık döşeli yatak odasında son derece sinirli hareketlerle gezinip duruyordu. Oda karmakarışıktı. Masalar, iskemleler devrilmişti. Üstelik markinin de üstü başı darmadağınık ve kan lekeleri içindeydi.

Marki Darvil, takriben otuz yaşlarında bir adamdı. Sert erkek yüzü, normal olarak sevimli bir intiba bırakırdıysa da bugün, kırışmış, renksizleşmiş, morarmıştı. Kollarını kavuşturmuş bir hâlde odanın içinde bir aşağı bir yukarı, biraz daha gezindikten sonra ocağın mermer rafı üstünde

duran bir kâğıdı alarak, kim bilir kaçıncı defa, tekrar gözden geçirdi:

Yarın saat birde karınızın Tampl Sokağı 17 numarada bir aşk randevusu var. Peşine düşerseniz her şeyi öğrenirsiniz.

Mesut koca!

Vakit kıştı ve bu sabah vaktinde hava oldukça soğuktu. Marki, bu satırları okuyunca dudakları daha beter kansızlaştı. Bu sırada kapı açılmış, içeriye yaslı bir hizmetkâr girmişti. Marki aksi aksi sordu:

– Ne istiyorsun?

İhtiyar uşak, efendisinin kanlı ve paramparça üstünü başını görünce fena hâlde şaşalamıştı.

– Aman efendim, dedi. Nedir bu hâliniz? Kendinizi yaralamışsınız... Yalnız mıydınız efendim? Neden beni çağırmadınız? Yeniden şey mi geldi efendim?

– Haydi sus!

Uşak titreyerek:

– Affedersiniz efendim! dedi. Bu sabah saat onda Mösyö Duble'nin gelmesini emir buyurmuştunuz da noterle beraber gelmişler, onu haber verecektim.

– Doğru... İnsan zengin olunca, hesabı kitabı da düşünmesi lazım. Bir de zenginler mesuttur derler... Kendilerini buraya al. Bana da giyecek bir şeyler getir! Karım kalktı mı?

– Henüz kalkmadı efendim.

– Kalkarsa bana haber versinler.

Uşak biraz sonra odayı şöyle düzeltmiş, bu esnada da marki kendine bir parça çekidüzen vermişti. Başka bir hademe, içeriye Mösyö Duble ile noter kâtiplerinden birini

soktu. Mösyö Duble, markinin vekilharcı idi. Efendisine yaklaşarak:

– Efendim sözleşmeyi dün size okumuşlardı, dedi.

– Siz de okudunuz muydu?

– Okudum.

– Şu hâlde verin imzalayayım!

Mösyö Duble, marki imzalarken:

– Bu araziyi almakla, senelik gelirinizi bir hayli arttırmış oldunuz efendim! diyordu.

Marki acı acı güldü:

– Doğru! Ben mesut bir adamım. Muazzam bir servetim, senede elli bin altın gelirim, güzel bir karım ve sevimli bir kızım var. Allah'tan, başka ne isterim değil mi?

Vekilharç saflıkla söylendi:

– Uzun bir ömür istersiniz!

– Ha... Mösyö Duble, bana bugün yirmi bin altın frank getir. Ben yoksam Jozef'e bırak!

– Baş üstüne efendim!

Vekilharçla noter kâtibi çıktıktan sonra marki, bir an mahzun kalakaldı. Sonra:

– Ve bütün bunlara rağmen karım bana ihanet ediyor! diye kendi kendine söylendi. Suç bende mi? Bu namussuzluğu hak ettim mi? Hayır! Fakat namusumu ve şerefimi ancak kan temizleyecektir. Eğer onları orada bulursam, ikisini de gebertirim!

Sonra duvarda asılı bir silah koleksiyonu levhasına giderek oradan bir çift Manton tabancası alıp doldurdu ve

redingotunun ceplerine yerleştirdi. Bu sırada içeriye ihtiyar uşak girdi:

– Bayan uyandılar efendim.

– Araba istetmiş mi?

– Hayır efendim! Eğer sokağa çıkarsa yayan çıkacakmış. Hizmetçilere öyle emir vermişler.

– Peki... Bizim konağa yakın bir araba durak yeri var mı?

– Var efendim, Lil Sokağı köşesinde.

Marki Darvil biraz sonra Lil Sokağı köşesinden saatle bir araba kiralıyor ve arabacıya da Bel-Saş Sokağı ile Sen-Dominik Sokağı köşesinde beklemesi emrini veriyordu. Araba istenen yerde durunca marki, inik perdelerin arkasından kendi konağının kapısını gözetlemeye koyuldu. Saat tam on ikide Markiz Darvil konaktan çıkarak Lil Sokağı'ndaki arabalardan birine bindi ve markinin arabası da öndeki arabanın peşine düştü. Böylece arka arkaya Tampl Sokağı'na girdiler. Marki arabayı durdurarak karısının peşinden 17 numaranın antresine girdi. Bu sırada Markiz Darvil Madam Pipöle'ye soruyordu:

– Mösyö Şarl'ın dairesine nereden çıkılıyor?

– Kimin dediniz efendim, anlayamadım!

– Mösyö Şarl'ın!

– Ha... Mösyö Şarl'ın! O kadar alçak sesle söylüyorsunuz ki duyamadım küçük hanım. Şu merdivenden çıkın tam karşınıza gelen kapı.

Markiz Darvil karanlık merdivene doğru hızlandı. Fakat henüz merdivenin sahanlığına ulaşmıştı ki orada Rodolf'la burun buruna geldi. Prens, kadının eline bir para kesesi sıkıştırarak acele ile fısıldadı:

– Kocanız her şeyi biliyor! Şimdi peşinizde!

Tam bu esnada aşağıda Madam Pipöle'nin sesi duyulmuştu:

– Kimi istediniz mösyö?

Rodolf, genç kadını, ikinci katın merdivenine doğru iterek söylendi:

– İşte geliyor! Beşinci kata çıkın. Buraya fakir bir aileye yardıma geldiniz. Ailenin adı Morel'dir.

Bu sırada sahanlıktaki ayak gürültülerini duyan Şarl Robert'te kapısını aralamıştı. Rodolf kapıyı hızla iterek, Şarl Robert'in koridoruna girdiği vakit, Marki Darvil de sahanlığa ulaşmış bulunuyordu. Prens, karanlığa rağmen markinin kendisini tanıması ihtimalinden çekindiği için Şarl Robert'in dairesine tam zamanında sıvışmıştı. Sarışın delikanlı:

– Bu ne demek oluyor?

Diye seslenecek olduysa da Rodolf, amirane bir sesle:

– Susun! dedi.

Bu sırada merdivenlerden aşağıya birisi yuvarlanıyormuş gibi bir gürültü peyda olmuştu. Prens kapıyı aralayarak açtı, baktı. Kızıl Kollu'nun topal oğlunun, paldır küldür merdivenlerden indiğini gördü. Bilhassa demincek Markiz Darvil'e verdiği para kesesinin, çocuğun elinde olduğunu görünce hayret etti. Sonra da Şarl Robert'e döndü:

– Ne demek mi oluyor? dedi. Marki Darvil karısının peşinden buraya geldi. Yukarıdalar... Buradan bir saat geçmeden çıkayım demeyin!

Sonra hızla aşağıya inerek kapıcı Madam Pipöle'ye koştu. Takma saçlı kadın seviniyordu. Rodolf'u görünce:

– Eh! dedi. İşler kızışıyor. Kadının arkasından kocası da geldi. Şimdi kızılca kıyamet kopacak!

Lakin Rodolf kapıcı kadının eline beşlik bir altın sıkıştırmıştı:

– Madam Pipöle bu sizin. Şimdi bana bir hizmet yapar mısınız? Birazdan o madam aşağıya inince kendisine Morellerin nasıl olduklarını sorunuz. Deyiniz ki bu zavallı fakir aileye yardım ettiği ve sık sık gelip hatırlarını sorduğu için Tanrı ondan çok razı olacaktır.

Madam Pipöle bir altına, bir Rodolf'a bakıyordu:

– Ne? Bu altın benim mi mösyö? Sahi mi?

– Evet sizin... Kadıncağıza, kocasının kendisini takip etmekte olduğu vaktinde haber verildi de o da Morellere yardıma gelmiş gibi beşinci kata çıktı. Şimdi bu iyiliği yaparsanız iş düzelir.

– Ne demek? Niye yapmayacakmışım? Elbette yaparım oğlum! Şimdi bak gör neler yaparım?

Rodolf, kapıcı odasının bir köşesine sinerken, Marki Darvil'le karısı da merdivenlerden iniyorlardı. Koca, hayranlık, şaşkınlık ve mahcubiyet içindeydi. Markiz de renksiz fakat sakin görünüyordu. Madam Pipöle hemen markizi karşıladı:

– Gördünüz mü Morelleri madam? diye sordu. Zaten geçen gün gelip sorduğunuz zaman da söylemiştim ya... Halleri pek fena. Allah'a şükür ki sizin gibi merhametli insanlar çıkıyor da zavallıların biraz yüzleri gülüyor.

Markiz Darvil cevap vermedi. Birlikte yürüdüler. Yolda erkek:

– Karıcığım benim, diyor.

Klemans'ın cevabı şu oldu:

– Tanrı, hepimizi affetsin.

Rodolf, karı kocanın gittiğini görünce saklandığı köşeden çıkmıştı. Madam Pipöle:

– Nasıl, beğendiniz mi? diye soruyordu. Rolümü iyi oynadım mı? Ha, sahi... Sizin eşya niye gelmedi?

– Elim değmedi. Birazdan getirtirim. Şimdi Mösyö Şarl Robert'e haber verin. Artık çıkabilir.

Rodolf çekilip gittikten az sonra komutan da gidiyordu. Bu sırada Kızıl Kollu'nun topal oğlu kapıcı kadına koştu:

– Beni Baykuş aradı mı? Tek gözlü Baykuş?

– Aramadı. Ne yapacaksın muzır böcek?

– Beni kırlara götürecekti de ondan sordum. Nah işte bir araba geliyor. Belki ondadır.

Hakikaten de evin önünde bir araba durmuştu. Topal, arabaya koştu. Arabacı kapıyı açtı ve çocuğu içeriye aldı. İçeride dipteki köşede görmeyen gözü ile, hareketsiz oturan Mektep Hocası vardı. Baykuş, kapı kapandıktan sonra çocuğa:

– Gir içeri de adamının ayaklarına yat! dedi.

Bu esnada arabacı da seslendi:

– Şimdi dosdoğru Bukeval Çiftliği'ne değil mi? Bak Baykuş, arabayı nasıl kullanırım göreceksin!

Görünüşe göre, arabacı da içerideki iki haydudun arkadaşlarından biriydi. Eski çete, böylece yeniden tamamlanmış bir hâlde Bukeval Çiftliği'ne doğru yola koyuluyordu. Çiftlikte Madam Jorj'un himayesi altında bulunan Gualöz'ü kaçırarak, eski melunluklarına tekrar başlayacaklardı.

XIV
PUSU

Güneş ufka yaklaşırken, çiftlik evinin geniş bir odasında Madam Jorj'la köy papazı Laport oturmuş konuşuyorlardı. İkisinin de meraklarını kabartan mevzu, Gualöz'e son zamanlarda arız olan bir sessizlik ve kederdi. İkisi de genç kızın kendilerinden bir şey sakladığı intibaını taşıyorlardı. En iyisi Mösyö Rodolf'u çağırarak vaziyeti kendisine anlatmak ve genç kızla konuşmasını temin etmekti. Belki genç kız, Rodolf'a derdini dökerdi.

Papaz Laport düşünceli düşünceli durduktan sonra dedi ki:

– Siz bana bu kederin, Dük Dö Lüseney'in çiftliğinin kahyası Madam Dübröy, Arnuvil'den buraya gelip misafir kaldıktan sonra başladığını söylemiştiniz değil mi?

Madam Jorj:

– Evet! dedi. Fakat doğrusu bu hâle onların sebep olduğunu da söyleyemem. Çünkü Madam Dübröy ve kızı Klara da Mari'ye karşı gayet iyi davrandılar. Hatta Klara ile araları da fevkalade iyi. Dün biz de onlara gitmiştik. Zira Düşes Lüseney haber göndermiş. Küçük paviyonu hazırlasınlar, bir iki güne kadar birisi gelip orada kalacakmış ve kendisine, düşesin kendisiymiş gibi bakılacakmış. Biz de onlara bu hazırlıkta yardım etmeye gitmiştik.

Tam bu esnada salona Mari girince konuşma yarıda kaldı. Papaz Laport ayağa kalktı:

– Ben artık gideyim, dedi.

Mari hemen atıldı:

– Ben sizi götürürüm Mösyö Laport! Hem biraz da hava almış olurum.

Genç kız bu sözleri söyleyerek omuzuna kalın yünlü kumaştan bir pelerin attıktan sonra papazla birlikte yola koyuldu. Birkaç dakika yürüdükten sonra yolun bir çukurluk teşkil ettiği bir yere kadar gelerek, yavaş yavaş oradan da geçtiler. Bu sırada yolun kenarındaki hendeğin arkasında bir iki kişinin fısır fısır bir şeyler konuştuklarını duyamadılar.

Onlar yola devam ede dursunlar, hendeğin arkasında pusuda bekleyen Baykuş, Mektep Hocası'na:

– Sus! diyordu. İşte kızla papaz şimdi önümüzden geçtiler. Her akşam papazı evine götürüp yalnız başına geri dönermiş. Birazdan yalnız geçerken üstüne çullanır, arabaya atarız.

Mektep Hocası:

– Ya bağırırsa... çiftlikten duymazlar mı? dedi. Baksana çiftliğin damları görünüyor diyorsunuz.

Topal lafa karıştı:

– Görünüyor ya... Biraz önce çiftlik arabacılarından birinin beygirlere seslendiğini bile duydum.

Baykuş, bir an düşündü. Fakat Mektep Hocası hemen söze koyularak:

– Başka bir dalavere yaparız, dedi. Sen biraz uzakta bir ağacın dibine yatarsın. Ben de senin yanında sinerim. Topal'ı yola çıkarırız. Güya sen topalın bayılan büyükannesi olursun. Çocuk da onu yardıma çağırır... İyi mi? Nasıl olsa gelir. Yanına yanaşacak tabii. Hemen üstüne atılır, ağzını kapatıverirsin. Gık bile diyemez! Benim paltoya sarar. Barbiyon'un arabasına götürüveririz. Ne de olsa bu, Sen-Marten kanalına atıp boğduğumuz kadının siyah boyalı sandığı kadar ağır değil ya...

Baykuş, tek gözünü kırparak alkışladı:

– Yaşa be adamım! Eşin emsalin yoktur vallahi! Bana bak Topal, bir gün büyük bir haydut olmak istiyorsan adamıma dikkat et!

Kadın bir an durdu. Sonra:

– Barbiyon bu işin çabuk bitmesini istiyor, yakalanacağım diye ödü patlıyor, dedi.

Mektep Hocası sordu:

– Neden yakalanacakmış?

– Geçen gün ravajör adası sahibi Marsiyal Ana'nın oradan Barbiyon, Koca Topal ve İskelet geliyorlarmış, her sabah mahalleye eşek sırtında süt getiren kadının kocası ile kavgaya tutuşmuşlar, bıçaklayıp öldürmüşler de ondan korkuyor.

Küçük oğlan:

– Ha... dedi. Marsiyal Ana'dan bahsediyorsunuz değil mi? Ben onun kızı Kalebas'ı tanırım. Orada ben yaşta Fransova ile Amandin de var.

– Sen şu Bradamanti'yi bırakıp da bizimle çalışsana!

Çocuk sırıtarak:

– Yook... Şimdi onu yapamam. O herif nasıl zehir karıştırıyor, onu öğreneceğim. Zaten işine çok yarıyorum diye beni pek seviyor. Geçen gün yine yakışıklı bir delikanlıyı takip ettirdi. Adını öğrendim. Adı Vikont Dö Sen-Remi imiş. Bu delikanlıya zehir satmıştı da... Ama sizinle de çalışsam çok işinize yararım.

Mektep Hocası:

– Sahi, çok işimize yararsın! dedi. Sen benim oğlum olurdun. Ben de senin baban olurdum. Birlikte girip soymadığımız yer kalmazdı. Dur hele dur! Baykuş da nasıl olsa benimle beraber değil mi? Ben o Rodolf dedikleri adama göstereceğim... Herif benim gözlerimi çıkarttırdı ama kafamı da kopartamadı ya. Kafam işliyor işte.

Baykuş atıldı:

– Elbette seninle beraberim. Hastanede senin beni istettiğini duyunca hemen kalktım, senin bulunduğun Sen-Mande köyüne gelmedim mi?

– Geldin. Crada canım sıkılıyordu, seni onun için çağırttırdım ama, daha geldiğinin ertesi günü içi altın dolu kemerim ortadan yok oldu. Meteliksiz kalınca çaresiz haydutluğa tekrar başlamak icap etti. Şimdi de senin pençene düştüm tabii. Ne malsın sen yok mu, Baykuş ne malsın!

– Malı var mı bunun? Bir akşam Fev Sokağı'nda soyduğumuz herif teklif etti bu işi bana. Fena mı yani, ucunda bin frank var. İki yüzünü Barbiyon'a verirsek ikimize sekiz yüz frank kalıyor.

Mektep Hocası:

– Gözlerim görseydi iş başka türlü olurdu, dedi. Şimdi herkesin oyuncağıyım.

– Merak etme adamım! Nasıl olsa o Şurinör'le Rodolf'u bulup ikisinin de hakkından geleceğiz. Merak etme diyorum sana! Şimdi sen burada hendekte otur. Oğlanla ben gidiyorum. Kız neredeyse gelir.

Tam bu esnada yoldan bir rençper geçiyordu. Hendeğe oturmuş Mektep Hocası'nı görünce selamladı. Haydut da hiç bozmadan selamı iade etti ve laf olsun diye de sordu:

– Bu çiftlik kimin?

– İdare eden Madam Jorj'dur ama sahibi Mösyö Rodolf'tur.

Okuyucularımız, Mektep Hocası'nın asıl adının Anselm Dürenel olduğunu ve vaktiyle Madam Jorj'un kocası iken cinayetleri yüzünden hapse atıldığını elbette hatırlayacaklardır.

İşçi uzaklaşırken, Mektep Hocası, tekrar karısının bu kadar yakınlarına gelmiş olmasına hayret ediyordu. Rençper, yolun dönemecinde kaybolduğu sırada, öteden Gualöz de belirmişti. Baykuş ileride bir ağacın dibine serilmiş yatıyordu. Topal çocuk, kıza doğru koşarak yalvardı:

– Matmazel! Bana biraz yardıma gelir misiniz? İhtiyar büyükannem şuraya düştü. Bir türlü çıkaramıyorum.

Genç kız, çocuğun ağlamaklı yalvarışlarına üzülmüştü:

– Ben de pek öyle kuvvetli değilim ama... bir bakayım, dedi.

Tam Baykuş'un bulunduğu yere doğru yürüyorlardı ki uzaktan dörtnala gelen bir atın sesi duyuldu ve biraz sonra da alacakaranlıkta beygirini bütün hızı ile koşturan bir süvari belirdi. Topal: "Eyvah! Her şey mahvoldu!" diye düşündü. Fakat süvari yakınlaşınca Kızıl Kollu'nun oğlu, bunun bir iki gün önce takip edip adını öğrendiği Vikont Sen-Remi olduğunu sezmekte gecikmedi. Vikont, genç kızla topal oğlanın yanına gelince Gualöz'e sordu:

– Benim güzel kızım... Bana Arnuvil köyünün yolunu gösterir misiniz?

Mari, çapkın çapkın bakan süvarinin önünde gözlerini yere indirerek:

– Çukur yoldan çıkınca, sağa sapan ilk patikaya girin, dedi. Bu patika sizi etrafında kiraz ağaçları dizili bir yola çıkarır. O yolu takip ederseniz istediğiniz yere varırsınız.

– Hay Allah razı olsun kızım. Biraz ötede bir ağacın dibine serilmiş ihtiyar bir kadına da sordum ama cevap yerine iniltiden başka bir şey duyamadım.

Topal, ağlamaklı bir sesle:

– Vah benim büyükanneciğim! diye söylendi.

Mari, Arnuvil'i soran bu yakışıklı delikanlıyı görünce, Düşes Lüseney'in, çiftliğindeki küçük paviyonu kimin için hazırlattığını derhâl anlamıştı. Nitekim süvari de tarifi alınca atını mahmuzlayarak hızla yola koyulmakta gecikmedi. At uzaklaştığı vakit topal çocuk ferahladı. Sonra genç kızla

birlikte Baykuş'un yalancıktan baygın yattığı hendeğe yöneldiler. Çocuk daha uzaktan bağırdı:

– Büyükanne merak etme geliyoruz!

Ve tam genç kızla birlikte oraya vardıkları vakit Baykuş, birdenbire biçarenin üstüne sıçradı. Mantoyu kafasına geçiriverdi. Aynı anda Mektep Hocası da yetişerek kızcağızın üzerine çullandı. Bir miktar havasız kalıp da kendinden geçince, Gualöz'ü güzelce mantoya sarıp sarmaladılar. Mektep Hocası, kızı paket gibi koltuğunun altına aldı ve bir eliyle de Topal'ın elinden tutarak hep birlikte yola koyulup arabaya ulaştılar.

Biraz sonra Barbiyon, hayvanları kırbaçlayarak arabayı yola çıkarıyor ve son hızla kendilerini Sen-Deniz kırlarında bekleyen Tom Seyton'a doğru ilerliyorlardı.

***

Rodolf, Tampl Sokağı'ndaki evin merdiveninde Markiz Darvil'le karşılaştığı zaman hemen kadının eline bir para kesesi sıkıştırmıştı. Fakat fena hâlde şaşalayarak merdivenleri tırmanan Markiz Darvil, bu sırada topal bir çocukla karşılaşmış ve çocuk Klemans'ın şaşkınlığından istifade ederek elindeki keseyi kaptığı gibi paldır küldür merdivenlerden aşağıya koşmuştu. Kadına gelince, kocasının peşinde oluşundan fena hâlde telaşlanarak beşinci kata fırlamaktan başka bir şey düşünmüyor, topalı yakalatmayı aklına bile getirmiyordu.

O gün saat dört sularında yaşlı bir kadın, prense bir mektup getirerek, cevap beklemeden gitti. Bu mektupta şöyle yazıyordu:

Monsenyör,

Size çok şey borçluyum. Hemen bugün şükranımı arz etmek isterim. Yarın belki utancımdan bir şey söyleyemem. Eğer haşmetmeab bu akşam bana kadar zahmet buyururlarsa, başladıkları harikulade işi, mükemmel bir merhamet gösterisiyle bitirmiş olurlar.

Klemans Darvil

Rodolf, Markiz Darvil'e böyle bir hizmette bulunmuş olduğuna sevinmekle beraber, birdenbire Klemans'la arasında hasıl olan samimiyete de sıkılıyordu. Bu kadına karşı büyük bir meyli vardı. Fakat kadının kocası da en samimi arkadaşıydı. Böyle bir vaziyette yapılacak şey, kadından kaçmak olurdu ama tesadüf, bilakis onları birbirlerine yaklaştırmak ister görünüyordu. Öte yandan bu saf ve temiz kadının, Sara gibi bir melun entrikacıya kurban olmasını önlemiş olduğundan da fevkalade memnundu.

Klemans Darvil'e gelince, o da yaptığı işin içyüzünü prense anlatmak ve masum olduğunu ispat etmek için bir konuşmaya ihtiyaç olduğunu hissetmiş ve mektubu bu düşünce üzerine yazmıştı. Merdivenin sahanlığında prensin elinden keseyi alarak yukarıya çıkarken, Şarl Robert'in kapısının açıldığını ve delikanlının robdöşambr giyinmiş olduğunu görmüştü. Kendisi oraya merhameten, bu bedbaht delikanlıyı teselli etmek için gitmişti. Halbuki Şarl, onu basbayağı bir aşk randevusuna geliyormuş gibi robdöşambrla karşılamaya hazırlanmıştı. Bu, Klemans'ın fena hâlde izzetinefsini yaralamıştı. Zaten hoşlanmadığı ve Sara'nın ısrarı ile sadece merhamet duyduğu bir adam tarafından, çoktan elde edilmiş bir kadın gibi karşılanmak, fena hâlde onuruna dokunmuştu.

Markiz Darvil'in oturduğu küçük salonun saati dokuzu çaldı. Dakikalar geçip de prensin gelmesi yakınlaştıkça, Klemans'ın da heyecanı artıyordu. İçinden bir ses, prensin orada sadece tesadüfen bulunarak kendisini kurtarmadığını söylüyordu. Bunun, büsbütün başka sebepleri olmalıydı.

Birden kapı açıldı, içeriye giren uşak:

– Madam, kızı küçük hanımla Madam Aston'u görmek isterler mi? dedi.

Markiz Darvil, uygun işareti yapınca içeriye dört yaşlarında renksiz ve soluk yüzlü olmasına rağmen sevimli bir kız çocuğu girdi. Arkasından da mürebbiyesi Madam Aston geliyordu. Markiz, kızını kucağına aldıktan sonra mürebbiyeye sordu:

– Son defadan beri nasıldı, Madam Aston?

– İyiydi Markiz. Bir ara biraz korku geçirdim ama...

Markiz, çocuğunu göğsüne bastırdı:

– Yine mi? diye söylendi.

– Allah'tan ki yanılmışım madam. Buhran gelmedi. Tekrar sükûnet buldu.

Markiz Darvil, kızının yanaklarını öperek:

– Zavallı yavrum benim! diye söylendi

Tam bu esnada salonun kapısının iki kanadı birden açıldı ve uşak haber verdi:

– Haşmetmeab Gerolştayn Grandükü Hazretleri!

Rodolf göründüğü sırada Klemans'in kızı Kler, annesinin boynuna sarılmış bulunuyordu. Markiz kızardı. Çocuğunu yavaşça yere indirdi ve Madam Aston'a, çocukla birlikte çekilmelerini işaret etti.

Rodolf yere eğilmiş Klemans'a:

– Müsaade ederseniz ve eğer beni unutmamışsa eski ahbabımı bir selamlayayım, diyordu.

Çocuk önce, duraladı. Sonra tanıdı ve prense eliyle bir buse gönderdi. Rodolf:

– Son defa gördüğümden beri sıhhati düzelmiş galiba, dedi.

– Monsenyör, biraz iyileşti ama yine rahatsız...

Mürebbiye ile çocuk bu sırada çıkmışlardı. Rodolf, Klemans için konuşmaya başlamanın zor olduğunu bildiğinden hemen söze girişti:

– Madam, siz müthiş bir entrikaya kurban gidiyordunuz. Kontes Sara Mak-Gregor sizi mahvetmek istedi.

Klemans sarardı:

– Sahi mi prens? Şu hâlde demek ki şüphelerimde yanılmamışım. Nasıl öğrendiniz bunu?

– Tesadüfen dün akşam baloda öğrendim! Size Şarl Robert'i takdim eden, sizi ona acımaya teşvik eden ve nihayet randevulaşmaya sevk ettikten sonra kocanıza bir mektup yazarak haber verenler, Sara ile ağabeyidir.

Klemans, sapsarı ve düşünceli duruyordu. Nihayet:

– Monsenyör, dedi. Size olan şükran borcumu ödemek için, bir tek şey yapabileceğim. Şimdiye kadar kimseye açmadığım bir sırra sizi de ortak edeceğim. Belki beni dinledikten sonra daha az suçlu addedeceksiniz.

– Ben zaten sizin bu işte suçunuz olmadığını biliyordum markiz. Zevceniz rahatladı mı bari?

Klemans gözlerini mahcubiyetle yere indirerek:

– Evet Monsenyör! dedi. Şimdi müsaade buyurursanız size anlatmak istediklerimi anlatayım. Benim Marki Darvil'le evlenmeden evvelki hayatımı bilir misiniz bilmem. Çok sevdiğim annemi on altı yaşımdayken kaybetmiştim. Zaten zayıf ve hassas bünyeli bir kadındı. Hayatta da benden başka meşguliyeti yoktu. Annem ölmeden az evvel babam, annemin hastalığını bahane ederek ailemize genç bir dul getirdi. Madam Roland adını taşıyan bu dul, kocası Hindistan'da ölmüş bir subayın zevcesiydi ve evimize girerek güya benim mürebbiyem oldu. Bu kadın, yirmi beş yaşlarında vardı. Zalim ve ruhen çok aşağı bir mahluktu. Malumatı da sıfırdı. Besbelliydi ki altmış yaşlarında kadar olan babamın nasılsa aklını çelmiş ve aramıza katılmıştı. Annemin, bu yüzden babamla arası açıldı. Kadıncağız inzivaya çekildi ve Madam Roland, babamın hanımı rolünü oynamaya başladı. Annem ağır surette hastalandı. Aile doktorumuzun ölmesi üzerine Madam Roland'ın tavsiyesiyle başka bir doktor getirttik. Polidori adındaki bir doktor.

Rodolf, birdenbire kadının sözünü kesti:

– Ne dediniz, Polidori mi?

– Neden şaştınız Monsenyör?

– Hayır şaşmadım. Yanılıyorum herhâlde... Sizin anlattığınız hadise beş altı seneliktir. Hâlbuki Polidori Paris'e geleli ancak iki sene olmuş. Bir isim benzerliği olacak... Devam buyurun rica ederim. Nasıl bir adamdı bu Polidori?

– Korkunç yüzlü, gaga burunlu bir adamdı. Babamın ikinci defa evlenmesinden bir ay kadar sonra seyahate çıktıydı. Hatta arkadaşlarımdan bir Madam Lüseney vardır...

Rodolf adeta haykırdı:

– Düşes Dö Lüseney mi?

– Evet... Doktor kendisine gezdiği yerlerden mektup gönderiyordu da bundan bir ay önce sormuştum. Düşes Dö Lüseney biraz şaşaladı. Sonra epeydir doktordan hiçbir haber alamadığını, hatta ne olduğunu da kimsenin bilmediğini söyledi.

– Siz hikâyenize devam buyurun... Bu Polidori dediğiniz adam, en müthiş cinayetlere katılmış biridir de ondan sordum.

Markiz, rengini tamamen kaybetmişti:

– Şu hâlde annemi tedavi eden bu adam hakkındaki hislerimde de yanılmadım, dedi. Çünkü bir akşam karanlıkta doktor, Madam Roland'ın odasından çıkıyordu. Kadın ona anlayamadığım bir şeyler sordu. O da cevap olarak "Öbür gün!" dedi. Kadın ısrar eder görününce "Canım, öbür gün dedik ya!" diye aksilendi. Öbür gün dediği bir cuma günüydü ve annem o gün öldü.

– Müthiş bir şey bu! Bir cinayet daha!

– Annemin ölümünden sonra Madam Roland'in içyüzü daha iyi anlaşıldı. Matemli olduğumuz için Paris'ten çekilmiştik. Babamın Obye'deki malikânesinde oturuyor ve her gün kavga ediyorduk. Bir gün bana: "Ayağını denk al kızım, benimle mücadele etmeye kalkarsan mahvolursun!" demişti. "Annem gibi mi?" diye sormuştum ve ilave etmiştim: "Ne yazık ki madam, Doktor Polidori burada değil ve size yine öbür gün diyemiyor." Bu sözü duyunca kıpkırmızı kesildi ve ne demek istediğimi sordu. Ben de: "Kendi kendinize sorunuz, cevabını daha iyi verirsiniz." dedim. Fakat anlaşamamazlığımız gittikçe şiddetleniyordu. Bir keresinde misafirlerimizin yanında kendisine çok ağır sözler söyledim. Ne çare ki ertesi günü babam beni çağırdı. Ailemizin

matemi biter bitmez, Madam Roland'la evleneceğini ve ondan sonra da karısına karşı icap ettiği şekilde muamele etmem lazım geldiğini bildirdi. Bununla birlikte izdivaçtan sonra da kadınla aramız düzelmedi. Nihayet kadının beni başından savmak için evlendirmeye karar verdiğini ve babamı da kandırdığını duydum. Annemden çok iyilik gören, namuslu bir noterimiz vardı. Dorvel adını taşıyan bu adam bana bir gün, beni Marki Darvil'le evlendirmek istediklerini söyledi. Marki genç, yakışıklı, zengin bir adamdı. Lakin benden önce talip olduğu iki aile de son dakikada kızlarını vermekten caymış bulunuyorlardı. Kimse bu ansız caymaların sebebini bilemiyordu. Gel zaman git zaman Darvil'le izdivacımız meselesi, aldı yürüdü. Artık işin, ciddi bir hâl aldığını görünce babama çıkıp benden önce bu delikanlının iki aile tarafından neden reddedildiğini sormak istedim. "Bu da mesele mi? Bunun için de izdivaçtan cayılır mı?" cevabını aldım.

Rodolf sordu:

– Peki bu izdivacı Madam Roland ımı istiyordu? Neden?

– Neden olacak, benden öç almak için... Babamı da kandırmıştı. Artık Marki Darvil'le nişanlı gibiydik. Kendisini sık sık görüyor, lakin benden önce başkaları tarafından reddedilmesi için bir sebep aradığım hâlde bulamıyordum. Nazik, neşeli ve beni ziyadesiyle sevdiği anlaşılan bir gençti. Zaman zaman yüzünde derin bir üzüntü, bir renksizlik belirirdi. Sebebini anlamaya çalışır, bir türlü başarılı olamazdım. Nihayet bir gün nikâhımız kıyıldı ve hemen o akşam da Paris'e Darvillerin konağına hareket ettik. Gelin olarak geldiğim bu konakta beni kendi dairemde yalnız başıma bırakıverdiler. Az bir zaman sonra kocam da geldi. Bir çekingenliğim vardı ama, nihayet kocamdı. Biraz ağladım.

Lakin ben kendisinden zifaf gecesi şeylerini beklediğim bir sırada neye uğradığımı anlayamadım. Birdenbire kocamın kolumdan tuttuğunu ve bağırmaya başladığını gördüm. Yüzüne bakınca, bütün çehresinin gerilmiş olduğunu, gözlerinin korkunç bir şekilde döndüğünü fark ettim. Kendimi kurtarmaya çalıştım. Önce başarılı olamadım. Nihayet beni bıraktı. Ben bayılırken, kocam da müthiş bir buhran içinde yerlerde yuvarlanıyordu. İşte prens, benim düğün gecem, böyle kapandı ve Madam Roland, bunu bana bile bile yaptı.

Rodolf, dehşet içinde kalmıştı:

— Biçare kadın! dedi. Şimdi anlıyorum. Demek ki Darvil saralı, öyle mi?

Klemans, hıçkırır gibi söylendi:

— Yalnız o olsa iyi. Biçare kızım da saralı. Doktorların dediğine göre, babadan geçtiği için asla geçmezmiş de...

— Demek kızınızın sarı yüzü, zayıflığı da bundan!

Markiz Darvil, yüzünü elleriyle kapatmış hüngür hüngür ağlıyordu. Rodolf:

— Şimdi Darvil'in muammalı kederinin sebebini anlıyorum, dedi. Demek ki çok mahzun...

Kadın isyan etti:

— Ne demek mahzun? Yaptığı cinayete pişman deseniz daha iyi olur. Hayatımı mahvetti benim. Bu işe pekâlâ hesaplı bir surette girdi. Beni isterken hatasını bilmiyor muydu?

— Orası öyle, lakin kendisine acımalısınız, markiz.

— Hayır prens... Bu işte acınacak bir tek biçare mahluk var. O da zavallı kızım Kler'dir. Bilseniz yavrucuğa buhran geldiği zaman ne kadar uykusuz geceler geçirmişimdir.

– Evet ama, babası da nihayet bu hastalığı isteyerek üstüne almadı ya...

– Doğru söylüyorsunuz prens... Lakin kaderin böyle bir sillesine uğramış olan insanlar, vicdan sahibi oldukları takdirde bu felakete yalnız başlarına tahammül etmek lazım geldiğini bilirler. Beni bu cehennem hayatına sokmaya ne lüzum vardı? Diyelim ki dayanamadı ve beni sevdi de bu suçu işledi. O hâlde bir çocuk yapıp, onun da ömrünü bir cehennem azabı içinde geçirtmek reva mıydı? Ben çok ıstırap çektim prens. Fakat yavrumu kocaya vermeyeceğim. Onun da bir gün, hasta bir evladın başucunda uykusuz geceler geçirmesini ve kahrından mahvolmasını istemiyorum.

Markiz Darvil, bir an sustu ve biraz sükûnet bulduktan sonra:

– Görüyorsunuz ya üvey anam benden nasıl öç aldı? dedi.

Rodolf, düşünceli düşünceli söylendi:

– Haklısınız. Size büyük bir ihanette bulunmuşlar. Fakat sabrediniz. Kim bilir, belki sizin de öcünüz bir gün alınır.

Sonra Klemans'ı titreten zalim bir eda ile ilave etti:

– Ben hayatımda karşıma çıkan fena insanlara cezalarını vermek hem de amansızcasına ceza vermek gibi bir saadete sahip oldum. Neyse, peki... O müthiş zifaf gecesinden sonra zevceniz size bir şey söylemedi mi?

– Söyledi. Benimle evlenmeden önce iki defa daha evlenmek istediğini, fakat kız tarafının hastalığını keşfederek caydığını... nihayet benimle evlendiğini itiraf etti. Ben onun üzgün hâlini, kedere atfederdim. Hâlbuki hastalığına

üzülürmüş. Beni aldatmış olmasını bir türlü affedemeyeceğim. Hayattan beklediğim bu muydu prens? Elbette bu değildi. Bundan dolayı bu sabah işlemeye niyet ettiğim suç ne kadar büyük olursa olsun, bana bunca azap çektirmiş bir adamın böyle bir karşılığı hak ettiğine siz de inanırsınız sanırım. Fakat ben yine bir şey yapacak değildim. Ben oraya, Sara'nın sözlerine inanarak Şarl Robert'i teselli etmeye ve kendisini öldürmesinin önüne geçmeye gidiyordum. Hâlbuki o, benim bir aşk randevusuna geldiğimi sanıyor ve öyle bekliyormuş. Çünkü kapının aralığından, beni robdöşambrla beklemekte olduğunu gördüm. Bu da izzetinefsime büyük bir darbe oldu.

Gözlerini yere indirerek mahcup bir tavırla:

– Allah'tan ki siz Hızır gibi imdadıma yetiştiniz, dedi. Yoksa bugün orada kim bilir ne müthiş bir facia olacaktı? Kocamın bana bu kadar çektirdikten sonra beni öldürmesini de tercih ederdim prens... Çünkü artık siz de görüyorsunuz sanırım, ben aşağılanmaktan ziyade acınacak bir kadın değil miyim?

Rodolf, ağır ağır cevap verdi:

– Size yapmış olduğum küçük hizmeti, bana sırrınızı açmak suretiyle kat kat ödemiş bulunuyorsunuz markiz. Fakat mademki beni kendinize sırdaş yaptınız ve benden nasihat bekliyorsunuz... sizinle apaçık konuşmama izin verirsiniz değil mi?

– Elbette prens!

– Şu hâlde müsaadenizle söyleyeyim ki, en iyi özelliklerinizden birinden istifade etmemek suretiyle hem kendinizi mükemmel bir surette neşelenmekten mahrum

ediyorsunuz hem de harikulade heyecanlı maceralar yaşamak fırsatını kaçırıyorsunuz.

– Ne demek istediğinizi anlayamadım Monsenyör!

– Demek istiyorum ki eğer iyilik yaparak eğlenmenin sırrına ermiş olsaydınız hem hayatınızı daha dolu geçirmiş hem de kederlerinizi hatırlamaya bile vakit bulamamış olurdunuz.

Markiz Darvil, Rodolf'a hayret içinde bakıyordu. Prens devam etti:

– Size, tanımadığınız ve çok kere iyiliğinizi hak etmeyen fakirlere bol bir sadaka gönderiniz, demek istemiyorum. Hayır! Fakat siz de benim gibi bazen Hızır rolüne girebilseydiniz. Çok kere iyilik yapmanın, en heyecanlı romandan daha keyifli olduğunu anlardınız.

Klemans'in yüzünde anladığını belirten meraklı bir tebessüm peyda oldu:

– Şimdiye kadar bunu hiç düşünmemiştim doğrusu! dedi.

Rodolf devam etti:

– Zaten bunun kâşifi benim, diyebilirim. Ben de vekilharcımı gönderir, Paris'in bütün mahallelerindeki fakirlere dağıtılmak üzere her mahalleye birkaç yüz altın tahsis edebilirdim. Fakat benim kastettiğim iyilik bu değil ki... Eğer iş arkadaşım olsaydınız, o zaman benim kastettiğim şekilde iyilik yapmanın ne kadar heyecanlı, sürükleyici ve eğlenceli olduğuna şaşardınız. Sizinle birlikte o kadar kötü, karanlık ve çapraşık entrikalara karışmış olacaktık ki...

Genç kadın muhatabının sözünü kesti:

– Aman prens! Bu teklifinizle beni kurtarmış oluyorsunuz. Boş ve kederli hayatım, birdenbire dolgun bir canlanmaya ve neşeye kavuşacak. Merhamete ve iyiliğe sığınmak suretiyle yeni ve tatmin edici bir eğlence kaynağı bulmuş olacağım. Kim bilir ne gizli randevularımız, mektuplaşmalarımız olacak! Bu, hiç şüphe yok ki sevmekten de daha tatlı bir şey! Bundan ötürü teklifinizi derhal ve sevinçle kabul ederim.

Rodolf, gülümsedi:

– Bu sizin meraklı ve meraklı kadın ruhunuza -tabii affınıza mağruren söylüyorum- ne kadar uygun düştü görüyor musunuz? Elbette sırlarımız, randevularımız, mektuplarımız var... ve bunları herkesten saklayacağız. Bilhassa zevcinizden. Çünkü bu sabah Morellere yaptığınız ziyareti öğrendi. Bundan sonra belki de bu nevi işlerinize karışmaya kalkacaktır.

– Mükemmel... saklarız prens! Sizinle ağabey kardeş gibi dört bir tarafa iyilik saçarız! Bu yeni maceraya başlangıç olmak üzere yarın hemen tekrar Morelleri ziyarete gideyim. Çünkü ben onlara bu sabah hiçbir şey veremedim. Merdivenden şaşkın şaşkın çıkarken, küçük bir oğlan elimden para kesemi kapıp kaçtı. Ah bilseniz Monsenyör, bu Morel ailesi ne sefalet içinde kalmış!

Rodolf, genç kadının bu merhamet duygusunun verdiği heyecanla ne kadar güzelleştiğini kendine saklayarak söylendi:

– Müsaade ederseniz bu Morel ailesiyle ben uğraşayım. Zaten o evde oturuyorum.

Klemans hayret etti:

– Siz mi Monsenyör? Siz mi o evde oturuyorsunuz? Şaka mı ediyorsunuz yoksa?

– Yok, hayır! Gayet ciddi söylüyorum. Gerçi ev ucuz, seneliği sadece iki yüz frank, ayda altı frank da evime bakması için kapıcı kadına veriyorum. Lakin komşum da mahallenin en güzel kızı olan Rigolet... Orada herkes beni bir ticarethanede odacı biliyor.

– Şimdi size birdenbire orada rastlayışımı da anlıyorum Monsenyör. Peki ama bana Morellere yardım meselesini vermediğinize göre benim vazifem ne olacak? Ne gibi bir rol oynayacağım?

– Siz teselli meleği olacaksınız. Fakat aynı zamanda zaman zaman ince ve hilekâr bir şeytan kisvesine de bürüneceksiniz. Çünkü öyle, bazı nazik ve ıstıraplı yaralar vardır ki bir kadın eli onları daha iyi tedavi eder.

Markiz Darvil, adeta sabırsızlıkla sordu:

– Peki benden umduğunuz bu zekâyı ve inceliği ne zaman göstereceğim?

– Yakında gayet kurnazca halledeceğiniz bir mesele ile karşılaşacaksınız. Dört güne kadar size bir haber veririm. Bana mektubunuzu getiren yaşlı kadın kimdi?

– Annemin emektar hizmetkârlarındandır. Gayet sıkı ağızlı ve itimada layık bir kadındır.

– Mükemmel... Şu hâlde mektuplarımı onunla gönderirim. Siz de bana "Mösyö Rodolf, Plüme Sokağı" adresine yazarsınız.

Salonun saati on biri çalmıştı. Rodolf ayağa kalktı. Klemans:

– Bakın size mektubumda yazdığım gibi bu aksam da bir merhamet eseri göstermiş oldunuz Monsenyör! dedi.

Yalnız rica ederim bana Morel ailesi hakkında haber vermeyi unutmayın!

– Merak etmeyin! Ben onları yarın tekrar göreceğim. Kim bilir ne sıkıntıdadırlar. Unutmayın. Dört gün sonra size vereceğim vazifeyi bildireceğim. Belki de o zaman kıyafetinizi değiştirmeniz icap eder. Neyse o gün hepsini konuşuruz.

X
MORELLERİN FELAKETİ

Saat sabahın beşiydi. Dışarıda hiçbir ses yoktu. Gece karanlıktı, soğuktu ve kar yağıyordu. Şamdandaki mumun sönük ışığı, tavan arası odasını ancak aydınlatabiliyordu. Bir meşe kütüğünden kabaca yontulmuş olan tezgâhın üstünde ufacık elmaslar ve zümrütler, mumun sönük ışığında parıldıyorlardı. Moreller bu basık tavan arası odacığında otururlardı. Gerçi mahallede herkes Morel'i, yalancı taşlar yontan bir işçi olarak tanırdı ama bu, doğru değildi. Morel, hakiki taşlar yontardı ve etrafa böyle masum bir yalan yayarak, herhangi bir hırsızın tamamına hedef olmak istememişti. Bu kadar kıymetli taşlar üstünde çalıştığı hâlde hudutsuz bir sefalete gömülü bulunan Morel'in ne namuslu bir insan olduğunu, bu hadiseden anlamak da mümkümdü. Morel, gecenin bu geç vaktinde arkalıksız bir iskemleye oturmuş, soğuktan ve yorgunluktan bitkin bir hâlde bütün bir geceyi çalışarak geçirdikten sonra nihayet başını tezgâha dayamış,

uyuyakalmıştı. Odada ilikleri donduran bir soğuk vardı. Sessizlik içinde yalnız Morel'in sık nefes sesleri duyuluyordu. Odanın diğer altı sakini uyuyorlardı. Evet, bu dar tavan arası odasında yedi kişi yatıyordu. Evvela, en küçükleri dört ve en büyükleri on iki yaşında olan beş çocuk, sonra hasta anneleri ve nihayet bunak bir ihtiyar kadın... Bu kadın, çocukların anneannesiydi ve yorgunluktan bitkin bir hâle gelmiş babadan başka uyuyan kimse yoktu. Çünkü açlık, hastalık ve soğuk, gözlerin kapanmasına engel oluyordu.

Anneanneye karyolalık yapan sedirden biraz ötede beş çocuğun kıvrılıp üstüne yattıkları ot minder vardı. Bunak kadın, hasta inadı ile kimseyi sedirine kabul etmediği için beş çocuk, yarı ağır hasta olan iki kız ve üç oğlan çocuğu, üstlerine bir bez serilmiş nemli ve pis kokulu samanlar üstünde kıvrılıp yatarlardı. Biçareler bu soğuk odada birbirlerine sokularak, birbirlerini ısıtmaya çabalıyorlardı. Daha çok küçük yaşta vereme yakalanmış olan minimini kız çocuğu ise soğuktan morarmış bir hâlde bulunuyordu ve kendinden bir yaş büyük ablası, ona sarılmış, ısıtmaya çabalıyordu. Odanın dibinde başka bir ot minder üstünde Morel'in, aylardır yatalak karısı kıvrılmıştı. Madlen Morel adındaki bu kadın, otuz altı yaşındaydı. Çocuklar, babalarının hareketsiz kalışını merak ederek sessiz sessiz bakıyorlardı. Ana, çocuklarını düşünüyordu ve bunak, hiçbir şey düşünmez görünüyordu. Bununla birlikte sıska ellerini tezgâhın üstündeki muma doğru uzatarak ısınmaya çabaladı ve aleve biraz fazlaca yaklaşmış olacak ki eli yanınca can acısı ile haykırdı. Bu ses, Morel'in de uykusundan uyanmasına ve başını kaldırmasına sebep oldu. Kırk yaşındaydı. Açık ve namuslu bir yüzü vardı. Fakat sefalet, bu yüzde derin çizikler hasıl etmişti. Uykusuzluktan gözleri kızarmıştı. Uyanıp da başını kaldırınca bunakla karşılaşmıştı. Alçak sesle:

– Ne var o hâlde ne istiyorsunuz? diye sordu. Haydi yatın... Gürültü etmeyin de Madlen'le çocuklar uyanmasın.

Fakat iki kızdan büyüğünün sesi duyuldu:

– Ben uyumuyorum, Adel'i ısıtmaya çalışıyorum.

Oğlan çocuklardan biri de söylendi:

– Benim karnım çok acıktı. Dün Bayan Rigolet'in odasında karın doyurmak sırası bende değildi.

Morel, içinden: "Zavallı yavrucaklar!" diye düşündü ve yüksek sesle ilave etti:

– Ya! Ben sizi uyuyorsunuz sanıyordum.

Şimdi, karısı da söyleniyordu:

– Seni uyandırmayayım diye ses çıkarmadım Morel... Ateşim var. Çok susadım. Biraz su versene!

İşçi:

– Şimdi veririm karıcığım! dedi. Yalnız anneni bir kere yatırayım da...

Ve büyük bir zümrüdü kapmaya çalışan bunağa dönerek:

– Haydi bırak onu şimdi valide! dedi. Yat da uyu!

– Ah kocacığım çok susadım, içim yanıyor... Haydi bana biraz su ver!

– Vereyim vereyim ama annene baksana, yine taşlara sataşıyor. Bir sene önce bir elmasını kaybettiydi, şimdi yine mi kaybetsin? Az para ödemedik. Daha da ödeyeceğimizden başka...

Ve bir türlü tezgâhtan uzaklaşmak istemeyen bunağı ürkütmek isteyerek seslendi:

– Haydi, haydi! Bırak şunu bakalım!

Halbuki bunak, aklına koyduğunu yapmak istiyordu ve mukavemetle karşılaşınca kızmış, homurdanmaya başlamıştı. Zümrütlerden birine doğru saldırarak:

– Bunu! Bunu istiyorum! dedi.

Morel, yavaşça itmeye kalktıysa da boşuna oldu. Madlen:

– Canım onu kamçı ile korkutmazsan bütün uğraşmaların boşuna olur, dedi. Kamçıyı görmeyince yerine büzülmez.

– Öyle diyorsun ama, aptal da olsa bir insanı kamçı ile korkutmak sinirime dokunuyor.

Bununla birlikte kamçıyı alıp şiddetle havada şaklatınca ihtiyar, yumruğu ile Morel'i tehdit ederek kerevetine çekildi. Morel'e gelince, soğuk gecede çocukların bağırtıları ve yalvarmaları arasında geçen bu vaka önünde bezginlik getirmiş gibi söylendi:

– Bu da hayat mı canım? Bu da hayat mı?

Madlen ağlamaya başlamıştı:

– Annem bunadıysa kabahat bende mi? diyordu.

– Peki sende değil ama bende de değil ya! Hem sizden fazla bir şey de istemiyorum canım... Bırakın beni, gece gündüz sizin için çalışayım, diyorum. Başkaca herhangi bir şikâyetim yok. Lakin hem iş hem deli güllabiciliği hem de hastabakıcılığı ile çocuk dadılığı... Bir insanın tahammülünden fazla değil mi?

İşçi bu sözleri, pek acıklı bir eda ile söylemiş, sonra da iskemlesine çökmüştü. Madlen:

– Susuzluktan içim yanıyor, diye sızlandı.

– Dur, sana su vereyim!

Morel, bir tarafta duran testiyi aldı. Ağzının buzlarını zorla kırdıktan sonra bir maşrapaya doldurdu ve bu dondurucu suyu karısının yanına götürünce, birden duraklayarak:

– İyi ama, su pek soğuk... dedi. Tam hararetten yandığın sırada sakın bir zararı dokunmasın!

– Zararı mı dokunacak? Keşke dokunsa... Hiç olmazsa artık acı çekmezdim. Sen de benden kurtulmuş olurdun.

Morel, karısının acı bir eda ile söylediği bu sözleri duyunca üzgünce:

– Bana neden böyle şeyler söylüyorsun Madlen? dedi. Ben bu sözleri hak ediyor muyum? Zaten çektiğimiz sefalet, bende ancak çalışmaya kudret bıraktı. Düşündükçe çıldıracak gibi oluyorum. Maazallah başıma böyle bir şey de gelirse, sizin hâliniz ne olur?

Madlen, söylediğine pişman olarak boynunu büktü:

– Zavallı kocacığım! dedi. Affedersin. Sana böyle bir şey söylememeliydim. Ama yalan da değil ki! On altı aydır yatakta yatıyorum. Ne sana ne de çocuklarımıza bir faydam dokunmaz oldu. O kadar içim yanıyor ki... Ne olur bana bir yudumcuk su ver!

– Hele dur biraz... Maşrapayı ellerimde ısıtmaya uğraşıyorum.

– Affet kocacığım... Sen bu kadar iyisin de bir de ben sana kötü sözler söylüyorum.

– Acı çekiyorsun da ondan... Istırap insanI aksi yapar.

Hava ağarmaya başlamıştı. Ufak pencereden içeriye biraz ışık giriyordu. Morel:

– Ortalık biraz aydınlansın tekrar çalışmaya başlayacağım, diye sözüne devam etti.

– Madam Matyö ne zaman gelecek?

– Bu sabah gelip taşları alacak. Zaten elimde yalnız bir tarafı düzeltilecek bir sahte elmas kaldı.

– Sahte elmas mı? Halbuki sen hep sahici elmas yontardın?

– Öyle ya geçen gün Madam Matyö geldiği zaman sen uyuyordun da ondan bilmiyorsun. O gün bana on tane sahte taş verdi. Bu on taşı da yanında verdiği on sahici elmasa tıpkı tıpkısına benzer bir surette yontmamı istedi. On elmas çok güzel şeyler... Şimdiye kadar böyle pürüzsüz taşlar görmemiştim. Onu bir arada altmış bin franktan fazla eder!

– Peki ama neden taklitlerini yaptırıyormuş?

– Elmasların sahibi, kibar bir hanımmış. Galiba düşesmiş... Kuyumcu Mösyö Boduvan'a mücevherlerini satmasını söylemiş de... Bu mücevherler yerine sahtelerini yaptırıyormuş. Madam Matyö taşların hepsini bana verip yontturmak istiyordu. Kırk elli tane taş vardı. Fakat ben hepsini bu sabaha yetiştiremeyeceğimi söyleyince benim gibi dört işçiye daha bu taşları dağıttı. Zaten elmas komisyoncusu Madam Matyö, kibar madamların hep böyle sahte mücevherler yaptırdıklarını söyler durur.

Madlen kocasının kâfi derecede ısındığına kanaat getirerek uzattığı maşrapadan bir iki yudum su içtikten sonra tekrar sordu:

– Madam Matyö bu sabah sana ne verecek?

– Hiçbir şey vermeyecek. Kendisine yüz yirmi frank borcumuz var!

– Hiçbir şey vermeyecek mi? İyi ama beş paramız yok. Son yirmi meteliğimizi de dün harcadık!

Morel bitkin bir tavırla:

– Sahi! dedi.

– Ne yapacağız? Ekmekçi artık veresiye vermiyor. Büret Ana'dan da ödünç alamayız.

– Zaten neyi rehine koyacağız ki? Nemiz varsa hepsi onda rehinde değil mi? Ama diyorum, belki dün gelen o güzel madam bizi unutmaz!

– Evet... Benim de onda ümidim var. Sen bu sabah Madam Matyö'den beş frank istersin... On senedir ona iş yapıyorsun. Bizi aç bırakacak değil ya!

– Fazla bir para daha verebileceğini sanmıyorum. Azar azar yüz franktan fazla borç verdi. Gerçi elmas komisyonculuğu yapıyor ve bazen torbasında elli bin franklık elmas bile bulunuyor ama, o da benim gibi kazancı az bir insan. Ayda yüz frank kazanırsa iyidir derim.

– Komisyonculara çalışacağın yerde büyük kuyumculara çalışsaydın böyle olmazdı. Kabahat yine sende...

Biçare işçi bu manasız taşlamaya fena hâlde sinirlenerek söylendi:

– Demek kabahat bende ha? Demek bütün sefaletlerimizin sebebi annen değil öyle mi? Eğer annenin kaybettiği elması ödemeye mecbur olmasaydık borçlu değil, pekâlâ alacaklı olacaktık. Ne emniyet sandığındaki bin yüz frangımızı çekecektik ne de noter Jak Ferran'a bin üç yüz frank borcumuz olacaktı!

– Bari noterden bir şey iste!

Morel'in yüzü birdenbire gerilmişti:

– Onu bırak! dedi. Onun hiç lafını etme! Dünyada kimseye fenalık etmiş, kimsenin kötülüğünü istemiş bir adam değilim ama, Allah bu Jak Ferran'ı bildiği gibi yapsın derim. Bilmem ki ne suç işledim de kader bana bütün bu eza cefayı reva gördü! Elim ayağım bağlı, o alçak herifin eline teslim edilmiş gibi bir hâldeyim. Elinde bin üç yüz franklık senet var. Mahkemeden belge de aldı.

– Ben de o herifi senin kadar sevmiyorum. Fakat güler yüz göstermeye mecburuz. Yoksa seni hapse attırır.

– Ne demek güler yüz? Ne demek? Kızımızı lekelesin; biz de göz mü yumalım?

Kadın, alçak sesle:

– Yavaş ol, çocuklar uyanık... Duymasınlar! dedi.

– Çocuklarım! Zavallı çocuklarım! Biçare kızım Luiz de benim çocuğum değil mi? Biçare ve güzel kızım benim... Zaten kızım çok güzel olmasa o ihtiyar kurt başıma bu dertleri açmayacaktı ya! Tek bizi eline geçirmek için bize yardım teklif etti. Sonra da kıskıvrak bağladı. Yoksa ben kızımı bir gün bile o herifin elinde çalışmaya bırakmam. Ne çare ki elindeyiz melunun!

– Hem zaten Luiz'e söylemiş: "Eğer burayı bırakıp evine gidersen, babanı hemen hapse attırırım!" demiş. Maazallah böyle bir şey olursa ne yaparız? Luiz başka bir işe girip de ayda yirmi frank kazansa bile açlıktan ölürüz.

– Demek ki biz yaşayalım diye kızımızın kirlenmesine göz yumacağız öyle mi?

– Sen de mübalağa ediyorsun Morel! Gerçi noter kızımızın peşindeymiş ama bilirsin ki Luiz namuslu kızdır.

– Ah benim cici kızım! Ne de iyi kalplidir biçare! Vaziyetimizin bozulmaya başladığını görünce kendi kendine gidip orada hizmetçilik etmeye razı oldu. Halbuki evimizin neşesi, şenliğiydi yavrucuk!

Morel daha fazla söyleyemedi. Tam bu sırada kapıya vurulmuştu. İşçi, bu erken saatte kimin gelebileceğine hayret ederek kalktı. Kapıyı açtı. İçeriye, biri kupkuru ve uzun boylu Malikorn adlı bir adamla, öteki kısacık ve tombalak Burden isimli arkadaşı girdiler. Aralık kalan kapıdan küçük Topal'ın kurnaz ve hilekâr yüzü göründü. Mendebur çocuk, iki yabancıyı buraya kadar takip etmiş, ortalığı kolaçan etmeye gelmişti. Morel, sert bir sesle sordu:

– Ne istiyorsunuz?

Burden, cevap yerine:

– Elmas yontucusu Jerom Morel'in evi burası mı? dedi.

– Jerom Morel benim! Ne istiyorsunuz?

Fakat kısa boylu adam, arkadaşı ile konuşuyordu:

– Hazret, burada bir şey yok! Burası Vikont Sen-Remi'nin konağına benzemiyor.

Öteki cevap verdi:

– Orada ne bulduk sanki? Kuş, akşamdan kaçıp gitmemiş miydi?

Madlen, bu garip kılıklı adamlardan kuşkulanmıştı. Kocasına:

– Hırsız mıdır nedir bunlar? Polis çağır... Elmaslara dikkat et! diye seslendi

Morel, gittikçe tezgâha yaklaşan iki adamdan önce davranarak, koşup taşları avuçlarken kapının aralığından, etrafı gözetleyen topal çocuk:

– Bir de sahte taş yontuyor derler, diye mırıldanıyordu. Taşları sahte olsa bu kadar telaşlanır mıydı? Demek burası elmas dolu... Öyleyse Madam Matyö'nün çantası da sahici elmas dolu olacak. Bu meseleden Baykuş'a bahsedeyim, bakalım ne diyecek!

Morel, iki adama dönmüştü:

– Çıkın buradan, şimdi polis çağırırım ha! diye seslendi.

Burden:

– Polis çağırmak icap ederse, çağıracak biziz! dedi. Seni hapse götürmek için belki de polisin yardımına ihtiyacımız olacak.

Morel sapsarı kesilmişti:

– Ne hapsi? diye sordu.

– Senedi ödememişsin! Mahkemeden hapis kararı alınmış. ([3]) Madlen, derhal vaziyeti kavramıştı:

– Morel... Luiz'in efendisinin senedi bu!

Malikorn, cebinden mahkeme belgesini çıkararak son satırlarını yüksek sesle okudu:

Mahkeme, borçlu Jerom Morel'in, alacaklı tüccar Piyer Pöti-Jan'a olan bin üç yüz franklık borcunu ve senedin imza tarihinden itibaren bu meblağın faizini, bunlara ilave olarak mahkeme masraflarını vermekten imtina ettiği kanaatine

3 O zamanlar, Fransa'da borç yüzünden adam hapsettirmek usulü vardı ve borcunu ödemekten imtina edenler derhal hapse atılırdı.

vararak sözü geçen kimsenin hapis cezası ile cezalandırmasına karar vermiştir.

Paris, 13 Eylül, vs.

Burada okuyucularımıza, kurnaz noterin bu çeşit kirli işlerinde daima kendini meydana çıkarmamak itiyadında olduğu için zavallı Morel'e alacaklı yeri boş bir senet imzalattığını ve sonra üçüncü bir şahsi alacaklı gösterdiğini izah etmeliyiz.

Morel, okunanları dinledikten sonra fena hâlde şaşalayarak kekeledi:

– Peki Luiz? Luiz ne oldu? Noterin yanından çıktı mı? Eğer çıktıysa hapse rahat rahat giderim vallahi. Ama karım, çocuklarım ne olacak?

Burden, bu sözler karşısında tamamen hissiz kalarak söylendi:

– Fazla uzatma Morel! Gevezeliğe lüzum yok! Çabuk giyin de gidelim!

Malikorn da yanaşmış, elini işçinin omuzuna koymuştu. Bu hâl karşısında babalarının götürülmek istendiğinden başka hiçbir şey anlamayan çocuklar, feryada başlamışlardı.

– Acıyın! Öldürmeyin babamızı! diye bağrışıyorlardı.

İki memur, bu acıklı sefalet manzarası karşısında biraz şaşalar gibi olmuşlardı ki birden, hâlin yürekler acısı durumunu kat kat arttıran yeni bir hadise daha zuhur etti. İki kız çocuğundan büyüğünün bağırdığı duyuldu:

– Anne, anne! Baksana Adel'in nesi var? Vücudu buz gibi... Boyuna bana bakıyor. Hiç nefes de almıyor.

Biçare verem çocuk, en ufak bir şikâyet iniltisi bile çıkaramadan sessizce ve sevgili ablasına baka baka son nefesini vermişti. İşçinin karısı derhal vaziyeti anlayarak öyle acıklı bir feryatla bağırdı ki tarifine imkân yoktur. Çocuğa gelince, dehşetle ölüyü minderde bırakıp annesine koştu:

– Anne! Kardeşim öldü galiba! Korkuyorum anne! Öldü mü sahi?

Madlen, bütün vücudunun tutuk olduğunu unutarak ayağa kalkmaya yeltenmiş, fakat beceremeyince ümitsiz bir feryat daha salıvererek döşemeye yuvarlanmıştı. Bu gürültü, taş gibi kalakalmış olan Morel'i, dalgınlığından uyandırdı. Hızla küçük kızına koştu. Dört yaşındaki yavruyu kaldırdı, baktı: Ölmüştü. Soğuk ve açlık bu ölümü çabuklaştırmışlardı. Zavallı yavrucuğun vücudu, çoktan buz kesilmişti. Saçları ümitsizlik ve dehşetle ürpermiş olan Morel, evladını kucağında ve sabit gözlerle süzüyordu. Madlen:

– Evladımı bana ver Morel! Kızımı ver! diyordu. Ölmemiştir... Ben şimdi onu ısıtırım. Koynuma alırım.

İşçiye gelince, dalgın, budalalaşmış bir hâlde iki adama dönmüş söyleniyordu:

– Yavrumu daha dün akşam öpmüştüm! Şimdi buz kesilmiş! Size kalsa, başımdan bir boğaz eksildi diye sevinmemi söylersiniz.

Karısının bağırtıları üzerine ölü çocuğu onun kucağına bıraktı. Malikorn:

– Anladık! dedi. Bir kızınız ölmüş! Acı bir şey! Fakat ölenle ölünmez. Tanrı rahmet eylesin ne yapalım? Şimdi artık gelin de gidelim. Bugün yakalayacağımız biri daha var.

Lakin Morel'in hâlinde dalgın ve şaşkın bir perişanlık vardı. Burden, arkadaşına:

– Delirdi mi nedir? diyordu. Yakalayıp sürükleye sürükleye götürelim canım! Bunlarla mı uğraşacağız? Ya faiziyle, mahkeme masrafları ile beraber iki bin beş yüz frangı versin yahut da bizimle hapishaneye gelsin!

Bu sırada odaya esmer ve güzel bir genç kız girmişti. Çocuklar, hemen onun etrafını aldılar:

– Ah Rigolet abla!.. Şu adamlara söyleyin de babamızı hapse atmasınlar. Hem Adel de öldü baksanıza!

Genç kız dehşet içinde haykırdı:

– Adel mi öldü? Babanızı hapse mi atacaklar? Böyle şey olur mu canım?

İri siyah gözleri bulutlanmış, yağlar parıldamaya başlamıştı. Fakat iki memur, perişan bir hâle gelmiş bu kalabalık arasında soğukkanlı birini bulunca hemen yanaşmışlardı. Burden dedi ki:

– Bu adama vaziyeti anlatın kızım... Borcu varmış vermiyormuş. Hapse girecek! Biz, icra memurlarıyız. Ya bize iki bin beş yüz frangı versin yahut da karısına görünmeden pesimizden gelsin.

Bu tavsiye, zalimce olmakla beraber makuldü. Rigolet, Madlen'e yaklaşarak kocasının götürülüşünü kadına göstermemeye çalışırken işçi, iki memura doğru ilerledi:

– Sizinle geleyim ama bu elmasları burada nasıl bırakayım? dedi. Baksanıza karım berbat bir hâlde... Elmas komisyoncusu bugün gelip alacaktı. Burada epeyce kıymetli taş var!

Kapının aralığında bu sözleri dinleyen Kızıl Kollu'nun topal oğlu, gözlerini tezgâhtan ayıramıyordu.

Burden, aklınca bir hâl çaresi buldu:

– Elmasları da yanına alırsın, götürür komisyoncuya verir, oradan sonra da hapishaneye gideriz. Aşağıda araba bekliyor. Parasını da tabii sen verirsin. Hem artık çabuk ol!

Morel elmasları almıştı. İki memurun arkasından yürümeye hazırlandığı bir sırada merdivende bir ses duyuldu:

– Baba! Babacığım!

Amele, ellerini göğe kaldırdı:

– Allah'a bin şükürler olsun! Hapse girmeden önce kızımı, Luiz'imi görmek de nasibimde varmış.

Ses gittikçe yaklaşırken:

– Allah'a şükürler olsun! Tam zamanında gelmişim! diyordu.

Genç kızın hızla merdivenlerden çıktığı duyuluyordu. Arkasından çatlak, nefes nefese bir ses de söyleniyordu:

– Sen merak etme kızım! İcap ederse kapı aralığında süpürge elimde beklerim. Onlara bir temiz hadlerini bildiririm.

Bunun Madam Pipöle olduğunu, okuyucularımız anlamışlardır. Fakat kadın, Luiz kadar hızlı koşamadığı için bir hayli arkada kalmıştı. Nihayet genç kız, merdiven sahanlığında belirerek babasına koştu. Morel:

– Ne var Luiz? diye sordu. Neden böyle sapsarı kesilmişsin?

Luiz kekeleyerek:

– Bir şeyim yok! dedi. Hızlı koştum da... İşte parayı de getirdim!

– Memurların buraya geleceğini biliyor muydun?

– Evet biliyordum.

Ve genç kız Malikorn'a kâğıda sarılı bir miktar altın para uzatarak:

– İşte paranız mösyöler! dedi.

Morel soruyordu:

– Luiz! Bu para? Nereden geliyor bu para?

– Hepsini anlatacağım merak etme baba. Gel evvela annemi teskin edelim de...

Paraları saymayı bitirdikten sonra cebine atan Malikorn:

– Bir dakika durun bakalım! dedi. Burada bin üç yüz frank var! Hepsi bu kadar mı küçük matmazel?

– Tabii bu kadar! Zaten babamın borcu da bu kadar değil mi?

– Senet o kadar ama, tutuklama masrafları dahil olduğu hâlde daha bin yüz kırk franklık masraf var.

Luiz, dehşet içinde:

– Hay Allah kahretsin! diye söylendi. Bense sadece bin üç yüz frank sanıyordum. Ama size şimdilik büyük bir taksit ödemiş olduk. Arkasını da sonra veririz.

– Sonra mı? Âlâ. Götürür hapishane veznesine yatırırsınız, babanızı da salıverirler! Haydi Burden şu adamı yakala, gidelim!

Luiz bağırdı:

– Bu kadar para aldınız. Sizde hiç insaf yok mu?

Fakat Malikorn'un iyice sabrı tükenmişti:

– Eyyy! diye bağırdı. Artık bu fazla kaçtı. Eğer gelmezsen seni sürükleye sürükleye götürürüz Morel!

Luiz hiddetinden ağlıyor. Boynunu büken biçare baba ise, isyan ediyordu:

– Bu kadar zulüm çekmek için ne yaptım? Allah'ın adaleti dedikleri bu mudur?

Bu sırada tatlı ve gür bir ses, dışarıdan seslendi:

– Ümidinizi kesmeyin! Tanrı namuslu insanlara yardım eder!

Aynı anda Rodolf kapıdan içeriye girdi. Olan bitenleri seyretmişti ve son derecede üzülmüştü. Yüzü sapsarıydı. Yeleğinin cebinden bir deste banknot çıkararak içinden üç tanesini seçip Malikorn'a uzattı:

– İşte iki bin beş yüz frank! dedi. Şimdi şu genç kızın verdiği altınları geri verin bakayım!

Memur, şaşkınlık içinde paraları aldı. Evirip çevirdikten sonra cebine soktu. Sonra şaşkınlığını yenerek Rodolf'a:

– Güzel ama bu paraları nereden buldunuz? dedi. Sizin malınız mı, yoksa başkasının mı?

Rodof'un üstü başı eski olduktan başka, Mösyö Pipöle'nin aralığında saklanarak Morellerin felaketlerini seyrettiği için elbiseleri de toz içinde kalmıştı. Sert ve aksi:

– Sana, genç kızın parasını geri ver dedim! dedi.

Memur, tehditkâr bir tavırla Rodolf'a doğru bir iki adım attı:

– Sana mana... ne oluyoruz öyle?

Prens, Malikorn'un bileğini şiddetle sıkarken:

– Genç kızın altınlarını ver! diye tekrarladı.

Adam, can acısından yere çöktü:

– Canımı yakıyorsunuz... Bıraksanıza beni...

– Altınları ver, diyorum! Ağzından başka bir laf çıkmasın, yoksa soluğu merdivenin dibinde alırsın budala!

Malikorn, altınları çıkarıp genç kıza uzattı:

– İşte canım işte! Verdik ya... Ne diye bana hakaret ediyorsunuz?

Beri yandan Burden de arkadaşının arkasına sinmiş söyleniyordu:

– Hem siz kim oluyorsunuz efendim? Size ne oluyor?

Bu sırada nefes nefese merdivenin sahanlığında beliren Madam Pipöle haykırdı:

– Kim mi oluyor? Benim kiracım o... Hem de kiracılarımın şahı. Sersemler, budalalar, salaklar!

Kapıcının elinde içi dumanları tüten çorba dolu toprak bir çanak vardı. Çorbayı Morellere getiriyordu. Burden:

– Bu suratsız karı da ne istiyormuş? dedi.

Madam Pipöle haykırdı:

– Suratsız senin gibi olur mıymıntı. Ömründe aynaya baktığın yok mu senin? Şimdi üstüne atılır, harttadak ısırırsam, görürsün! Üstelik kiracılarımın şahı da sizleri merdivenin altına yuvarlasın da ben de süpürge ile süpürüvereyim pis mendeburlar...

İki memur, pabucun pahalılaşmaya başladığını seziyorlardı. Malikorn, çantasından çıkardığı dosyayı Morel'e doğru fırlattı:

– İşte dosyanız! dedi.

Fakat Rodolf, memuru yakalamış:

– O dosyayı yerden al! diyordu. Karşındaki senin köpeğin değildir. Vazifeni doğru dürüst yap!

Adam, söylenileni yapmazsa işin sarpa saracağını anlayarak dosyayı yerden kaldırdı. Morel'e uzattı. İşçi gördüğüne inanmıyormuş gibi bir hâl takınmıştı. Dosyayı aldı. Malikorn da Rodolf'a bakarak söylendi:

– Size gelince, yumruğunuz kuvvetli ama, sakın elimize düşeyim demeyin!

Ve Rodolf'a yumruğunu göstererek hızla merdivene atılıp, on basamağı birden indi. Arkadaşı da dehşet içinde peşinden koşuyordu. Rodolf bu tehdide aldırmadıysa da Madam Pipöle kiracısını müdafaa etmek lüzumunu hissederek, elindeki çorba çanağına baktı:

– Nasıl olsa Morellerin borcu ödendi. Artık yiyecekleri de olacak, benim çorbama ihtiyaçları kalmayacaktır. Öyleyse aşağıdakilere içireyim şunu!

Ve bu sözleri söylemesiyle beraber çorba çanağını merdivenden aşağıya boşaltması bir oldu. İki adam, o esnada birinci kata inmiş bulunuyorlardı. Çorbayı olduğu gibi başlarından aşağıya yediler. Malikorn:

– Hey! diye bağırdı. Suratsız karı! Üstümüzü başımızı berbat ettin! Dikkat etsene!

Fakat bu sözleri duyunca daha beter kızan kapıcı kadın bir yandan sesinin bütün kuvvetiyle kocasına bağırır, iki

adamı dövmesini tembih ederken öte yandan, elindeki çanağı da fırlatıverdi. Çorba kâsesi, aşağıya, taşlığa düşerek şangırtılarla bin parça oldu.

Madam Pipöle'nin keyfine hudut yoktu. Kollarını kavuşturmuş zafer neşesinin sarhoşluğu içinde kahkahaları basıp duruyordu.

Kapıcı kadın, iki adamın arkasından yuhalar ve kahkahalar savururken, Morel de Rodolf'un ayaklarına kapanmış:

– Ah! diyordu. Hayatımızı kurtardınız. Size nasıl teşekkür etsek bilmem ki?

Rodolf, bu suale cevap vermeden önce, odayı bir gözden geçirdi. Morel'in kızı Luiz, ince uzun boylu, ciddi ve güzel bir genç kızdı. Renginin soluk, güzel şekilli ellerinin iş görmekten kırmızılaşmış olmasına ve üstündeki elbiselerin fakirliğine rağmen, kibar bir hâli vardı. Ailenin, bu umulmadık kurtuluş karşısında duyduğu sevinçli şükranı tariften aciziz. Hatta bir an oldu ki bu neşe arasında küçük Adel'in ölümü bile unutuldu. Nihayet Rodolf, işçiyi merdiven başına götürerek hem kendisinin kim olduğunu saklamak hem de bu yardımın nasıl vuku bulduğuna adamcağızı inandırmak istedi ve dedi ki:

– Evvelsi gün buraya bir madam gelmişti sanırım. Teşekkürünüzü bana değil, ona yapınız.

– Sahi mi mösyö? O genç madam mı gönderdi sizi?

– Evet... Ben bir kumaş ticarethanesinde çalışırım. Sık sık o madama gider, kumaş götürürdüm. Kapıcı kadın da vaziyetinizin iyi olmadığını söylemişti. Ona anlattım. Evvelsi gün geldi, gözleriyle gördü.

– Ne iyi kadınmış!

– İyi kadındır. Bu sabah, sizin kattaki aralıkta saklandım, burada olan bitenleri dinleyince az kaldı ağlıyordum. Siz çok iyi bir adamsınız Morel. Memurlar gelince hemen size yardım edecektim ama, baktım ki kızınız geliyor. Haydi dedim, bu işin keyfini ona bırakayım. Ne çare ki getirdiği para yetmedi ve işe müdahaleye mecbur kaldım.

İşçi, derin bir minnettarlık içinde sordu:

– Bize bu kadar cömert davranan kadının adını söylesenize...

– Söylerim ama kimseye, hiç kimseye söylemeyeceksiniz.

– Vallahi söylemem.

– Bu kadının adı Markiz Darvil'dir.

Zavallı işçi gözlerinin yaşını silerek cevap verdi:

– Bu ismi ömrüm oldukça unutmayacağım! Ben, karım ve çocuklarım onun sayesinde kurtulduk. Ne çare ki Adel'ciğimi kurtaramadım. Ne yapalım... Bugün olmazsa yarın ölecekti. Değil mi ki bir kere o melun hastalığa yakalanmıştı. Tanrı böyle istedi demek ki...

Rodolf devam etti:

– Şimdi yapacağımız daha bazı işler var. Markiz Darvil, sizlere münasip bir ev buluncaya kadar ailece benim aşağıdaki odaya taşınırsınız. Çocuğun ölüsü burada kalır. Ben Mösyö Pipöle'ye rica ederim. Bu işi halleder. Artık kızınız Luiz de yanınızdan ayrılmaz, sizinle beraber kalır. Şimdi size bir şey soracağım, o sizin bahsettiğiniz Jak Ferran, Santiye Sokağı'ndaki noter mi?

İşçinin yüzünde karanlık bir gölge dolaştı. Sordu:

– Ta kendisi mösyö! Tanır mısınız? Mademki konuştuklarımızı duydunuz mösyö... söyleyiniz haksız mıyım? Kim bilir, belki de kızım... Luiz'i...

Tam bu sırada Rigolet, tavan arası odasından merdiven başına çıkmıştı. Rodolf, genç kıza:

– Siz de doğru bulmaz mısınız komşucuğum? dedi. Moreller, kendilerine bu iyiliği yapan zat, münasip bir ev buluncaya kadar benim odada kalsınlar diyorum. Zaten ben onun gönderdiği bir yardımcıdan başka bir şey değilim. Hiç olmazsa benim de bu kadarcık bir şahsi faydam olsun.

Genç kız hayret içinde:

– Peki siz bu rahatsızlığa razı mısınız? dedi.

– Ne rahatsızlığı canım! Elbette razıyım. Yalnız onlar benim odada iken benim de patronuma vadettiğim bazı hesapları yazmam için bir yer lazım... Acaba sizin odada masanın bir kenarına ilişip bu hesapları yapmama müsaade etmez misiniz?

Rigolet, derhal cevap verdi:

– Nasıl etmem? Komşulukta birbirimize yardıma mecburuz. Bakın, siz Morellere nasıl yardım ediyorsunuz! Elbette benim odamda rahat rahat çalışmaya hakkınız var mösyö!

Rodolf:

– Bana mösyö demeyin de komşu deyin ne olur, dedi.

Birlikte genç kızın odasına doğru inerlerken, Morel de ailesinin yanına döndü. Rodolf'la Rigolet, sahanlığa indikleri vakit, prens:

– Şimdi benim sizden bir ricam daha var Matmazel Rigolet! dedi.

– Buyurun!

– Anladığıma göre siz, ev işlerinden anlıyorsunuz. Bu Morelleri giydirmek için, yataklarını filan döşemek için çamaşır, örtü vesaire lazım. Benim odadaki bekâr eşyası bu işe yetmez. Acaba bu lüzumlu şeyleri nereden ve ne kadara alabiliriz dersiniz?

Genç kız bir an düşündü. Sonra:

– Bütün o işler iki saat içinde olup biter. Hem hazır çamaşır hem şilte hem de örtü bulunur ama, bu işe bir hayli para lazım gelir, dedi. Mesela beş altı yüz frank ister sanırım.

– Beş altı yüz franksa çok bir para değil. Hem de iki saat içinde diyorsunuz... Nasıl olur bu iş?

– Siz, Tampl pazarını tanımıyorsunuz galiba komşu? Orada her şey bulunur. Çünkü kullanılmış fakat temiz eşyayı götürüp oradaki dükkânlara satarlar. Fakirler de oradan ucuz ucuz alırlar.

– Öyleyse hiç durmadan gidelim komşu!

Genç kız duraladı:

– Gidelim ama para?

– Bende para var.

Rigolet:

– İyi! dedi. Gerçi benim için vakit nakittir. Odamdan ne kadar ayrılırsam, işimden de o kadar kaybetmiş olurum ama şu kimsesiz aileye bir yardımda bulunmak için dünyayı kaybetmeye razıyım. Şimdi bana müsaade edin, şapkamı, eşarbımı takayım da...

– Güzel... O sırada ben de odamdan kâğıtlarımı sizin odaya taşırım.

Genç kız odasını açıp içeriye girdi. Hazırlanmaya koyulurken Rodolf da koca bir kâğıt destesi almış, kızın odasına getirmişti. Bu odanın temizliği, derli topluluğu daha ilk bakışta dikkatini çekiyordu. Gerçi eşyası azdı ve döşemesi fakirane idi. Fakat içeride oturanın son derecede temiz bir insan olduğu hemen anlaşılıyordu. Bilhassa pencere dibinde asılı duran kafesteki kuşların cıvıltıları, odaya başka bir neşe veriyordu. Rodolf, sessiz, sedasız kağıtlarını bırakıp odayı gözden geçirirken, Rigolet de kendine çekidüzen veriyordu. Bir ara eteğini kaldırarak çorabını düzeltti. Genç kızın biçimli bacağı, Rodolf'un gözüne çarptı. Rigolet de Gualöz yaşındaydı. Fakat, düşünce bakımından daha olgunlaşmış görünüyordu. Güzel ve şen bir kızdı. Tam çorabını düzeltirken Rodolf'un odada olduğunun farkına vararak hemen eteğini indirdi.

– Ay siz burada mıydınız? diye sordu.

– Ya! Geldim de odanızın tertibine hayran kaldım. Buraya epey para sarf etmişsiniz!

– Ne diyorsunuz? Hapisten çıktığım zaman dört yüz yirmi beş frangım vardı. Hepsini bu odaya harcadım.

Rodolf, genç kızın mazisini bildiğini göstermek istemedi:

– Hapisten çıktığınız zaman mı?

– Neden şaştınız? Benim hayatım roman gibidir. Fakat hapse, bir kötülük yapmış olduğum için girmediğimi siz de tahmin edersiniz sanırım. Kolera salgınından sonra dünyada yapayalnız kalmıştım. On yaşlarında kadar vardım...

– Peki ama o zamana kadar size kim bakmıştı?

– Bilseniz ne iyi insanlardı! Zavallılar koleradan öldüler. Eşyaları satıldı ve ancak borçlarını ödemeye yetti. Beni de

kimse yanına almak istemiyordu. Çaresiz kaldım. Bir askere gittim: "Ben kimsesizim ne yapayım?" dedim. Serseri diye hapse attılar. Hapisten ancak on altı yaşımda çıktım.

– Peki ananız babanız yok muydu sizin?

– Babamın kim olduğunu bilmiyorum. Annemi kaybettiğim vakit de altı yaşındaydım. Annem beni önce Kimsesiz Çocuklar Yurdu'na koymuş, sonra tekrar yanına almıştı. Öldüğü vakit, aynı evde oturan o iyi insanların evlatlığı oldum. Kretü Baba, binaları boyardı. Karısı Ramonet de işleme işlerdi. İşte, çocukluğum namına hatırladığım bundan ibaret. Şimdi şu şalı iğnelememe yardım eder misiniz?

Rodolf, genç kızın boynuna örttüğü şalı, iri bir iğne ile iğneledikten sonra odanın koskoca anahtarını da aldı. Birlikte merdivenlerden indiler. Prens, Polidori'nin kapısının önünden geçerken, tanınmamak için paltosunun yakasını kaldırıp, mümkün olabildiği kadar yüzünü örttü.

Rigolet, kapıdan geçerken Mösyö Pipöle'ye seslendi:

– Şimdi Morellere öteberi almaya gidiyoruz, dedi. Artık şu iki icra memurunun da atlatılmasından sonra o zavallı ailenin dertleri bitti. Talih onlara da gülmeye başladı!

Pipöle, iki memurun lafını duyunca, elini kolunu sallayarak bu hayasızların karısına da sataşmış olduklarına dair bir şeyler mırıldanırken, Rodolf'la Rigolet de kol kola evden çıkıp Tampl pazarına doğruluyorlardı.

XVI
LUİZ MOREL'İN ÇEKTİKLERİ

Rigolet, yolda giderken camekânlara bakıyor, öteye beriye özeniyor. Sonra her seferinde parasının yetmediğini söyleyerek içini çekip yoluna devam ediyordu. Rodolf:

– Sorması ayıp olmasın ama ayda ne kazanıyorsunuz? diye merak etti.

– Günde otuz metelik kazanıyorum. Ayda kırk beş frank eder ([4]). Bundan on iki frank oda kirası veriyorum. Yirmi üç frank da yiyeceğime gidiyor.

Prens, hayret içinde kaldı:

– Yirmi üç frankla karnınızı bir ay nasıl doyuruyorsunuz?

– Pekâlâ... Hatta mükemmel doyuruyorum. Yarım kilo ekmek dört metelik eder. İki meteliklik süt, dört meteliklik,

4 Bir frank, yirmi su = meteliktir.

sebze veya meyve... oldu mu on metelik? Üç metelik de yağa veriyorum. Günde on üç metelik yiyecek masrafım var. Haftada iki metelik kadar da iki kuşumun darısı tutuyor. İşte hepsi hepsi ayda yirmi üç frank eder. Geriye kalan on iki frankla da odun, kömür, lambaya gaz...

Rodolf merakla sordu:

– Peki ama, bakıyorum ki temiz giyiniyorsunuz. Bunlara nereden para buluyorsunuz?

Rigolet güldü:

– Tampl pazarı yaşasın! Orada beş altı franga mükemmel giysiler bulunur. Hatta üç frank kadar para bile arttırmıştım da sonradan Morellere ödünç verdim.

– Peki başkaca hiçbir merakınız yok mu? Gezintiye filan gitmez misiniz?

Genç kız:

– Gezintiye masraf etmedim. dedi. Şimdiye kadar hep komşularıma yardım eder, odalarını siler, süpürürdüm. Onlar da beni pazarları gezmeye götürürlerdi. Doğrusu hem Mösyö Kabriyon hem ondan evvelki Mösyö Jirodo iyi insanlardı. Yalnız Kabriyon, kapıcı Pipöle'yi çok üzerdi. Jirodo da biraz şaşı bakardı. Fakat hepsinin iyisi Mösyö Jermen çıktı.

Rodolf, bu sözleri dinlerken, genç kızın bu kadar serbest konuşmasının ve erkek komşuları ile olan ahbaplıklarından bahsetmesinin neye delalet edebileceğini düşündü. Acaba Rigolet, namusa pek o kadar önem vermeyen bir genç kız mıydı?

– Peki, dedi. Ben de sizinle pazarları gezerim ama, herkes sizi erkekle görse ne der?

– Benim gibi bir işçi kız hakkında ne derlerse desinler... umurumda bile değil. Annem, babam yok ki onların üzüleceğini hesaplayayım. Ben kendime bakarım. Vicdanım temiz, kendime karşı yüzümü kızartacak bir suçum yok ya... Mesela Mösyö Jermen her gece benim odamda oturur, ben dikiş dikerken o da bana Valter Skot'tan roman okurdu. Pazarları da tiyatroya gideceğimize pasta, çörek alır, oturur benim odada yerdik.

– Ha, sahi! Mösyö Jermen şimdi nerede?

– Paris'te ama neden sordunuz?

– Adresini öğrenmek istiyordum da...

– Doğrusu adresini bana söylemedi değil. Fakat kimseye söylemeyeyim diye sıkı sıkı tembih etti. Sakın kızmayın! Siz de bana bir sır söyleseydiniz kimseye haber vermezdim.

Rodolf, genç kızın sağlam karakterini gittikçe takdir ediyordu.

– Şimdi size bir şey soracağım, dedi. Hiçbir sırrınız... bir gönül meseleniz yok mu?

– Benim mi? Sırrım ha? Olsa hoşuma giderdi ama yok.

– Peki hiç sevişmediniz mi?

– Sevişmek mi? Vaktim mi var? Gece gündüz iğne kakalıyorum. Hem sonra ben aşktan korkarım. Birini seversem kıskançlığımdan deli olurum. Belki de iş göremez, uyku uyuyamaz hâle gelirim. Neme lazım?

– Evlenmeyi filan hiç düşünmediniz mi?

– Bizim gibi fakirlerin evlenmesi ne neticeler verir? Morellerin hâline baksanıza!

Genç kız, birdenbire durdu. Sonra:

– İşte! dedi. Tamlp pazarına geldik.

Burası, dükkânların malları dışarılara kadar serilmiş bir sokaktı. Dükkâncıların müşteri çekmek için bağırışları, geleni geçeni davet edişleri Rodolf'un pek hoşuna gitti. Birkaç dükkâna baktıktan sonra nihayet Buvar Ana'nın mağazasına girdiler. Bu neşeli ve namuskâr yüzlü sevimli bir yaşlı kadındı. Dükkândaki eşyaya anlayan bir gözle bakan Rigolet'e:

– Hoş geldiniz küçük hanımım! diyordu. İşte size her zaman söylediğim o iki kelepir yatak örtüsü. Eğer ucuz bir yazıhane de isterseniz, o da var. Ben mobilya almam ama, örtüleri getiren kadın pek darda kalmış da yazıhaneyi de aldım. Zavallı kadıncağız, yazıhanesini içi sızlaya sızlaya verdi.

Bu sözleri dinleyen Rodolf, genç kızla satıcı kadın konuşurlarken, yazıhaneyi daha dikkatle gözden geçirdi. Bu, süslü ve üstünde M R harfleri bulunan şık bir antika mobilya idi. Dükkâncı kadının, darda kalmış bir madamdan bahsetmiş olması, Rodolf'un merakını kabarttığı için hemen yazıhanenin çekmecelerine el attı. Hepsi boştu. Yalnız son çekmeceyi biraz güç açabildi ve bunun da arasına sıkışmış bir kâğıttan ileri geldiğini görerek kâğıdı aldı, baktı. Rigolet, Buvar Ana ile harıl harıl eşya pazarlığına girişmişti. Rodolf, elindeki kâğıdın çizilmiş yerlerine bakınca, bunun bitmemiş bir mektup müsveddesi olduğunu anlayarak, güçlükle okumaya başladı:

Sayın Mösyö,

Sizden yardım istemek için bu mektubu yazmaya karar verirken, kızımla birlikte çok darda kalmış olduğumuza

inanmanızı rica ederim. Kocam öldüğü sırada ağabeyim tarafından noter Jak Ferran'a yatırılmış üç yüz bin frangımız vardı. Kızımla birlikte çekilmiş olduğum Anjer'de ağabeyim vasıtası ile bu paranın faizini alır ve onunla geçinirdik. Bundan sekiz ay önce ağabeyimin bir takım borsa oyunları yüzünden nasıl mahvolup kendini öldürdüğünü siz de bilirsiniz. Ölmeden önce bana bir iki satır yazıp göndermişti. Bunda Jak Ferran'daki paraya karşılık elinde hiçbir senet bulunmadığını bildiriyordu. Noter, gayet namuslu ve merhametli bir adam olduğu için, teslim aldığı paralara dair makbuz vermek, adeti değilmiş. Ağabeyimin acısını biraz olsun unuttuktan sonra kocam vasıtası ile tanımış olduğum sizden başka hiçbir ahbabım bulunmayan Paris'e geldim. Noter Jak Ferran'da bulunan üç yüz bin franktan başka beş param yoktu ve altı ayda bir ağabeyim bize, bu paranın faizini gönderirdi. Son defa para aldığımızdan beri de bir yıl geçmişti. Bu itibarla hemen Jak Ferran'a başvurarak kendisinden, gayet muhtaç olduğum bu geliri istemeye karar verdim. Notere henüz adımı söylemiştim ki birdenbire ağabeyime atıp tutmaya başladı. Kendisine iki bin frank borcu varmış, ödememiş. Bu sözler, bana dokundu ve kendisine, ağabeyimin iflas etmiş olmakla beraber, kimseye beş para borç bırakmadan ölmüş olduğunu, bu iki bin frank borcu da kendisinde bulunan üç yüz bin frangımdan pekâlâ çekip alabileceğini söyledim. Fakat bu sözlerimi duyar duymaz, bana şaşkın şaşkın baktı. Hangi üç yüz bin franktan bahsettiğimi sordu. Ağabeyimin bir buçuk yıldır size yatırdığı ve faizini onun vasıtası ile bana gönderdiğiniz üç yüz bin franktan bahsediyorum, dedim. Noter hâlime acır bir tavırla gülümseyerek, ağabeyimin kendisine herhangi bir para yatırmak şöyle dursun, bilakis iki bin frank ödünç aldığını söyledi. "Belki de ağabeyiniz size böyle söylemiş ve bu

parayı da borsa oyunlarında yemiştir!" dedi. Bunun imkânı yoktur, diye bağırdım. "Ne demek? Yoksa bana yatırılmış olan parayı inkâr ettiğimi mi iddia edeceksiniz?" dedi ve ilave etti: "Hem hangi senede dayanarak böyle bir iddiada bulunuyorsunuz?" Hiçbir senedim yok, dedim. Ağabeyime o zaman bana, bu işin yüzde altı faizi olduğunu ve kendisine yetki gönderdiğim takdirde parayı size yatıracağını yazmıştı. "Bari bu mektup yanınızda mı madam?" Hayır efendim yırttım, dedim. "Öyleyse madam bu işte benim yapacağım bir şey yok. Ağabeyiniz sizi aldatmış. Beni mahkemeye vermeye kalkarsanız, ağabeyinizin hilekârlığı meydana çıkar." Aman mösyö noter, bizim bu paradan başka bir dayanağımız yok. Kızımla ben, az bir eşyamızı sattıktan sonra sefil oluruz, dedim. "Orası beni alakadar etmez. Vaziyetinizin kötü olduğunu anlıyorum ama elimden ne gelir? İsterseniz beni mahkemeye verin. Mahkemede hakikat belli olur!" dedi. Noterin yanından çıktığım zaman divaneye dönmüştüm. Ağabeyimin suçsuz olduğundan emindim. Elimde iddiamı ispat edecek hiçbir senet yoktu. Noter Jak Ferran'ın söyledikleri de beni fena hâlde şaşırtmıştı. Siz o zaman seyahatteydiniz, fikir danışacak kimsem yoktu. Mahkemeye başvurmaya kalksam, masrafa bağlıydı. Elimde avucumda son kalan parayı da bu işe sarf etmekten çekindim ve..."

Mektup müsveddesi burada bitiyordu. Bundan sonraki birkaç satır, büsbütün çizilmiş ve okunmaz bir hâle gelmişti. Yalnız kâğıdın bir köşesinde:

Mösyö Dö Sen-Remi için Düşes Dö Lüseney'e yazılacak, diye bir not vardı.

Rodolf bu mektubu okuduktan sonra düşünceli bir hâlde kalakaldı. Tesadüf hep karşısına şu Jak Ferran'ı çıkarıyordu. Morellere karşı ne kadar insafsız davrandığını

gözleriyle gördüğü bu adam, bir aile daha yıkmıştı. Acaba bu mektubu yazan biçare kadın kimdi ve şimdi kızı ile birlikte ne hâlde bulunuyorlardı?

Prens, Rigolet'in seslenmesi üzerine bu düşüncelerinden ayrıldı. Genç kız:

– Nedir o okuduğunuz mösyö? diyordu. Biz işimizi bitirdik bile. Morelleri kontlar gibi yerleştireceğiz!

– O hâlde ben burada hesabı görürken, siz de bari Madam Morel ve çocukları için biraz çamaşır tedarik edin.

Rigolet dükkândan çıkarken Rodolf, Buvar Ana'ya beş yüz franklık bir banknot uzattı ve sordu:

– Şimdi bunları eve nasıl götüreceğiz? Bir araba yok mu?

– Olmaz olur mu? Hangi adrese gidecek mösyö?

– Tampl Sokağı 17 numara.

– Ha... orası mı? Ben orayı bilirim. Oradaki rehinci kadından sık sık öteberi alırım. Altı hafta kadar önce o evin dördüncü katından taşınan bir delikanlının eşyasını da...

– Sakın Fransova Jermen olmasın?

– Ta kendisi! Tanır mısınız?

– Tanımaz olur muyum? Ne çare ki yeni adresini bırakmamış, bir türlü bulamıyorum.

– A, onu bulmaktan kolay ne var mösyö? Santiye Sokağı'ndaki noterin yanında çalışıyor.

– Kimin? Jak Ferran'ın mı?

– Elbette... Tampl Sokağı'ndan taşınırken mobilyasını bana satmıştı. Sonra benden geldi, başka mobilya ve eşya aldı. Parası çıkışmadı. Bir gün sonra Santiye Sokağı'ndaki

noter Jak Ferran'ın yazıhanesine uğramam, kendisinin orada çalıştığını ve parayı orada vereceğini, çünkü her zaman evinde bulunmadığını söyledi.

Kadın, delikanlının eşyasını sattıktan sonra gelip yeni eşya almasını tuhaf buluyordu ama Rodolf bunun sebebini anlamıştı bile. Eşya taşınırken, yeni adresinin meydana çıkacağından çekinen Jermen, bu çareyi bulmuş olacaktı. Prens, Mektep Hocası'nın oğlu Fransova Jermen'in adresini bu kadar kolay bulabileceğini hiç ummamıştı. Bu tesadüfe çok sevinmişti.

Aynı anda Rigolet de kapıdan girmişti:

– Hepsi tamam! diyordu. Tam altı yüz kırk frank sarf ettik. Lakin hiçbir eksikleri kalmadı diyebilirim. Artık gidelim. Vakit öğle oldu. Benim hemen işe oturmam lazım!

Birlikte eve döndükleri vakit Madam Pipöle'yi fevkalade telaşlı buldular. Kadının birbirine dolaşan sözlerinden anlaşıldığına göre kocası, avluda rahat rahat ayakkabı tamir ederken, birdenbire Kabriyon belirmişti. Ortalıkta kimsenin olmayışından ve kapıcının şaşkınlığından istifade ederek gelmiş, Mösyö Pipöle'yi şappadak alnından öptükten sonra kaçıp gitmişti. Bu busenin zavallı kapıcıyı baygın bir hâlde yerlere serdiğini ve şimdi onu ayıltmakla meşgul bulunduğunu anlatıyordu.

Rodolf, bu hikâye esnasında ciddiyetini güç muhafaza etmişti. Tam bu esnada dışarıda bir takım ayak sesleri, bir kalabalığın bağırtısı ve avlunun kapısına güm güm vurulduğu duyuldu.

Kapıcı kadın, kapıyı açınca avluya kibar tavırlı bir komiserle birkaç tüfekli jandarma girdiler. Komiser, bir selam çaktıktan sonra sordu:

– Burada Jerom Morel adlı birisi oturuyormuş...

Madam Pipöle:

– Evet! dedi. Tavan arası katında otururlar.

– Beni hemen oraya çıkarınız!

Ve birlikte merdivenlere doğrulurken Rodolf'la Rigolet de peşlerinden seğirttiler. Merdivende Rodolf, komisere:

– Son derecede sefalet çeken bir aile, diye anlatıyordu. Kızlarından biri bu sabah öldü. Açlıktan ve sefaletten, gözleri önünde can verdi.

Komiser, üzgün bir tavırla:

– Vah vah! dedi. Şu hâlde beni buraya getiren üzücü vazife, çok çetin olacak.

Rodolf merak içinde sordu:

– Ne gibi bir vazife mösyö?

– Luiz Morel'i tutuklamak için geldim.

Rodolf'un aklına, genç kızın o sabah memurlara verdiği altınlar gelmişti. Komisere:

– Sebep nedir acaba? dedi.

– Çocuk düşürmek ve öldürmek!

Prens, hayret içinde kalmıştı:

– Doğru mu söylüyorsunuz? Nasıl olur bu?

– Maalesef öyle... Zaten felaket içinde yüzen bu aileye böyle yeni bir sille, çok ağır gelecek ama ne yapalım ki vazifemiz. Yanında çalıştığı efendisi, bu sabah cinayeti adliyeye haber verdi.

– Noter Jak Ferran mı?

– Evet mösyö!

– Bu Jak Ferran alçağın biridir mösyö komiser!

– Galiba kendisini tanımıyorsunuz? Son derece namuslu, itibarlı ve bütün Paris'in sevip saydığı bir adamdır.

Rodolf, isyan içindeydi:

– Maalesef herkes öyle sanıyor! dedi. Bu namussuz, bu alçak herif, biçare Luiz Morel'e olmayacak şeyler teklif ettikten sonra nihayet bu oyunu da oynadı.

Komiser, karşısındakinin inandırıcı hâline bakarak şaştı:

– Belki haklısınız ama ne yapayım ki ben, bana verilen vazifeyi yapmakla mükellefim.

– Şu hâlde eğer sizce imkânı varsa, kızla babasını başka bir odaya götürüp de bu meseleyi kendilerine yavaşça anlatalım.

– Olur mösyö.

Bu sözleri konuşurken dördüncü katın merdiven sahanlığına ulaşmışlardı. Rodolf, kendi odasına yerleştirdiği Morellerin kapısını yavaşça açarak Baba Morel'le kızını dışarıya çağırdı. İşçi, komiseri görünce şaşmıştı. Fakat Rodolf, Rigolet'in odasını açarak baba kızla komiseri odaya soktuktan sonra kapıyı kapattı. Komiser, Morel'e döndü:

– Siz Jerom Morel'siniz değil mi? diye sordu. Bu matmazel de kızınız Luiz Morel değil mi?

Hiçbir şey anlamayan zavallı işçi:

– Evet ama neden sordunuz? dedi.

– Kızınız Luiz Morel'i kanun namına tutuklama emrini aldım

– Nasıl olur mösyö komiser? Benim kızım dürüst ve namusludur. Ben onun her şeyine kefilim. Bu işte muhakkak bir yanlışlık var! Benim kızım, imkânı yok, hırsızlık yapmaz!

Komiser:

– Zaten suçu hırsızlık değil, dedi.

– Neymiş öyleyse?

– Kızınızı, çocuğunu düşürmek ve öldürmekle suçluyorlar.

Morel, beynine bir darbe yemişçesine sendelemişti. Bir iki manasız kelime mırıldandı. Fakat bu sırada gözyaşları içinde bulunan Luiz ortaya atılmıştı:

– Hayır! diye isyan ediyordu. Yalan! Vallahi yalan! Onu ben öldürmedim. Zaten doğduğu zaman artık nefes almıyordu. Buz kesilmişti.

Morel, kızının bu isyanındaki itirafı derhal kavramıştı. Yumruklarını havaya kaldırarak namusunu iki paralık eden bu evladı ezmek ister gibi bir hareket yaptı:

– Çocuğun ha? Çocuğun ha?

Luiz, perişan bir hâlde yalvarıyordu:

– Acı bana baba! Acı bana!..

Fakat babası, birdenbire soğuklaşmış, taş kesilmişti. Komisere:

– Bu kızı götürün mösyö komiser! dedi. Artık benim evladım yok!

– Dinle beni baba! Dinle beni! Haksızlık etme!

Rodolf da işe karışarak Morel'e rica etti:

– Sakin olun Morel! Dinleyin bakalım!

Luiz, gözlerinden oluk oluk yaş boşanırken komisere yalvardı:

– Babamı, belki de bir daha dönmemek üzere terk etmeden önce anlatacaklarım var. Ne olur, anlatayım da beni öyle götürün!..

Komiser, son derecede mahzun olmuştu. Razı olduktan başka tamamen ailevi addettiği bu itirafları dinlememek için dışarıya çıktı. Rodolf da doğruluyordu ki genç kız:

– Hayır! dedi. Söyleyeceklerimi sizin de dinlemenizi isterim. Bize, çok iyiliğiniz dokundu. Yalnız bunları kimseye söylememenizi bilhassa rica ederim. Çünkü bu adamın ne kadar vahşi olduğunu hiçbiriniz bilmezsiniz...

– Hangi adamın?

– Efendim Jak Ferran'ın!

– Merak etmeyin kızım! Bu adam hem kuvvetli hem de zalimdir. Fakat biz onunla da mücadele etmesini biliriz.

Luiz, hıçkırarak sözüne devam etti:

– Sonra bu meselede bana çok iyiliği dokunmuş olan üçüncü bir kimse daha var. Ben Jak Ferran'ın yanına girdiğim sırada o, orada çalışıyordu. Onun da adını söylememeye yemin ettim.

Rodolf sordu:

– Kim o? Fransova Jermen mi?

Morel de sordu:

– Burada oturan, bize sık sık yardım eden delikanlı mı? Peki sen onu burada gördüğün vakitler, tanımaz gibi davranıyordun ya!

– Kendisi öyle istemişti babacığım! Noterin yanında çalıştığını saklamaya uğraşırdı. Zaten burada boş bir oda olduğunu da ona ben haber vermiştim.

Rodolf, bu sefer Morel'e sordu:

– Peki sizin kızınızı noterin yanına kim yerleştirdi?

– Karım hastalanınca, aşağıdaki rehinci kadın Büret Ana'ya, Luiz'in de bize yardım etmek için bir yerde çalışmak istediğini söylemiştim. Madam Büret, noterin kâhyasını tanırmış. Bize bir tavsiye mektubu verdi. Keşke vermez olaydı!

Rodolf, genç kıza döndü:

– Jak Ferran'ın babanıza olan düşmanlığı hakkında biraz bir şeyler biliyorum. Fakat siz yanına girdiğinizden beri aranızda neler geçtiğini bana kısaca anlatırsanız mahkemede müdafaanız sırasında ise yarar.

Genç kız söze başlayarak:

– Yanına girdiğim ilk günlerde kendisinden hiçbir şikâyetim olmadı, dedi. İşim çoktu. Kâhya kadın bana biraz sert muamele ediyordu ama noterin yüzüme bile baktığı yoktu. Bilhassa yanında yabancılar olduğu zaman beni sık sık azarlardı. Ta, bahçenin ucundaki kulübesinde oturan kapıcı istisna edilirse binada Madam Serafin, noter ve ben yalnız gibiydik. Bir aksam, geç vakit odama çekildim, yatacaktım. Birdenbire koridorda ayak sesleri duydum. Bu sesler gittikçe kapıma yaklaştı; sonra yine çekilip gitti. Korkumdan masayı kapıya sürükleyip dayadım ve öyle yattım. Ertesi sabah Madam Serafin'e söyledim ve kapıma bir kilit takılmasını rica ettimse de bu iş için notere çıkmamı tembih etti. Jak Ferran'a söylediğim vakit de omuz silkti.

Önem vermez göründü. Aradan birkaç zaman geçtikten sonra başımıza o elmas felaketi geldi. Babam ne yapacağını şaşırmıştı. Madam Serafin'e derdimizi anlattım. "Bizim mösyö merhametlidir, belki babana yardım eder." dedi. O akşam sofrayı hazırlarken noter, birdenbire: "Babanın bin üç yüz franga ihtiyacı varmış, bu akşam git kendisine söyle de bana uğrasın. Namuslu adamdır. Kendisine biraz yardımım dokunsun." dedi. Bu sözleri duyunca gözlerime yaş doldu. Kendisine teşekkür etmek istedim. Fakat o: "İyi, iyi... bunda bir fevkaladelik yok." diye her zamanki sert tavrı ile sözümü kesti. Hemen o akşam babama koşup işi anlattım.

Morel söze karışarak:

– Ertesi gün de ben üç ay vadeli bir senet imzalayarak bin üç yüz frangı aldım, dedi. Sevincimden ağlıyor, Allah'ıma bin bir dua ediyordum.

Rodolf sordu:

– Peki senedin alacaklı yerinde bir isim bulunmayışı şüphenizi uyandırmadı mı?

– Nasıl uyandırmadı mösyö? Bana: "Gerçi senet üç aylıktır ama sen bu parayı iki seneden önce vermeyi aklına bile getirme! Usule riayet için senedi sana üç ayda bir getirirler, yenisini verirsin." demişti. Hâlbuki daha ilk gelişinde ödeyemediğim için beni mahkemeye verdi ve karar aldıydı. O zaman da yine aldırmamamı, bu işin, kâtibinin bir hatası yüzünden olduğunu söylemişti.

Rodolf:

– Sizi kıskıvrak elinde tutmak istemiş, dedi.

– Maalesef öyle oldu mösyö... Zaten o mahkemeden sonra asıl melunluğuna başladı ya! Neyse, devam et Luiz,

devam et! Zaten aklım fikrim darmadağın... Düşündükçe deli olasım geliyor.

Rodolf, adamcağızı teskin etti. Luiz de hikâyesini anlatmaya koyuldu:

– Bu hadiseden sonra ben, bize bu kadar iyilik etmiş olan efendime yaranmak için faaliyetimi iki misline çıkardım. Fakat bir yandan Madam Serafin, bana müthiş kin beslemeye başlamıştı. Öte yandan noter de artık beni Madam Serafin'in yanında bile azarlar olmuştu. Bir gün, evde kimse yokken, noter beni odasına çağırdı. Gittim. Ayakta duruyordu. Yanına yaklaştım. Birdenbire döndü ve bana sarılıverdi. Yüzü kıpkırmızı kesilmiş, gözlerim yuvalarından fırlayacak gibi olmuştu. Önce çok korktum ama sonra çırpına çırpına kendimi kurtardım ve odama kaçarak kapıma arkasından dayandım.

Morel, birdenbire lafa karışarak Rodolf'a:

– Duyuyor musunuz? Bizim merhametli mösyönün marifetlerini duyuyor musunuz? diye sordu.

– Noter arkamdan koşmuştu. Seslendi. Cevap vermedim. Nihayet: "Eğer elimden kurtulmaya çalışırsan babanı hapse tıktırırım!" dedi. Sonra da kapıyı zorlayarak odaya girdi. Aramızda adamakıllı bir boğuşma oldu. Benimle baş edemeyeceğini anlayınca vurdu, sövdü, saydı. Yüzümü, gözümü kan içinde bıraktı. Nihayet hâli kalmadı ve giderken: "Eğer kimseye bir kelime söylersen babanı hapse attırırım. Evimden çıkmaya kalkarsan yine baban hapse girer. Başkalarının yanında iş bulamaman için senin hırsız olduğunu söylerim." dedi. Bundan sonra ben o tehditlere rağmen ertesi gün gelip vaziyeti babama anlattı. Derhâl benim oradan çıkmamı istediyse de sonra baş başa verip, kendisi hapse

atıldığı takdirde annemle kardeşlerimin ne durumda kalacaklarını düşünerek bundan caymak mecburiyetini hissettik. O vakadan sonra noteri pek az gördüm. Rastlaştığımız zamanlarda da hiçbir imada bulunmuyordu. Yalnız kâhya kadın gittikçe zalimliğini arttırmaya başlamıştı. Ekmeği bile kilitlediği için artık karnım da doymaz olmuştu. Fakat yine sesimi çıkarmıyordum. Bir Pazar noter bana izin verdiydi, hemen eve koştum ve vaziyetin gittikçe durulduğunu babama müjdelemiştim. Hâlbuki ondan sonra olan bitenler hakkında tamamen susmuş, aileme hiçbir şey anlatmamıştım.

Morel, kızının anlattıklarını garip, âdeta aklından şüphe ettirecek bir dalgınlık içinde dinlemeye başlamıştı. Rodolf, bir an için, adamcağızın bu kadar kedere dayanamayıp aklını oynatacağını sandıysa da Luiz tekrar macerasına devam ettiği için, ses çıkarmadan dinlemeye mecbur kaldı.

— Yavaş yavaş içime emniyet gelmeye başlamıştı. Bir akşam, noter de kâhya kadın da ayrı ayrı sokağa çıktılar. Ben de bana bırakılan ekmeği, sulu şarabı alarak odama çekildim. Karnımı doyurduktan sonra birden üstüme bir ağırlık bastı. Biliyorum, şimdi bu dediklerime inanmak istemeyeceksiniz ama yemin ederim ki hepsi doğrudur.

İşçi, şaşkın dalgınlığından kurtularak endişe içinde sordu:

— Ne söyleyeceksin... Söyle haydi!

— Uyumuş kalmışım. Ne kadar zaman sonra olduğunu bilmiyorum. Uyandığım vakit kendimi lekelenmiş bir hâlde ve noteri de yanı başımda gördüm.

Adam, birden bağırdı:

— Bu yalan! Bu olmaz bu! Senin hiçbir şeyden haberin olmasın? Kim buna inanır?

Rodolf da:

– Bilakis ben pekâlâ anlıyorum, dedi. Yalnız Luiz, siz yemek yerken, içtiğiniz şeyde garip bir lezzet sezmediniz mi?

Luiz, bir an düşündükten sonra:

– Evet, her zamanki gibi yemekte içtiğim sulu şarabın acı bir lezzeti vardı, dedi. Hatta ben şarabın bozulmuş olduğunu sandım.

– Başınızda bir ağırlık, bacaklarınızda bir kesiklik hissediyor muydunuz?

– Evet mösyö. Şakaklarım zonkluyordu. İçimde bir titreme vardı. Fenalık hissediyordum.

Rodolf:

– Bir bu cinayet eksikti! dedi. Alçak herif! Gördünüz mü kızınıza ne içirmiş Morel? Herhâlde suç ortağı olan o kâhya kadın, kızcağızın içeceği sulu şaraba afyon katmış. Tabiatı ile Luiz, öyle derin bir uykuya dalmıştı ki hiçbir şeyin farkına varamazdı.

Luiz, babasına:

– Görüyor musun baba? Bunu ben de ne zamandır kendi kendime izah edememiştim, dedi. Görüyor musun bu işte ne kadar suçsuzum?

Fakat Morel, sabit bakışlarla önüne bakıyordu. Nihayet zorla söylendi:

– Evet, evet, çok fena! Pek fena!

Sonra yine şaşkın şaşkın daldı kaldı. Rodolf, bu acıklı hikâyenin bir an evvel bitmesini isteyerek, kızcağıza:

– Siz devam edin Luiz! Sonra ne oldu? diye sordu.

– Şimdiye kadar duyduklarınız, şimdiden sonra duyacaklarınız yanında hiçtir mösyö! Ben yanımda Mösyö Ferran'ı görünce dehşet içinde kaldım ve kaçmak istedim. Lakin o bana: "Şimdi artık ne kaçıyorsun? Bu cilvelere ne lüzum var?" dedi. Ah efendi, efendi... Ne yaptınız? Beni mahvetmek için uykumdan mı istifade ettiniz? Bunların hepsini babama söyleyeceğim, dedim. Kah kah güldü. "Uykundan mı? Bu hikâyeyi kime anlatacaksın? Şimdi saat sabahın dördü. Ben ise saat ondan beri buradayım. Şimdiye kadar hep uyudun öyle mi?" dedi ve şaşkın şaşkın bakmam karşısında ilave etti: "Şimdi cilveyi bırak da gönlünün rızası ile ve isteyerek benimle yattığını itiraf et. Yoksa yine bozuşuruz. Hem babanın da elimde olduğunu unutma!" Ne demek, dedim, siz beni zorla bu hâle getirdiniz. Hepsini babama söyleyeceğim. Dünyada adalet diye bir şey vardır. "Sen delirdin mi? Altımızdaki odada Jermen çalışıyor. Saat ondan beri orada. Eğer ben seni zorlamış olsaydım gürültü duymaz mıydı? Sor bakalım bir şey duymuş mu? Bir de utanmadan bana iftira mı atmaya kalkıyorsun?" dedi.

Rodolf dişlerini gıcırdattı:

– Alçak, hayâsız herif! Her türlü ihtiyata riayet etmiş...

– Ah bilseniz mösyö... O kadar müşkül bir durumdaydım ki ne yapacağımı şaşırmıştım. Görünüş tamamen aleyhimdeydi. Kimi inandırabilirdim ki? O gece başıma nasıl olup da böyle bir şey geldiğini bir türlü anlayamıyordum. Şüphe ve dehşet içinde kalmıştım.

– Ve tabii babanıza da hiçbir şey söylemediniz?

– Söylesem inanmazdı ki... Muhakkak bu işin benim rızamla olduğunu sanacaktı.

– Peki, ondan sonra noter size yine sokulmaya çalıştı mı?

Genç kız, kızararak gözlerini yere indirdi.

– Hayır! dedi. Sık sık sofrasına Bon-Nuvel papazını çağırırdı. Onların yanında benim çok çapkın olduğumdan, delikanlıları ayartmaya çalıştığımdan, bu gidişle başıma muhakkak bir iş açacağımdan bahsederdi. Babama acıdığı için beni evinde tuttuğunu söylerdi. Şüpheleri kendi üstünden atmak için ne lazımsa yapıyordu. Fakat nihayet bir gün, anne olduğumun farkına vardım. Meseleyi kendisine açtım. Başıma açtığı bu derdi el alemden saklamak hususunda ne düşündüğünü sordum. Birdenbire hayret içinde kalmış gibi bir hareket yaptı. "Aman Yarabbi! Alçak rezil, bir de beni lekelemeye mi kalkıyorsun? Git onunla bununla, elin kopukları ile düş kalk. Sonra da benim gibi yaşlı başlı adama iftira atmaya uğraş!" diye bağırdı. "Çabuk defol git evimden. Yarın babanı da hapse tıktıracağım!" diye yüzüme haykırdı.

Rodolf da Morel de alçaklığın bu derecesi karşısında dehşet içinde kalmış gibiydiler. Bilhassa baba, artık büsbütün kendini kaybetmişe benziyordu. Genç kız, feci macerasına devam ederek:

– Ne yapacağımı, ne diyeceğimi şaşırmıştım! dedi. Ayaklarına kapanarak hüngür hüngür ağladım. Beni evinden atmamasını rica ettim. Zorla ve büyük bir iyilik yapıyormuş gibi razı oldu. Bu hadiseyi takip eden günlerde bana çok fena muamele ettiler, çok hakaret gördüm. Fakat hepsini içime tıktım, sesimi çıkarmadım. Bazen Fransova Jermen neden kederli olduğumu sorardı. Utancımdan hiçbir şey söyleyemezdim. O da noteri sert fakat namuslu bir adam zannederdi. Bizim kapıcı Madam Pipöle, bu evde bir şarlatan doktor oturduğunu söylemişti.

Rodolf bu sözleri duyunca, kaplı kadının odasında bulunduğu sırada postacının getirdiği iki mektuptan birini ve bu mektubun üstündeki gözyaşı lekesini hatırladı.

– Sakın ona mektup yazmış olmayasınız? dedi.

– Nereden biliyorsunuz? Başkaları da gördü mü?

– Hayır! Kimse görmedi. Ben de mektubun sizden olduğunu bilmiyordum. Tesadüfen kapıcı odasındayken postacı getirmişti de orada zarfı görmüştüm.

– Bu imzasız mektubu Bradamanti'ye yazmıştım. Kendisinden nasihat isteyecektim. O gün, bu adama gitmek üzere noterden iki saat müsaade alarak sokağa çıktımsa da sonradan işleyeceğim cinayetten ürkerek caydım, tekrar eve döndüm. Tam noterin hususi yazıhanesinin önünden geçiyordum ki birdenbire üstüme bir fenalık geldi. Yere yuvarlanmamak için, elbise askısına asılı paltolardan birine tutunayım, dedim. Palto, yerinden sıyrıldı, üstüme doğru kapandı ve yere çöküp kendimden geçiverdim. Aklım başıma geldiği zaman, iki kişinin konuştuklarını duydum. Bunlardan biri Mösyö Ferran'dı. Epeydir konuşuyor olmalıydılar. Yabancı adamın sesi: "Canım bundan daha basit ne var?" diyordu. "Kızıl Kollu dedikleri bir adam var. Demincek size bahsettiğim iş için beni bir tatlı su korsanı ailesiyle tanıştırdı. Bu aile Anyer yakınında bir adacıkta yerleşmişler.Soyca haydutmuşlar. Büyükbabaları, babaları, hep giyotinle kafaları kesilmiş kimselermiş. İki oğlunun ikisi de müebbet küreğe mahkûm olmuşlar. Fakat anaları ile üç oğlan ve iki kız çocukları var. Geceleri Sen Nehri'nin iki kıyısında soygunculuk yapmak için bazen kayıkla Bersi'ye kadar iniyorlarmış. Bir liraya bir adamın canına kıymaktan çekinmezlermiş. Fakat bizim onlara ihtiyacımız yok. Sadece o sizin taşralı madam evlerinde barındırsınlar, yeter. Bu aileye Marsiyaller diyorlar. Sizin göndereceğiniz madam, onları namuslu balıkçılar sanır. Ben de kendisini birkaç kere ziyaret eder, bir iki ilaç tertiplerim, bir haftaya varmaz

kadını Anyer mezarlığına yollarız. Köylerde ölüm meseleleri göze görünmeden geçer. Halbuki Paris'te göze batar. Şimdi siz bu taşralıyı ne zaman Anyer'e göndereceksiniz, onu söyleyin de tam vaktinde Marsiyallere oynayacakları rolü haber vereyim." Mösyö Ferran bu söze cevap olarak: "Yarın öğleden sonra orada olur. Kendisine, Doktor Vensan tarafından tedavi edileceğini de söylerim." Öteki ses: "Bu sefer de adımız Vensan olsun... Ha bu olmuş, ha başka bir ad olmuş!" diye söylendi.

Rodolf, hayret içinde:

– Bu yeni haydutluk da neymiş? diye sordu.

– Yeni değil mösyö... Bilakis şimdi vaziyeti öğreneceksiniz. İki adamın konuşmalarının bittiğini anlayınca ben sessiz, sedasız çekilerek odama çıktım. İki saat geçince Madam Serafim geldi. Geçirdiğim fenalıktan sonra zangır zangır titriyor, kendimi çok fena hissediyordum. Kadın bana: "Mösyö seni istiyor. Umduğundan daha talihli bir insansın." dedi. Birlikte Mösyö Ferran'ın yazıhanesine indik. Onu görünce içim titredi ama kendisi her zamankinden sakin görünüyordu. Uzun zaman, içimden geçenleri okumak istiyormuş gibi bana baktı. Sonra: "Çok hastasınız galiba!" dedi. Evet mösyö, dedim ve bir yandan da bana "sen" demeyişine hayret ettim. O, devam ediyordu: "Elbette hasta olacaksınız. Gebesiniz ve gebeliğinizi saklamak için çok ıstırap çekiyorsunuz. Fakat yalan söylemiş olmanıza ve bana iftira atmak istemenize rağmen size acıyorum. Birkaç gün sonra gebeliğinizi saklamanız mümkün olmayacak. Onun için sizi birkaç zaman bir köyde dinlenmeye göndereceğim. Bu köyde aldığım bir evi beklemeye göndereceğime dair yarın babanıza gidip haber verin. Orada üç ay kadar kalacağınızı da söyleyin. Siz oradayken ben babanıza aylığınızı veririm. Yarın size,

Madam Marsiyal'e hitaben bir de mektup vereceğim. Anyer'e gideceksiniz. Marsiyal ailesi, namuslu ve kendi hâlinde bir balıkçı ailesidir. Kendilerine taşradan geldiğinizi söyler, başka izahat vermezsiniz. Marsiyal Ana, size evladı gibi bakar. Ahbaplarımdan Doktor Vensan da durumunuzun icap ettirdiği tedaviyi yapmak için arada bir ziyaretinize gelecek. Görüyorsunuz ya, size ne kadar iyilik yapıyorum?"

Rodolf, kendini tutamayarak bağırdı:

– Ne korkunç entrika! Bu teklifi duyunca tabii ödünüz patladı.

– Aklım fikrim karmakarışık olmuştu. Mösyö Ferran'a dehşet içinde bakakalmıştım. Sabırsızlıkla sordu: "Söylediğimi anlamadınız mı?" Anladım mösyö, anladım ama, diye kekeledim, ben Paris'te kalmak istiyorum. Ailemden uzaklaşmamak, her şeyi onlara itiraf etmek istiyorum. İcap ederse ayıbımdan ve utancımdan ölmeye razıyım. "Mendebur." diye bağırdı. "Sen ailenin namusunu iki paralık ettin! Öyleyse yarın git babana seni buradan kovduğumu haber ver. Onu da hemen yarın hapse attırayım!" Bu sözleri söylerken öyle yüksek sesle haykırmıştı ki Madam Serafin hemen odaya girdi. Ben kendimden geçecek gibiydim. Kollarıma girerek beni odama taşıdılar. Kendimi yatağıma attım. Fakat bütün bu acılar beni mahvetmişti. Gece saat bire doğru müthiş bir surette sancılandım. Evladımı, vaktinden çok evvel doğuracağımı hemen anlayıverdim.

– Peki neden kimseyi imdadınıza çağırmadınız?

– Korktum. Yardım isteseydim, Mösyö Ferran belki de o Doktor Vensan'ı çağıracaktı. O zaman benim işimi oracıkta bitiriverecek ve etrafa, doğururken öldüğümü yayacaklar diye ödüm patladı. Değil imdada çağırmak, bağırmayayım

diye can acısından yorganları dişledim. Nihayet karanlıkta doğurdum. Bir an çocuğumu sevinçle kucağımda sıkmadım değil. Fakat biçare, erken doğmuştu. Yaşamasına imkân var mıydı?

Luiz, hıçkıra hıçkıra ağlamaya başlamıştı. Morel, kızının bu hâline anlamayan bakışlarla baktıktan sonra:

– Neden ağlıyor? Niçin ağlıyor? diye sordu. Ha sahi, öyle ya, noter.

– Anlat kızım anlat! Biliyor musun, ben seni çok severim kızım! Başım o kadar ağrıyor ki...

– Benim suçsuz olduğumu anladınız değil mi baba?

– Anlat kızım, anlat... Ben seni çok severim. Of başım! Luiz, babasının bu gayritabii hâlini görünce dehşet içinde Rodolf'a baktı. Prens:

– Çok acı çekiyor... Onu kendi hâline bırakın! dedi.

Genç kız, babasına endişe ile bir iki defa baktıktan sonra anlatmasına devam etti:

– Çocuğumun nefes almayışı beni hayrete düşürmüştü. Kalbini yokladım, baktım ki kalbi de atmıyor. Öldüğünü anlayınca hem korktum hem de fena hâlde acıdım. Bundan sonrasını hayal meyal hatırlıyorum. Galiba çocuğumu, benim öldürmüş olmamdan şüphe edeceklerinden çekinmiştim. O zaman bir tek düşünce, bütün kafama hâkim oldu: Çocuğun ölüsünü saklamak! Bu suretle hem ailem kirlenmeyecek, babam üzülmeyecekti hem de noterin hiddetinden kurtulacaktım. Sabah olmak üzereydi. Yavaş yavaş bahçeye indim. Çocuğun cesedini toprağa gömmek istiyordum ama geceleyin her taraf donmuştu. Toprağı örten karları zorla eşeleyerek bir çukur kazdım. Çocuğu gömdüm. Üstüne tekrar kar

örttüm ve bin güçlükle, kâh hararetten yanıp kâh soğuktan titreyerek, nöbetler içinde bütün gün yattım. Akşamleyin yataktan kalktım. Mutfağa inip biraz ısındım. Sonra bahçeye çıktım. Çocuğumu gömdüğüm yerde bir dua okudum. Tekrar odama dönüyordum ki Mösyö Jermen'in çalıştığı odanın bulunduğu merdiven sahanlığında kendisini gördüm. Beti benzi sararmıştı. Elime bir şey sıkıştırırken alelacele bana fısıldadı: "Yarın sabah babanızı tutuklayacaklar. İşte size tam senedi ödeyecek kadar para. Sabahleyin erkenden eve gidin. Bugün artık noterin ne mal olduğunu öğrendim. Çok alçak bir adam. Ama içyüzünü meydana çıkarmak, boynuma borç olsun! Bu parayı benden aldığınızı kimseye söylemeyin rica ederim!" ve kendisine teşekkür etmeme bile fırsat vermeden, merdivenden aşağıya koşup gitti. Böylece sabahı zor ettikten sonra oradan fırlayıp eve koştum. Ondan sonrasını da biliyorsunuz mösyö... Şimdi sizden bir ricam daha var. Şu paraları alın ve Fransova Jermen'e iade edin. Gerçi o bana bunu kimseye söylemememi tembih etmişti ama zaten siz biliyormuşsunuz. İşte mösyö, size anlatacaklarım bundan ibaret. Yerin ederim ki kendimi acındırmak için vakaları değiştirmedim. Ben suçumun büyüklüğünü pekâlâ biliyor ve saklamak da istemiyorum.

Genç kız, söyleyeceği bir iki söz varsa bile söylemeye fırsat bulamamış, dehşet içinde babasını seyrediyordu. Morel, elinde alet ve önünde tezgâh olmadığı hâlde taş yontar gibi yapmaya ve söylenmeye başlamıştı:

– Notere bin üç yüz frank borcum var. Çalışmalı ki ödensin. Ama öderim ben... Vallahi öderim!

Rodolf, adamcağıza yaklaştı:

– Morel azizim! dedi. Bakın biz buradayız. Kızınız Luiz burada!

Beriki dalgın bir hâlde ve sabit gözlerle boşluklara bakarak devam etti:

– Bin üç yüz frank borcum var ama öderim! Öyle ya! Çalışmalı ki ödemeli!

Luiz, dehşet içinde ellerini yüzüne kapadı:

– Delirdi! Babam delirdi! Şimdi ben de hapse gireceğim. Annem, anneannem, kardeşlerim ne olacak?

Rodolf, kızcağızı teselli etti:

– Üzülmeyiniz kızım! Ben buradayım! Onların hiçbir eksikleri olmayacaktır. Sizin bana anlattıklarınız, büyük bir caniyi meydana çıkarıyor. Ben sizin masum olduğunuza inanıyorum. Bu melun herifin cinayetleri ortaya dökülecek, sizin ve babanızın öcünüz alınacaktır!

– Öcümüz mü alınacak?

– Evet, yemin ederim ki intikamınızı alacağım. Bu adamın cinayetlerini meydana çıkardıktan sonra şerefsizliğin, deliliğin ve ölümün acısını tadacaktır. Onun hilekârlığına hile, kötülüğüne kötülük, ustalığına ustalıkla karşı koyacağım ve ondan, bütün cinayetlerinin acısını çıkaracağım!

– Ah mösyö! Tanrı yardımcınız olsun!

Bu sırada joda kapısı açılmış, komiser içeri girmişti:

– Affınızı rica ederim mösyö, fakat daha fazla beklememize imkân kalmadı, dedi.

Rodolf, eliyle Morel'i işaret etti:

– Zaten daha fazla uzamasına lüzum da kalmadı mösyö. Artık ne onun dinleyecek hâli var ne de kızının ona bir şey anlatmasında fayda... Biçare adam, delirdi.

Komiserin alnında hüzün kırışıkları belirdi:

– Vah vah! Korktuğum başıma geldi desenize... Vallahi mösyö inanır mısınız, ömrümde bu kadar feci bir hadise görüp, bugünkü kadar acıklı bir sahneye rastlamadığımı itiraf ederim. Lakin elimden ne gelir? Vazifemi yapmaya mecburum.

Rodolf:

– Elbette! dedi. Vazifeniz bu... Yalnız, acaba bu genç kıza yüklenen suçun nasıl keşfedildiği hakkında malumatınız var mı?

– Mösyö Ferran'ın yanında çalışan bir kadın bu sabah bana, Luiz Morel'in evi acele ile terk edişinden sonra odasına çıktığını ve orada yedi aylık gebe bulunan Luiz'in çocuğunu düşürdüğüne dair izlere rastladığını söyledi. Bundan sonra bahçedeki karın üstünde ayak izleri bulmuş ve nihayet çocuğun gömülü bulunduğu yeri de keşfetmişler. Bu haberi alınca hemen Santiye Sokağı'na koştum. Noter Jak Ferran, tarif kabul etmez bir hiddet içindeydi ve o sırada yanında bulunan Bon-Nuvel Kilisesi rahibi de noterin bu kızdan daima şikâyet ettiğini, nihayet kızın başına böyle bir felaket geleceğinin, zaten evvelinden belli olduğunu söylüyordu. O anda Mösyö Ferran'ın hiddetindeki samimiyete inandığımı itiraf ederim. Luiz'in babasının evine sığınmış olduğunu duyunca, doğru buraya geldim.

Rodolf, anlayacağını anlamıştı. Luiz'e:

– Şimdi kızım, mümkün mertebe anneni üzmeden git! dedi. Hiç korkma. Tanrı, kullarını sıkıntıya sokarak imtihan eder. Bu acılarının unutulacağı gün gelecektir. Bu mücadelelerden daha kuvvetli ve şerefli çıkacaksın evladım!

Luiz Morel'in tutuklanışından iki saat sonra babası ile, bunak anneannesi, Rodolf'un emri üzerine, zenci Doktor David tarafından akıl hastanesine gönderilmişlerdi. Orada hususi odalarda oturacak ve itina ile bakılacaklardı. Taş yontucusunun elindeki elmaslar, aynı gün, komisyoncu Madam Matyö'ye teslim olundu. Ne çare ki Kızıl Kollu'nun oğlu küçük Topal bu biçare kadını kollayarak peşine düştü. Sen-Denis bulvarında 11 numarada oturduğunu öğrendi.

Rigolet, Madam Madlen'e kocasının hastalığını ve Luiz'in tutuklanışını usulüyle anlattıysa da kadın önceleri çok ağladı. Sonra kendisine ve çocuklarına ne kadar iyi bakılmaya başlandığını görünce yavaş yavaş teselli buldu.

XVII
NOTER JAK FERRAN

Noter Jak Ferran'ın, Santiye Sokağı'nın bir ucundaki evi hem noterlik binası hem de ikametgâhıydı. Üstü cam kırıkları ile kaplanmış olmakla beraber bakımsız, sıvaları dökülmüş ve çatlak dolu bir bahçe duvarının içindeki bahçesinin dibinde bulunan bu binanın hususiyeti, noterin oturduğu kısımla, noterlik dairesinin birbirlerinden bir hayli ayrılmış oluşuydu. Bahçe de ev de bakımsızdı. Noter, pekâlâ bahçesine baktırabilecek kadar ve hatta daha da zengin olduğu hâlde her nedense yaşayışının biraz ilgisiz kalmasına itina ederdi. Jak Ferran gayet tutumlu bir ömür sürerdi ve bu yüzden herkes, parasını onun vasıtası ile işletmeye verir, onun tavsiyesiyle yatırırdı. Noterin adının fevkalade sağlam ve namuslu çıkmış olmasına rağmen gayet melun ve kurnaz bir mahluk olduğunu biliyoruz.

Bu adamın, müthiş cimriliği yanında bir büyük kusuru daha vardı: Kadınları ziyadesiyle sevişi... Bundan gayrısı,

hesaplı ve hilekâr bir haydutluktan ibaretti. Fırsatını bulduğu vakit çalmaktan ve ezmekten çekinmez, zerrece merhamet duymazdı. İleride noterin ne müthiş hilekârlıklar ve entrikalar pahasına birçok servetin üstüne oturduğunu göreceğiz. Ne çare ki Jak Ferran da müthiş zekâsına rağmen iki büyük hata işlemişti. Bu iki hata, bazı işlerinde iki suç ortağı edinmiş olmasından ibaretti. Fakat onları da yaptığı kirli işlere öyle bir sokmuştu ki hiçbiri, kendini ele vermeden notere bir zarar getiremez olmuştu. Bu bakımdan kendini emniyette hissedebilirdi. Ama cinayetlerini bilen iki başka insan daha bulunmasının büyük bir hata olduğunu kendisi de bilirdi.

Jak Ferran elli yaşındaydı ama ancak kırkında görünürdü. Orta boylu, güçlü kuvvetli, kıllı ve kızıl saçlı, ufak, siyah ve fırıl fırıl ortalığı kolaçan eden, hareketli gözlü bir adamdı. Giyimine pek itina etmez, filozof ve dünyaya ehemmiyet vermez görünmek için biraz sallapati gezerdi. Genellikle bilindiğine göre gayet dindardı. Düzenli olarak kiliseye devam eder, sık sık kilise papazını yemeğe çağırırdı. Senede altmış bin frank kazandığı hâlde kalabalıktan ve eğlenceden hoşlanmayarak, daha ziyade kendi içine çekilmiş bir hâlde yaşardı.

***

O gün noterlik kâtiplerinin hepsini, bol bol meşgul edecek bir hadise zuhur etmişti. Bununla birlikte hizmetçi Luiz'in meselesi çabuk unutulmuş, asıl heyecan uyandıran vaka, noterin Fransova Jermen'i araması, olmuştu. Jak Ferran, kâtiplerin odasına girince:

— Jermen nerede? demişti.

Henüz gelmiş olan delikanlı cevap vermişti:

– Buradayım mösyö!..

– Buradasınız ama demincek aradım, yoktunuz. Neden bu kadar geç kaldınız?

– Bu sabah Belvil'e gitmeye mecbur oldum da...

Jak Ferran bu cevabı alınca gürler gibi bağırmıştı:

– Herhâlde benden çaldığınız parayı saklamaya gitmişsinizdir.

Fransova Jermen birdenbire kıpkırmızı kesilmiş, boynunu bükmüş, yalvarmıştı:

– Mösyö, rica ederim hakkımda fena düşünmeyin. Dün akşam aldığım parayı bu sabah hemen yine yerine koyacaktım. İşte bin üç yüz altın frank!

– Bin üç yüz frank mı? Dün akşam birinci kattaki yazıhanemden on beş tane binlik banknot ve içinde iki bin altın frank bulunan bir yeşil cüzdan çaldınız.

Delikanlı bu itham karşısında isyanla bağırdı:

– Bu yalandır! Ben, çekmeceden yalnız bin üç yüz altın frank aldım. Orada yeşil cüzdan filan yoktu. Bir kutu içinde altın para vardı.

Fakat noter, müthiş kızmıştı:

– Yalan mı? dedi. Mademki bin üç yüz frangı çaldığınızı itiraf ediyorsunuz, herhâlde daha fazlasını çalmaktan da çekinmezsiniz. Size öyle bir ceza vereyim ki görün...

Biraz sonra da jandarmalar gelmiş, Fransuva Jermen'i yakalayıp götürmüşlerdi.

Şimdi noter kâtipleri bu meselenin münakaşasını yapıyordu. Birisi, delikanlının bu parayı, belki de Luiz'e yardım

için çaldığını söylüyordu. Zaten Madam Serafin de Luiz'in aşığının Fransova Jermen ve çocuğun da onun olduğunu söylüyormuş, diyorlardı.

Bu münakaşalar sırasında dışarıdan gelen kâtiplerden birisini gören baş kâtip sordu:

– Verilen işleri hallettiniz mi Mösyö Jabülo!

– Evet Mösyö Dübua! Evvela Sen-Remi'ye gittim. Bugün gelip ödeyecek. Kontes Mak-Gregor'dan da cevap getirdim. Kontes Dorbinyi'ye uğradım. Bugün Mösyö Şarl Robert de gelecek. Kendisi galiba Dük Dö Lüseney'le düello etmiş. Hah... bakın işte Vikont Dö Sen-Remi geldi.

Hakikaten de tam bu esnada daha sabahleyin Drişes Dö Lüseney'in Arnuvil'deki çiftliğinden gelmiş olan genç vikont yazıhaneye giriyordu. Kendisini derhâl noterin yanına soktular. Jak Ferran bu delikanlıdan nefret ederdi. Sebebi de gayet garipti. Bir kere kurnazlıkta rakip oldukları için hiç sevmezdi. Sonra da zaten noter ne kadar genç, güzel, yakışıklı ve şık insan varsa hepsinden nefret ederdi. Zaten Vikont da daha kapıdan seslenmişti:

– Mösyö beni buraya kadar neden zahmet ettirdiniz? Evime birini gönderip parayı aldıramaz mıydınız?

Noter, aksi aksi:

– Para nerede? diye sordu:

Vikont da aynı aksilikte cevap verdi:

– Senetler nerede?

Noter, masasının üstünde duran bir çantayı gösterince vikont da cebinden bir cüzdan çıkararak içinden çektiği kırk tane binlik banknotu masanın üstüne fırlattı.

– Haydi alın da bu işi kısa keselim!

Noter, banknotları aldı. Ayağa kalkıp pencereye kadar gitti. Işıkta epeyce bir muayene ettikten sonra döndü, yazıhanesinin başına geldi:

– Sahte değilmiş! dedi.

Vikont fena hâlde asabileşerek sordu:

– Sahte olacağını mı ummuştunuz? Hata etmişsiniz. Benim banknotlar, sizinkiler gibi şüpheli kaynaklardan gelmedikleri için, sahteliğinden de şüphelenmemeli!

Bu sözler, noteri çileden çıkardı:

– Öyle ama sizin havale ettiğiniz ve Vilyam Smit adlı birinin imzaladığı sahte bir senet var, dedi.

– Kim dedi sahte diye?

– Alakadar bankaların hepsine sorduk. Vilyam Smit adlı kimse tanımıyorlar.

– Şu hâlde ben de aldanmışım demek ki...

– Vah zavallı delikanlı vah! Halbuki senedin şimdiki sahibi bu sahtekârlığı sizin yaptığınızdan emin bulunuyor. Evvelsi gün bana geldi. Senet, sizin elinizden çıktığına göre yüz bin frangı sizden istediğini söyledi.

– Manasızlık etmiş...

– Ben de o fikirdeyim. Sizin tamamen iflas ettiğinizi ve nereden tedarik edeceğinizi bilmediğim bir para ile kırk bin franklık bir senet ödemek üzere olduğunuzu söyledim. Bunun üzerine bana, bilmem hangi kibar kadının sizi sıkıntıda bırakmayacağı cevabını verdi.

– Yeter mösyö!

– Yeter ama, o öyle düşünmüyor. Senedin şimdiki sahibi Mösyö Pöti-Jan'dır. Sen Nehri kıyısında Billi rıhtımı 1 numarada oturuyor. Kendisiyle uyuşun. Anlaşırsınız belki...

Yazıhaneye başı yukarıda ve gururundan yanına varılmaz bir hâlde giren Sen-Remi, ufalmış, küçülmüştü.

– Bu hususta yardımınıza güvenirim mösyö! diye yalvarmaya başladı.

– Size hiçbir yardım yapmama imkân yok.

– Ama, canım ben böyle bir sahtekarlık yapacak adam mıyım?

– Orasını Mösyö Pöti-Jan'a anlatırsınız!

Sen-Remi bir teklif daha yaptı:

– Bari şimdi size verdiğim paranın bir kısmını bu Pöti-Jan'a vererek bana biraz olsun yardım edin ne olur?

– Ben yardımı, ancak hak edenlere yaparım mösyö. Sahtekârlara, hilekârlara yardım edemem. Bakın sizin arabanın beygirleri de kişneyip sızlanmaya başladılar.

Bu sırada yazıhanenin kapısı vurulmuştu. Baş kâtip:

– Kontes Dorbinyi geldiler efendim! diye söylendi.

Sen-Remi sordu:

– Bu, Markiz Darvil'in üvey anası değil mi?

Aynı anda vaktiyle Madam Roland adını taşımış olan Kontes Dorbinyi odaya girmişti. Sen-Remi boşu boşuna notere yalvardığına hiddetlenmiş, yüzü buruşmuştu. Kontes, delikanlıyı görünce:

– Günaydın Mösyö Sen-Remil, dedi. Sizi epeydir görmedim.

– Evet madam, kızınızın izdivacında şahitlik ettiğimden beri görüşemedik.

Ve kadının önünde hürmetle eğilerek, yüzündeki hiddeti silip gayet kibar ve zarif bir tebessüme yer verdikten sonra ilave etti:

– O zamandan beri hep Normandiya'da mısınız efendim?

– Ne yapayım zevcim Dorbinyi artık kırlardan başka yerden hoşlanmıyor. Tabii, o nereden hoşlanırsa, ben de oradan hoşlanıyorum. Peki Darvilleri görüyor musunuz bari?

– Vallahi efendim damadınız Marki Darvil, son zamanlarda çok çekingen bir adam oldu. Hemen hiç görünmüyor. Zevcesine gelince, onu bazı bazı görüyoruz.

Sen-Remi bu sözleri söyledikten sonra Klemans'ın üvey annesini hürmetle selamlayarak çıktı ve kafası hâlâ yüz bin franklık senetle meşgul olduğu için arabacısına:

– Doğru Lüseney'in konağına çek! dedi.

Bu sırada Jak Ferran'ın yazıhanesinde noter diyordu ki:

– Normandiya'dan, benimle mühim şeyler konuşmak istediğinize dair bir mektubunuzu aldım madam.

Kontes Dorbinyi, lakayt bir tavırla:

– Tabii yazacaktım. Doktor Polidori bana sizi tavsiye ettiğinden beri, birçok işlerimizi size danışmadım mı? Ha sahi, kendisini hiç gördünüz mü? Bir haber bile alamıyorum da...

Noter de aynı kayıtsızlıkla:

– Paris'ten gittiğinden beri bir kerecik olsun kendisinden haber alamadım, dedi.

İkisi de yalan söylüyorlardı. Noter, iki suç ortağından biri olan Polidori ile daha, bir akşam önce konuşmuş ve kendisine, ileride kendilerinden bahsedeceğimiz tatlı su korsanları Marsiyallerin yanına göndereceği Luiz Morel'i bir hafta içinde zehirleyip öldürmek vazifesini vermişti. Kontes Dorbinyi de Paris'e hemen yalnız epeydir bu şehirde Sezar Bradamanti adı altında yaşayan bu melunu görmek için gelmişti.

Klemans Darvil'in babasını ayartarak üvey anası olan Kontes Dorbinyi:

– Neyse, dedi, bahsimiz o değil. Kocamın sıhhati gittikçe kötülüyor. Ben de meraktayım. Son zamanlarda vasiyetnamesini yapmak kararını verdi.

Madam Dorbinyi, gözlerinin yaşını siliyormuş gibi sahte bir hareketle mendilini yüzüne götürdü. Noter de sordu:

– Bundan böyle vasiyetname ile ölüm arasındaki mesafe büyüktür madam! Ne gibi niyetleri varmış bakalım?

– Efendim, kanunun bana vermeye müsaade ettiği şeyleri verecek. Fakat ayrıca mülkünün bir kısmını da daha önceden satarak bana mühim bir para vermek niyetinde.

Noter Jak Ferran birdenbire bağırdı:

– Eyyy! Kızı, ya kızı ne olacak? Bir seneden beri Marki Darvil'in noteri olduğumu bilhassa bildirmek isterim madam! Benim işte ne kadar sert olduğumu bilirsiniz. Ben sadece adalete hizmet ederim. Eğer zevciniz, kızı Markiz Darvil'in aleyhinde bir tedbire kalkışacak olursa derhâl karşı koyarım! Bütün işlerim böyle açık ve berraktır madam!

– Bendenizin de mösyö... Kocama bu hususta ki itirazlarımı söylediğim zaman bana: "Bu meseleyi namus ve

maharetiyle şöhret sahibi olmuş Jak Ferran gibi bir notere danışmalıyız. Eğer yapacağımız işte bir haksızlık bulursa vazgeçeriz. Bulmazsa o zaman kendisine tam yetki veririm. Mülkleri satar, parasını ben ölünceye kadar muhafaza eder. Ölümümden sonra siz de şanınıza layık bir servet sahibi olursunuz." dedi.

Jak Ferran hemen gözlüklerine yapışarak, gözlerinde yanan ışığı kadından saklamaya savaştı. Parayı o muhafaza edecekti demek ki! Öyleyse iş, tamamen başka bir kılık alıyordu.

– Ne kadar paraymış bu?

– Zannımca dört, beş yüz bin frank kadar dediydi.

– Umduğum kadar çok değilmiş. Nihayet siz de Mösyö Dorbinyi'nin zevcesisiniz. Öte yanda kızı da zengin, paraya ihtiyacı yok. Bu kadarcık bir para, pekâlâ sizin de hakkınızdır. Bu meselede hiçbir uygunsuz şey göremedim.

Kontes de herkes gibi noterin namusuna inandığı ve Polidori'den bu işin hakikatini duymamış olduğu için sordu:

– Demek bir mahzur görmüyorsunuz? O hâlde kocamın teklifini kabul edeyim mi?

– Elbette kabul edin!

Tam bu esnada baş kâtip tekrar kapıyı çalmıştı. Noter:

– Ne var? diye sordu.

– Efendim, Kontes Mak-Gregor geldi!

Kontes Dorbinyi ayağa kalkmıştı:

– Ben gideyim, dedi. Siz, lütfen zevcime yazın da yetki belgesini göndersin. Allah'a ısmarladık mösyö!

Kontes Dorbinyi çıkar çıkmaz Sara Mak-Gregor girmişti. Noter, Sara'yı tanımazdı. Gözlüklerinin arkasından dikkatle süzerek ayağa kalktı. Kadına bir iskemle gösterdi ve:

– Bana bir mektup yazarak benden randevu istemişsiniz madam! dedi. Dün çok işim vardı, onun için ancak bu sabah cevap verebildiğimden affınızı rica ederim.

– Sizi, gayet mühim bir mesele için görmek istedim mösyö. Konuşacaklarımızın tamamen aramızda kalacağından emin olabilirim değil mi?

– Rica ederim madam... Vazifemiz nedir ki?

– Mösyö siz, vazifesinden şaşmaz, direk gibi doğru bir adam olarak şöhret bulmuşsunuz. Fakat size vereceğiniz kararın bir anaya hayatı, hatta belki hayattan da fazlasını iade edeceği söylenseydi reddeder miydiniz?

– Bir kere meseleyi anlayayım da ondan sonra cevap veririm madam!

– Mesele şu: Bundan takriben on dört sene önce, 1824 yılı ilk kanun ayının sonlarında henüz genç bir adam size müracaat ederek üç yaşında bir çocuğa, büyüdüğü zaman verilmek üzere size yüz elli bin frank bırakmıştı. Bu çocuğun ana babası, kim olduklarının bilinmemesini istiyorlardı.

Noter, herhangi bir cevabı savuşturarak sordu:

– Sonra madam?

– O zaman siz de bu vazifeyi kabul ettiniz ve çocuğa her yıl sekiz bin frank gelir vereceğinizi taahhüt etmiştiniz. Bu gelirin yarısı, sermayeye ilave edilecek ve çocuk büyüdüğü vakit sermaye ile birlikte kendisine verilecekti. Öteki yarısı da çocuğa bakmayı üzerine alan kimseye ödenecekti. Fakat iki yıl sonra... (Sara burada heyecanına hâkim olamadı.) İki yıl sonra 1826, 28 son teşrininde bu çocuk öldü.

– Bu mesele ile sizin alakanızın derecesini öğrenmek isterdim madam.

– Bu küçük kızın annesi, benim kız kardeşimdir. Dediğimi ispat etmek için çocuğun ölüm belgesini de yanımda getirdim. Ayrıca, çocuğa bakmayı taahhüt etmiş olan kadının mektupları ve parayı yatırdığınız müşterinizin senedi de yanımda.

– Bu kağıtları görebilir miyim efendim?

Sara'nın bir cüzdandan çıkardığı kâğıtları, noter iyice tetkik etti.

– Pekâlâ madam... Şimdi ne istiyorsunuz? Ölüm belgesi mükemmel. Anlaşmaya göre çocuk ölünce, yatırılmış olan sermaye de müşterim Mösyö Poti-Jan'a intikal etmiş. Gelir derseniz, o da çocuk ölünceye kadar tarafımdan düzenli olarak ödenmiş.

– Bütün bunlar, tamamen dürüst bir tarzda olmuş bitmiş işlerdir. Yeğenime bakmış olan kadına da vazifesini fevkalade başardığı için ayrıca şükran borçluyuz.

– Haklısınız madam. Bu kadının başarısından o kadar memnun kalmıştım ki, çocuk öldükten sonra işsiz kaldığını görünce kendisini yanıma almıştım. Hâlâ da yanımda çalışır.

– Demek Madam Serafin, yanınızda çalışıyor öyle mi mösyö?

– On dört yıldır kâhyalığımı yapar efendim. Kendisinden fevkalade memnunum.

– Mükemmel mösyö. Şu hâlde eğer teklifimi kabul ederseniz onun da bize bir hayli faydası dokunacak demektir. Teklifime gelince, gerçi ilk bakışta size garip gelecek ama

bu teklifi hangi sebepler altında yaptığımı öğrenince hak vermemezlik etmeyeceksiniz sanırım. Ne diyordum? Evet, bu çocuğun bu ölümü, annesini derin bir kedere soktu. On dört sene hayatından korktuk. Şimdi de aklını kaybedeceğinden çekiniyoruz.

Jak Ferran merhamet gösterdi:

– Zavallı anne! Halbuki yapılacak hiçbir şey de yok! Ölüm belgesi tamamen yerinde.

– Biliyorum mösyö! Çocuğun öldüğü muhakkak... Fakat kız kardeşim şimdi serbest. Çocuğun babası da serbest. Acaba diyorum, mesela on yedi yaşında bir kız çocuğu bulup da onlara: "Bu sizin öldü sandığınız kızınızdır, desek ve kızı büyütmüş olan kadınla, muhterem noterin de bunu tasdik edeceklerini ilave etsek...

Jak Ferran dehşet içinde kalmış gibi birdenbire ayağa fırladı ve haykırdı:

– Bana ne cesaretle böyle bir şey teklif ediyorsunuz madam? Ölüm belgesini ortadan yok mu edeceğim? Ömrümde ilk defa böyle bir suç teklifi karşısında kalıyorum!

– Peki ama bunda bir suç yok ki mösyö. Ana ve baba çocuksuzdurlar. Bir çocuk bulunca hayata ve saadete kavuşacaklar. Bu yapılacak şey, iyilikten ibaret... Düşünsenize!

– Böyle bir teklif sahtekârlıktır madam! Sizin gibi kibar bir kadının bu çeşit bir şeye kalkışmış olmasına hem hayret hem de esef ederim.

– Mösyö!

– Yeter madam yeter! Ben böyle işlerde kibarlık mibarlık anlamam!

Sara, birdenbire iri siyah gözlerini notere dikti:

– Ret mi ediyorsunuz? dedi. Dikkat edin ama!

– Bir de beni tehdit ediyorsunuz ha?

– Tehdit ediyorum ya! Hem de boşuna tehdit etmediğimi anlamanız için söyleyeyim ki kız kardeşim filan yok. Çocuğun anası da benim...

Noter şaşalamıştı:

– Siz misiniz?

– Benim! Gayeme varmak için böyle bir hikâye uydurmuştum. Mademki razı olmuyorsunuz, şimdi maskemi de çıkarıyorum. Benimle mücadeleye kalkışıyorsunuz ama bu size pahalıya mal olur! Gerçi siz, namuskâr yok bilmem ne diye şöhret bulmuşsunuz ama ben, asıl bu nevi şöhretlerden çekinmek lazım geldiğini iyi bilenlerdenim.

– Bu konuşmayı artık bitirsek madam!

– Bitirmeden önce kararımı öğreniniz! Ben çocuğumun öldüğünü biliyorum. Fakat ne ehemmiyeti var? Bana şimdi yeni bir çocuk lazım. Sizinse şöhret ve servetiniz dolayısı ile o kadar çok düşmanınız var ki size herhangi bir kof sebepten bile hücum edecek olsam fena hâlde canınızı yakarım! Evladını arayan ve isteyen bir anneye çok taraftar bulunur.

– Bana evladınızı ölü göstermiş olmak suçunu mu yükleyeceksiniz? Böyle bir işte ne menfaatim olur ki?

– Ne mi menfaatiniz olur? Çocuğa yatırılan sermayeyi de müşterinizle paylaşmış olamaz mısınız? Bu yüzden çocuğu ortadan kaybetmiş olursunuz, mesele kalmaz.

– Kaybedeceğime öldürüversem daha emin olmaz mıydı?

Sara, birdenbire duraladı. Sonra:

– Sizin gibi namuslu bir adam da demek böyle şeyler düşünebilirmiş! dedi. Bana gayet mükemmel bir ipucu verdiniz. Size tekrar söylüyorum. Benimle mücadele size pahalıya mal olur. Düşmanlarımı amansızca ezerim. Dikkat ediniz, kabul ederseniz bu iadede sizin için hiçbir tehlike yok. Çocuğun sermayesine gelince, o paraları da istemiyorum. Üstelik mükâfatınızı da siz tayin edersiniz. Size, yarın öğle üstüne kadar düşünme zamanı veriyorum.

Jak Ferran, durumun tuhaflığına rağmen soğukkanlılığını muhafaza etmişti. Fakat kendisine yıllar içinde temin ettiği bugünkü şöhretinin, ufacık bir iftira ile sarsılabileceğini de bilmiyor değildi. Bu müthiş hücuma karşı koymak için düşünmeye ve zaman kazanmaya ihtiyacı vardı.

– Bana, yarın öğleye kadar mühlet verdiniz, dedi. Şimdi de ben size bu çılgın entrikadan vazgeçmek için öbür gün öğleye kadar mühlet veriyorum. Eğer o zamana kadar sizden, caydığınıza dair bir mektup almazsam, adaletin namuslu insanları nasıl koruduğunu öğrenirsiniz!

– Ha... Demek ki düşünmek için bir gün daha mühlet istiyorsunuz. Bu, yavaş yavaş yola geldiğinizi gösterir. Âlâ... Öbür gün bu saatte ya sulh imzalayacağız yahut da harp başlayacak. Fakat merhametsiz ve amansız bir harp... Haberiniz olsun da!

Ve Sara, çıkıp gitti.

O çıktıktan az sonra Tampl Sokağı'ndaki evin komutan diye tanıdığı Şarl Robert şık bir arabadan inerek dosdoğru noterin yanına girdi. Jak Ferran, yazıhanesine kendi eviymiş gibi giren bu delikanlıya sert sert dedi ki:

– Öğleden sonraları müşterilerimi kabul ediyorum. Benimle konuşacağınız varsa sabahları gelin!

Ziyaretçi bu sözleri hiç önemsemedi:

– Azizim evrak muhafızı, diye söze başladı. Siz buradaki dükkânı açarken ben size üç yüz elli bin frank sermaye vermiştim. Şimdiye kadar bunun gelirini düzenli olarak ödediniz. Fakat istediğim anda üç ay evvelinden haber vermek suretiyle bu parayı çekebileceğimi de bilirsiniz.

– Eh peki?

– Şimdi bir arazi satın alıyorum bu paraya ihtiyacım oldu. Tabii darılmazsınız?

– Neden darılacakmışım?

– Hayır, sonra, ne bileyim hakkınızda bazı kötü rivayetler de dolaşıyor. Fena işlere girişmişsiniz filan gibilerden...

– Ha... Demek ki artık paranızın bende emniyette olmadığı kanaatindesiniz! Öyleyse biraz durun!

Ve Jak Ferran, delikanlının bir cevap vermesine imkân bırakmadan yazıhanesinin küçük kapısından çıktı. O sırada odanın giriş kapısı çalındı. Baş kâtip:

– Efendim siyahlı bir madam geldi! diye kapıyı araladı. İşi çok aceleymiş de...

Şarl Robert:

– Mösyö Ferran şimdi gelecek, dedi.

Baş kâtip henüz kapıdan çekilmişti ki noter de elinde birtakım kâğıtlar olduğu hâlde gelmişti. Kağıtları delikanlıya uzattı:

– İşte, size üç yüz elli bin franklık hazine bonosu! dedi. Bir iki güne kadar faizi de hesap ederiz. Şimdi bana şu makbuzu imzalayın lütfen!

Şarl Robert biraz bozulmuştu:

– Canım ben de sizden hemencecik şüphe etmedim ya!

Diyecek olduysa da noter uzattığı makbuz defterini gösterdi:

– Kendimden iki defa şüphe ettirmem mösyö. İmzalayın şunu!

– Amma da inatçı imişsiniz ha!.. Sizi siyahlı bir madam bekliyormuş...

– Peki peki... Şimdi şu küçük merdivenden gidiniz!

Noterin, Şarl Robert'in arkasından küçük kapıyı kapatmasından az sonra baş kâtip odaya, baştan aşağıya siyah tüllere bürünmüş, yüzü görünmeyen bir kadını sokmuştu. Sara ile konuşmasından sonra Şarl Robert'in sözlerine bir kat daha sinirlenen Jak Ferran, âdeta sert bir tarzda sordu:

– Kimsiniz ve ne istiyorsunuz madam?

Kadın, biraz mahcup ve çekingen bir sesle:

– Mösyö, size bir sır verebilir miyim? diye sordu. Bana her türlü sır verilebir madam! Yalnız acele ediniz, işim çok... Kimsiniz?

– Kim olduğum, sizin için mühim değil mösyö. Biraz önce ahbaplarımdan ve akrabamdan bir zat, Mösyö Florestan Dö Sen-Remi buradan çıktı.

Noter, kadına daha dikkatli bakışlarla bakarak:

– Ya! dedi. Evet efendim?

– Mösyö Sen-Remi bana sizin gayet merhametsiz olduğunuzu söyledi mösyö.

– Ne yapalım madam, onun gibi sahtekârlara merhamet gerekmez! Eğer buraya beni ona acındırmak için ağlamaya

geldiyseniz, gayretinizin hem boş hem de yersiz olduğunu söyleyeyim. Sonra bu çeşit işler, namuslu kadınlara pek de yaraşmaz madam!

Bu sözler, kadının gururunu kamçılamıştı. Birdenbire dikildi, siyah tülünü arkaya atarak yüzünü açtı ve notere yukarıdan aşağıya, hükmederek bakarak:

– Ben Düşes Dö Lüsene'yim! dedi.

Kadinin bu hâli o kadar cazipti ki güzelliği kat kat artmıştı. Siyah saçları, parlak ela gözleri, ince, biçimli ve muntazam vücudu bir an noterin gözlerini aldı. Çirkin ve yaşlı noter bu güzelliğe hayran kalmıştı. Şimdi, Sen-Remi'ye karşı hissettiği kin, daha ziyade artmıştı. Bu kadın, o mendebur delikanlının sevgilisi olsun da neden kendisi böyle bir kadına sahip olamasın?

Düşes, aynı hükmeden ve mağrur tavrı ile:

– Mösyö noter, dedi. Mösyö Sen-Remi, ahbaplarımdandır. Bana içinde bulunduğu sıkıntıyı anlattı. Böyle işlerde insanın hükmü parasına geçer. Bu küçük işi halletmek için ne kadar para lazım?

Noter, bir an şaşkın ve içinde uyanan arzulara mağlup kalakaldı. Sonra:

– Yüz bin frank istiyorlar! dedi.

– Öyleyse bu yüz bini size ben vereceğim. O pis kâğıtları hemen Sen-Remi'ye gönderin!

– Paranın yarın öğleden evvel yatırılmış olması lazım. Aksi hâlde savcılığa müracaat edilecek madam.

– Pekâlâ, parayı siz verin. Ben size ödeyeyim. Ayrıca size de iyi bir ücret veririm. Noter olduğunuz için herhâlde yarına kadar yüz bin frank temin edebilirsiniz.

– İyi ama karşılık olarak ne gösteriyorsunuz madam?

– Paris'ten dört fersah ötede senede seksen bin lira getiren arazim bulunduğunu da size söylemem mi lazım? Bundan âlâ da karşılık olmaz sanırım?

– Güzel söylüyorsunuz ama zevcinizin onayı da lazım.

– Bu arazi, benim şahsi malımdır mösyö!

– Öyle ama ipotek işlerinde muhakkak zevcin rızası ister.

Jak Ferran aç gözleriyle kadının güzel yüzünü araştırıyor ve bu oda altında zorla saklanmak istenen sabırsızlığı seziyordu. Kadın için başka bir yerden para bulmaya imkân kalmamıştı. Bir gün önce elmaslarını karşılık göstererek kuyumcusundan mühim bir para almış ve Sen-Remi'nin başka borçlarını ödemişti. Vikontun masum olduğuna büyük bir itimadı vardı. Ama ne de olsa ona yardım etmek için kocasından izin de isteyemezdi. Nihayet notere:

– Canım madem ki sizde bu para var, dedi, benim verdiğim garanti kâfi değil mi? Siz ödeyin! Ben, şartınız ne olursa kabul etmeye raziyım.

Noter, garip bir eda ile sordu:

– Her türlü şartımı kabul edecek misiniz madam?

– Evet! Size kaç bin frank isterseniz veririm. Çünkü bu işte bana, sizden başka kimse yardım edemez mösyö! Bunu muhakkak yapın! Muhakkak!

Noterin nefesi, birdenbire sıklaşmıştı. Şakakları zonkluyor, kan beynine hücum eder gibi oluyordu. Ansızın yerinden kalkarak Düşes Dö Lüseney'e yaklaştı. Şaşırarak ayağa kalkan kadına, dik dik bakarak, gittikçe yanaştı ve titrek bir sesle:

– Sizin kadar güzel bir kadından para mı alınır? dedi. Hayır, bu parayı size ödünç veririm ama bir şartla... Bir tek şartla... Anlıyor musunuz?

Lakin sözünü bitiremedi. Kadın, adamın ne demek istediğini anlamış ve öyle berrak bir kahkaha salıvermişti ki Jak Ferran fena hâlde afallamıştı. Düşes, odada çın çın öten kahkahalarla bir müddet daha güldükten sonra siyah tülünü yüzüne örttü ve kapıdan çıkarken:

– İlahi mösyö! dedi. Size kalmaktansa bu hizmeti kocam Dük Dö Lüseney'den istemeyi tercih ederim.

Ve bir türlü gülmesini önleyemeyerek çıktı, gitti. Noter, bir an için yaptığı ihtiyatsızlığın kendisine bir tehlike getirip getiremeyeceğini düşündü. Hayır! Kadın bu hadiseden kimseye bahsedemezdi. Ederse, kendisini de lekelemiş olurdu. Bugün, bütün işleri aksi gitmişti. Kara düşüncelere dalmış bir hâlde koltuğunda otururken, birdenbire kapı açılarak Serafin göründü ve telaşla:

– Ah Ferran! dedi. Gördünüz mü başımıza gelenleri? Keşke onu sağ bırakmasaydık. Korkarım ki bu işe çok pişman olacağız. Şimdi kim geldi biliyor musunuz?

– Kim geldi?

– O tek gözlü kadın yok mu? Hani kız çocuğunu yanına verdirttiğimiz... Çocuğu benim verdiğimi bildiğini söyledi.

Noter, dehşet içinde mırıldandı:

– Nasıl olur? Nereden bilecek? Turnömin hâlâ kürekte...

– Ne bileyim? Biliyor işte! Fakat ben inkâr ettim. Edepsiz yalancı, diye bağırdım. Hâlbuki o kız şimdi büyümüş, koskoca olmuş. Tek gözlü karı, kızın nerede olduğunu da biliyormuş. Yarın bir daha geleceğini söyledi.

– Aman Allah'ım, bugün bütün dünya bizim aleyhimize mi ayaklandı? Şimdi bu karıyı nasıl susturacağız? Tekrar gelecek mi? Demek kızın nerede olduğunu da biliyormuş ha? İşte bak! Kontes Sara Mak-Gregor'un kızı sahiden sağmış demek ki? İyi ama ortada ölüm belgesi de var... Bir soruşturma açılırsa mahvoldum demektir. Öyleyse hemen Polidori'ye mektup yaz. Bu akşam dokuzda bana gelsin!

– Ne yapacaksınız? Kızı mı öldürteceksiniz?

– Hem ihtiyar karıyı hem de kızı...

– İkisi birden biraz fazla olmaz mı Ferran?

– Ben sana ne diyorsam onu yap! Hemen Polidori'ye yaz, dokuzda gelsin!

***

Aynı günün akşamı Rodolf, Mörf'e dedi ki:

– Baron Dö Gron hemen bu akşam adam göndersin. Sesili'nin altı günde Paris'te olması lazım!

– Ne yapacaksınız bu iblis karıyı Monsenyör?

– Ne mi yapacağım Mörf? Ne yapacağımı bir ay sonra noter Jak Ferran'a sorarsınız!

XVIII
KAZA

Hikâyemizde çok kere Gualöz adıyla tanıdığımız genç kızın Baykuş ve Mektep Hocası tarafından kaçırıldığı gün, saat gecenin onlarında çiftliğe bir atlı geldi. Mösyö Rodolf tarafından geldiğini ve Mari' nin birdenbire ortadan kayboluşunu merak etmemelerini söyleyerek, genç kızın Rodolf tarafından bir yere götürüldüğünü ilave etti. Bu atlı, Tomas Seyton'un adamıydı ve genç kızın kayboluşu üzerine derhâl Rodolf'a haber verilmesini önlemek için gönderilmişti. Kontes Sara, bu suretle Rodolf'un bu hadiseyi öğreneceği anı geciktirmek ve o arada noter Jak Ferran'ı çocuğun ölüm belgesini yok etmeye zorlayacağını umuyordu. Sara, bir taraftan da Kontes Darvil'i mahvetmek hususundaki gayretinin boşa çıkışına kızmış, yeni bir plan daha hazırlamıştı.

Marki Darvil'in karısını takip ederek Tampl Sokağı'ndaki eve gittiğinin ertesi günü, Tomas Seyton, kapıcı Madam Pipöle'yi sorguya çekti. Ne olup ne bittiyse hepsini öğrendi.

Bunun üzerine Sara, markiye hitaben ve karısı ile Rodolf'un seviştiklerini bildiren yeni bir mektup hazırladı:

"Geçen gün zevcenizi takip ettiğiniz vakit, oraya fakirlere yardım etmek için geldiğini bahane ettiler. Sizi aldattılar. Halbuki zevceniz o evin dördüncü katında Rodolf adıyla bir oda kiralamış olan çok muhterem bir şahsiyetin aşk randevusuna gidiyordu. Bunlardan şüphe ederseniz, Tampl Sokağı 17 numaraya orada dördüncü katta bu isimde birinin oturup oturmadığını sorunuz ve Rodolf adı altında tanınan zatı tarif ettiriniz. O zaman sözlerimin doğru olduğunu anlayacaksınız. Hâlâ harekete geçmezseniz, o takdirde sizin, prensin pek sıkı fıkı dostu olduğunuza ve bütün bunlara bile bile göz yumduğunuza hükmetmek lazım gelecek."

Bu mektup, Sara'nın noterle konuştuğu gün saat beşte postaya verilmişti. Aynı gün, Baron Dö Gron'a Sesili'yi derhal getirtmek emrini veren prens de konağından çıkarak Markiz Darvil'i ziyarete gitmişti.

O akşam sofradan kalkan Marki Darvil'le karısı Klemans Darvil, aralarındaki münasebetin alacağı şekil üzerinde konuşmuşlardı. Kadın kocasına, artık kendisi için bir kız kardeşten başka bir şey olamayacağını söylemişti. Adam, karısının bu kati kararı karşısında boynunu bükmekten başka bir çare bulamamıştı.

Tam bu esnada bir hademe, Gerolştayn Prensi'nin geldiğini haber vermiş, aynı zamanda Marki Darvil'e bir de mektup getirmişti. Marki, prensin yanında mektubu açıp okumanın kabalık olacağını düşünerek, hademeye bu mektubu sonra getirmesini tembih ederken Rodolf:

– Rica ederim okuyun! diye ise müdahale etti. Belki mühimdir.

Marki, mektubu açtı. Okuyunca yüzünün hatlarında hafif bir titreme ve gerilme belirdi. Lakin karısıyla prense hiçbir şey belli etmemekte başarılı oldu. Sonra Rodolf'a:

– Hakikaten aceleymiş! dedi. Müsaade ederseniz hemen gidip cevap vereyim!

Ve prensle Klemans'ı, baş başa bırakarak çekildi. Rodolf sordu:

– Zevcinizi üzgün ve dalgın görüyorum markiz.

Klemans Darvil kızararak önüne baktı:

– Kendisine yeni kararımı bildirdim. Artık onun için bir zevceden ziyade müşfik bir kız kardeş olacağımı söyledim. Buna razı olmak istemedi. Fakat kararımın katiliği karşısında boynunu bükmeye mecbur kaldı.

Rodolf, merhametli bir eda ile:

– Zavallı Darvil! dedi. Bu, onun bahtsızlığı... Hâlbuki ne dürüst ne temiz yürekli, sadık ve samimi bir insandır. Bilseniz sebebini öğrenmeden önce onu ez kederle ne kadar alakadar olmuştum. Ben kendisini çok severim. Size âşık olduğunu da bildiğim için çekeceği ıstırabı düşünerek daha ziyade acıyorum. Neyse, bunlar sizin aile meseleleriniz. Ben şimdi size geçen gün bahsettiğim iyiliği yaptığımı haber vermeye geldim. Tampl Sokağı'ndaki evde bir oda kiralarken öyle isabet etmişim ki...

Ve Rodolf kısa cümlelerle Morel ailesinin başına çöken bütün felaketleri, kendilerine nasıl yardım ettiğini anlattıktan sonra Buvar Ana'nın dükkânındaki küçük yazıhanenin gözünde bulduğu mektuptan bahsederek:

– Şimdi bu ana kıza yardım etmek lazım! dedi. Herhâlde fakir mahallelerdeki kiralık odalarda oturuyor olacaklar.

Baron Dö Gron'a emir verdim. Polis vasıtası ile araştıracak. Fakat bulduğum mektupta "Madam Dö Lüseney'e yazılacak..." diye bir de kayıt vardı. Acaba düşes, on yedi yaşlarında ve Kler adında bir kızı bulunan böyle bir felaketzede kadın tanıyor mu?

Markiz Darvil heyecanla atıldı:

– Kendisine sorarım. Hemen gidip sorsam mı dersiniz? Peki ama bu ana kız neden böyle düşmüş?

– Neden olacak, Jak Ferran adlı haydut bir noterin kötülüğü yüzünden...

– Jak Ferran mı dediniz? Fakat bu, üvey anamın ve kocamın noteridir. Gayet namuslu bir adam diye tanınmıştır.

– Maalesef sinsi bir hayduttan ibaret! Aksi hâlde bu ailenin son dayanağını da ellerinden alıp, onları aç biilaç ortada bırakmazdı. Fakat siz yine bu mesele hakkında kimseye bir şey söylemeyin!

– Vah biçareler... Şunlara hemen yardım etmenin bir çaresine baksak... Bilseniz prens, sizin bana göstermiş olduğunuz bu felaketzedelere ve zavallılara yardım yolu, beni o kadar heyecanlandırıyor ki, tarif edemem. Yalnız içimde bir merakım var. Nasıl oluyor da siz, bu işlerle uğraşıyorsunuz?

Rodolf, üzgün bir tebessümle güldü:

– Gayet basit! dedi. Kendim de hudutsuz ıstırap çektikten sonra acının ne demek olduğunu anladım. Arkadaş edindim, arkadaşımın sillesini yedim. Sevdim hem de gençliğimin ilk ve masum heyecanı ile sevdim, aldatıldım. Evlendim, karımdan aşk yerine ihanet gördüm. Baba oldum, kader bana babalığın bile acı tarafını tattırdı.

Klemans Darvil hayret içinde kalmıştı.

– Hâlbuki biz sizi mesut sanırdık! dedi. Peki ama benim bildiğime yöre grandüşesten çocuğunuz olmamıştı.

– Güzel söylüyorsunuz, fakat grandüşesle evlenmeden önce bir kız çocuğum vardı öldü.

– Annesi... annesi kimdi?

Prensin yüzü hiddet ve nefretle büzüldü:

– Onu hiç sormayın! O kadar hain, egoist bir kadındı ki zaman zaman kızımın ölmüş olmasını bahtiyarlık sayacağım geliyor. Aksi hâlde bu kadının elinde kim bilir ne olacaktı? Onun için sayın markiz, kendinizi dünyanın en bedbaht insanı sanmayınız. Zevcinizi sevmeseniz bile, onun namuslu, iyi kalpli ve her bakımdan takdire layık bir genç olduğunu biliniz. Ve yine biliniz ki ben bir yandan sizi himaye ederken, bir yandan da bu sadık çocukluk arkadaşımı her türlü tehlikeden korumaya çalışacağım.

Bu sözleri henüz söylemişti ki birdenbire küçük perdenin arkasından bir kapı açılmış, Marki Darvil, gözleri yaşlı ve sapsarı bir hâlde ortaya çıkmıştı. Prens de Klemans da hayret ettiler. Marki ise, prense yürüyerek elindeki kâğıdı uzattı:

– Bakınız prens! dedi. Az önce bu mektubu aldım. Temiz yüreklilikle size göstereceğime, bilâkis saklandım ve karımla konuştuklarınızı dinledim. Suçum o kadar büyük ki af dilemeye bile cesaretim yok.

Rodolf mektubu okuduktan sonra güldü ve iki elini samimiyetle markiye uzattı:

– Af dilemenize ihtiyaç da yok kardeşim, dedi. Böyle bir mektup herkesi çileden çıkarabilir. Biz, yine dost kalalım. Bakın, artık sırlarımıza da ortak oldunuz.

Marki Darvil, karısına döndü:

– Beni bu sefer de affedecek misiniz Klemans?

– Elbette!

Prens de atıldı:

– Sonra düşmanlarımız da çok acemi şeyler! Bize fenalık yapalım derken, birbirimizi daha iyi tanımamıza ve birbirimize daha çok yakınlaşmamıza sebep oldular.

Marki, Rodolf'u arabasına kadar götürüp selametledikten sonra karısını görmeden dairesine çekildi.

Genç adamın dimağında o kadar çok ve zıt düşünce vardı ki ne yapacağını ne düşüneceğini kendisi de bilmiyordu. Bir an, öyle kalakaldı. Sonra yazıhanesinin başına geçerek samimi arkadaşlarından birkaçına, ertesi sabah vereceği bir kahvaltı ziyafeti için altı davetiye yazarak uşağı Jozef'i çağırdı ve:

– Hemen bir atlı çıkarıp bunları adreslerine göndert! dedi. Yarın sabah güzel bir kahvaltı sofrası hazırlansın. Ayrıca karımın mücevhercisi de sabahleyin gelsin!

Uşak gittikten sonra marki, kollarını kavuşturarak bir müddet daha odada gezindi. Oturup bir takım kısa mektuplar daha yazdı ve nihayet yatağına uzanarak uyudu.

Ertesi sabah erkenden kalkan marki Darvil, hazırlanıp kendine çekidüzen vermeyi henüz bitiriyordu ki kapının zili çalınıyor ve davetlileri de teker teker geliyorlardı.

İlk önce Dük Dö Lüseney, yüksek sesle bağırıp kahkahalar atarak göründü. Arkasından Vikont Dö Sen-Remi gelince, Lüseney şaştı:

– Hani siz taşradaydınız ya!

– Bu sabah geldim. Gelince de mektubu alıp dosdoğru buraya yollandım. Sizin düello ne oldu dük?

– Ne olacak? İkimiz de hafif birer yara ile işi atlattık. Bahse bile değmez!

Öteki davetliler de gelmişlerdi ki uşak odaya girerek efendisine bir şeyler fısıldadı. Marki Darvil:

– Mösyöleri rahatsız etmiş olmazsam, karıma bir mücevher seçeceğim! dedi. Gelin Lüseney, bu bekârlar, böyle işlerden anlamazlar. Kocalığı biz biliriz.

Lüseney:

– Hem de daniskasını biliriz, dedi. Karım daha dün sabah benden yüz bin frank istedi. Bir ahbabına ödünç verecekmiş. Dünyada ahbaplar için ne yapılmaz ki değil mi Sen-Remi?

Dükün, bilmeyerek söylediği bu sözler, tam yerine isabet etmişti. Sen-Remi biraz kızardıysa da o anda içeri giren kuyumcu Mösyö Boduvan'ın başına toplandıkları için, bu bahis de kapanmış oldu. Mücevhercinin açtığı kutudaki kıymetli broşlara, iğnelere, küpelere ve gerdanlıklara bakıyorlardı. Parıl parıl yanan zümrütlü bilezikler, iri elmaslı küpeler ve daha binbir şekilli mücevherler, gençlerin elinde geziniyordu. Birbirlerine gösteriyor, alıyor, bakıyor, tekrar bırakıyorlardı. Bilhassa Vikont Sen-Remi elmaslara pek alaka göstermişti. Nihayet Marki Darvil gayet zengin bir gerdanlık beğendi:

– Bu kaça Boduvan? diye sordu.

Mücevherci, tezgâhtarlığa koyuldu:

– Sayın Mösyö Dö Marki, koleksiyonumun en nefis parçasını seçtiler. Elbette taşların berraklığına dikkat buyurmuşlardır. Markinin hatırları için bunu, kırk iki bin franga verebilirim!

Marki Darvil, hiç düşünmeden:

– Pekâlâ! dedi. Hemen gidin vekilharcım Duble'den parasını alın!

Kuyumcu, ortalıkta elden ele dolaşan elmasları, saymaya bile lüzum görmeden tekrar kutusuna atarak odadan çıktı.

Biraz sonra sofraya oturan altı arkadaş, yemeklerini büyük bir neşe içinde yediler. Yemekten sonra ev sahibi, arkadaşlarını koleksiyonlarını ve bu arada çok önem verdiği silah koleksiyonunu seyrettirmeye koyuldu.

Marki Darvil, koleksiyon levhasındaki tabancalardan birini alarak, tetiği kaldırmış, silahın mükemmelliğini gösteriyordu:

– Katiyen şaşmaz! diyordu. Denemesi bedava. Can sıkıntısından mustarip olanlar varsa...

Ve namluyu ağzının içine sokarak devam etti:

– İşte böyle yapılır. Sonra da tetiğe basılır.

Bu sözleri söylemesiyle beraber tetiğe basması bir olmuştu. Aynı anda silah müthiş bir gürültü ile patladı. Marki Darvil bir kurşunda beynini delmişti.

O anda oradakilerin içine düştükleri hayret ve dehşeti anlatmaya imkân yoktur. Ertesi günkü gazeteler, markinin ihtiyatsız bir hareket neticesi bir kazaya kurban gittiğini yazdılar.

Herkes de böyle zannetti. Bu suretle Marki Darvil, ölümünün sırrını da kendisiyle birlikte mezarına götürmüş oldu. Halbuki bu ölüm, pekâlâ evvelden düşünülmüş, ölçülmüş, biçilmiş bir şeydi. Marki, bu suretle çok sevdiği karısında da kocasının intihar ettiğine ve bu intiharın sebebine dair en ufak bir şüphe bile uyandırmamak istemiş ve bahtsız ömrüne son verirken, Klemans'ı yeni bir azaba daha sokmamayı düşünmüştü.

XIX
RİGOLET'İN KEDERİ

Bilhassa hırsız kadınların ve fahişelerin hapsedildikleri Sen Lazar Hapishanesi'ni, her gün birçok merhametli kadın ziyaret eder. Markiz Darvil de o sabah evinde cereyan etmekte olan müthiş faciadan tamamen habersiz, evvela Düşes Dö Lüseney'e uğramıştı. Ondan, noter Jak Ferran'ın haydutluğu neticesinde düşmüş kadınla kızı hakkında biraz malumat aldıktan sonra bu hapishaneyi ziyarete gitti. Burada kimlerle karşılaşacağını bilmiyordu. Sadece merhamete layık bir iki insan bulmak ümidiyle gitmişti. Nitekim hapishanenin kadın müfettişi Madam Arman, kendisini karşılayarak:

– Mahpuslarımız arasında yardıma ve acımaya layık kimselerin hangileri olduğunu ben size gösteririm, dedi. On altı yaşlarında genç bir mahpusumuz var ki onu önemle tavsiye etmek isterim.

Markiz Darvil sordu:

– Suçu neymiş de buraya göndermişler?

– Bu kızcağız, akşam zamanı Şanzelize'de gezmiş olmaktan suçlu. Malum ya bu çeşit kadınlara akşamları Şanzelize'de ve şehrin daha bazı yerlerinde gezinmek yasaktır. Orada görülürlerse derhal yakalanıp hapse atılırlar.

– Demek, bu kadını merhamete layık buluyorsunuz?

– Efendim, sessizliği ve melek yüzlülüğü çok cazip. Buraya getirildiği zaman sırtında temiz bir köylü elbisesi vardı. Nereden geldiğini, kimin nesi olduğunu çok sordum, sıkıştırdım ama hiçbir şey söylememekte ısrar etti. Vaktiyle Fev Sokağı'nda kötü bir evde çalışırmış. Hapishaneden çıktığı zaman asla oraya dönmeyeceğini söylüyor.

Klemans, hayret etti:

– Demek o hayattan bezmiş! Cidden ilgi değer bir şey...

– İşin garibi buradaki düşmüş kadınlar, kendisinden çekiniyor ve hiç sevmiyorlar. Burada Dişi Kurt lakabı ile anılır. Esmer güzeli, erkek tavırlı, yirmi yaşlarında bir kız vardı. Yemek esnasında bizim kız, ekmeğini arkadaşlarına vermek istemiş. "Kim ister?" diye sormuş. Önce Dişi Kurt atılmış: "Ben isterim!" demiş. Sonra da bir başka kız istemiş. O da tutmuş, ekmeğini ilk önce isteyene değil de ikinciye verince Dişi Kurt fena hâlde alınarak bıçağını çekip buna hücuma kalkmış. Zaten belalı bir kız olan Dişi Kurt'tan herkes çekindiği hâlde bu, göğsünü germiş: "Gel vur! Ama canımı çok yakmadan öldür!" deyince Dişi Kurt da bu cevaba şaşalamış. Vakanın bütün diğer şahitleri de ağlamaklı olmuşlar.

Markiz Darvil, son derecede üzülmüştü:

– Olunmayacak gibi de değil! dedi.

– Bu durum karşısında Dişi Kurt, bıçağını bırakarak Gualöz'ün yanına koşmuş ve "Sen cesursun! Seninle arkadaş olalım!" demiş. Bilir misiniz ki o zamandan beri hem Dişi Kurt üzerinde çok iyi tesirler yaptı hem de hapishanemizin birçok yola gelmez sakinlerini uslandırdı.

– Öteki merhamete layık kadın kim?

– Ah onu hiç sormayın! Tampl Sokağı'nda oturur, Morel adlı bir işçinin kızı Luiz!

Klemans hayret içinde baktı. Prens kendisine Morel ailesi hakkında birçok şey anlatmış olmakla beraber Luiz'in başına gelen felaketten bahsetmemişti. Madam Arman, izahatına devam ederek genç kızın felaketini anlatınca markiz fevkalade üzüldü.

– Bu kızların ikisini de serbest bıraktırmanın bir çaresini arayacağım! dedi.

– Şimdi isterseniz size evvela Gualöz'ü getireyim. Luiz Morel, hapishanenin başka bir kısmındadır. Oraya da haber göndeririz.

Madam Arman, mahpuslar arasından Gualöz'ü çağırtmaya gittiği vakit, genç kız yine Dişi Kurt'la konuşuyordu. Dişi Kurt:

– Ben artık buradan bıktım, diyordu. Çıkar çıkmaz hemen Marsiyal'in yanına gideceğim.

Gualöz sordu:

– Kim bu Marsiyal?

– Benim dostum. Hani ravajör adası var ya... Oradakilerin büyük oğlu. Kaçak balık tutar, kaçak av avlar. Ama başka bir fenalığı yoktur. Pek sevişiriz.

– Peki kaçak avlayacağına, bir ormana korucu yazılsa... Evlenseniz, daha iyi değil mi?

– Evlenip de ne olacak?

– Öyle deme! Çocuklarınız olur. Baş başa mesut bir ömür sürersiniz. Böyle, ikide bir hapse girmek sanki daha mı iyi?

– Bizim bir kere adımız çıkmış Gualöz. Bak kolumdaki şu dövmeyi görüyor musun? Damgalıyız, damgalı!

Kolunu açmış, alt kısmındaki dövmeyi gösteriyordu. Orada kırmızı bir kalbe yarı yarıya saplanmış bir mavi hançer resmi vardı ve altında şu yazılar yazılıydı:

Kahrolsun alçaklar!
Marsiyal
Bütün hayat için

Dişi Kurt sözüne devam ederek:

– Sevgilim Marsiyal bunu, kızgın iğnelerle vücuduma yazdığı vakit, ona layıktım, dedi. Sonra yapmadığım rezalet kalmadı. Marsiyal bunları bilse bana çok kızardı. Kendisi kötü işlere girmez. Bundan bir sene önce kaçak ayı işi için Rambuyye'ye gitmişti. Orada bir korucu ona ateş etmiş. O da onu yaralamış galiba... Tekrar buraya gönderdiler.

– Mademki kötü iş yapmaz diyorsun, demek ki namuslu adam! Dediğim gibi evlensenize... Birlikte bir orman koruculuğu alır, ormanlar içinde temiz havada rahat rahat yaşarsınız.

– Bizi kimse kabul eder mi? Dedim ya... adımız çıkmış...

– Eden bulur. Ben birini tanıyorum.

Dişi Kurt, bir an düşünceli kaldı. Bu imkânı hiç aklına getirmediği anlaşılıyordu. Şimdi Gualöz, ona birdenbire yeni ufuklar açmıştı.

– Neden bana bunu söyledin? dedi. Şimdi birdenbire kendimi ve hayatımı beğenmez oldum. Hem sen neden böylesin Gualöz? Neden bize benzemiyorsun?

Gualöz'ün cevap vermesine imkân kalmadan hapishane müfettişi Madam Arman, gelip kendisini alarak Markiz Darvil'in karşısına çıkardı. Orada genç kıza dedi ki:

– Bak Gualöz! Bu madam, Markiz Darvil' dir. Seninle alakadar olmak ve belki de seni bu hapishaneden kurtarmak istiyor.

Mari, Klemans Darvil'e mahcup bakışlarla baktı.

– Teşekkür ederim madam...

Müfettiş Madam Arman çıkmış, ikisini odada yalnız bırakmıştı. Markiz Darvil sordu:

– Kızım, sizi buraya getirdikleri vakit üstünüzde temiz köylü elbiseleri varmış. Fakat ne nereden geldiğinizi ne de kim olduğunuzu kimseye söylememişsiniz. Peki buradan çıkınca ne yapmak istiyorsunuz? İsterseniz ben hayatınızı namuskârane bir şekilde kazanmanız için size yardım ederim.

Genç kız, Markiz Klemans Darvil'in güzel yüzüne baktı:

– Bana karşı gösterdiğiniz alakaya çok minnettarım madam! dedi. Burada kim olduğumu ve nereden geldiğimi kimseye söylemedim. Söylesem de belki inanmayacaklardı. Fakat eğer siz, kimseye bir şey anlatmamayı vadederseniz, size söyleyebilirim.

– Söyle kızım! Sırrını, kendi sırrım imiş gibi muhafaza ederim.

Mari, bir an dalgın durdu. Sonra gözleri yaşararak:

– Ben, kimsesiz, düşmüş ve sefil olmuş bir biçareydim! dedi. Bir gün hayatımın büsbütün başka bir şekil alabileceği aklıma bile gelmezdi. Fakat bir akşam, birisi beni bir haydudun elinden kurtardı. Ondan sonra da o hayattan çıkararak, aldı, başka bir yere götürdü.

– Kimdi bu koruyucunuz kızım?

– Adı Rodolf'tu, madam.

Klemans Darvil, kıpkırmızı kesildi:

– Başka adı yok muydu kızım?

– Bilmiyorum madam... Beni gönderdiği çiftlikte herkes kendisini bu isim altında tanıyordu.

– Kaç yaşlarında vardı kızım?

– Gençti. Gayet güzel, melek gibi bir erkekti.

Klemans'in içine, birdenbire müthiş bir şüphe ve kıskançlık düşmüştü. Kontes Sara vaktiyle kendisine prensin, adi mahalleleri gezerek garip aşk maceraları yaşadığından bahsetmemiş miydi? Rodolf bu kadar güzel bir kızla neden alakadar olmuştu acaba? Gizliden gizliye prensi derin bir aşkla seven Klemans, bir an için karşısında bir rakip gördüğünü sandı. Fakat heyecanına çabuk hâkim olarak sordu:

– Peki, nasıl oluyor da koruyucunuz sizi böyle hapiste bırakıyor kızım?

Gualöz, bir an duraladı. Sonra:

– Verdiğim söz yüzünden burada kalıyorum, dedi.

Klemans, inanmaz bakışlarla baktı:

– Bunu anlayamadım. Mösyö Rodolf'un sizi yanlarına yerleştirdiği çiftçilerin yanından nasıl ayrıldığınızı bana söylemez misiniz?

Genç kız, hâlâ tereddüt ediyordu. Nihayet kararını vermiş gibi:

– Beni çiftliğe yerleştirdiklerinden beri üç ay geçmişti, dedi. Orada annem gibi sevdiğim bir kadının yanındaydım.

– Peki Mösyö Rodolf da sık sık çiftliğe gelir miydi?

– Hayır efendim. O üç ay içinde ancak üç defa geldi.

Klemans, bu sözleri duymaktan ileri gelen sevincini belli etmemek için çok zorluk çekti.

– Geldiği zaman sevinir miydiniz?

– Sevinmez olur muyum madam? Ona karşı şükran, hürmet, takdirkârlık besler, hatta biraz da ondan korkardım. Çünkü onunla başkaları arasında öyle büyük bir mesafe vardı ki...

– Neydi, kimdi?

– Bilemiyorum madam. Onun adını duyan en kötü insanların bile titreştiklerini bilirim. Ne diyordum? Evet, üç dört gün önce, bir akşam beni çiftlikten kaçırdılar ve bir arabaya attılar. Beni kaçıranlardan biri Baykuş adlı, tek gözlü bir cadıydı. Arabada: "Yanımda zaçyağı şişesi var. Şu Gualöz'ün yüzünü buruşturayım da güzelliği kalmasın!" dedi.

Klemans, dehşet içinde kalmıştı:

– Aman Yarabbi! Peki sizi bu akıbetten kim kurtardı?

– Bu kadının suç ortağı vardı. Ama bir adam. Kendisine Mektep Hocası derler. Hemen kadının kolunu büktü ve şişeyi yakaladığı gibi arabadan fırlattı. Benim kaçırılmama yardım ettiği hâlde sonradan bana bu iyiliği yaptı. Nihayet arabamız bir yere geldi. Galiba Sen-Denis kırlarına varmıştık. Orada bizi uzun boylu bir atlı bekliyordu. Baykuş'a sordu: "Yakaladınız mı?" Cadı karı: "Yakaladık!" dedi. Sonra da Mektep Hocası'nın beni korumuş olmasından duyduğu hiddetle ilave etti: "Eğer gebermesini istiyorsanız ondan kolay bir şey yok. Kendisi zaten kıskıvrak bağlı. Hemen yola yatırırız, arabayı üstünden geçiririz. Hurdahaş olur!

Klemans korkusundan titredi:

– Aman ne kanlı katil kadınmış!

– Öyledir madam! Baykuş müthiş bir hayduttur. Fakat uzun boylu adam, bana kötülük yapılmasını istemiyordu. Beni iki ay kadar kimseyi göremeyeceğim, kimseye mektup yazamayacağım bir yere kapatmalarını istiyordu. Baykuş hemen beni Şanzelize'de bir meyhane işleten Kızıl Kollu'ya götürmeyi akıl etti. Bu adamın meyhanesinde bir takım yeraltı mahzenleri vardı. Beni oraya kapatırlarsa kimsenin benden haberi bile olmazdı.

Klemans:

– Ne garip esrar! diye şaştı. O uzun boylu adam sizden ne istiyormuş?

– Bilemiyorum. Baykuş'a para verdiğini gördüm. Sonra Kızıl Kollu'nun yanından beni çıkaracağı zaman da yine para vereceğini vadetti ve beygirini dörtnala sürerek uzaklaştı. Araba yola koyulunca Baykuş'la Mektep Hocası atışmaya başladılar. Adam: "Bu kızı, Kızıl Kollu'nun mahzenlerine koyamayız, kışın o mahzenler ağzına kadar su

doludur! Kızı boğmak mı istiyorsun?" diyordu. Baykuş: "Evet!" dedi.

Klemans:

– Canım bu kadın sizden ne düşmanlık görmüştü de boyuna sizi öldürmek istiyordu? diye sordu.

– Bilmem ki madam, çocukluğumdan beri hep bana eza cefa çektirmekten hoşlanırdı. Fakat Mektep Hocası ondan bu cevabı alınca: "Öyle şey olmaz. Gualöz'ü Kızıl Kollu'nun yanına koymak istemiyorum." Dedi. Baykuş, hiddetinden deli gibi oldu ama, Mektep Hocası'ndan dayak yiyeceğini bildiği için sesini çıkaramadı. Ama haydut: "Şimdi arabayı Şanzelize'ye süreriz. Sen Kızıl Kollu'nun orada iner, herifi çağırırsın. Gualöz'ü alır, en yakındaki jandarmaya götürüp teslim eder. Yasak olduğu hâlde oralarda dolaştığını söyler. Böylece kızı hapse attırırız!" dedi. Baykuş bağırdı: "Tamam! Bizi hemen orada jandarmaya söylesin, yakalatsın, değil mi?" Mektep Hocası: "Hayır, onu yapamaz. Evvela bize söz verir. Zaten onu zaçyağından koruduğum için bana da minnettardır. Eğer söylemeye ve bizi ele vermeye kalkarsa, çiftliğe dönüp oraları baştan aşağıya yakacağımızı ve taş üstünde taş koymayacağımızı da gayet iyi bilir!" dedi. Ben de bunun üzerine hem yakayı Baykuş'un elinden kurtarmak hem de çiftliği ve orada bana o kadar iyilik yapmış olanları korumak için, kimseye bir şey söylemeyeceğime dair yemin ettim. Şanzelize'ye varınca, dediklerini yaptılar. Kızıl Kollu beni bir jandarmaya teslim etti ve böylece hapse atıldım.

Genç kız, hikâyesinin burasına gelince birdenbire Madam Arman içeri girerek:

– Sayın Markiz! dedi. Aşağıda sizi Dük Dö Lüseney bekliyor. Evinizden geliyormuş. Mühim ve acele bir söyleyeceği

varmış. Zevcesinden sizin burada olduğunuzu öğrenmiş ve hemen koşmuş.

Markiz Darvil, heyecanla ayağa fırladı:

– Aman Yarabbi! Sakın kızıma bir şey olmuş olmasın?

Ve müfettiş kadınla birlikte hızla odadan çıkarak aşağıya koştu.

***

Kapıcı Madam Pipöle, avluda kocasının elbiselerini fırçalarken, noter Jak Ferran'ın kâhyası Madam Serafin göründü. Kapıcı kadın, noterin başka kötülüklerini bilmezdi ama cimriliğinden ve zalimliğinden ötürü ne Jak Ferran'ı ne de kâhyasını severdi. Madam Serafin:

– Mösyö Bradamanti ne oldu? diye sordu. Dün akşam mektup göndermiştim. Ne cevap geldi ne de kendisi göründü. Buraya gelmek için de Mösyö Ferran'a yalan söylemeye mecbur oldum. Eğer benim bu şarlatanla konuştuğumu bilse, kıyametleri koparır.

Madam Pipöle:

– Bradamanti burada değil, dedi. Ancak akşam saat yedide sekizde gelecek.

– Öyleyse o saatlerde gelir kendisini görürüm. Evde de işim çok. Yine hizmetçisiz kaldık.

Kapıcı kadın manidar bir cevap verdi:

– Ya, biliyorum. Hizmetçiler, açlığa pek dayanamıyorlar, değil mi?

– Eğer bildiğiniz bir kız varsa bize gönderin Madam Pipöle. Yalnız Mösyö Ferran, bu seferkinin kimsesiz olmasını tercih ediyor. Ailesini görmeye gitmez, derdi olmaz, diye düşünüyor.

Kapıcı kadın bu sevimsiz mahluku başından savdı:

– Bakarız, bakarız! Bir çare araırız!

Ve Madam Serafin gidince de kendi kendine homurdandı:

– Ha... Anası babası olmasın da zavallıyı açlıktan gebertin değil mi? Lakin Bradamanti'yi de ne yapacakmış? Av köpeği gibi doktorun peşine düşmüş!

Tam bu esnada henüz Marki Darvil'in ansız ölümünden haberi bulunmayan Rodolf, avluya girmişti. Madam Pipöle'yi selamladı:

– Günaydın madam! Acaba Rigolet burada mı?

– Burada olmasın da nerede olsun evladım? Yine iğne kakalıyor tabii! Biliyor musunuz şimdi kim geldi? O cimri, mendebur noterin kâhyası bir suratsız karı var ya... O gelmiş, benden yeni bir hizmetçi istiyor.

Rodolf bu son sözü duyunca irkilmişti. Tam fırsatını bulmuştu. Notere, layık olduğu cezayı vermek için Sesili'yi kullanmak istemiyor muydu? Gerçi bu kadını önce noterin karşısına hizmetçi olarak çıkarmak niyetinde değildi ama, şimdi böyle bir fırsat varken durulur muydu?

– Öyleyse sizden bir ricam var Madam Pipöle! dedi. Benim bildiğim biçare bir kızcağız var. Yetim, kimsesiz bir kız. Henüz Paris'i de hiç bilmez. Acaba şu noterin yanına onu yerleştirsek mi?

– Aman ne yapıyorsunuz? Açlığından öldürürler vallahi!

– Canım hiç yoktan da iyidir ya! Beğenmezse sonradan çıkarırız. Sonra nasıl diyeyim? Aramızda kalsın...

Madam Pipöle:

– A... Elbette... Tabii aramızda kalır! diye atıldı.

Rodolf devam etti:

– Bu kızcağız Almanya'da bir yerde hizmetçiydi. Orada evin küçük oğlu ile mercimeği fırına vermişler, bir kabahat işlemişler. Siz Madam Serafin'e bundan bahsetmez, Sesili'nin -kızın adı Sesili'dir- akrabanız tarafından size tavsiye edildiğini söylersiniz. Artık, siz de kızı takdim ederseniz, tabii Jak Ferran onu havada kapar. Sizin gibi saygıya layık bir kadın...

Madam Pipöle mahcup mahcup kırıttı:

– Aman Mösyö Rodolf... Her zaman derim ya... Kiracıların şahısınız vesselam!

– Öyle ya efendim... Sizin gibi sözü sohbeti yerinde kibar bir insan, bir kız takdim ederse, artık ne denir? Hatta ne bileyim, akrabanız ve mesela yeğeniniz olduğunu söyler ve Jak Ferran'ın yanına kendi elceğizinizle çıkarırsınız... Madam Serafin'e öyle uzun boylu açılmazsınız. Sesili'nin yetim, genç ve güzel olduğunu söylersiniz. Üstelik buranın yabancısı olduğunu da ilave edersiniz, mesele kalmaz. Eğer bu işte başarılı olursanız size yüz frank var Madam Pipöle!

Tam bu esnada kapıcı odasının önünde bir kadın belirmişti. Rodolf odanın gerilerine doğru sinerken, Madam Pipöle de dışarıya fırladı:

– Kimi aradınız madam?

– Mösyö Bradamanti burada mı acaba diye soracaktım da...

Kurnaz kapıcı kadın, ziyaretçinin ismini öğrenmek için:

– İsminiz nedir efendim? diye sordu.

Ziyaretçi kadının duraladığını görünce de ilave etti:

– Herkes için burada olmaz da ondan soruyorum. Bana, kimin için burada olduğunu tembih eder.

– Adım Madam Dorbinyi!

– Madam Dorbinyi ha? Tamam... Buyurun çıkın yukarıya! Rodolf, bu ismi duyunca irkilmişti. Bu, Klemans Darvil'in üvey anasının adıydı. Prens hemen ilerleyerek kadına baktı. Tamamen Klemans'ın tarifine uygundu.

Kadın hızla merdivenlere gidince Madam Pipöle, Rodolf'a döndü:

– Kurnazlığımı gördünüz mü? diye sordu. Herifin hiçbir şey tembih ettiği yok. Birisinin adını öğrenmek istedim mi böyle planlar kurar ve öğrenirim de... Neden öyle durgunlaştınız Mösyö Rodolf?

– Bu kadın hiç şimdiye kadar Bradamanti'yi görmeye geldi miydi?

– Evet. Dün akşam gelmişti. Ve gider gitmez de Mösyö Bradamanti acele ile arkasından çıktı. Zannımca posta arabasında bir yer tutmaya gitti. Çünkü bu sabah bavulunu da posta bürosuna ben götürdüm. Zahir, küçük topaldan çekindiği için ona taşıtmadı.

– E, Bradamanti nereye gidiyormuş, biliyor musunuz?

– Alanson yolile Normandiya'ya!

Rodolf, Klemans Darvil'in babası Mösyö Dorbinyi'nin Normandiya' da Obyer'de oturduğunu bilirdi. Bradamanti'nin oraya gideceğini muhakkak addediyordu. Yine muhakkak olan bir şey varsa, melun herifin bu seyahati, kötü bir niyetle yaptığıydı.

Kapıcı kadın neşeli neşeli anlatmaya devam etti:

– Bradamanti, Madam Serafin'i görmek istemiyor. Ondan kaçıyor. Kendisinin bu akşam saat altıda yola çıkacağını ona söylemeyeyim diye sıkı sıkıya tembih etti. Yedide kadın gelince tabii kimseyi bulamayacak. O zaman kendisine sizin hizmetçi kızdan bahsederim işte... Neydi adı? Sese... Sise...

– Sesili!

– Öyle ya Sesili!

– Neyse ben şimdi Rigolet'in yanına çıkayım, kendisine söyleyeceklerim var.

Rodolf, üst katlara doğru merdivenlere tırmandıkça yukarıdan hiçbir şarkı sesi gelmeyişine hayret etti. Her zaman, Rigolet'in şarkıları, en alt kattan duyulurdu. Acaba ne olmuştu? Soluk soluğa dördüncü kata vardı ve kapısını vurarak Rigolet'in odasına girdi. Genç kız, renksiz, keyifsizdi. Rodolf meraklandı:

– Ne var komşum? Neden böyle keyfiniz kaçmış?

Rigolet, başını kederli kederli sallayarak masanın üstünde duran açık bir mektubu uzattı.

– Okuyun, bakın!

Prens, mektubu aldı, okudu:

Konsiyerjri Hapishanesi

Sayın Matmazel Rigolet,

Başıma gelen felaketi size nasıl anlatacağımı şaşırmış bir hâldeyim. Beni hırsızlık suçu ile hapse attılar. Başımdan geçenleri arlatayım da bakın: Birkaç zamandır Tampl Sokağı'nda oturmuyordum ama, Morel ailesinin çektiği sefaletleri, noterin yanında çalışan Luiz'den dinliyordum. Dün akşam geç vakte kadar yine noterlikte çalıştım. Bulunduğum odada hazırladığım evrakı koyduğumuz bir yazıhane vardı. Tam işimi bitirip de yazdıklarımı oraya koymak için çekmeceyi açtığım zaman bir de orada bulunan bir zarf gözüme çarptı. Üstünde Jerom Morel yazıyordu. Bunu görünce dayanamadım, zarfı açtım ve okudum. O zaman noter Jak Ferran'ın ertesi gün sabahleyin, zavallı Morel'i bin üç yüz franklık bir borç için tutuklatacağını ve bu borcun takma bir isim adına yazıldığını, aslında alacaklının bizim noter olduğunu öğrendim. Böyle bir vaziyette Morel ailesinin düşeceği sefalet gözlerimin önüne geldi. Aynı çekmecede açık bir kutu içinde iki bin altın frank duruyordu. Yaptığım işin kötülüğünü bile düşünmeden bunların içinden bin üç yüz frangını aldım, merdiven aralığına çıktığım sırada Luiz de tesadüfen geliyordu. Kendisine: "Yarın babanızı, bin üç yüz franklık borç için tutuklayacaklar. İşte para burada. Gidin kendisini kurtarın. Parayı benden aldığınızı söylemeyin. Meğerse Jak Ferran, zannettiğim gibi değil, çok kötü bir adammış!" dedim.

Görüyorsunuz ya Rigolet, niyetim iyi idi ama yaptığım iş kötüydü. Fakat epeydir biriktire biriktire bin beş yüz frank toplamıştım. Bir bankere yatırdığım bu paranın da vadesi gelmiş, ödenme zamanı gelmişti. Ertesi günü gidip paramı alabilirdim ama bankerin veznedarı daima işine geç

geliyordu. Hâlbuki o zamana kadar Morel tutuklanmış olacaktı. Bu sefer bin üç yüz franklık borca, birçok tutuklanma masrafları da binecekti. Bu itibarla çekmecedeki parayı almaktan ve ertesi günü noter farkına varmadan tekrar yerine koymaktan başka çare yoktu. Hâlbuki bu işte hata etmişim. Ertesi sabah param cebimde yazıhaneye geldiğim vakit noter beni hemen azarlamaya başlayarak kendisinden on beş bin franklık banknot ve ayrıca iki bin franklık altın çaldığımı iddia etti. Bin üç yüz frank aldımsa da yerine koymak üzere tekrar getirdiğimi söyledim. Fakat kimseyi inandıramadım. Bilmem siz inanacak mısınız? Yoksa Mösyö Ferran'ın dediği gibi siz de bin üç yüz frangı çalanın pekâlâ on yedi bin frangı da çalabileceğini mi söyleyeceksiniz?

Bununla birlikte sizin ne kadar iyi kalpli ve merhametli olduğunuzu bilirim. Benim de çok bedbaht olduğumu düşünerek bana acır ve inanırsınız.

Bu mektubu size tutukevinden yazıyorum. Sorguya çekildikten sonra Fors Hapishanesi'ne gönderilecekmişim. Burada mektup yazıp göndermek yasak ama, gardiyanla uyuşarak bu mektubu size göndertmeye başarılı oldum. Sizden son bir ricam var Rigolet. Bu zarfın içinde küçük bir anahtarla Sen-Denis bulvarında 11 numaradaki evimin kapıcısına yazılmış ufak bir kâğıt bulacaksınız. Kapıcım sizi odama götürür. Gönderdiğim anahtarla yazıhanemi lütfen açarsınız. Orada büyük bir zarf içinde birtakım kâğıtlar bulacaksınız. Bunlardan biri de size hitaben yazılmıştı. Okursanız sakın bana darılmayın. Diğerlerini de lütfen benim namıma saklayın. Eşyalarımı aldığım yer olan Tampl'deki Buvar Ana'ya satmanızı rica ederim. Ayrıca kapıcıya ufak bir bahşiş de verirsiniz. Sizi bu angaryalarla yorduğum için

beni affediniz ama ne yapayım ki dünyada kendisine başvurabileceğim, sizden başka kimsem yok.

Size arada bir yazmama da müsaade edeceğinizi umuyorum. Kimsesiz bir insan olduğum için arada bir bu mektuplarla derdimi dökersem hafiflerim diyorum.

Gerçi ben, masum olduğumu biliyorum, fakat bunu kime anlatabilirim ki... Mösyö Ferran herkesçe tanınmış, itibarlı bir insandır. Beni ezip mahvedeceğini muhakkak sayıyorum. Ne yapalım, kader böyleymiş Matmazel Rigolet! Beni herhâlde hakir görmüyorsunuz değil mi? Kim bilir, belki bir pazar günü ziyaretime de gelirsiniz.

Şimdi gardiyan geldi. Sorgu hâkimine çıkacakmışım. Mektubumu burada bitirmek mecburiyetinde kalıyorum. Allah'a ısmarladık Rigolet! Beni aşağı görmeyin... Sizden başka kimseden ümidim yok!

Fransova Jermen

"Not: Eğer bana cevap yazarsanız, Fors Hapishanesi'ne gönderin!"

Rodolf, mektuptan gözlerini kaldırınca sordu:

– Şimdi ne yapacaksınız komşu?

– Bir kere Jermen benden ne istiyorsa hepsini yapacağım. Elimde bu acele iş olmasaydı çoktan yola çıkacaktım ama yetiştiremedim ki... Gece çalıştım da biraz kolayladım. Yoksa hiç biteceği yoktu. Bugünlerde işleri biraz ihmal edeceğim galiba. Onun için dün geceden beri fazla çalışıp biraz işi ileri almayı düşündüm. Baksanıza Madam Morel de hapishaneye gidip Luiz'i ziyaret etmemi istiyor!

– Ben onu düşündüm. Cebimde bir ziyaret müsaadesi kâğıdı var.

– Bir tane de Jermen için bulsak!

– Buluruz ama hapishaneye gitmekten korkmayacak mısınız?

– Korkmak da ne demekmiş? Pazar günleri birlikte gezmeye çıktığımız vakit, Jermen beni istediğim yere götürüyordu. O zaman mesuttu. Şimdi kederde olduğu sırada onu yalnız bırakır mıyım? Jak Ferran gibi kötü bir adam, zavallıya hırsızlık iftirası atmış. Ben onun masum olduğunu biliyorum ya!

Rodolf, genç kızın bu basit fakat yüksek düşüncelerini alkışladı:

– Bravo komşum! Hem siz hiç merak etmeyin. Aramızda kalsın... Jermen'in çok nüfuzlu dostları var. Fakat kendisinin de onlardan haberi yok.

– Bilse kim bilir ne kadar sevinirdi?

– Sevinirdi ama çenesini tutmazdı. İş noterin kulağına giderdi. Herif de ihtiyat tedbirleri alırdı. Yakalanması güç olurdu. Luiz'in de dostları var. Ona gidince, bana söylediklerini kimseye söylememesi lazım geldiğini tembih edin. Ne demek istediğimi anlar. Sonra bir avukatın kendisini ziyaret ederek müdafaası ile meşgul olacağını da söyleyin. O avukattan hiçbir şey saklamasın. Ona her şeyi olduğu gibi anlatsın.

– Şimdi ben Jermen'in evine gideyim.

– Hava karardı. Ben de sizinle beraber gelsem iyi olur. Bir arabaya biner, Sen-Denis bulvarında ineriz.

– Ama evvela bu dikişi götüreceğim kadına uğramamız lazım.

– Uğrarız komşum...

Bindikleri araba, evvela Sent-Onore mahallesine yöneldi, Rigolet, dikiş işini, bırakacağı yere bıraktıktan sonra tekrar arabaya bindi. Sen-Denis bulvarında on bir numaralı evin önünde indiler. Prens isteseydi, Rigolet'i de vaktini hesaplayarak iş görmekten kurtarır, rahata kavuştururdu. Fakat şimdiye kadar yüksek huylara sahip bulunduğunu iyice anladığı bu kızın, kendisinin kim olduğunu tanımamasını ve bu ahbaplığın bir müddet daha böyle devam etmesini istiyordu.

Kapıcıya vaziyeti anlattıktan sonra adam onlara yolu gösterdi ve birlikte Jermen'in dördüncü kattaki odasına çıktılar. Bu, gayet basit döşenmiş bir bekâr odasıydı. Bir ufak karyola, bir yazıhane birkaç hasır iskemleden başka bir şey yoktu. Rigolet, kapıcının getirdiği lambayı, masaya koyarak yazıhaneye yaklaştı, açtı ve aradığı zarfı hemen buldu. Zarfın üstündeki yazıyı görünce:

– Bakın üstünde ne yazıyor! diye Rodolf a gösterdi.

Bu zarfın üstünde şu sözler yazılıydı:

"Ecelimle veya zorla öldüğüm takdirde bu yazıhaneyi açacak olan kimseden, bu zarftaki evrağı Tampl Sokağı 17 numarada oturan terzi Matmazel Rigolet'e götürmesini rica ederim."

Zarfın içinden birkaç zarf daha çıktı. Bunlardan birinin üstünde, Matmazel Rigolet'e yazısı vardı.

Genç kız zarfı açtı ve şu satırları okudu:

"Matmazel Rigolet, siz bu satırları okuduğunuz sırada ben artık yaşamıyorum. Eğer korktuğum gibi geçenlerde düştüğüm ve kurtulduğum şekilde bir tuzağa düşerek öldürülürsem, bu zarfta bulunan (Hayatım Hakkında Notlar) yazılarının, canilerimin bulunmasına yardımcı olmak ihtimali vardır..."

Rigolet birdenbire okumayı bırakarak:

– Aman ne acıklı şey! Dedi. Boşuna daima mahzun görünmezdi. Demek kafasında hep böyle şeyler kurarmış...

– Zavallı çocuk! Fakat emin olun ki bundan sonra hayat kendisine gülecektir. Bir kere suçsuz olduğu meydana çıksın... Ondan sonra yalnız kalmayacak. Dostlar bulacak. Bir kere siz varsınız. Sonra çocukluğundan beri ayrı kaldığı annesi var. Fakat bunları sakın kendisine söylemeyin!

Rigolet:

– Söylemem, merak etmeyin!

Dedikten sonra okumasına devam etti:

"Matmazel Rigolet, isterseniz o notlara bir bakın. O zaman benim, ömrümce bedbaht olmuş olduğumu göreceksiniz. Yalnız sizinle birlikte geçirdiğim anlar mesuttum. Size söylemeye hiçbir zaman cesaret edemediğim o anları (Yegâne Mesut Günlerim) adı altında başka bir yere yazdım. Hemen her akşam sizden ayrılırken, sizin için arkadaşlık olan duygunun, benim için aşk olmaya başladığını daha kuvvetle hissediyordum. Sizin az bir kazanç mukabilinde nasıl cesaretle hayat mücadelesine atıldığınızı görüyordum. Şimdi artık hiç değilse birazcık olsun kendinizi emniyet altına almanıza yardım edebileceğime o kadar seviniyorum ki..."

Genç kız mektubu bırakarak sordu:

– Acaba ne demek istiyor Mösyö Rodolf?

– Okuyun... Görürüz!

Rigolet okumaya devam etti:

"Gerçi size hediye etmek istediğim mütevazı şeyin hiçbir önem ifade etmediğini de bilmiyor değilim. Fakat ben de

fakirim. Bin zorlukla arttırabildiğim bin beş yüz frangım var. Bir bankere yatırdım. Bu zarfta bulacağınız vasiyetnamemle bu parayı da size hediye ediyorum. Bir dosttan, bir arkadaştan gelen bu küçük hediyeyi kabul etmenizi rica ederim."

Rigolet, gözlerinden yaşlar boşanarak mektubu prense uzattı:

– Aman artık okuyamayacağım Mösyö Rodolf! Bir de benim istikbalimi düşünmüş... Ne iyi kalpli çocukmuş meğerse...

Rodolf da heyecanla:

– Hakikaten pırlanta gibi delikanlıymış! dedi. Fakat üzülmeye değmez kızım. Allah'a şükür. Jermen ölmedi. Yalnız siz bu vesile ile sizi ne kadar sevmiş olduğunu anlayacaksınız.

– Hâlbuki bana da hiç belli etmedi.

Tam bu esnada dışarıdan odanın kapısına vurulmuştu. Rodolf:

– Kim o? diye seslendi.

Çatlak ve nezleli bir ses, aşağı tabakanın dili olduğunu hemen belli eden bir lehçe ile:

– Madam Matyö'yü görecektik... diye cevap verdi.

Bu garip ses, Rodolf'un kafasında eski bir hatıra uyandırır gibi oldu. Lambayı eline alarak kapıyı açınca, bodrum meyhanesi gedikli müşterilerinden biriyle burun buruna geldi. Tanımakta hiç zorluk çekmedi. Bu, Barbiyon'du. Mektep Hocası ile Baykuş'u, Bukeval Çiftliği'ne götüren arabanın sürücülüğünü yapmış olan Barbiyon. Fakat Şurinör'ün

galibini tanımamış olacak ki, Rodolf 'a karşılaşmaktan hiç hayret duymadı. Prens sordu:

– Ne istediniz?

– Bu mektubu Madam Matyö'ye verecektim...

– Burada oturmaz. Bakın su karşıki kapı...

Rodolf, taş yontucusu Morel'in bir iki defa bahsettiği bu ismi hatırlamıyordu. Fakat Barbiyon'un mektup getirdiği kadının kim olabileceğini merak ederek üstündeki levhada Madam Matyö yazılı karşıki kapı açılıncaya kadar bekledi. Barbiyon henüz kapıyı çalmıştı ki kanat açıldı. Elinde bir şamdan olduğu hâlde iriyarı bir kadın göründü.

– Siz Madam Matyö müsünüz?

– Benim, oğlum...

– Size bir mektup var. Cevap bekleyeceğim.

Ve Barbiyon, eve girmeye kalktıysa da kadın bir işaret yaparak kendisini durdurdu. Mektubu açıp okuduktan sonra:

– Pekâlâ, dersiniz oğlum. İstediği şeyi götürürü. Madama geçen seferki vakitte geleceğimi ve selamlarımı söylersiniz...

Rodolf tekrar odaya girince Barbiyon aşağıya indi. Caddede vahşi yüzlü bir adamla buluştu ve kimsenin anlayamadığı haydut diliyle:

– Gel kafaları çekelim Nikola! dedi. Moruk tuzağa giriyor. Baykuş'a gidecek. Marsiyal Ana da elmasları çalarken bize yardım eder. Sonra da karının leşini kayakla götürürüz.

– Öyleyse çabuk olalım. Anyer'e erken dönmem lazım. Ağabeyim Marsiyal şüphelenirse diye çekiniyorum.

Ve hızlı adımlarla Sen-Denis istikametine doğruldular.

Az sonra Rodolf'la Rigolet de hafif eşyaları toplayarak evden çıkmış, arabaya binip Tampl Sokağı'na gelmişlerdi. Arabanın kapısı açılırken Rodolf, evin önünde Mörf'ün beklemekte olduğunu gördü. Mühim bir şey olduğunu derhal anlayarak, Rigolet arabadaki eşyaları kucaklarken Mörf'e sordu:

– Ne var?

– Gayet kötü bir haber Monsenyör... Bu sabah Marki Darvil bir tabanca ile oynarken kendisini öldürmüş.

Rodolf bu haberi alınca dehşet içinde kalarak adeta bağırdı:

– Aman Yarabbi!

Bu sırada arabadan inmiş olan Rigolet de yanlarına yanaşmıştı. Rodolf, genç kıza:

– Bu akşam sizinle gelemeyeceğim kızım! dedi. Yarın size adresimi ve Jermen'i görebilmeniz için bir müsaade kâğıdı gönderirim. Şimdilik Allah'a ısmarladık!

Prensle Mörf, arabaya binince dosdoğru Plüme Sokağı'nda indiler. Rodolf'un ilk işi, Markiz Klemans Darvil'e aşağıdaki mektubu yazmak oldu:

Sayın Madam,

Şimdi sevgili arkadaşım markinin başına gelen felaketi haber aldım. Hayret ve kederimi size anlatamam. Bununla birlikte size mühim bazı şeyler haber vermeye de mecburum. Birkaç günden beri Paris'te bulunduğunu tahmin ettiğim üvey validenizin bu akşam Polidori'yi de peşine katarak Normandiya'ya hareket edeceklerini öğrendim.

Bunun, pederinizi bir tehlike tehdit ediyor demek olduğunu siz de tahmin edersiniz sanırım. Bugünkü felaketten sonra Paris'i alelacele terk etmiş olmanızı da herkes tabii bulacaktır. Bu itibarla hiç durmadan derhal Obyer'e hareket ediniz. Oraya üvey validenizden evvel varamazsanız bile, hiç değilse aynı zamanda varırsınız. Katiyen endişe etmeyiniz madam, yakından olduğu gibi uzaktan da sizi koruyorum. Üvey annenizin kötü planları suya düşecektir. Saygılarımla.

Rodolf

Markiz Darvil, bu mektubu aldıktan üç saat sonra prensin nasihatini dinleyerek kızı ile birlikte Normandiya'ya doğru yola çıkmıştı. Rodolf'un konağından giden bir posta arabası da aynı yolu takip ediyordu. Ne çare ki bu hadiselerin icap ettirdiği acele ve şaşkınlık esnasında Klemans, Sen-Lazar Hapishanesi'nde Gualöz'ü gördüğünü prense haber verememişti.

Okuyucularımız, bir gün önce Baykuş'un Madam Serafin'e gelerek, kadını tehdit ettiğini ve noter Jak Ferran'ın da hem Baykuş'un hem de zavallı Mari'nin vücudunu kaldırmak için süratle Bradamanti'ye haber gönderdiğini hatırlarlar. Halbuki Bradamanti şimdi eski ahbabı Madam Dorbinyi'nin işini daha kârlı görmüş olacak ki noteri bir tarafa bırakarak Normandiya'ya doğru yola çıkmış bulunuyordu. Madam Serafin birkaç defa Tampl Sokağı'na gidip de şarlatanı bulamayınca, tepesinde fırtına bulutları birikmeye başladığını hisseden noter Jak Ferran fena hâlde telaşlanmıştı. O gün Baykuş tekrar gelmiş ve tehditlerinin boş olmadığını ispat etmek için sözlerine, Gualöz'ün Sen-Lazar Hapishanesi'nde bulunduğunu da ilave etmişti. Tek

gözlü cadı, üç gün zarfında on bin frank almadığı takdirde hapisteki genç kıza, çocukluğunda kendisinin noter Jak Ferran'a emanet edilmiş olduğunu bildiren evrakı göndereceğini söylemişti. Notere gelince, âdeti olduğu üzere, şiddetle inkâr etti. Fakat hemen o gün, ahbapları sayesinde Gualöz'ün hakikaten Sen-Lazar Hapishanesi'nde bulunduğunu ve iyi huyu dolayısı ile bugünlerde serbest bırakılmasının muhtemel olduğunu öğrendi.

Bunun üzerine Jak Ferran, Bradamanti'den ümit kalmadığını da kestirerek, yeni ve canice bir plan tasarladı ve bu işi, şarlatan yerine, ravajör adasındaki Marsiyal ailesinin yardımı ile halletmeyi düşündü. Hemen ertesi sabah erkenden Madam Serafin'i Marsiyallere gönderdi.

XX
RAVAJÖR ADASI

Anlatacağımız hadise, noter Jak Ferran'ın Madam Serafin'i Marsiyalleri görmek için ravajör adasına gönderdiği günün akşamı vuku buldu.

Ravajör adası, Sen Nehri üzerinde Anyer köprüsü yakınlarında küçük bir adacıktır. Ceddi gibi idam edilerek ölmüş olan Marsiyal Baba, arkasında bir dulla, dört erkek ve iki kız çocuk bırakmıştı. Erkek evlatlarının ikincisi daha şimdiden müebbet küreğe mahkûm edilmişti. Bu kalabalık aileden adada üç oğul ve iki kız kalmıştı. Bunların biri en büyük oğluydu, ki yirmi beş yaşındaydı ve Dişi Kurt'un sevgilisi de buydu. İkinci oğul, yirmi yaşındaydı, üçüncüsü de henüz on ikisinde bulunuyordu. Kız çocuklardan biri on sekizinde ötekisi de dokuz yaşındaydı.

Marsiyallerin ceddi ravajördü. Ravajörlük, Sen Nehri'nin dibindeki kumları kazıyarak eleklerden geçirip, dereler vasıtası ile sürüklenip gelen veya kışın sokakların karları ile

birlikte nehre atılan maden tozlarını ve parçalarını meydana çıkarıp toplayarak satmaktan ibaretti. Bu işle uğraşanlar, tıpkı nehir yataklarındaki altın madenlerinde çalışanlar gibi kumları eler ve madenleri meydana çıkarırlar. Sen Nehri ravajörleri de bazen kıymetli mücevherler bulurlar ama, bu tamamen tesadüfe bağlı bir iştir.

O zamana kadar kimsenin oturmadığı bu adacıkta yerleşen Marsiyal Baba, ravajör olduğu için bu adaya ravajör adası denmişti. Ailenin oturmakta olduğu binanın kapısında şöyle bir levha asılıydı:

Ravajörler Meyhanesi
Âlâ şarap, âlâ balık yahnisi ve balık kızartmaları
(Gezinti için kayık kiralanır.)

Bu lanetli ailenin ceddi, görüldüğü gibi, asıl mesleğine bir sürü meslekler daha katmıştı. Anneleri eve bakardı. Büyük Marsiyal, hepsinin en uslu akıllısıydı. Zorbalıkla geçinir, para mukabilinde zayıfları, kuvvetlilere karşı himaye ederdi. Barbiyon'un müstakbel suç ortağı, ikinci oğul Nikola'ya gelince, resmi mesleği ravajörlüktü, aslında Sen Nehri'nin iki kıyısında tatlı su korsanlığı ile vakit geçirirdi. En küçükleri Fransova ise, kayıkla gezinmek isteyen meraklılara kürek çekerdi. Cinayet ve hırsızlık yüzünden müebbet küreğe mahkûm edilmiş olan oğulun adı Ambruvaz'dı. Ayva sarılığındaki renksiz yüzü sebebiyle kendisine Kalebas (Kabak) lakabı takılmış olan büyük kız, mutfak işlerinde ve müşterilere hizmette anasına yardım eder; kız kardeşi dokuz yaşındaki Amandin'e gelince, o da gücü yettiği kadar ev işleriyle uğraşırdı.

Bu gece, dışarısı karanlık ve soğuktu. Dul Marsiyal, mutfakta, etrafına üç çocuğunu toplamış, ocağın başına oturmuştu. Uzun boylu ve zayıf olan bu kadın, kırk beş yaşlarında kadar görünüyordu. Siyahlar giyinmişti ve iki kızı gibi o da dikiş dikiyordu. Büyük kız da anası gibi kuru ve zalim yüzlü idi. Küçük oğlan, Fransova, bir iskemle üstüne çökmüş, Sen Nehri'nde kullanılması şiddetle yasak olan bir nevi balık ağını tamir ediyordu. Küçük kız Amandin de çalınmış çamaşırların markalarını sökmekle meşguldü.

İki küçük, sık sık birbirlerine bakıyor, anaları ile ablalarından fevkalade korktuklarını hâllerinden belli ediyorlardı. Birbirlerine yaptıkları işaretlerden, büyük ağabeyi beklemekte oldukları anlaşılıyordu. Zaten burada mutfakta oturan dört kişiye bakıp da kimlerin kurban, kimlerin zalim olduğunu anlamamak mümkün değildi.

Uzun bir zaman sessiz geçti. Sonra büyük kız Kalebas, anasına söylendi:

– Nikola hâlâ gelmedi. Sakın bu sabah gelen ve Bradamanti tarafından gelecek bir adamla buluşacağını söyleyen kadın, ağabeyime kötü bir oyun oynamış olmasın?

Ana, omuzlarını kaldırarak mühimsemez davrandı. Kız, tekrar söylendi:

– Sen tehlike yok diyorsun galiba. Belki de haklısındır anne! Zaten mühim bir iş yapacağı da yoktu. Gelip Nikola'ya Bradamanti parolasını verecekti. Bunda bir tehlike yok. Belki de yolda dün nasıl bu çamaşırları çaldıysa, çalacak bir şey daha bulmuştur.

Anası cevap vermeyince Kalebas sustu. Az sonra yine söze başladı:

– Doktor Mösyö Grifon'un evinde şimdi ihtiyar bir adam oturuyor anne. Hani şu alçı ocağının karşısında nehrin kenarındaki evde. Adam fakir gibi görünüyor ama dün postanede çantasını açmıştı. Baktım, içi altın doluydu.

Kadın, altın lafından canlanmış görünmüştü:

– Postanede mi?

– Evet... Orada memurlara soruyordu: "Anjer'den Kont Dö Sen-Remi'ye mektup geldi mi?" diyordu da gelmişti galiba. Parasını verirken gördüm. Ah anne, şu mendebur Amandin, bir türlü işimize yaramıyor ki... Yarasaydı, herifin evinin etrafına gönderir, bir kolaçan ettirirdik. Fırsatını bulunca soyardık. Hâlbuki dün, bir dükkâna girdik... O kadar söyledim, yine herifin çekmecesindeki parayı çalamadı. İşe yarasaydı, şu ihtiyarın altınlarını da bir güzel aşırmak, işten bile değildi. (Ve kardeşine dönerek yüzüne tükürür gibi söylendi.) Pis mendebur! Sen hâlâ Marsiyal'in sözünü dinle de hiçbir işimize yarama! Yediğin içtiğin yüzüne, gözüne dursun inşallah!

Küçük kız boynunu bükmüş susuyordu. Anlaşılan Kalebas'a göre, adam olmak demek, hırsızlık yapmak demekti... Abla Hanım daha atıp tutacaktı ama vakit kalmadı. Dışarıda bir takım köpek havlamaları duyulmuştu.

– Bak anne, köpekler havlıyor. Ya Marsiyal geldi yahut da Nikola!

Marsiyal lafını duyan iki küçüğün gözleri parlamıştı. Hep birlikte bakışlarını kapıya diktiler. Fakat kapının açıldığını ve içeriye Nikola'nın girdiğini gören çocukların yüzleri buruştu. Nikola, mavi gömleği üstüne kolsuz bir yün yelek giymişti. Kapıdan girer girmez, omzunda zorlukla taşıdığı ağır bir bakır külçesini yere fırlattı. Sonra nezleli ve çatlak bir sesle:

– Günaydın anne! diye bağırdı. Kayıkta daha üç tane böyle külçe var. Ayrıca bir paket giysiyle içinde ne dolu olduğunu bilmediğim bir sandık da var. Açıp bakmadım doğrusu...

Marsiyal Ana sesini çıkarmadan bakarken Kalebas sordu:

– Peki, Billi rıhtımında buluşacağın adam ne oldu?

Nikola, cevap yerine elini cebine daldırarak bir sürü para şıkırdattı. Kalebas:

– Hepsini o mu verdi? diye sordu.

– Hayır... Şimdilik iki yüz frank verdi. İş bittikten sonra da sekiz yüz frank verecek. Neyse, şimdi evvela yükleri içeri getirelim de sonra konuşuruz. Marsiyal burada mı?

– Hayır! Daha gelmedi!

– Daha iyi... Onu hesaba katmadan paylaşırız. Bilmezse daha hoş olur.

Kalebas, acı bir eda ile söylendi:

– Ondan ödün patlıyor...

– Benim mi? Bizi ele verecek diye korkuyorum be! Nesinden korkacağım? Bıçağım keskin...

– O burada yokken ötüyorsun ama geldiği zaman sesin kısılıveriyor.

Nikola bu sözlere cevap vermedi. Annesine gelince, yüzü biraz gülmüştü. Nikola'yı, büyük kızından fazla seviyordu ama Tulon'da kürekteki oğlu kadar sevmiyordu. Çünkü bu ananın sevgisi, evlatlarının caniliği nispetinde artardı. Çocuklar, hep birlikte Nikola'nın aşırdığını içeri taşımak için çıktılar. Kadın da akşam sofrasını hazırlamaya

başladı. Masaya şarap, yemek, tabak koydu. Nihayet kapı açıldı. Omuzlarına aldığı iki bakır külçesi altında ezilen Fransova, çalınmış elbise tomarı altında kaybolan Amandin ve nihayet Kalebas'la birlikte sandığı taşıyan Nikola içeri girdiler. Delikanlı hemen sandığı kırdı. İçinden kadınlara yarayacak renk renk bezler çıktı. Kalebas'la Nikola, bu bez toplarının bazılarını çözdüler. Delikanlı:

– Bunları, Tampl Sokağı'ndaki karıya satarız, dedi. Bakır külçelerini de Sent-Onore'deki Biku Baba'ya okuturum.

Kalebas söylendi:

– Büret Ana bu kumaşlara hiç değilse beş yüz frank verir.

Nikola bu sırada renkli bir bezden iki parça yırtarak iki çocuğa fırlattı:

– Alın! Kravat, eşarp filan yaparsınız...

Çocuklar, cicili bicili bezleri sevinçle kapışırlarken büyük abla soruyordu:

– Nasıl? Marsiyal şimdiye kadar size hiç böyle hediyeler verdi mi?

– Vermedi.

– Tabii vermedi ya! Bunları yarın boynunuza takarsanız, mahallenin bütün çocukları kıskançlıklarından deli olur.

Kardeşlerinin ahlakını bozmak için başvurmadığı çare kalmıyordu. Nitekim Fransova, hediye aldığı renkli bezi, boynuna yakıştırmaya uğraşarak söylendi:

– Öyleyse hemen yarın takarım.

– Haydi şimdi odanıza çıkın bakalım! Feneri de alın ama yatmadan önce söndürün!

Nikola da seslendi:

– Eğer Marsiyal'e bakırlardan, sandıktan filan bahsedersiniz, dayaktan canınızı çıkarırım!

İki çocuk yukarıya çıkınca, Nikola ile kız kardeşi, ortada çalınmış mal namına ne varsa hepsini, teker teker, ocağın yakınındaki bodruma attılar. Bu iş de bitince Nikola:

– Anne! diye seslendi. Bana şarap ver! Rakı ver! Sen de yemek getir Kalebas! Marsiyal gelince artığımızı yesin. Şimdi Billi rıhtımındaki herifi anlatayım size...

Cebindeki paraları şıkırdatarak masaya oturdu. Kız kardeşi şarabı ve yemeği getirdi. Marsiyal Ana da oğlunun soluna ve kızının sağına, ikisinin arasına oturunca, delikanlı belinden bıçağını çekip ekmekten bir iki dilim kestikten sonra anlatmaya başladı:

– Tam Şayyo askeri fırınının saati yediyi çalarken kayığımı bağlayıp rıhtıma çıktım. Biraz gezindim gezinmedim, öteden doğru şapkası yüzüne inik, yakası kalkık bir adam yaklaştı. Yanıma gelince öksürdü, tıksırdı.

Nikola, bu adamın noter Jak Ferran olduğunu, tabii bilemezdi. Zaten noterin de her ihtimale karşı tanınmamak için yüzünü iyice saklamayı ihmal etmediği görülüyordu. Nikola hikâyesine devam ederek dedi ki:

– Yanımdan geçerken Bradamanti dedi... Ben de sabahleyin kadının tembihlediği gibi ravajör dedim. Bunun üzerine adam durdu ve bana sordu: "Adın Marsiyal mi?" Evet, dedim. "Para kazanmak istiyor musun?" Hem de çok kazanmak istiyorum, dedim. "Kayığın var mı?" Dört tane kayığımız var. "Öyleyse yapılacak şey şu... Korkmazsın ya?" Neden korkacakmışım? dedim. "Canım, birini kazara boğulurken görsen korkar mısın diye soruyorum. Yalnız bu kazaya biraz da yardım etmek lazım. Anladın mı?" Ha, dedim, sanki

tesadüfen boğuluyormuş gibi birini yoluna koyacağım değil mi? Tam benim işim... Ama biraz pahalı kaçar. "İki kişiye ne istersin?" dedi. Adam başına beş yüz frank isterim, dedim. "Hepsi bin frank eder, pekâlâ kabul!" dedi. Ama parayı peşin isterim, dedim. "İki yüz frank peşin, öbür gün akşamına da geriye kalan sekiz yüz frangı alırsın!" dedi. Peki ama benim iki kişiyi suyun dibine dönderdiğimi ne bileceksiniz? dedim. "Ben bilirim! Sen şimdi al şu iki yüz frangını da dinle!" dedi ve anlattı: "Bu sabah size gelen ihtiyar kadını tanıyorsun değil mi? Yarın veya en geç öbür gün bu kadının, yanında sarışın bir kız olduğu hâlde saat öğle üstü dört sularında nehrin sahilinde ve sizin adanın tam karşısında sana işaret ettiğini göreceksin!" Evet göreceğim. Sonra ne olacak? "Sizin kayıkların dibi düzdür değil mi?" Dümdüzdür! "Güzel... Kayıklardan birinin dibine önceden koca bir delik açacaksın, sonra bu deliği iğretiden kapayacaksın. Bu kadınla o kızı kayığına aldıktan sonra nehrin ortasında bir kolayını bulup deliği açmalısın ve dakikasında da kayık suyun dibini boylamalı! Fakat yola çıkarken iki kayıkla beraber çıkarsan, sen tam zamanında kapağı sağlam kayığa atıverirsin." Bu işe aklım ermişti. Peki ihtiyar kadın bundan şüphelenmez mi? diye sordum. "Kayığa binerken sana, tam zamanında kendisine işaret etmeni ve onu da öteki kayığa geçirmeni söyleyecektir. Sen de ha ha olur, tabii... diyeceksin. O kendisinin kurtulacağını sanarak kayığa binecek, anlıyor musun?" Anladım, dedim ve ayrıldık. Ondan sonra da kayığa bindim. Yoldan geçerken bir mavnadan da bakırlarla sandığı aşırdım geldim.

Nikola'nın anlattığından da belli olduğu gibi, Jak Ferran yalnız Gualöz'ü değil on dört yıllık suç ortağı Madam Serafin'i de ortadan kaldırmayı aklına koymuştu. Böylece ne zamandır kendi kendine şikâyet ettiği suç ortaklarından birini başından atmış olacaktı. Ötekine, Bradamanti'ye

gelince, elbette bir gün onun da çaresini bulacağını ve hesabını göreceğini düşünüyordu.

Marsiyal Ana ile kızı, Nikola'nın anlattıklarını dinlerlerken, delikanlı da boyuna kafayı çekmişti. Gittikçe coşarak söylenmesine devam etti:

– İş bu kadarla da kalmadı, Baykuş ve Barbiyon'la başka bir işe de giriştik. Eğer başarılı olursak bir elmas komisyoncusunu soyacağız. Bu komisyoncu bir kadın... Bazen torbasında elli bin franklık mücevher oluyor.

Ana kız, takdir ve hayranlık içinde:

– Elli bin frank mı? diye bağrıştılar.

– Elbette... Hem de iş oldu gibi bir şey... Şu Kızıl Kollu yok mu, çok akıllı adam vesselam. Allem etti kallem etti, kadının itimadını kazandıktan başka, kendisinden dört yüz franklık da elmas satın aldı.

Marsiyal Ana, Kızıl Kollu'nun adını duyunca yüzünü ekşitti:

– Benim ona güvenim yok. Monmartr Sokağı meselesinden sonra ağabeyin Ambruvaz, Tulon'u boyladı, hâlbuki Kızıl Kollu serbest bırakıldı.

– Aleyhinde delil bulamadılar... Herif kurnaz da ondan!

– Orasını bilmem. Billi rıhtımı meselesi, iki kadının suya dalması, benim daha hoşuma gidiyor ama, Allah'tan Marsiyal şüphelenip de bu işi de bozmaya kalkmasa...

Nikola, yarı sarhoş bir hâlde bıçağını şiddetle masaya saplayarak bağırdı:

– Allah belasını versin! Bu keratadan yakamızı kurtaramayacak mıyız?

Kalebas:

– Zaten bugün anneme de söyledim ya! dedi. Artık ondan bıktık. O burada oldukça çocukları da yola getirmemize imkân yok!

Nikola söylendi:

– Bir gün bizi ele vermezse, nah işte, ben de buradayım! (Ve anasına manalı manalı baktı.) Eğer sen razı olsaydın bu işi çoktan hallederdik ya...

Kadın:

– Başka yollar da var! dedi.

Ve ilave etti:

– O yarın bu adayı bırakıp gider... Bak görürsünüz!

Nikola ile Kalebas, birlikte sordular:

– Nasıl gider?

– Birazdan gelecek ya... Kavga çıkarın. Ama adamakıllı, şöyle sert bir kavga... Şimdiye kadar hiç yapmadığınız gibi bir kavga olsun. Yalnız bıçak oyunu, kan istemem! Adamakıllı bir dayak yesin fakat yaralanmasın.

– Sonra?

– Sonra oturur, kavga ederiz...

– Ya yine gitmezse?

– O zaman başka çare bulurum. Ya yarın ya öbür gün, bir gün onu buradan defederim.

Tam bu sırada kapı açıldı, Marsiyal içeri giriverdi.

Dışarıda gittikçe sertleşen rüzgâr, köpeklerin bağırtısını, içeridekilere duyurmamış olacaktı.

Marsiyal, ailesinin kendi hakkındaki kötü düşüncelerinden habersiz, yavaş yavaş mutfağa girdi. Birlikte giren köpeği Miro, ötekilerin kendisini sevmediklerini tecrübe ile bildiği için, kapının dibinde kalmıştı. Marsiyal'e gelince, güçlü kuvvetli, orta boylu, kızıl saçlı bir adamdı. Girer girmez ilk sözü:

– Çocuklar nerede? oldu.

Kalebas:

– Cehennemin dibinde! dedi.

Kadın da aksi aksi söylendi:

– Yattılar!

Nikola da ağabeyinin güçlü kuvvetli hâli karşısında cesaretlenmek için şarap bardağını dibine kadar boşalttıktan sonra ters ters bağırdı:

– Sana ne?

– Sordum... Yemek yerken yanımda olurlarsa daha hoşuma gidiyor.

– Bizim de hiç hoşumuza gitmiyorlar. Onun için yatmaya gönderdik. İstersen sen de çık yat!

Marsiyal, şaşmış gibi dik dik kardeşine baktı. Sonra kavga etmeye tenezzül etmez bir hâlle bir parça ekmek, biraz da et kesti, yemeye başladı. Nikola, ağabeyinin sükûnetine daha beter kızmıştı. Çileden çıkarmak için olacak, kalktı Miro'ya bir tekme atarak hayvanı bar bar bağırttı. Marsiyal, hiddetinden kıpkırmızı kesildi. Elindeki bıçağı sıktı. Masaya şiddetle vurdu. Fakat yavaşça köpeğini çağırdı:

– Gel Miro!

Sonra bardağa şarap doldurarak içti. Annesinin ve kız kardeşinin bakışlarından cesaret alan Nikola ise, bir sopa

kaparak hayvana kıyasıya yapıştırdı. Marsiyal'e gelince, kendisini zıvanadan çıkarmak istediklerini anlamış olacaktı ki daha beter sakinleşti. Gidip mutfağın kapısını açarak köpeği dışarıya çıkardıktan sonra geldi, yerine oturdu. Ortada bir an derin bir sessizlik hâkim oldu. Sonra Marsiyal Ana, kızına emir verdi:

– Şu şarabı kaldır Kalebas!

Marsiyal:

– Hele durun daha yemeğimi bitirmedim! dedi.

Bu sefer, kadın ilerledi, şişeyi aldı:

– Bitir, bitirme!

– Ha, öyle mi? Pekâlâ!

Ve Marsiyal bardağına su doldurarak dikti. Ağabeyinin bu sükûneti, Nikola'nın kinini arttırıyordu. Birden aklına bir kurnazlık gelmiş gibi:

– Böyle boyun eğmekle iyi ediyorsun Marsiyal, dedi. Bak, köpeğe ses çıkarmadın. Yarın öbür gün sevgilin Dişi Kurt'u da böyle kovacağız. Ona da ses çıkarma!

Kalebas, ağabeyinin nereye varmak istediğini hemen kavramıştı. Atıldı:

– Hele o Dişi Kurt hapisten çıkınca buralarda hiç gözükmesin!

Nikola ilave etti:

– Eğer gelirse, sırtına bir tekme atıp Sen sularına daldırmazsam adam değilim!

Marsiyal, tahammülünün son haddine varmıştı. Alnının damarları şişti. Bununla birlikte kendine hâkim oldu ve Nikola'ya:

– Dikkat et! dedi. Kavgaya kaşık tutuyorsun ama sonu kötü olur...

Öteden Kalebas atıldı:

– Ya ben Dişi Kurt'tan bahsetmek istiyorsam...

– Ağzının ortalık yerine iki şamar yersin, susarsın!

Bu sefer de Marsiyal Ana sordu:

– Ben de onun hakkında laf söylersem beni de döver misin?

– Hayır! Kim bahsederse etsin, sopayı Nikola yer! Şimdi isterseniz çenenizi açın bakalım!

Nikola, bu sözü duyunca hiddetten kudurmuştu:

– Ne? Sen beni mi döveceksin? Döv bakalım! Haydi ya!

Ve bıçağını kaldırdığı gibi ayaklanmıştı. Annesi ise müdahale etmeye kalkarak, bıçağı elinden almaya savaştıysa da Nikola, kadını bir tarafa ittikten sonra Marsiyal'e hücum etti. Aynı zamanda Kalebas da koca bir balta yakalamış büyük ağabeyine koşuyordu. Fakat Marsiyal, bu iki hücumu da eve geldiği sırada duvara dayadığı kalın bastonu ile karşıladı. Ağır sopanın bir inişiyle Nikola'nın elindeki bıçak fırladı. Sarhoş delikanlı, sağ kolunu sol eliyle tuttu:

– Haydut! diye köpürdü. Kolumu kırdın!

Yere düşen bıçağa bir tekme atarak dolabın altına fırlatan Marsiyal:

– Saldırmasaydın! dedi.

Sonra kardeşinin can acısı ile meşgul oluşundan istifade ederek kendisini ensesinden yakaladığı gibi ocağın yanında bodrumdan içeriye fırlatıp kapıyı da üstüne kapattı.

Sonra kız kardeşini de iki omuzundan tuttu. Debelenmesine rağmen mutfağa bitişik küçük odaya tıkınca, anasına döndü:

– Şimdi seninle baş başa kaldık Valide Hanım! dedi. Söyle bakalım derdin nedir?

Kadın, yüzünü daha beter korkunçlaştıran bir hiddet ve kin içinde bağırdı:

– Derdim mi nedir? Senin gibi alçak, ödlek evlat istemiyorum anladın mı? Senin baban, büyükbaban şerefleriyle darağacında öldüler. Kardeşin de onlara layık olduğunu göstererek küreğe gitti. Sen nesin? Mendebur bir hayvan hırsızından başka nesin ki?

– Asaletimizden hiç bahsetme anne! Kimin nesisin diye sordukları vakit cevap vermeye bile utanıyorum. Kardeşim küreğe gitti. Nikola'nın da akıbeti o... Kalebas'a gelince o da bir yandan iki küçük kardeşimin ahlaklarını bozmaya savaşırken, bir yandan da darağacını boylayacak...

Kadın bağırdı:

– Sen bize layık adam değilsin! Seni istemiyoruz! Git yanımızdan...

– Giderim ama iki küçüğü de alır götürürüm.

– Ne münasebet? Onlar senin malın mı? Benim evladım onlar! O zavallıları da kendin gibi miskin mi yapacaksın?

Marsiyal hiç hiddetlenmeden:

– Siz miskin olmamışsınız da ne olmuşsunuz? Fazla lafa lüzum yok. İki küçük burada kalırlarsa, ben buradan ayrılmam.

– Ayrılmazsın ama sana hayatı zehir ederiz.

– Orasını bilmem... Ya iki küçük de benimle beraber gider. Yahut hep buradayız. Ama bu evde kalmam. Çünkü ya Nikola beni öldürmeye kalkar yahut da Kalebas şarabıma zehir katar. Adanın öbür ucundaki kulübede yatar kalkarım.

– Zaten bu evde kalırsan ve bir gün biz de yakalanırsak, sana da suç atarız!

– Elinizden geleni ardınıza koymayacağınızı bilirim. Fakat çocukları bana verirseniz bundan sonra benim adımı bile duymaz olursunuz!

Kadın razı olmaya mecbur kaldı:

– Pekâlâ! Senin mendebur suratını burada görmektense, onların gitmesine razıyım.

– Mükemmel! O hâlde yarından tezi yok gidiyoruz.

Marsiyal bir şamdan yaktı. Merdivenlerden yukarıya, odasına doğruldu. Anası, arkasından yumruğunu sıktı ve homurdandı:

– Ben de senin hesabını görmezsem...

Sonra hem Kalebas'ı kapandığı odadan hem de Nikola'yı mahzeninden çıkardı:

Fransova ile Amandin tam mutfağın üstündeki odada yatıyorlardı. Bu odanın kapısı ile beraber birkaç kapı daha aynı koridora açılıyordu. İki çocuk, yemeklerini de yatak odalarında yedikten sonra kendilerine tembih edildiği gibi feneri söndüreceklerine oturmuş, hediye aldıkları bezleri takarak konuşmaya başlamışlardı. Biraz sonra kapının açıldığını ve Marsiyal ağabeyin içeri girdiğini görünce ikisinin de yüzleri güldü. Adam:

– Siz hâlâ yatmadınız mı? dedi.

Amandin cevap verdi:

– Hayır, yatmadık, sizi bekledik ağabey!

Marsiyal'in gözleri birdenbire çocukların boynundaki bezlere ilişti:

– Bunlar ne?

İki kardeş duraladılar. Nihayet Fransova:

– Nikola ağabey verdi, dedi.

Marsiyal sordu:

– Nereden bulmuş?

İkisinden de cevap çıkmadı. Fakat çok sevdikleri büyük ağabeyin içlerini okumaya çalışan bakışları karşısında fazla dayanamadılar. Fransova:

– Galiba bir mavnadan çalmış! dedi.

Marsiyal, ikisinin de bezlerini ellerinden aldı:

– Verin onları buraya! Ben size kaç defa söyledim! Hırsızlık malına el sürülmez diye... Yarın ben bu bezleri Nikola'ya veririm. Bir daha böyle şey görmeyeyim!

Amandin mahcup:

– Kızdınız mı bize ağabey? diye sordu.

– Hayır kızım, kızmadım... Sizde kabahat yok. Asıl kabahat, bunu size verende. Yarın benimle beraber buradan gideceksiniz. Sizi, namuslu insanlar yanına yerleştireceğim. Sanat öğreneceksiniz.

– Sahi mi ağabey?

– Tabii! Haydi geceniz hayırlı olsun!

İki çocuk, bir ağızdan:

– Geceniz hayırlı olsun ağabey! dediler.

Henüz Marsiyal'in adım sesleri kaybolalı az olmuştu ki birden bir el, çocukların odasını dışarıdan kilitledi. Amandin:

– Bizi kilitlediler! dedi.

Az sonra dışarıda bir takım çekiç sesleri duyulmaya başlamıştı. Fransova:

– Bir kapı çiviliyorlar galiba! dedi.

Yarım dakika kadar süren bu gürültü kesildi. Sonra çocukların odası önünden hızlı bir takım ayak sesleri geçti. İki kardeş, safi kulak kesilerek dinlediler. Ansızın Fransova:

– Galiba Marsiyal ağabey bizi çağırıyor! dedi.

Derinden derine ve boğuk boğuk, iki çocuğu çağıran bir ses duyuluyordu. Fakat iki kardeş, kapıları kilitli olduğu için dışarıya çıkamayacaklarını biliyorlardı. Donmuş gibi kalıp etrafı dinledikleri bir sırada birdenbire odanın tek penceresinin panjurlarına şiddetle çarpan bir şeyin gürültüsünü duydular. Amandin, dehşet içinde:

– Sakın pencereden gelip bizi öldürmesinler! dedi.

Ve hızla yatağına koşarak yüzünü örtülere sakladı. Fransova bir an hareketsiz durdu. Sonra merakla pencereye yanaştı. Hafifçe aralayarak dışarıya baktı. Kardeşine:

– Dışarıda gidip gelen bir ışık var! dedi. Birtakım sesler duyuyorum...

Amandin, yüzünü yataktan kaldırarak sordu:

– Ne diyorlar?

– Bir ses, merdivenin ayaklarını sıkı tut, diyor.

– Gördün mü? Hani bizim pencereye dayalı merdiven vardı ya... Onu aldılar demek ki...

Fransova, boyuna pencereden bakıyordu:

– Fenerin ışığında Kalebas'ın merdivenin ayağını tuttuğunu gördüm. Merdiveni Marsiyal ağabeyin penceresine dayamışlar.

– Sonra?

– Nikola da merdivene tırmanıyor. Elinde balta var. Parlıyor.

Tam bu esnada dışarıdan Marsiyal Ana'nın sesi çınladı:

– Ne? Siz hâlâ yatmadınız mı piçler? Bizi mi gözetliyorsunuz? Şimdi yukarıya çıkıyorum. Casusluk nasıl olurmuş ben size gösteririm!

İki çocuk, korkularından taş kesilmiş gibi kalakaldılar.

XXI
BAHTSIZ ANA KIZ

Ev, çamurlu, rutubetli, karanlık ve pis bir sokaktaydı. Evin adı ve basit eşya ile döşenmiş olan odaları ucuz ucuz kiraya veriliyordu. Buranın odabaşısı Miku Baba idi. Miku Baba, yalnız odabaşılıkla meşgul olmaz, aynı zamanda evin alt katındaki dükkânında demir ve hırdavat eskisi alır satardı. Dükkânın sokağa bakan camekânları, içerisinin görülmemesi için boyanmıştı. Miku Baba, her zamanki gibi mallarına çeki düzen vermekle meşgulken, kapıya üç defa vurulması üzerine başını kaldırarak seslendi:

– Kim o? Gir içeriye!

Kapı açıldığı vakit, Marsiyallerin ikinci oğlu Nikola'nın girdiği görüldü. Odabaşı gülümsedi:

– Ooo merhaba! Hangi rüzgâr attı böyle?

– İş yapmaya geldim Miku Baba. Dışarıda arabam var.

– Neler getirdin bakalım? Dam kurşunu ise iyi...

– Hayır, bu sefer dam kurşunu getirmedim. Bakırım var. Dört külçe bakır... Yetmiş beş kilo kadar olmalı...

– Getir de tartalım!

– Getireyim ama biraz kolum ağrıyor. Yalnız başıma yapamayacağım.

Ağabeyi ile akşamki kavgasını hatırlayan yüzünde kindar ve acı bir tebessüm belirdi. İhtiyar sordu:

– Koluna ne oldu?

– Burkuldu da...

Biraz sonra bakır külçelerini içeri getirmiş, tartmışlardı. Miku Baba:

– Hepsi, yetmiş dört buçuk kilo, dedi. Otuz frank eder.

– Nasıl otuz frank? Bakırın kilosunu kırk meteliğe almıyor musun?

– Peki be gözüm... Otuz beş frank verelim. Başka da bir para vermem ha!

– Canım siz hep böylesiniz zaten! Yok fiyatına alır, ateş pahasına satarsınız. Hem ben senden öteberi bazı şeyler de alacağım. Bir kere gayet kalın dört beş tane saç levha lazım. Üç tane kalın demir parmaklık... Sonra kayık dibindeki supabı açıp kapamak için bir kapak istiyorum.

– Ne supabıymış öyle o? Delik desene şuna... Hemen alacak mısın?

– Hayır! Sen hazırla... Daha biraz işim var. Dönüşte arabama yükler götürürüm.

– Öyleyse gel birer kadeh içelim!

Ve Miku Baba, bir dolaptan çıkardığı şişeden iki kadeh doldurdu. Birlikte çekiştirirken biraz da gevezelik ettiler. Nikola:

– Nasıl, kiracın çok mu? diye sordu.

– Bin şükürler olsun! Fena değil! Ama her seferinde beni polisle çatıştıracak bir iki kiracım oluyor.

– Neden polisle çatışıyormuşsun?

– Öyle ya... Yeni kiracı geldi mi hemen polise haber vermeye mecbur değil miyiz? Nüfus cüzdanı olmayanları saklamaya mecbur kalıyorum. Mesela geçen gün bir ahbap, iki kadın gönderdi. Ana kız... İkisi de hasta, sarı benizli şeyler ama hem kızı güzel hem de anası. Belli ki zamanında hâli vakti yerinde kimselermiş. İkisinin de nüfus cüzdanı yok. Ama kızın gözlerinin güzelliğini görme...

– Bakıyorum âdeta vurulmuşsun.

– Haydi oğlum, bu yaştan sonra bize öyle şeyler yakışır mı? Ne diyordum... Biçareler pek kimsesiz, dayanaksız kalmış olacaklar. Aldıkları mektuplarda bile isimleri yazmıyor. Postrestant X. Z. adına mektup alıyorlar. Bu sabah yeğenimi yine postaya gönderdiler. X. Z. adına Normandiya'dan mektup geldi mi diye?

– Belki bunlardan kirayı da alamazsın!

– Sen bana baksana, ben kaçın kurasıyım! On beş günlük kirayı peşin aldım.

– Böyle yapmazsan yandın demektir. Müşterilerin hepsi züğürt galiba!

– Yook... Bilakis parası sağlam insanlar daha çok. Şu arada iki komisyoncu, bir postacı, bir orkestra şefi de kiracılarım arasında. Sonra Madam İldefons da kibar kadındır.

Yalnız bu madam, tek başına, üç odamı kiraladı. Ayda seksen frank kira veriyor. Hizmetçisiyle beraber oturuyorlar. Nah hizmetçisi geliyor işte.

Bu sırada kapı açılmış, orta yaşlı, beyaz önlüklü bir kadın görünmüştü:

– Miku Baba, bu mektup acele gönderilsin! dedi. Mösyö Badino öyle istiyor!

– Peki kızım. Yeğenim postaya gitti. Gelsin hemen göndereyim.

Hizmetçi çıkınca Miku Baba:

– Badino dediği adam da Madam İldefons'un amcası oluyor. Bak bak, şu adrese bak: "Mösyö Vikont Dö Sen-Remi, Şayyo Sokağı... Çok aceledir." Baksana insanın böyle vikontlara mikontlara mektup yazan kiracıları olursa, arada bir iki tane de nüfus cüzdansız olmuş ne çıkar?

Nikola, kadehindeki içkiyi bitirmişti:

– Ben artık gideyim Miku Baba! dedi. Arabayı burada bırakıyorum. Dönüşte yükler giderim.

Nikola, dükkândan çıktıktan sonra Miku Baba, satın aldığı bakır külçelerini, ihtimamla sakladı. Henüz işini bitirmişti ki içeriye elli yaşlarında kadar, temiz giyimli bir adam girdi. Bu, Miku Baba'nın odabaşılığını yaptığı evde oturması ile övündüğü madamın amcası Badino idi. Okuyucularımız, yolsuz işleri yüzünden avukatlıktan kovulmuş olan Badino'nun adını hatırlayacaklardır. Prensin memuru Baron Dö Gron'a birçok meseleler hakkında esaslı ayrıntı getiren, araştırmalar yapan Badino, buydu. Dükkâna girince:

– Demincek bizim hizmetçi size bir mektup verdi mi? dedi.

– Verdi efendim!

– Onu bana verin! Vazgeçtim, kendim götüreceğim.

– Buyurun efendim! Başka bir emriniz var mı?

– Hayır ama size biraz çıkışacağım...

– Sorması ayıp olmazsa neden efendim?

– Nedeni var mı? Yeğenim Madam İldefons, evinize avuç dolusu para veriyorsa, rahatsız olmak için mi veriyor? Nedir o dördüncü kattaki topal herif? Gece yarıları, bulut gibi sarhoş gelir, merdivenlerde bir patırtı, bir şamata! Uyku uyumaya bile imkân yok.

Miku Baba esefle başını salladı:

– Allah onun cezasını versin! İlk fırsatta kapı dışarı edeceğim ama...

– Zaten atmazsanız, bu evde kimse kalmaz. Ben bir kere söylemiş olayım da...

Ve Badino, gayet azametli bir eda ile dükkândan çıktı.

Bu sırada aynı evin dördüncü katındaki küçük bir odada bir ana kız oturuyordu. Bunlar, okuyucularımızın da tahmin etmiş olacakları gibi, Rodolf'un bir eskici dükkânında bulduğu yazıhanenin çekmecesinden çıkan mektup müsveddesini yazan, noter Jak Ferran'ın iki zavallı kurbanıydı. Kadının adı Barones Dö Fermon, kızının ismi de Kler Dö Fermon'du. Kiralamış oldukları odada dar bir karyoladan başka yatacak yer olmadığı ve bu karyola da ikisini birden almadığı için, nöbetleşe yatıyorlardı. Biri yatakta iken öteki iskemlede uyukluyordu. Şimdi yatağa yatmak sırası Kler'e gelmişti. Bu genç kız, kibar yüzlü, beyaz tenli ve zarif görünüşlü idi. Fakat renksiz çehresinden ve hararetten çakmak

çakmak yanan iri gözlerinden, üzücü ve öldürücü bir hastalığa tutulmak üzere olduğu anlaşılıyordu. Annesinin de hâli, kendisininkinden daha iyi değildi. Sefalet, bu zavallıları o kadar ürkek, o kadar hareketsiz bir hâle getirmişti ki saatlerce kımıldamadan ve dalgın kalıyorlardı.

Odada derin ve karamsar bir sessizlik hâkim olduğu bir sırada birdenbire kapıya şiddetli şiddetli vuruldu. Yatağında uyuklar gibi görünen Kler, sıçradı:

– Bu ne anne? dedi.

Kadıncağız, kızını üzmemek için:

– Bilmem ki! diye söylendi. Korkma, bir şey değildir. Belki de mektup gelmiştir.

Fakat kapıya tekrar ve menteşelerinden sökecekmişçesine şiddetle vuruldu. Aynı zamanda çatlak nezleli bir ses:

– Heyy komşu! diye bağırdı. Sağır mısınız be?

Madam Fermon cevap verdi:

– Ne istiyorsunuz? Kimsiniz? Biz, sizi tanımıyoruz.

– Canım ben Roben'im! Sizin komşu... Bana ateş verin de şu pipomu yakacağım!

Kadın, kızına alçak ve telaşlı telaşlı:

– Eyvah! dedi. Karşıki odada oturan sarhoş topal...

Herif sabırsızlanıyordu. Şimdi de kapıyı tekmelemeye başlamıştı:

– Eyy... sizi mi bekleyeceğiz be? Ateş verin dedik işte! Haydi! Yoksa kapıyı kırarım ha!

Ana kız, cevap vermek şöyle dursun, titreşmekten başka bir şey yapamadılar. Lakin sarhoş adam, bu hâle daha beter

kızarak kapıya yüklendiği gibi zaten çürük olan menteşeleri söküverdi. Dehşet içinde kalan Madam Fermon, kapının arkasına dayandı. Fakat adam, aralıktan içeriye bakıyordu. Kadıncağız:

– Bu nedir? diye bağırdı. Zorla odamıza girilir mi?

– Güzellikle söyledik anlamadınız. Biraz ateş istiyorum işte!

– Bizde ateş filan yok! Şimdi imdat diye bağırırım ha!

– Nasıl olurmuş? Ateşsiz insan olur muymuş? İçeri girip de yataktaki güzel kızı görmeyeyim diye böyle söylüyorsunuz. Bende bu yalanları yutacak göz var mı?

Kadın, laf anlatamayacağını görünce cevap yerine haykırdı:

– İmdat! İmdat!

Topal, bu bağırtıdan ürktü. Kapıdan çekildi ve homurdandı:

– Ya! Öyle demek ki! Ben bunun hesabını sorarım... Bu gece gelir, gırtlağını sıkıveririm. Bir daha da sesin çıkmaz olur.

Ve koca topal, okuyucularımızın birkaç münasebetle adını duymuş oldukları haydut, tekrar odasına çekilince, korkudan tir tir titreyen Madam Fermon, masayı kapının arkasına dayadı. Sonra yarı baygın bir hâle gelmiş olan kızını teselli etmek lüzumunu hissederek:

– Gitti! dedi. Korkma kızım, artık gelmez!

Kler, bitkin bir hâlde:

– Ah anneciğim, dedi. Nedir bu bizim çektiğimiz? Ölsek de kurtulsak bari! Hiç olmazsa buradan gitseydik...

– Ümidini kesme kızım! Bakalım bir iki yere yazdık. Herhâlde bir elimizden tutan olur. Buradan nereye gideceğiz? Nüfus cüzdanlarımız yok diye bizi hiçbir yere kabul etmediler. Sonra on beş günlüğü de peşin verdik. Paramızı geri vermezler ki...

– Bakalım Mösyö Dö Sen-Remi'den cevap gelecek mi anne?

– Ondan ümidim kalmadı Kler. Kendisine yazalı bu kadar zaman oldu. Bir cevap verecek olsaydı, şimdiye kadar çoktan elimize varması lazımdı. Fakat Mösyö Dorbinyi'den bir haber gelir diyorum.

– Ya... senin ona yazdığın mektubun müsveddesi ne kadar güzeldi!

– Vaktiyle babanla çok iyi tanışırlardı. Sonra Paris'ten gitti. Genç karısı ile beraber Normandiya'ya çekildi.

– Ben artık utanmaktan vazgeçsek de Madam Dö Lüseney'e de yazsak diyorum.

– Evet, Mösyö Dö Sen-Remi bu madamın iyi kalbinden çok bahsederdi. Eğer ondan da bir fayda görmezsek o zaman Sen-Remi'nin oğluna başvuracağım.

Kler Fermon, hayret etti:

– Ayy... Mösyö Dö Sen-Remi'nin oğlu da var mı? Anyer'e hiç gelmezdi ya?

– Kendisi Paris'ten çıkalı on beş sene oldu. Baba oğul, o zamandan beri konuşmamışlardır. Oğlu yüksek sosyetede pek tanınmıştır ve çok da zengindir.

– Hâlbuki babası, hiç de öyle zengin biri değildi.

– Ama oğlunun ana tarafından serveti vardı.

Birden kapıya vurulunca ana kız dehşetle irkildiler. Fakat dışarıdan Miku Baba'nın sesi duyuldu:

– Madam! X. Z. adına postrestant bir mektup var. Çok uzaktan gelmiş. Yirmi metelik vereceksiniz.

Madam Fermon, masayı çekerek kapıyı araladı. Mektubu aldıktan sonra kızına:

– Normandiya'dan! dedi. Herhâlde Mösyö Dorbinyi'den geliyor. (Ve kapıya döndü.) Biraz durun da paranızı vereyim.

– Acelesi yok madam! Yukarıya çıkıyorum. Dönüşte alırım.

Miku Baba gidince kadın hemen zarfı açtı ve çıkan mektubu okudu:

Madam,

"Kont Dorbinyi, birkaç gündür çok rahatsız olduğu için, benim yokluğumda mektubunuza cevap verememiş. Bu sabah Paris'ten gelince mektubunuzu okudum, hemen cevap yazıyorum. Kont, zevcinizin adını şöyle uzaktan ve zorlukla hatırlıyor. Ne münasebetle bu ismi duymuş olduğu, pek aklında kalmamış. Hafifmeşrepçesine suçladığınız noter Jak Ferran'ın da gayet namuslu ve saygın bir zat olduğundan başka kontun ve benim noterimiz olduğunu belirtmek isterim. Zevcim, vaziyetinizin fena olduğuna üzülmekle beraber, hakiki sebebini bilmediği bu duruma karşı elinden bir şey gelemeyeceğini söyledi. Saygılarımla.

Kontes Dorbinyi

Madam Fermon mektubu bitirince, ana kız, keder içinde birbirlerinin yüzüne baktılar. Bu esnada Miku Baba'nın sesi duyuldu:

– Geldim madam!

Kadın, kilitsiz bir eski bavula doğru koştu. İçindeki harap çamaşırlar arasında para kesesini aradı. Fakat bavulu altüst ettiği hâlde bir şey bulamayınca, dehşet içinde haykırdı:

– Yok! Paramız yok olmuş. Çalınmış!

– Ne diyorsun anne? Para kesesi mi yok?

Madam Fermon, gözlerinde şimşekler çakarken kapıya yöneldi:

– Görüyor musunuz mösyö? dedi. Paramızı çalmışlar. Bavulumda para kesem vardı, yok olmuş. Bu iş, herhâlde ben dün kızımla beraber sokağa çıktığım sırada oldu. Bu paranın bulunması lazımdır anlıyor musunuz? Bundan siz mesulsünüz!

– Paranızı mı çalmışlar? Laf! Bizim evde böyle şey olmaz. Bunu, mektup parasını vermemek için uyduruyorsunuz ama, evden gideceğiniz zaman yakanıza yapışırım!

Madam Fermon hıçkıra hıçkıra ağlıyordu:

– Vallahi çalmışlar diyorum size! Bu bizim son paramızdı. Şimdi ne yapacağız? Elimizde avucumuzda beş para kalmadı.

– Bana ne? İsterseniz gidin polise şikâyet edin! Elinize beş para geçerse adam değilim. Yorulduğunuzla kalırsınız.

Kadın, darbenin ağırlığı altında sendelemiş, bayılacak gibi olmuştu. Miku Baba:

– Kızım kızım, bak annene bir şeyler oluyor! diye seslendi.

Sonra kadını tuttu ve yatağından atlayan Kler'le birlikte, zavallı Madam Fermon'u karyolaya götürüp uzattılar. Miku Baba, başını sallayarak çıkarken Kler hüngür hüngür ağlıyor:

– Ah anneciğim! Ne oldu size anneciğim? Nedir bu başımıza gelenler? diye bahtsızlığından şikâyet ediyordu. Madam Fermon'a gelince bu acı silleden büsbütün üzgün olan kadıncağız, yatakta, müthiş bir nöbet içindeydi.

Şimdi, talihsiz ana kız, beş parasız, kimsesiz, tam bir sefaletin eşiğinde kalakalmışlardı. Bu yetmiyormuş gibi menteşeleri sökülmüş olan kapıdan içeriye her an sarhoş koca topalın girmesi ihtimali de vardı.

XXII

SAHTEKÂR

Badino'nun mektubu Vikont Dö Sen-Remi'ye götürmeye karar vererek Miku Baba'dan geri alışından birkaç saat evveline dönelim. Vikontun Şanzelize civarındaki Sayyo Sokağı'nda küçük bir bahçenin içinde bulunan zarif evindeyiz. Delikanlının bu evi kiralamasındaki özellik, evin umumi giriş kapısından başka, dar ve tenha bir sokağa açılan gizli bir bahçe kapısı da olmasıydı. Vikont, alacaklılarından kaçmak için bu kapıdan istifade ettiği gibi, sevgilileri de bu kapıdan girerler. Bu delikanlının yaşayışında çok ilgi değer özellikler vardır. Hiçbir alacaklı, zarif vikontun şık arabalarını ve atlarını haczettiremez. Çünkü bunlar vikontun değildir. Sen-Remi, atlarını ve arabalarını, kendisine bir sene bedava hizmet etmesi şartı ile seyisi Edvards'a vermiştir. Mal onun olmuştur. Ev eşyası ve sofra takımları da uşağı Buvaye'nin malıdır. Fakat o da bir yıl bedava hizmet etmeyi taahhüt etmiştir. Gerçi bu yıllık taahhüt, bu yakınlarda

bitecektir ama vikont, bu sistem sayesinde tehlikesiz ve şahane bir hayat sürmektedir.

O gün uzun boylu, zayıf, kibar yüzlü, ak sakallı ve yaşlı bir adam, evin giriş kapısını çaldı. Kapıcı kapıyı açtı. Giyimini biraz ihmalkâr ve eski bulduğu ziyaretçiye, tepeden aşağıya baktı. Yaşlı adam sordu:

– Mösyö Dö Sen-Remi burada mı?

– Vikont burada değiller efendim!

Yaşlı adam, kapıdan geçerek:

– Öyleyse dönünceye kadar beklerim, dedi.

Kapıcı bu laubali girişten sinirlenerek ziyaretçiyi önlemeye kalktı ve uşak Buvaye'yi de yardımına çağırdıysa da yaşlı adam, büyüklük taslar bir eda ile:

– Ben vikontun babasıyım. Oğlumu görmeye geldim. Burada değilse, gelinceye kadar beklerim! dedi.

Uşak, yaşlı adamın yüzüne bakınca vikonta benzediğini hemen sezerek saygı ile selamladı:

– Kont hazretleri yukarı zahmet ederlerse... diye davet etti.

Önde uşak, arkada kont, evin birinci katına çıkarak Vikont Florestan Dö Sen-Remi'nin çalışma odasından geçtiler ve hemen bu odaya bitişik küçük bir salona girdiler. Uşak:

– Vikont, bu sabah dışarı çıktılar, dedi. Beklemek zahmetini ihtiyar ederseniz, handiyse gelirler!

Sonra da salondan çekilip gitti. Kont, yalnız kalınca salonu gözden geçirmeye başladı ve oğlunun yazı odasına girdi. Henüz küçük salondan çıkmıştı ki ağır perdelerin sakladığı küçük bir gizli kapı açılarak Madam Dö Lüseney belirdi.

Düşesin elinde tenha caddeye açılan kapıdan bu eve istediği zaman girebilmek için bir anahtar vardı ve bugün de yine bu çeşit ziyaretlerinden birine gelmişti. Fakat vikont, bugün düşesin geleceğini unutmuştu. Kadın, âşığını küçük salonda bulamayınca, çalışma odasına yöneldiyse de bu odanın kapısının birdenbire açıldığını ve karşısına Florestan'ın babasının çıktığını gördü. Kendini, bir korku feryadı salıvermekten alamadı. Konta gelince, o da şaşırmıştı:

– Klotild! dedi.

Bugün Dük Dö Lüseney'in karısı olan kadın, vaktiyle Prens Dö Nuvarmon'un kızıydı. Prensle gayet sıkı fıkı arkadaş olan Kont Dö Sen-Remi, Klotild'i daha ufacık bir kız çocuğu iken tanımıştı.

Kont tekrar etti:

– Klotild! Siz burada oğlumun evinde ne arıyorsunuz?

Kadın, şimdi karşısındakini tanımıştı.

– Kont! dedi.

Fakat burada bulunuşunu konta nasıl izah edecekti? Yalan söylemeye lüzum görmedi:

– Bana darılmayın! dedi. Benim eski arkadaşım sizsiniz! Burada ne işim olduğunu size söylemeye ne lüzum var? Arifsiniz, anlarsınız...

Kont, bu açık cevaptan şaşalamadı.

– Vay Klotild vay! Vay benim eski arkadaşım...

– Bilseniz kont, babam sizi ne kadar severdi! Ne iyi adamdı!

– Peki Klotild ama şimdi oğlum gelecek, sizi burada görürse...

– Görmez kont! Bende küçük limonluk kapısının anahtarı vardır. Zaten o geldiği vakit kapının zilini çalar. O zaman sizi oğlunuzla baş başa bırakırım. Kim bilir sizi görünce ne kadar sevinecek. Yıllardır gelmiyordunuz.

Kont:

– Doğrusunu isterseniz, daha da geleceğim yoktu, dedi. Biliyorsunuz ki Anyer'de yaşıyordum. Orada akrabalarımdan Baron Dö Fermon da vardı. Ne çare ki baron öldü. Kızı ile karısını da âdeta bana emanet etti diyebilirim. Madam Fermon'un ağabeyi Mösyö Dö Renvil, Paris'teydi. Kadının son kalan parasının idaresine de o bakıyordu. Hâlbuki bundan sekiz ay önce o da intihar etti. Kadın kızı ile beraber, işlerini yoluna koymak için buraya geldi. Sonradan oradaki eşyalarının satılarak bir iki ufak tefek borcun kapatıldığını öğrendim. Derken biçare ana kızın paralarını kaybederek sefalete düştüklerini duyunca, dünyada benden başka kimseleri bulunmadığını bildiğim için hemen Paris'e koştum. Burada araştırmaya başladım. İlk oturdukları eve gittim, başka bir yere taşındıklarını söylediler. Oraya gittim, oradan da çıkmışlar ve gittikleri yeri kimse bilmiyor. Bulmaktan tamamen ümidimi kesmeden önce bir kere de buraya uğrayayım dedim.

Bu sözleri, derin bir alaka ile dinlemiş olan Düşes Dö Lüseney:

– Garip tesadüf! dedi. Galiba aynı ana kızla Markiz Darvil de alakadar oluyor. Bu sizin dediğiniz kadın henüz genç değil mi? Kızının adı da Kler mi yoksa?

– Tastamam... Nerede olduklarını biliyorsanız söyleyin Allah aşkınıza!

– Maalesef bilmiyorum. Ahbaplarımdan bir madam vardır. Bana geldi ve ağabeyi yakınlarda intihar etmiş, Kler

adında bir kızı bulunan bir kadın tanıyıp tanımadığımı sordu. Bu zavallı kadın, birisine bir mektup müsveddesi hazırlamış da bu müsveddede Madam Dö Lüseney'e yazılacak kaydı varmış.

– Size mi yazmak istiyorlarmış... Neden?

Kont birdenbire elini alnına götürdü:

– Öyle ya... dedi. Öyle ya... Madam Dö Fermon sizi tanır! Kendisine yüz defa babanızdan, sizden ve alicenaplığınızdan bahsetmiştim. Peki, Markiz Darvil bu mektup müsveddesini nereden bulmuş?

– Bilmiyorum... Ama zannımca kendisi, bu ailenin izini bulmak üzereydi.

– O hâlde kızım hiç durmayınız. Bu ahbabınıza yazınız ve cevap alınca da bana bildiriniz.

– Adresiniz ne? Paris'te nerede oturuyorsunuz?

– Anyer'e postrestant olarak yazarsınız.

– Canım kont, Anyer de ne işiniz var?

– Ben Paris'i sevmem kızım. Eski aile doktorum Doktor Grifon'un, Anyer'de Sen Nehri kıyısında küçük bir evi vardır. Kışın orada oturmazmış. Bana teklif etti. Ben de kabul ettim.

– Şu hâlde Anyer'e yazarım. Bu mesele, beni de çok ilgilendiriyor. Bilseniz zavallılar, o kadar haince bir haydutluğa kurban olmuşlar ki... Markiz Darvil'in anlattığına göre bu aileyi hilekâr bir noter bu hale getirmiş. Para ondaymış, inkâr etmiş.

– Alçak herif! Adı neymiş?

– Jak Ferran...

Düşes Dö Lüseney, birdenbire susmuştu. Yandaki odaya acele ile giren iki kişinin ayak sesleri duyuldu ve odanın kapısı da hızla kapatıldı. Hemen arkasından Florestan Dö Sen-Remi ile bir başkasının konuştukları işitildi. Vikont:

– Nasıl olur Badino? diyordu. Nereden bulayım?

Öteki ses:

– Orasını bilmem mösyö! dedi. Yoksa saat dörtten önce tutukevini boylarsınız. O zamana kadar para kendisine verilmezse savcılığa başvuracak. Bu işin sonunda kürek bile vardır azizim!

Bu son cümleyi duyan kontla düşesin birbirlerine ne kadar dehşet içinde baktıklarını tarif etmek imkânsızdır. İhtiyar baba, adının müthiş bir surette lekelenmesi ihtimali karşısında sapsarı kesilmişti. Fakat düşes, gayet ve inanmış bir tavırla fısıldadı:

– Emin olun ki Florestan masumdur! Dinleyin de görürsünüz!

Düşes Dö Lüseney'in, vikontun borçlarını ödemek için yapmadığı fedakârlık kalmamıştı. Fakat bu gencin masum olduğundan zerrece şüphesi yoktu. Kendisini müsrif, hesabını kitabını bilmez, savruk bir genç olarak tanıyordu. Sonra vikont, bütün bu yardımları evvela şiddetle reddetmiş, birçok kimselerden sayısız alacağı olduğunu söylemişti.

İçeriden tekrar vikontun sesi duyuldu:

– Bu bir tane daha nereden çıktı? Daha yüz bin franklığı yeni ödedim.

Badino, ekşi ekşi alay etti:

– Nereden çıktığını size sormalı! Gerçi işi güzel tertiplemişsiniz, sahtekârlık meydana çıktığı zaman, siz çoktan

dağları tepeleri aşmış olacakmışsınız ama bu sefer de o erken davrandı.

– Kabahat hep sizde Badino! Beni bu adamla tanıştıran sizsiniz.

– Kabahat bende mi? Bir yaşıma daha girdim. İmzaları mükemmel surette taklit eden, sahte çekleri ve bonoları hazırlayan sizsiniz. Bonoyu sürüp karşılığında parayı alıp yerken beni hatırladığınız oldu mu? Bu sefer de yine mavi gözlü meleğe müracaat edin!

– İmkânı yok! Artık yüzüm kalmadı!

– Orasını siz bilirsiniz. Bana kalsa yirmi beş bin frank için küreğe gitmemenin çaresini arardım. Sonra sizi o adamla tanıştırdık da kabahat mı ettik? Beni çağırdınız, elinizde muhtelif bankalara hitaben hazırlanmış yüz on üç bin franklık sahte bono bulunduğunu söylediniz. Bonolara baktım. O kadar güzel taklit etmiştiniz ki sahte olabileceklerine ihtimal bile vermedim. Gerçi sizin atınızı ve arabanızı bir yıllık hizmetine karşılık Edvards'a, evinizin eşyasını da Buvaye'ye devretmiş olduğunuzu biliyordum ama mükemmel yaşadığınıza göre geliriniz var sanıyordum. Sahte bono imaliyle yaşadığınızı ne bilecektim? Pöti- Jan, bütün bonoları aldı. Şimdi de teker teker size kusturuyor.

Florestan Dö Sen-Remi:

– Acaba biraz daha beklemesini rica etsek olmaz mı? diye sordu.

– Azizim Pöti-Jan bu mühletten bir dakika daha fazla beklemeyeceğini söyledi. Mavi gözlü meleğe başvuracaksınız, başka çare yok.

Badino'nun çıkıp gittiği, uzaklaşan ayak seslerinden belli oldu.

Konta oğlunun ve düşese sevdiği ve daima yardımına koştuğu adamın ne müthiş bir serseri olduğunu anlatan bu konuşma, ikisini de dehşetten taş kesilmiş gibi bir hâle getirmişti. Kadın, utancından ihtiyara bakamaz olmuştu. Kont ise, hiçbir şey düşünmez, hiçbir şey görmez gibi dalgın ve sabit bakıyordu. Nihayet düşes, bedbaht ihtiyara yaklaştı:

– Cesur olun azizim! dedi. Siz, ben ve bu adam için ne yapılmak lazım geldiğini biliyorum.

Kont, dalgınlıktan kurtulur gibi ve her türlü ihtiyatı unutarak söylendi:

– Ben de biliyorum kızım! Siz, ben ve ona ne yol kaldığını biliyorum!

Vikont, içeriden bu sesi duymuştu:

– Kim var orada? diye seslendi

Düşes Dö Lüseney, Florestan'la karşılaşmamak için, süratle geriye döndü ve geldiği küçük kapıdan çıktı, gitti. Aynı anda da çalışma odasını, küçük salona bağlayan kapı açılmış, Vikont, salonda gayet fakir giyimli bir adam görünce tanımamış ve tehditkâr bir tavırla ilerlemişti:

– Burada ne yapıyorsunuz? Kimsiniz? diye sordu.

Kont, ölü karısının duvarda asılı resmini gösterdi:

– Bu kadının kocasıyım!

Vikont, dehşet içinde geriledi:

– Babam!

Dikkatle ihtiyarın yüzüne baktı. Yıllardır görmediği babasını tanıdı. Kont, müthiş bakışlarla oğlunu aşağılayarak süzüyordu. Florestan:

– Siz çoktan mı buradasınız baba? dedi.

– Çoktan buradayım!

– Duydunuz mu?

– Duydum!

Ve delikanlı acı bir tavırla ellerini yüzüne kapatarak haykırdı:

– Eyvah!

Bir an sessizlik oldu. Florestan hemen kendini toparlamış, bu işte babasından ne istifade edebileceğini düşünüyordu. Babası, adına leke getirmek istemezdi. Herhâlde bu bonoyu ödemeye razı olacaktı. O hâlde rolünü mükemmel oynaması, hiçbir falso yapmaması, büyük bir keder ve heyecan göstermesi lazımdı. Ellerini kavuşturarak babasına doğru, ümitsiz bir tavırla uzattı:

– Ah babacığım! Başıma gelen felaketi görüyor musunuz? Kim bilir beni ne kadar hakir görüyor ne suçlu addediyorsunuz? Hâlbuki bırakın, anlatayım...

– Dinlemeye ne lüzum var! Adımın lekelenmesini istemem. Bu paranın saat dörde kadar o adama götürülüp sahte bononun alınması lazım değil mi?

– Evet baba... Saat şimdi iki!

– Çalışma odanıza gidelim. Bana kâğıt kalem verin!

Birlikte odaya girdiler. Kont, oğlunun uzattığı kâğıda şu satırları yazdı:

Bu akşam saat onda oğlumun borçlu olduğu yirmi beş bin frangı ödemeyi taahhüt ederim.

Kont Dö Sen-Remi

– Alacaklınız size mühlet vermiyor ama bana verecektir. Rişliyö Sokağı 7 numarada banker Düpon'a giderse bu kâğıdın kıymetini belgelerler.

– Ah babacığım bilseniz...

– Bu akşam saat onda alacaklınızla birlikte beni burada bekleyiniz!

– Peki babacığım, öbür gün de Afrika'ya hareket edeceğim. Bana yaptığınız bu iyiliğe nasıl...

– Ben size iyilik yapmadım. Adımı lekelenmekten kurtardım.

Kont, başka bir şey söylemeden bastonunu alarak çıkınca, delikanlının yüzü güldü. Kendi kendine:

– Yakayı iyi kurtardım, dedi.

Bir an durdu. Düşündü. Sonra ilave etti:

– Daha tamamen kurtulup kurtulmadığım da pek belli değil. Belki bu akşam kendisine öteki meseleyi de itiraf ederim. Onun parasını da verir. Baktım ki ses çıkmıyor, parayı cebime atarım.

Zile basıp Buvaye'yi çağırdı:

– Babamın burada olduğunu bana niye haber vermediniz?

– Vermek istedim ama efendim bahçede Mösyö Badino ile o kadar hararetli konuşuyordunuz ki beni başınızdan savdınız.

– Peki! Şimdi arabamı hazırlasınlar!

Daha Buvaye çıkmadan bir başka uşak gelmiş, dolgun bir zarf getirmişti. Vikont acele ile zarfı açınca içinden

yirmi beş tane binlik hazine bonosu çıktı. Delikanlı bu hâle ziyadesiyle keyiflendi:

– Bugün işlerim yolunda gidiyor. Ama bu kimden gelmiş? Zarfta başka hiçbir şey... hah, işte burada iki harf var. Tamam! N veya L... Klotild'den... Ne mükemmel kadındır!

Buvaye arabanın hazır olduğunu haber vermeye gelmişti. Florestan Dö Sen-Remi, kendi kendine düşündü:

"Şimdi götürüp bu yirmi beş bin frangı da mücevherciye verse miydi?" Beklemeyi münasip bularak, sadece Pötit-Jan'a ve Düşes Dö Lüseney'e uğramaya karar verdi.

Düşesin de babası gibi her şeyi duymuş ve kendisinden dehşetli bir iğrenti duymaya başlamış olduğunu bilemiyordu.

***

O akşam saat dokuz sularında Lüseneylerin konağının avlusunda gıcır gıcır bir araba durdu. Alacaklısına uğrayarak saat onda parasını almaya gelmesini söylemiş olan Vikont Dö Sen-Remi arabadan inerek, fütursuz bir tebessümle Düşes Dö Lüseney'in karşısına çıktı. Alışık olduğu gibi hemen söze başlayarak dedi ki:

– Ah Klotild bana yapmış olduğun bu lütfu...

Cümleyi bitiremedi. Düşes birdenbire o kadar soğuk ve ezici bir bakışla bakmıştı ki delikanlı şaşaladı ve:

– Ne oldu Klotild'cigim? diye soracak oldu. Bugün o kadar güzelsiniz ki.

Lakin kadın, müthiş bir iğrenti içinde bağırdı:

– Artık bu kadarı da çok fazla...

Delikanlı bir an, perişan, durdu. Sonra kendini toparladı:

– Hiç olmazsa bu ansız değişikliğin sebebini söyler misiniz? dedi. Yoksa ayrılmamızı mı istiyorsunuz?

Düşes Dö Lüseney'in alaylı bir kahkaha ile verdiği cevap şu oldu:

– Cidden garip sual! Aklınızdan çıkmasın mösyö, uşaklarımdan biri benden bir şey çalarsa, kendisinden ayrılmak değil, kendisini kovmak icap eder!

– Rica ederim...

– Ricası filan yok! Burada ne arıyorsunuz? Paranızı almadınız mı?

– Demek sizdendi? Zaten tahmin etmiştim. Yirmi beş bin frangı aldım ve...

– Herhâlde götürüp sahte bononuzu ödemişsinizdir. Adınız lekelenmekten kurtuldu ya... Haydi şimdi güle güle. Gerçi o paraya acımıyor değilim. Onunla nice fakir aile, sefaletten kurtulurdu. Fakat sizi de kürekten kurtarmış olmakla mühim bir iyilik yaptığıma kaniyim.

Düşes, zalim bir kahkaha daha savurdu. Florestan, beynine bir yıldırım yemiş gibi kalakaldı. Birden isyan etmek, terslemek, kocasına ihanet ederek gecelerini koynunda geçirmiş olan bu kadına haddini bildirmek istedi. Fakat aynı anda kapıdan Dük Dö Lüseney girmişti. Kadın kalktı, âşık bir tavırla kocasının koluna girdi:

– Bu akşam gidiyoruz değil mi şekerim? dedi. Arabayı hazırlattım.

Dük, delikanlıya belirsiz bir selam verdi. Sonra karısına:

– Elmaslarını takmıyor musun? diyecek oldu. Bir gece beraber çıkacağız, süslen bari...

Kadın, salonun bir tarafında taştan bir heykel gibi kalakalmış olan delikanlıya kahredici bir bakışla bakarak söylendi:

– Elmasa ne lüzum var kocacığım? Ben elmassız da güzel değil miyim?

Dük, bu sual karşısında cevap bulamadı. Sonra kadın, hâlâ arsız arsız duran vikonta kızmış gibi son darbeyi vurmak isteyerek kocasına Florestan'ı gösterdi:

– Bak! Paris'in en garip şahsiyeti!.. Arabasını ve atlarını seyisine, evinin eşyasını da uşağına satmış olan ve gırtlağını da sahte bonolarla doyuran adam... Şimdi burada evimizden kovulmayı bekliyor!

Fakat Florestan bu cümlenin sonunu bekleyememiş, hızla salondan fırlamış, arabasına koşarak atladıktan sonra evinin yolunu tutmuştu. Kendisini kapıda bekleyen Buvaye:

– Pederiniz yukarıda bekliyor efendim! dedi. Kendisine saat onda randevu vermiş olduğunuz Pöti-Jan adlı bir mösyö de geldi.

Florestan:

– Peki! diye homurdandıktan sonra babasının karşısına çıkınca af diledi:

– Biraz geciktiğim için affınızı rica ederim babacığım, fakat...

– Sahte bononun sahibi burada mı?

– Evet gelmiş.

– Buraya çağırın!

Florestan uşağını çağırarak Pöti-Jan'ı getirtti. Bu, kısa boylu, basık ve hilekâr yüzlü biriydi. Kont, adama sordu:

– Bono nerede?

Noter Jak Ferran'ın kuklasından başka bir şey olmayan Pöti-Jan, bir kâğıt çıkararak:

– İşte! dedi.

Kont, oğluna döndü:

– Bu mu?

– Evet babacığım!

Kont, cebinden yirmi beş tane bin franklık banknot çıkararak oğluna verdikten sonra:

– Ödeyiniz! dedi.

Florestan paraları Pöti-Jan'a verdi. Ferahlatıcı bir iç çekişle bonoyu aldı ve alacaklı salondan çıkarken vikont da ne olur ne olmaz diye bonoyu, parça parça etti. Bir yandan da: "Hiç değilse Klotild'in gönderdiği yirmi beş bin frank bana kaldı." diye içinden seviniyordu. Fakat bir kapının kilitlendiğini duyunca irkildi. Kapıdan dönen babasına sordu:

– Kapılardan biri kilitlendi galiba?

– Evet, ben kilitledim!

Delikanlı, sebebi belirsiz bir korku hissetmeye başlamıştı. Sordu:

– Neden?

– Şimdi söyleyeceğim...

Ve kont, oğlunun kaçmasına engel olmak için, perde arkasında gizli kapının önüne dikildikten sonra söze başladı:

– Bugün beni görünce: "Hah, nasıl olsa adının kirlenmesini istemez, parayı ödemesi için bir iki heyecanlı laf edeyim!" dediniz.

– Rica ederim babacığım!

– Sözümü kesmeyiniz! Beni aldatamadınız. Sizde ne utanma ne pişmanlık ne de herhangi dürüst ve namuslu düşünce kalmaz. Keyfinizi tatmin edecek paraya sahip olduğunuz müddetçe hırsızlık etmiyordunuz. Zaten siz kıratta zenginlerin namusluluğu da o kadardır. Fakat bu para tükenince yavaş yavaş hilekârlığa, hırsızlığa ve nihayet sahtekârlığa başladınız. Bundan sonra da basbayağı yolkesenler gibi haydutluklar ve cinayetler geleçek... Bugün yaptığınız, yarın yapacağınıza nispetle hiçtir.

– Eğer ben de bundan sonra değişmezsem, bana da...

– Değişmezsiniz! Çünkü değişemezsiniz... Onun için bu işi bitirmek lazım!

Florestan, babasının sabit ve sert bakışlarından fena hâlde işkillenerek sordu:

– Nasıl bitirmek? Neyi bitirmek?

Fakat aynı anda kapıya şiddetle vuruldu. Delikanlı, gittikçe kötüleşen bu konuşmayı bitirmek için kapıya doğru yöneldiyse de babası kolundan tuttu ve yüksek sesle sordu:

– Kim o? Kim var dışarıda?

Bir ses:

– Kanun namına açınız! dedi.

Kont, oğluna müthiş bir bakışla bakarak kısık sesle sordu:

– Bu bono, son sahte bono değildi demek ki!

– Vallahi sondu babacığım...

Dışarıdaki ses, sabırsız, tekrar etti:

– Kanun namına açınız diyorum!

Kont sordu:

– Ne istiyorsunuz?

– Ben mahallenin polis komiseriyim! Vikont Dö Sen-Remi'nin evinde bir mücevher aramaya geldim. Kuyumcu Buduva'nın elinde deliller var. Eğer açmazsanız kapıyı kıracağız!

Kont:

– Hırsızlığa başlamışsınız bile! dedi. Demek yanılmamışım... Hatta gecikmişim bile... Hâlbuki sizi öldürmeye gelmiştim!

– Ne? Beni öldürmeye mi?

– Soyumuz kâfi derecede lekelendi. Burada iki tabanca var. Ya kendiniz beyninize kurşunu sıkarsınız yahut da ben sıkacağım. Tabancalardan birini alın!

Kont, müthiş bir soğukkanlılıkla cebinden iki tabanca çıkarmıştı. Birini oğluna doğru uzattı. Ötekinin namlusunu da Florestan'ın göğsüne dayadı. Vikont, mahvolduğunu anlamıştı. Son kozunu oynamaya karar vererek, kararını almış gibi babasının uzattığı tabancaya yapıştı ve:

– Hakkınız var baba! dedi. Adımın lekesini silmem lazım! Verin şu silahı bana!

Tabancayı eline aldı:

– Bari, dedi, bari beni affettiğinizi söyleyin! Ölmeden önce, hiç değilse son bir tesellim olsun!

Kont cevap vermiyordu. Odanın kapısı zorlanmaya, sarsılmaya başlanmıştı. Delikanlı bir daha yalvardı:

– Affedin beni ne olur?

Sert bakışlarına rağmen bedbaht babanın yüzünde keder kırışıkları hasıl oldu.

– Affettim! dedi.

– Babacığım kapı kırılıyor... Onlara doğru gidin, önleyin de hiç değilse sizin beni öldürdüğünüzü sanmasınlar. İçeri girerlerse silahımı da elimden alırlar.

Yandaki odada ayak sesleri belirmişti. Kont, küçük salonla çalışma odasını birleştiren kapıya doğru koştu. Aynı anda da silah patladı. Komiser kapıyı aynı anda açtığı vakit karşısında, sapsarı yüzlü babayı gördü. Uşak, vikontun babası ile konuştuğunu evvelden haber verdiği için, komiser, derhal meseleyi kavradı. Biçare kont, elini yüzüne kapatmıştı:

– Öldü! diyordu. Oğlum öldü! Bunu hak etmişti... Hak etmişti ama içim kan ağlıyor!

Komiser, babanın ıstırabı karşısında ne söyleyeceğini şaşırmış bir hâlde kaldı. Sonra:

– Hiç değilse bu acıklı hadiseyi görmeden gidin mösyö! dedi

Kont, boynu bükük ve gözleri yaşlı:

– Kuyumcuya söyleyiniz, Risliyö Sokağı'nda banker Düpon'a müracaat etsin! Zararı tazmin edilecektir, dedi. Ne kadar zararı varmış?

– Otuz bin frank kadar... Elması satın alan adam haber vermiş.

Kont odadan çıktıktan sonra komiser de içeriye girmişti. Fakat yerde bir ceset arayan gözleri, hiçbir şey göremedi. Oda bomboştu. Hayret içinde:

– Kimse yok! dedi. En ufak bir kan lekesi bile yok!

Sonra gizli kapıyı fark ederek oraya koştu. Kapı açıktı.

– Buradan kaçmış!

Yalan değildi. Florestan babasına karşı silahı göğsüne dayar gibi yaptıktan sonra namluyu koltuğunun altına sokarak boşa ateş etmiş ve süratle küçük kapıdan kaçmıştı. Bu sırada kontla konuşan komiser ve adamları işin farkına varamamışlardı. Bütün araştırmalar bir netice vermedi ve Vikont Dö Sen-Remi'yi bulmak mümkün olmadı.

XXIII

BİR ÖLÜM YOLCULUĞU

İhtiyar Kont Sen-Remi'nin, oğlu tarafından alçakçasına aldatıldığı gecenin ertesi günü idi. Noter Jak Ferran'ın kurduğu yeni plan, o gün tatbik edilecekti. Noterin suç ortağı Serafin, Sen-Lazar kadınlar hapishanesine gitmiş, kapıda Gualöz'ü bekliyordu. Mari, noterin sayısız ahbaplarının kılavuzluğuyla giriştiği teşebbüsler neticesinde serbest bırakılacaktı. Zaten suçu da büyük değildi. Üstelik hapishanede de iyi huyu ve usluluğu ile sivrilmişti. Noter, bu genç kızı himayesine alacağı için, artık kötülükten de kurtulacaktı. Jak Ferran'ın müşterileri arasında bulunan yüksek memurlar, bu merhamet işine, derhâl razı olmuşlar ve hapishane direktörlüğüne emir verilmişti. Madam Serafin bu emri, direktöre verirken, genç kızı, yanlarına alacak olan kimselere götüreceğini söylemişti. Bütün bu işlerin anlatılışından ve görünüşünden genç kızın muhakkak bir ölüme gittiğini sezmek, elbette mümkün değildi.

Bunun yanında noterin çeşitli cinayetlerine karışmış, yüreği katılaşmış olan Serafin kadın bile, hâlâ sırtında Bukeval çiftliğindeki köylü elbisesi bulunan masum yüzlü genç kızı görünce, güzelliğine hayran olmaktan kendini alamadı. Fakat bu hayranlığı kısa sürdü ve içinde hiçbir merhamet hissinin uyanmasına sebep olamadı. Gualöz'ü şüphelendirmemek için tatlı bir sesle:

– Nasıl evladım? diye sordu. Herhâlde hapishaneden çıktığına seviniyorsun değil mi?

– Tabii madam! Hiç sevinmez olur muyum? Şüphesiz bu iyiliği bana Markiz Darvil yaptı değil mi?

Madam Serafin, genç kızın bu inancını da değiştirmek istemedi:

– O yaptı kızım! Ama, artık acele edelim de çabucak gideceğimiz yere varalım. Yolumuz epeyce uzun...

Gualöz sevinçten titreyen bir sesle sordu:

– Bukeval çiftliğine gidiyoruz değil mi efendim? Madam Jorj'un yanına?

Madam Serafin, hiç tanımadığı bu isimler karşısında da şaşalamadı:

– Tabii evladım! Tabii oraya gidiyoruz. Ama önceden size bir sürprizim var. Hele gelin bizi bekleyen arabamıza binelim de...

Hapishanenin kapıcı odasındaki memurları selamlayarak, kapıdan çıktılar. Sen-Denis istikametinde henüz yol alacaklardı ki birdenbire karşılarına genç bir kız çıktı. Hapishaneye birilerini ziyarete geldiği anlaşılan bu genç kız Rigolet'ti. Mari, genç kızı görünce, vaktiyle birlikte hapishanede yaşadıkları ve sonradan yine birlikte serbest

bırakılarak kir gezintilerine çıktıkları arkadaşını hemen tanımıştı. Sevincinden adeta haykırdı:

– Rigolet!

İşçi kız da hayret ve sevinç içinde seslendi:

– Gualöz!

İki genç kız, uzun bir ayrılığın verdiği özlemle birbirlerine koşup sarılmışlardı. Rigolet'in bu rastlaşmadan ziyadesiyle memnun kaldığı görülüyordu ama Mari, adamakıllı üzülmüştü. Eski günlerini hatırlamak, kendisine daima hüzün veriyordu. Dikişçi kız:

– Nerelerdesin Gualöz? diye sordu.

Öteki de bir şey söylemiş olmak için:

– Ya sen nerelerdesin? dedi. Ne zamandır görüşemedik.

Dikişçi kız, arkadaşının sırtındaki köylü entarisine baktı:

– Artık, köyde mi oturuyorsun Gualöz? Demek onun için altı aydır birbirimizi göremedik.

Mari, utancından kıpkırmızı kesildi ve kekeledi:

– Evet... Birkaç zamandır köydeyim de...

– Galiba şimdi de yine köye dönüyorsun öyle mi? Bakıyorum da hiç değişmemişsin Gualöz. Biliyor musun bizim Rozin'le hani sarı saçlı siyah gözlü Jüli vardı... Zavallıların ikisi de aldatılmış, kötü kız olmuşlar. Şimdi de hapistelermiş. Ne ayıp değil mi?

Gualöz, gittikçe mahcup oluyordu:

– Acımak lazım! dedi. Kim bilir neler çekmişlerdir?

Bu sırada Madam Serafin, söze karıştı:

– Haydi evladım! Çok gecikiyoruz. Sonra yetişemeyeceğiz.

Rigolet atıldı:

– Ne olur madam, biraz daha müsaade edin. Epeydir birbirimizi görmedik. O kadar söyleyeceklerimiz var ki... Hele benim derdim çok büyük...

Gualöz, Madam Serafin'e aldırmayarak sordu:

– Senin nen var Rigolet? Sen öyle kolay kolay kederlenmezdin, neşeli bir kızdın.

Rigolet, başını salladı:

– O neşemden eser kalmadı Gualöz. Komşularımdan bir kızcağız vardı da zavallıya iftira atıp hapse koydurttular. Luiz Morel adlı bir kızcağız. Babası kederinden çıldırdı.

Serafin'in içi, bu ismi duyunca hop etti. Rigolet'e daha dikkatle bakmaya başladı. Dikişçi kızı hiç görmüşlüğü yoktu. Lakin konuşmanın bundan sonrasını dikkat kesilerek dinlemeye koyuldu. Gualöz, çok acımıştı:

– Zavallı kızcağız! dedi. Kim bilir senin geldiğine ne sevinecektir?

Rigolet kederli kederli anlatmasına devam etti:

– Yalnız o kadar olsa iyi şekerim. Şimdi bir başka hapishaneden geliyorum. Bir erkek hapishanesinden...

– Allah Allah! Böyle hapishaneden hapishaneye mekik mi dokuyorsun?

– Sorma! Biraz önce hapishanede Jermen'i ziyaret ettim.

– O da kimmiş? Neden hapse girmiş?

– Komşumdu. Görsen ne iyi delikanlıdır. Efendim, zavallıcık bir yerde kasadardı da... Patronunun iftirasına uğradı.

Madam Serafin, yüreği titreyerek, dinlemeye devam diyordu. Rigolet, sözüne devam etti:

– Patronu da öyle uğursuz bir adam ki anlatamam... Zaten Luiz Morel'e iftira atan da o... Luiz de onun yanında hizmetçiydi. Haydut herif, kuduz gibi bu iki biçarenin peşlerini kovalıyor. Ama dur... Onun da sırası gelecek elbette!

Rigolet bu son cümleyi asabi bir azimle söylemişti Serafin, susup dinleyeceğine lafa karışmayı ve sahte bir heyecan göstermeyi daha uygun bulmuş olacak ki:

– Aman Yarabbi! dedi. Dünyada ne fena insanlar var! Kimmiş bu patron dediğiniz adam?

Rigolet, ağzından kaçırdığı tehdit cümlesinin farkına vararak yaptığı hatayı tamir etmek istedi:

– Jak Ferran adlı bir noter, madam! Zavallı iki biçarenin de dünyada benden başka kimsecikleri yok.

Serafin cadısı, genç kızı daha fazla söyletmeye uğraştı:

– Hayır, demincek, onun da sırası gelecek dediniz de... Ben de o melun notere karşı bu iki biçareyi koruyacak biri var sandım.

Rigolet, bu tanımadığı kadının şüphelerini büsbütün kökünden kazımak isteyerek söylendi:

– Ne gezer! Keşke öyle biri olsaydı... Halbuki biçarelerin benden başka kimseleri yok. Benim de elimden ne gelir ki? Hem sonra noter Ferran gibi zengin ve nüfuzlu bir adama karşı bu iki zavallıyı himaye etmeye kim cesaret edecek?

Gualöz, bu sözler üzerine bir an düşünceli kaldı. Sonra dalgın bir tavırla:

– Dünyada çok alicenap insanlar vardır, dedi. Ben, kimsesizlere ve biçarelere yardım etmekten hoşlanan birini

tanırım. O, fakirlere ve zulüm çekenlere ne kadar iyi ise, kötülere ve zalimlere karşı da o kadar amansız ve müthiştir.

Rigolet, hayret içinde Gualöz'e baktı. Kendisinin de böyle birini tanıdığı ve bu zatın şimdi Rodolf adı altında kendisine komşu olduğu, dilinin ucuna kadar geldiyse de düşüncelerini saklayarak:

– Sahi mi? diye hayret etti. Bu zavallılara da yardım eder mi acaba dersin?

– Evet... Gerçi şimdiye kadar başkalarına yardımda bulunması için de kendisine çok rica ettim ama, eminim ki o zavallı Luiz'le, Mösyö Jermen'i de himayesine alacak ve kendilerini kovalayıp duran noterin cezasını verecektir. Onun merhameti ve adaleti de bitmez tükenmezdir.

– Serafin, hayret içinde ölüme götürmek üzere bulunduğu kurbanına baktı ve içinden düşündü: "Sakın bu kız, bizim zannettiğimizden daha tehlikeli bir mahluk olmasın? Fakat ne olursa olsun, bahsettiği adamın birazdan vuku bulacak kazaya mâni olabileceğini sanmam!"

Rigolet, Gualöz'e yalvardı:

– Aman Gualöz... Bahsettiğin zatı görürsen hemen bu meseleyi aç!

Genç kız:

– Sen merak etme! Ben Mösyö Rodolf'a bu işi anlatırım! dedi.

Fakat ağzından bu isim çıkar çıkmaz Rigolet de hayret içinde seslendi:

– Mösyö Rodolf mu? Ben de bu isimde birini tanıyorum.

– Belki de aynı adam değildir. O senin tanıdığın nasıl bir adam, genç mi?

– Tabii genç! Hem de asil yüzlü bir adam! Esmer, ufak bir bıyığı da var! Zarif endamlı, yani ya komisyonculuğa yakışan biri değil...

– Komisyoncu mu? Bunda bir yanlışın olmasın sakın?

– Yok canım! Kendi ağzı ile söyledi.

Gualöz:

– Öyleyse senin Mösyö Rodolf başka birisi olacak Rigolet, dedi. Benim dediğim adamın karşısında herkes hürmet ediyor.

– Yok canım, benimkisi öyle değil. Neşeli bir adamcağız ama kimsenin kendisine hürmet ettiğini görmedim. Zaten benim komşum da... Morellerin oturduğu, benim oturduğum evde bir dairesi var.

– Sen nerede oturuyorsun Rigolet?

– Tampl Sokağı 17 numarada...

İki genç kız, bahsettikleri ismin, başka başka iki adama ait olduğu kanaatine varmışlardı ama, kurnaz Serafin, bu Mösyö Rodolf'un bir tek adam olduğunu ve Tampl Sokağı 17 numarada sahte bir kılık altında oturduğunu derhal anlamıştı. Demek, mazlumları himaye eden bu adam da Bradamanti'nin komşusuydu öyle mi? Âlâ öyleyse... Eğer bu sahte komisyoncu, boyuna üstüne ait olmayan işlere karışmakta devam ederse, adresini bilmek hiç de faydasız olmazdı.

Rigolet, birdenbire cebinden bir kart çıkarıp uzattı:

– Bak... Üstümde kartım da var, işte! Rigolet, terzi, Tampl Sokağı 17 numara... Bunları bana Mösyö Jermen yapmıştı. Tıpkı basılmış gibi değil mi? Zavallıyı sevmek için,

biçarenin böyle bir felakete uğramasını beklemişim gibi... Kendi kendimden utanıyorum!

Gualöz sordu:

– Mösyö Jermen'i seviyor musun?

– Doğrusu seviyorum Gualöz. Yoksa hapishanelere kadar ne diye koşacaktım? Ben de tuhaf bir kız oldum ya...

Madam Serafin, öğreneceğini öğrenmişti. Daha fazla gecikirlerse verdiği ölüm randevusuna yetişemeyeceğini düşündü ve kesin bir eda ile müdahale etti:

– Haydi bakalım kızım! Artık yetişir... Yoksa geç kalacağız!

Gualöz'le Rigolet, birbirlerinden heyecanlı bir surette ayrıldılar. Dikişçi kız, boyuna:

– Köyden Paris'e indiğin zaman bana uğra! deyip duruyordu.

Gualöz, arkadaşını temin etti:

– Hiç uğramaz olur muyum? Elbette uğrarım... Ama inmesem bile mektup yazarım ya... Bizim Mösyö Rodolf'a da ilk rastlayışımda bu işten bahsedeceğim. Sen hiç merak etme!

Rigolet, kadınlar hapishanesine ilerlerken, Serafin'le genç kız da hemen biraz ötede bekleyen arabaya binmişlerdi. Gualöz Paris'i tanımadığı için arabanın Bukeval yolu olan Sen-Denis barajına doğrulmadığını, bilakis Batinyol istikametine gittiğini pek anlayamadı. Batinyol'a varıp arabadan indikleri zaman:

– İyi ama Bukeval'e kadar buradan nasıl yayan gideriz? diye sordu.

Noterin cinayet ortağı, rolünü başarıyla oynayarak ciddiyetle dedi ki:

– Seni hapishaneden kurtaranlar bana ne emir verdilerse onu yapıyorum kızım! Evvela onların dediği yere gideceğiz. Eğer gitmemeye kalkışırsan çok üzülürler sonra...

Gualöz hemen cevap verdi:

– A! Hiç gitmez olur muyum?

– Zaten bir çeyrek sonra oradayız kızım.

Noter Jak Ferran'ın kâhya kadını Batinyol'den dışarıya doğru, son evleri de arkada bırakarak ilerledi. Etrafı cevizliklerle çevrili kırlarda gidiyorlardı. Bir yanda Sen Nehri uzanıyordu. Hava güzeldi ve gökte az bulutları da batmak üzere bulunan güneş, göğü kızıla boyamıştı. Biraz daha yürüdükten sonra Sen Nehri'nin ortasındaki yeşillikli küçük adayı gören Gualöz, sevinç içinde seslendi:

– Ah madam! Bakın şu kavak ve söğüt ağaçlarının yükseldiği adacık ne güzel? Suyun kenarındaki şu beyaz ev de yazın kim bilir ne hoş olur?

Madam Serafin, garip bir tebessümle söylendi:

– Demek pek hoşuna gitti ha? Zaten biz de oraya gidecektik. Bak ne hoş sürprizlerle karşılaşacaksın!

Gualöz, birazdan başına gelecekten tamamen habersiz, sevindi:

– Sakın Madam Jorj'la Mösyö Rodolf da orada olmasınlar?

Madam Serafin:

– Aman artık beni söyletme kızım! dedi. Sonra sürprizin tadı mı kalır? Bir çeyreğe varmaz, göreceğini göreceksin işte...

Genç kız âdeta koşarcasına gidiyordu. Cadı karı, peşinden yetişmekte güçlük çekerek seslendi:

– Yavaş ol kızım, acele etme! Benim öyle koşacak hâlim yok!

Şimdi, Serafin'le Gualöz'ü burada bırakarak ravajör adasına gelelim.

Marsiyal ailesinin oturduğu bina, gecenin karanlığında korkunçlaşırdı. Fakat gündüzleri de gayet güler yüzlü bir ev olarak göze çarpardı. Söğütler ve kavaklarla çevrili olan ravajör adasında bir sebze bostanı ve bol ağaçlı bir meyve bahçesi vardı. Marsiyal'in iki küçük kardeşi Fransova ve Amandin'le birlikte çekileceğini söylediği saman damlı kulübe, bu meyve bahçesinin içinde idi. Adanın bu tarafındaki burunda toprakların nehre dökülmesine engel olmak için, kıyıya kazıklar kakılmıştı.

Asıl evin her tarafı beyaza badanalanmıştı. Kayık iskelesi de hemen evin önündeydi. Evin bir ucundaki pencerelerden birinin panjuru kapatılmış ve üstüne de saç levhalar mıhlanmıştı. Ayrıca iki demir çubuk da sağlam kancalarla kakılı bir hâlde bu levhaların üstünden tutturulmuştu.

İskelenin ucuna üç kayık bağlıydı ve Nikola, kayıklardan birinin içinde eğilmiş, teknenin dibindeki deliğe taktığı kapağın kolayca açılmasına uğraşıyordu. Kıyıda bir sıranın üstüne çıkmış, ayakta duran Kalebas da elini gözlerinin üstüne siper ederek sahile, Madam Serafin'in geleceği tarafa bakıyordu. Kız, sıradan inerek Nikola'ya seslendi:

– Görünürde ne ihtiyar karı var ne de kız! Galiba bu iş de dünkü gibi olacak ve boşu boşuna bekleyip duracağız... Eğer iki kadın, yarım saate kadar gelmezlerse hiç beklemeyip gidelim. Öte yanda da Kızıl Kollu bekliyor malum ya...

Onun işi daha iyi! Elmasçı kadın saat beşte Kızlı Kollu'nun Şanzelize'deki meyhanesine gelecekmiş. Bizim, ondan önce orada olmamız lazım. Baykuş dün, tembih üstüne tembih edip durdu.

Nikola kayıktan iskeleye çıkarak cevap verdi:

– Doğru! Hâlâ gelmediler... Halbuki kayıktaki deliğin kapağı da mükemmel oldu. Bakalım, belki de bu iki işten birini kaçırırız. Hâlbuki Kızıl Kollu ile Barbiyon, biz olmadan öteki işi başaramazlar. Zaten Kızıl Kollu, meyhanenin dışında gözcü olarak kalacak. Barbiyon tek başına elmasçı kadını imkânı yok, mahzene sürükleyemez.

– Baykuş, Mektep Hocası'nın da oradaki mahzende pansiyon oturduğunu söyleyip gülüyordu.

– Cadı, adamı oraya hapsetmiş. Doğrusu hem gözleri kör hem de öyle bir mahzende yalnız başına kalmak da meseledir...

– Baykuş, mahzenin çok eğlenceli olduğunu söylüyordu. Herif fare avlasın. Bol bol fare var! diyordu.

Bir an sustular. Sonra Kalebas, binanın iyice mıhlı ve kapalı penceresini göstererek vahşi bir gülüşle söylendi:

– İçerideki ne yapıyor acaba Nikola? Açlıkla arası iyi midir dersin?

– Uyuyor galiba. Sabahtan beri gürültüyü kesti. Köpeğinin de sesi çıkmaz oldu. Belki köpeğini boğup yemiştir. Herhâlde çok dayanmaz. Geberdiği zaman da hastalıktan öldüğünü söyleriz. Kim arayıp soracak?

– Acaba?

– Elbette kuzum... İlin kaçakçısını mı arayacaklar? Bu sabah annem Anyer'e giderken balıkçı Fero Baba'ya rastlamış.

Marsiyal'in iki gündür fena hâlde hasta olduğunu, hayatından bile ümit kesildiğini söylemiş. Fero Baba da martavalı mükemmelen yutmuş. Tabii o da başkalarına söyleyecektir. O ona, o ona derken yayılacaktır. Öldüğü zaman da herkes hastalıktan öldü sanacaktır.

– O kadar çabuk ölmez ama... odaya kapatıncaya kadar az mı çektik? Elleriyle pencereden bana saldırmaya kalktı da balta vura vura ellerini parçalayarak zorbela mâni olabildim. Şimdi diyorum ki, sakın bıçağı ile duvarı oyup da kapıyı veya pencereyi sökmesin!

– Bir kere kapıyı dışarıdan adamakıllı çiviledik. İmkânı yok sökemez. Pencerenin kenarındaki duvarı oymak için de mecali mi kalmıştır sanırsın? Öte yandan, annem çocukları da bodruma kapattı. Çünkü o Fransova'nın ağabeyimi kurtarmak için gizlice her çareye başvurmasından korkuyordum. Ama, artık hiç korkum kalmadı.

Kalebas, acı, adi güldü:

– Dişi Kurt da gelip ağabeyimi sorarsa, onu da yoluna koyalım mı?

– Nemize lazım canım? İstediği kadar arasın. Bulabilirse aşkolsun!

Bu esnada Marsiyal Ana evden çıkmış, iki çocuğuna sesleniyordu:

– Bu sabah buraya Baykuş geldi mi?

– Geldi anne!

– Öyleyse niye bizi de bekleyip, birlikte gitmiyor? O karıdan da şüphem var.

– Canım senin de herkesten şüphen vardır anne... Dün Kızıl Kollu'dan, şimdi Baykuş'tan...

– Kızıl Kollu'dan elbette şüphelenirim. Oğlum Tulon Hapishanesi'nde, Kızıl Kollu serbest... Hâlbuki ikisi de aynı hırsızlığı yaptılardı.

– Kızıl Kollu açıkgözdür. Onu o zaman yakalayamadılar. Baykuş'a gelince, onun da siyah redingotlu adamla rasathane yakınında randevusu var. Ondan gitti. Hani biliyorsun ya... Mektep Hocası ve küçük topalla beraber köyden bir kız kaçırmışlardı. O kızı, bu redingotlu adam kaçırtmıştı. Baykuş'un bizi ele vermesine imkân yok. Onun az mı sırrını biliyoruz? Böyle sudan sebeplerle elmasçı kadın işine katılmamazlık edemeyiz anne. Otuz bin franklık elmas varmış kadının yanında. Az para değil!

Marsiyal Ana, son derecede işkilli:

– Öyle ama biz, içeride kadını boğazlarken Kızıl Kollu meyhanenin dışında kalacak değil mi? diye sordu.

– Elbette dışarıda kalacak! Meyhane onun, birisi gelip de bizim içeride ne yaptığımızı mı görsün? Daha dışarıdan karşılayacak ve kimseyi içeriye sokmayacak.

Ana oğul münakaşaya devam edeceklerdi ama vakit kalmadı. Kalebas, birdenbire parmağıyla nehir kıyısını göstermiş:

– Nikola! Nikola! diye seslenmişti. İki kadın geliyor...

Nikola hemen annesine döndü:

– Çabuk atkını omuzuna at da seni kıyıya geçireyim anne! Böylesi daha tabii görünür.

Marsiyal Ana omuzuna bir atkı attı. Mutfağın kapısını kilitleyip anahtarını, yandaki pencerenin panjurunun altına sakladıktan sonra iskeleye yürüdü ve ikinci kattaki kapalı pencereye dönüp bir kere baktıktan sonra:

– Ne yapalım, kendi hatası! diye mırıldandı.

Aynı esnada Nikola da kız kardeşine tembih ediyordu:

– Yapacağın işi biliyorsun değil mi? Ben ihtiyar ile kızı delik sandala alacağım, sen de öteki sandalla hemen peşimden geleceksin. Çok dikkatli kürek çekmen ve hiç benim sandaldan açılmaman lazım! Yoksa deliği açar açmaz senin sandala atlayamam.

Kalebas:

– Kafa şişirme! dedi. İlk defa kürek çekiyor değilim ya! Hem bak! İhtiyar, mendille işaret veriyor. Çabuk olalım!

Nikola, delik sandala atlayarak annesini çağırdı:

– Haydi anne durma! dedi. Delik sandala binelim de kadınlar hiç şüphelenmesin! Haydi Kalebas sen de ötekine atla, hiç peşimden ayrılma!

Bu sözleri söylerken, ucu çengelli kayık kancasını da alıp sandala yerleştirmişti.

Önde Nikola'nınki, arkada da kız kardeşinin kullandığı sandal, az sonra iki kadının beklemekte oldukları nehir kıyısının kumlarına varmışlardı. Serafin, süratle Nikola'ya sokulup fısıldadı:

– Madam Jorj'un bizi beklediğini söyleyin!

Sonra yüksek sesle delikanlıya sordu:

– Geciktik mi oğlum?

Nikola da yüksek sesle cevap verdi:

– Gecikmek de laf mı? Madam Jorj, kaçtır sizi sorup duruyor.

Serafin, Gualöz'e döndü:

– Gördün mü kızım? dedi Bak ne kadar geç kalmışız?

Bir yandan ayağını Nikola'nın sandalına atarken öte yandan da fısıltı hâlinde söyleniyordu:

– Kızın muhakkak boğulması lazım. Suya düştükten sonra tekrar suyun yüzüne çıkarsa kafasına vurup içeri itersiniz, anladınız mı?

Nikola'ya gelince, hiç bozmadı ve fısıltıyla cevap verdi:

– Merak etmeyin! Sizin için hiçbir tehlike yok. Zamanı gelince hemen elimden tutarsınız, öteki kayığa geçeriz.

Mari'yi de elinden tutup sandalına bindirirken, genç kızın güzelliği karşısında hiçbir hayranlık göstermedi. Fakat noter Jak Ferran'ın kâhya kadını, kendisinin de ölüme gideceğini his mi etmişti nedir, ansızın kararını değiştirmiş göründü ve Kalebas'ın kayığına atlayarak, Nikola ile genç kızı delik kayıkta bıraktı. Bir yandan da söylendi:

– Ben bu kayıkta giderim!

Nikola, vaziyetin bu şekilde değişmesi üzerine kız kardeşine manalı bir bakışla baktı:

– Olsun canım! O kayıkta gidin ne olacak? dedi.

İki sandal, kumluğu kürekleriyle itip kıyıdan ayrılırlarken, Marsiyal Ana da sahilde kalmış, ölüme doğru giden iki kadınla tamamen alakasız bir hâlde duruyordu. Gözlerini, adadaki beyaz evin söğütler arasında görünen mıhlı penceresine dikmiş, bakakalmıştı.

XXIV

UMULMADIK BİR HADİSE

Gualöz'ün hapisten salıverilmesinden az bir zaman sonra Dişi Kurt da hapishane baş gardiyanı Madam Arman ve hapishane direktörünün müdahalesiyle serbest bırakılmıştı. Zaten cezasını bitirmek üzere bulunduğu için bu serbestlik, geriye kalan birkaç günün affedilmesi demek oluyordu.

Dişi Kurt, hapishanede Gualöz'le arkadaşlık ederek, genç kızın kendisine anlattığı sakin ve namuslu hayatı özlemeye başlamış, mazisinden nefret eder olmuştu. Zaten, Madam Arman'la direktör de ondaki bu değişikliği fark ettikleri için, cezasını kısaltmayı doğru bulmuşlardı. Dişi Kurt, yeni başlayacak olan hayatında Gualöz'ün bahsettiği o meçhul ve kudretli adamın yardımına kavuşacağından da hiç şüphe etmiyordu. Yalnız, şimdi içinde büyük bir merak vardı. Evvela onu halledecekti. Birkaç günden beridir kocası Marsiyal'den hiçbir haber alamamıştı. Halbuki Marsiyal,

hemen her gün hapishaneye haber gönderir, Dişi Kurt'un durumunu sordurturdu. Birkaç gündür, kendisinden hiçbir haber gelmemesini neye atfetmek lazım geldiğini Dişi Kurt da bilemiyordu.

Genç kadın, hapisten salıverilince, doğru ravajör adasına giderek Marsiyal'i görmek kararını verdi. Eğer delikanlı orada değilse, gelinceye kadar bekleyecekti. Hemen bir arabaya bindi ve Anyer'e yollandı. Hatta Sen Nehri kıyısına, Madam Serafin'le Gualöz'ün gelişlerinden bir çeyrek kadar da erken vardı.

Arabadan indikten sonra sahile uzanıp Marsiyal'in görünmesini beklediyse de kimsenin çıkmadığını görünce, Anyer köprüsünü geçip, karşı kıyıda ve köprünün yanı başında bir kulübede oturan balıkçı Fero Baba'ya giderek onun kayığını isteyerek adaya geçebileceğini düşündü. Fero Baba, kulübesinin kapısında oturmuş ağlarını yamıyordu. Dişi Kurt, ak saçlı ihtiyara uzaktan seslendi:

– Fero Baba! Senin sandalı istemeye geldim.

Yaşlı adam, gözlerini ağlarından kaldırıp bakınca Dişi Kurt'u tanıdı:

– Ooo... merhaba kızım! Nerelerden çıktın böyle? Kayığı istiyorsun ama, bizim oğlan aldı, götürdü. Bugün Sent-Uen'de kayık yarışları varmış. Bütün kıyıda bir tek sandal bulamayacaksın.

Dişi Kurt'un içinde sebebini bilmediği bir acele vardı. Can sıkıntısı ile ayağını yere vurdu:

– Bu kötü işte... Çabukak ravajor adasına geçmek istiyordum.

Fero Baba, Dişi Kurt'un, Marsiyal'in nesi olduğunu bilirdi. Birden:

– Acelede haklısın, dedi. Belki de Marsiyal'in vaziyeti çok kötüdür.

Genç kadın, birdenbire dimdik kesilmiş, gayriihtiyari, adamın yakasına yapışmıştı:

– Marsiyal'in vaziyeti mi kötüdür? Neden? Ne varmış ki?

İhtiyar balıkçı, hayret içinde baktı:

– Seninki ağır hasta... Bilmiyor muydun?

– Kim demiş hasta diye! Yalan! Hasta olsa bana muhakkak mektupla haber uçururdu.

– Ne bilirsin? Belki de mektup yazamayacak kadar ağırdır.

Dişi Kurt, anlamayan gözlerle bakıyordu. Balıkçı izah etti:

– Bu sabah anasını gördüm. O kadından hiç hoşlanmam ama Marsiyal'le birlikte epeydir ava çıkmadığımız için sormaya mecbur kaldım. "Yahu, iki gündür sizin oğlanı göremiyorum. Bir yere mi gitti?" dedim. Ben bu suali sorunca karı, yüzüme o kadar haincesine baktı ki...

Dişi Kurt, hiddetinden ter ter tepindi:

– Çabuk söyle Fero Baba! Beni merakımdan çatlatacaksın!

– Söyleyeyim ama aramızda kalsın! O Marsiyal'in anasından çekinirim. Sonra bana bir fenalık yapmaya kalkarlar... Ben ihtiyar bir adamım. Bak Marsiyal'i severim. Çünkü iyi oğlandır. Ne anasına ne de kardeşlerine hiç benzemez. O yüzden diyorum, sakın anası ile kardeşi elbirliği edip de oğlana bir fenalık yapmış olmasınlar diyorum.

Dişi Kurt tahammülünün son haddine varmış gibi yırtındı:

– Canım Fero Baba... Söyle Allah aşkına ne demek istiyorsun? Benimkine bir şey mi yapılar yoksa?

İhtiyar balıkçı, genç kadının ateş saçan gözlerine bakarak söylendi:

– Sen de ne müthiş kızsındır ama... Merak etme söyleyeceğim. Ben, cadı karıya Marsiyal'i iki gündür göremediğimi söyleyince bana dedi ki: "Marsiyal adada hasta yatıyor. Galiba bu yatış, son yatışı!" Sonra efendim... Dur canım nereye gidiyorsun? Hele anlatayım yahu!

Fakat ihtiyar balıkçı sözlerini bitirmeye vakit bulamadan adada bir şeyler olduğunu sezen Dişi Kurt, endişe ve hiddet içinde koşmaya başlamıştı. Sahilde gezinen iki adamın yanından geçtiği hâlde bu adamları göremedi. Bunlar, ihtiyar Kont Sen-Remi ile ahbabı Doktor Griffon'du. Gözlerinden ateş saçar gibi bakan, yanakları al al olmuş, genç kadının arkasından bakakaldılar. Dişi Kurt, adanın burnunun uzayarak sahile en ziyade yaklaştığı kıyıya kadar geldi.

Söğüt ağaçlarının dalları arasından beyaz evi görünce, belki de bu evin içinde Marsiyal'in, sevgili Marsiyalinin ölüm hâlinde bulunduğunu düşündü. Birdenbire hakiki bir Dişi Kurt kesiliverdi. Sırtındaki atkıyı, başından şapkasını attı. Sonra entarisini aşağıya sıyırarak gömlekle kaldı ve tereddüt bile etmeden nehrin içinde ayakları dipten kesilinceye kadar yürüdü. Ondan sonra da hızla adaya doğru yüzmeye başladı. Bu yüzüş, hakikaten vahşi bir iradenin mahsulü oldu. Dişi Kurt'un saçları çözülmüştü ve her kulaçta yüzüne sarılıyordu. Eğer gözlerini adadaki beyaz eve dikmemiş ve yüzünde korkunç ifadeler belirmemiş olsaydı, Marsiyal'in sevgilisinin, suda keyif yaptığı da sanılabilirdi. O kadar serbest, rahat ve kendinden emin yüzüyordu.

Tam bu esnada adanın öbür yanından birdenbire bir haykırış işitildi. Bu, ümitsiz bir can çekişme feryadına benziyordu. Dişi Kurt, bunu duyunca dehşet içinde duraladı. Bir eliyle kendini suyun yüzünde tutarak öteki eliyle de saçlarını arkasına sıvazlayıp dinledi. Yeniden bir bağırtı duyulmuştu. Lakin bu seferki bağırtı, yalvarır gibi, hafif ve boğuktu. Ondan sonra da artık ses seda kesilmişti.

Genç kadın, bu sesi, şaşkınlıkla Marsiyal'in sesine benzetmiş olacak:

– Adamım! diye homurdandı. Adamıma bir şeyler oluyor!

Ve eskisinden daha azimle, daha hızla yüzmeye başladı.

İhtiyar kontla Doktor Griffon, az önce yanlarından yıldırım gibi geçen Dişi Kurt'u, hızla takip edememişler ve ancak genç kadın suyun ortasına vardığı vakit sahile ulaşmışlardı. Aynı anda iki korkunç bağırtıyı onlar da duyarak, dehşet içinde duraladılar. Dişi Kurt'un sularla, cesurane bir surette boğuştuğunu görünce:

– Eyvah! Boğulacak! diye bağrıştılar.

Fakat bu korkuları boşuna oldu. Çünkü Dişi Kurt, hızlı hızlı birkaç kulaç daha atarak sahile ulaştı ve orada toprağın dökülmesine engel olmak için kıyıya kakılmış olan kazıklara tutundu. Tam bu esnada yanı başında suların, köylü elbisesi giyinmiş bir genç kızı sürükleyip getirmekte olduklarını gördü. Elbisenin eteklikleri geniş olduğu için, altında kalan hava, genç kızı da suyun yüzünde tutmaya yaramıştı.

Dişi Kurt, bir eliyle kazıklara tutunarak öteki eliyle sular üstünde sürüklenen genç kızı, hiç vakit kaybetmeden kendine çekiverdi. Bu çekiş, epeyce kuvvetli olduğu için genç kız bir an suya daldı, tekrar çıktı. Fakat hem usta hem de

bir erkek kadar kuvvetli olan Dişi Kurt, henüz kim olduğunu pek tanıyamadığı Gualözö'ü (Bu, Gualöz'dü.) kaldırdığı gibi kucağına aldı. Sahilde bir iki adım attıktan sonra ada kıyısının yeşil otlarının üstüne koydu.

Doktor Griffon'la beraber genç kadının bu cesur hareketini hayranlık içinde seyretmiş olan Kont Dö Sen-Remi uzaktan bağırdı:

– Biraz bekleyin! Şimdi Anyer köprüsünü geçip kayıkla yardımınıza geleceğiz!

İkisi birlikte köprüye doğru koştular. Bu esnada menfur cinayetlerini işledikten sonra Sen Nehrinin sağ kıyısında tekrar buluşmuş olan Marsiyal Ana ile Nikola ve Kalebas, adanın ağaçlıklarının arkasında kalan hadiseleri görememişlerdi. Onlar, kurbanlarını seyrederken Dişi Kurt, kıyıdaki kazıklara yetişmiş ve göze görünmez olmuştu. Mari de su yüzünde giderken Dişi Kurt tarafından hızla çekilince bir an suya dalarak katillerinin gözlerinden kaybolmuş, tekrar suyun yüzüne çıktığı vakit, kazıkların gölgesinde kaldığı için yine onlara görünmemişti. Birkaç dakika sonra dalgalar, başka bir cesedi daha sürükleyip götürmüşlerdi ama Dişi Kurt, kurtardığı genç kızla meşgul olduğu için bunu görememişti. Bu ceset, noter Jak Ferran'ın kâhya kadınının ölüsüydü. Suda Mari'den daha fazla kaldığı için ölmüştü. Gerçi Serafin, delik sandala binmemişti ama, Nikola ile kız kardeşi, cinayetin bu şahidini ortadan kaldırmak için noter kadar istekli davranmışlardı. Gualöz'ün bindiği sandalın deliği açılıp da su içeriye hücum etmeye başlar başlamaz, Nikola hemen kız kardeşinin sandalına atlamıştı. Bu atlayışla sarsılan sandalda oturan Madam Serafin'i yakaladığı gibi kaldırıp suya fırlatan haydut, kadının kafasına kancası ile de kuvvetli bir sille vurarak işini bitirmişti.

Şimdi de hadiselerin planlarını bozduğunu fark edemedikleri için sandalı, Sen kıyısına bağlayıp, acele acele Kızıl Kollu'ya verdikleri randevuya koşmuşlardı.

Beri yanda Dişi Kurt nefes nefese ve bitkin bir hâlde kırlığa yatırdığı Mari'nin yanma çökmüştü. Ölümden kurtardığı kızın yüzüne bakıp da hapishane arkadaşını görünce ne derin bir hayrete düştüğünü anlamak zor değildir. Şaşkınlığı içinde bir an, Marsiyal'i bile unutup:

– Gualöz! diye bağırmıştı.

Böylece bir an genç kızı seyrederek dinlendikten sonra hemen ayağa kalktı ve Mari'yi tekrar kucağına alarak yürümeye başladı. Kötü huylarına rağmen Marsiyal Ana ile kızının, Gualöz'ü tedavi için kendisine yardım edeceklerini umuyordu. O, böyle yürüyerek adanın açıklık yerine çıktığı zaman, karşı kıyıda bulunan caniler, çoktan yok olup gitmişlerdi. Onlar çekildikten az sonra alçı ocaklarının bir köşesine sinerek olanları uzaktan gözetlemiş ve kurbanlarının öldüğüne emniyet getirmiş olan başka bir adam da çıkıp gitmişti. Bu adam, noter Jak Ferrandı.

Şimdi sahilde cinayetlerini işledikten sonra ellerinde kalan tek sandalla gerisin geriye analarının yanına dönmüş olan Nikola ile kız kardeşinin bağladıkları boş sandaldan başka bir şey kalmamıştı. Jak Ferran çekilip gittikten bir dakika sonra da ihtiyar Kont Dö Sen-Remi ile Doktor Griffon, köprüde belirmiş ve kıyıda bağlı olduğunu gördükleri boş sandala doğru ilerlemişlerdi.

Dişi Kurt, evin önüne gelince, kapının kapalı olduğunu gördü. Hâlâ baygın duran Gualöz'ü, yere bırakarak eve yanaştı. Marsiyal'in yatak odasının penceresini bilirdi. Oraya bakıp da pencerenin saç levhalar ve demir çubuklarla sıkı

sıkı kapatılmış olduğunu görünce şaşırdı. Hakikati, yarı yarıya sezerek müthiş bir nara attı:

– Marsiyal! Adamım! Neredesin?

Fakat bu söze hiçbir cevap alamadı. Baştan aşağıya endişe ve hiddet kesilmiş bir hâlde vahşi bir hayvan gibi evin çevresinde dolaşarak girecek bir yer aradı. Sonra gözü, kapının yanındaki pencereye dayalı merdivene ilişti. Merdiveni kaldırdığı vakit gevşeyen panjurun altındaki anahtar da yere düştü. Dişi Kurt, anahtarı görünce kaptı:

– Belki açar! diye homurdanarak kapının kilidine soktu. Kilidin açıldığını görünce, sevinci hudutsuz oldu. Mutfağa girer girmez, Marsiyal Ana'nın bodruma kapattığı Fransova ile Amandin'in feryatları ile karşılaştı. İki çocuk, anaları ile Nikola ve Kalebas'ın evde olmadığını sezmişler, gürültülerden, eve bir yabancının girdiğini anlayarak feryada başlamışlardı. Marsiyal Ana, bodrumun kapısını kilitledikten sonra anahtarı da üstünde bırakmıştı. Dişi Kurt, kapıyı açınca ikisi de dışarı fırladılar. Fransova:

– Dişi Kurt! diye seslendi. Gidip ağabeyimi kurtarın! Zavallıyı odasına kapattılar. Her tarafı mıhladılar. Açlıktan öldürmek istiyorlar. İki gündür orada!

Dişi Kurt:

– Öyleyse tam zamanında yetişmişim! dedi.

Merdivenlere atıldı, bir iki basamak çıkınca duralayarak tekrar çocuklara döndü:

– Gualöz'ü unutuyordum. Kapının önünde baygın bir kız yatıyor, onu içeri getirin. Amandin, sen hemen ateş yak! Fransova sen de bana balyoz, balta filan getir de kapıyı kırayım!

Oğlan, zorlukla bir balyozu sürüklemeye çalışarak:

– Burada odun kırmak için bir balyoz var ama sizin için de çok ağırdır! dedi.

Fakat başka zamanda zorlukla kaldırabileceği bu ağır balyozu, şimdi kolayca sırtlayabilen Dişi Kurt:

– Ağır mı? diye cevap verdi.

Birkaç sıçrayışta koridoru geçerek dipteki kapıya vardı.

– Geldim adamım! Dişi Kurt geldi! diye bağırdı.

Balyozla kapıya vurduğu darbe, kanadı sarsaladıysa da çökertmedi. İçeriden Marsiyal'in hafif sesi duyuldu:

– Çivileri sök! Yoksa kolay kıramazsın.

Bu söz üzerine Dişi Kurt kapıyı döşemeye mıhlayan çivileri kırmaya başladı. Kalasları söktü, çıkardı ve nihayet kapıyı açmakta başarılı oldu. Kanat arkasına devrilince Marsiyal soluk yüzü ve kanlı elleriyle meydana çıkarak, âdeta Dişi Kurt'un kucağına düşüverdi. Kadın, vahşi bir saadet duygusu içinde haykırdı:

– Adamım, nihayet seni tekrar elime geçirdim.

Sonra bitkin delikanlının koluna girerek kendisini, koridorda duran bir sıraya oturttu. Marsiyal, bir an şaşkın, yorgun, kalakaldı. Öyle anlaşılıyordu ki Marsiyal'i, iki günde bitiren şey, açlık ve susuzluktan ziyade havasızlık olmuştu. Zaten Kalebas da penceresi ve kapısından başka hiçbir deliği bulunmayan bu küçük odaya hava girmemesi için bütün aralıkları, bez parçaları ile tıkamıştı. Dişi Kurt, hakikaten tam vaktinde yetişmişti. Marsiyal'in bu havasız hapishaneye bir gün daha dayanmasının pek de mümkün olamayacağı, şimdiki hâlinden anlaşılıyordu. Dişi Kurt, kendini

toparlamaya çalışan adamını, yaşlı gözlerle bir an seyrettikten sonra sordu:

– Nasılsın Marsiyal? Kendine gelebildin mi? Bir şey ister misin?

Öteki, zayıf bir sesle:

– İyiceyim! dedi. Hayır, havadan başka bir şey istemem...

Dişi Kurt bu sözleri duyunca, bileklerinin kesilmesi tehlikesine aldırmadan, koridor penceresinin camını bir yumrukta kırdı. Dısarıdan gelen ve delikanlının yüzüne çarpan serin hava, Marsiyal'i kısa zamanda kendine getirdi. O zaman birdenbire söylendi:

– Yaşa Dişi Kurt! Sen olmasaydın bu mezarda geberip gidecektim.

– Peki ama ellerine ne oldu? Neden kesik içinde?

– Ne olacak? Nikola ile Kalebas benden çekindikleri için odama girmemi beklediler. Sonra da kapıyı pencereyi kapattılar. Pencerenin kapanmasına engel olmak istediğim zaman da kız kardeşim, ellerime balta ile vurup kesti.

– Vay alçaklar vay! O anan olacak karı, etrafa senin ağır hasta olduğunu, hayatından bile ümidi kestiklerini yaymış.

Marsiyal, acı acı söylendi:

– Bırak! Onun lafını etme! Peki ama sana ne oldu? Neden böyle sırılsıklamsın?

– Adaya geçmek için kayık bulamadım. Senin tehlikede olduğunu sezmiştim. Dakika kaybetmek istemiyordum. Adaya kadar yüzerek geldim.

Marsiyal, sevgilisine hayranlıkla baktı:

– Aferin Kurt! Benim için boğulmayı bile göze aldın demek ki? Bunu hiç unutmayacağım.

– Benim yüzüşüm, başka birine de yaradı Marsiyal. Tam adaya çıkacağım sırada hapishane arkadaşlarımdan birini de boğulmaktan kurtardım. Arkadaşım diyorum ama, kendisinden hem hoşlanmazdım hem de severdim. Çok garip bir kızdı.

– Neden tuhaftı? Hem sen dur, üşüyeceksin. Kalebas'ın mantosunu giy sırtına! Hah şöyle... Şimdi söyle bakalım neden tuhaftı?

Kadın, cesaretsiz duraladı... sonra:

– Şimdi söylemeyeyim, dedi. O arkadaşımla konuştuğumuz bazı şeyler vardı. Senden de bahsederdik...

Marsiyal, kadının durduğunu görünce:

– Kurt! dedi. Biz artık buralarda kalamayız. İki küçük kardeşimi, seni alacağım. Artık birbirimizden hiç ayrılmamacasına buradan gidip başka bir yere yerleşeceğiz. Bunlar, kardeşlerimi de kendileri gibi haydut yapmak istiyorlar. Onları da götürmem lazım!

Dişi Kurt'un gözleri yaşarmıştı. Kafasında evirip çevirip bir türlü söylemeye cesaret edemediği şeyleri, şimdi Marsiyal'den dinlemek hoşuna gitmişti:

Bunu ben de sana söylemek istiyordum! dedi. Bilsen, senin ağzından dinleyince ne sevindim... Hapishane arkadaşım Gualöz bana, taşrada bir yerde senin orman koruculuğu alınanı söylemişti.

– Canım bana kim orman koruculuğu verir!

– Gualöz'ün tanıdığı biri var. Ona söyleyecek. Gualöz bana, seninle evlenmemi ve artık namuslu iki insan olarak

yaşamamızı, kaçakçılıktan vazgeçmemizi söyledi. Bize iş de verdirteceğine göre, buradan ayrılmamız çok iyi olacak.

Ve Dişi Kurt, birdenbire aşağıda bıraktığı baygın genç kızı hatırlayarak ayağa kalka:

– Biçareyi sudan çıkardıktan sonra aşağıda bıraktım! dedi. Gel gidip bakalım!

Marsiyal, sevgilisinin koluna dayandı. Birlikte yavaş yavaş merdivenlerden indiler.

Amandin, süratle ateşi yakmış ve iki kardeş, Gualöz'ü mutfağa, ocağın yanına henüz taşımışlardı ki Kont Dö Sen-Remi ile Doktor Griffon da evin kapısından içeriye girmişlerdi. İki çocuğun topladıkları kuru söğüt ve kavak dalları, kısa zamanda ocaktaki ateşi iyice canlandırdı. Bu esnada Doktor Griffon da baygın genç kızı muayene etmeye başladı. Konta:

– Biçare, daha on yedi yaşında var, yok... dedi. Nabzı çok hafif vuruyor. Fakat genellikle boğulanlarda olduğu gibi yüzünün morarmamış oluşu tuhaf...

Griffon, bunları soğukkanlılıkla ve düşünceli bir tavırla söylemişti. Doktor, uzun boylu, zayıf, saçları tamamen dökülmüş bir adamdı. Yüzü buruşmuş, çizikler peydahlamıştı. Fakat zekâsı ve ağırbaşlılığı, derhâl göze çarpıyordu. Kont, arkadaşına sordu:

– Bir ümit görüyor musunuz?

– Bilmem ki... Bacaklarla kollar buz kesilmiş. Pek az ümit var!

Kont, acındı:

– Bu yaşta ölmek? Ne acı şey Yarabbi?

Tam bu esnada Marsiyal'le Dişi Kurt da mutfağa inmişlerdi. Doktorla kont, cesaretini gözleriyle gördükleri genç kadının yanındaki erkeği gördüler. Bilhassa Marsiyal'in pıhtılaşmış kanlarla örtülü elleri, derhâl gözlerine çarptı. Kont, adamın sarılığını ve ellerinin hâlini görünce:

– Bu adam kim? diye sordu.

Dişi Kurt, Marsiyal'e şefkatle baktı ve mağrur bir eda ile söylendi:

– Kocam!

Kont, delikanlıya döndü:

– Çok cesur bir zevceniz var oğlum! dedi. Şurada yat! Kızcağızı o kurtardı.

Marsiyal, iftiharla cevap verdi:

– Evet efendim... Kurt cesurdur. Kurt iyi kalplidir. Beni de o kurtardı.

Kont hayret içinde sordu:

– Sizi de mi kurtardı?

Dişi Kurt söze karışarak ağlar gibi söylendi:

– Ellerine baksanıza ne hâlde?

İhtiyar kont, Marsiyal'in ellerini gözden geçirince:

– Korkunç! diye söylendi. Baksanıza doktor... Delikanlının ellerini balta ile doğramışlar.

Doktor Griffon, Marsiyal'e yaklaştı. Ellerini muayene etti. Sonra söylendi:

– Parmaklarınızı oynatın bakayım. Şöyle ellerinizi açıp kapayın.

Delikanlı, doktorun dediklerini zorlukla yapabildi. Fakat ellerini açıp kapayabiliyordu. Doktur Griffon bu hâli görünce mühimsemez bir tavırla Marsiyal'den uzaklaştı:

– Bir şey değil. Sinirlerden hiçbiri kesilmemiş. Bir haftaya kadar bir şeyciği kalmaz!

Doktorun söyleyeceklerini endişe içinde bekleyen Dişi Kurt sevinç içinde:

– Demek ki kocam çolak olmayacak ha... Öyle mi doktor? Elleri geçecek öyle mi? diyordu.

Doktorun Gualöz'e yanaşması üzerine tekrar genç kızı hatırlayarak, kocasına döndü:

– Bak Marsiyal! İşte sana bahsettiğim kız...

Bu sırada doktor soruyordu:

– Şimdi bu genç kıza bu evde bakılabilecek mi?

Dişi Kurt dehşet içinde atıldı:

– Nerede bakılacak? Burada mı? Burada adamı öldürürler doktor! Baksanıza kocama!..

Fakat Marsiyal hemen kadının sözünü kesti:

– Burada kalmaması daha doğru olur doktor! Zaten ben, karım ve kardeşlerim de buradan gideceğiz. Burada bir kavga oldu da benim ellerim o kavgada bu hâle geldi. Başka bir şeyden değil hani...

Doktor Griffon, genç kıza bakarak söylendi:

– Peki, nasıl yapacağız öyleyse? Bu kızcağızı bu hâlde imkânı yok Paris'e götüremeyiz. Ama durun bakayım, benim ev, buradan birkaç adım mesafede. Bahçıvan kadınla kızı da kendisine mükemmel hastabakıcılık ederler. Azizim

kont, mademki bu kazazede kızcağız sizi bu kadar alakadar ediyor, siz de uzaktan uzağa biraz kendisiyle meşgul olursunuz, mesele kalmaz.

İhtiyar kont:

– Melek yüzlü bir kızcağız! dedi. Hâline baktıkça acımamak elden gelmiyor.

Dişi Kurt da ilave etti:

– Emin olabilirsiniz ki, her türlü şefkati hak etmektedir de...

Kont sordu:

– Tanıyor musunuz yoksa?

– Tanımaz olur muyum mösyö? O beni çukura düşmekten kurtardı. Onun bana yaptığı yanında benim onu sudan kurtarışım hiç kalır.

Kont:

– Kim öyleyse bu kızcağız? dedi.

– Melek gibi bir kızdır mösyö, siz onun köylü elbisesine aldanmayın. Ellerine baksanıza ne kadar zarif!

Kont, Gualöz'ün ellerine baktı:

– Sahi! Hiç de öyle, fazla iş görmüş köylü ellerine benzemiyor.

Yarım saat sonra Gualöz, Doktor Griffon'un evine götürülerek bahçıvan kadının ihtimamına bırakılmıştı. Dişi Kurt da genç kızın kendine gelerek kurtulduğunu görmeden yanından ayrılmayacağını söylemişti. Marsiyal, iki küçük kardeşini alarak Paris'e gitti ve ravajör adası da ıssız bir hâlde kalakaldı.

XXV

BAYKUŞ

Kontes Sara Mak-Gregor'un ağabeyi Tomas Seyton, rasathane civarındaki bulvarlardan birinde üç aşağı beş yukarı gezinirken, Baykuş'un geldiğini gördü. Cadı karı, başına beyaz bir takke geçirmiş, kırmızı bir atkıya sarınmıştı. Koluna asılı çantasından, uzun bir şişin ucu görünüyordu. Vaktiyle Mektep Hocası'nın olan bu silahı, şimdi Baykuş taşımaktaydı. Lakin Tomas Seyton, haydut kadının silahlı olduğunu fark edemedi. Kadın, erkeğin yanına gelince, randevusuna vaktinde gelmeyi çok sevdiğinden bahsettiyse de Tomas Seyton cevap vermeyerek, cadıyı peşine taktı. Bir iki kırlıktan geçtikten sonra dar bir sokağa girdiler. Adam, burada bir kapı açtı. Baykuş'u da sık ağaçlı bir bahçe yoluna soktuktan sonra:

– Şimdi burada bekle! dedi.

Tomas Seyton uzaklaşırken Baykuş da kendi kendine söyleniyordu: "Burada ayaklarıma kara sular indirmesin

de... Tam beşte Kızıl Kollu'nun orada bulunmam lazım!" Çantasının kenarından ucu görünen şişi iyice itip, göze görünmez bir hâle getirdi.

Kızıl Kollu'nun mahzenlerinden birine tıkıp zincire vurduğu Mektep Hocası, farelerle başa çıkabilmek için kendisinden bir şiş istemişti. Cadı karı, bu şişi ona götürüyordu. Birazdan Kızıl Kollu'nun meyhanesinde elmas komisyoncusu kadını tuzağa düşürüp öldürecekler ve soyacaklardı. Kadının çantasında otuz bin franklık elmas varmış deniyordu. Otuz bin franktan, onun hissesine bir hayli şey düşecekti. Bu sefer kısa günün kârı, az olmayacaktı. Neydi o öyle geçen gün, o cimri noterden gördüğü hakaret! Herif, Gualöz'ü Turnömin vasıtası ile kendisine teslim ettirdiğini bile inkâra kadar varmış, beş para da vermemişti.

Düşüncelerinin burasına vardığı sırada öteden doğru bir kadının geldiğini gördü ve bu kadının, Devanası'nın meyhanesine erkek kılığında gelmiş olan, sonra da sokakta Mektep Hocası ile birlikte soydukları kadın olduğunu derhal tanıdı.

Kontes Sara, Rodolf'un kendisiyle hiçbir suretle tekrar alakalanmadığını görünce, bir hileye başvurarak prensin gözüne girmeyi tasarlıyordu. Herhangi bir genç kız bulduracak ve bu kızı, kendi evlatları diye Rodolf'a takdim ettirecekti. Noter Jak Ferran, kontesin tehditlerine rağmen bu işe karışmayı reddetmiş ve hem kontesten hem de Baykuş'tan çekindiği için Gualöz'ü öldürtmeye teşebbüs etmişti. Tabii, kontesin bunlardan haberi yoktu. Asıl kızının yaşamakta olduğunu da bilmediği için herhangi bir kız buldurtmayı düşünüyordu. Cadı karının yanına yaklaşınca:

– Siz hem beceriklisiniz hem de baklayı dilinizin altında saklamasını bilirsiniz değil mi? dedi.

Baykuş, övünerek cevap verdi:

– Madam, bir kere maymun kadar kurnazımdır. Çoban köpeği gibi cesur olmasını bilirim. Ağzım da kapalı kutu gibidir. İşin ucunda mangır olsun da geri yanını merak etmeyin!

– Peki... O hâlde elinizde şöyle kimsesiz, on yedi yaşlarında kadar güzelce bir kızcağız var mı? Fakir kızlardan birisi... Terbiyelice bir şey şöyle...

Baykuş, hayretle Kontes Sara'nın yüzüne baktı:

– E, Gualöz ne güne duruyor? Bukeval çiftliğinden kaçırdığımız kızı unuttunuz mu? Hem kimsesiz hem güzel hem de melek kadar iyi huylu! Yakında Sen-Lazar hapishanesinden çıkacak. Onu benden iyi mi tanıyacaksınız? Küçükten beri yanımda büyüttüm. Az mi emeğim geçti ona? Bundan on sene kadar önce Noter Jak Ferran, bu kızcağızdan kurtulmak istemiş, bana bin frankla beraber kızı da vermişti. Hatta kızı bana şimdi Rosfor zindanında küreğe mahkûm olan Turnömin getirip teslim etmişti.

Kontes Sara, heyecandan titreyen bir sesle:

– Jak Ferran mı vermişti? diye sordu. Bu kızı size Jak Ferran mı verdiydi?

Baykuş, kadının hâlini görünce bir adım gerilemişti.

– Ne oluyorsunuz madam? diye sordu. Bundan on sene kadar önce Turnömin, kızı bana getirdi. Bin frank da para verdi ve: "İşte Baykuş, eti de kemiği de senin! İster gebert ister yaşat! Ne yaparsan yap!" diye çocuğu bana bıraktı. Bunda kızacak ne var?

– Nasıl bir çocuktu o zaman? Sarışın mıydı?

– Sarı saçlı, mavi gözlüydü.

Kontes Sara, heyecanından tutmayan ayaklarına hâkim olamayarak diz üstüne düşmüştü:

– Aman Allah'ım! diyordu. Gökte ararken yerde mi buldum yoksa?

Sonra kendini toparlayarak ayağa kalktı, Baykuş'a:

– Gelin! dedi.

Peşinde cadı karı olduğu hâlde acele adımlarla bahçe yolundan bir köşke doğru ilerledi. Birkaç basamak çıkarak camlı bir kapıyı açıp, gayet şık döşenmiş bir çalışma odasına girdi ve Baykuş'a dışarıda beklemesini işaret ettikten sonra çıngırağı çalıp bir uşak çağırarak:

– Kim gelirse yokum! diye sıkıca tembih etti.

Uşak gittikten sonra evin içine varan kapıyı da güzelce sürgüledi. Baykuş bu tembihleri duymuş ve kadının aldığı tedbirleri seyretmişti. Nihayet kendisini çağırdığını görünce o da camlı kapıdan içeriye girdi.

Kontes Sara aceleci hareketlerle bir küçük yazıhanenin gözünü açmış, abanoz ağacından yapılma bir kutu çıkartmıştı. Kutuyu, odanın ortasındaki masanın üstüne götürüp Baykuş'u da yanına çağırdıktan sonra kutuyu açtı. Bu kutu, kat kattı, kapağını açtıktan sonra içindekileri çabucak boşaltmak isteyen Sara, masanın üstüne bir sürü mücevherler, gerdanlıklar, zümrütlü elmaslı broşlar yaymıştı. Baykuş, bu zengin elmasları, gözleri kamaşarak seyretti. Yanında bir silahı vardı. Kontesle beraber buraya kapanmış, yapayalnız kalmıştı. Buradan kaçmaktan kolay bir şey yoktu. Canavar karının kafasından müthiş bir düşünce geçivermekte gecikmedi.

Bu esnada Sara, kutunun dibinden bir madalyon çıkarıp kapağını açtıktan sonra masanın üstüne eğilip Baykuş'a uzattı ve sordu:

– Şu madalyondaki resme bakın bakayım!

Baykuş, resme bakar bakmaz, harikulade benzerliği derhal sezerek:

– İşte bizim Pegriyot! dedi. Turnömin kızı bana getirdiği zaman tıpkı böyleydi. O zaman onun da böyle sarışın bukleleri vardı da kesip satmıştım. Epey para etmişti!

– Doğru mu söylüyorsunuz? Beni aldatmayın sakın!

– Canım neden yalan söyleyeyim? Hem Gualöz'ü şimdi de görseniz tıpkı bu resimdeki gibidir. Kendisini görseniz, sizin de şüpheniz kalmazdı.

Sara, kızının on sene müddetle bu müthiş cadının elinde kalmış olmasına karşı hiçbir merhamet eseri göstermedikten başka, Rodolf'un kendisini yerleştirmiş olduğu çiftlikten de yine kendi emriyle kaçırılmış olmasına karşı hiçbir pişmanlık hissetmiyordu. Hayır! Şimdi hissettiği heyecan, sadece kızını tekrar bulmak suretiyle Rodolf'un gözüne girebilmek ümidiydi. Hem değil mi ki Rodolf, bu kızın kendi kızı olduğunu bilmeden ona karşı alaka göstermişti. Şimdi, kendi evladı olduğunu da öğrenirse kim bilir ne kadar sevinecekti! Sara, daha şimdiden prenslik tacının, başında parladığını hisseder gibi oluyordu. Bu esnada Baykuş, yavaş yavaş ilerleyerek masanın ucuna gelmişti. Bu arada çantasındaki şişi dikine yerleştirmiş ve derhâl yapışıp saplayacak bir hâle getirmişti.

Sara bu esnada masanın üstündeki kâğıtları önüne çekerek cadı karıya sordu:

– Yazmak biliyor musunuz?

– Hayır bilmem madam!

– Şu hâlde ben yazarım... siz de imza edersiniz!

Kontes, kalemi eline alıp yazmaya başladı:

"1827 yılı şubatında...

– O adamın adı neydi? Size çocuğu getirenin demek istiyorum.

– Piyer Turpömin!

– Âlâ... Yazıyorum: "1827 yılı şubatında hâlen Rosfor zindanında kürek mahkûmu bulunan Piyer Turnömin'in bana bir kız çocuğu teslim ettiğini beyan ederim. Kendisinin verdiği izahata göre bu çocuk ona noter Jak Ferran'ın kâhya kadını tarafından..."

Kontes, sözlerini tamamlamaya vakit bulamadı. Çünkü, o yazı ile meşgulken Baykuş, yavaş yavaş sokulmuş ve birdenbire sol elinin bütün kuvvetiyle ensesine bastırıp, başını masaya doğru ittikten sonra sağ eliyle de uzun şişi, iki omuzunun arasına saplayıvermişti. Bu hücum, o kadar hızlı ve ansız olmuştu ki kontes, en ufak bir ses bile çıkarmaya vakit bulamamıştı. İskemleye çökmüş bir hâlde başı ve vücudunun üst kısmı masaya dayalı kalakaldı ve kalem, elinden fırladı.

Canavar karı, kendi kendinden memnun söylendi:

– İşte Mektep Hocası da Rul Sokağı'ndaki ihtiyarı böyle gebertmişti! Artık bunun da hesabı tamamdır!

Masanın üstüne yayılmış duran elmasları avuçlayarak çantasına doldurduğu sırada kurbanının hâlâ teneffüs etmekte olduğunu fark edemedi. Ne var ne yoksa hepsini çantaya koyduktan sonra camlı kapıyı açtı. Bahçeye sıyrıldı. Çabuk adımlarla sokak kapısından da çıkarak kırlıklara daldı. Sonra ilk rast geldiği bir arabaya atlayarak Barbiyon, Marsiyal Ana, Kalebas ve Nikola'nın kendisini

bekledikleri, Kızıl Kollu'nun Şanzelize'deki meyhanesine doğru ilerledi.

***

Okuyucularımız, Şanzelize'deki "Kanlı Yürek" meyhanesini tanırlar. Ravajör adası sakinleri, henüz meyhaneye gelmemiş bulunuyorlardı. Bradamanti, Markiz Darvil'in üvey annesiyle beraber Normandiya'ya gittiğinden beri, küçük topal yine babasının meyhanesinde çalışıyordu. Şu anda yeraltı meyhanesine inen merdivenin başında nöbet beklemekteydi Marsiyaller görünür görünmez hemen aşağıda bulunan babasına haber verecekti. Çünkü babası, bu esnada Narsis Borel adlı bir emniyeti umumiye memuruyla konuşuyordu. Bu memur, emniyetin en gözde ve becerikli adamlarından biriydi. Kızıl Kollu'ya diyordu ki:

– Müdüriyette artık senden şüphelenmeye başladılar azizim. Senin, iki yüzlü rolünden istifade ederek, polise teslim etmek istemediğin bir çete ile büyük işlere girmenden şüphe ediliyor. Dikkat et Kızıl Kollu... Bir ele geçersen hâlin dumandır!

Kızıl Kollu, sahte bir keder takınarak:

– Benden haksız yere şüphe edildiğini biliyorum Mösyö Narsis! dedi. Fakat bugün başaracağım işi görünce, emniyet müdürlüğüne ne kadar sadakatle hizmet ettiğimi görecekler.

– Bakalım! Göreceğiz!

– Hem canım, vaktinde size, Paris'in en tehlikeli haydutlarından birini suç üstünde kim yakalattı? Ambruvaz Marsiyal'i benim yardımımla yakalamadınız mı?

– Evet ama Ambruvaz'a polisin kendisini yakalamaya geleceği haber verilmişti. Eğer kurduğumuz planı, bir saat önce tatbik etmeseydim kuşu kaçıracaktık. Üstelik herif silahlıydı da... Tabancasının kurşunu, Allah'tan ki kolumu delip geçti, yoksa bugün gebermiş gitmiştim. Gerçi bizim işin böyle acı taraflar olur. Bunlardan şikâyetçi değiliz.

Kızıl Kollu, memurun sözünü kesti:

– Aman Mösyö Narsis, tatlı tarafları da olmaz mı? Sizin gibi zeki bir memurla, Kızıl Kollu gibi kurnaz bir dedktif el ele verdikleri zaman işte böyle bugünkü gibi mükemmel bir tuzak kurar ve bütün çeteyi hiçbirini kaçırmamacasına ele geçirirlerse bu, işin tatlı tarafı değil midir?

– Eğer dedektifimiz bize sadık olsaydı, o zaman ben de bu işi tatlı bulurdum. Hâlbuki şimdiye kadar çeteyi ele geçirmeyi kaç defa vadettiysen her seferinde yayan kaldık. Bakalım bugün ne olacak?

– Hiç merak etmeyin Mösyö Narsis! Bugün bu iş artık olacak. Eğer size Barbiyon'u, Nikola Marsiyalı, Ana Marsiyal'le kızını ve Baykuş'u yakalatırsam da yine benden şüphelenmekte devam edecek misiniz?

– Tabiatı ile artık şüphe edemeyiz. Fakat bu çeteye karşı elimizde bir delil yok ki...

– Ya suç üstü yakalarsanız? O zaman istediğiniz olmaz mı Mösyö Narsis?

– Suça teşvik eden siz değilseniz, tabii istediğim olmuş olur.

– Hayır! Vallahi ben teşvik etmedim. Bu işi bana teklif eden ve elmas komisyoncusu Madam Matyo'yü buraya çekmek planını kuran, Baykuş oldu. Çünkü benim oğlandan,

kadının yanında sahici elmaslar gezdirdiğini ve Tampl Sokağı'ndaki elmas yontucusu Morel'e hakiki taşlar verip yontturduğunu duymuştu. O zaman ben de razı olur göründüm. Marsiyallerle Barbiyon'u da bu işe karıştırmasının doğru olacağını söyledim. Böylece hepsini bir arada suç üstünde yakalamanızı istiyordum.

– Peki Mektep Hocası ne oldu? Hani o güçlü kuvvetli, vahşi herif hep Baykuş'la beraber gezmiyor mu?

Kızıl Kollu hayret eder göründü:

– Mektep Hocası mı?

– Öyle ya, Mektep Hocası dedikleri bir adam var işte... Roşfor zindanında kürek mahkûmu iken kaçmış Anselm Dürenel adlı bir haydut! Kendini tanıtmamak için bütün yüzünü yakıp değiştirmiş olduğunu öğrendik. Ondan haberiniz yok mu?

Mektep Hocası o anda meyhanenin mahzenlerinden birinde mahpustu. Kızıl Kollu, memurun sualine acele cevap verdi:

– Hiç haberim yok!

– Mektep Hocası'nın bir sürü yeni cinayetinden şüpheleniyoruz. Yakalasak enfes olurdu. Ama neyse, şimdilik hele şunları bir ele geçirelim de...

– Hiç merak etmeyin mösyö! Hem gayet kolay da olacak. Çünkü üçü kadın, öteki ikisi Nikola ile Barbiyon, gerçi kaplan gibi vahşidirler ama tavuk kadar da ürkektirler.

Tam bu esnada dışarıdan acayip bir ıslık aksedince, konuşma oracıkta kalıverdi. Kızıl kollu, oğlunun haber verdiğinin kim olduğunu görmek için pencereye yanaştı, dışarıya baktı:

– İşte Baykuş geliyor! dedi. Nasıl şimdi inandınız mı Mösyö Narsis?

– Göreceğiz... göreceğiz...

Emniyet memuru bu sözleri söyleyerek bir kapıdan kayboluvermişti.

Baykuş hızla yürüyerek gelmişti. Az önce işlediği cinayetin heyecanı ile de yüzü kızarmıştı. Tek gözü, vahşi bir ışıkla parlıyordu. Peşinde topal oğlan olduğu hâlde merdivenlere ilerledi. Fakat tam en alt basamağa inerken, topal oğlan, Baykuş'un eteğine basınca, ihtiyar cadı sendeledi ve düşmemek için elindeki çantayı yere bırakıverdi. Bu esnada çantadan inciler ve elmaslarla süslü altın bir bilezik fırladı. Haydut karı hemen bileziği kaptıysa da küçük topal, kıymetli mücevheri çoktan görmüş ve hiçbir şey fark etmemiş gibi Baykuş'a soruyordu:

– Ne oldu? Ayağınız mı sürçtü?

Baykuş, cevap yerine küçük topalı saçlarından yakalayarak yüzüne doğru eğildi ve yanağını o kadar şiddetle ısırdı ki oğlanın yüzünden kan fışkırdı. Fakat asıl işin garibi, müthiş bir can acısı duyduğu muhakkak olan çocuğun hiçbir ses çıkarmaması oldu. Kanlı yüzünü silerek, zoraki bir gülüşle:

– Hey Baykuş! dedi. Bir dahaki sefere beni bu kadar kuvvetli öpme!

– Seni mendebur hilekâr seni! Eteğime neden bastın? Yuvarlanayım diye değil mi?

– Ben mi bastım? Kim dedi onu? Vallahi mahsustan yapmadım. Sana kötülük yapmak zaman zaman aklıma gelmez değil ama seni o kadar çok severim ki... Ben seni o kadar

severim ki dövsen de sövsen de ısırsan da yine senin peşinden ayrılmam!

– Bu sefer haksız ısırdıysam bile gelecek sefere nasıl olsa hak edecektin ya! Söyle bakayım baban nerede?

– Burada...

– Marsiyaller geldi mi?

– Hayır, daha gelmedi... Babamı çağlayım mı?

– İstemez! Şu bizimkinin yanına kadar bir ineyim de... Küçük topalın yüzünde şeytanca bir tebessüm belirdi. Baykuş da:

– Haydi oğlum, git bir meşale al da... bana yol gösterirsin! dedi. Mahzenin kapısını da birlikte açarız. Çok ağır olduğu için yalnız açamıyorum.

Küçük topal biraz sonra elinde bir meşale olduğu hâlde gelmişti. Taş bir merdivenden indiler ve demir kapıyı gıcırtılarla açtılar. Yüzlerine su buharı gibi sisli bir duman çarptı. Meşaleyi yere diktiler. Mahzenin dibine giden bir iki basamak aydınlandıysa da ötekiler, yine zifiri karanlıkta kaldı. Bu sırada derinlerden doğru hırıltıya benzer bir ses gelince Baykuş, alaylı alaylı:

– İşte adamım da bizi selamlıyor! dedi.

Birkaç basamak inerek çantasını bir deliğe sokuşturup sakladı. Mektep Hocası aşağıdan bağırıyordu:

– Karnım aç! Beni burada açlıktan mı öldüreceksiniz?

Bir takım zincir şakırtıları duyuluyordu. Baykuş:

– Karnın açsa fare tutup ye! dedi. Gördün mü Mektep Hocası... Bukeval'den dönerken, Pegriyot'un yüzünü zaçyağı ile yakmak istediğim vakit bana niye engel oldun? Sonra

bana neden artık cinayet yapmak istemediğini, yok bilmem ne haltları sayıp döktün? Bu gidişle yarın öbür gün bizi ele vereceğin besbelliydi. Sen beni yakacağına ben seni böyle yakarım işte! Şimdi ayağı bağlı çekirge gibi sıçra dur bakalım!

Fakat daha fazla söylenemedi. Çünkü arkasından yavaş yavaş inmiş olan küçük topal, bütün gücü ile cadı karıyı itmişti. Baykuş, paldır küldür merdivenlerden aşağıya yuvarlanırken oğlan:

– Haydi şimdi kocanın yanına git bakalım! dedi.

Sonra Baykuş'un bir kovuğa sakladığı çantayı yakaladığı gibi merdivenlerden yukarıya koştu. Vahşi bir gülüşle kahkahalar attı ve söylendi:

– Benim yanağımı ısırırsın ha cadı karı? Bak, yanağım hâlâ kanıyor. İşte ben öcümü böyle alırım!

Aşağıdan, mahzenin derinlerinden, Mektep Hocası'nın, korkunç sevinç naraları geliyordu:

– Yakaladım! Nihayet Baykuş'u yakaladım! Yaşa topal oğlan! Şimdi sana Baykuş'u öttüreyim de gör!

Merdivenin en üst basamağına oturan küçük topal, bir kahkaha daha atarak seslendi:

– Haydi! Başlayın tiyatroya... Locaya oturdum, seyrediyorum!

Mektep Hocası, kendisini bu ölüm zindanına zincirlemiş olan Baykuş'u kolları arasında sımsıkı yakalamıştı. Biraz önceki kindar sesinde şimdi zalim bir neşe seziliyordu: Baykuş'a gelince, debeleniyor, sesleniyordu:

– Oğlum! Haydi babanı çağır evladım! İmdat!

Cadı karının bağırtıları bu derin mahzenden yukarıya varamazdı. Baykuş, mahvolmak üzere bulunduğunu hissedince son bir çareye daha başvurmayı denedi:

– Haydi yavrum babanı çağır! Sana çantamı veririm... İçi elmas dolu!

Hâlbuki küçük topal, içi çangır çangır öten çantayı sallayarak cevap verdi:

– Neme lazım? Çanta zaten benim elimde.

Baykuş susmuştu. Şimdi Mektep Hocası'nın dişlerini gıcırdatarak söylendiği duyuluyordu:

– Şimdi artık bağıramazsın işte! Seni öyle hemen öldürecek değilim. Ağzını bir kere güzelce bağladım ya... Şimdi sıra işkenceye gelsin bakalım. Sen bana az çektirmedin. Onun için ben de seni gebertmeden önce sana biraz çektireceğim. Bak bakalım gör, Mektep Hocası'nın intikamı nasıl olurmuş?

Küçük topal, merdivenin üst basamağından şaka sandığı bu sözleri lezzet içinde dinliyordu:

– Hah! dedi. İşte tiyatro dediğin böyle olur!

Mektep Hocası, sözüne devam etti:

– Bak şimdi dinle melun karı! Ben hayli değiştim! Artık vahşi mazimden nefret ediyorum. Senin anladığın gibi o kadar değiştim ki Gualöz'e eziyet etmene de fırsat vermedim. Sen de beni buraya kapatıp zincire vurdun ama burada soğukta ve karanlıkta inlerken, içim yıkandı, temizlendi. Gözü görmemek ve yalnız kalmak, günlerce yalnız kalmak... Bunun ne demek olduğunu sen bilmezsin! Ben öğrendim. Şimdi seni yakaladığım için sevincimden çıldırıyorum. Öcümü alacağım diye sevinmiyorum, hayır...

Kurbanlarımızın öcünü alacağım diye seviniyorum, anlıyor musun? Cinayetten nefret ediyorum ama, seni gayet zevkle ve özene bezene geberteceğim. Tuhaf değil mi? Anlıyorsun değil mi?

Yukarıdan küçük topalın sen kahkahaları aksetti:

– Yaşa! Mükemmel! Çok hoş! Ne güzel gülünecek laflar bunlar!

Çocuk, hakikaten işin ciddiliğini kavramıyordu. Mektep Hocası söylendi:

– Tabii gülünecek şeyler ya! Hepsi gülünecek şeyler... Ama sen nafile debelenip ellerimi ısırmaya kalkışma Baykuş! Bak parmaklarımı ısırdın. Şimdi ben de senin dilini koparıveririm. Edepli edepli dinleyeceksen dinle!

Baykuş'un boğuk feryadı duyuldu. Küçük topal seslendi:

– Duyulmuyor! Daha yüksek!

Lakin cevap, yine Mektep Hocası'ndan geldi:

– Evet! Çok acı çektim. Sana çok kin duydum. Ama boşuna seni cezalandırmak için ne yapacaktım? Nihayet öldürecek değil miydim? Hâlbuki ben artık elimi kana bulamak istemiyordum. Artık benim için ne hayatın bir tadı var... ne çalacağım paranın bir zevki! Düşünüyorum ve diyorum ki en iyisi yine seni affetmektir. Kim bilir, belki gene de yaptıklarına pişman olursun. Onun için seni affediyorum Baykuş!

Mektep Hocası bu son sözleri söylerken cadı karıyı biraz gevşek bırakmış olacaktı. Fakat Baykuş, bunu fırsat bilerek, Kontes Sara'ya sapladıktan sonra çıkarıp beline soktuğu şişi kaptığı gibi Mektep Hocası'na saldırıverdi. O zaman

kör haydudun can acısından bağırdığı duyuldu. Sonra birdenbire bütün kini, hiddeti ve kanlı içgüdüleri ayaklandı. Günlerdir çektiği ıstıraplarla sarsılan kafasındaki son dengeli duyguları da kayboluverdi. Baykuş'u kollarında ezecekmişçesine sıkarak, korkunç bir hiddetle haykırdı:

– Ah engerek yılanı ah! Nihayet dişini etimde hissettim! Kaçmaya çabalıyordun ha! Ah Baykuş yılanı ah... Şimdi senin de evvela sağlam tek gözünü kör edeyim...

Mektep Hocası bir an sustu. Bu esnada Baykuş öyle iç titretici bir feryatla haykırdı ki küçük topal korkusundan ayağa fırladı. Baykuş'un yırtık bağırtıları, Mektep Hocası'nın hiddetini büsbütün arttırmıştı.

– Öt Baykuş, öt! dedi. Ölüm şarkını söyle! Sen benden mesutsun. Artık öldürdüğümüz üç insanın hayaletini görmeyeceksin! Bak, ben onları görüyorum... Geliyorlar işte! Nah, Rul Sokağı'ndaki ihtiyar... Sonra suya atıp boğduğumuz kadın... Nihayet de celep! Geliyorlar işte... Bana dokundular... Öyle soğuk vücutları var ki... Ahhh!

Melun kürek kaçağının son akıl şulesi de müthiş bir korku bağırtısı içinde sönüp gitmişti. Mektep Hocası artık konuşmuyor, söylenmiyordu. Şimdi sadece vahşi içgüdüsüne itaat ediyor ve yalnız uluyarak parçalamak, koparmak istiyordu. Bu dakikadan itibaren mahzenin karanlığında gayet müthiş bir facia vuku bulmaya başlamıştı. Birisinin, kemikten bir kutu üstünde imiş gibi ses veren ve tepinen ayak gürültüleri duyuldu. Tüyler ürpertici iniltilere çılgın kahkahalar karıştı. Vurma, çarpma seslerinden sonra nihayet bir hırıltı işitilmeye başlandı. Bu, son nefesini veren bir insanın hırıltısıydı. Ondan sonra da artık, kuduz tepinmelerden başka hiçbir ses duyulmadı. Bu tepinme sesleri, durup durup tekrar başlıyordu.

Nihayet yukarıda hızla koşuşan adım gürültüleri peyda oldu ve mahzenin kapısında parlak ışıklar belirdi.

Karanlıklar içinde olanı biteni göremediği hâlde korkunç bir facia olduğunu sezen küçük topal, dehşet içinde taş kesilmiş gibi kalakalmıştı. Yukarıdan, kendisine doğru inen kalabalığı gördü. Elinde hâlâ Baykuş'un çantasını tutan çocuğu yakaladılar. Mahzen, bir dakika içinde başlarında Narsis Borel'in bulunduğu emniyet memurları ile doluverdi. Memur, yanındakilerle beraber aşağıya indi. Fakat gördükleri iğrenç manzara karşısında tüyleri diken diken olarak duraladılar: Mektep Hocası, mahzenin ortasına yerleştirilmiş iri bir taşa ayağından zincirlenmişti. Saçları diken diken olmuş, sakalı uzamıştı. Üstü başı paramparça ve kan içinde idi. İninde dolaşan vahşi bir hayvan gibi mahzende dönüp dolaşıyor ve iki bacağından tuttuğu Baykuş'un ölüsünü peşinden sürüklüyordu. Cadı karının kafası parçalanmış, ezilmişti. Canavar haydudun elinden, suç ortağının ölüsünü almak ve kendisini bağlamak için boğuşmak icap etti. Epeyce bir ayak diredikten sonra haydudun mukavemetini kırarak kendisini, Kızıl Kollu'nun meyhanesinin tek pencere ile ışıklanan, alçak ve basık salonuna çıkardılar.

Burada elleri kelepçeli ve sıkı bir gözaltında Barbiyon, Nikola Marsiyal, anası ve kız kardeşi duruyorlardı. Dördü de elmas komisyoncusu kadını boğazlamaya sürüklerlerken yakalanmışlardı. O biçare kadına gelince, meyhanenin öteki salonunda yavaş yavaş kendine geliyordu.

Komiserle zabit kâtibi, haydutları teker teker sorguya çekerken Narsis Borel de bir taşta vurduğu bu kadar kuşun sevinciyle ellerini ovuşturuyor ve zaman zaman, şükran dolu bakışlarla, ötekiler gibi eli kelepçeli bir hâlde bir köşede oturan Kızıl Kollu'ya bakıyordu. Kızıl Kollu'nun,

arkadaşlarına oynadığı oyunun anlaşılmaması için onu da ötekiler gibi hapse atacaklar, muhakemenin sonuna kadar tutuklu tutacaklardı. Meyhaneci, canının fena hâlde sıkıldığını göstermek için yüzünü mümkün olduğu kadar ekşitiyor, ahlıyor, ofluyor, arada bir evladına bakarak çocuğu okşayıp sevmeye, babaca hisler göstermeye çabalıyordu. Çünkü küçük topalın da yeni bir emre kadar çocuklara mahsus hapishaneye alınacağını öğrenmişti. Kızıl Kollu, ağlayacak gibi bir sesle söyleniyordu:

– Evladımdan ayrılmak bana çok ağır gelecek! Asıl siz ve ben en kötü durumdayız Marsiyal Ana! Çünkü bizi çocuklarımızdan ayırıyorlar...

Dul kadın, zaten hissetmekte olduğu bu gammazlığın Kızıl Kollu'dan geldiğine tamamen emindi. Soğukkanlılığını muhafaza edemeyerek bağırırken adamın yüzüne tükürdü:

– Oğlumu Tulon zindanına senin sattığını biliyordum. Yazıklar olsun, tu sana! Ama ne olacak? Biz Marsiyaller zaten böyle gelip gideriz.

Kalebas da vahşi bir zevkle söylendi:

– Cellattan korkumuz yok!

Birkaç dakika sonra ana kız bir arabaya bindirilerek Sen-Lazar Hapishanesi'ne gönderiliyordu. Kızıl Kollu, Barbiyon ve Nikola da Fors Hapishanesi'ne götürüldüler. Mektep Hocası ise Konsiyerjöri Hapishanesi'nin çılgınlara mahsus hücrelerinin bulunduğu kısma yollandı.

XXVI

ÜVEY ANA

Serafin'in bir cinayete uğrayarak kötülüğünün cezasını çektiği, Baykuş'un öldüğü ve Kızıl Kollu'nun meyhanesinde çetenin yakalandığı günden birkaç gün sonra Rodolf, Tampl Sokağı'ndaki eve gitti. Prensin, noter Jak Ferran'la sinsi bir surette mücadeleye ve eğer bu melun herif, kanunun pençesinden yakayı sıyırırsa kendisini müthiş bir surette cezalandırmaya karar verdiğini evvelce söylemiştik. Rodolf, bu iş için, Gerolştayn'da bir kalede mahpus tuttuğu, zenci Doktor David'in ahlaksız olduğu kadar güzel karısı, melez Sesili'yi getirtmişti. Bir gün önce gelmiş olan bu tehlikeli ve iblis kadın, oynayacağı rol hakkında Baron Dö Gron'dan izahat almıştı.

Aynı zamanda Tampl Sokağı'ndaki evin kapıcısı Madam Pipöle tarafından Sesili'nin notere takdim edilmiş olması da lazımdı. Nitekim kapıcı kadın Rodolf'u pek hararetli karşıladı:

– Hoş geldiniz kiracılarımın şahı! dedi.

– Sesili için geldim sayın madam! Acaba o mesele...

Madam Pipöle, Rodolf'un sözünü kesti:

– Hele durun kiracılarımın şahı! Aklım karışmasın, ipin ucunu kaybediveririm. Dün bizim kiracılardan Büret Ana'yı tutukladılar.

– Büret Ana'yı mı? Hani şu faizci kadın mı? İkinci kattaki...

– Evet ikinci kattaki ama meğerse o, sadece faizci değilmiş. Soyguncu, anaforcu, hırsız malı satıcısı, kundakçı, ara bulucu, yan kesici... hasılı cı'lı veya cu'lu ne varsa hepsi bu karıda varmış... Öte yandan bizim ev sahibi vekili de hapse atıldı. Yani ev allak bullak oldu.

– Kızıl Kollu mu?

– Evet! Şanzelize'deki meyhanesinde sıra sıra adamlar boğazlanıyormuş meğer... Oğlu vardı ya hani! Mendebur bir topal oğlan... Onu da deliğe tıkmışlar. Baykuş dedikleri cadı da orada öldürülmüş.

Rodolf bütün bunları hayretle karşıladı. Fakat kapıcı kadın devam etti:

– Dahası var... Yine bizim o Kabriyon belası da gelmedi mi? Üstelik noterin kâhyası Serafin kadın da bir akrabası ile beraber nehirde sandalla gezerken boğulmuş.

– Sandalla gezerken mi boğulmuş? Kış günü sandal sefası da olur muymuş?

– Vallahi orasını bilmem... Şu Luiz Morel'e iftira attığından beri hiç sevmediğim bir kadın olduğu için araştırmadım. Boğulmuşsa boğulmuş... Canı cehenneme! Gelelim

sizin Sesili'ye... Kendisini götürüp Mösyö Ferran'a takdim ettim.

– Sesili'nin güzelliğinden hoşlandı mı?

– Ne bileyim? Yeşil gözlüklerinin arkasından nereye baktığı görülmüyor ki... Zaten moruğun birisi... Kadından ne anlayacak? Bununla birlikte biz, odasına girince, âdeta yerinden sıçrar gibi ayağa kalktı. Ben de tembih ettiğiniz neler varsa hepsini sayıp döktüm. Sonra da: "Ama galiba yeğenim sizin işinize gelmez." dedim. Hemen atıldı: "Neden gelmeyecekmiş?" dedi. Benim cevap vermeme vakit kalmadan Sesili, hüngür hüngür ağlayarak memleketini özlediğini söylemez mi? Noter oturup uzun uzun nasihatler etti. Memleketine dönmesi demek, sokaklara düşmesi demekti. Hâlbuki böyle namuslu bir evde barınmayı büyük bir saadet kabul etmeliydi. Fakat Sesili hüngürdeyip duruyordu. Ben de işe karıştım: "Vallahi kızım, bak mösyö ne güzel sözler söylüyor... İnat edersen karışmam ha!.." dedim. Nihayet, uzatmayalım efendim. Aylığı yirmi franga, oraya girmeye razı oldu. Bu akşam kızı götüreceğim. Fakat ne kendisi dışarı çıkacakmış ne de kimse gidip kendisini ziyaret edecekmiş. Noterin şartı bu...

Rodolf, melun melezin rolünü mükemmel oynamasına içinden sevindi. Kapıcı kadına vadettiği mükafatı uzattıysa da Madam Pipöle:

– Yook! diye itiraz etti. Hele durun bakalım... Belki noter fikrini değiştirir. Bu akşam kızı oraya bırakmadan bir şey alamam.

– Peki Sesili şimdi nerede?

– Bizim kumandanın dairesi ne zamandır boş. Orada oturuyor. Hiçbir yere çıktığı yok. Akşama götürüp yerleştireyim. Ondan sonra konuşuruz.

Tam bu esnada kapıcı locasının kapısı açılmış, Rigolet görünmüştü. Rodolf genç kıza:

– Hah! Ben de sizi görmeye geliyordum... dedi.

Genç kızın yüzü sararmış, yanakları biraz çukurlaşmıştı. Rodolf'a:

– Sizi görmeyi çok istiyordum, dedi. O kadar çok anlatacağım var ki...

Birlikte evin merdivenlerine doğruldular. Rodolf:

– Neden neşeniz kaçmış? Niçin kederlisiniz? diye sordu.

– Nasıl kederlenmeyeyim komşum? Jermen'i her görüşümde üzüntüm artıyor.

– O da çok mu üzgün? Siz hiç merak etmeyin. Masum olduğu anlaşılıp da hapisten çıktığı vakit, annesini, dostlarını bulacak ve bütün çektiklerini çabucak unutuverecek!

– Ama o zamana kadar kederinden ölmezse iyi... Çünkü hapishanedeki haydutlar da kendisine fena hâlde garez bağlamışlar. O kimse ile konuşmadıkça ötekiler de fena kızıyorlarmış. Hatta orada çok iyi bir adamcağız var: Gardiyan! Jermen'in bu kadar çekingen durmaması lazım geldiğini söyledi. Böyle giderse kendisine bir kötülük yapacaklar diye ödüm patlıyor.

Genç kız, yaşaran gözlerini silerek sözüne devam etti:

– Bakın, kederim o kadar büyük ki az kalsın size Gualöz'den bahsetmeyi unutacaktım. Evvelsi gün, Sen-Lazar Hapishanesi'ne Luiz'i görmeye gittiğim vakit ona rastladım.

Rodolf, fena hâlde şaşırdı:

– Kim? Gualöz mü? Sen-Lazar'da mı? İmkânı yok... Sakin yanılmayasınız?

– A! Hiç yanılır mıyım ayol? Gerçi sırtında köylü elbisesi vardı ama, derhâl tanıdım.

– Benim haberim olmadan Paris'e gelmiş olsun? Buna şaştım işte... Peki Sen-Lazar'da ne işi varmış?

– Herhâlde benim gibi o da bir mahpusu ziyarete gitmiştir. Yanında da gayet aksi bir ihtiyar vardı. Demek siz de Gualöz'ü tanıyorsunuz öyle mi Mösyö Rodolf?

– Tabiatı ile tanıyorum.

– Öyleyse demek ki onun da bahsettiği adam sizsiniz! Çünkü ben ona Luiz'le Jermen'in hikâyelerini anlattım. Çok acıdı. Birisini tanıdığını ve çok kudretli olan o zata söyleyip bu iki biçareye yardım etmesini isteyeceğini söyledi. Tanıdığının adını sorunca Mösyö Rodolf, dedi.

– Tastamam kendisi öyleyse... Vaktiyle ben o biçare kızcağızla da alakadar olmuştum da... Lakin kendisinin Paris'te bulunduğunu söyleyişiniz çok mühim! Bu haberi alınca hemen sizden ayrılmam lazım kızım! Şimdilik Allah'a ısmarladık!

Rodolf, Madam Jorj'un, kendisine haber vermeden Mari'yi Paris'e göndermesinin sebebini anlayamadığı için hemen konağına dönerek birini, Bukeval çiftliğine göndermek kararını verdi. Tam kendisi Plüme Sokağı'ndaki eve girerken, kapının önünde bir araba durduğunu ve içinden Mörf'ün indiğini gördü. Adam, Normandiya'dan geliyordu. Okuyucularımız, Bradamanti ile Markiz Darvil'in üvey annesinin peşinden, Markiz'le hemen aynı anda Mörf'ün de yola çıktığını hatırlayacaklardır.

Rodolf, arabadan Mörf'ün indiğini görünce durup baktı. İngiliz'in yüzü gülüyordu. Koşup gelen uşaklardan birine

bir çift tabanca ile, seyahat pardösüsünü vererek, elbise değiştirmeye lüzum görmeden Rodolf'un peşinden yürüdü. Birlikte bir odaya girdikleri vakit İngiliz asilzadesi:

– Mükemmel haberlerim var Prens Hazretleri! dedi. Melunların maskelerini al aşağı ettik. Mösyö Dorbinyi'yi kurtardık. Beni tam vaktinde göndermişsiniz. Bir saat daha gecikseymişim bir cinayet daha vuku buluyormuş.

– Peki Markiz Darvil ne oldu?

– Ne olacak, babasının şefkat ve muhabbetinin tekrar kendisine dönmesine sevincinden âdeta deli oldu. Çünkü sizin tavsiyenize uyarak hemen hareket etmesiyle babasını muhakkak bir ölümden kurtardı.

– Demek ki Polidori veya şimdiki adıyla Bradamanti yine rezaletlerine devam ediyor?

– Elbette... Huy canın altındadır Monsenyör! Bu sefer de yine Markiz Darvil'in üvey annesiyle el ele verip bir cinayet daha yapacaklarmış. Fakat o kadın da ne melun şeymiş! Ne soğukkanlı, hesaplı, haydut ruhlu bir kadın... Bununla birlite Monsenyör, ömrümde size mühim bir sadakat numunesi daha gösterdim.

– Nasıl?

– Nasıl olacak? Dönüşte o melun Polidori ile birlikte, bir tek araba içinde buraya kadar gelmek, zor tahammül edilir bir işti.

– Nasıl? Polidori'yi de getirdin mi?

– Kendisine, Fransız resmi makamları tarafından tutuklanmakla, bana teslim olmak arasında bir seçim yapmasını söyledim. Tabii, benimle beraber gelmeyi tercih etti. Doğruca bizim Vöv Sokağı'ndaki eve götürdüm. Mükemmel

muhafaza altında oraya kapattım. Şimdi tabii, Normandiya'da neler olduğunu merak edersiniz. Lütfen Markiz Darvil'in şu mektubunu alıp okursanız bütün meseleyi anlayacaksınız.

Rodolf, son derece memnun bir tavırla, arkadaşının sırtını okşadı:

– Mükemmel bir arkadaşsın Mörf! Polidori'yi getirdiğine de iyi etmişsin! Bakalım mektupta neler yazıyor...

Prens, mektubu süratle açarak okumaya başladı:

Monsenyör,

Şimdiye kadar size borçlu olduklarımdan başka, şimdi de babamın hayatını borçlanıyorum. Hadiseleri olduğu gibi anlatırsam, yaptığınız iyiliğin derecesini daha iyi kavrarsınız.

Sir Valter Mörf vasıtası ile bana yapmış olduğunuz tavsiyelerin ehemmiyetini, bilhassa kendisi, tam benim arabam Paris'ten çıkarken bana ulaşıp da ağzı ile izah ettiği vakit, daha iyi anladım. Acele ile Obye Şatosu'na varınca, karşıma çıkan insanların hiçbirinin yüzü hoşuma gitmedi. Eski hizmetkarların hepsi savulmuş, yerlerine yenileri alınmıştı ve bunların hiçbiri beni tanımıyordu. Adımı söyleyince babamın birkaç gündür rahatsız olduğunu ve üvey annemin Paris'ten bir doktor getirdiğini haber verdiler. Hiç şüphem kalmadı. Bu, muhakkak Doktor Polidori olacaktı!

Derhal babamın yanına çıkmak için, babama yıllardır hizmet eden sadık uşağını aradımsa da kâhya, onun da birkaç zamandır şatodan ayrıldığını haber verdi. Sonra beni bir daireye götürerek geldiğimi, üvey anneme haber vereceğini söyledi. Üvey annem, babam üzerinde nüfuzuna ve

sahtekârlığına rağmen benim böyle apansız çıkageldiğimi öğrenince müthiş surette bozuldu. Bana:

– Pederiniz Mösyö Dorbinyi geleceğinizi hiç beklemiyordu, dedi. Kendisi çok rahatsızdır. Belki bu sürprizin fena tesiri olur. En iyisi geldiğinizi hiç haber vermeyelim ve...

Fakat sözünü tamamlamasına fırsat vermedim:

– Başıma büyük bir felâket geldi madam! dedim. Kocam Marki Darvil bir kazaya kurban giderek öldü. Böyle bir vakadan sonra Paris'te kalamazdım. Matemimin ilk günlerini geçirmek için babamın yanına geldim.

Üvey annem, müthiş bir kin ve hiddet içinde:

– Demek dul kaldınız ha? dedi. Doğrusu bu, pek uygunsuz bir saadet!

Üvey annemin, beni hasta marki ile evlendirip bedbaht etmek hususundaki gayretini hatırlarsanız, ağzından kaçırdığı bu sözlerin samimiyetinden şüphe edilemez. Kendisine, belki de biraz ihtiyatsız olan şu cevabı verdim:

– Sizin de böyle uygunsuz bir saadete sahip olmanızdan korktuğum için buraya koştum. Babamı görmek istiyorum!

Sapsarı kesildi:

– Şimdilik buna imkân yok! Sizi görürse fenalaşır... dedi.

Odamdan çıkmak için bir adım atarak:

– Size inanmıyorum madam! dedim. İşin aslını gözlerimle görmek isterim!

Fakat önüme geçip yolumu kesti ve haykırdı:

– Hayır! dedi. Sizi birdenbire görmesi, kendisine fena tesir eder diyorum, anlamıyor musunuz? Bunu kendisine yavaş yavaş ve usulünce anlatmam lazım!

Fakat hemen daima çok soğukkanlı görünmesine alışık olduğum bu kadının telaşı ve Doktor Polidori' nin şatoda bulunuşu içimde müthiş bir endişe uyandırmıştı. Beni kolumdan yakalamaya kalkışmasına rağmen, kendisini iterek geçtim ve babamın odasına girdim.

Bilseniz Monsenyör, ömrüm oldukça o odada gördüğüm manzarayı unutamayacağım! Babam, zayıf, renksiz ve tanınmaz bir hâlde yatağında yatıyordu. Ocağın yanında Doktor Polidori, ayakta duruyor, bir fincana bir ilaç koymaya uğraşıyordu. Benim odaya girdiğimi görünce şaşaladı ve ilacı babama vereceği yerde elindeki şişeyi ocağın üstüne bıraktı. İçimden gelen bir hisle ilk yaptığım iş, ilaç şişesini kapmak oldu. Fakat üvey annemle doktorun yüzündeki dehşeti görünce bu hareketimin ne kadar yerinde olduğunu derhâl anladım. Babam hayret içinde kalmış ve tahmin ettiğim gibi kızmıştı. Polidori bana vahşi bir gözle bakıyordu. Hemen uşakları çağırdım. Kendi uşağımı getirttim ve arabada bıraktığım bir şeyi getirmesini söyledim. Mister Mörf'le evvelce kararlaştırdığımıza göre kendisine ihtiyacım olursa uşağıma böyle bir tembihte bulunacak ve üvey annemin şüphesini uyandırmadan kendisini çağıracaktım. Babamla üvey annem o kadar hayrette kalmışlardı ki ancak uşağım odadan çıktıktan sonra kendilerini toparlayabildiler ve babam, zayıf ve asabi bir sesle:

– Bu ne demek oluyor? Klemans, siz buraya ne zaman geldiniz? dedi. Sonra gelir gelmez ne münasebetle doktorun bana vereceği ilacı kapıyorsunuz? Bu çılgınlığı izah eder misiniz?

Babam bu sözleri söyledikten sonra zorlukla yatağından kalktı ve üvey annemin koluna dayanarak küçük salonda bir iki adım attı.

– Gelişimde ve hareketlerimde size garip görünenleri kolay izah edebilirim baba! dedim. Dünden beri dulum ve dünden beri hayatınızın tehlikede olduğunu öğrendim.

Zorlukla ve iki kat yürüyordu. Bu sözleri duyunca hayret içinde duralayarak yüzüme baktı ve sordu:

– Dul musunuz? Benim hayatımı mı tehdit ediyorlar? Bunlar ne biçim laflar?

Üvey annem de küstahçasına sordu:

– Mösyö Dorbinyi'nin hayatını tehdit etmeye yeltenen kimmiş madam?

Polidori de söze karıştı:

– Evet kimmiş?

Cevabım şu oldu:

– Siz mösyö ve madam!

Üvey annem, benden tarafa bir adım atmaya kalkarak:

– Aman Yarabbi, ne iftira! diye bağırdı.

– Ben, söylediklerimi ispat ederim madam!

Babam da haykırdı:

– Fakat böyle bir ithamın ne kadar ağır olduğunu biliyor musunuz Klemans?

Doktor Polidori de izzetinefsi yaralanmış bir adam hâliyle söylendi:

– Mademki bana burada bu kadar hakaret ediliyor... Derhâl bu evi terk ediyorum!

Herhâlde vaziyetinin ne kadar tehlikeli olduğunu anlamış ve kaçmaya hazırlanmıştı. Fakat kapıyı açar açmaz Mister Mörf'le burun buruna geldi.

Prens, burada okumayı keserek Mörf'e döndü:

– Mükemmel yapmışsın! dedi. Seni görünce beyninden vurulmuşa dönmüştür.

– Ne demezsiniz Monsenyör? Yüzünde bir damla kan kalmadı. Dehşet içinde bir iki adım attı. Beni, böyle bir zamanda Normandiya'nın göbeğinde bulmayı hiç ummuyordu. Kâbus görüyor sandı. Siz lütfen okumaya devam buyurun!

Rodolf gülümsedi ve Markiz Darvil'in mektubunu okumaya devam etti:

Polidori, Mister Mörf'ü görünce taş kesildi. Üvey annem hayretten hayrete düşüyordu. Babama gelince, bu kadar heyecana tahammül edememiş, bir koltuğa çökmüştü. Mister Mörf, doktor kaçamasın diye, kapının önünü bırakmayarak, pederime döndü ve derin bir saygı ile eğildikten sonra dedi ki:

– Birazdan anlayacağınız gibi tamamen sizin menfaatiniz uğrunda bu hürmetsizliği yapıyorum mösyö, affınızı rica ederim. Benim adım Sir Valter Mörf'tür. Beni görünce titremeye başlamış olan su sefil de bunu tasdik eder. Ben, Gerolstayn Grandükası hazretlerinin yakın dostuyum!

Doktor Polidori, dehşet içinde kekeledi:

– Doğru söylüyor!

– Peki o hâlde buraya ne yapmaya geldiniz ne istiyorsunuz mösyö?

Bu sefer de ben babama dönerek:

– Sir Valter Mörf, sizi kurban edecek olan bu sefillerin maskelerini düşürmek hususunda bana yardım etmek için geldi baba! dedim.

Sonra ilaç şişesini Sir Mörf'e uzatarak:

– Tam Doktor Polidori babama içireceği sırada şişeyi kaptım! dedim.

Sir Valter Mörf babama dedi ki:

– Kont Hazretleri! Size teslim edeceğim bu şişeyi, huzurunuzda şehirden getirteceğimiz bir doktora tahlil ettiririz. Bu suretle kızınız madamın size göstermiş olduğu muhabbet ve sadakati daha iyi anlarsınız.

Zavallı babam, bir bana, bir Sir Mörf'e, bir de doktorla karısına bakıyordu. O kadar perişan ve üzgündü ki bu sahnenin daha fazla uzamasını ben de istemiyordum. Mister Mörf, düşüncelerimi anladı ve babama söylendi:

– Sayın Kont Hazretleri! Hiç şüphesiz size şükran borcu olacağını sandığınız bir kadının, menfaatperest ve hilekâr olduğunu anlamak, sizi çok üzecektir. Fakat muhtaç bulunduğunuz şefkati sizi bir an sevmekten geri kalmamış olan kızınızda bol bol bulacağınızdan eminim!

Bu sözler üzerine üvey annem, patlar gibi bağırdı:

– Artık bu kadarı fazla! Bana bu hakaretleri yaparken hangi delillere dayanıyorsunuz?

Babam da perişan bir hâlde:

– Evet! dedi. Hangi delillere dayanıyorsunuz?

– Delillerim vardır, Kont Hazretleri! Hiç merak buyurmayınız. O delilleri şimdi şurada gördüğünüz melun, sizlere kendi ağzı ile verecektir.

Sir Valter Mörf, bu sözü söyledikten sonra Polidori'ye dönerek Almanca bir şeyler söylemeye başladı. Bu sözler esnasında Polidori, bir ara kendini toparlar gibi olduysa da tekrar perişan bir hâle gelmekte gecikmedi.

Prens, tekrar mektubu okumayı bırakarak Mörf'e sordu:

– Ne söyledin?

– Ne diyeceğim? Grandükalığın adaletinden kaçmak suretiyle yakayı kurtardın, dedim. Şimdi senin Bradamanti adı altında Tampl Sokağı'nda oturduğunu, kanuna aykırı çeşitli suçlarını biliyoruz. Kontun birinci karısını sen zehirledin. Şimdi de bu kadın seni gelip aldı, kontu zehirleyeceksin. Eğer bu kadının sahtekârlığını konta anlatmak için burada vaziyeti itiraf edersen, göreceğin cezayı biraz hafifletebilirsin ve benimle birlikte Paris'e dönersin. Aksi hâlde elimizdeki delillerle seni Fransız adliyesine teslim ederiz, Tampl Sokağı'ndaki evini ararlar. Seni ele vermeyecek delil mi yok? Onun için gel sen suç ortağını ele ver de hiç değilse Fransız celladından yakanı kurtar. Hiç tereddüt etmeden razı oldu ve: "Sorun! Her istediğinizi söyleyeceğim!" dedi.

Rodolf heyecan içinde söylendi:

– Vallahi mükemmel adamsın Mörf!

Sonra da mektubu okumaya devam etti:

Bu Almanca konuşmadan sonra Sir Valter, üvey annemi gösterip Polidori'ye Fransızca sordu:

– Kontun birinci zevcesinin hastalığı sırasında sizi şatoya sokmuş olan madam, bu madamdır değil mi?

Polidori cevap verdi:

– Evet odur!

– Bu madamın planlarına hizmet etmek için, Kont Hazretlerinin birinci zevcesinin aslında hafif olan hastalığını, kötü ilaçlar vererek ağırlaştırdınız değil mi?

Polidori yine:

– Evet! dedi.

Babam acı bir inilti salıvererek kollarını havaya kaldırdı ve yerinde daha ziyade çöktü. Üvey annem ise:

– Yalan, iftira! diye bağırdı. Beni mahvetmek için aralarında anlaştılar!

Sir Valter, amirane bir eda ile:

– Susunuz madam! diye söylendi. (Ve Polidori'ye dönerek devam etti:) Üç gün önce Paris'te Tampl Sokağı'nda Bradamanti adı altında oturduğunuz eve gelerek sizi alıp buraya getiren de madamdır, değil mi? Ve sizi buraya getirirken size, karısını öldürdüğünüz gibi kontu da öldürmeyi teklif etti, değil mi?

– Evet, beni geldi evimde buldu ve maalesef bana bu dediklerinizi teklif etti.

Polidori bu sözleri henüz söylemişti ki babam ayağa kalkarak, kahredici bir hareketle üvey anneme kapıyı gösterdi ve bana kollarını uzatarak, kısık bir sesle:

– Bedbaht annenin başı için beni affet kızım! dedi. Ona çok çektirmiştim. Lakin sana yemin ederim ki onun kurban olduğu cinayete tamamen yabancıyım.

Ve bizim kendisini tutmamıza imkân kalmadan dizlerime kapandı. Sir Valter'le birlikte kendisini kaldırdık. Uşakları çağırdım. Sir Valter, Doktor Polidori'yi kolundan yakaladı ve onunla birlikte odadan çıkarken üvey anneme:

– Siz, bir saate kalmadan bu evi terk ediniz madam! dedi. Yoksa sizi adliyeye teslim ederim.

Menfur kadının odadan ne büyük bir dehşet ve kin içinde çıktığını tasavvur edebilirsiniz Monsenyör. Babam

kendisine geldiği zaman yeni baştan olanları anlattım. Şüphelerimi ve sizin Polidori'nin mazisi hakkında bildiklerinizi duyunca bu şüphelerimin nasıl katiyet hâline geldiğini söyledim. Sonra da beni Marki Darvil'le evlendirmekle bana nasıl bir darbe vurduğunu anlattım.

Babam, bu kadına karşı göstermiş olduğu zaafa karşılık, şimdi kendisini adliyeye vermek fikrindeydi. Fakat ismimizin bu rezalete karışacağını söyleyerek kendisini zorla vazgeçirdim ve kadına yaşayacağı kadar bir para vererek kovmaya kendisini zorla razı edebildim. Bu işi de bana verdiyse de nihayet Sir Valter, üzerine almaya razı oldu. Babama verecekleri ilacı tahlil ettirince yavaş tesirli ve hiçbir iz bırakmayan zehirlerden ibaret olduğunu anladık. Babam artık kötü hatıralarla dolu olan Obye'de kalmak istemediği için kendisini Fontenblo'ya götüreceğim. Birkaç zaman orada kaldıktan sonra Paris'e döneceğiz. Size, bana ve aileme yaptığınız iyiliklerden dolayı nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum Monsenyör. O kadar heyecan içindeyim ki ne yazacağımı şaşırmış bir hâlde bulunuyorum. Bana, babamı tekrar kazandırdınız.

Dorbinyi, Darvil

Bu mektubumu bitirdikten sonra birbirini takip eden heyecanlar yüzünden bir türlü size haber veremediğim mühim bir şeyi daha hatırladım. Bir iki zavallıya yardım etmek için Sen-Lazar kadınlar hapishanesine gitmiştim. Orada melek yüzlü bir kızcağız gördüm. Kendisine Gualöz diyorlar. Vaktiyle tarafınızdan himaye görerek bir çiftliğe gönderilmiş, fakat kendisini oradan kaçırmışlar, şimdi hapishanede bulunuyor. Diğer taraftan noter Jak Ferran'ın hilesine kurban giden bir ana kızdan bahsetmiştiniz. Gelecekte himaye edeceğim bu iki zavallı ne oldu? Neredeler? Kim

olduklarını öğrendiniz mi? İstirham ederim onlar hakkında bana malumat lütuf buyurunuz.

Mörf, kendisi için de tamamen yeni olan bu haberi duyunca, hayret içinde sordu:

– Gualöz, Bukeval çiftliğinden ayrıldı mı?

Rodolf, genç kızın çiftlikten kaçırılışından az sonra oraya bir atlının gittiğini ve kendisi tarafından gelen sahte bir haberci olarak, Gualöz'ün kendi emriyle çiftlikten alındığını Madam Jorj'a söylediğini tabii bilmiyordu. Hayret ve keder içinde:

– Sen-Lazar civarında görüldüğünü bana da haber verdiler! dedi. Fakat, Madam Jorj, nasıl oldu da bunu bana bildirmedi anlamıyorum. Hemen bir atlı çıkar da çiftliğe gönder. Bu meseleyi soralım. Sakın kızcağızın başına bir felaket gelmiş olmasın?

Mörf cevap verdi:

– Merak buyurmayın Monsenyör! Birkaç saate kadar meseleyi öğreniriz. Sonra yarın da siz lütfen gidip Polidori ile konuşursunuz. Çünkü size, bana haber vermek istemediği birçok şey söyleyeceğini iddia etti.

Rodolf'un yüzünde bir tiksinti belirdi:

– Bu melun canavarla konuşmak, bana çok ağır gelecek. O günden, o müthiş... şey gününden beri onu görmemiştim.

Sözünü tamamlayamamış, yüzünü elleriyle örtmüştü. Mörf teselli makamında söylendi:

– Bu acı hatıralarla üzülmeyiniz prens. Hem Polidori'ye karşı merhametli davranmamız için hiçbir sebep de yok. Kendisini derhal Fransız adliyesine teslim etmek veya

hudut dışarı etmekle kurtulursunuz. Mademki bana söylemek istemedi. Herhâlde size söyleyecektir.

– Haklısın Mörf! Bu adamın burada bulunması, kafamda daima kötü hatıralar uyanmasına sebep olacak. Babamın ölümünden beri bir türlü aklımdan çıkmayan kötü hatıralar... Üstelik evladımın ölümünü de gittikçe daha şiddetle hisseder oluyorum. Bilmiyorum ama, yaşlandıkça evladımın eksikliği de kendisini daha acı olarak hissettiriyor. Kim bilir sağ olsaydı onu nasıl sevecek, ona baktıkça nasıl mesut olacaktım...

– Affedersiniz Monsenyör! Lakin sizde gittikçe bir aşk ve şefkat ihtiyacı seziyor gibiyim.

– Haksız değilsin Mörf! Seviyorum! Aşka ve şefkate ziyadesiyle layık bir kadına karşı derin bir muhabbetim var. Kalbim sevginin tatlarına karşı yeniden kapısını açtığından beri de kızımın yokluğunu gittikçe artan bir eksiklik hâlinde hissediyorum. Hâlbuki hata bende oldu. Sara'nın karakterini tanır tanımaz kızımı onun elinden alacaktım. Bunu yapmadım. Kurt yavrusu kurt olur diye düşündüm ve bir gün babalık ıstırabı çekebileceğimi hesaba katmadım. Kontes Sara'nın, çocuğuna karşı bile zalim davranacağını akıl etmedim.

– O zaman, başka dertleriniz de vardı Monsenyör... O korkunç hadiseden sonra çıkacağınız seyahati bir gün bile erteleyemezdiniz. Bu bakımdan çocuğunuzu kontesin elinden kurtarmaya da vaktiniz yoktu. Son defadan beri kontesten bir haber alamadınız mı?

– Hayır! Markiz Darvil'e oynamaya kalktığı oyundan sonra bir daha hiç haber alamadım. Bu melun kadının buralarda bulunması da beni üzüntü içinde bırakıyor.

– Merak etmeyiniz prens! Nasıl olsa bir gün yine Almanya'ya, memleketimize döneceğiz, o zaman, peşimizden gelemeyecek olan bu kadından da kurtulmuş olacaksınız.

– Evet Mörf! Dönelim! Madam Jorj'a masum olduğunu ispat ettiğimiz oğlunu iade ettikten, noter Jak Ferran'ın cezasını verdikten ve fakirliklerinden başka bir eksikleri olmayan tanıdığımız bütün namuslu insanların istikballerini temin ettikten sonra tekrar Gerolştayn'a dönelim...

– Bu sefer Paris'e seyahatiniz epeyce meyve verdi prens!

– Bilhassa bir sürü cinayet ve kötülüğün kilidi olan Jak Ferran'ı da Sesili gibi bir şeytanın eline düşürdükten sonra... Dö Gron, Sesili'yi görmüş Mörf! Harikuladeymiş...

– Ne diyorsunuz prens! Bundan yirmi yıl evvelki yaşımda olsaydım, o kadının bir kötülük kumkuması olduğunu da bilseydim zannederim ki yine kendime hâkim olamaz, onun ağına düşerdim. Demek Sesili şimdi Jak Ferran'ın yanına girecek öyle mi? Peki, noter hiçbir şeyden şüphelenmiyor mu?

– Şüphelense bile Sesili gibi fettan bir kadın karşısında kendisine nasıl hâkim olabilecek? Özellikle ki, haydut noterin kadınlara çok düşkün olduğunu da biliyoruz.

Tam bu esnada hademelerden biri kapıyı vurup içeriye girmişti. Rodolf'la Mörf'e birer mektup uzatarak çıktı. Prens, mektubu açıp acele ile okuyunca söylendi:

– Şimdi işi anlıyorum! Biz Madam Jorj'a haber göndermeden işte ondan haber geldi. Gualöz, çiftlikten kaybolmuş. Sonra bir atlı gitmiş, Madam Jorj'a, Gualöz'ü benim aldırttığımı ve birkaç gün sonra tekrar çiftliğe iade edeceğimi, bundan dolayı merak etmemesini bildirmiş. Aradan

epey vakit geçtiği için Madam Jorj meraklanmış, bana bu mektubu yazmış.

Sir Valter Mörf, bir an düşünceli kaldı:

– Bunda da muhakkak Kontes Sara'nın parmağı var! dedi. Kızcağız, sadece kaçırılmış olsaydı bu kadar şüphelenmezdim. Fakat sonradan bir atlının gidip haber vermesi... Evet evet, muhakkak kontesin işi!..

Rodolf sordu:

– Neden bu hükmü veriyorsun?

– Efendim mesele gayet basit... Kontes, sizin kime alakanız olduğunu görürse onu mahvetmeye uğraşıyor. Markiz Darvil'e oynadığı oyunu bir düşününüz. Sebep neydi? Sadece sizin markizle alakalı olduğunuzu keşfetmesi değil mi? Gualöz'ü de himayenize aldığınızı haber alınış ve kaçırtmıştır.

Rodolf, bu inandırıcı deliller karşısında başı ile tasdik etti:

– Doğru! Şu hâlde hemen Baron Dö Gron, kontese gitsin. Genç kızı kaçırdığına dair elimizde deliller olduğunu, derhâl iade etmezse, adalete başvuracağını söylesin.

– Baş üstüne prens! Yalnız, müsaade ederseniz ben de şu Marsilya'daki adamımdan gelen mektuba bir bakayım...

Mörf, mektubu açtı. Okuduktan sonra şaşkın bir yüzle söylendi:

– Bu garip işte!

– Nedir?

– Baksanıza Şurinör Marsilya'da Şimali Afrika'ya gidecek vapura bineceği yerde caymış, tekrar Paris'e dönmeye

karar vermiş. Hem, kendisine verilen paradan da yalnız Paris'e kadar yolculuk için lazım olanını almış. Geri tarafını iade etmiş. Belki buraya gelmiştir bile...

Prens de bu habere hayret etti:

– Garip! Bununla birlikte herhâlde kendisini görür, bu kararının sebebini öğreniriz. Sen şimdi baronu kontese gönder! Sonra kendin de Sen-Lazar Hapishanesi'ne uğra, Gualöz'ü araştır!

***

Bir saat kadar sonra prensin yanına gelince Baron Dö Gron, okuyucularımızın pek iyi bildikleri cinayet hadisesini haber veriyordu. Bununla birlikte kontes ölmemiş, ağır yaralanmıştı. Hayatla ölüm arasında çırpındığı haber verilmekteydi. Cinayeti ve hırsızlığı kimin yaptığına dair, en ufak bir iz bile bulunamamıştı. Prens, bu haberi alınca biraz üzüldü ve:

– Bundan sonra her gün birisi gitsin, kontesin sıhhati hakkında malumat getirsin! emrini verdi.

Aynı anda Mörf de Sen-Lazar Hapishanesi'nden dönmüştü. Rodolf, kendisine kontesin başına gelmiş olan felaketi anlattıysa da soğukkanlı İngiliz, ufacık bir üzüntü bile göstermedi. Sonra:

– Gualöz, Sen-Lazar Hapishanesi'nden çıkmış! dedi. Bana anlattıklarına göre Markiz Darvil'in himayesiyle salıverilmiş.

Rodolf şaşaladı:

– Buna imkân yok! Markiz, yazdığı mektupta bu kızla alakadar olunmasını benden istemiyor mu?

– Doğru prens! Yaşlı bir kadın gelip öyle söylemiş ve Gualöz'ü alınış götürmüş. Bilmem ki?

Rodolf, birdenbire barona döndü:

– Bu meseleyi soruşturunuz azizim Baron! dedi. İcap ederse yine sizin o meşhur Mösyö Badino'nun yardımına başvurunuz, fakat Gualöz'ün hapisten çıkarılmasına kimlerin aracılık etmiş olduklarını, o ihtiyar kadının kim olduğunu mutlaka meydana çıkarınız!

Mörf, bu sırada dedi ki:

– Biliyor musunuz prens? İşler bu hâle geldiği bir sırada Şurinör'ün Paris'e dönmeye karar verişi, zannedersem, bizim için hiç de faydasız olmayacak!

XXVII
ŞEHVETİN PENÇESİNDE

Zenci Doktor David'in melun karısı Sesili'nin, Alzaslı bir yetim olarak, noter Jak Ferran'a takdim edilip, eve girişinden beri günler geçmişti. Bu zaman içinde yalnız noterin evindeki değişiklikler değil, bizzat Jak Ferran'daki değişiklik, herkesi hayrette bırakacak bir mertebeye varmıştı. Bilhassa noterlikte çalışan kâtiplerle stajyerler arasında tek konuşma mevzusu bu olmuştu.

İlk iş olarak evde yedikleri yemekler bollaşmış, güzelleşmişti. Madam Serafin'in sağlığında ağızlarına doğru dürüst bir et yemeği bile koyamazken, şimdi hindi kızartmasına varıncaya kadar yiyorlar, üstelik bazı günlerde kahvaltı yerine kendilerine ikişer frank para veriliyordu ki bu, hiçbir noterlik müessesesinde görülmüş bir hadise değildi.

Fakat beri yanda noterin memurlarını işgal eden büsbütün başka hadiseler de vardı. Genellikle Jak Ferran'ın son derecede dalgınlaştığının farkındaydılar. Bazen kendisine

bir meseleyi, birkaç kere tekrarladıkları hâlde anlamaz görünüyordu. Bazı kereler, karşısındaki adamı dakikalarca tanıyamıyordu. Bir keresinde noteri, yazıhanesinde hüngür hüngür ağlarken yakalamışlardı. Zaten bir kâğıt okumak için gözlüklerini kaldırdığı vakit, gözlerinin kıpkırmızı olduğunu görenler çoktu. Noterde bir hastalık sezmeye başlamışlardı. Fakat bu hastalığa hiçbiri ad koyamıyordu. Mesela vaktiyle müşteri gelince safi dikkat kesilen noter, şimdi kendisine bir ziyaret haber verildiği vakit umursamıyordu bile...

Hatta, stajyerlerden birinin anlattığına göre, bir müşterinin kendisini beklediğini, altı defa tekrarladıktan sonra noterden aldığı cevap şu olmuştu:

– Çık dışarı! Çabuk defol! Müşteri de sen de cehennemin dibine gidin!

Bir başka kâtip, daha âlâsını anlatıyordu. Evrak imzalatmak için noterin odasına girdiği vakit, kendisini yere diz çökmüş bir hâlde bulmuştu. Jak Ferran:

– Allah'ım! Allah'ım! diye yalvarıyor ve hüngür hüngür ağlıyordu. Nihayet, gözlerini kaldırıp içeri giren kâtibi görmüş, birdenbire ayağa kalkarak, fena hâlde ürken delikanlının boynuna sarılmış ve:

– Ah! diye inlemişti. Bırak beni de sana dert yanayım... İç dökmek, insanı öyle hafifletiyor ki... Bilsen, çektiklerimi bir bilsen!

Böylece bir miktar sarsıla sarsıla ağladıktan sonra susmuş ve birdenbire, boynuna sarıldığı adamı daha şimdi fark ediyormuş gibi sert sert bakmıştı. Ondan sonra kâtibi kendinden itmişti ve:

– Burada ne yapıyorsun? Çoktan beridir burada mısın? Artık etrafımda casusluk edip duracak mısınız? Sana neler

söyledim? diye bir sürü sualler sorduktan sonra adamcağızı odasından kovmuştu.

Kâtiplerle noterlik stajyerleri bu ve bunun gibi ufak tefek hadiselerin birikmesiyle saşkınlaşmış bir hâldeydiler. Ve bunların sebeplerini kendi kendilerine izah edememekte de son derece haklı bulunuyordular. Çünkü Jak Ferran'ın bu hâle gelişini anlamak için onun şimdiki hususi hayatını da bilmek lazımdı. Okuyucularımız, noterin hususi hayatına bir göz atmayı elbette isteyeceklerdir.

Vakit gecedir.

Noterlik binasının arkasında Jak Ferran'ın oturduğu paviyonda derin bir sessizlik var. Bu paviyonun birinci katında tamamen yeni döşenmiş, duvarları yeni kâğıtlanmış bir yatak odası bulunmaktadır. Odada içinde neşeli bir ateş yanan ocağın önünde genç bir kadın ayakta duruyor. Duvarlardaki kâğıtlar, yerlerdeki halılar, mobilyaların örtüleri ve yatağın pikeleri, tamamiyle nar rengindedir. Yalnız odanın, tam yatağın karşısına isabet eden iyice kilitlenmiş ve sürgülenmiş kapısının ortasında, otuz santim genişliğinde ve bir gişe kapağı gibi, dışarıdan açılabilir bir kapak bulunuşu, hayli garip bir görünüş teşkil ediyor.

Öyle anlaşılıyor ki bütün ömrünce hesaplı bir cimri olarak yaşamış olan Jak Ferran, bu odayı döşemek için bir hayli para sarf etmiş, kesenin ağzını açmıştı.

Biraz önce, ocağın önünde durduğunu söylediğimiz kadın, bu nar rengi dekor içinde harikulade bir güzellik peydahlamıştır. Kadınlığının tam olgunluk ve gelişme çağında bulunan, bu muntazam yüzlü, unutulmayacak kadar iri ve güzel gözlü, mat beyaz tenli kadın uzun boyu ve kıvrak endamı ile, kendisini her gören erkek üzerinde mukavemet edilmez şehevi bir tesir bırakan sıcak kanlı kız, Sesili'dir.

Dilber melezin hâlinde noter Jak Ferran'a takdim edildiği zamandaki pısırılık ve sahte mahcupluktan hiçbir eser kalmamış bulunuyor. Kapıcı Madam Pipöle'nin uzaktan bir akraba olarak Alzaslı kimsesiz ve yetim kız diye Jak Ferra'ın evine soktuğu melez kadın, birkaç gün içinde şeytanca kurnazlıklarla noteri ağına düşürdü ve kendisine esir edip çıktı. Kurnaz ve hilekâr bir adam olan noter bile, Sesili'nin ne gibi maksatlara hizmet ettiğini sezemedi. Hatta Jak Ferran, hâlâ içine düşmekte olduğu uçurumu hissedememekte ve kapıcı kadının sahte akrabasını evine düşürmüş olmayı bir nimet kabul etmektedir.

Ne çare ki melez kadın, notere hem müsaadekâr davranıyor hem de noterin emellerine boyun eğmekten kaçınarak ihtiyar âşığı, gittikçe daha perişan bir hâle getiriyor.

***

Madam Pipöle'nin Sesili'yi, noterin evine getirdiği akşam, Jak Ferran yeni hizmetçisini vaktiyle Luiz Morel'in yattığı odaya götürmüş, orada yatacağını söylemişti. Fakat Sesili, gayet ürkek bir tavır peydahlayarak, hırsızlardan çok korktuğunu, böyle kilitsiz ve sürgüsüz bir odada imkânı yok yatamayacağını söyleyerek, koynundan ufak bir şiş çıkarıp notere gösterdi:

– Eve hırsız girecek olursa kendimi bununla korurum.

Silah, notere de bir hayli tesir etmiş olacak ki Jak Ferran bu ilk akşam, harikulade güzel olduğunu gittikçe daha iyi anladığı Sesili'ye karşı herhangi bir taşkınlık şöyle dursun, ufacık bir imada bulunmaktan bile çekindi. Üstelik, hayran hayran Sesili'nin yüzüne bakarak odanın kapısına

istediği kilitleri ve sürgüleri taktıracağını da bildirdi. Noterin hâlinden, ilk günlerde yeni hizmetçisini şüphelendirmemeyi tercih ettiği anlaşılıyordu.

Ertesi günü odanın kapısına kilit takılmıştı. O sabah yapacağı işleri kendisine göstermek bahanesiyle melez kadının odasına çıkan noter, kendine hâkim olamayarak, Sesili'nin endamlı ve güzelliği hakkında bir iki söz söylemişti.

Kadın, daha ilk göründüğü andan beri noteri kendisine meftun ettiğini anlamıştı. O sabah, birdenbire şimdiye kadarki mahcup tavrını bırakarak, noteri başka bir tarafından yakalamaya karar verdi ve ansızın sordu:

– Mösyö Ferran! Bana dikkatli bakınız. Bende hizmetçilik yapmış bir insan hâli var mı?

Noter, şaşkın duraladı. Genç kadının yüzüne dalakaldı ve:

– Anlamadım! dedi. Ne demek istediniz?

– Şu ellere bakınız... Bunlar ev işiyle harap olmuş eller mi? Şu ayaklar, köyden gelme bir hizmetçi kız ayağına benziyor mu?

Jak Ferran, kadının uzattığı bembeyaz, zarif ellere baktı. Kalkan etekliğin altında beliren ufacık ayaklarla, biçimli bacakları seyretti. Bir şey söyleyemedi. Sesili ise devam etti:

– Ben teyzeme, evvelce ne yaptığımı söylemedim. Hizmetçilik ettiğimi bildirdim ve şimdi beş parasız kaldığımı anlattım.

Jak Ferran, gittikçe saşalamış bir hâlde:

– Peki kimsiniz siz öyleyse? dedi.

– Kim olduğum meselesi bir sırdır. Almanya'yı terk etmek mecburiyetinde kaldım. Köylü elbiseleriyle Paris'e gelmek ve orada birkaç zaman bir evde gizlenmek istiyordum. Teyzem Madam Pipole sizin evinizden bahsedince, burada mükemmel surette saklanabileceğimi anlayarak derhâl razı oldum.

– Demek, saklanmak istiyordunuz? Peki ne yaptınız da saklanmak mecburiyetindeydiniz?

Sesili, çapkın bir gülüşle:

– Bazı tatlı suçlar da insanı saklanmaya mecbur eder! dedi.

– Şu hâlde şimdi ne yapacaksınız?

– Ben sizin evinize hizmetçi diye gelmedim mi? Yine hizmetçilik yapacağım. Zaten güzelliğim hakkındaki o sözleri söylemeseydiniz, size bunlardan bahis de etmezdim. Fakat mademki ben burada hizmetçi oluyorum. O hâlde en ufak bir çapkınlık arzusu bile göstermemeniz lazımdır. Bunu sizden, safiyetim dolayısı ile talep ediyor değilim. Hayır!

Ve notere, adamı iliklerine kadar elektrikleyen bir bakış atfederek devam etti:

– Bende artık genç kız safiyeti aramak beyhudedir. Bilakis aşk beni kavradığı zaman damarlarımdaki kanımın tutuştuğunu hissederim. Neyse, şimdi sırrımı öğrendiniz ya! Düşünün ve kararınızı verin. Bana el sürmek yok. Ya burada hizmetçi olarak kalırım yahut da eğer hizmetçiliğe yakışmayacak derecede güzelsem o zaman siz benim esirim olursunuz. Aksi hâlde evinizi terk eder, giderim. Ben teyzeme mahsustan parasız olduğumu söyledim. Yoksa kese dolusu altınım da kıymetli elmaslarım da var. Buraya gelişim, tam bir inzivada yaşama imkânının bundan daha

iyisi olamayışındandır. Çünkü zaten siz münzevi yaşayan bir adamsınız.

Dilber melezin bu itirafları, noterin zihnini allak bullak etmişti. Fakat saf bir köylü kızı yerine fenlenmiş bir kadın karşısında bulunuşu, daha hoşuna gitmişti. Böyle bir kadın, nasıl olsa eline geçer, demekti. Özellikle, burada yaşadıktan ve kimseye görünmemek için dışarıya çıkmamak mecburiyetinde bulunduktan sonra... Jak Ferran'ın içinde şehvet dolu hırsların tutuşturduğu arzu ateşleri yandı.

***

Bir iki gün sonraki konuşmalarında Sesili'nin görünüşte hizmetçi kalması fakat hiçbir iş yapmaması kararlaştırıldı. Üstelik güzel melezi, Luiz'in odasında değil de kendisininkine bitişik bir odada yatırmaya karar veren noter, bu odayı iki bin frank sarf ederek döşettirdi ve Sesili'nin arzusu ile daima kapalı kalacak olan kapıya bir de delik açtırıldı. Artık noter, kadının hizmetini kendi görüyordu. Evde yemek pişirilmiyordu ve yakındaki bir lokantadan getirtiliyordu. Kapıcı da noterlik binasının temizlik işini üzerine almıştı. Dedikoduya sebep olmaması için eve, başka hizmetçi de alınmayacaktı. Sesili, hiç dışarı çıkmıyor, noterin getirdiği yiyecekleri odasının kapısındaki delikten alıyordu. Artık Sesili evin hanımı olmuş, noter de seve seve ona uşaklık etmeye başlamıştı. Bütün bunlara mükâfat olarak da oda kapısındaki deliği sık sık açıp melezi bol bol seyretmek müsaadesine sahipti.

Sesili, giyinirken, soyunurken veya uyurken de olsa bu gişe deliğinin açılmasına hiçbir itirazda bulunmuyordu. Zaten bütün maksadı, noteri büsbütün kendisine vurgun bir

hâle getirip, istediğini ondan sonra yapmak değil miydi? İhtiyar ve çılgın âşığına açık saçık görünmeyi tercih ediyordu.

Jak Ferran ise, pek haklı olarak ümitlendikçe ümitleniyordu. Bu müthiş ve harikulade güzel kadın, kendisine karşı hiçbir alakası olmasa bu kadar iltifarkâr davranır mıydı? Sabretmek, sebat etmek lazımdı... Lakin kadını seyrettikçe, içinde biriken ve bir türlü tatmin edilmeyen arzuların beynine vurduğunu, ıstırabının gittikçe arttığını hissediyordu. Kanı, kudurmuşçasına damarlarında dolaşıyor; Sesili'yi düşünmeksizin bir an bile geçiremiyordu.

***

Bir aksam, Sesili aynanın karşısına geçmiş soyunuyor, yatağa girmeye hazırlanıyordu. Korsesini çıkarmıştı ve gömleği de omuzlarından aşağıya sarkmıştı. Bu haliyle âdeta, yarı çıplak gibiydi. Bu esnada öteki odada ayak sesleri duydu. Fakat hiç aldırmadan soyunmasına devam etti.

Koynundan çıkardığı küçük şişi, ocağın üstüne koydu. Bu şiş, müthiş bir zehre batırılmıştı ve insana ufacık bir teması bile derhâl öldürürdü. Bir iki gün önce şişin zehirli oluşundan şüphe eden Jak Ferran, evin zavallı köpeğinin burnuna, şişin hafifçe batması ile hayvanın müthiş sancılar içinde kıvrana kıvrana öldüğünü görmüştü.

Birdenbire kapıdan doğru kısık ve şikâyetçi bir ses aksetti:

– Sesili! Sesili!

Dar gişe deliğinde Jak Ferran'ın zayıf yüzü ve hayvanca arzularla ışıl ışıl yanan gözleri belirmişti. Sesili, kıvrak bir

hareketle kapıya dönerek çıplak vücudunun bütün güzelliklerini noterin aç gözlerine sererken sordu:

– Ne o, geldiniz mi?

Noterin cevabı, büsbütün başka oldu:

– Ah Sesili, ne kadar güzelsiniz? Her geçen gün, biraz daha güzelleşiyorsunuz...

Dilber melez:

– Öyle mi? Sahi mi? dedi. Vücudumu da güzel buluyor musunuz?

Jak Ferran, kendini tutamadı:

– Ah! diye haykırdı. Canavarsın sen Sesili! Git buradan... Git buradan canavar!

Sesili, şakrak bir kahkaha attı. Noter, mustarip devam etti:

– Bu kadar acıya artık tahammül edemeyeceğim! Ölmeye cesaretim olsaydı, çoktan kendimi öldürürdüm. Fakat ölünce seni göremem diye korkuyorum. Hâlbuki seni görmek, sana bakmak istiyorum.

– Kapıdaki deliği onun için yaptırmadık mı? Oradan bol bol bak işte!

– Öyle ama kapını niye açmıyorsun? Hâlbuki ben artık ne kadar uysallaştım. Bu akşam isteseydim seninle beraber girebilirdim. O zaman kapın açıktı. Ama girmedim.

– Tabii girmedin! Bir kere elimde zehirli şiş olduğunu biliyorsun. Onu kullanmasam bile bu evden çıkıp gideceğimi ve seni, tatmin edilmemiş arzularınla baş başa bırakacağımı da gayet iyi biliyorsun. Mademki bir kere bu basit hizmetçi parçasına gönlünü kaptırmaya tenezzül ettin...

– Alay etme Sesili!..

– Yok, alay etmiyorum. Şimdiye kadar ömrümde sen yaşta bir adamın bu derecede hararetle âşık olabileceğini hiç görmemiştim... ve bu hoşuma da gidiyor. Kim bilir, belki bir gün aklıma eser de...

– Yine alay ediyorsun Sesili! Bana ümit vereceğine, hiçbir zaman benim olmayacağını söylemeni tercih ederim. Çünkü artık sana kendimi sevdiremeyeceğimi anlamış bulunuyorum. Artık benim için bir tek yol var: Bir gün kaprise uyarak kendini bana teslim etmeni beklemek! Bugün ne zaman gelecek? Seni yumuşatmak, senin gönlünü kazanmak için ne yapmak lazım? Söyle... Söyle de yapayım. Sadakatse, sana köle oldum, yine yaranamadım. Para ise, avuç dolusu para sarf ediyorum. Ben, herkesin zannettiğinden çok zengin bir adamımdır. Ne kadar para istiyorsan söyle!

Noterin taşkın bir heyecan içinde söylediği bu sözleri, Sesili birdenbire kesti:

– Ben parayı ne yapayım? Bugün için paraya hiç ihtiyacım yok! Beni dünyanın en büyük zenginliğine ve lüksüne de kavuştursan, kalbim boş olduktan sonra bütün o servet, içinde tablo bulunmayan boş fakat süslü bir çerçeveye benzemez mi? Asıl acınacak hâl benim hâlim değil mi? Şu boş evde on gündür bir erkekle yapayalnız kapanmış duruyorum ve bu erkeğin elinden, ağlayıp sızlamaktan başka bir şey gelmiyor. Erkek bu mudur?

Noter, kapının öte yanında kaplan gibi şahlanmıştı:

– Öyle ama o kadın beni istemiyor ki! dedi.

– Kadın beni istemiyor ki olmaz... Sen istetmelisin!

– Nasıl isteteyim?

– Aşkının kuvvetiyle... Nasıl olacak? Ben senin yerinde olsam, ne kadar ihtiyar ve çirkin olursam olayım, genç bir kadınla bir eve kapanmış bulunsam, ona kendimi nasıl sevdirmek lazım geldiğini bilir, kanımın kızgınlığını ona da aşılamaya başarılı olurdum. O güzel kadına, kendimi onun uğrunda ateşe bile atabileceğimi anlatırdım.

Jak Ferran bir nevi cezbe içinde ve yarı çılgın bir hâlde haykırdı:

– Söyle, söyle Sesili! Bu sefer alay etmiyor, ciddi konuşuyorsun! Söyle de kendimi ateşe atayım!

Güzel kadın, kapıdaki deliğe yanaştı. İhtiyarın kuru ve kemikli ellerini okşadı. Jak Ferran, bu kızı evine aldı alalı, ilk defa eli eline değiyordu. Bu temas, adamcağızı tamamen elektriklendirmişti. Sesili, devam etti:

– Ben senin yerinde olsaydım, o kadın düşmanlarının gösterip de vur dediği zaman vurmaktan çekinmeyeceğimi anlatırdım.

Jak Ferran, ellerini okşayan yumuşak ve beyaz elin temasının verdiği coşkunlukla:

– Vururum! dedi. İcap ederse öldürürüm. Sen benim ne ihtiyar kaplan olduğumu biliyor musun?

Sesili, birdenbire elini çekti. Gişeden uzaklaştı ve söylendi:

– Şimdi sen git! Artık tehlikeli bir erkek olabileceğini hissetmeye başlıyor gibiyim. Birdenbire eski adam olmaktan çıktın, değiştin!

Jak Ferran yalvardı:

– Gitme Sesili! Gitme! Gel buraya!

– Hayır! Gelmem... Artık senden çekiniyorum. Sende umduğumdan fazla ateş var. Bana da sirayet edecek diye korkuyorum Ferran!

– Gel diyorum Sesili! Söyle ne istiyorsun? Paramı?

– Param var!

– Düşmanın varsa öldüreyim!

– Düşmanım yok!

– Seni alayım, karım yapayım! İster misin?

– Ben zaten evliyim.

– Öyleyse ne istiyorsun söyle?

– Ne bileyim? Öyle bir şey istiyorum ki, öyle bir sadakat tezahürü, aşk gösterisi istiyorum ki... Kendini benim aşkım uğrunda yakabileceğini, mahvetmeye bile razı olduğunu bana ispat etsin!

Sesili tekrar gişeye yaklaşmış, Jak Ferran delicesine güzel kadının bembeyaz ellerine sarılmıştı. Yalvarıyor, soruyor, ağlıyordu.

– Söyle! Ne istiyorsun?

Kadın, tekrar uzaklaşmaya başlayarak:

– Onu senin daha iyi bilmen lazım... Ben nereden bileyim? Yine gözümden düşmeye başlıyorsun Ferran. Yine budalalar gibi yalvarmaya başladın! dedi.

Noter, bir an duraladı. Sonra büsbütün dengesini kaybetmiş bir hâlde aklına bir şey gelmiş gibi haykırdı:

– Buldum! Buldum Sesili!..

Adam, şehvetten gözleri körlenmiş bir hâlde sevinç çılgınına dönmüştü.

– Bak! diye devam etti. Eğer şerefimi, servetimi, hayatımı ellerine terk edersem seni sevdiğime inanır mısın?

Sesili, günlerdir kolladığı anın geldiğini anladı. Fakat anlamamış görünmeyi tercih etti:

– Bu da nesi? dedi. Şerefini, servetini, hayatını ellerime mi terk edeceksin?

– Evet! Sana öyle bir sır vereceğim ki onunla beni cellada teslim edebilirsin!

Kadının gözlerinde sahte bir takdir alevi parlayıp söndü:

– Sende böyle bir sır olamaz ki! Bu çeşit sırlar, sahici erkeklerde olur. Senin gibi ihtiyar, pinti bir adamda böyle sır olur mu? Yalan söylüyorsun Ferran! Kendini gözlerimde büyütmek istiyorsun! Sen ne kurnazsın ne cesursun ne de kâfi derecede irade sahibisin! Herkesin sana itimadı var. Sen katiyen kirli işlere girmiş olamazsın!

– Halbuki ben oyum... Öyle bir adamım ben Sesili!

Sesili, rolünü harikulade oynuyordu. Ocağın üstünde duran zehirli şişi getirip notere verdi:

– Al! dedi. Mademki sen böyle müthiş bir adamsın. İşte şimdi senin karşında büsbütün silahsız kalmayı tercih ediyorum.

– Demek bana inanıyorsun öyle mi Sesili?

Melez güzeli, beyaz elleriyle, ihtiyar haydudun kemikli ellerine sarıldı:

– İnanıyorum Ferran! dedi. Ben böyle vahşi erkeklere bayılırım. Fakat acaba dediklerin doğru mu?

– İspat etmesi çok kolay Sesili! Bak şimdi göreceksin!

– Yüzün birden vahşileşti Ferran! Ne güzel oldun. İhtiyar bir kaplana döndün.

– Ne sanıyorsun? Benim elimden az cinayet çıkmadı.

– Keşke öyle olsa! O zaman sana âşık olurdum. O zaman sana: Gel kaplanım, yanıma gel! derdim.

Ve çapkın kadın, bu sözleri söyleyerek, noterin kuru yanaklarına dudaklarını yapıştırdı. Bu kızgın dudaklar, haydudu büsbütün çileden çıkardı. Adam heyecan içinde:

– Demek artık benim olacaksın öyle mi? diye sordu. Dinle öyleyse, bundan on sene önce bana bir çocuğu ve bu çocuğa ait olan yüz elli bin frangı emanet etmişlerdi. Çocuğu birine verdim ve sahte bir ölüm belgesiyle ölmüş gibi göstererek paranın üstüne oturdum.

– Sahi mi? İnanılacak gibi değil!

– Dinle! Dahası var! Veznedarımdan hoşlanmıyordum. Bir akşam kasamdan biraz altın almış ve ertesi günü hemen tekrar yerine koymuştu. Daha fazla para çaldığını iddia ettim. Bana inandılar. Kendisini hapsettiler. Nasıl, işte sana, beni cellada teslim edecek iki sırrım.

– Ah Jak! Sen harikulade adammışsın meğerse! Gel seni bu canavarca şeyleri düşünen alnından öpeyim!

Bir çift kızgın dudak, ihtiyar noterin alnına konunca Jak Ferran'ın ihtiyatı tamamen elinden gitti.

– Dinle! diye devam etti. Vaktiyle birine teslim ederek başımdan savdığım o kız çocuğu tekrar meydana çıkmıştı. Birkaç gün önce ravajör adasındaki Marsiyallerle konuştum. Kızı delik bir sandala bindirerek boğdurttum.

– Ne diyorsun? Senden hem korkuyorum hem de sana gittikçe yaklaştığımı hissediyorum!

– Bunlar bir şey değil Sesili! Artık cellat gözlerimin önünde dikilse de yılacak değilim! Dinle, dahası var ama... Vaktiyle bir adam bana yüz bin altın teslim etmişti. Adamı bir pusuya düşürtüp öldürttüm. İntihar etmiş olduğunu ispat ettim ve yüz bin altın da bana kaldı.

Melez kadın, sahte bir hayranlık içinde:

– Sen harikuladesin! dedi. Seni çılgın gibi seviyorum ihtiyar kaplanım benim! Gel bana...

– Anahtarı at da kapıyı açayım Sesili!

Kadın, kapının iç tarafında bulunan anahtarı delikten çıkarıp uzattı. Noter, içini kavuran arzularla çılgınlaşmış bir hâlde kilidi açarken:

– Artık benim olacaksın! Artık benimsin! diye söylendi. Genç ve güzel bile olsaydım, şimdi hissettiğim zafer gururunu duyamazdım Sesili!

Kilit açılmıştı ama, arkadan sürgülü olan kapı yine kapalı kalmıştı. Jak Ferran:

– Çek sürgüyü! dedi. Çek sürgüyü artık tahammülüm kalmadı!

Fakat melez, birdenbire dikilmişti:

– Ya bütün bu söylediklerin yalansa... ya bunları, beni aldatmak için uydurduysan.

Noter, bir an şaşalamış gibi durdu. Sonra birdenbire yeleğinin cebinden küçük bir kırmızı cüzdan çıkardı ve:

– İşte beni cellada teslim edecek vesikalar burada! dedi. Sürgüyü çekersen cüzdanı sana veririm.

Sesili, bir eliyle sürgüyü çekerken, öteki eliyle de noterin elinden cüzdanı almak istedi. Fakat Jak Ferran, kapı kanadının aralandığını hissetmeden cüzdanı bırakmadı. Melez

kadın cüzdanı nihayet aldı. Noter de açıldığını sandığı kapıya yüklendi. Lakin arka tarafta kapıyı çerçevesine bağlı tutan çelik bir zincir de vardı. Kapı, dört beş parmak kadar aralanmıştı ama tamamen açılmıyordu. Noter kuduz bir hâlde kapıya abandı, yine açamadı. Bu sırala Sesili, göz açıp kapayıncaya kadar odanın penceresini açmış, bir manto yakalayıp aşağıya fırlatmış ve evvelden hazırladığı bir ipe sarılarak bahçeye kayıvermişti. Avluyu hızla geçti. Sokağa çıkınca bir köşede beklemekte olan bir arabaya yöneldi. Atladı ve araba bütün hızı ile karanlık sokaklarda kayboldu. Bu, Sesili noterin yanına girdiğinden beri her gün, hava karardıktan sonra sabaha kadar orada beklemek emri verilmiş bir araba idi. Evvelce Baron Dö Gron, bütün bunları Sesili'ye teker teker anlatmıştı. Şimdi, alınmış olan bu soruşturmanın faydası görülüyordu.

Jak Ferran, bütün bu işleri sessizce başarmış olan Sesili'nin kaçtığını, önce fark edemedi. Fakat kapıyı kuvvetle omuzlayıp da zinciri söktüğü ve odaya girdiği zaman, içeride kimse bulunmadığını gördü. Hemen açık pencereye koştu. Sarkan ipten aşağıya kaydı. Açık bahçe kapısından sokağa fırladı. Kimsecikler yoktu. Ta uzakta hızla giden bir araba sesi duyuluyordu. Noter, bu sesin, melez kadını götüren arabanın sesi olduğunu aklına bile getirmedi. Gece vaktinde koca Paris'te elbette bir sürü araba gezecekti.

Jak Ferran, bir an için yaptığı hatanın ağır neticelerini düşünerek taş gibi kalakaldı. Sonra yavaş yavaş, yıkılmış, mahvolmuş bir adam hâliyle bahçesine girdi.

Alnında soğuk terler belirmişti. Artık Sesili'yi bir daha görmesine imkân kalmadığını hissediyordu. Güzel canavar, elinde kendisini cellada teslim edecek bir sürü vesika olduğu hâlde ebediyen kaybolmuştu. Bu düşünce üzerine ihtiyar noterin dizleri büküldü ve baygın bir hâlde yere çöküverdi.

XXVIII

KAHROLSUN GAMMAZLAR

Bugün Fors Hapishanesi'nde ziyaret günüydü. Konuşma odasına çağırılan mahpuslar arasında gardiyanın beklediği yerden en uzakta duranı Nikola Marsiyal'di. Şimdi artık kendisinde yakalandığı sırada içine düştüğü karamsarlıktan eser kalmadığı, bilakis haydutlar arasında keyfinin ve emniyetinin tekrar yerine geldiği görülüyordu. Çünkü zaten, hapishanelerdeki mahpuslar arasında en ufak bir pişmanlık duygusu, bir nevi alçaklık hatta kancıklık kabul edilir ve kimde sezilirse, kendisine ağır cezalar verilir.

Nikola hem haydutlar arasındaki bu âdeti bilirdi hem de babasına ve ailesine layık bir haydut olmaya karar vermişti. Yaşlı mahpuslardan birkaçı, babasından da bahsettikleri ve ağabeyinin Tulon zindanında bulunduğu da bilindiği için şimdi Fors Hapishanesi'nde herkes kendisine bir nevi kahraman gözü ile bakıyordu.

Nikola Marsiyal'in edasındaki küstahlık ne kadar barizse, kendisini ziyarete gelmiş olan ihtiyar adamın yüzündeki perişanlık da o derece göze görünür bir hâldeydi. Nikola'nın bütün ailesi hapse atıldığı için kendisini kim ziyarete gelecekti, diye düşünülebilir. Bu, Nikola'nın hırsızlama eşyalarını kendisinden satın alan ve yataklık eden Miku Baba idi. İsterse haydudu ziyarete gelmesindi. Çalınmış eşyaların kendisine satıldığı bir kere meydana çıkarsa hâli berbattı. Bu sırrı meydana verecek de olsa olsa Nikola olabilirdi. Bundan ötürü Nikola'yı memnun etmesi icap ediyordu. Bu yüzdendir ki hapisten salıverilen bir haydut vasıtası ile Nikola'dan ne emir ve ne sipariş gelirse hepsini yerine getiriyordu. Şimdi haydutla karşı karşıya idiler. Nikola sordu:

– Eyy, nasılsın bakalım Miku Baba?

Miku Baba, içini çekti:

– Nasıl olacağız? İyiyiz işte... Siparişlerinin hepsini getirdim Nikola.

– Tütün de getirdin mi?

– Evet... İki büyük paket tütün de getirdim ama kapıcının orada aldılar. Bir jambon, iki okkalık bir beyaz ekmek, sonra beş altı tane pişmiş yumurta ile biraz kaşar peyniri de getirdim.

– Yaşa be Miku Baba!.. Ahbaplık böyle olur işte! Şarap getirdin mi şarap?

– Alt şişe şarap getirdim. Ama, sana günde bir şişeden fazla vermeyeceklermiş. Nasıl, memnun musun?

– Elbette Miku Babacığım... Elbette memnunum! Hele bu siparişleri, iki üç günde bir yenilersen keyfimi sorma!

– Sen delirdin mi be? Seni beslemek vazifesi bana mı ait? Bir kere olur ama, her zaman olmaz bu!

– Etme be canım Miku Baba! Benim gibi sana bol bol dan kurşunu, bakır, Allah ne verdiyse hepsini satmış bir adama bu yapılır mı? Hâkim sorarsa, kendisine deyiveririm: Efendim, Miku Baba diyor ki... derim.

Miku Baba korku ile karışık bir hiddet içinde söylendi:

– Peki, peki! Bunlar bitince yenileriz ne yapalım?

– Ama annemle kız kardeşim de Sen-Lazar Hapishanesi'ndeler. Onlara da kahve alıp göndermeyi unutma!..

– Pekâlâ! Kahvelerini de götürürüz!

– Eğer annemi görürsen, burada rahatımın iyi olduğunu. Kral gibi yaşadığımı da söyle. Bana burada çok itibar ediyorlar. Babamın giyotinde kafası kesilerek idam edildiğini duyan herkesten hürmet görüyorum.

– Yok canım! İnsanın ailesi kibar olursa böyle faydası görülür işte!

– Tabii. Ötekilerin markileri, dukaları olur da bizlerin kibarlarımız neden olmasın? Bak burada mesela Jermen diyorlar, ağzını bıçaklar açmayan birisi var. Herifin dedktif olduğundan şüphe ediyoruz. Kim olduğunu bir öğrenirsek, icabına bakacağız!

– Jermen mi dedin?

– Neden sordun, tanıyor musun?

– Hayır tanıdığım falan yok ama Kıllı ile Koca Topal geçen gün ondan bahsediyorlardı da... Kendi çetelerinden birini ele vermişmiş galiba.

– Sahi mi söylüyorsun be? Vay canına!.. Zaten ben şüphe ediyordum ya... Dur arkadaşlara da söyleyeyim de şunun icabını görüverelim!

– Neyse, ben gidiyorum Nikola! Sen de artık çok fazla şey isteme hani!

Miku Baba, hırsızlama mal aldığına alacağına bin pişman bir hâlde odadan çıktı. Gardiyan, Nikola'yı da hapishanenin içine salıverdi. Tam bu esnada Rigolet de görüşme odasına girmişti. Gardiyan genç kıza doğru ilerledi:

– Bu pis havada neden geldiniz kızım? dedi.

– Nasıl gelmeyeyim? Jermen'i çok merak ediyorum. Acaba öteki mahpuslar ona bir şey yaparlar mı diye ödüm patlıyor! Siz, geçen sefer öyle söylediniz de...

– O kadar merak etmeyin! Onun kendilerinden olmadığını anlıyor ve kendisine kızıyorlar ama bir şey yapacaklarını sanmam. Öyle yalnız başına oturup durmasın! Biraz da öteki haydutların aralarına katılsın! Onlarla konuşsun, mesele kalmaz. Sonra kendisine söyleyin. İskelet adlı bir haydut vardır, ondan da kendini sakınsın!

– İskelet mi? Ne tuhaf isim öyle o? Peki söylerim.

– Birazdan saat ikiye gelecek. O zaman burası boşalır. Ben de Mösyö Jermen'i çağırırım. Rahat rahat konuşursunuz. Hatta sizi, aralığa alırım da aranızda iki parmaklık değil, yalnız bir parmaklık kalır.

Rigolet, birkaç dakika bekledi. Bu müddet zarfında gardiyanın dediği gibi oda boşalmıştı. Biraz sonra da kapı açıldı ve Jermen göründü. Rigolet, delikanlıyı görünce, kendisine biraz neşe aşılamak için güler yüzlü görünmeye gayret ettiyse de Jermen o kadar üzgündü ki, genç kızın bütün gayretleri boşuna oldu. Nihayet:

– Neden bu kadar kederlisiniz Jermen? Niçin yüzünüz hiç gülmüyor? diye sordu.

Delikanlı, mahcup önüne baktı:

– Size karşı çok mahcubum Rigolet! Siz, o kadar iyi kalplisiniz ki... Nasıl anlatayım bilmem... Size karşı duyduğum şükranı, size karşı duyduğum minnettarlığı, size karşı duyduğum...

Delikanlı yine susmuş, mahcup önüne bakmıştı. Genç kız, heyecanından kıpkırmızı kesilmiş bir hâlde:

– Bana karşı duyduğunuz hürmeti... öyle mi? dedi. Mektup mu yazıyorsunuz Allah aşkına? Söylesenize bana karşı duyduğunuz neyi? Söylesenize...

Fakat Jermen susuyordu. Rigolet, bu delikanlıyı her ne pahasına olursa olsun neşelendirmek lazım geldiğini hissederek söze başladı:

Görüyorum ki siz, hiçbir zaman açık konuşamayacaksınız... dedi. Bakın Jermen! Ben, aylardır o Tampl Sokağı'nda otururum. Orada sizden önce de birçok genç komşularım vardı. Fakat hiçbiri benim üzerimde sizin bıraktığınız tesiri bırakmamıştı.

Delikanlı, yüzünde gittikçe genişleyen bir saadet ışığı belirdiği hâlde dinledi ve:

– Neden acaba? Ötekilerle aramda ne fark gördünüz ki? dedi.

– Bilmem. Herhâlde sizin çok iyi bir koca olabileceğinizi düşündüğüm zamanlar olmadı değil. Derken arkasından, başımıza bu felaket geldi. Sizin, bana karşı duyduğunuz sevgiyi ağzınızdan dinlemedimse bile, hislerinizi yazmış bulunduğunuz kâğıtları okudum. (Rigolet'in gözleri

yaşardı.) Bilhassa öldüğünüz takdirde bana bırakmaya kalktığınız o para, beni ne kadar duygulandırdı bilemezsiniz!

– Belki işsiz kaldığınız bir zaman olur da işinize yarar diye düşünmüştüm.

– Peki ama neden beni düşünmüştünüz? Ve ben sizin bu iyi duygularınızı anladıktan sonra içimde size karşı bir aşk uyanmasına mâni olabilir miydim?

Delikanlı saadetinden yerinde sıçramıştı:

– Beni seviyor musunuz? Beni seviyor musunuz? diye haykırdı.

– Ne yapayım? Mademki siz söylemediniz. Ben söyleyeyim bari!

Fakat Jermen'in yüzü tekrar karanlıklaşmakta gecikmedi:

– Ne çare! dedi. Siz beni seviyorsunuz ama, artık ben sizin aşkınıza layık değilim.

Rigolet ayak diredi:

– Böyle şey mi olur canım? Sizin bugünkü felaketinizde hiçbir suçunuz olmadığını ben biliyorum ya!

– Evet ama herkes ne der? Sizin gibi bir kıza beni yakıştırmazlar ki!..

– Laf! Vaktiyle ben de hapiste değil miydim?

– Fakat siz kimsesiz olduğunuz için orada kalmıştınız. Hayır, hayır Rigolet! Ben sizin alicenaplığınızdan, merhametinizden istifade edebilirim ama, sevginizi asla benimseyemem!

Genç kız, artık adamakıllı sabırsızlanmıştı:

– Bu manasız lakırdıları bırakalım! dedi. Ben sizi seviyorum. Hâlinizi, düşüncelerinizi, bakışlarınızı, her şeyinizi seviyorum.

– Sahi mi söylüyorsunuz? Bana rüya görüyorum gibi geliyor Rigolet!

– Bana da Jermen! Ben bunları size imkânı yok söyleyemezdim. Fakat o kadar ümitsiz bir hâliniz var ki, sizi biraz olsun mesut görebilmek için söylemek mecburiyetinde kaldım. Sizi seviyorum. Kocam olmanızı istiyorum Jermen! Artık bunda da merhametten eser var mı?

Delikanlı, genç kızın söylediklerinde tamamen samimi olduğunu anlamıştı. Fakat yine karamsarlığa düşmekte gecikmedi:

– Ne çare? Siz beni seviyorsunuz ama, ben hırsızlık suçundan hapse atıldım. Beni muhakeme edecek, bana ceza verecekler. Belki de yıllarca hapiste kalacağım!

– Müracaat edeceğim! Hapishane kilisesinde evlendirilmemizi isteyeceğim.

– Peki, ya beni başka hapishanelere gönderirlerse...

– Karınız değil miyim? Ben de peşinizden gelirim Jermen!

Delikanlı, Rigolet'in bu sözlerini, gözyaşları içinde dinledi. Sonra:

– Teşekkür ederim Rigolet! dedi. Meğerse siz ne melek huylu ne iyi kalpli bir kızmışsınız. Peki Rigolet, evlenelim!

Genç kızın yüzü güldü:

– Hah! Gördünüz mü? Biraz da böyle konuşun canım! Şimdi artık biraz yüzünüz gülsün. Öteki mahpuslarla

konuşmaktan çekinmeyin! Sonra belki size bir fenalık yaparlar.

– Merak etmeyin! Beni üzgün gördükçe pişmanlığın içimi kemirdiğini sanıyor, kızıyorlardı. Şimdi, yüzümü güler görürlerse kötü huylarının beni de kazandığını sanarak sevinirler.

– Hah şöyle... Ben de biraz rahat olurum hiç değilse!

Rigolet ayağa kalkmış, alnını demir parmaklıklara yapıştırmıştı. Jermen bu temiz alnı, büyük bir muhabbetle öptü. İkisi de kıpkırmızı kesildiler.

Biraz sonra genç dikişçi kız, şemsiyesiyle çantasını almış, mesut adımlarla hapishaneden çıkmıştı.

***

Fors Hapishanesi'nin bilhassa ağır suçlardan dolayı yakalanmış, vahşi ve tehlikeli mahpuslara mahsus kısmına "Aslan İni" adı verilirdi. Fakat zaman zaman hapishanenin diğer kısımlarındaki tamirat yüzünden, nispeten az zararlı ve ufak suçlardan mahkûm olmuş kimseler de bu kısma alınırdı. Aslan İni, uzun bir koridorla ucundaki büyük bir koğuştan ibaretti. Koridorun bir ucundaki kapıda bir delik açılmıştı. Burada bir nöbetçi beklerdi. Öbür ucu da ortasında büyük bir dökme soba bulunan koğuşta nihayetlenirdi. Bu koğuşta mahpuslar, sobanın etrafındaki sıralara uzanır, konuşurlardı. Bir kısmı ise oturmaktan uyuşan bacaklarını açmak için, üç aşağı beş yukarı gezinirlerdi.

Gardiyan, ayaktakileri kollarken sobanın etrafında toplananlar, hararetli bir konuşmaya dalmışlardı. Bunlar

arasında okuyucularımızın iyi tanıdıkları Barbiyon'la Nikola Marsiyal bulunuyor idiyse de meclise riyaset eden adamın İskelet adlı mahpus olduğu anlaşılıyordu. Adını defalarca duymuş olduğumuz İskelet, koğuş çavuşu gibi bir şeydi. Oldukça uzun boylu olan bu adam, kırk yaşlarında kadar vardı. Kendisine takılmış olan lakabı anlamak için hâline bakmak kâfiydi. O kadar zayıftı ki, anlatmaya imkân yoktu. Hırsızlık ve cinayetten on beş yıl küreğe mahkûm olduktan sonra zindandan kaçmış, tekrar hırsızlık ve cinayet esnasında suç üstünde yakalanmıştı. Haydut, bu son cinayeti, o derecede vahşiyane bir surette işlemişti ki kendisini şimdiden idama mahkûm edilmiş sayıyordu. Haydudun kuvveti ve hainliği yüzünden diğer mahkûmlar üstündeki otoritesi, kendisini koğuş çavuşu seçmelerine sebep olmuştu. Böylece, koğuşta asayişi temin etmek vazifesi de onun omuzlarına yüklenmiş bulunuyordu.

Bu esnada baş başa vermiş konuşmaya dalmışlardı. Nikola:

– İşte, dediğim gibi... diyordu. Miku Baba, Koca Topald'an duymuş. Bu mendebur, onun çetesinden birini ele vermiş de Koca Topal kendisini öldürmeye bile kalkışmış.

Barbiyon söylendi:

– Öyleyse ne duruyoruz be? Hemen canını cehenneme yollayalım edepsizin! Görsün bakalım! Gammazlık iyi miymiş?

İskelet, ağzındaki pipoyu sağa sola oynattıktan sonra söylendi:

– Şimdiye kadar bu Jermen bizimkilerden değil diye hoşuma gitmiyordu. Hatta, kendisine bir dayak atıp da buradan başka yere götürülmesine yol açmak istiyordum. Bu

yabancılar burada oldukça rahat konuşamıyoruz. Fakat şimdi iş değişti. Şimdi artık dayak atarak değil, canını almak icap etti.

Barbiyon:

– Tabii! dedi. İcabını görmeli!

– Evet! Artık işimiz polisle değil de bunlarla... Bu alçak sürüsüne iyi bir ders vermek lazım! Son günlerde bütün yakalananlar, gammazlanıp yakalandı. Jak'la Gotye'nin idam edilmesine bunlar sebep oldu. Rusiyon'un küreğe mahkûm olmasına da bunlar sebep oldu.

Nikola Marsiyal atıldı:

– Ya biz... Biz ne olduk? Annemi, kardeşimi, bizi ele veren de bunlar değil mi? Hepimizi Kızıl Kollu yakalattırdı. Baksana, herifi burada gebertmeyelim diye kendisini Roket Hapishanesi'ne götürdüler. Doğru söylüyorsun İskelet... Artık bunlara iyi bir ders vermek lazım! Yalnız, nasıl yapacağız? Gardiyanlar hep başımızda.

– Orası kolay! Bizim Sirke Sineği de burada. Ona bir tuhaflık yaptırırız. Eğleniyormuşuz gibi yaparız. Kalabalık arasında ben, Jermen'in boynunu koltuğumun altına kıstırdım mıydı, ümüğünü sıkıveririm. Gürültüde kim vurduya gider. Yalnız Koca Topal gelsin de soralım bakalım, Miku Baba'nın dediği doğru mu?

Tam bu esnada koğuşun kapısında bir gürültüdür kopmuştu. Soba başındakiler, seslere kulak verdiler. İskelet:

– İşte! dedi. Koca Topal da geldi.

Koca Topal, koğuşun kapısından içeri girmişti. Mahpusların neşe ile karşıladıkları ve ağzından çıkacak sözler, Jermen'in hayatı hakkındaki hükmü verecek olan bu

haydut kısa boylu, tıknaz biriydi. Koca göbeğine, sakal bacağına rağmen çevik görünüyordu.

Koca Topal hapishaneye yalnız girmemişti. Yanık yüzlü, otuz yaşlarında kadar, güçlü kuvvetli bir adamla birlikte gelmişlerdi. Azimli birisi olduğu hâlinden anlaşılan bu adam, burada kendisini oldukça yabancı hissettiği hâlde Koca Topal hemencecik buraya ısınmıştı. Her taraftan hoş geldinler yağıyordu. Haydut:

– Daha evvel gelmek istiyordum ama olmadı, diyordu. Epeyce vurgun yaptım. Hele Miku Baba'nın evinde kiracı iki kadının para kesesi beni adamakıllı geçindirdi. Çocuklar, Baykuş ne oldu biliyor musunuz? Mektep Hocası gebertmiş. Kendi de çıldırmış. Burada koğuş çavuşu kim?

Ötekiler:

– İskelet! diye bağrıştılar.

– Ha İskelet mi? Tanırım. Vaktiyle ravajör adasında onunla bir kere kafaları çektikti. Jozefin'le Bulot da bizimle beraberdiler.

Birisi, bir yandan haber verdi:

– Nikola da burada!..

– Biliyorum, Miku Baba söyledi. Hem de şikâyet etti. Nikola ondan ha bre yiyecek, içecek sızdırıyormuş. Aferin Nikola'ya! Hırsız yatakları ne güne duruyor? Elbette onlar bizi besleyecek ya! Hele bak! Miku Baba'nın asıl benden çekeceği var.

Bu sırada koğuş çavuşu İskelet'in sesi duyuldu:

– Koca Topal! Gelsene buraya... Sana bir şey soracağız!

Haydut, aksayan bacağı üstünde hızlanarak soba başındaki kafileye sokuldu. İskelet fısıldadı:

– Sen, Jermen adlı bir delikanlı tanıyor musun? Siyah saçlı, mavi gözlü bir oğlan?

Koca Topal'ın yüzünde derhâl hiddet ve kin alametleri belirdi:

– Ne? dedi. Jermen burada mı? Dikkat edin... gammazdır. Bizimkileri ele verdiydi.

İskelet sordu:

– Nasıl ele verdi?

– Nasılı var mı? Basbayağı ele verdi işte. Nant'ta Kıllı adında kürekten çıkmış bir sabıkalı vardı. Anası babası bilinmeyen bu çocuğu o terbiye etmiş. Büyüyünce de oğlanı bir bankaya yerleştirmiş. Gel zaman git zaman Kıllı, harıl harıl bankayı soymaya hazırlandı. Bankayı soyacağı vakit bu Jermen'e çok güveniyordu. Kıllı, nihayet meseleyi oğlana açar, oğlan ne evet ne de hayır der. Fakat hemen o gece meseleyi patronuna haber verir ve Paris'e firar eder.

Mahkûmlar arasında bir hiddet homurtusudur yükseldi. Fakat İskelet hepsini susturdu ve Koca Topal sözüne devam ederek:

– Halbuki Kıllı ile arkadaşlarının ele verildiklerinden haberleri yokmuş. O gece bankayı soymaya kalkarlar. Kıllının arkadaşlarından biri, yakayı ele verir, ötekiler de kaçarlar. Bunun üzerine Kıllı fena hâlde kızgın, Paris'e geldi. Bir gün oğlanı sokakta görmüş ama güpegündüz bir şey yapamamış. Fakat oturduğu yere kadar takip etmiş. O gece Kıllı, Küçük Ledrü, ben herife pusu kurduk. Lakin elimizden sıvıştı kaçtı. Üstelik Tampl Sokağı'ndaki evden de taşındı. Bir daha da izini bulamadık. Lakin ne ehemmiyeti var? Değil mi ki buraya gelmiş... Şimdi ben...

İskelet, Koca Topal'ın sözünü kesti:

– Sana göre bir şey yok! Çeneni kısar otursun! Benim idam edileceğim besbelli! Onun için bu işi de ben üzerime alıyorum. Artık bu gammazlardan bıktık arkadaşlar. Bizi ele veren bunlar olmasa, polis imkânı yok yakalayamazdı. Ben, bunlara iyi bir ders vermeye karar verdim. Bundan sonra da herkes benim yaptığım gibi hareket etsin!

Etrafındaki mahkûmlar gittikçe sıkıştı, fısıltı hâlinde sordular:

– Peki, nasıl yapacaksın? Gardiyanlar var!

– Nasıl mı yapacağım? Şimdi anlatayım da görün... Sirke Sineği bize güzel hikâyeler anlatmaya başlar. Biz de etrafına çepeçevre toplanırız. Tabii o oğlan da yine şu köşede her zaman oturduğu yere gelecek. Gardiyan, biz komik hikâyeler dinlemekle meşgul olduğumuzu görünce muhakkak dışarı çıkacaktır. Kalabalık arasında kalan Jermen'i o zaman ben kıstırıveririm. Gık bile diyemeden öbür dünyaya gönderirim.

İskelet'in bu planı, hepsi tarafından beğenildi. Biraz sonra da öğle yemeği canı çaldığı için hep birlikte koğuştan çıktılar.

***

Koca Topal'la birlikte hapse girmiş olan yeni mahpus da ötekiler gibi İskelet'in anlattıklarını dinlemişti. Atletik yapılı ve güçlü kuvvetli bir adam olan bu mahpus, diğer mahpuslarla beraber, koridorda kapıda dağılan yemekten hissesini almaya gitti. Mahpuslardan herbirine, bir çanak içinde sulu sığır eti haşlaması ve ekmek verilirdi. Parası olanlar, bu

yemeğin yanına şarap veya başka yiyecekler de katabilirlerdi. Hapishane kantininde bir sürü yiyecek ve şarap satılırdı. O gün dışarıdan hediye yiyecekler almış olan Nikola, arkadaşlarından Barbiyon'la İskelet'i ve daha güzel hikâyeler anlatsın diye Sirke Sineği'ni de bu yiyeceklere ortak olmaya davet etmişti. Bu esnada Jermen de elindeki yemek kabıyla koğuşa girmişti. Mahpuslar, bir yandan yemeklerini yerken, bir yandan da delikanlının hâlindeki değişikliği seyrettiler. Jermen'in yüzü gülüyordu. Delikanlı, artık sevildiğini bilen bir adamın saadetini duyuyordu. Fakat hapishanenin öteki misafirleri, bu gülümseyişin manasını anlamadılar. Delikanlı, bir köşeye çekilerek yemeğini yemeye koyuldu. Bu sırada da İskelet'in sesi duyuldu:

– Hey Sirke Sineği... Anlat bakalım! Güzel bir hikâye anlat!

– Anlatayım ama gürültü var baksana!

Nikola:

– Canım, naz etmeyi bırak şimdi! dedi. Baksana dışarıda yağmur başladı. Avludakiler de içeriye giriyor.

Hakikaten de yağmur yağmaya başladığı için, hapishane avlusundaki mahpuslar da teker çifter, koğuşa sığınmaya koşmuşlar ve koğuş adamakıllı kalabalıklaşmıştı. Sirke Sineği itiraz etti:

– Anlatalım ama, paradan ne haber?

– Ne istiyorsun?

– Eh! Hiç olmazsa bir frank isterim.

İskelet bağırdı:

– Arkadaşlar, Sirke Sineği hoş bir hikâye anlatacak ama, bir frank istiyor. Yirmi meteliği bir araya getirmemiz lazım!

Öteki beriki birkaç metelik fırlattılar. Bu arada Jermen de yarım frank fırlattı. Biraz sonra bir cinayet işleneceğinden haberi olmayan Sirke Sineği, delikanlıya baktı:

– Bravo!.. On metelik atan, hikâyemi ön safta dinlemeye hak kazanır! Buyur bakalım delikanlı!

Diğer mahkûmlar da seslendiler:

– Öyle ya! Hakkıdır. Öne gelsin!

Jermen, Rigolet'in mahkûmlara karşı çekingen davranmamak hususundaki tavsiyelerine uymak için bu genel daveti reddetmemek kararını verdi. Oturduğu yerden kalkarak, hikâyenin yakınlarına, mahkûm kalabalığının arasına sokuldu. Sirke Sineği, sobanın yanında ayakta durmuş, hikâyesini anlatmaya hazırlanıyordu. Yanı başında İskelet ve Jermen'e karşı suikasta karar vermiş olan öteki arkadaşları, sıralara çökmüşlerdi. Mahkûmlardan bir kısmı yere oturmuş, başka bir kısmı da daha geride duvarlara dayanarak hikâyeciyi dinlemeye hazırlanmışlardı. Koğuşun üç penceresinden içeriye vuran ışık, adamların yüzlerinde sert gölgeler hasıl ediyordu. Koğuştan çıkması ile beraber, istemeden Jermen'in öldürülmesi işaretini verecek olan gardiyan da yarı açık koğuş kapısının yanında duruyordu. Sirke Sineği, İskelet'e dönerek:

– Başlayayım mı? diye sordu.

İskelet de ortalığa bağırdı:

– Susun bakalım!..

Hemen, aynı anda ortalıkta derin bir sessizlik hasıl oldu. Dışarıdan bir ses:

– Hey Rusel Baba, yemek yemeyecek misin? Saat kaç oldu baksana! diye bağırdı.

Gardiyan, çağırıldığı tarafa döndü, cevap verdi:

– Geliyorum! Geliyorum!

Sonra mahkûmlardan tarafa seslendi:

– Hey! Delikanlılar, ben yemek yiyinceye kadar bir zırıltı çıkarmayın ha!

İskelet, zorla zapt ettiği hiddetini yenerek:

– Canım hikâye dinliyoruz işte! dedi.

Ve fısıltı hâlinde Koca Topal'a tembih etti:

– Sen kapıya kadar git de gardiyanın arkasından bak! Avludan çıkar çıkmaz "Gargus!" diye bağırırsın. Ben de oğlanın hesabını temizleyiveririm!

Koca Topal, sesini çıkarmadan kapıya yöneldi. Gardiyanın peşinden baktı. Bu sırada Sirke Sineği de hikâyeye başladı:

– Ahbaplar! Şimdi size anlatacağım hikâye...

Tam bu esnada koğuşun kapısından Koca Topal'ın sesi duyuldu:

– Gargus!

Gardiyanın avludan çıktığını görmüştü ve o henüz bu acayip kelimeyi bağırmıştı ki İskelet'in kaplan gibi yerinden fırladığı ve:

– Yandın gammaz! diye bağırdığı duyuldu.

Bütün hızı ile, böyle bir hücumu hiç beklemeyen biçare Jermen'in üstüne çökmüş, kemikten parmakları ile delikanlının gırtlağını bir cendere içine aldıktan sonra zavallıyı oturduğu sıraya devirmiş ve dizini göğsüne bastırmıştı. Fakat aynı anda kalabalıktan doğru bir ses daha çınladı:

– Gammaz dedin ha! Bak gammaz nasıl olurmuş gör!

Bunu söyleyen, Koca Topal'la birlikte hapishaneye gelmiş olan atletik yapılı yabancıydı. Yolundaki mahpusları devirip çiğneyerek şimşek hızıyla İskelet'ten tarafa koştuktan sonra Jermen'in üstüne çullanmış olan haydudun iki gözünün ortasına, birbirini takip eden bir sürü çelik gibi yumruk yapıştırmıştı.

– Bunları Mösyö Rodolf'tan öğrendim. O da benim tepemde böyle trampet çalmıştı! diyordu.

Okuyucularımızın da tahmin ettikleri gibi bu adam Şurinör'dü ve öyle ansız bir hücum yapmıştı ki mahpuslar, kimden tarafa çıkacaklarını şaşırmış, afallamış kalmışlardı. İskelet, beyninin üstüne inen müthiş yumruklarla fena hâlde sersemlemiş ve kendini korumak için delikanlının gırtlağını bırakıp kollarını ileriye doğru uzatmıştı. Jermen de İskelet'in öldürücü cenderesinden kurtularak, yarı yarıya doğrulmuştu.

Koca Topal, ilk kendini toparlayan oldu ve Şurinör'un üstüne saldırırken bağırdı:

– Buna ne oluyor be? Bu mendebur da nereden çıktı?

Şurinör, İskelet'i yerinde tutmaya çabalarken Koca Topal da arkadan saldırıp ellerini tutmaya savaştı. Jermen'in savunucusu, Koca Topal'ın saldırışına öyle bir tos vurarak cevap verdi ki haydudu ta birkaç metre öteye, mahpusların çevirdiği dairenin kenarına attı. Jermen, ansız ve çok şiddetli gelen hücumdan hâlâ toparlanamamış, sıranın yanında diz üstü gelmiş, zorlukla nefes alıyor, kendine gelmeye uğraşıyordu. İskelet'e gelince, zorlu bir sarsılışla kendini Şurinör'ün baskısından kurtararak iki ayağı üstüne dikildi. Sıska yüzünden kanlar akıyor ve dişlerini kuduz bir hiddet

içinde sıktığı görülüyordu. Biraz soluduktan sonra nihayet, yorgunluktan nefes nefese bir sesle:

– Gebertin! Öldürün şu haydudu, korkak sürüsü! diye bağırdı. Baksanıza kancıkça saldırdı bana! Gammazı elimizden kaçıracağız yoksa...

Mücadelenin durduğu bu birkaç saniyeyi boş geçirmeyen Şurinör, Jermen'i yakalayıp kaldırmış, odanın bir köşesine çekilmişti. Burada arkasını duvara vererek mahpuslara karşı epey zaman, rahat rahat dayanabilirdi. Zaten İskelet'e saldırırken gösterdiği müthiş kuvvet de bütün diğer mahpusları, epeyce ürkütmüştü. Sirke Sineği, kargaşalık esnasında sıvışmış, ortalıktan kaybolmuştu. İskelet, mahpusların tereddüdünü görünce:

– Gelin benimle beraber ulan! diye bağırdı. İkisini de gebertelim! Büyüğü de küçüğü de...

Şurinör iki bacağı üstünde sapa sağlam dikilerek hücumu karşılamaya hazırlandı ve:

– İskelet, kendine gel! dedi. Fazla edepsizliğe kalkışma nefesini keserim vallahi!

Beri yanda Koca Topal da ayağa kalkmış haykırıyordu:

– Bu herif, gammazı neden koruyor be? Gebertelim ikisini de... Soluk vermeyelim!

– Evet, evet, ikisini de ikisini de!

Tam bu esnada dışarıda hapishanenin daimî dış nöbetçileri olan piyadelerin muntazam ayak sesleri duyuldu. Sirke Sineği, koğuştan kaçar kaçmaz, koridor kapısına koşmuş, gardiyana, içeride olup bitenleri haber vermişti. Askerler görününce gürültü de hemen kesildi. Jermen'i, İskelet'i ve Şurinör'ü Fors Hapishanesi direktörlüğüne götürdüler.

Delikanlı şikâyetini anlatacak, öteki ikisi de hapishanede kargaşaya sebep olmanın hesabını vereceklerdi.

Korku ve İskelet'in çelik gibi parmaklarının yaptığı tazyik, biçare delikanlıyı o kadar hırpalamıştı ki az daha gecikse, boğulacağı muhakkaktı. Nitekim direktörün odasının yanındaki daireye de iki gardiyanın koluna dayanarak gitti ve orada kendinden geçti. Evvelden beri kendisine müsaadekâr davranarak Rigolet'e tavsiyelerde bulunan gardiyan, delikanlıyı ayıltmaya uğraştı. Jermen kendine gelince, ilk işi gardiyana teşekkür etmek oldu:

– Çok teşekkür ederim! Epey yoruldunuz!

– Şimdi nasılsınız oğlum?

– İyiyim... Beni kurtaran adam nerede?

– Direktörün yanında hadisenin nasıl olduğunu anlatıyor.

– O olmasaydı ölüp gitmiştim... Acaba adı nedir?

– Vallahi adını bilmiyorum. Kendisine Şurinör diyorlar. Eski kürek mahkumlarındandır.

– Buraya bir cinayet yüzünden mi gelmiş? Suçu ağır mı?

– Ağır da ne demek? En aşağı on beş sene yer. Hırsızlık ama, kötü hırsızlık...

Delikanlı üzüldü. Hayatını, daha namuslu bir insana borçlu olmayı tercih ederdi.

Tam bu esnada gardiyan:

– İşte Şurinör, direktörün yanından çıkıyor! dedi. İskelet'i zindana atacaklar. Şurinör'ü de koğuşa çavuş yapacaklar.

Şurinör, odadan çıkmış, ilerliyordu. Gardiyan kendisine:

– Hele biraz bekleyin! Direktöre kadar gidip İskelet'in hangi zindana atılacağını öğreneyim! dedi. Bakın delikanlı da burada... Size teşekkür edecekmiş.

Gardiyan odadan çıktı. Şurinör gülüyordu. Jermen'e yaklaştı:

– Sizi kurtardığıma çok seviniyorum! dedi. Ben sizi tanırım da... Siz Mösyö Jermen değil misiniz?

Delikanlı hayret etti:

– Evet, oyum... ama nereden tanıyorsunuz?

– Tanırım işte! Zaten sizi tanımasam şimdi hapiste olmazdım.

Jermen, mahpusa, gittikçe artan bir şaşkınlıkla baktı:

– Şimdi beni tanıdığınız için mi buradasınız yani?

– Evet... Sizi tanıdığım için Fors Hapishanesi'ndeyim.

Delikanlı elini alnında gezdirdi:

– Hâlâ kendimi toparlayamadım da anlayamıyorum zahir... Hâlbuki demincek gardiyan, sizin hırsızlıktan burada olduğunuzu söylüyordu.

Şurinör bir kahkaha attı:

– Evet hem de ağır hırsızlık. Geceleyin kapıları filan kırmışım.

Sonra Jermen'in büsbütün afalladığını görerek ciddileşti:

– Azizim Mösyö Jermen, dedi. Sizi ve beni himaye eden, aynı insandır. Gerçi kendisi bir Monsenyör, bir prenstir ama, bana kendisini Mösyö Rodolf diye çağırmak müsaadesini vermişti.

Jermen, bir türlü içinden çıkamadığı bu izahat karşısında:

– Beni himaye eden mi? dedi. Beni himaye eden yok ki...

– Siz öyle sanırsınız. Onun koruduğu insanların hepsi öyle sanırlar. Sonra birdenbire dertlerinden kurtuluverirler ve bunu kimin yaptığını bilmezler. O, melek gibi bir adamdır ve ben onu bir köpeğin sahibini sevdiği gibi sadıkça severim. Vaktiyle ben, sahici bir hayduttum mösyö. Bana iki kelime söyledi. Namuslu bir insan oldum. Sonra beni kendisinden uzaklaştırdı. Fakat duramadım. O benim yakınımda olmayınca, âdeta ruhsuz bir vücuda benzedim. Baktım ayrılamayacağım, döndüm tekrar Paris'e geldim. Kendi kendime "Şimdi kim bilir bana ne kadar kızacak!" diyordum. Onun konağına gittim. Beni, arkadaşı karşıladı. Uzun boylu, kel kafalı, yani saçları dökülmüş bir arkadaşı vardır. Ben azar beklerken adam bana: "Ha, sen mi geldin? Prens seni istiyor!" demesin mi? Mösyö Rodolf'un karşısına çıkınca kafam allak bullak oldu. Sızıldanmaya başladım. Fakat o beni güler yüzle karşıladı:

– Demek geri döndün ha oğlum? dedi.

– Vallahi Mösyö Rodolf, isterseniz bana bahçenizde bir köpek kulübesi yaptırın orada barınayım, dedim. Fakat sizin yakınınızda hayatımı kazanmak, buradan ayrılmamak istiyorum! Sakın bana kızmayın!

– Sana neden kızayım oğlum? dedi. Zaten tam benim işime yarayacağın sırada geldin!

– Aman! Ne emriniz varsa yapayım mösyö... Hemen söyleyin!

– Yapacağın şey şudur oğlum! dedi. Benim, evladım gibi sevdiğim ve kendisiyle çok alakadar olduğum Jermen adlı

bir delikanlı iftiraya uğrayıp Fors Hapishanesi'ne atıldı. Oradaki mahkumların mahcup ve sessiz bir çocuk olan bu delikanlıya bir kötülük yapmalarından korkuyorum. Senin o mahpuslar arasında tanıdıkların var mı? Burasını bir araştır... Eğer varsa kendilerine para vadederek bu delikanlıyı himayelerine almalarını iste!

Jermen, hayretinden tamamen şaşalamış bir hâlde sordu:

– İyi ama, kimmiş benimle bu kadar alakadar olan adam?

– Orasını sonra öğrenirsiniz delikanlı! Neyse ben anlatayım da... Mösyö Rodolf bana bu teklifi yapınca kendisine dedim ki: "Eğer bana bin frank verebilirseniz, sizin delikanlıyı himaye edecek mükemmel bir adamım var! Bu adam bir kere onu korumaya başlarsa Mösyö Jermen'e kimse yan gözle bakamaz!"

– Hay hay! dedi.

– Bana bin frank verdi ve oradan ayrıldım. Aklıma mükemmel bir muziplik gelmişti. Onu yapacaktım. İlk işim, gidip kendime acayip bir kıyafet temin etmek oldu. Bir silindir şapka aldım. Mavi gözlükler taktım ve başıma da bir peruka geçirdikten sonra sırtıma mükemmel bir kambur yerleştirdim. Sonra gidip Provans Sokağı'nda Mösyö Greguvar adına iki odalı bir ev tuttum. Yine aynı adam namına mobilya alıp evi döşedim, dayadım. Ayrıca evde yükte hafif, pahada ağır bir şeyler de bulunsun diye, gümüş yemek takımları da aldım. Ondan sonra şapkamı, perukamı, kamburumu bir küçük bavula koyup Mösyö Rodolf'un arkadaşı Mösyö Mörf'ün adresine gönderdim ve kendim de o gece, asıl kıyafetimle kendi evimi soymaya hazırlandım.

Delikanlı hayret içinde:

– Bütün bunları hapse girip beni himaye edebilmek için mi yaptınız? dedi.

– Evet! Mösyö Rodolf'un "evladım gibi sevdiğim delikanlı" dediği genci kurtarmak için... Neyse uzatmayalım, o gece devriyeler tam benim eve yaklaştıkları sırada bir demir çubukla evimin camlarını şangır şungur, mümkün mertebe fazlaca gürültü yaparak kırdıktan sonra odama atladım. Az sonra devriyeler de yetiştiler ve beni gümüş yemek takımları elimdeyken yakaladılar. Kapıcıyı çağırdılar. Tabii kapıcı beni bu kılığımla tanımıyordu. Tutuklandım ve Tanrı'ya şükürler olsun Fors Hapishanesi'ne de tam vaktinde sizi ölümden kurtarmak için yetiştim.

Jermen, yaşlı gözlerle Şurinör'e teşekkür etti:

– Bütün bunları benim hayatımı kurtarmak için yaptınız ha? Size ne kadar teşekkür etsem az...

– Teşekkürü bana değil, Mösyö Rodolf'a yaparsınız.

– Peki, o sizin burada olduğunuzu biliyor mu?

– Kendisine, yapacağım işi haber vermedimdi. Belki de yapmama engel olurdu. Ama, benim muziplik ömür oldu değil mi?

– Bilmem ki, biraz tehlikeli bir iş değil mi? Sonra sizi buraya göndermeyebilirlerdi de...

– Onu ben de düşündüm ama, başka hapishaneye gönderselerdi Mösyö Rodolf'un yardımı ile hapishane değiştirebilirdim. O zaman artık muzipliğimi öğrenmesinde de mahzur yoktu.

– Peki mahkemenizde bu işi nasıl ispat edeceksiniz?

– Gayet basit! Mösyö Mörf'e, kendisine gönderdiğim bavulu yollamasını rica edeceğim. Gelecek şahitlerin karşısına, odaları kiralamış, mobilyaları ve gümüş takımlarını satın almış olan kambur Mösyö Greuguvar kılığında çıkacağım. Kıyafetimi değiştirince, yine hırsız olacağım. O zaman, benim kendi evimi soymuş olduğumu anlayacaklar. Şurinör gibi bir adam için hapishaneye bir kere daha girmiş olmak da mühim bir şerefsizlik teşkil etmez. Kendi evimi soyduğum meydana çıkarsa beni ne yapsınlar? Elbette serbest bırakacaklar!

Jermen, bu işe tamamen aklı yatmış bir hâlde:

– Doğru! dedi.

Bu esnada gardiyan tekrar odaya girmişti.

– Mösyö Jermen! dedi. Sizi direktör görmek istiyor. Çabuk yanına gidin! Size gelince Şurinör, siz de yine Aslan İni'ne inin... Direktör sizi koğuş çavuşu yaptı. Herhâlde sizin gibi bir çavuşa o kadar kafa tutacak kabadayı çıkmaz sanırım!

Jermen, Şurinör'ün elini sıkarak odadan ayrılırken:

– Tekrar görüşeceğiz değil mi? dedi.

Direktörün odasına girince, hayret içinde duraladı. Odada Rigolet'i görmüştü. Genç kız, renksiz, heyecanlı ve gözyaşları arasında gülümser bir vaziyetteydi. Direktör, delikanlıya:

– Size gayet iyi bir haberim var, Mösyö Jermen! dedi. Adalet sizin ademi muhakemenize karar verdi. Suçunuz olmadığı anlaşıldı. Sizi derhâl serbest bırakmak emrini aldım.

– Mösyö direktör, sahi mi söylüyorsunuz? Doğru mu?

Rigolet bir şeyler söylemek istediyse de heyecanından, ağzından bir kelime bile çıkmadığı için başı ile tasdik etmekten başka bir şey yapamadı. Direktör devam etti:

– Matmazel, benim emri aldığımdan az sonra buraya gelmişti.

Yüksek bir yerden getirdiği tavsiye mektubundan, size karşı olan yakın alakasını anladım. Buradan kol kola ve mesut çıkabilesiniz diye hemen sizi çağırttım.

Jermen, bu kadar saadete inanmaz gibi:

– Bu rüya! dedi. Rüya gibi... Ne kadar mesudum... Ah mösyö, şaşkınlığımdan size teşekkür etmeyi bile unutmamı affediniz.

Rigolet, biraz kendini toparlamıştı:

– Ya ben Jermen ya ben! dedi. Birkaç saat önce seni ziyaretten ayrıldım, evime gidince bir de baktım ki Mösyö Rodolf'un arkadaşı beni bekliyor.

Jermen, şaşkın:

– Bu da o, Mösyö Rodolf'un işi mi? diye sordu.

– Evet! Artık sana hepsini söyleyebilirim. Şimdiye kadar bana susmamı emretmişlerdi. Evde beni bekleyen Mösyö Mörf, bana bir mektup uzattı ve: "Jermen serbest bırakıldı. Siz, bu mektubu hapishane direktörüne götürün. O sırada Jermen'in serbest bırakılması emrini de alınış bulunacaktır, birlikte gelirsiniz." dedi. Adeta kulaklarıma inanamadım ama hemen bir arabaya atladım, buraya koştum ve gördüm ki hepsi sahiymiş.

İki sevgilinin ne hudutsuz bir sevinç içinde Fors Hapishanesi'nden çıktıklarını anlatmanın imkânı yoktur.

Jermen o akşam, saat on bire kadar Rigolet'in odasında kaldıktan sonra geceyi ucuz otellerden birinde geçirmeye gitti.

XXIX

MÜTHİŞ ADALET

Noter Jak Ferran'ın kâtipleri yine birbirleriyle gevezeliğe dalmışlardı. Sesili'nin ortadan kayboluşundan beri, evde ve noterin şahsında yine o kadar değişiklikler vuku bulmuştu ki, üstüne düşmemenin, alakadar olmamanın imkânı yoktu. Katiplerden biri:

– Bizim patron, bir deri bir kemik kesildi! diyordu. Böyle giderse, bir ay sonra işi tamamdır.

Bir başkası da bu düşünceyi tamamladı:

– Hakikat! Şu Alzaslıya benzeyen hizmetçi kız gitti gideli, patronun da işi bitik!

Yaşlıca bir kâtip:

– Baş kâtibin söylediğine göre, bizim patron bütün malını mülkünü satıp, paraya tahvil etmiş, dedi. Sonra duyduğuma göre noterliği de satıyormuş.

– Allah Allah! İşten çekilip para yemeye başlayacak galiba?

– Yenmeye değecek de parası var hani! Bir milyondan fazla imiş diyorlar. Güya gizlice borsa oyunları oynamış da öyle kazanmışmış...

– Benim asıl şaştığım o değil de şu son günlerde gökten düşmüşçesine peyda oluveren arkadaşı!

Yaşlı kâtip:

– Sahi! dedi. O nedir öyle, gölge gibi hiç patronun peşinden ayrıldığı yok. Beraber yiyor, beraber içiyor, galiba beraber de yatıp kalkıyorlar.

– Sonra bu yeni arkadaşın suratı da hiç hoş değil hani! Her sabah asker yürüyüşlü, sarı bıyıklı birisi geliyor, bu adamla on dakika kadar konuştuktan sonra gidiyor. Dikkat ettim, bana, sokakta da evi gözetleyenler var gibi geldi... Baş kâtip bu işleri daha iyi bilir ama, onun da göründüğü yok ki...

– Bu sabah Kontes Mak-Gregor'un yanına gitti. Hani şu geçenlerde bir cinayete uğrayan kontes... Artık hayatı kurtulmuşmuş. Acele patronu istetmişti. Patron da baş kâtibi gönderdi.

İhtiyar kâtip:

– Daha âlâsı var: Patron, Jermen'in hırsızlık etmediğini, kendisinin hesaplarında yanıldığını söylemiş, biçare delikanlıyı serbest bırakmışlar.

– Ben size demedim mi? Jermen imkânı yok, beş para çalacak kıratta adam değildir. Bilmez miyim?

Tam bu sırada dışarıda kapının önünde duran bir arabanın gürültüsü, hepsini pencereye üşüştürdü. Fakat arabadan ine ine, noter Jak Ferran'a sık sık misafir gelen,

mahallenin papazının indiğini görünce hemen yine masalarının başına geçip, cızır cızır kalemlerini cızırdatmaya başladılar.

Rahip, daireden geçerken sordu:

– Mösyöler! Acaba Mösyö Jak Ferran yazıhanesinde mi?

Yaşlı kâtip:

– Orada efendim! diye cevap verdi.

Noterin yazıhanesinden hararetli birtakım konuşmalar aksediyordu. Rahip kapıyı vurdu. İçeriden İtalyan şiveli bir ses:

– Giriniz! dedi.

Rahip, kapıyı açıp da içeriye girince Polidori ile burun buruna geldi. Jak Ferran da oradaydı. Kâtiplerin, adamın ölümünün yakınlaştığı hakkındaki tahminleri, hiç de yanlış gibi görünmüyordu. Noter, fena hâlde zayıflamış, yüzünde bir ölü sarılığı belirmişti. Yanakları çukurlaşmıştı ve kan çanağına dönmüş gözlerini yeşil gözlükleri örtüyordu. Elleri kupkuru ve kirliydi.

Polidori'nin çirkin yüzünde ise kindar bir duygu okunuyordu. Tamamen siyah giyinmişti.

İkisi de rahibi görünce ayağa kalkmışlardı. Rahip:

– Nasılsınız Mösyö Ferran? Biraz iyileştiniz mi? dedi.

– Hayır! Maalesef nöbetim geçmedi. Geceleri uyku uyuyamıyorum. Artık kendimi Tanrı'ya emanet ettim.

Polidori de gayet imalı bir surette söze karıştı:

– Görüyorsunuz ya rahip efendi! Dostumuz Ferran daima dindar bir adam olarak kalıyor.

Noter, hiddetini ve kinini zorlukla yenerek sesini çıkarmadı. Rahip ise bu alayı ciddiye alarak söylendi:

– Mösyö Ferran daima iyi ve dindardı. Elbette Tanrı da onun gönlüne göre verecektir. Nasıl dostum, yine noterliği satıp işten el çekmek kararında mısınız?

– Evvelsi gün noterlik satıldı rahip efendi! Zaten bugün sizi de buraya tesis etmek istediğim merhamet ve şefkat müesseseleri için rahatsız ettim. Bütün servetimi bu işlere tahsis etmek niyetindeyim.

Polidori yine atıldı:

– O kadar zahmetle ve namusla birikmiş olan böyle muazzam bir serveti, merhamet ve şefkat müesseseleri tesisine, dostumuz Ferran'dan başka kim vakfedebilir?

Noter hiddetle ellerini sıktı ve âdeta yerinden sıçradı. Polidori:

– Bakın yine sinir buhranı başlıyor! dedi. Hiç sözlerimi dinlemiyor ki, âdeta kendi kendisinin celladı oldu. Öyle ya! Tastamam kendi kendisinin celladı...

Noter, sadık dostuna (!) hain bir bakış atfetti. Melun adamın ne söyler ve yaparsa kendi arzusu ile değil; başka, daha yüksek bir iradenin, Rodolf'un iradesinin tesiri altında yaptığını anlamamak için rahip kadar saf bir insan olmak lazımdı. Nitekim noter de zaman zaman, tahammülünün son haddine gelerek bu iradeye boyun eğmekte tereddüde düşüyor, fakat Polidori'nin müthiş bakışları karşısında tekrar yola geliyordu. Polidori, Jak Ferran'ı azaptan kudurtmaya karar vermiş bir adam hâli ile devam etti:

– Hâlbuki kendisine biraz ihtimam etmesi, yalnız ona bakan biçareleri düşünerek hayatını koruması lazım gelmez mi?

Noter, dayanamayarak sertleşti:

– Yeter! Yeter... Ne diyordum evet, size bugün paramı hangi hayır işlerine sarf edeceğimi haber vermek istiyorum. Bizim ahbabın manasız methiyelerini dinlemekle vaktimizi kaybetmeyelim.

Fakat Polidori kendisine o kadar dik baktı ki, Jak Ferran gözlerini önüne indirmeye mecbur oldu. Doktor devam etti:

– Ama benim söyleyeceklerimi boynunuzu bükerek dinlemeniz lazımdır Jak! (Rahibe dönerek devam etti:) Evet, zaten o Luiz Morel'in yaptığı rezaletle bozulmuş olan sinirleri üzerine emektar kâhyası Madam Serafin'in de nehirde bir kazaya uğrayıp boğulması gerçekleşince Jak'ın sinirleri büsbütün harap oldu. Eh! Kolay değildir tabii! On sene sadıkça hizmet etmiş bir emektar unutulur mu?

Noter boğuk bir sesle söylendi:

– Rahip efendinin kıymetli vakitlerini israf etmeyelim de mevzumuzu kısaca anlatalım...

Rahip:

– Evvela ben, bana vermiş olduğunuz vazifeyi nasıl yaptığımı anlatayım, dedi. Arzunuz üzerine, bana vermiş olduğunuz yüz bin altını Fransa bankasına götürüp yatırdım. Bu parayı, sahibini söylediğiniz vakit kendilerine teslim edeceğim.

Jak Ferran, kendine zorla hâkim olarak:

– Bu parayı, bana tevdi edenin arzusu, dul Madem Fermon'a verilmesiydi, dedi. Bu madam size gelip de kimliğini ispat edince parayı lütfen kendisine verirsiniz.

– Pekâlâ, dediğiniz gibi yaparım!

Polidori söze karıştı:

– Fakat dostumun sizden ricası, yalnız bununla bitmiyor.

Jak Ferran, boğuk bir sesle ve dediklerini katiyen, isteyerek söylemediği hâlinden belli olarak:

– Evet! dedi. Başka ricalarım da var. Hatırlarsanız, Luiz Morel'in başına gelen felaket üzerine zavallı babası aklını oynatmıştı. Bir şefkat işine para hediye etmek isteyen bir ahbabım, taş yontucusu Morel'e yılda iki bin franklık bir maaş bağlanmasını ve kendisi öldüğü takdirde bu maaşın ailesine intikal etmesini arzuladı. Noterliği terk ettiğim ve maaşı bağlayan zat da bu işin sizin gibi bir din adamı tarafından başarılmasını arzu ettiği cihetle bu vazifeyi de kabul etmenizi rica edeceğim.

Polidori yine:

– Fakat dahası var! dedi. Asıl bu seferki planını öğrenince dostumun ne mükemmel bir insan olduğunu anlayacaksınız. Haydi Jak, anlat bakalım!

Jak Ferran, yıllardır binbir hilekârlıkla ve bir sürü zavallının haklarını yiyip, kanlarına girerek topladığı muazzam serveti har vurup harman savurtturan Rodolf'a içinden lanetler okuyarak söze başladı:

– Büyük bir sermaye koyup, bu sermayeye hiç dokundurtturmamak ve sermayenin sadece faizini mütedavil sermaye hâlinde kullanmak şartı ile bir "İşsiz İşçiler Bankası" kuruyoruz, dedi. Bu bankanın elinde her yıl 12 bin frank tutarında bir sermaye bulunacak ve bu sermaye faizsiz olarak, tercihen çoluklu çocuklu işçilere 20-40 frank arasında bir miktarlaşmak şartı ile ödünç verilecek. Ödünç paraya karşılık işçilerden hiçbir şey istenmeyecek, yalnız

namusları üzerine söz verecekler ve ayrıca arkadaşlarından iki kişi de kendilerine kefil ve sabit olacaklar. Kim, aldığı parayı vaktinde ödemezse banka bir daha kendisine yardım etmeyecek. Fakat alınan paraların düzenli olarak ödendiğini kabul ettiğimiz takdirde mütedavil sermayenin üstüne her sene on iki bin frank katılacağı için bir zaman gelecek ki bu sermaye gayet büyüyecek ve şimdilik faaliyeti yalnız, işçilerin çokça oturduğu yedinci bölgeye inhisar eden bu banka, diğer bölgelerin isçilerine de el uzatabilecek.

Rahip, bu tasavvuru fevkalade alkışladı. Jak Ferran, içi içini yiyerek devam etti:

– Banka, Tampl Sokağı'nda 17 numaralı bina satın alınarak oraya yerleşecek. Direktörü de yılda 4 bin frank ücretle Fransova Jermen olacak; kapıcılığını ise, hâlen aynı evin kapıcılığını yapmakta olan Mösyö Pipöle yapacak. Bankanın masraflarına ve memur ücretlerine karşılık olarak her yıl 10 bin frank tahsis ediyoruz. Mütedavil sermaye de 12 bin frank olacağına göre, her yıl bu 22 bin frangı verecek kadar hiç el sürülmemesi icap eden bir ana sermaye koyuyoruz. Bankanın ayrıca, Rahip Dümon, bölge müdür ve bölge emniyet amirinden ibaret bir de yüksek idare ve kontrol heyeti olacak.

Rahip efendi hayranlık ve takdir içinde:

– Ne mükemmel bir eser! dedi. Kim bilir bu işe ne muazzam bir para yatırıyorsunuz?

Polidori atıldı:

– Bir milyondan fazla rahip efendi!

Lakin noter, bütün tahammül hudutlarını aşmıştı. Rahibin saf ve doktorun haince takdirlerine hiçbir karşılık vermeden bütün bu işler için lüzumlu olan evrakı ve banka çeklerini rahibe verdikten sonra şunları söyledi:

– Bu işlerin resmî tarafının hâllinde güçlüğe uğrarsanız Sir Valter Mörf adlı bir ecnebi dostum, size bu hususta yardımlarını esirgemeyecektir. Bugün gelip sizinle bu meseleyi görüşecektir.

Rahip vesikaları aldıktan sonra ayağa kalktı ve alaka ile notere bakarak:

– Hayli rahatsız görünüyorsunuz Mösyö Ferran! dedi. Yatsanız ve doktorunuzu çağırtsanız çok iyi olur!

Polidori söze karıştı:

– Ben doktorum, rahip efendi! Jak'ın sıhhatine azamî ihtimamı göstereceğimi kendisi de görecektir.

Noter bu sözleri titreyerek dinledi. Polidori'nin birisini tedavi etmesinin ne demek olduğunu iyi bilirdi. Bu sırada teslim aldığı şeylere bir makbuz yazıp imzalayan rahip de odadan çıkmıştı.

Jak Ferran, Polidori ile yalnız kalınca, azgın bir kurt gibi odada gezindikten sonra haykırdı:

– Mahvoldum! Bütün servetim bu saçma sapan işler uğrunda eridi gitti. İstemediğim hâlde o adama, itaat etmek mecburiyetinde bulunuşum beni çıldırtacak! Bu senin efendin, iblisin ta kendisiymiş meğerse...

Polidori, gayet soğuk, cevap verdi:

– Benim efendim yoktur! Beni de senin gibi muhakeme eden bir hâkim var!

– Laf! Hâkim. Beni mahvetti o hâkim!

– Canın isterse! Ya dediklerini yaparsın yahut da celladı boylarsın!

– Mahvoldum, anlıyor musun? Mahvoldum! Şu evle yüz bin frangım kaldı kalmadı gibi bir şey! Üstelik buraya bağlandım kaldım da... Bunlar yetmiyormuş gibi, seni de başıma bela etti!

– Ben de seninle beraber bağlıyım! Prensin sistemi budur: Cinayeti cinayetle, suç ortaklığını, suç ortaklığı ile ödetir!

– Düşündükçe kuduracağım!

– Ne çare ki kuduzluğunun, senden başka kimseye zararı dokunamayacak! İkimiz de onun elinde ve gözaltındayız. Buradan kaçmanın da faydası yok. Polis derhal peşimize düşer, yakalanırız. Bizim için en kârlı yol, senin itaat etmen ve benim de senin itaat edip etmediğini sadakatle kontrol etmemdir.

– Sendeki bu soğukkanlılığa ve tevekküle de deli oluyorum.

– Ne yapayım? Bana bir zararın dokunamaz. Bir kere silahlıyım ve kendimi korurum. Sonra da sen zaten cellattan kurtulmak için servetini feda etmedin miydi? Beni öldürürsen yine celladı boylarsın. Hem hâlinden ne şikâyet ediyorsun, başımıza bütün bu belaları açan sen değil misin? O adamı öldürüp de intihar ettiğini ispat ettikten sonra sana yazdığım mektubu koynunda muska gibi taşıyacak ne vardı?

– Ne mi vardı? Sana bu işi yapman için elli bin frank vermemiş miydim? Senden bu mektubu isteyerek, elinde sana karşı bir silah bulundurmak ve beni ele vermeni önlemek istemiştim. Hayatım ve servetim o mektuba bağlıydı. Elbette onu koynumdaki kırmızı cüzdanda taşıyacaktım!

– Doğru... Beni de kıskıvrak bağlamak ustalığını gösterdin. Ama bu ustalık şimdi ikimizi de mahvetti. Görüyorsun ya! Hâlbuki benim ustalığım, bizi uzun zaman kurtarmıştı.

– Senin ustalığın mı?

– Elbette ya... Sen o zaman bana, adamın el yazısını taklit ederek kız kardeşine, intihar ettiğine dair bir mektup yazmamızı söylemiştin. Ben de sana bu mektupta herifin sana yatırdığı paradan bahsetmemizin şüpheyi senden uzaklaştıracağını belirtmiştim. Bunu zorla yapmıştın. Hâlbuki herkes, mektubun hakiki olduğuna sadece, içinde bu para bahsi bulunduğu için inandı. "Bu adam, budala değil ya, kendisine para yatırılmış olduğunu apaçık mektuba yazsın!" dediler. Ve sen parayı inkâr edince, hepsi: "Zahir adam kız kardeşinin parasını da batırıp intihar etmiş!" dediler.

– Neme lazım! Bugün cinayet meydana çıkmış bulunuyor ya!

– Hata bende mi? Tutup böyle keskin bir silahı o melun Sesili'ye vermeni sana kim söyledi?

Jak Ferran, yüzünde korkunç bir mana belirirken bağırdı:

– Sus! Bana o isimden bahsetme!

– Peki canım peki! Yine saran tutmasın! Demek istediğim şu ki, biz karşılıklı ihtiyat tedbirlerimizi aldıkça normal adalete karşı korunabiliyorduk. Hâlbuki şimdi, bizi pençesinde tutan adalet büsbütün başka düşünüyor. Onca, suçluların kafasını kesmekle işlenen suç ödenmiş değil!

– Biliyorum, biliyorum... Bu prense gözyaşları, acı, işkence lazım! Ama ben ona hiçbir fenalık yapmadım. Kendisini tanımıyorum bile... Neden beni bu hâllere getirdi?

– Ona fenalık yapmadın ama başkalarına yaptın ya! Adalet, senin kafanı kesecek ve başkalarından çaldığın serveti, devletin hazinesine gelir kaydedecekti. Hâlbuki şimdi, güya intihar etmiş olan Renvil'in sana emanet ettiği yüz bin altın, tekrar kız kardeşi Madam Fermon'a iade ediliyor. Namusunu kirletmiş olduğun Luiz Morel'e ve gaddarcasına takip ettiğin babasına, yılda iki bin frank gelir bağlanarak onların çektiği dertlerin mükâfatı veriliyor. İftira ile hapse attırmış olduğun Jermen, mükemmel bir müessesenin başına geçiriliyor. Doğrusunu ararsan, ben prensin adaletini daha akla yakın buluyorum. Seni cellada teslim etselerdi ne olacaktı? Yaptığın kötülüklerden dolayı cezanı çekecektin ama cemiyete bir faydası olacak mıydı? Hâlbuki sen yaşadıkça bütün bu acıları daha iyi hissedeceksin! Prens bize hayatı bağışladı ama ölümün bin kere daha yeğ olacağını bilerek bağışladı. Benim Normandiya'ya gittiğimi nereden öğrendi? Sesili gibi bir silahı nereden eline geçirdi?

Jak Ferran bu kadının ismini duyunca hiddetlenmedi. Tatlı bir rüya görüyormuş gibi sordu:

– Sen o Sesili'yi gördün mü?

– Görmedim. Güzel diyorlar!

Noter, ümitsiz ve çaresiz söylendi:

– Güzel mi diyorlar? Güzel de laf mı? Bilmiyorsun. Benim yerimde sen de olsan aynı şeyi yapardın.

– Ne yapardım? Hayatımı bir kadının insafına mı terk ederdim? Bunda yanılıyorsun işte!

– Bilmediğin şeyden bu kadar güvenle bahsetme! Şimdi elime fırsat geçse, ikinci bir defa daha aynı deliliği yapmaktan çekinmem! Hâlbuki sen benim altın ve parayı ne kadar

sevdiğini de bilirsin. Emin ol ki bu kadın, altından da daha üstündü.

Polidori, notere hayret içinde baktı:

– Sesili senin kafanı cellada teslim etmeye kalkıştı. Hâlâ onu seviyor musun? dedi.

– Tabii! Deli gibi, çılgın gibi, şuursuzcasına seviyorum! Bir daha onu görmemin imkânı olmadığını da bilmiyor değilim. Fakat o gecenin acı hatırası bir türlü benliğimden gitmeyecek!

Polidori, Jak Ferran'ın yüzünü dikkatle gözden geçirdi ve:

– Bu söylediğinin ne kadar kötü şeylere delalet ettiklerini biliyor musun? diye sordu. Birkaç zamandır yüzünde gördüğüm alametler, zaten beni şüphelendiriyordu. Fakat bu kadına olan ümitsiz aşkından bu derece hararetle bahsetmen, artık içimde hiç şüphe bırakmadı.

Jak Ferran atıldı:

– Söyle! Ölür müyüm? İçimi kasıp kavuran, beni günden güne eriten, bana yavaş yavaş aklımı ve dengemi kaybettiren bu ümitsiz aşk beni öldürür mü?

– Bilmem! Fakat herhâlde iyi değil! dedi.

– İsterse çok kötü olsun! Neme lazım? Seviyorum anlıyor musun? Ah Sesili ah! Seni seviyorum iblis kadın! Seviyorum...

Noter bitkin bir hâlde bir kanepeye çökmüştü. Polidori, hiç sesini çıkarmadan korkunç ıstıraplar içinde kıvranan bu adama baktı. Sonra kafasını salladı. Anlamıştı... Jak Ferran illetlerin en korkuncuna, kara sevdaya ve ondan ileri gelen şehvet azgınlığına yakalanmıştı.

XXX

BİR HAKİKAT VE İKİ ÖLÜM

Baykuş tarafından ansız bir hücuma uğrayarak ölüm derecesinde yaralanan Kontes Sara Mak-Gregor, uzun günler, ölümle hayat arasında bocaladıktan sonra nihayet tehlike, bertaraf edilebilmiş ve biraz kendine gelmişti. Şimdi, Baykuş'un kendisini öldürmek istediği camlı salonda bir şezlonga oturmuş, bir kadının tuttuğu ayna önünde tuvaletine son itinaları yapıyordu.

Kontesin bu hazırlığının bir manası vardı. Bugün hem Jak Ferran'ı hem de Prens Rodolf'u evine davet etmişti. Fakat Rodolf'un gelmekten çekineceğini bildiği için, ona gönderdiği haberde ölmek üzere bulunduğunu ve son arzusunu söylemek istediğini bildirmişti. Prensin bu tuzağa düşeceğini muhakkak addediyor, kendini mümkün mertebe güzel göstermeye çalışıyordu. Prense haber vereceği fevkalade hadisenin tesirinden hiç şüphe etmiyordu. Kızının

bulunduğunu ve yaşamakta olduğunu söylerse Rodolf, hiç şüphesiz kendisini affedecek ve belki de evladının meşru bir çocuk olduğunu ispat etmek için Sara ile evlenmeyi kabul eyleyecekti. Kontes Sara, aynaya son bir defa daha baktıktan sonra yanında duran ağabeyine:

– Prensi doğrudan doğruya buraya alırız. Jak Fernan da yandaki odada bekler, dedi.

Birden dışarıda bir araba sesi duyuldu. Kontes, fena hâlde telaşlandı:

– Prens geliyor!

Kendisine çekidüzen vermeye çalıştı.

Rodolf, salona girdiği zaman, yüzünde merhametli bir mana vardı. Lakin Sara'yı dipdiri karşısında bulunca, tekrar aldatılmış olduğunu anlayarak dehşet ve nefret içinde geriledi. Kontes, prensin hareketini ve düşüncelerini derhâl kavrayarak:

– Beni ölüm döşeğinde bulacağınızı umuyordunuz değil mi?

– Ne kadar kötü bir insan olursa olsun, ölüm hâlinde bulunan bir mahlukun son arzularını mukaddes addederim. Fakat yine aldanmış olduğumu görüyorum!

Sara, Rodolf'un sözünü kesti:

– Üzülmeyin! dedi. Sizi aldatmadım. Yaşayacağım saatler sayılı... Gelmiş olduğunuza çok teşekkür ederim. Zaten size haber vereceğim şeyi söyleyemeden ölmek, beni mahvederdi.

Rodolf, duraladı:

– Ne demek istiyorsunuz?

– Size bir sır haber vereceğim Rodolf! Kızımıza ait bir sır...

– Hangi kızımıza? Ölen kızımızdan mı bahsediyorsunuz?

Sara vereceği haberin bir bomba gibi patlayacağı anın gelmiş olduğuna hükmetti:

– Yanılıyorsunuz prens, dedi. Ben de sizin gibi aldatıldım. Kızımız ölmedi yaşıyor. Elimde kati deliller var. Yarın kendisini göreceksiniz.

Prens, bu kadının bitmez tükenmez hile hazinelerini bildiği için inanamadı:

– Kızım yaşıyor ha? dedi. İnanamıyorum... Herhâlde bu da tasarladığınız yalanlardan biri olacak.

– Hayır prens! Son dakikalarını yaşayan bir insandan şüphe etmeyiniz. Tam, sizinle yeniden bağ tesis etmek için ortaya bir kız çıkarıp, evladımız diye sizi aldatmak istiyordum ki kader hem bana asıl kızımızın hayatta olduğunu öğretti hem de omuzuma bir hançer saplatarak beni cezalandırdı.

– Zannedersem nöbetiniz var. Ne söylediğinizi bilemiyor olacaksınız.

– Yine inanmamazlıkta devam ediyorsunuz. Hâlbuki şu abanoz kutuda her türlü vesikalarla, kızımızın bir resmi vardır. Tam ben bu işi bilen bir kadının itiraflarını yazıyor ve ona imzalatmaya hazırlanıyordum ki o kadın beni hançerledi.

– Peki kimmiş bu kadın? Adı neymiş?

– Size söylüyorum ya! Hep kaderin sillesini yemekteyim. Bundan birkaç ay önce sizin fakir bir genç kızla

alakadar olarak kendisini Bukeval çiftliğine yerleştirdiğinizi öğrenmiştim. Kıskançlığımdan deliye döndüm ve kızı bu kadın vasıtası ile kaçırttım.

– Evet... Zavallı kızcağızı da alıp Sen-Lazar Hapishanesi'ne götürmüş.

Kontes Sara:

– Zaten o kız, şimdi de orada! dedi.

– Orada değil Sara... Bu zavallıyı, sığınmış olduğu çiftlikten koparıp almakla ne kötü bir iş yapmış olduğunuzu bir bilseydiniz...

– Orada değil mi? Ya nerede?

Sara, heyecandan boğulacak gibiydi. Rodolf:

– Kana susamış bir canavar, onu ortadan kaldırmak istiyordu. Biçareyi suda boğdurdular...

Kontes, bu sözü duyunca çılgın gibi yerinde hopladı:

– Ne diyorsunuz? Kızımı, kızımızı öldürdüler mi?

Rodolf da dehşet içinde kalmıştı:

– Bahsettiğiniz kızımız o muydu? dedi. Gualöz müydü?

– Tamam, evet, Gualöz... Baykuş adlı kadın da öyle demişti. Demek öldürüldü ha?

Sara, kaskatı kesilmiş gibi kalmıştı. Rodolf, müthiş bir heyecan içinde sordu:

– Kendinize gelin Sara! Bukeval çiftliğinden kaçırttığınız genç kız, bizim kızımız mı imiş?

– Evet.

Bu cevap, biçare prensin beyninde bir şimşek tesiri yaptı. Ellerini yüzüne kapattı:

– Hayır! dedi. Yanılıyor olmalısınız. Buna imkân yok! Bu olmamalı! O, bizim kızımız olmamalı!

Kontes Sara, kendini toparlamıştı, acı bir tavırla:

– Maalesef o! dedi. İçim paralanıyor...

Rodolf, kontese kindar bir bakışla baktı:

– Fakat evladınızı başınızdan atar ve sefalete sürüklerken içiniz paralanmamıştı değil mi Sara?

Kontes Sara, dalgın ve bu sözleri bir hakaret telakki etmiyormuş gibi devam etti:

– O zaman, sizin tekrar evlendiğinizi haber almıştım prens! Ben de evlenmek üzereydim. Çocuğumu, evlenmeme engel gibi görüyordum.

Rodolf haykırdı:

– Peki ama ben size mektup üstüne mektup yazıyor, kızımı bana vermeniz için yalvarıyordum. Hiçbirine cevap alamadım. Aldığım tek mektup, evladımın ölümünü bildiren mektup oldu.

– Kızımızı size vermemek suretiyle beni reddedişinizin öcünü almak istemiştim. Kızım dört yaşına gelince ağabeyim, uşaklarından birinin karısı olan Serafin kadına, kızım mektep yaşına gelinceye kadar bakmak vazifesini verdi. Kızımızın istikbalini temin edecek olan parayı da dürüstlüğü ile şöhret bulmuş bir notere yatırdık. O zamanlar Madam Serafin'in ve noterin bize yazmış olduğu mektuplar, bu kutudadır. Fakat, bir sene sonra Madam Serafin, kızımın sıhhatinin bozulduğunu yazdı. Sekiz ay sonra da kızımın öldüğü haberini ve ölüm belgesini gönderdi. O sıralarda Serafin kadın, noterin yanına girmişti. Meğerse kızımızı da hâlen Rosfor'da bulunan bir kürek mahkûmu vasıtası ile

Baykuş adlı kadına teslim etmişlermiş. Baykuş, tam bunları bana yazdıracağı sırada beni hançerledi. Üzerinde kan lekesi bulunan yazıyı, kızımızın resmini, hepsini bu kutuda göreceksiniz...

Sara, bu sözleri söyledikten sonra bitkin bir hâlde koltuğuna çökmüş, kalmıştı.

Rodolf'a gelince, beyninden vurulmuş gibiydi. Bizzat Jak Ferran, Sesili'ye, Gualöz'ü öldürttüğünü itiraf etmemiş miydi? Sonradan Anyer civarında yapılan soruşturmalarda da yerli halk, Sen Nehri'nde iki kadının boğulduğunu tasdik etmiş ve ortalıkta bu cinayetin de Marsiyallerin işi olduğu şayialarının dolaştığını bildirmişlerdi. Tabii ne Rodolf ne Sara ne de başkaları, Gualöz'ün Dişi Kurt tarafından kurtarılarak ihtiyar Kont Sen-Remi'nin himayesi altında Doktor Griffon'un evinde misafir edilmiş olduğunu bilemezlerdi. Öte yandan, yarı yarıya boğulmuş bir hâlde iken hayata pek güçlükle avdet ettirilebilmiş olan genç kız da henüz Madam Jorj'a veya Rodolf'a durumunu ve nerede bulunduğunu haber verebilecek bir hâlde bulunmuyordu.

Şimdi, Gualöz'ün öldüğüne kati surette inanmış bulunan prens için bir tek ümit kalıyordu: Vesikaların yanlış olması ve genç kızın kendi kızı olmaması... Onun içindir ki kutuya müthiş bir heyecanla sarıldı ve içindeki evrakı, teker teker gözden geçirdi. Maalesef... Kontesin dediklerinin tamamen doğru olduğunu anlamaktan başka bir neticeye varamadı. Son olarak madalyondan çıkardığı küçük resme bir göz attı. Gualöz'ün yüzünün hatlarını hatırladı. Hiç fark yoktu. İşte o muntazam burun, o asil alın ve daha o zamandan ciddi olan küçük ağızla, iri mavi gözler...

Prens, Gualöz'ün kendi kızı olduğunu anlayınca, bu kadına karşı duymakta olduğu nefretin ve kinin dayanılmaz

bir dereceye vardığını gördü. Tehditkâr bir tavırla kontese doğru ilerledi:

– Siz, dedi, siz, kendisini müdafaa etmek için babama karşı bile kılıç çektiğim kadındınız. Babama karşı yaptığım bu haksızlığın cezasını, şimdi evladımı kaybetmekle çekiyorum, kalpsiz ana!

Kontes, erimiş, bitmiş bir hâlde:

– Merhamet, merhamet Rodolf! diye inledi.

– Size merhamet ha! Benim saf aşkımdan istifade ederek hudutsuz hırsınızı tatmine uğraştığınız yetmiyormuş gibi nihayet evladımın da ölümüne sebep oldunuz. Zengin bir kocaya varabilmek için biçare kızımızı, sefalete mahkûm etmekten çekinmediniz. O kadar kirli ve iblis gibi bir insansınız ki size merhamet sözü bile yaraşmıyor!

– Ben hata ettim! Acıyın bana!..

– Hata ettiniz öyle mi? Bundan on yedi sene önce babam, sizinle gizlice evlendiğimizi haber aldığı gün, hiddetinden deliye dönmüştü. O zaman onun karşısında sizi müdafaa etmiş, hatta size ağır lakırdılar söylediği zaman kılıcımı çekerek babama saldırmıştım. Eğer Mörf, bu darbeyi yana savuşturmak için kılıcımı itmeseydi, sizin yüzünüzden babamı bile öldürmüş olacaktım. Anlıyor musunuz, sizin yüzünüzden!

– Ben bunları bilmiyordum prens! Hâlbuki ben de sizi safiyetle sevmiştim...

– Hâlâ yalan söylüyorsunuz! Beni safiyetle sevmiştiniz öyle mi? Babam nikâhımızın geçerli olmadığını ilan ettiği vakit Polidori kendisine, esasen nikâhımızı kıyan papazın sahte bir papaz olduğunu anlatmış ve sizin ne tıynette bir

insan olduğunuzu belirtmek için de seyahate çıkan ağabeyinize yazdığınız mektuplardan birini babama vermişti. Bu mektupta babamın artık lüzumundan fazla yaşadığından bahsediyordunuz. Üstelik, benimle sadece dukalık tabuna oturmak için evlendiğinizi de apaçık anlatıyordunuz. Babam müdafaaya kalkıştığım kadının kim olduğunu bana anlatmak için bu mektubu gösterdiği vakit, önünde diz çökmek ve af dilemek mecburiyetinde kalmıştım. Bu hayal kırıklığı, beni öyle bir yıkmıştı ki artık Almanya'da duramamış, seyahate çıkmıştım. İşte o andan beridir ömrüm böyle seyahatler içinde ve rastladığım biçarelere elimden geldiği kadar iyilik yapmakla, kötüleri de bütün kudretimle cezalandırmakla geçiyor.

Kontes söylendi:

– Yaptığınız iyilikler, sayılmakla bitirilecek gibi değil!

– Bunları, sizin gibiler tarafından takdir edilmek için yapmıyorum Sara... Bu seyahatlerim esnasında bir kere, ilk defa olarak rastladığım bir...

Prens birden sustu. Sonra:

– Hayır! dedi. Bunu anlatmaya cesaretim yok. Sonra öğreneceksiniz. Mademki mazi ile bu kadar derin alakanız var. O hâlde anlatacaklarımı da dinleyiniz. Uzun bir seyahatten sonra tekrar Almanya'ya, babamın yanına döndüm ve onun arzusuna uyarak Prusya prenseslerinden biriyle evlendim. Ben seyahatte iken siz Gerolştayn'dan kovulmuş ve sonradan da Kont Mak-Gregor'la evlenmiştiniz. Kızımı istemek için yazdığım mektuplara cevap bile vermediniz. Hâlbuki meğerse o biçareyi, sefaletlerin en büyüğüne ve nihayet ölüme sürüklemek istiyormuşsunuz.

Kontes isyan eder gibi söylendi:

– Bunu istemedim! Vallahi istemedim! Gerçi yükselmek hırsı yüzünden bu kadar felaketlere ve nihayet evladımın mahvına sebep oldum. Fakat onun, kızım olduğunu bilmiyordum. Son defa, yine öyle ümit ediyordum ki eğer bir kız bulup da evladımız olduğuna sizi kandırabilirsem, belki beni alırsınız.

– Bunu yapacaktım! Kızımın meşru olduğunu ilan edebilmek için bunu yapmam lazımdı. Çünkü onun çektiği sefaletlerin büyüklüğü nispetinde şerefi ve saadeti de hudutsuz olmalıydı.

Kontes Sara:

– Zavallı evladım! diye yandı. Ölümüne de ben sebep oldum!

– Siz şimdi evladınıza değil, Gerolstayn tahtına oturmak ümitlerinin tamamen suya düşmüş olduğuna yanıyorsunuz. Hâlbuki kızımızı ne vaziyette bulup Bukeval çiftliğine gönderdiğimi biliyor musunuz? Hatırlar mısınız hani beni bir gece, şehrin merkezindeki pis sokaklarda takip etmiş ve bir meyhaneye peşimden gelmiştiniz. O karanlık sokakta, kapı diplerinde bekleşen iğrenç kadınları gördünüz mü? İşte ben kızımızı, onların arasında buldum ve kendisine dayak atmaya yeltenen bir haydudun elinden kurtardım. Fakat kızım o insan tortuları arasında bile o kadar saf ve melek yüzlüydü ki, oradaki katiller, kendisine Meryem Ana adını takmışlardı. Ya, merhametli, şefkatli ana! İşte, çocuğumuzun bu hayata, çirkefe batmasına sebep olan sizdiniz! Evladıma, Gerolştayn Prensi Rodolf'un evladını, Fev Sokağı'ndaki fahişeler arasında yaşamaya sevk eden sizdiniz, iyi kalpli anne!

Kontes Sara, sapsarı kesilmiş nefes alamıyor, tıkanıyor gibi soluyordu. Rodolf merhametsiz:

– Fakat bunlar yetmiyormuş gibi, bilmeden o biçareyi çekip aldığım yere de yetiştiniz ve nihayet kendisini kana susamış o Jak Ferran haydudunun öldürmesine sebep oldunuz!

Rodolf, Jak Ferran'ın adını hatırlayınca, birdenbire kıpkırmızı kesilmişti. Bu adamın yaşamasını istemişti. Fakat evladının katilinin yaşamasını istemiyordu. Evet, noteri kendi eliyle öldürecekti! Kızını boğdurtmuş olan katili didik didik, parça parça edecekti. Ayağa fırladı. Kontes Sara'ya bakmaya bile tenezzül etmeden odadan dışarıya koştu. Az sonra sokaktan arabasının gürültüleri aksetti.

***

Dışarıda fırtınanın uğultuları, iniltileri, korkunç yankılar hasıl ediyordu. Ufak bir lambanın ışıklandırdığı loş odada yatağına uzanmış yatan Jak Ferran'ın yüzü bir ölü yüzü kadar sarıydı. Zaman zaman yatağında titriyor, hezeyanlar ediyor, sıçrıyor, rahat yüzü görmüyordu. Gözleri, bu sarı yüzde kızıl iki nokta hâlinde idiler.

Başucunda Polidori oturmuş, dalgın dalgın mırıldanıyordu:

– İşte en şiddetli Satiryazis buhranları yine başladı ([5]). Bu gidişle ölüp gideceği muhakkak... Zaten bu çeşit hastaların çoğu bir haftada ölür. Sesili'nin kendisini bu hâle getirmesinden beri altı gün geçti... Bakalım ne olacak?

5 Satyriasis (Satiryazis diye okunur): Şehvet duygularının gayet azgın vücudu ve ruhu kemirici bir hâle gelmesi şeklinde tezahür eden, azgın bir karasevda hastalığı.

Hasta, hezeyanlarına devam ediyor, mırıl mırıl bir şeyler mırıldanıyor ve bu arada mütemadiyen Sesili adını fısıldadığı duyuluyordu. Polidori, şimdi kendi akıbetini düşünmeye başlamıştı. Prens, Jak Ferran gibi bir adamın başına Sesili'yi musallat ederken, sadece noterin sırlarını elde etmeyi düşünmüş olacaktı. Bu adamın müthiş bir sinir hastalığına yakalanabileceğini hiç şüphesiz hesaba katmış değildi. Fakat noterin müthiş hastalığı, ölümle neticelenirse Polidori'nin akıbeti ne olacaktı? Şimdiye kadar prens kendisine, noterin hayatını kollamak, korumak vazifesini vermişti. Adam ölünce kendisinin de vazifesi bitmiş olacaktı. Ondan sonra acaba cellada ml-ı teslim edilecekti? Polidori, bütün caniler gibi ürkek ve alçaktı. Ölmekten korktuğu için Jak Ferran'a da hakikaten ihtimam etmişti ama bu hastalığa karşı elinden ne gelebilirdi ki?

Dalgın dalgın düşünürken, birdenbire noterin yatağında doğrulduğunu ve ayağa kalktığını gördü.

– Nereye Jak?

– Sesili'ye gidiyorum. Beni çağırıyor...

Polidori, çıldırıyor mu, diye yüzüne baktı ve kolundan tuttu:

– Sesili, burada ne gezer? Hayal görmüşsün!

– Bırak beni! Sesili'ye gideceğim. Çağırıyor beni...

– Saçmalama Jak!.. Yine hezeyana başladın!..

Fakat noter, gözlerini odanın kapısına dikmişti.

– İşte canım! diye bağırdı. Bak orada... Bırak diyorum!

Silkindi. Fakat Polidori sıkı sıkı tutuyordu. Noter aynı inatla:

– Bırak beni! Sonra fena olur bırak beni!..

Polidori, noterin bu manasız sözlerine ehemmiyet vermedi. Zaten Jak Ferran o kadar kuvvetsizdi ki kendisine karşı koymasına da imkân yoktu. Sıkıca kolundan tutup bırakmadıktan başka.

– Haydi yat! dedi. Kendini mahvediyorsun... Artık o Sesili'yi aklından çıkart!

Jak Ferran, birdenbire kuduz bir hiddete kapıldı:

– Ya! Bırakmıyor musun beni? Al öyleyse...

Aynı anda nereden çıkardığı belli olmayan küçük bir şişi, Polidori'nin koluna saplamış, çekmişti. Doktor:

– Canım, dedi, ne zorluyorsun? Senin iyiliğin için uğraşıyoruz.

Öteki, siyah dişlerini göstererek sırıttı:

– Gebereceksin Polidori! Gebereceksin! Sana Sesili'nin zehirli şişini sapladım. Ne olur ne olmaz diye hep yanımda taşıyordum...

Doktor Polidori'nin gözleri büyüdü. Birdenbire haykırdı:

– Kolum dondu! Bütün vücudum donuyor! Jak Ferran ne yaptın? Neden kıydın bana?

Noter acı bir kahkaha savurdu:

– Nasıl? Sesili'ye gitmeme mâni olur musun?

Ama Polidori bu sözü duyamamış, bir taş külçesi gibi yere çökmüş, aniden ölmüştü. Jak Ferran kulak kabarttı, fırtınanın gürültüleri arasında bir arabanın durduğunu ve avluda bir takım ayak sesleri peyda olduğunu duydu. Budala ve manasız bir gülüşle:

– Sesili! Sesili! diye seslendi. Sesili, geliyor musun?

Dışarıda adım gürültüleri de vardı. Noter hızla kapıyı açınca o kadar bol bir ışıkla karşılaştı ki elindeki korkunç silahı fırlatarak gözlerini kapamaya mecbur kaldı. Kuduza benzer bir illeti vardı ve zaman zaman kulakları, gözleri hassaslaştığı için bazen gürültüden, bazen de fazla ışıktan deli gibi oluyordu. Şimdi yine gözlerinin azami derecede hassasiyet peydahladıkları bir sıra idi. Jak Ferran, odadaki bol ışıkta, kimin geldiğini göremedi. Yalnız kulağına bir ses çarptı. Bu ses:

- Haydut! diyordu. Haydut! Sen benim kızımı öldürmüşsün! Geberteceğim seni haydut!..

Noter, şiddetli bir buhranın tesiri altında diz üstü düşmüştü. Söylenilenlerin manasını anlamıyor gibiydi. Kamaşan gözlerini elleriyle kapatmaya savaşıyor:

– Sesili! Sesili! diye inliyordu.

Rodolf... Bir uşakla beraber odaya giren oydu. Bu müthiş manzara karşısında duralamış ve susmuştu. Noterin yerde kıvır kıvır kıvrandığı, sinir ağrılarından berbat bir hâle geldiği görülüyordu. Birdenbire şahlandığı ve ayakları üstüne kalkmak istediği sezildi, fakat kalkması ile beraber boylu boyunca sırtüstü yere yuvarlanması bir oldu. Kımıldayan dudaklarından hiçbir fısıltı çıkmadığı hâlde boyuna:

– Sesili! Sesili! Sesili! diye tekrarladığı anlaşılıyordu. Alnında soğuk ter taneleri birikmişti. Vücudunda bir iki kıvranma belirdi. Sonra bacakları titredi. Çenesi bir tarafa doğru düştü. Gözleri kaydı. Ölmüştü. Rodolf, bu müthiş manzara karşısında daha fazla kalmaya tahammül edemeyerek hızla dışarı fırladı.

Bütün ömrünce başkalarına ıstırap ve acı tattırmaktan başka bir şey bilmemiş, kurbanlarının kanlarına girerek paralarını ele geçirmekten yılmamış olan kurnaz bir haydudun bu kadar acı ve ıstırap içinde ölmesi, herhâlde kaderin yeni bir adalet tecellisi idi.

XXXI

BABA VE KIZ

Okuyucularımız Gualöz'ün, Dişi Kurt tarafından ölümden kurtarıldıktan sonra Doktor Griffon'un ravajör adası yakınlarındaki sayfiye evine götürüldüğünü hatırlayacaklardır. Doktor Griffon, o civardaki vakıf hastanesinin de baş hekimiydi. Miku Baba'nın oda oda kiraya verdiği evde, Koca Topal tarafından insafsızcasına soyulduktan sonra ayrıca bu sarhoş haydudun taarruzuna uğrayan ana ve kız Fermonlar, henüz hatırlarda olsa gerektir. Genç kız o müthiş gece, kendinden geçip de bayıldığı ve hayati tehlikeye girdiği vakit hemen bu vakıf hastanesine kaldırılmıştı. Bu sabah, Doktor Griffon, yanında ihtiyar Kont Sen-Remi olduğu hâlde hastane koğuşuna girdi. Kont, günlerden beri Fermonları aramakla beraber, genç kızın burada bulunduğunu bilmiyordu. Başhekim de hastaları ile alakadar olmakla beraber isimlerini sormayı nadiren hatırlardı. İki ahbap birlikte koğuşta yürürlerken Doktor Griffon bir nevi iftiharla sordu:

– Nasıl kont? Hastanemi beğendiniz mi?

İhtiyar kont, başını salladı:

– Bir hastanenin beğenilecek tarafı olur mu, Allah'ınızı severseniz doktor? dedi. Etraf, ıstırap çeken insanlarla dolu... Bu acı çeken yüzleri göre göre yüreğim burkuldu.

Doktor:

– Siz filozof tabiatlı bir adamsınız, dedi. Saadetin de keder ve ıstırabın da insanlara vergi olduğunu bilmezsiniz... Lakin en eski bir dostum olmak sıfatı ile hastanemi görmemeniz hoşuma gitmezdi doğrusu...

– Bu bakımdan, yani sizin idareniz altında olması bakımından elbette beğendim. Bilhassa sudan kurtarıldıktan sonra limitsiz gibi görünen Mari adlı o melek yüzlü kızcağıza hayatı iade edişiniz, doktorluğunuza karşı beslediğim itimadı da bir kat daha arttırdı.

Doktor, mahcup olmuş olacak ki bahsi değiştirmek istedi:

– Hala Fermonlar hakkında bir şey öğrenmediniz mi?

Kont Sen-Remi içini çekti:

– Maalesef hayır! Paris kazan, ben kepçe oldum, bir türlü bulamadım. Üç gün önce Markiz Darvil'in evine gittim. Bugünlerde Paris'e avdet edeceğini söylediler. Artık bir tek ümidim onda kaldı. Kendisine bir mektup yazıp bıraktım ve bu bedbaht ana kız hakkında bütün bildiklerini, bana da bildirmesini rica ettim. İki arkadaş bunları konuşurlarken, hastanedeki asistanlarla stajyerler de başhekimin etrafına toplanmışlardı. Vizite saatinde hocaları ile beraber hastaları gezeceklerdi. Kont, bir kenara çekildi ve Doktor Griffon da etrafındaki kalabalıkla birlikte yatakları dolaşmaya başladı.

Birkaç hastaya baktıktan sonra Kler Dö Fermon'un başucuna geldiler. Hasta genç kızın başı yastığa gömülmüştü. Hastalığın ve acıların izleri arasında yüzünün güzelliğini görmek mümkün oluyordu. Biçare kızcağız, bütün bir gece ıstırap çektikten sonra yorgun düşmüş, uyuya kalmıştı ve yatağını çeviren kalabalığın gürültüsüne uyanmamıştı. Doktor:

– Yeni hastamız bu mu? Dedi. Nesi varmış? Sinir nöbetleri geliyormuş, öyle mi? Eğer dün gece nöbetçi olan arkadaşımız teşhisinde yanılmadıysa, epeydir elimize geçmeyen yeni bir vaka karşısındayız demektir. Çok memnunum. Bu hastamızda hemen yeni bir ilaç deneyebiliriz.

Başhekim, genç kızı uyandırmak için yavaşça omuzuna dokundu. Genç kız, titreyerek uyandı, hastalığın çukura kaçırdığı gözlerini açınca, etrafındaki kalabalığı görerek hem şaştı ve hem de korktu. Kendini zorlukla toplayarak:

– İmdat! Anne!... İmdat! diye bağırdı.

Bu ses, ihtiyar Kont Dö Sen-Remi'yi oturduğu iskemlesinden sıçratmıştı. Kont, sesi derhâl tanımıştı. Fakat aynı anda koğuşun kapısı açılmış, hastane idare müdürünü peşinden koşturan, siyahlar giyinmiş genç bir kadın girmişti. Bu kadın, Markiz Darvil'di. Markiz, direktöre soruyordu:

– Madam Dö Fermon nerede diyordunuz?

– Burada efendim! On yedi numaralı yatak!

Markiz Darvil idare müdürü ile birlikte henüz yatağa yanaşmıştı ki, hastayı çevirmiş bulunan kalabalığın arasında Kont Dö Sen-Remi'nin sesi duyuldu:

– İşte Griffon! Günlerdir aradığım genç kız bu! Şimdi siz yeni tedavi tecrübenizi bırakın da hemen bu kızcağızı buradan kaldırıp götürelim.

Doğrusu aranırsa Doktor Griffon'un bu müdahaleden hiç hoşlanmadığı görülüyordu. Aralarında bir münakaşa başlamak üzere idi ki idare müdürü, genç markize bir yol açmak için:

– Müsaade buyurun mösyöler! diye seslenmeye mecbur kaldı.

Asistanlar, markize yol vermek için saygı ile aralandılar. Kont da:

– Hah, siz misiniz Markiz Darvil? diye seslendi. Sizin de bu Dö Fermon ailesiyle alakadar olduğunuzu biliyorum. Günlerdir aradım, bulamadım da şimdi tesadüfen buluverdim. Hâlbuki siz, hemen bulmakta gecikmediniz galiba. Kızcağız kendine gelir gelmez buradan kaldırtacağım. Yoksa bizim doktor, yeni ilaçlarını deneyeyim diye kızcağızı öldürmekten çekinmeyecek sanırım...

Doktor, bu sözlere gülümseyerek peşinde asistanları olduğu hâlde müteakip yataklara doğruldu. Markiz Darvil ve hemşireler, korkusundan bayılmış olan kızcağızı ayıltırlarken, ihtiyar kont, Klemans'a yanaşarak sordu:

– Peki, annesini de buldunuz mu?

– Maalesef kont! Bu kızcağızın artık kimsesi yok. Adreslerini de dün akşam seyahatten döndüğüm vakit öğrendim. Gecenin saat birinde doktorumla beraber hemen oraya koştum. O sefalet havası içinde biçare Madam Dö Fermon'u can verir bir hâlde bulduk! Son sözü, "Kızım." oldu.

– Vah zavallı kadın vah! O kadar uğraşayım da yetişemeyeyim... Ömrüm oldukça yanacağım! Bilseniz ne iyi kadındı! Kocası çok iyi arkadaşımdı madam... Anyer'de idim. Onlar da orada oturmuşlar, sonra Paris'e gelmişlerdi. Kendilerinden hiçbir haber alamayınca merak edip kalktım

buralara geldim. Bir türlü izlerini bulamadım. Yalnız beş parasız kaldıklarını duymuştum.

– Zavallıları tamamen soydulardı kont! Bir noter soymuştu.

– Ne diyorsunuz? Kimmiş bu haydut? Cezasını verdirtelim!

– Merak etmeyin kont! Son dakikada haber aldığıma göre o da cezasını bulmuş. Kadıncağız hayata gözlerini kapatırken, kızının istikbalinin temin edilmiş olduğuna dair kendisine teminat verdim. Çünkü onlardan çalınmış olan paralar, kızına iade edilecektir. Zira noter, Madam Dö Fermon'un ağabeyini pusuya düşürüp öldürtmüş ve herkesi intihar ettiğine inandırmıştı. Kadının servetinin de ağabeyi tarafından yendiği sanılıyordu. Hakikat meydana çıktı.

İhtiyar kont, gözlerinden yaşlar akarak başını salladı:

– Ben zaten biliyordum. Biçare Renvil namuslu bir gençti. Böyle düşüklüklere tenezzül edecek delikanlı değildi. Peki bu noter ne oldu? Nasıl bir ceza gördü? Böylelerini idam etmeli!

– Zaten suçu bu değilmiş ki kont! Daha geçenlerde genç bir kızcağızı ortadan kaybettirmek istediği için boğdurtmuş ve herkes de kaza sanmış...

Kont Dö Sen-Remi'nin aklına hemen Gualöz gelmişti.

– Sakın bu şey olmasın, markiz? dedi. Nerede boğdurtmuş bakayım kızı?

– Sen Nehri'nde... Bana dediklerine göre Anyer yakınlarında...

Kont, bu tesadüfe şaşmış bir hâlde:

– Öyleyse tamam... Muhakkak odur! dedi.

– Kimden bahsediyorsunuz kont?

– Gualöz dedikleri, Mari adlı sarışın ve güzel bir kızcağız... Yoksa kendisini tanır mısınız?

– Tanırdım ya! Hem de ne kadar severdim bilseniz... Peki ama siz nereden biliyorsunuz?

– Nasıl bilmeyiz? Doktor Griffon'la ben, kendisinin ilk tedavisini yaptık. Allah'a şükür kurtuldu!

– Ne diyorsunuz? Mari kurtuldu mu?

– Kurtuldu ya! Hem de erkek kadar cesur başka bir genç kız tarafından... Ama, biçare daha ancak dün konuşabildi. Yanında bir de yaşlı kadın varmış, galiba o boğulmuş.

Markiz Darvil, heyecanından ne yapacağını şaşırmıştı. Gualöz'ün, prensin kızı olduğunun meydana çıktığından henüz haberi yoktu. Sadece Rodolf'un bu genç kıza olan alakasını ve kaybolan kızcağızı arattırmakta olduğunu biliyor, şimdi ne kadar sevineceğini düşünüyordu.

– Allah'a şükürler olsun! diye söylendi. Bu müjdeyi kendisine verirsem kim bilir ne kadar sevinecek! Ah bilseniz kont, bu kızla çok alakadar olan muhterem bir kimse ne kadar mesut olacak! Peki, Mari şimdi nerede?

– Anyer yakınlarında bu hastane başhekimi Doktor Griffon'un evinde. Zaten kızcağız doktorun ihtimamı sayesinde kurtuldu ya!

– Artık hiçbir tehlike kalmadı mı?

– Hiçbir tehlike kalmadı. Üç gündür kendine geldi. Dün konuşmaya başladı. Bugünlerde de doktor ona hamilerine mektup yazmak müsaadesini verecekti.

– Bilseniz kont, bu kızcağızı öldü zannedenlerin yanına götürmek beni de ne kadar mesut edecek!

– Tahmin ederim markiz! Kim bilir ne üzüntüdelerdir... Çünkü Mari'yi görüp de sevmemek ve tesiri altında kalmamak mümkün değil! Dişi Kurt lakaplı, erkek tavırlı ve gayet hiddetli bir arkadaşı var. Mari ona bir kelime söyleyince bu azgın genç kız bile kuzu kesiliveriyor.

– Bilirim kont! Dişi Kurt'u da tanırım!

Kontun yüzünde markizin bu çeşit ahbaplıklarına karşı saklıyamadığı bir hayret belirdiğini gören Klemans:

– Şaştınız değil mi? dedi. Tesadüf kont, sadece tesadüf...

Yarım saat sonra Markiz Darvil, yanında Kont Dö Sen-Remi olduğu hâlde annesinin öldüğünü kendisinden sakladıkları Kler Dö Fermon'u kendi konağına götürüyordu.

Kızcağızı, konağa yerleştirdikten sonra hemen tekrar Anyer'e döndüler. Klemans, Mari'yi oradan alıp dosdoğru Rodolf'un yanına götürmek kararını vermişti.

***

Yaklaşan baharın ilk sıcak güneşini kaçırmamak isteyen Gualöz, Dişi Kurt'un koluna dayanarak, Doktor Griffon'un bahçesinde hava almaya çıkmıştı. Epeydir gezinmişti ki arkadaşı:

– Mari! dedi. Yarım saattir yürüyorsunuz... Artık yorulmuşsunuzdur. Şurada dinlenelim mi?

Bir ağacın altındaki çimenleri gösteriyordu. Oraya varınca Dişi Kurt, atkısını yere serdi ve Mari'nin itirazlarına,

atkının kirleneceğini söylemesine rağmen genç kızı oturttu. Gualöz söylendi:

– Beni çok şımartıyorsunuz! Hayatımı da kurtardıktan sonra...

Dişi Kurt, düşünceli düşünceli toprağa baktı:

– Benim yaptıklarım, sizin bana yaptığınız yanında hiç kalır Gualöz... Siz, beni tamamen değiştirdiniz, başka bir insan yaptınız. Ben sizi ölümden kurtardım ama, siz beni yeniden yarattınız.

– Mübalağa ediyorsunuz kardeşim! dedi. Acaba doktor, benim mektup yazmama ne zaman izin verecek? Kim bilir Madam Jorj ve Mösyö Rodolf beni ne kadar merak ederler?

– Belki onlar da sizi ölmüş sanıyorlardır... Size bu pusuyu kuran haydutlar da öyle sanıyorlar ya...

– Demek siz, hâlâ başıma gelenin kaza olmadığı fikrindesiniz?

– Kaza mı? Siz Marsiyal ailesini tanımazsınız... Onların içinde insan namına bir kocam vardır Gualöz... İki küçük kardeşini de haydut olmaktan kurtardık. Geri kalanı tamamen canavardır.

– Peki ama canım ben onları tanımıyorum bile... Bana ne düşmanlıkları olacaktı ki?

– Size düşmanlıkları olmayabilir. Fakat sizi öldürmekle ellerine para geçmiş olduğundan, sanki o para kendi cebime girmiş gibi eminim! Zaten kocam, hapishaneye anasını ziyarete gitmiş. Cadının ağzından kaçırdığı bir iki laf var ki bu dediklerimde hiç şüphe bırakmıyor. Anasının da Kalebas'ın da kafasını keseceklermiş. Üstelik o Nikola alçağı, kellesini kurtarmak için anası ile kız kardeşinin bir

cinayetini haber vermiş. Avukatın hiç ümidi kalmamış. Adliye hâkimleri de artık, herkese ders olacak şiddetli bir cezadan bahsediyorlarmış.

– Bütün aileyi giyotinde öldürecekler desenize!

– Galiba Nikola, hapishaneden kaçacakmış. Aynı hapishanede İskelet adlı canavar bir haydut daha vardır. Onunla birlikte, kaçmak için bir plan hazırlamışlar. Nikola, ağabeyine, Miku Baba'ya para ve elbise bırakmasını haber göndermiş. Ne yüzle ama?

– Sizin Marsiyal, iyi kalplidir!

– Yook... Onlar onun canına kastettiler. O kadar iyi kalplilik olmaz. Kaçmak istediklerini haber vermiyor ya... O kadarına şükretsinler! Bir de üstelik elbise ile para bıraksın... Katiyen razı olmam! Zaten biz artık kocamla ve kardeşleriyle beraber Paris'ten gideceğiz Gualöz. Maşallah sen de iyileştin! Bir daha Paris'e ayak basmayacağız. Marsiyal, kendisinin giyotinde öldürülmüş katiller ailesinden olduğunun söylenmesini duymaktan bıktı.

– Hiç olmazsa bekleyin de Mösyö Rodolf'la konuşayım!

Dişi Kurt, bir cevap verecekti ama bahçeye giren bir arabanın gürültüsü kulaklarına çarptığı için ikisi de sesin geldiği tarafa baktılar. Hemen biraz sonra da Dişi Kurt'un yanında kalmış olan Fransova ile Amandin nefes nefese gelmişlerdi. Fransova:

– Mösyö Dö Sen-Remi ile beraber güzel bir madam gelmiş. Gualöz'ü görmek istiyorlar! dedi.

Tam bu esnada kontla markiz, onlara doğru yürüyorlardı. Klemans, Mari'yi görür görmez koşarak genç kızı yanaklarından öptü:

– Vah kızım vah! dedi. Neler çektiniz? Adeta mucize kabilinden, ölümden kurtuldunuz değil mi? Bilseniz sizi sevenleri ne meraklara soktunuz?

Gualöz, Markiz Darvil'in hararetli sözlerine mütevazı ve sevimli bir cevapla mukabele etti:

– Ben de sizi gördüğüme çok sevindim sayın madam! Beni unutmamış olmanızdan ne kadar mesudum bilseniz!

Sonra bir kenara çekilmiş olan Dişi Kurt'u, elinden tutarak Klemans'a takdim etti:

– Mademki beni görmekten bu kadar hoşnut kaldınız... Kendi hayatını tehlikeye atarak benimkini kurtarmış olan arkadaşımı da tanımayı herhâlde istersiniz. Kendisini, unutmamanızı rica ederim!

– Merak etmeyin çocuğum... Sizin için üzülenler, iyi kalpli Dişi Kurt'u da unutmayacaklardır. Neyse evladım, artık burada vakit kaybetmeyelim! Sizi bekleyenler var.

Ve Kont Dö Sen-Remi'ye dönerek Dişi Kurt'u gösterdi:

– Lütfen adresimi kendisine veriniz de yarın bize uğrasın ve Mari ile vedalaşsın! dedi. Böylece kendisini, bize kadar gelmeye de mecbur etmiş oluruz.

Birkaç dakika sonra Markiz Darvil, Gualöz'ü arabasına almış, kalın bir mantoya sarıp Paris'e doğru hızla yola koyulmuşlardı.

***

Rodolf, noter Jak Ferran'ın evinde iki haydudun da ölmesiyle neticelenen feci hadiseden sonra yüreği kan

ağlayarak konağına dönmüştü. Farkında olmayarak himaye ettiği Mari'nin, kendi öz kızı olduğunu, ancak kızcağız müthiş bir suikasta uğradıktan sonra öğrenmiş olmak, prensin içinde geçmek bilmez bir yara açmıştı. Plüme Sokağı'ndaki konakta, kendisini kapıdan karşılayan Mörf'e hadiseyi anlatınca sadık İngiliz asilzadesi de ağlamaklı oldu ve azimkâr soğukkanlılığı ile prense:

– Size söyleyecek hiçbir teselli sözü bulamıyorum! dedi. Bunun, geçirilmesi imkânsız bir yara, unutulması gayrikabil bir keder olduğunu bilmiyor değilim... Keşke hakikati öğrenmeseydiniz!

– Doğru söylüyorsun Mörf! Dünkü kederim, bugünkünün yanında hiç kalıyor. Artık Paris'ten de nefret eder oldum. Yarın hemen yola çıkacağım Mörf!

– Baş üstüne Monsenyör! Yola çıkmak için her şeyi hazırlatırım. Yalnız yarın Bukeval'de Jermen'le Rigolet'in düğünleri olacak. Gerçi siz hem delikanlının istikbalini temin ettiniz hem de genç kıza mükemmel bir çeyiz hediye ettiniz ama, aynı zamanda düğünde bulunmayı da vaat buyurdunuzdu.

– Doğru! Onlara söz vermiştim... Fakat bu kederli anımda orada bulunmaya hiç cesaretim yok Mörf!

– Belki de bu gençlerin saadeti, sizi biraz teselli eder. Hem sonra Markiz Darvil'i de görmeden mi gideceksiniz?

Rodolf, Klemans'ı hatırlayınca irkildi. Bu temiz yürekli, güzel kadına karşı hissettiği meyil, gittikçe kuvvetlenen bir aşk hâline gelmişti. Kedere boğulmuş bir anda bulunduğu şu sırada kendisini teselli edebilecek yegâne kuvvetin bu aşk olabileceğini hissediyor, fakat bu duygusundan dolayı utanıyordu.

– Hayır, Markiz Darvil'i de görmeden gideceğim! dedi. Kendisine Mari'nin ölümünden duyduğum kederi yazalı az oldu. Neden birdenbire Paris'ten kaçtığımı anlamamazlık etmeyecektir.

Bu esnada kapıya hafifçe vurulmuştu. Sir Valter Mörf, dışarıya çıktı. Biraz sonra tekrar içeriye girdiği vakit yüzü karmakarışık bir hâldeydi. Prens endişelenerek sordu:

– Ne var Mörf? Ne oluyor?

– Hiç Monsenyör! Markiz Darvil...

Rodolf, şiddetli bir heyecana kapıldı:

– Ne olmuş Markiz Darvil'e! Yine bir felaket mi var Mörf?

Yaşlı İngiliz duraladı. Söze nasıl başlayacağını düşündü. Sonra:

– Markiz Darvil gelmiş, sizi görmek istiyor da... dedi.

– Çabuk getirin kendisini buraya!

Yarım dakika sonra Klemans Darvil, peşinde Mörf olduğu hâlde prensin huzuruna giriyordu. Rodolf'un çökmüş ve perişan hâlini görünce ziyadesiyle şaşalayan genç kadın; bir an sevinçli bir haber vermek için geldiğini bile unuttu.

– Neniz var prens? diye sordu. Rahatsız mısınız?

Rodolf, başını önüne eğdi. Klemans'ın apansız gelişi, içinde manasız bir ümidin doğmasına sebep olmuştu. Şimdi, bu ümidin ne kadar boş olduğunu anlıyordu:

– Kederim çok büyük markiz! dedi. Mari'nin ölümünü size haber vermiştim ya... Neden sonra bu kızcağızın kendi öz kızım olduğunu öğrendim.

Klemans, tarifi imkânsız bir heyecan içinde:

– Mari mi? dedi. Mari sizin kızınız mı?

Klemans'ın gözlerinde iri yaş taneleri belirmişti. Uzun zamandır kendi kendine bile itiraf etmekten çekindiği hudutsuz bir aşkla sevdiği bu asil adama, dünyanın en mesut haberini vereceğini anlamıştı. Ellerini göğe kaldırarak Tanrı'ya şükretti:

– Teşekkür ederim, ulu Tanrım! Kızının kurtulmuş olduğunu haber vermeyi bana nasip ettiğinize şükürler olsun!

Bu sözleri kısık bir sesle söylemişti ama Mörf de prens de duymuşlardı. Birlikte doğruldular. Rodolf, bir elini şiddetle çarpan kalbinin üstüne bastırarak genç kadına soran gözlerle baktı. Klemans, başı ile tasdik etti. Prens:

– Nerede? diye sordu.

– Aşağıda arabamda!

Eğer Mörf, yolunu kesmese ve:

– Siz gitmeyiniz Monsenyör! Belki kızcağıza heyecanından bir şey olur! demeseydi Rodolf, çoktan arabaya ulaşmış olacaktı.

Klemans da hemen ilave etti:

– Kendine geleli az oldu Monsenyör. İhtiyatsızlık etmemeliyiz!

Rodolf, kendini zorlukla zapt ederek:

– Haklısınız! dedi. Sakin olmadan görmemeliyim. Peki nasıl kurtulmuş? Kim kurtarmış?

– Suda boğulmasına az kaldığı bir sırada cesur bir kadın tarafından kurtarılmış.

– O kadını tanıyor musunuz?

– Yarın bana gelecek Monsenyör!

Prens:

– Kendisine çok şey borçluyuz! dedi. Fakat bu borcu ödemesini bileceğim. Artık toparlandım. Haydi Mörf, git kızımı getir!

Mörf gözlerinin yaşını sildi:

– Bir dakika müsaade buyurun da ben de kendimi toparlayayım! dedi. Kendisine ne diyeyim Monsenyör?

– Mösyö Rodolf'un istediğini söyle... O kadar!

Mörf çıkınca Rodolf bir an düşünceli kaldı. Sonra Klemans'a yaklaştı ve mahcup bir tavırla:

– Size ciddi bir itirafta bulunmak için bugünü ve bu anı seçmek istiyorum, dedi. Sizi gördüğüm andan beri seviyorum. Bu aşkı saklamak mecburiyetinde bulunduğum müddetçe sakladım. Fakat şimdi siz de hürsünüz. Bana kızımı getirdiniz. Kızımın annesi olmak ister misiniz?

Markiz Darvil, derin bir mahcubiyet ve heyecan içinde:

– Ben mi prens? dedi. Beni mi diyorsunuz?

– Evet siz Klemans! Beni reddetmeyiniz. Bırakın da bugün ömrümde unutamayacağım bir gün olsun!

Klemans da prensi çoktandır seviyordu. Bu sözleri, rüya görürmüşçesine dinledi. İçini derin bir saadet hissi kaplamıştı. Fakat tereddütlü bir tavırla şu cevabı verdi:

– Lakin aramızdaki sınıf farkı çok büyük prens! dedi. Siz hükümdarsınız... Bense...

Daha fazla konuşmalarına vakit kalmadı. Tam bu esnada Mörf, genç kızı kapıdan içeriye sokuyordu. Mari, arabadan inince, parlak elbiseli hademelerle dolu bir salondan

geçmişti. Sonra yaverlerin, saray nazirinin bulunduğu salonlardan gittikçe hayreti büyüyerek ilerlemişti. Rodolf'un bu kadar büyük bir adam olduğunu hiç aklına getirmemişti. Nihayet odaya girince Markiz Darvil hemen genç kızı elinden tuttu ve tir tir titreyen Gualöz'e:

– Korktunuz mu? dedi. İşte bakın ahbabınız Mösyö Rodolf burada... Sizi bekleyip duruyordu. Hem de o kadar merak ediyordu ki...

Prensin kalbi patlayacakmışçasına çarpıyordu. Kızının sapsarı yüzünü görünce, taş kesilmiş gibi kalmıştı. Klemans:

– Daha kendinize gelemediniz kızım! dedi. Oturun dinlenin!

Genç kızı, yaldızlı bir koltuğa oturttu. Mari'nin şaşkınlığı gittikçe artıyor, söyleyecek lakırdı bulamıyordu.

Prens kendisine, kızından daha evvel hâkim olarak:

– Nihayet dostlarınıza, bir daha ayrılmamacasına kavuştunuz kızım! dedi. Artık bizden ayrılacak değilsiniz. Bilhassa çektiklerinizi unutmanız lazım!

Klemans da ilave etti:

– Evet çocuğum... Bizi sevdiğinizi göstermek isterseniz, maziyi aklınızdan çıkarmanız lazım.

Gualöz, nihayet ağzını açtı:

– Hatırlasam bile o korkunç maziden sizlerin sayenizde kurtulduğumu düşünmek için hatırlarım.

Rodolf devam etti:

– Artık biz de sizin o maziyi hatırlamamanıza çalışacağız. Bizden göreceğiniz şefkat, size her şeyi unutturacak Mari... Hatırlarsınız ya, çiftlikte size bu ismi takmıştım!

– Hatırlıyorum Mösyö Rodolf... Acaba Madam Jorj ne yapıyor? İyi mi? Ben ona hep "Anne!" derdim.

– Çok iyi kızım! Ama durun, size verecek mühim haberlerim var. Sizi son defa gördüğümden beri sizin... sizin aileniz hakkında epeyce şey öğrendik.

– Ailem hakkında mı?

– Evet... Ana babanızı biliyoruz. Bilhassa babanızı...

Rodolf, sesindeki hıçkırıkları zor zapt ediyordu. Gözlerinin yaşardığını göstermemek için başını çevirdi. Bu esnada Gualöz:

– Babam mı? dedi. Babam yaşıyor mu?

Klemans cevap verdi:

– Bugünlerde bir gün kendisini göreceksiniz... ve ne kadar kibar, asil ve yüksek bir insan olduğuna şaşacaksınız kızım.

– Peki annemi? Annemi de görecek miyim madam?

– Bu suale babanız cevap verir elbette kızım. Babanızı görünce sevinecek misiniz acaba?

Mari, mahcup, gözlerini yere indirdi:

– Elbette! dedi. Elbette! Hiç sevinmez olur muyum?

Rodolf:

– O günden sonra sizin için yeni bir hayat başlayacak değil mi kızım? diye sordu.

– Benim için yeni bir hayat, sizi gördükten sonra başladı Mösyö Rodolf!

– Ama babanız sizi çok seviyor evladım!

– Ne çare ki ben onu hiç görmedim... Hâlbuki her şeyi size borçluyum Mösyö Rodolf!

– Demek beni çok seviyorsunuz ha? Babanızdan da mı çok seviyorsunuz beni?

Gualöz, birdenbire her zamanki mahcupluğunu unuttu:

– Sizi, bir Tanrı gibi seviyorum! dedi. Siz, bana Tanrı'nın verebileceği şeyleri bahşettiniz. Nerede iyi kalpli fakat mustarip bir insan görürsem... ümidiniz kırılmasın! Mösyö Rodolf size yardım eder! diyordum. Nerede kötü bir insana rastlarsam... Kork! Mösyö Rodolf seni cezalandırır! dedim.

Mari, o kadar heyecanlanmıştı ki bu nekahet hâlinde bile yanakları kıpkırmızı olmuştu. Rodolf:

– Galiba kalbinizde babanıza ait yeri de ben almışım, dedi.

– Bunda benim ne suçum var? Söyledim ya... Ben sizi tanıyorum, fakat babamı tanımıyorum.

Başını eğdi ve utanarak devam etti:

– Sonra... siz benim mazimi de biliyorsunuz, dedi. Buna rağmen beni el üstünde taşıttınız. Hâlbuki babam benim mazimi bilmiyor. Öğrendiği zaman beni bulduğuna pişman olmayacağı ne malum? Mademki madamın dediği gibi asil bir ailedenmiş... Belki benden utanacak, kızaracaktır...

Bu sözleri duyan Rodolf kıpkırmızı kesilmiş, iftiharla dikilmişti:

– Sizden utanmak, kızarmak mı? dedi. Hayır çocuğum babanız, size yer yüzünün en yüksek mevkilerinden birini verecek. Siz, kan akrabası olduğunuz kraliçelerle aynı safta yaşayacaksınız ve herkes size derin bir saygı gösterecek.

Avrupa'nın en kibar prensesleri sizinle arkadaş olmaya can atacaklar...

Gittikçe renksizleşen Gualöz, babası olduğunu bilmediği bu hamiye hayret içinde bakarken, Rodolf'un coşkunluğunu fark eden Klemans'la Mörf, bağırıştılar:

– Prens, dikkat buyurunuz...

Fakat o devam etti:

– Senden kızarmak mı? Ben hükümdar olmamla ancak şöyle övünebilirim: Seni, düşmüş olduğun sefaletin derinliğiyle orantılı bir surette yükseltmekle! Anlıyor musun sevgili evladım? Anlıyor musun bir tane kızım benim? Çünkü senin baban benim!

Mari, sapsarı kesilmişti. Ellerini kavuşturdu:

– Allah'a şükürler olsun! dedi. Demek ki Tanrı bana kalbimi sizinle babam arasında paylaşmak azabını çektirmek istemedi! Mademki babamsınız, sizi tereddütsüz seveceğim. Tanrı'ya şükürler!

Sözünü tamamlayamadan heyecanına mukavemet edememiş, baygın bir hâlde babasının kucağına düşüvermişti. Mörf derhal kapıya koştu. Açtı ve seslendi:

– Çabuk Doktor David gelsin!

Rodof kızının yanında diz çökmüş, ağlıyor:

– Aman yarabbi ben ne yaptım? diyordu. Acaba kızım öldü mü? Mari yavrum, evladım, kızım! Beni duyuyor musun kızım?

Klemans, bu acıklı sahneyi gözleri yaşararak seyretti, sonra:

– Sakin olunuz Monsenyör! Herhâlde bir şeyciği yoktur, basit bir baygınlıktır! dedi.

Zenci doktor, rüzgâr hızıyla kapıdan içeriye girmişti. Prens:

– David! diye bağırdı. Kızım ölüyor. Ben senin hayatını kurtarmıştım, sen de kızımın hayatını kurtarmalısın!

Doktor, prensin sözlerine tamamen şaşırmış bir hâlde Mari'ye koştu. Seri bir muayeneden geçirdikten sonra yüzündeki endişe dağıldı ve:

– Bir şey değil efendim, dedi. Birkaç damla eter koklarsa hemen kendine gelir. Lakin burada kalmamalı... Müsaade ederseniz aşağıya parka indirelim. Orada biraz serin havada kalsın.

Mörf'le David, genç kızın yattığı kanepeyi yavaşça kapıdan çıkardılar Klemans'la Rodolf yine yalnız kalmışlardı. Odada bir an derin bir sessizlik hasıl oldu. Sonra Rodolf:

– Demincek konuşmamız yarıda kalmıştı! dedi. Aramızdaki farkı büyütmeye çalışıyordunuz... Fakat mesele, yalnız Gualöz'e bir anne bulmaktan ibaret değil ki... Ortada benim aşkım da var. Yoksa Mari'nin annesi hâlâ yaşıyor.

Markiz Darvil, baştan aşağıya alaka kesilmişti:

– Ya! dedi. Mari'nin annesi kimdir öyleyse?

– Kontes Sara Mak-Gregor!

– Sahi mi söylüyorsunuz?

– Tabii... Fakat sizin daha bilmediğiniz çok şey var. O kadın egoist, açgözlü ve oturmakta olduğum tahta göz dikmiş biridir ki gençliğimin saflığından istifade ederek beni kandırmıştı. Sonradan ayrıldık. Tekrar evlenmek istediği

vakit, kızımızı sefil insanlara teslim etmek alçaklığından çekinmedi.

Klemans, hayret içinde:

– Şimdi sizin ona karşı hissettiğiniz nefreti anlıyorum, dedi.

– Aynı zamanda sizi de neden iki defa oyununa kurban etmek istediğini anlayacaksınız. Aramızda ufacık bir sempati sezince, sizin amansız düşmanınız kesilmişti. Daima bir gün bana döneceğini hesaplıyordu.

Klemans, acısını içine sindirmiş bir hâlle:

– Ama, dedi, mademki Mari'nin annesi odur, çocuğunuzun meşru olduğunu ispat etmek mecburiyetindesiniz prens!

– Ne diyorsunuz Klemans! Bütün hıyanetlerinden, alçaklıklarından sonra o kadını nikahıma mı alacağım?

– Fakat kızınızın şerefi uğruna buna mecbursunuz prens... Ben Mari'nin asıl annesinin öldüğünü sanıyordum. Yoksa, size bu cevabı daha demincek verirdim.

– Yazık! Bu suretle Mari, annelerin en şefkatlisini kaybediyor.

– Babaların en merhametli ve muhabbetlisini kazanıyor ya!

– Herhâlde kontesle aramızda böyle bir nikâh olsa bile, beraber yaşamayacağımızı tahmin edersiniz...

– O hâlde prens, ben de sizinle birlikte Almanya'ya gelir, sizin yakınlarınızda kalırım.

Markiz Darvil az sonra Rodolf'un yanından ayrıldı. Prens de kızının ayıldığı haberini aldıktan sonra yanına

Mörf'ü, Baron Dö Gron'u ve bir yaverini alarak doğru Kontes Sara'nın evine yöneldi.

***

Kontes Sara, Rodolf'la son konuşması sırasında iyileşmek üzere bulunuyordu ve yarası da artık kapanmış gibiydi. Fakat prensten kızının bir suikasta kurban giderek öldüğünü haber alınca, ümitlerinin birdenbire ve artık yerine gelemeyecek bir surette kırıldığını görmüş ve bu darbe kadının sıhhati üzerinde çok kötü tesirler göstermişti. Kapanacağı sanılan yara tekrar açılıp işlemeye başlamıştı. Geçirdiği bir buhran esnasında öldüğüne bile hükmedilmişse de çok sağlam doğası sayesinde tekrar biraz açılmıştı.

Bir koltuğa gömülmüş bir hâlde dalgın ve bitkin düşünürken, birdenbire ağabeyi Tomas Seyton'un geldiğini gördü. Adam, bir an kardeşini seyrettikten sonra:

– Sara! Dedi. Hayatla ölüm arasındasınız. Şiddetli bir heyecan sizi öldürebileceği gibi, size hayat da bahşedebilirdi...

– Artık benim duyabileceğim heyecan kalmadı Tomas! Rodolf bile ölse, aldırmazdım. Değil mi ki kızımı, kendi elimle ölüme göndermiş bulunuyorum. Bende artık hırs yaşamıyor. Kızımı kaybettikten sonra analığımı hissetmeye başladım.

Tomas yine bir an durdu. Söyleyeceği sözleri ölçtü, biçti:

– Peki mesela bir mucize vuku bulsa da kızınız ölmemiş olsa...

– Kızımın karşısında utanır, yüzüne bakamazdım!

– İçinizde yine dukalık tahtına oturmak hırsı belirmez miydi?

– Böyle bir şey olsaydı bile artık yaşayamayacağımı hissediyorum Tomas! Prensin kasısı dahi olsaydım, yine boşanırdım. Ben onun zevceliğine ve kızımın analığına layık değilim...

Tomas Seyton'un şaşkınlığı gittikçe artıyordu. Yan odalardan birinde bekleyen Rodolf, kendisine, kontese kızının yaşadığını haber vermek vazifesini vermişti. Bunun neticesi olarak prensin Sara ile evlenmesi lazımdı. Onun için prens, yanına bir rahiple şahit olarak da Mörf'ü ve Baron Dö Gron'u almıştı. Ayrıca alelacele kendilerine haber uçurulan Dük Dö Lüseney ile Lord Duglas da kontese şahitlik etmeye koşmuşlardı. Şimdi Tomas, hasta kız kardeşine bu haberi nasıl vereceğini düşünüp duruyordu. Bir an sustuktan sonra ilave etti:

– Peki kızınız, harikulade bir tesadüf eseri kurtulmuşsa...

– Buna imkân yok! Hiç olmazsa ölmeden önce onu bir kere görürdüm...

– O hâlde kardeşim sahi söylüyorum, kızınız ölmemiş, yaşıyor!

– Ne diyorsun ağabey?

– Evet... Prens de burada... Bir rahip de var. Dostlarımızdan ikisini de şahit olarak çağırttım. Hayatınızın en büyük emeli nihayet hakikat olacak, Prens Rodolf'un meşru karısı olacaksınız!

Tomas Seyton bu sözleri, kız kardeşini bir saniye gözden kaybetmeyerek söylemişti. Fakat Sara'nın yüzünde en ufak bir heyecan eseri belirmedi. Tomas, hayret içinde sordu:

– Ne oldunuz kardeşim?

– Hiç! Sevindim Tomas! Prens nerede? Lütfen gelse olmaz mı?

– Fakat hâlinizde bir gariplik var Sara. Bilmem ki çağırayım mı? Mesut musunuz Sara?

– Son derecede... Değil mi ki ömrümün tek emeli de nihayet hakikat oldu.

Tomas Seyton, dışarı çıktıktan az sonra Rodolf, soğuk bir tavırla içeri girmişti:

– Ağabeyiniz söyledi değil mi? diye sordu. Nihayet emelinize nail oldunuz... Rahibi çağırayım mı?

– Evet, nihayet nail oldum. Fakat henüz rahibi çağırmayın!

– Nedir öyleyse?

– Kızımı görmek istiyorum!

– Buna imkân yok kontes! Kendisi henüz dinlenme devresine girdi. Heyecandan bir hâl olur diye korkarım.

– Ama hiç olmazsa annesini de öpmüş olur ya...

– Canım sizce kızınızın ne önemi var? İşte nihayet grandüşes oluyorsunuz!

– Fakat kızımı öpmeden hiçbir şey olamam prens!

Rodolf, hayret içinde kadının yüzüne baktı. Bu değişikliği hiç ummamış, beklememişti. Başını önüne eğerek sordu:

– Anlamıyorum! Taht hırsınızı kızınıza feda mı edeceksiniz?

– Belki kızıma değil ama, analık duyguma feda edebilirim! Şaşıyorsunuz değil mi Monsenyör?

– Şaşıyorum! Evet! Hayret içindeyim!

– Kızımı bana gösterecek misiniz? Fazla tereddüt etmeyin prens! Belki de dakikalarım sayılıdır. Ya bana kızımı gösterirsiniz yahut da sizinle evlenmeyi reddederim ve kızım gayrimeşru bir çocuk olarak kalır!

– Ama Mari burada değil, kendisini getirtmek lazım!

– Derhâl adam gönderip getirtin!

Rodolf nihayet:

– Sizi çok değişmiş görüyorum, dedi. Şimdi Mari'ye bir mektup yazayım gelsin!

– Yazın! Şurada benim hançerlendiğim masada yazın!

Rodolf acele ile birkaç kelime yazarken, Sara alnında beliren soğuk terleri sildi. Prens işini bitirince hemen Mörf'ü çağırdı ve:

– Mörf! dedi. Derhâl yaveri konağa gönder. Bu mektubu Mari'ye götürsün ve hemen kendisini alsın, buraya getirsin. Rahiple şahitleri de yandaki odaya alın!

Mörf gidince Kontes Sara dua etti:

– Ulu Tanrım, bana kızımı göstermeden canımı alma! Prens:

– Neden vaktinde bu kadar iyi bir anne olmadınız? dedi.

– Hiç olmazsa siz merhamet edin! Pişman olmak ne demektir öğrendim. Az önce ağabeyim kızımızın yaşadığını haber verdiği vakit kalbimde müthiş bir sızı duydum. Ölümümün yaklaştığını anladım ama sakladım. Artık ölsem de gam yemem... Mesudum... Kızım meşru bir kız olacak. Ondan sonra öleyim daha iyi... Yaşasam size yük olmayacak mıyım?

– Sara! Böyle söylemeyin!

– Rodolf son bir ricam daha var... Bana elinizi verin!

Rodolf elini uzattı. Sara, bu eli avuçları içine aldı. Fakat prens söylendi:

– Elleriniz ne kadar soğuk Sara?

– Ölüyorum prens... Kim bilir belki de Tanrı bana kızımı görmeyi nasip etmeyecek! Belki de beni onun önünde affetmenize vakit kalmayacak. Hâlbuki bu suretle benim suçlu olduğumu anlardı.

– Hayır Sara! Ondaki anne muhabbetini yıkmayacağım. O, annesinin iyi bir kadın olduğu düşüncesiyle avunacak.

– Rodolf, beni affediniz!..

– Tanrı sizi çocuğunuza yaptığınız fenalıklar için affetsin Sara... Ben, bana yaptıklarınızı affediyorum!

Kontes, prensin elini sevinç içinde dudaklarına götürdü. Sonra:

– Çabuk rahibi getirin! dedi. Hem söyleyin de buradan ayrılmasın! Gittikçe hâlsizleşiyorum!

Bu izdivaç sahnesi, hakikaten yürekler acısı oldu. Rahip ve şahitler, üzgün yüzlerle hasta kadının çevresinde yer aldılar. Baron Dö Gron'un hazırladığı, Gerolştayn Grandükü haşmetmeab Beşinci Gustav-Rodolf'la Sara Seyton of Halsböri, Kontes Mak-Gregor arasındaki izdivaç kontratosu okunarak Mari'nin doğumunun meşruiyeti belirtildi. Sonra da rahip alışılmış merasime geçti ve her ikisine de birbirlerini kabul edip etmediklerini sordu.

Bu kederli merasim sona erdiği vakit, Sara, ağabeyine:

– Lütfen rahibe rica et, yan odada beklesin! dedi.

– Nasılsınız kardeşim? Renginiz kaçmış...

– Hayır hayır Tomas! Hiçbir şeyim yok... Artık yaşayacağım... Gerolstayn Grandüşesi olmadım mı?

Oda boşalıp da tekrar Rodolf'la yalnız kaldığı zaman:

– Eyvah! dedi. Hâlim kalmadı. Ölüyorum galiba... Kızımı göremeden ölüyorum.

– Hayır, hayır Sara... Merak etmeyin, göreceksiniz!

– Göremeyeceğim. Daha şimdiden gözlerim bulanmaya başladı.

– Geliyor Sara... Geliyor işte... Biraz gayret edin!

– Hayır Rodolf! Tanrı, evladımı görmeyi bana layık görmedi sanırım!

– Ama bakın araba sesleri duyuyorum! Geliyor işte!

Fakat Sara artık duymuyordu. Yavaş yavaş:

– Ona, benim kötü bir anne olduğumu söylemeyin, dedi.

Avluda bir araba gürültüsü peyda olmuştu. Kontes, bunları fark edemedi. Sözleri gittikçe daha anlaşılmaz bir hâl alıyordu. Rodolf eğilerek bakınca, gözlerinin donuklaşmakta olduğunu fark etti:

– Affet... Kızım... Kızımı görmek... Affet... Hiç değilse... ölümümden sonra... şerefimle orantılı...

Son mırıltıları bunlar oldu. Bu kadın hakikaten hayatında yaptıklarına pişman olmuştu. Fakat ömrünün en son dakikasında ağzından çıkan en son sözler, yine şerefine, yani taca ve tahta dairdi.

Birden kapı açılmış, Mörf içeri girmişti:

– Monsenyör... Prenses Mari geldiler!

– Girmesin! Seyton'a söyle de rahibi getirsin!

Ve can vermekte olan Sara'yı Mörf'e göstererek ilave etti:

– Tanrı ona, ömrünün son dakikasında evladını bağrına basmak gibi bir teselliyi yakıştırmadı!

Yarım saat sonra Kontes Sara, hayata gözlerini kapamıştı.

XXXII

AKIL HASTANESİNDE

Sara'nın ölümünden beri on beş gün geçmişti ve Hristiyanların büyük perhizinin üçüncü haftasındaki perşembe gününde bulunuluyordu. Sabah, saat on biri henüz çalmıştı ki hapishane, akıl hastanesi ve mahkûmların idamdan evvelki bekleme yeri olarak kullanılan Pisetr'in kapısında iki araba durmuştu. Birinci arabadan Madam Jorj, Jermen ve Rigolet; ikinci arabadan da Luiz Morel'le annesi indiler.

Rigolet'in saadetini ve neşesini tasavvur etmeyi okuyuculara bırakırız. Jermen'in yüzünde daha ağır başlı ve ölçülü bir sevinç okunuyordu. Âdeta, kendisine bu kadar sadıkane alaka göstermiş olan genç karısına karşı bir nevi şükran hissi beslediği söylenebilirdi. Hâlbuki Rigolet vaktiyle yapmış olduğu iyi hareketleri asla hatırlamaz görünüyor ve Jermen'i ne zaman bunlardan bahsedecek olsa hemen konuşma mevzunu değiştirmenin çaresine bakıyordu.

Madam Jorj ise, oğlu ile gelinine, her an tazelenen bir saadet duygusu ile bakmaktaydı.

Ölen çocuk üzerinde yapılan sıkı bir otopsiden sonra suçsuzluğu anlaşılarak serbest bırakılan Luiz Morel'in çehresinde hâlâ, başına gelmiş olan felaketlerin izleri okunuyordu. Luiz'in annesi de Rodolf'un alakası sayesinde sıhhatini tekrar elde etmişti.

Dış kapının kapıcısı, Madam Jorj'a kimi istediğini sorduğu vakit kadın, akıl hastanesi doktorlarından birinin kendilerine randevu vermiş olduğunu bildirdi. Kafileye, iç avlunun ağaçları altındaki sıralarda beklemeleri tembih olundu. Madam Jorj, oğlunun koluna dayanarak, Luiz'in annesiyle konuşa konuşa avluya doğru yürüdü. Luiz'le Rigolet de arkadan geliyordular Dikişçi kız, Luiz'e:

– Bilsen seni gördüğüme ne kadar sevindim Luiz! dedi. Epeydir görüşememiştik...

– Evet, beni hapishanede ziyaret ettiğinizden beri konuşamadıktı Rigolet...

– Ama Luiz ben artık Rigolet değilim. Madam Jermen'im.

– Evet, biliyorum Rigo... Madam Jermen, biliyorum!

Genç madam, yine Luiz'in sözünü kesti:

– Ama evlenmemin de o iyi kalpli Mösyö Rodolf'un eseri olduğunu biliyor musun?

– Mösyö Rodolf mu? O, hangimize iyilik yapmadı ki... Hapishaneye benim müdafaam için gelen avukat da Mösyö Rodolf'un, noter Jak Ferran'ı zorlayarak babama ve bize yıllık bir gelir bağlattırdığını söyledi. Babam da gittikçe düzeliyormuş...

– Eğer doktorun ümitleri doğru çıkarsa bugün babanızın sizinle birlikte eve dönmesi ihtimali bile varmış. Hastanın gittikçe düzeldiğini gören doktor, bugün, bir deney yaparak aklını tamamen başına getirmeyi deneyecek. Bizleri onun için çağırdı. Neyse, biz yine Mösyö Rodolf'tan bahis açalım. Biliyor musunuz, bana ne iyilikler yaptı?

Fakat söyleyeceği sözü söylemeden önce, kocasına seslendi:

– Jermen, çok hızlı gidiyorsun, annemizi yoracaksın! (Ve Luiz'e döndü.) Ne iyi genç şu Jermen, değil mi Luiz? Hiç, öteki komşularıma benzemiyor. Komşular dedim de yine Kabriyon ve Mösyö Pipöle ile karısını hatırladım. Onlar neredeler ya? Doktor, onların da geleceklerini söylemişti.

– Handiyse gelirler... Ben evden çıkarken, onlar gideli hayli olmuştu.

– Ne diyordum? Evet, Mösyö Rodolf'un bana yapaklarını anlatacaktım. Bir kere düşün Luiz, Jermen'in serbest bırakılması için emri bana Mösyö Rodolf verdi. Hapishane direktörüne ben götürdüm. Artık oradan çıktığımız zamanki sevincimizi bir düşün! Hemen bize geldik. Mükemmel bir akşam yemeği hazırladım ama sevinçten ikimizin de iştahımız kaçmıştı. Sonra saat on birde Jermen gitti. Ertesi gün için buluşmayı kararlaştırdık. Fakat o sabah saat beşte kalktım. İki gündür dikiş dikememiştim. Kaybettiğim zaman telafi etmem lazımdı. Erkenden kapım çalındı. Açıyorum ki bir de kimi görsem beğenirsin? Mösyö Rodolf!.. Kendisine yaptıkları için teşekkür edeyim dedim ama fırsat vermedi. Bana bir zarf uzattı. "Jermen gelince bunu kendisine verirsiniz komşum!" dedi. "Sonra birlikte bir arabaya biner, Sen-Denis yolu üzerinde Ekuen yakınındaki Bukeval çiftliğine gidersiniz. Oraya varınca Madam Jorj'u

sorarsınız." Kendisine, öyleyse bir gün daha kaybedeceğim, tam üç gün kaybetmiş olacağım Mösyö Rodolf! dedim. "Merak etmeyin, Madam Jorj'un yanında çok işiniz olacak. Sizin için en mükemmel yer orasıdır!" dedi. Ha... öyleyse o başka, dedim. "Haydi Allah'a ısmarladık komşucuğum!" dedi ve gitti. Nihayet Jermen geldi. Meseleyi kendisine anlattım. Bir arabaya binip çiftliğe gittik. Meğerse orada kimi bulacakmışız biliyor musun? Jermen'in annesini!

Luiz Morel, heyecan içinde:

– Annesini ha! diye tekrarladı.

– Ya... Jermen'i vaktiyle, henüz çocukken annesinin yanından kaçırmışlarmış. Artık ikisinin sevincini görmeliydin! Biraz kendilerine gelince Jermen, beni kollarına aldı ve annesine: "Artık Rigolet de sizin kızınız olacak anneciğim, biz birbirimizi seviyoruz!" dedi. Annesi, beni de bağrına bastı. Ondan sonra çiftliğe yerleştik. Ben, köy hayatını o kadar sevmem ama Bukeval çiftliği o kadar güzeldi ki hemen ısınıverdim. Böylece hayatımız geçip dururken evvelsi gün, çiftliğe bir araba içinde uzun boylu yaşlıca ve kibar tavırlı bir adam geldi. Meğerse Mösyö Rodolf tarafından geliyor ve bana üzerinde: İş ve akıl, aşk ve saadet, yazılı bir sepet hediye getiriyormuş... Bu sepeti bana düğün hediyesi olarak göndermişlerdi. Açtım... içinden mücevherler, çeyizler neler neler çıkmadı... Ayrıca bir de zarf vardı. Bu zarfın içinden de iki başka zarf çıktı. Biri Jermen'e yazılmıştı, biri de bana... Jermen'in zarfında bulduğumuz bir mektup, kendisini "İşsiz İşçiler Bankası"na senede dört bin frank maaşla direktör tayin ediyordu. Benimkinden de tam elli bin franklık hazine bonosu çıktı. Bu hediye bana çok gelmişti. İade edeyim dedim ama Madam Jorj: "Sakın ha kızım!" diye müdahale etti. "Sakın iade etmeyin, kendisini gücendirirsiniz.

Bu, sizin iyi kalbinizin ve çalışma günlerinizi kısarak felaketzedelere yardım etmenizin yerinde ve haklı mükâfattır." Öte yandan uzun boylu ve yaşlı mösyö de söze karıştı: "Evladım, Mösyö Rodolf hudutsuz derecede zengin bir adamdır. Sonra kendisini kırmış olursunuz!" dedi.

Luiz Morel, sevinç içinde haykırdı:

– Bu kadar servetin böyle iyi kalpli bir adamın elinde bulunması ne iyi şey!..

– Dur! Daha anlatacaklarım bitmedi. Birkaç gün sonra nikâhım kıyılacaktı. O uzun boylu adam tekrar çıkageldi ve Mösyö Rodolf'un rahatsız olduğu için nikâhımda bulunamayacağı haberini getirdi. Fakat o gün ne öğrendim biliyor musun? Bize, size, hepimize iyilik eden adam meğerse bir prens değil miymiş? Kendisinden haşmetmeap diye bahsediyorlar... Hükümdar bir prens, ufak tertip bir kralmış meğer...

– Mösyö Rodolf mu?

– Tabii ya! Hâlbuki ben biçareye odamı bile sildirip süpürtmüştüm. Elli bin franklık hediyenin bir kral tarafından verildiğini öğrenince reddetmek olmazdı değil mi? Neyse efendim o gün evlendik. Bir hafta kadar önce Madam Jorj'la bizi konağına davet etti. Plüme Sokağı'na gittik. Aman ne ev ne ev! Baştan aşağıya yaldızlı salonlar, sırmalı hademeler, memurlar, yaverler... Âdeta gözlerim kamaştı. O uzun boylu, yaşlı adamı da orada bulduk. Bizi, mükellef bir salona sokunca orada Mösyö Rodolf'la karşılaştık. Kendisi, gayet basit giyinmişti. Hepimizin elini sıktı. Bana, benim iki kuşumu, Ramonet'le Kretü Baba'yı sordu ve bu günlerde Almanya'ya döneceğini söyledi. Sonra da oradan ayrıldık. Şimdi belki de Almanya'ya gitmiştir bile... Fakat nereye

giderse gitsin, bizim onu unutamayacağımız muhakkak değil mi Luiz?

Luiz üzgün üzgün başını salladı:

– Bize bu kadar iyiliği dokunmuş bir insanı nasıl unuturuz? dedi. Bana sorarsanız, eğer çocuğum da ölmemiş olsaydı daha mesut olacaktım...

Rigolet, Luiz'in sırtını okşadı:

– Sen üzülme Luiz!.. Başına gelen felaketlerde senin ne suçun var? Bunlar, kendi hafifmeşrepliğin veya karaktersizliğin yüzünden mi oldu? Kendine herhangi bir serzenişte bulunabilir misin? Hayır, değil mi? Sen namuslu ve dürüst bir kızsın... Elbette bir gün, seni takdir etmesini bilecek bir delikanlı çıkacaktır. Onunla evlenecek ve mesut olacaksın kardeşim!

Luiz Morel, yaşlı gözlerini, Rigolet'in yüzüne kaldırdı ve:

– Doğru söylüyorsunuz sanırım, dedi. Bütün bunlarda benim hiçbir suçum yoktu.

Tam bu esnada arkalarından gevrek bir ses haykırdı:

– Oh oh! Maşallah! Bütün ahbaplar buradaymış...

Hep birlikte başlarını çevirince Pipöle ve karısı ile karşılaştılar.

Rigolet büyük haberi onlara da verdi:

– Biliyor musunuz bize bu iyilikleri yapan Mösyö Rodolf kimmiş? Meğerse hükümdar bir prens, bir kral değil miymiş?

Madam Anastazi Pipöle, ağzını bir karış açtı, kafasında eski püskü perukayı kaşıdı:

– Yok canım!

– Sahi söylüyorum...

– Aman Yarabbi! Kral ha! Majeste ha! Bir de ben ona sık sık kendi yerime kapıcı odasını bekletirdim. Rezil oldum! Kepaze oldum!

Binadan, bir doktor çıkmıştı. Madam Jorj:

– İşte Doktor Herbin geliyor! dedi.

Sonra yanlarına ulaşan doktora döndü:

– Günaydın doktor! İşte arzunuz gibi hepimiz geldik! Hatta ben bile, bu işle pek alakam yokken merakımdan duramayıp, aralarına katıldım.

Doktor:

– Tanrı yardım ederse başarılı olacağımızı umarım! dedi. Hastamızda salah alametleri çok... Belki de hepinizi bir arada görmekle düzeliverir. Biz, bu şekilde birçok hastaları iyileştirdik. İnşallah bu sefer de başarılı oluruz.

Doktorun peşinden yürüyerek binanın içine girdiler. Koğuşlardan, akıl hastalarının arasından geçiyorlardı. Doktor, hepsini ayrı ayrı selamlıyordu:

– Günaydın çocuklar! Günaydın!

Akıl hastalarının böyle serbest bir hâlde dolaşabilmelerine hayret eden Madam Jorj, doktora:

– Bunlar deli mi? diye fısıltı hâlinde sordu.

Doktor gülümsedi:

– Evet efendim! Hatta, müessesemizin en tehlikeli delileri bunlardır! Gündüzleri bir arada gezerler... Geceleri de her birini kendi hücresine kapatırız.

– Peki, bunların hiç azgınlık gösterdikleri olmaz mı, doktor?

– Hastalıklarının başında olur... Fakat sonra sonra tedavi edildikçe sükûnet bulurlar. Burada şimdiki hâlde tedavimizden hiçbir fayda göremeyen bir tek hastamız var. Ama bir adam! Kendisini, Şanzelize'deki meyhanelerden birinin bodrumunda zincirlenmiş bir hâlde ve elinde korkunç bir surette parçalanmış bir kadın cesedi olduğu hâlde bulup bize getirdiler.

Madam Jorj, titreyerek:

– Aman Yarabbi, ne acı şey! dedi.

Rodolf, Mektep Hocası'nın akıbeti hakkında kendisine hiçbir şey söylemediği için Madam Jorj da doktorun bahsettiği bu adamın kocası olduğunu bilemiyordu. Biraz yürüdükten sonra bir kapının önünde durmuşlardı. Doktor Herbin:

– Morel içeride, dedi. Şimdi ben yanına gireceğim. Birazdan "Gel!" diye seslenince, evvela kızı Luiz girsin... Sonra bir daha "Gel!" dediğim vakit de siz girersiniz.

Doktor, odaya girmişti. Morel, aradan geçen zamanında iyi bakım ve devamlı bir istirahat sayesinde sıhhatçe çok düzelmişti. Odada bulunan bir masa başında oturuyor ve eliyle, elmas yontar gibi hareketler yaparak, aklına saplanmış kalmış olan tek düşünceyi tekrarlayıp duruyordu:

– Bin üç yüz frank! Bin üç yüz frank lazım. Yoksa Luiz'i idam ederler... Çalışmalı ki bu bin üç yüz frangı kazanıp, borcu ödemeli!

Doktor Herbin, evvelden bu iş için hazırladığı bir keseden her biri yirmi franklık altmış beş Lui altını çıkararak, paraları birdenbire masanın üstüne bıraktı:

– Morel! dedi. Artık çok çalıştın! İşte bin üç yüz frangı kazandın... Al paraları...

İşçi altınları can atarak yakalayarak:

– Öyleyse Luiz kurtuldu! diye haykırdı.

Ve ayağa kalkıp kapıya koşacak oldu. Fakat doktor aynı anda "Gel!" diye seslenmişti. Saniye geçmeden de kapı açılmış, Luiz belirivermişti. Morel, bir an kızını tanıyamaz gibi duraladı. Hem Luiz hem de doktor, adamcağızın yüzünden gözlerini ayırmıyor, kafasından neler geçtiğini okumak istiyormuşçasına bakıyorlardı. Morel'in sarardığı ve elini alnına götürdüğü görüldü. Genç kız telaşlanacak olduysa da doktor:

– İyi! İyi! dedi. İstediğimiz oluyor sanırım...

Şimdi Morel, alnını ovuşturuyor, gözlerini açıp kapıyor, hatırlamak istiyormuş gibi bakıyordu. Nihayet:

– Bana ne oldu? diye mırıldandı. Rüya mı bu acaba? Rüya mı görüyorum ben? Kızım değil bu... Olamaz ki...

Doktor tekrar seslenmişti: "Gelin!" Luiz de gözyaşları içinde babasına:

– Baba! diyordu. Benim. Luiz'im. Tanımıyor musun beni?

Aynı anda kapı açılmıştı. Rigolet, Jermen, Madam Jorj, Morel'in karısı ve karı koca Pipöleler girmişlerdi. Luiz'in boyuna okşadığı Morel:

– Bana ne oldu? deyip duruyordu. Neredeyim ben?

Birkaç saniye sustuktan sonra birdenbire kızının başını iki eliyle tuttu. Sabit gözlerle kızına baktı ve gittikçe artan bir heyecanla:

—Luiz! dedi.

Birdenbire doktorun yüzü güldü:

— Kurtuldu! dedi.

Madam Morel, kızının yanına atıldı:

— Kocacığım! Zavallı kocacığım benim! diye seslendi.

Morel, ikisine de baktı. Sonra:

— Karımla kızım! dedi. İkisi de buradaymış!

Rigolet de söze karıştı:

— Ben de buradayım Mösyö Morel! Baksanıza bütün ahbaplarınız burada buluştuk!

Morel her yeni gördüğü çehreye teker teker bakarak söylendi:

— Matmazel Rigolet de burada! Mösyö Jermen de burada! Mösyö Pipöle ile Madam Pipöle de burada... Ne kalabalık! Çoktandır sizleri görmedimdi.

Tekrar duraladı. Sonra:

— Hepiniz memnunsunuz! dedi. Hatırlamak istiyorum. Hepiniz memnunsunuz... Hâlbuki seni hapse atmaya gelmemişler miydi Luiz?

— Ben hapisten çıktım baba! Suçsuz olduğum anlaşıldı.

Elmas yontucusunun gözlerinde bir korku alameti belirdi:

— Ya noter? O ne oldu?

— Öldü! Öldü baba!

— Öldü mü? Öyleyse inandım... Öyleyse sevinmekte haklıymışsınız! Ama ben neredeyim? Ne kadar zaman geçti değil mi? Ne uzun zaman geçti.

Doktor, sakin bir sesle:

– Siz hastalanmıştınız Morel! dedi. Sizi buraya, köye getirdiler. Nöbetiniz vardı. Şimdi iyileştiniz.

– Evet, evet, hatırlıyorum. Son defa kızımla konuşuyordum... Birisi, çok iyi bir adam vardı. Rodolf muydu adı? Beni tutuklanmaktan kurtarmıştı. Sonrasını hatırlamıyorum! Peki şimdi neredeyim?

Jermen cevap verdi:

– Mösyö Rodolf'un ahbaplarından birinin evindesiniz Morel! Buraya hava değişikliğine geldinizdi.

Bazı akıl hastalığı vakalarında olduğu gibi bu tecrübe, Morel'i de tamamen kendine getirmişti. Doktorun tavsiyesiyle, dönüşte Morel'i, tımarhânenin koğuşlarından geçirmeyerek, yandaki kapılardan birinden çıkarıp arabaya bindirdiler. Doktor, adamın hiçbir suretle heyecanlandırılmamasını ve kendisinin de her gün bir kere uğrayıp göz kulak olacağını sıkı sıkıya tembih etti.

Morel, karısı ve kızı gittikten sonra Madam Jorj, doktora sordu:

– Artık tamamen iyileşti mi dersiniz doktor?

– Zannederim madam! Fakat, dediğim gibi kendisini gayet hoş tutmak, hakikatlere yavaş yavaş alıştırmak lazımdır. Esasen Morel'i bana çok yüksek kimseler tavsiye etmiş oldukları için, ben de peşini bırakacak değilim.

Jermen, bu sözleri duyunca, manidar bakışlarla annesini süzdü. Bu yüksek kimseler, şüphesiz prensten başkası değildi.

Doktor önde onlar arkada genel kapıya yönelirlerken hastane memurlarından biri doktora yanaştı:

– Doktor! dedi. Kadın yine azgınlığa başladı.

Doktor Herbin sordu:

– Hangi kadın?

– Efendim, Marsiyal kadından bahsediyorum. Kızı ile beraber buradalar ya... İkisi de idama mahkûm... Yarın sabah idam edilecekler. Kızı ile aynı kulübeye kapatılmasını istemişti. Kadın, son derecede hain... Kızı ise o kadar canavar görünmüyor. Demincek kendilerine bir papaz göndererek vaaz dinlemelerini istedik. Kadın, papazı kulübeden kovmuş. "Yanıma gelirsen seni boğarım!" diye bağırmış.

Doktor Herbin:

– Onlar, ailece cibilliyetsizdir, dedi. Bütün ailede galiba bir tek büyük oğul namuslu kalmış. Bugün perhizin orta perşembesi gibi büyük bir din bayramı olduğu hâlde papazı kovmuş olması da hainliğinin misali değil mi?

– Biz de papaza vaazdan vazgeçmesini söyledik. Nemize lazım! Nasıl olsa yarın Sen-Jak barajının orada cezasını görecek. Hâlbuki karnavalın son günü olduğu için bu gece bütün eğlence yerleri de sabaha kadar açık. Bir yandan bu ana kız idam edilirken, öte yandan da halk, maskeli balolarda içip dans etmekle vakit geçirecekler.

Doktor Herbin:

– Hayat böyle acı tezatlarla doludur! dedi.

***

Ertesi gün güneş, şen ve mesut doğdu. Sabahın saat dördünde kalabalık piyade ve süvari kıtaları gelmiş, Bisetr'in etrafını muhafaza altına almışlardı.

XXXIII

MARSİYAL VE ŞURİNÖR

Jermen, hapishaneden çıktıktan sonra Şurinör için suçsuzluğunu ispat etmek kolay olmuştu. Savcıya, yaptığı işin içyüzünü anlatmış, neden böyle yaptığını da izah etmiş ve zabıtayı boşuna işgal ettiği için epey bir azar işittikten sonra salıverilmişti. Rodolf, Şurinör'ün bu yeni sadakat tezahürünü de görerek kendisini mükafatlandırmak için Plüme Sokağı'ndaki evde ona yatacak yer verdirtmiş, kendisini Almanya'ya da götüreceğini söylemişti. Adam, prensle aynı çalı altında bulunabilmeyi başlı başına bir saadet saydığı ve bir köpek kadar sadık duygulara sahip olduğu için Şimal Afrika'sındaki çiftliği de parayı da bu yeni vaziyete tercih etmişti.

Fakat Rodolf, kızını bulduktan sonra vaziyette bir hayli değişiklik oldu. Şurinör'e karşı hissettiği sevgiye rağmen, Mari'nin mazisini ve sefaletlerini bilen bir adamı, Almanya'ya götüremeyeceğini anladı. Fakat kendisini de

herhâlde bol bol mükâfatlandırmak istediği için, delikanlıyı yanına çağırarak kendisinden son bir sadakat gösterisi daha beklediğini söyledi. Şurinör önce buna sevindiyse de Almanya'ya gidemeyeceğini ve konaktan hemen o gün çıkması lazım geldiğini öğrenince beyninden vurulmuş gibi oldu. Rodolf'un kendisine vermek istediği hiçbir şey onu tatmin etmedi. Hatta, belki de ömründe ilk defa olarak üzüntüsünden ağladı. Prensin vermek istediği mükâfatı ısrarla kabul ettirmesi icap etti.

Rodolf, ertesi günü Marsiyal'le Dişi Kurt'u yanına çağırdı ve Mari'ye karşı göstermiş oldukları dostluğa mükâfat olarak kendilerine, Cezayir'de Şurinör için satın aldığı çiftliğin yanındaki bir çiftlikle, bir miktar da para verdi. Prens, bu hediyeyi yaparken, Marsiyal'in Afrika'ya gitmesinin Şurinör'ü de oraya götürecek bir sebep olması ihtimalini düşünmüş ve bunda yanılmamıştı. İki adam birbirleriyle tanıştırılınca derhâl anlaştılar ve sıkı fıkı dost kesilerek, birlikte Cezayir'e gidip komşu iki çiftçi hâlinde yaşamak kararını vermekte gecikmediler.

Ertesi sabah Marsiyal, erkenden Pisetr'e giderek idam edilmeden evvel kendisini bir kere daha görmek istemiş olan annesini ziyaret edecekti. Şurinör de onunla birlikte gitti ve Marsiyal kulübede annesiyle konuşurken dışarıda bekledi.

Az sonra Marsiyal, idam hazırlıklarının yapıldığı kulübeden, dehşet içinde çıktı. Tekrar buluştukları ve kendilerini oraya getiren arabaya bindikleri vakit Şurinör, arkadaşının yüzüne baktı:

– Kederlisin değil mi? dedi. Fakat artık bütün bunları unutman lazım Marsiyal! Senin için yeni bir hayat başlayacak. Karınla ve birer haydut olmaktan kurtardığın iki

küçük kardeşinle Cezayir'de mesut bir ömür süreceksin! Bu akşam Paris'ten gideceğiz. Bir daha da buralara dönmeyeceğiz...

Marsiyal, durgun:

– Öyle ama, dedi, ne de olsa annemdi Şurinör!

Şurinör, içini çekti:

– Doğru! Fakat bir kere değil mi ki olan olmuş... Bizler, işlerin gidişini değiştirebilir miyiz?

Marsiyal de arkadaşındaki kederi fark etmişti:

– Senin de yüzün asık Şurinör! Sen ne oluyorsun?

– Bilmem! İçimde öyle, sebepsiz bir sıkıntı var işte! Bak Marsiyal... Bana eğer bir şey olursa...

Marsiyal, arkadaşının omuzuna vurdu:

– Bir şey mi olursa? Ne olacak ki?

– Belli olmaz. İçimde bir tuhaflık var diyorum ya... Gerçi birlikte Cezayir'e gitmeye karar verdik. Ama ayaklarım âdeta geri geri gidiyor. Hâlbuki duyduğuma göre Mösyö Rodolf da bu sabah Paris'ten gidiyormuş. Demek ki Paris'te tatsızlaşıyor.

Marsiyal, Şurinör'ün yüzüne baktı:

– Sen bu adamı çok seviyorsun! dedi. Âdeta ondan ayrılmayı hiç istemiyorsun. Doğrusu sevilmeyecek adam değil ama... Nihayet seni de her yere peşine takıp götüremez ki...

– Doğru! Onu çok severim. Ben de belki haydut olurdum. Fakat beni doğru yola sokan o oldu. Sonra da son konuşmamızda bana: "Beni artık hiç görmeye kalkışma oğlum!" deyince, bu söz bana fena hâlde dokundu.

– Hele bir kere Cezayir'e gidelim! Hepsini unutursun Şurinör! Bak seninle ne mükemmel çiftçi olacağız! Sakin bir hayat! Yalnız arada bir bedeviler kargaşalık çıkarırlarmış... Neyse, şimdi ben yol hazırlıklarımı tamamlamaya gidiyorum Şurinör. Akşam saat dörtte buluşacağımızı unutma! Posta arabası saat beşte hareket ediyor.

Şurinör söylendi:

– Unutmam korkma... Tam saat dörtte oradayım. Şimdi evvela bir kere Şaranton kapısına kadar gideceğim.

– Orada ne yapacaksın?

– Mösyö Rodolf'un arabası oradan geçecek. Son bir defa kendisini seyredeyim diyorum.

Ve arabadan atlayarak yoluna devam etti. Marsiyal de hızla giden araba ile birlikte gözden kayboldu. Şurinör, bugünün, karnavalın son akşamının sabahı olduğunu unutmuştu. Dış bulvardan Şaranton kapısına doğru giderken müthiş bir kalabalık içinde kalıvermekte gecikmedi. Halk, civarlardaki meyhanelerden fırlayıp sokağa dökülmüş, Sen-Jak bulvarına, idam sehpasının kurulduğu yere doğru akıyordu. Hava iyice aydınlanmış, gündüz olmuştu. Fakat hâlâ, meyhanelerde çalan orkestraların sesi geliyordu.

Gerçi Şurinör de vaktiyle ömrünün birçok yıllarını bu aşağı halk tabakası arasında geçirmişti. Fakat şimdi yine birdenbire onların ortasına düşünce tiksinmişti. Kalabalık tarafından itile kakıla çalgılı meyhanelerden birinin önüne sürüklenince, ister istemez, içerideki sarhoş eğlentilerini seyretmeye mecbur kaldı. Basık tavanlı geniş bir salonun bir ucunda müzisyenler yerleştirilmişti. Salonun ortası boşaltılmıştı ve etrafta, üstlerinde yiyecek artıkları, kırık tabaklar ve boşalmış, devrilmiş şarap şişeleri bulunan pis

masalar vardı. Ortadaki boşlukta, garip kıyafetlere girmiş, tamamen sarhoş, yarı kadın yarı erkek on iki kişi çılgın bir surette dans etmeye koyulmuşlardı. Bu garip dağınıklık içindeki çiftler arasından ikisi, Şurinör'ün bilhassa gözüne çarptı. Bunlar, hareketleri, sözleri ve kepazelikleriyle en ziyade alkışlananlardı. Bu çiftlerden birinin erkeği, ayı kıyafetine girmişti. Bu adam, Fors Hapishanesi'nden kaçanların ele başılarından olan Nikola Marsiyal'di ve şimdi dans ettiği meyhaneden az ötede anasının idam edileceği sehpanın kurulduğunu umursamaz görünüyordu. Hapishaneden, Barbiyon, İskelet ve iki katille beraber kaçmışlardı. Şimdi de burada korkunç bir kadına sarılmış, çılgıncasına dans ediyor, karnavalın son gecesinin tadını çıkarıyordu. Kolundaki kadın, seyyar ordu bakkalları kılığına girmiş, iğrenç bir mahluktu. Onun hemen yanı başında gayet uzun boylu, zenci kıyafetine girmiş biri dans ediyordu. Yüzünü karartmak için bol bol is sarf etmişti. Kemikli yüzünde sol gözünü örten bir sargı da vardı ve bu hâliyle katiyen tanınmaz olup çıkmıştı. Bu, İskelet'ti. Yüzünün alt kısmını da kırmızı bir boyun atkısı ile yarı yarıya örtmüştü. Birlikte dans ettiği kadın, yüzü çökmüş olmasına rağmen uzun boylu ve düzgün endamlıydı ve rıhtım hammalı kıyafetine girmişti.

İki çift, birbirleriyle yarışırcasına hoplayıp zıplarlarken, iriyarı, erkek tavırlı bir kadın da bir köşede oturmuş, bunların eşyalarını muhafaza ediyordu. Bu kadın, romanımızın başında kendisinden bahsettiğimiz bodrum meyhanesinin sahibi, Devanası'ydı. Diğer dans eden çiftler arasında ayağı sağlarmışçasına tepinen topal bir çocuk da vardı ki, kendinden çok büyük, çoban kıyafetli bir kadına kavalyelik ediyordu. Bu çocuk, okuyucularımızın da tahmin ettikleri gibi, Küçük Topal'dı. Kendisini suçlamaya sebep bulunamamıştı. Babası Kızıl Kollu geçici olarak hapiste olduğu

için, Miku Baba'dan, oğlunu hapishaneden almasını rica etmiş, o da bu ricayı yerine getirmişti.

Dışarıdan geçen halk, kapıdan ve pencerelerden bakarak içeridekilere güldüğü ve alkışladığı için, İskelet'in verdiği bir kumanda ile orkestra yeni bir havaya ve çiftler de yeniden azgın danslarına başladılar. Bir yandan da vahşi naralar atıyor, bağrışıp çağrışıyorlardı. Nihayet, birdenbire yine İskelet'in sesi gürledi:

– Vakit arkadaşlar! Kapıya! Kapıya! Bulvara çıkalım! Orada dans ederiz!

– Evet, evet, Sen-Jak barajına kadar gidelim!

– Birazdan iki karının kafası kopacak!

Bu sesler üzerine hep birlikte, dansı da orkestrayı da bırakarak kapıya ve oradan da sokağa fırladılar. Dışarısı kalabalık, iğne atılsa yere düşmeyecek bir hâldeydi. Tam bu esnada iki idam mahkûmunu götüren araba da geçmiş, halk daha beter sıkışmış, bağrışmalar, küfürler, feryatlar birbirini takip etmişti. Bu esnada kalabalığı yararak ilerleyen bir süvari belirdi. Gayet süslü, sırmalı elbiseler giymişti ve arkadan gelen bir arabaya öncülük edip yol açıyordu. Atını yavaş yavaş sürüyor, bir yandan da kimseye bir zarar vermemek için, sık sık:

– Destur! Varda! diye sesleniyordu.

Fakat halk, o kadar sıkışıktı ki az zamanda bu atlıya da kızıp bağırmakta gecikmediler. Atlının yakınlarında bulunan Nikola:

– Yolu kapatıyor... İndirelim şunu aşağıya! diye haykırdı.

İskelet de süvarinin beygirini dizginlerden tutup yürümesine engel olmaya çalışarak:

– Karnını deşerim senin! dedi.

Haydutların sokakta dans etme planları, halkın kalabalığı yüzünden suya düşmüştü. Fakat atlı, öyle pek kolay kolay gürültüye pabuç bırakacağa benzemiyordu. Kamçısını kaldırdı ve İskelet'e:

– Atın dizginlerini bırak, sonra fena olur! dedi.

– Fena mı olur? Haydi oradan öküz!

– Ben boyuna destur, diye bağırıp durdum. Arkamdan Monsenyör geliyor. Çabuk çekil yolumdan!

İskelet:

– Senin Monsenyöründen bana ne? dedi. Canım isterse onun da karnını deşerim.

Küçük Topal da:

– Biz Monsenyör filan tanımıyoruz, diye haykırarak süvarinin çizimlerine yapıştı. Adam, atın üstünde sendeleyince Küçük Topal'ın başına bir kamçı yapıştırarak cezasını verdi. Lakin bu hareket, aynı zamanda halkın hiddetini de son mertebesine çıkardı. Hep birden süvariye saldırarak kendisini alaşağı ettiler. Üstüne yığılacak, parçalayacaklardı ki birdenbire geriden Rodolf'un arabası görününce duraladılar.

Prensin arabası, caddedeki halk kalabalıklaştıkça yavaşlamaya mecbur kalmıştı. Arkada oturan iki uşaktan biri ihtiyaten arabanın yanına inip kapıda durmuştu. Arabacılar, ikide bir:

– Destur! Destur! diye bağırıyorlardı.

Arabanın içinde Rodolf, matem alameti olan siyahlar giyinmişti ve yine siyahlar giyinmiş olup yanında oturan

kızını şefkatle seyrediyordu. Siyah giysiler, Mari'nin beyaz tenini ve altın sarısı saçlarını, daha ziyade göze görünür bir hâle getirmişti. Genç kız, babasına baktıkça mesut görünüyorduysa da zaman zaman bir hüzün, hatta kederle yüzünün bulutlandığı sezilmiyor değildi. Rodolf:

– Seni sabahleyin bu kadar erken kaldırıp yola çıkardığım için bana darılmadın ya? dedi.

– Hayır babacığım! Zaten hava çok güzel!

– Erken hareket edersek daha az yoruluruz, diye düşündüm. Mörf ve yaverlerin, diğer madamların arabaları bize, ilk durakta ulaşacak! Onlar gelinceye kadar sen de iyice dinlenirsin kızım!

– Babacığım görüyorum ki hep benimle uğraşıyorsunuz...

Rodolf, kızını alnından öperek söylendi:

– Uğraşacak başka kimsem var mı kızım?

Fakat arabanın durduğunu fark etmişti, uşağa seslendi:

– Frants neden durduk? Bu kalabalık ne?

– Efendim ötede bir idam varmış da herkes oraya gidiyor.

Prens, yüzünü buruşturdu:

– Ne kötü tesadüf! Öyleyse seyislere söyle de geri dönsünler ve başka yollardan Şaranton kapısına ulaşsınlar Frants!

– Buna imkân yok Monsenyör! Halkın ortasında kalakaldık!

Uşak, daha fazla söyleyemedi. İskelet'le Nikola'nın kışkırttığı halk, bağrışıp küfrederek arabanın etrafını çevirmiş

ve beygirleri durdurmuştu. Hepsinin arasında uzun boyuyla sivrilen İskelet, arabaya yaklaşmış içeriye bakıyordu. Mari:

– Baba! Dikkat ediniz! diye seslendi.

İskelet, kafasını arabanın penceresinin içine soktu:

– Monsenyör sizsiniz demek ha? dedi.

Rodolf, kızıyla beraber olmasaydı bu hakarete ne biçim cevap vereceğini bilirdi. Kendisini zapt ederek soğuk bir tavırla sordu:

– Ne istiyorsun? Arabamı neden durdurttular?

İskelet, kemikli ellerini kapının penceresine dayadı:

– Canımız öyle istiyor da ondan... dedi. Parayla değil sırayla. Dün sen birini ezersin, bugün de ben seni ezerim!

Öteden Nikola'nın sesi duyuldu:

– Aşağı indirelim! Hem gacosunu hem de kendisini indirelim!

Rodolf, kendine hâkim olmaya devam etti ve cebinden bir kese çıkararak İskelet'e uzattı:

– Siz biraz fazlaca kaçırmışsınız... Haydi bu size hediyem olsun, ama arabayı bırakın artık!

İskelet, yine çekilmedi:

– Sahi! Sen yolculuğa çıkıyorsun! Bu kadarcık para ile bizi savmaya kalkma. Yanında adamakıllı para olmalı. Sökül bakalım! Benim kimseden korkum yok. Ben böyle güpegündüz de adam soyarım!

Birdenbire arabanın kapısını açmıştı ama Rodolf'un da sabrı tükenmişti. Ok gibi yerinden fırlayarak İskelet'in

gırtlağına atılıverdi. Lakin haydut, hücumu görünce gerilemiş, belinden uzun bir hançer çektikten sonra Rodolf'tan yana saldırmıştı. Mari, bu hâli görünce bir çığlık atarak arabadan fırlayıp babasına sarıldı.

Eğer, bu kavganın başında binbir güçlükle prensin arabasına yaklaşarak İskelet'in burnunun dibine sokulmuş olan Şurinör olmasaydı bıçak, Mari'ye de babasına da saplanacaktı. Fakat haydut bıçağını kaldırarak Rodolf'a saldırmaya kalkıştığı sırada Şurinör, bir eliyle İskelet'in bıçaklı elini kavrarken ötekiyle de herifin gırtlağına sarılarak kendisini arkaya doğru çekti. Şurinör'ün arkadan saldırışı, İskelet'i ansız yakalamıştı ama, başını çevirmiş, hücum edeni görünce derhâl tanımıştı:

– Çocuklar! diye haykırdı. Fors Hapishanesi'ndeki gammazı kurtaran adam... Bu sefer geberttim seni!..

Kuduz bir hiddetle Şurinör'ün üstüne saldırdı ve bıçağını, kalabalıkta kendini koruyamayan Şurinör'e, sapına kadar sapladı. Adam, sendeledi... Fakat düşmedi. Halka dayanmış, duruyordu. Bu sırada birkaç kişi:

– Polisler geliyor! Polisler geliyor! diye bağrıştılar.

Bu sesler ve Şurinör'ün bir cinayete uğraması, halk arasında müthiş bir korku ve şaşkınlık husule getirdi. Hepsi birer tarafa dağılıverdiler. İskelet, Nikola ve Küçük Topal da sıvıştılar. Polis, geldiği vakit facia sahnesinde Rodolf, Mari ve kanlar içinde yüzen Şurinör'den başka kimse kalmamıştı. Prensin iki uşağı, Şurinör'ü yere oturtmuş, sırtını bir ağaca dayamışlardı. Bütün bunlar, İskelet'le arkadaşlarının çıktıkları meyhaneden az ötede ve göz açıp kapayıncaya kadar olmuştu. Prens, Şurinör'ü tedavi etmeye uğraşan adamlarına:

– Çabuk bu zavallıyı, şuradaki meyhaneye taşıyınız! Siz de öncü hemen arabaya atlayıp konağa koşun ve Doktor David'e haber verin! Saat on birde yola çıkacaklardı. Henüz evdedirler.

Birkaç dakika sonra araba dörtnala yola koyuluyor ve iki uşak Şurinör'ü meyhaneye taşıyorlardı. Burada demincekki çılgın eğlenceden kalma birkaç kadın vardı. Rodolf kızına:

– Vah biçare kızım! dedi. Doğru dürüst bir yola çıkalım dedik, bak başımıza neler geldi! İstersen sen buraları görme. Seni bu evin bir odasına bırakayım, sonra alırım. Çünkü hayatımızı kurtarmış olan bu cesur adamı yalnız bırakmaya hakkım yok!

Lakin Mari, katiyen babasından ayrılmak istemiyordu:

– Sakın beni yalnız bırakmayın baba! diye yalvardı. Korkudan ölürüm sonra... Siz nereye giderseniz, ben sizinle beraber gelirim. Hem hayatımızı kurtaran bu adama ben de teşekkür etmek istiyorum!

Rodolf, yanında bulunan kızını Şurinör'e göstermeyi istemiyordu. Fakat Mari'yi, bu korkunç meyhanenin bir odasında yalnız bırakmanın doğru olmayacağını da biliyordu. Çaresiz onunla birlikte meyhaneye girmeye mecbur kaldı. Bu esnada meyhaneci ve orada kalan, aralarında bodrum meyhanesinin sahibesi de bulunan kadınlar, Şurinör'ü bir battaniyeye yatırmış, yarasını temizlemeye koyulmuşlardı. Rodolf salona girdiği sırada Şurinör de gözlerini açtı ve prensi görünce canlanır gibi olarak gülümsedi:

– Bilseniz ne iyi oldu Mösyö Rodolf! Tam zamanında yetiştim değil mi?

Prens, üzgün bir tavırla:

– Cesur ve sadıksın Şurinör! dedi. Hayatımı bir kez daha kurtardın!

– Şaranton kapısına gidip de sizin geçişinizi seyredecektim... Kalabalıktan geçemedim. Zaten başıma geleceği biliyordum. Hatta Marsiyal'e de söyledimdi. İçimde garip bir duygu vardı. Zaten dün akşam rüyamda vaktiyle bıçakladığım çavuşu görmüştüm.

– Şimdi bunları unut Şurinör! Yaran tehlikeli değildir sanırım.

– İskelet tam yerini nişanladı. Yaramın kapanmayacağını biliyorum!

– Ben sizi kurtarırım Şurinor! Çünkü size hayatımı borçluyum.

– Yok yok! Şimdi ödeştik. Siz bana vaktiyle, bende şeref ve yürek olduğunu söylemiştiniz. Bu söz, beni çamurdan çıkarıp temizlemişti Mösyö Rodolf... Oof, boğuluyorum... Lütfen bana elinizi verir misiniz? Benden artık hayır kalmadı Mösyö Rodolf...

Prens, büyük bir keder içinde kalarak, elini uzatırken bağırdı:

– İmkânı yok! Yaşayacaksın sen Şurinör... Yaşayacaksın!

– Gördünüz mü Mösyö Rodolf? Vaktiyle ben de bıçak saplayıp adam öldürmüştüm. Şimdi beni de bıçakla öldürdüler.

Şurinör'ün sesi, gittikçe hafifliyordu. Bu esnada bakışları birdenbire Mari'nin üstünde durdu. Yüzünde hayret ifadesi belirdi:

– Aa! dedi. Gualöz de burada...

– Ya... O benim kızım! Babasını ölümden kurtardığın için sana çok teşekkür ediyor.

– O mu sizin kızınız? Şimdi tanışışımızı hatırladım Mösyö Rodolf... Sonra da en sonunda o bana indirdiğiniz yumrukları... Fakat bıçak da son darbe olacak. Vaktiyle ben, adam şişlerdim. Şimdi de beni şişlediler. Böylesi daha doğru oldu...

Bu sözlerden sonra derin bir nefes aldı ve başı, arkaya doğru düşüverdi... Ölmüştü. Dışarıda bir araba sesi duyuldu. Mörf'le David, hareket için kararlaştırılan saatten daha önce yola çıkmışlar ve bulvarda prensin arabası ile karşılaşmışlardı. İkisi de meyhaneye girince prens:

– David! diye seslendi. Bak bakalım ümit var mı?

Zenci doktor, Şurinör'ü muayene ettikten sonra başını salladı:

– Hiçbir ümit yok Monsenyör!

Bu dakika esnasında kimsenin fark edemediği sessiz bir hadise olmuştu. Mari, salona girdiği zaman bodrum meyhanesinin sahibi şişman kadını görememiş, o da genç kızı fark edememişti. Fakat Şurinör, yüksek sesle Mari'yi tanıyıp da: "Gualöz!" diye seslenince Devanası, birdenbire Mari'ye bakmıştı. Aynı zamanda Rodolf'u da tanımıştı. Şimdi Rodolf'a: "Monsenyör!" diyorlardı. O da Gualöz'ün "kızı" olduğunu söylüyordu. Bu değişiklik, meyhaneci karıyı yalnız hayrete değil, dehşete düşürmüştü ve gözlerini fal taşı gibi açmış, eski kurbanına yiyecekmişçesine bakmaya başlamıştı. Mari, bu bakışlar karşısında korkmuş, sararmış, taş kesilmişti. Genç kız, Şurinör'ün ölümünü, bodrum meyhanesi sahibesinin birdenbire karşısına çıkışını, yeni bir hayatın başlangıcı olan bu yolculukta, bir nevi

uğursuzluk saymaya başlamıştı. Bütün bunlar ona, vaktiyle ne derin bir surette çirkef içinde yüzdüğünü hatırlatmıştı. Mari, o andan itibaren hayatının ilerisi için de kötü ümitler besler oldu.

Bu üzücü hadiselerden az bir zaman sonra da Rodolf'la kızı, bir daha dönmemek üzere Paris'i terk ettiler.

BİTİŞ

I

GEROLŞTAYN DÜKALIĞINDA

Oldenzaal 25 Ağustos 18...

HERKÜSEN – OLDENZAAL PRENSİ HANRİ'DEN KONT MAKSİMİLYEN KAMİNETS'E (6)

Gerolştayn'dan geliyorum. Orada grandükün ve ailesinin yanında üç ay kaldım. Sizin Macaristan'dan tekrar Oldenzaal'e döndüğünüzü öğrenince içimdeki derdi dökebilmek için hiç tereddüt etmeden kaleme yapıştım ve size bu mektubu yazmaya koyuldum.

Bilmem ki neresinden başlayayım? Üç aydan beridir, içimde tam bir ihtilal koptu. Şimdi, bir erkeğin hayatı için muazzam bir dönüm noktası olan anlarımı yaşıyorum. Size ve tavsiyelerinize ne kadar ihtiyacım olduğunu tasavvur edebilirsiniz Maksimilyen!

Gerolştayn'da daha fazla kalmayı çok isterdim. Fakat ne çare ki babamın gittikçe artan zafiyeti, beni oradan

6 Rodolf'a kızının Sen-Jak kapısından Paris'i terk edişlerinden ve Şurinör'ün hançerlenerek ölüşünden beri on beş ay geçmiş olduğunu okuyucularımıza hatırlatırız.

ayrılmaya mecbur bıraktı ve üstelik şimdi onun yanından da ayrılamaz oldum.

Yukarıdan beri yazdıklarımdan henüz bir mana çıkaramayacağınızı anlıyorum. Haksız değilsiniz. Bazen benim de kendi yaptıklarımdan ve dediklerimden mana çıkaramadığım oluyor. Mesela hatırlarsanız geçen sene o genç Fransız vikontu Sen-Remi ile yaptığımız düello da böyle olmuştu... Neden olduğunu bile anlayamadımdı. Galiba o beni tahrik etmişti. Neticede düello sahasında hayatını terk etti ve mesele kapandı. Fakat bu sefer, bilmem ki yine delicesine mi hareket ettim? Şimdi anlatınca, siz de hükmünüzü vereceksiniz.

Altı aylık bir izin almış ve Viyana'dan ayrılmıştım. Birkaç zaman babamın yanında kaldıktan sonra kendisi, sıhhatinin bir parça düzeldiğini ve benim de hava değişikliğine ihtiyacım olduğunu görerek bana Gerolştayn manastırı müdürü olan halam Prenses Julyana'nın yanına giderek biraz dinlenmemi tavsiye etti. Belki siz de bilirsiniz. Büyükbabamla, şimdiki Gerolştayn Grandükü, Prens Gustav-Rodolf'un büyükbabası, birbirlerinin yeğeni olurlardı. Grandük, hâlen babama ve bana "yeğenim" diye hitap etmek lütufkârlığını gösterir. Bu kadarla kalmayarak, Gerolştayn'da bulunduğum müddet zarfında beni ailesinin harimine almak suretiyle cidden hudutsuz bir iltifatta bulundu.

Herhâlde siz de hatırlayacaksınız. Geçen sene Ren Nehri kıyılarında sizinle seyahatteyken, grandükün Fransa'da Kontes Sara ile evlendiğini duymuştuk. Bu izdivaç, ilk ve sonradan feshedilen evlenişlerinde doğan kızın meşruiyetini tesis edebilmek içindi. Nitekim kontes, izdivacı müteakip ölünce bu genç Prenses Amelya ([7]) da dukalığın varisi

7 Rodolf, Mari adının kızına maziyi hatırlatması korkusu ile genç kıza Amelya adını vermişti.

tanınmıştı. Prensesi görmüş olan Lord Dadli, Viyana'da bize methede ede bitirememişti.

Halamın müdiresi bulunduğu Hermangilde Manastırı, Gerolştayn şehrinden yarım çeyrek fersah mesafede bahçeler içinde bulunduğu için sık sık şehre inebiliyordum. Oraya vardığım günün ertesi günü grandükün sarayında büyük bir kabul resmi tertip edildiğini ve prensin, bu merasim esnasında pederi Kont Dorbinyi ile birlikte orada bulunan Markiz Darvil'le evleneceğini haber vereceğini öğrendim. Bir kısmı, prensin tekrar kendi mevkisine uygun bir kadınla evlenmeyişini hoş görmüyor, başka bir kısmı da gönlünün emrine boyun eğen bu asilzadeyi takdirle karşılıyordu. Kendisinin ölen karısı, Prusya prenseslerinden biriydi. Fakat halam, prensin evleneceği kadını çok beğeniyor ve Fransa'nın yüksek asilzade sınıfından olduğunu söylüyordu. Zaten kendisi, Prens Rodolf'u da çok sever. O gün halam beni karşısına alarak:

– Oğlum, dedi. Bu akşam Gerolştayn incisini göreceksiniz!

– Kim bu hala?

– Prenses Amelya... Kendisine iyi kalbinden ve güzelliğinden ötürü bu ismi taktılar.

– Ha, grandükün kızını söylüyorsunuz... Bana da Viyana'da çok methetmişlerdi.

– İnsan ben yaşa gelince öyle her şeyi kolay beğenmez olur evladım. Fakat prensesi görür görmez fevkalade beğendiğimi itiraf ederim. O melek güzelliği yanındaki harikulade tabiatına ve merhametine, bilhassa tevazuuna hayran olmamak elden gelmiyor... Tasavvur et ki Gerolştayn Arşidüşesi Sofi de benim gibi bu kızcağıza hayran!

Halamın bu sözleri karşısında dayanamadım:

– Nereye gitsem methini duyuyorum halacığım! dedim. Bu prenses, artık bir masal prensesi oldu çıktı.

– Yalan değil! dedi. Geçen gün prensesin burada tesis ettiği kimsesiz kızlar ve yetimler evini ziyarete gelen Arşidüşes Sofi de müessesenin intizamına ve genç prensesin yetimlerle alakadar oluşuna hayran hayran bakarak bana: "Bu genç kız, insana kendisini zorla da olsa sevdiriyor!" dedi. Hâlbuki Arşidüşes Sofi'nin ne sivri dilli bir ihtiyar olduğunu da bilirsin.

Uzatmayalım. Halamdan başka kime rastladıysam bana Prenses Amelya'nın güzelliğini ve iyi huylarını anlatmakla bitiremedi. İşin garibi Prens Rodolf, kızını doğumundan sonra hiç görememiş. Kızcağız, daima annesinin yanında kalmış. Böyle olmasına rağmen bir dukalık veliahdına yaraşacak özelliklere sahip olması da bir fevkaladelik addediliyordu. Yine halamın anlattığına göre, prenses, benim bir resmimi görmüş ve beni tanıyormuş. Vaktiyle bir maskeli baloda giyinmiş olduğum tarihi bir kıyafetle yaptırttığım bir tablo vardı. Prensese onu göstermişler ve eski cetlerinden birine ait olduğunu söylemişler. Evvela inanmış. Sonra da: "Kendisi buraya gelir, siz de görürsünüz!" deyince şaka yapıldığını anlamış.

O akşam kabul resmine gitmeden önce sırtımda tam üç üniforma denedim. İtiraf ederim ki üçünü de beğenmedim ve kendi kendimden hiç memnun kalmamış bir hâlde sarayın yolunu tutturdum. Bilirsiniz ki Gerolştayn sarayı, Fransa'nın Versay sarayından sonra Avrupa'nın en güzel ve en muhteşem saraylarından biri addedilir. Kabul resmi münasebetiyle bahçelerine ve avlularına kadar her yanı fenerlerle donatılmış olan bu zarif binanın o geceki güzelliğini anlatamam...

Dört bir taraf, gala üniformalarını giymiş askerler, hademeler ve yaverlerle dolmuştu. Kabul resminin tertiplendiği salon, son derece kalabalıktı. Seçkin davetliler arasında gezinirken, birçok kimselerin, Prenses Amelya'nın melek yüzünden bahsettiklerini duydum. Prensin müstakbel zevcesi Markiz Darvil'in harikulade cazibesi de birçoklarını coşturmuş görünüyordu. Hâlbuki ben, o zamana kadar sadece duymuş, duymuş, duymuştum... Henüz bir şey gördüğüm yoktu.

Fakat, salonun ortasına doğru yürüyünce, önemli bir yerde bir koltukta Arşidüşes Sofi'nin oturmakta olduğunu gördüm. Solunda Markiz Darvil, sağında da Prenses Amelya oturuyordu. Gözlerimin bu genç prenses üstünde ne kadar uzun bir zaman kalmış olduğunu tahminde güçlük çekmeyeceğinizi umarım. O güzelliği, o saf ve hakikaten melek yüzü size anlatamayacağım Maksimilyen! Bu esnada meşhur bestekâr ve piyanist List, bir konser veriyordu ve salon derin bir sessizliğe gömülmüştü. Uzun bir zaman onu dinledik. Birinci parça bittikten sonra bestekâr, biraz fasıla vermeyi münasip görmüş olacak ki bir miktar durdu. Prens, sanatkâra takdirlerini ve hayranlıklarını bildirmek için ondan tarafa yürüdü. Dönüşte, yolu üstünde beni de görerek, başı ile bana bir işaret yaptı ve sonra da arşidüşese beni gösterip bir şeyler söyledi. Yaşlı kadın bir an bana baktıktan sonra tekrar prense döndü ve ikisi birden Prenses Amelya'ya doğru dönüp konuştular. Genç kızın bu konuşma esnasında şaşaladığını ve kızardığını gördüm. Lakin List, ikinci parçasını da çalmaya başladığı için, salonda yine ses kalmadı.

Konser bitince, bir yaver beni alıp grandükün yanına götürdü. Prens Rodolf, beni Arşidüşes Sofi'ye takdim etti.

Hâlbuki kendisiyle Viyana'dan da tanışırdık. Sonra sırası ile Markiz Darvil'e ve nihayet Prenses Amelya'ya takdim edildim. Prens, kızı ile şakalaştı:

– Nasıl, Prens Hanri eski cetlerimizden birine benziyor mu?

Sonra benimle babamın sıhhati hakkında konuştu ve nihayet beni her gün, saat üç raddelerinde saraya, kendileriyle beraber vakit geçirmeye davet etti. Üstelik o akşam Prenses Amelya ile birlikte dans ettik. Bu dans esnasında kendisiyle tatlı tatlı ondan bundan konuştuk ve nihayet bana, benim resmimi gördüğünü ve kendisini, cetlerimizden biri diye nasıl kandırmış olduklarını anlattı. Babası o tabloyu şöyle takdim etmiş:

– Ailemizin bugün de akrabaları arasında saymakla iftihar ettiği tarihi akrabalarımızdan biri...

Gülüştük ve eğlendik. İtiraf ederim ki Prenses Amelya ile ilk tanışmamda üzerimde bıraktığı intiba, harikulade olmuş, melek yüzü ve tatlı huyu ile beni kendine derhal bağlamıştı.

Bundan sonraki günler zarfında Prenses Amelya ile dostluğumuzun gittikçe ilerlediğini siz de tahmin edersiniz Maksimilyen! Fakat nihayet, bir gün, babamın çağırışı daha ısrarlı bir hâl aldı. O gün Grandük bana, askerliği terk edip diplomat mesleğine girmemi tavsiye etmişti. Aynı gün, prensese de Gerolştayn'dan ayrılacağımı anlattım, çok üzüldüğümü söylediğim zaman bana:

– Niçin? dedi. Sizi yine büsbütün görmeyecek değiliz ki...

– Evet ama yeğenim, kim bilir kaç sene sonra bir daha buraya geleceğim ve sizi belki de o zaman evlenmiş bulacağım...

Yemin ederim ki kendisine bunlardan başka bir şey söylemedim. Prenses bu sözlerime cevap vermedi. Bir an düşünceli kaldıktan sonra solgun yüzünü yerden kaldırarak odadan çıktı, gitti.

Zannedersem bana darılmıştı. Acaba, evlenmek lakırdısı mı kendisine ağır gelmişti? Bilemiyorum. O akşam, Gerolştayn'dan ayrıldım. Çok bedbahttım. Ve babamın yanına geldiğim gün babam derhâl bunun farkına vardı. Sebebini sormak istemiyordu.

***

Bu mektuba bir ara verdikten sonra devam etmek istiyordum ki birdenbire babam odaya girdi, bana:

– Hanri, Gerolştayn'dan geldiğinden beri sende bir gariplik seziyorum, dedi.

Kendisine kaçamak bazı cevaplar verdiğimi görünce, birden sordu:

– Bu mektubu kime yazıyorsun?

– Maksimilyen'e baba!

– Ver öyleyse okuyayım...

Aldı ve uzun mektubumu okuduktan sonra bana, gayet müşfik bir tavırla:

– Niçin benden saklamak istiyorsun? dedi. Sanki ben anlamıyor muydum? Senin gibi neşeli bir delikanlı Gerolştayn'dan üzgün dönerse bu ne demektir? Tabiatı ile, güzelliği dillere destan olan Prenses Amelya'ya âşık oldu demektir. Merak etme, ben derhal Prens Rodolf'a yazarım.

Cesaretlenmiştim:

– İyi ama babacığım böyle bir aşk, benim hesabıma bir manasızlık olmaz mı?

– Neden oğlum? dedi.

– Biz fakiriz baba... Benim, hassa yüzbaşılığından başka bir mevkim yok...

Babam, yüzüme baktı:

– Bunlar, hiçbir zaman aşkın önüne geçecek engeller değillerdir! dedi.

İşte Maksimilyen, maceram bundan ibaret... Oku ve hükmünü ver kardeşim.

Hanri

II

PRENSES AMELYA

Bundan böyle, babasının arzusuna uyarak bizim de Amelya adını vereceğimiz Mari'nin saraydaki hayatı, babasının ve Markiz Darvil'in müşfik nezareti altında geçiyordu. Ayrıca, prensesin refakatine memur edilen kibar kadınlar da genç kızın günlerini dolduracak meşgaleleri kendisiyle paylaşmakta ve kendisini mümkün mertebe eğlendirmeye çalışmaktaydılar.

Fakat Prens Rodolf'un en büyük derdi, çok uğraşmasına rağmen maziyi kızının aklından çıkaramayışı olmuştu. Tesadüf de Amelya'nın aleyhine yürüyor gibiydi, herhangi bir sefalet hikâyesi veya levhası, kendisine hemen vaktiyle çektiği sefaletleri hatırlatıyordu. Genç kız, âdeta kendisini bu hayata yakıştıramıyor ve her şeyiyle sahte bir oyun oynadığı düşüncesini bir türlü kafasından silkip atamıyordu. Aradan geçen aylar içinde kızının bir türlü tam bir neşe

içinde yaşayamadığını sezen prens, bir gün kendisini gizli gizli ağlarken yakalayınca, dayanamadı:

– Kızım! dedi. Seni hiç neşeli görmez oldum. Neden ağlıyorsun? Kederin nedir?

Genç kız, gözyaşlarını silip Rodolf'a gülümsemeye çalıştı:

– Hiç babacığım! Hiçbir şey değil...

– Rica ederim, seni ağlatan şeyi benden saklama!

– Genç bir kızın macerasını anlattılar da... Çok acıdım...

Rodolf, kızını ziyarete geldiği her seferde bir çiçek demeti getirmeyi âdet edinmişti. Bu sefer getirdiği demeti uzattı. Amelya:

– Beni çok şımartıyorsunuz baba! dedi. Çiçekleri eskiden beri çok severdim... Hani size, solan gülünün hikâyesini anlatmıştım ya!

Rodolf, kızının bu münasebetle de maziyi hatırladığını duyunca:

– Yoksa! Yoksa şüphelerimde haklı mıyım? diye sordu.

– Hayır babacığım! Buraya geldiğimden beri ilk defa böyle bir şey hatırıma geldi.

– Hayır Amelya! Zannımca ilk defa hatırlamadın! Fakat ilk defa bana bahis açtın. Seninle ne zamandır bu meseleyi konuşmak istiyordum kızım. Mazini bir türlü unutamayışına dikkat ediyorum. Söyle bana, kimden sıkılıyorsun? Bunları sana kim hatırlatıyor? Mörf mü? Markiz Darvil mi? Bunların hepsini senin rahatın için feda etmeye hazırım.

Genç kız atıldı:

– Böyle bir şey düşünülebilir mi baba? Ben, bana bu kadar müşfik davranan markizi ve bu kadar dostluk gösteren Mörf'ü nasıl fazla görürüm.

– Yook... Emin olabilirsin ki her ikisi de benim sana karşı olan vazifelerimi bilen ve böyle bir fedakârlığı, tam bir anlayışla kabul edebilecek kimselerdir.

– Bana karşı ne vazifeleriniz var baba? Bu kadar sevgiyi hak etmek için ne yaptım?

– Belki sen hiçbir şey yapmadın. Fakat çektiğin sıkıntıları düşündükçe vazifelerimin büyüklüğünü daha iyi anlıyorum. Bütün gayem, seni mümkün olabildiği kadar yükseltmek ve herkesin sana, hakkın olan saygıyı göstermesini temin etmek oldu.

– Bu hakkı bana siz verdiniz...

– Canım, herkesin seni sevmesini de ben mi emrettim kızım? Nihayet hürmet, mevkinin icap ettirdiği bir şeydir ama sevgiye de hâkim olunamaz ya... Mevkini benim verdiğimi kabul etsek bile herkesin seni sevmesini, sadece kendi iyi huyunu ve alicenap karakterinin bir neticesi olduğunu düşünmen lazım!

Genç kız bu sözlere şu cevabı verdi:

– Herkes beni çok sevdiğinizi biliyor baba! Sizi de çok seviyorlar ve beni sever görünmek suretiyle sizi mesut etmek istiyorlar.

Prens, bu sözler üzerine kızını alnından öptü:

– Demek sana gösterilen muhabbetten bile şüphe eder oldun? dedi. Seni mesut edeceğini umduğum bir durumun bu neticeyi vermesine çok üzgünüm kızım.

Bir an sustular. Sonra prens tekrar söze koyuldu:

– Bak, eski arkadaşın Rigolet, hayatından ne kadar memnun. Evlendi... çocuk sahibi de olmuş... Geçenlerde yazdığı mektubu sen de biliyorsun.

– Evet, o mesut baba!

Rodolf birdenbire aklına bir şey gelmiş gibi sordu:

– Prens Hanri'yi nasıl buldun kızım?

Genç kız kıpkırmızı kesilip önüne baktı. Rodolf devam etti:

– Neden cevap vermiyorsun?

Fakat Mari'nin yüzünde birdenbire bir karar vermiş insanlara mahsus bir eda belirmişti. Babasının sualine cevap olarak:

– Kim bilir böyle bir izdivaç ne kadar güzel olurdu... dedi. Fakat bu, benim için imkânsız...

– Neden imkânsız oluyor?

– Mazimi kocama söylersem acaba benimle evlenmeye razı olur mu? Ona da burada herkese göründüğüm gibi sahte tarafımdan görünemem ya...

Prens sustu. Bu sırada kapı açılmış, Gerolştayn düşesi Klemans içeri girmişti. Rodolf, ondan yardım ister bir tavırla kendisine baktı. Sonra kızına:

– Artık ümidimi kesmeye başlıyorum, dedi.

– Hâlbuki ben, bilakis istikbalden çok şey ümit ediyorum.

– Nasıl? Ne demek istiyorsun?

Mari nihayet sırrını açtı:

– Ben manastıra gireceğim baba!

Rodolf da Klemans da yerlerinden sıçrarcasına doğrulmuşlardı. Prens hemen sükûnet buldu:

– Belki orada teselli bulursun, dedi. Fakat böyle bir karar verilince, bir daha ondan cayılamaz. Burasını biliyor musun? Henüz on sekiz yaşındasın.

– Biliyorum baba! Ben bu kararımdan hiç caymayacağım...

– Evlenmeyi, bunun getirebileceği saadeti düşünmüyor musun?

– Saadetin sahte temellere dayanmasını istemiyorum baba. Benim bir manastıra girerek dünyadan elimi çekmek kararımda en büyük saadetin saklı olduğundan eminim.

Klemans da bu sırada söze karışmıştı:

– Peki ama kızım... Müstakbel kocandan hiçbir şey saklamayız. Ona her şeyi olduğu gibi anlatırız. Sizin, bütün bu olan bitenlerde hiçbir suçunuz olmadığını o da anlar.

Rodolf da:

– Benim, kızım diyebildiğim mahluka elbette o da karım diyebilecektir! dedi.

Mari'nin bu sözlere cevabı şu oldu:

– Güzel söylüyorsunuz... Fakat ben, o iyi kalpli delikanlıya vaktiyle haydutların kucakladıkları bir kızı layık görmüyorum!

***

Bu feci konuşmadan birkaç gün sonra Gerolştayn resmî gazetesinde çıkan bir haber, Haşmetmeab Gerolştayn Grandükü hazretlerinin kızı Prenses Amelya'nın Hermangilde Manastırı'na çırak edildiğini bildiriyordu.

III

13 SON KÂNUN

Rodolf'tan Klemans'a

Sevgili Klemans, vaktiyle bir gün 13 son kânun tarihinde babama isyan etmek, hatta kılıç çekmek suçunu işlemiştim ve bu tarih ömrümün en acı günlerinden birini teşkil etmişti. Şimdi ise aynı tarihte tekrar hayatımın en feci hadiselerinden birini yaşamış bulunuyorum. Önce, sizin, pederinizin hastalığı dolayısı ile bu kadar zamandır benden uzak kalmanıza sıkılıyordum. Şimdi ise burada bulunmayışınızı bir nimet sayıyorum. Çünkü belki de üzüntünüzden harap olacaktınız.

Bu sabah, erken saatlerde çan sesleriyle uyandığım vakit bir cenaze merasimi var sandım. Doğrusu aranırsa yalan değildi. Hakikaten artık kızımız, bizim için tamamen ölmüş bulunuyordu. Değil mi ki manastır duvarlarının arasına gömülecekti ve bir daha dış hayata döndürmek mümkün olamayacaktı. Hakikaten ölmekle bunun arasında ne fark vardı ki!

Kızımın manastıra çırak edilmesinden beri aylar geçmiş bulunuyor. İlk devreyi takdire layık bir surette geçiren kızımı, şimdi rahibeler sırasına geçirecekler. Bugün, bu merasimde bulunmak için kilisedeki locamın perdeleri arkasından mabedi dolduran halkı seyrettiğim vakit hepsinin yüzlerini üzgün gördüm. Hassa alayı subaylarından ikisi, hüngür hüngür ağlıyorlardı. Gerolştayn halkı, kızımı tapınırcasına seviyorlar. Herkes, onun manastıra girip rahibe oluşunu, kendisinde doğuştan bu işe bir kabiliyet bulunuşuna yoruyor... Fakat herkes de bu kadar güzel ve melek huylu bir kızın manastıra kapanma kararından son derece üzgün...

Ayin başladıktan az sonra Mari, büyük kürsü salonuna girdi. Bütün oturulacak yerlere rahibeler yerleşti. Baş tarafta manastır müdürü Prenses Julyana oturmuştu. Ortalıkta derin bir sükût hasıl oldu. Sonra Prenses Julyana, heyecanlı bir sesle söze başladı:

– Sevgili kızlarım. Yaşım, artık bana eski faaliyet imkânını vermiyor. Bu yüzden, memur edilmiş olduğum vazifeyi, benden daha genç bir kızıma bırakmak zaruretini hissediyorum. Bundan bir hafta önce kızlarımdan kimin valideliğe seçileceğine dair, herkesin oyunu gizli olarak vermesini istemiştim. Verilen gizli oylar toplandığı vakit ruhani reisimiz Arşevek Hazretlerinin huzurunda yapılan tasnifte, bütün kızlarımın hep birlikte, Gerolştayn Prensesi Amelya'yı valideliğe seçtikleri neticesini elde ettik.

Manastır direktörü validenin bu sözleri, kilisede bir fısıltı sedası esmesine sebep oldu. Oradaki merasimde sadece kızımın rahibeliğe tayini mevzu bahis olacağını sanırken, birdenbire kendisinin manastır müdireliğine seçildiğini öğrenmek, beni son derecede hayrette bırakmıştı.

Hemen Mari'nin oturduğu tarafa baktım. Bütün rahibelerin gözleri de ona dikilmişti. Mari, hayret içindeydi ve sapsarı kesilmişti. Yavrumun dizleri titriyor olacaktı. Çünkü mermer sütunlardan birine dayandığını ve kendini tutmaya, iskemlesinden kaymamaya çalıştığını sezdim.

Prenses Julyana, tekrar yüksek sesle hazırına sordu:

– Sevgili kızlarım, içinizde valideliğe en layık olanınızın Prenses Amelya olduğuna hepiniz inanıyor musunuz? Hepinizin manevi reisliğini ona vermeyi kabul ediyor musunuz?

Rahibeler hep bir ağızdan söylendiler:

– Seçimimde tamamen hür ve müstakil olarak hemşire Amelya'yı valideliğime ve manevi reisliğime seçtim ve seçiyorum!

Zavallı kızım, müthiş bir heyecan içinde oturduğu yerden kayarak diz üstü çöktü. Manastır baş rahibesi kendisine yürüdü ve elinden tutarak kendi oturduğu yere getirmek, oturtmak istedi:

– Kalkınız kızım! Size ait olan yere oturacaksınız!

Mari, titrek birkaç adım attı. Sonra salonun ortasına kadar gelerek baş rahibeye:

– Beni affediniz muhterem valide dedi, kardeşlerime söyleyeceklerim var!

– Evvela başrahibe kürsüsüne çıkınız da sonra söylersiniz.

Mari duraladı. Yalvaran bakışlarını baş rahibeye çevirdi:

– Aziz valide... Ben o yere layık değilim!

– Fakat kardeşleriniz sizi oraya seçtiler kızım.

Mari duralıyor, titriyor, rengi kaçmış yüzünde gözlerinden başka hiçbir canlılık görülmüyordu. Nihayet:

– Evvela ben bir itirafta bulunacağım aziz valide! dedi. Ondan sonra...

Fakat aynı anda sustu. Gözleri benim locamdan tarafa dönmüş, baktığımı görmüştü. Birdenbire, eğer mazisine ait bir şey söylerse bu itirafın yalnız kendini değil, beni de utandıracağını düşündü. Çünkü ben Mari'nin mazisi hakkında daima yalan söylememiş, onun annesinin dizinin dibinden ayrılmadığını her fırsatta tekrarlamamış mıydım? Bütün bunları bir anda düşünmüş olacak ki sözlerine devama cesaret edemedi. Beri yanda baş rahibe de şöyle diyordu:

– Hemşireleriniz sizi el birliğiyle baş rahibeliğe seçtiler. Kendinizi bu kadar hakir görmeyin. Sizin, dünya zevklerini tatmış olmanız, bu zevkleri reddedip aramıza katıldığınız anda bir suç olmak hassasını kaybeder. Manastır baş rahibeliğine Prenses Amelya değil hemşire Amelya seçilmiştir. Burada geçerli olan şey, sadece sizin manastıra girdiğiniz andan itibaren göstermiş olduğunuz dindarlık ve iyi ahlaktır. Çünkü bizim için sizin hayatınız, ayağınızı Tanrı'nın evine attığınız andan itibaren başlamaktadır. Bu evde ispat etmiş olduğunuz meziyetler, bundan evvelki kabahatleriniz ne kadar büyük olursa olsun Tanrı'nın gözünde hepsini affettirir kızım!

Prenses Julyana'nın bu sözleri, Mari'ye son derecede tesir etmiş göründü. Çünkü siz de bilirsiniz ki Klemans, Mari, mazinin hiçbir suretle unutulup silinemeyeceği fikrindedir. Böylece baş rahibenin telkinleri, kızımın düşüncelerini kökünden sarsmıştı. Fakat çektiği heyecanın kendisini bitkin bir hâle getirdiği de gözle görülmeyecek gibi değildi. Bana,

rengi daha ziyade sararmış, dudakları daha fazla solmuş gibi göründü ve bir deri bir kemik kalmış ellerini, iki üç defa alnında gezdirdi.

Prenses Julyana tekrar söze başlayarak:

– Ümit ederim ki sözlerimi iyice kavradınız! dedi. Bu itibarla kardeşlerinizin size gösterdikleri itimadı reddetmek suretiyle onların kalplerini kırmayacağınızı umarım.

Kızım, bu sözlere, bütün dikkatimi sivrilten zayıf bir sesle:

– Hayır, aziz valide! dedi. Şimdi artık kabul edebilirim. Fakat kendimi çok yorgun ve biraz da rahatsız hissettiğim için, manastır müdürlüğüne tayinim merasiminin birkaç gün sonraya ertelenmesini rica etmek istiyorum.

– Pekâlâ kızım... İstediğiniz gibi yaparız. Yalnız, şimdilik baş rahibelik alametleri olan bu halkayı ve şu zinciri alarak yerinize oturunuz da kardeşleriniz, alışılmış olan kısa merasimi yerine getirsinler.

Ve baş rahibe, genç kızın parmağına mukaddes yüzüğü geçirerek, kendisini bir türlü oturmak istemediği koltuğa götürdü. Bundan sonraki hadiseler, basit ve dokunaklı oldu.

Kızımızın bir tarafında dua rahibi ve öbür tarafında da Prenses Julyana oturdu. Bütün rahibeler, teker teker giderek Mari'nin elini saygı içinde öptüler.

Biçare evladımın heyecanının dakikadan dakikaya arttığını görüyordum. Nitekim bu seremoni sona ermeden Mari'nin artık tahammül edemediğini ve birdenbire bayıldığını gördük. Ne kadar dehşet içinde kaldığımı tasavvur edebilirsiniz! Kızımı hemen baş rahibenin dairesine taşıdık.

David, henüz manastırda bulunduğu için süratle koşup tedaviye koyuldu. Keşke bana doğruyu söyleseydi! Öyle yapmadı. Kızımın bu buhranının, manastırdaki daimî oruç ve devamlı uykusuzluklar yüzünden zayıf düşmesinin bir neticesi olduğunu izah etti... İnandım. Çünkü Mari'nin rengi fevkalade soluk olmakla beraber, ayıldığı vakit, büyük bir sıhhatsizliğe delalet eder bir hâli yoktu. Hatta, yüzünde beliren melekâne bir ışık, bilhassa dikkatimi çekmişti. Fakat onun bu sakin hâli, beni ürkütmüyor da değildi. Kendi kendime: "Sakın başka bir kurtuluş yolu daha tasarlamaya başlamış olmasın?" diyordum.

O ayıldığı sırada odada kimse kalmadığı için kızımla baş başaydım. Bir an, beni sessiz sedasız seyrettikten sonra:

– Zavallı babacığım! diye söylendi. Yaptığım nankörlüğü affedecek misiniz? O müthiş itirafa başlayacağım sırada gözlerinizle bana yalvardığınızı unutabilecek misiniz?

– Sus Mari!

O acı acı sözüne devam etti:

– Beni nasıl bir uçurumdan kurtarmış olduğunuzu herkese söylerken aynı zamanda sizin sırf bana olan muhabbetiniz yüzünden saklamış olduğunuz bir sırrı meydana vuracağımı nasıl akıl edemedim? Bu itiraf aynı zamanda sizin bana layık gördüğünüz parlak bir hayat uğrunda göze aldığınız yalanı açığa vurmak demek olmayacak mıydı? Sizi küçültmek demek olmayacak mıydı? Allah'ım, beni affedebilecek misiniz?

Cevap veremedim. Dudaklarımı alnına yapıştırdım. Gözyaşlarım yüzünü ıslattı. Sonra elimi birçok kereler üst üste öptü ve:

– Şimdi daha iyiyim babacığım! dedi. Artık bütün dünya için ölmüş bir mahlukum... Fakat bu hayattan ayrılmadan ve manastıra gömülmeden önce, bazı tanıdıklarıma, birkaç kıymetsiz şeyimi hediye etmek isterdim... Buna izin verir misiniz?

– Neden vermeyeyim kızım? dedim. Fakat bu işlere nasıl olsa vaktin vardır. Bunları daha sonraya bıraksan iyi olmaz mı Mari?

– Elbette! Henüz yaşayacak vaktim var, dedi.

Ve bu sözü öyle bir eda ile söyledi ki içim titredi. Yüzüne daha dikkatle baktım. Fakat endişemi haklı çıkaracak hiçbir alamet sezemedim. O devam etti:

– Elbette daha vaktim var. Fakat bugün artık beni dünyaya bağlayan bütün şeyleri koparmak istiyorum baba. Bir daha bunlarla uğraşmamak istiyorum. Rica ederim, buna razı olun!

– Emret kızım ne istersen yapayım!

– Sevgili annemin benim gergefimle, işlemeye başladığım ve yarım kalmış olan işlemeyi bir hatıra olarak saklamasını isterdim.

– Peki kızım... Zaten senin saraydaki dairen hâlâ bıraktığın gibi duruyor. El bile sürülmedi. Sana ait olan her şeye mukaddes gözü ile bakıyoruz. Klemans, bu hediyene çok sevinecek...

– Size gelince babacığım... İçine gömülüp, derin derin düşündüğüm, hülyalar kurduğum abanoz koltuğumu da siz alın!

– Baş üstüne evladım... Onu kendi koltuğumun yanına, çalışma odama koydurtacağım. Her gün seni yanımda görüyor gibi olacağım evladım.

Gözlerim yaşarmıştı. Kızım devam etti:

– Kullanmakta olduğum yazı takımını, Madam Jorj'a bırakmak istiyorum. Çünkü yazı yazmasını bana ilk öğreten o oldu. Bukeval'in muhterem rahibine de yatağımın başucundaki İsa heykelini hediye edeceğim.

– Peki çocuğum...

– Alnıma taktığım inci şeridini Rigolet'e gönderiniz. Sonra eğer Marsiyal'in karısı Dişi Kurt'un adresini de biliyorsanız, hayatımı kurtarmış olan o cesur kadına, boynumda takılı gezdirdiğim altın haçı gönderiniz. İşte babacığım... Mari'nin dostlarına bırakacağı son hediyeler de bunlardır.

– Bütün bunlar yapılacak evladım! Fakat unuttuğun kimse kalmadı mı acaba?

– Bilmem! Kimse kalmadı galiba babacığım!

– Hele bir düşün bakalım... Sen manastıra girdikten sonra babanla annen kadar üzgün olan biri daha yok mu?

Zavallı kızım, kimi dediğimi anladı. Soluk yüzünde hafif bir kızartı belirdi.

– Ona da dua kitabımı göndermenizi rica ederim, dedi.

***

Rodolf'un mektubu burada kesilmiş, yarım kalmıştı. Sonda zorlukla okunabilen şu cümlelere rastlanıyordu:

"Klemans, Mörf benim mektubumu tamamlayacak... Aklım başımda değil... Delirecek gibiyim... Meğerse bütün ömrümce bu 13 son kânun ne meşum bir gün olacakmış!"

Bu mektubun sonu Mörf'ün el yazısı ile devam ediyordu:

Sayın Madam,

Haşmetmeabın emirleri üzerine bu acıklı hikâyeyi ben tamamlıyorum. Öyle sanıyorum ki Monsenyörün mektubu, sizi, gelecek müthiş hadiseye bir dereceye kadar alıştırmış olacaktır.

Prens, üç saatten beridir size yazmakta olduğu mektupla meşguldü ve bitirir bitirmez de derhâl gönderilmek üzere yan odaya geçip bana verecekti. Fakat tam bu esnada odama Prenses Julyana'nın perişan bir hâlde girdiğini gördüm. Prenses, heyecan içinde sordu:

– Haşmetmeab nerede?

– Yandaki odada. Düşes hazretlerine mektup yazıyorlar.

– Sir Valter... Monsenyöre müthiş bir haber vermek icap ediyor... Siz onun arkadaşısınız... Darbe sizden gelirse, daha kolay tahammül edebilir sanırım...

Derhâl anlamıştım. Manastır müdürü, aynı anda Prenses Amelya'nın da yavaş yavaş sönmek üzere bulunduğunu haber verdiği için, bu haberi benim vermeMin daha doğru olacağını aklım kesmişti. Üstelik Prensin hiç vakit kaybetmeden kızının yanına koşması lazım geldiğini de bildiğim için haberi verirken fazla vakit kaybetmenin de manası yoktu. Derhâl yan salona geçtim. Haşmetmeab, rengimin solukluğunu hemen fark ederek sordu:

– Bana fena bir haber vereceksin değil mi Mörf?

– Tamir kabul etmez bir felaket Monsenyör! Cesur olunuz!

Prens, haykırırcasına söylendi:

– Korktuğum başıma geldi!

Ve bir tek kelime daha söylemeden manastıra koştu. Ben de peşinden gittim.

Prenses Amelya, baş rahibenin dairesinden, kendi hücresine taşınmıştı. Başında bir rahibe bekliyordu ve bir saat kadar sonra arada bir kendisine bir lakırdı söyleyen prensesin sesinin gittikçe zayıfladığını fark etmişti. Hemen koşup baş rahibeye haber vermişti. Doktor David çağırılmıştı. Bir kordiyal vererek vaziyeti düzeltmeyi denediyse de beyhude olmuştu. Hastanın nabzı son derece zayıftı. Doktor bu hâli görünce, devamlı heyecanların Prenses Amelya'yı son derecede kudretsiz ve bitkin düşürdüğünü ve durumunun düzelmesi için hiçbir ümit kalmadığını bildirmişti.

Prens ve ben, bu sırada koşup yetişmiştik. Prenses Amelya, gayet mecalsiz ve hâlsizdi. Ellerinden birinde sıkı sıkıya tuttuğu bir şey vardı. Haşmetmeab bu avucu açınca, içinde kurumuş gül yaprakları ve yine kupkuru bir fidan çubuğu gördük. Gözleri yaşararak bana fısıldadı:

– Meyhaneci kadının kendisine vaktiyle hediye etmiş olduğu gül fidanının kurumuş parçaları... Demek onları şimdiye kadar saklamış...

Monsenyör, kızının yanında diz çöktü. Hıçkırıklar içinde seslendi:

– Kızım! Evladım!

Prenses, babasının sesini duydu. Başını hafifçe ondan tarafa çevirdi. Gözlerini açtı. Gülümsemeye gayret ederek zayıf bir sesle:

– Benim iyi kalpli babacığım, beni affet! dedi. Annem de... ötekiler de affetsinler!

Bunlar, prensesin son sözleri oldu. Bir saat kadar süren sakin bir ihtizar halinden sonra temiz ruhunu Tanrı'ya teslim etti.

Kızı, son nefesini verdiği vakit prens hiçbir şey söylemedi. Sükûneti ve sessizliği korkunçtu. Eliyle prensesin gözlerini kapattı. Birkaç defa alnından öptü. Büyük bir hürmetle ölünün avucundaki gül fidanının kuru parçalarını aldı ve hücreden çıktı. Peşinden gittim. Manastırın dışına çıktığımız vakit prens, haşmetmeabınıza yazmakta olduğu ve birkaç satır daha ilave etmeye çalıştıktan sonra ellerinin titremesi yüzünden başaramadığı yarım mektubu bana verdi:

– Yazamayacağım... dedi. Mahvoldum... Aklımı kaybedeceğim... Grandüşese, artık benim bir kızım olmadığını yaz!

Monsenyörün emirlerini yerine getirdim.

Haşmetmeabınızın, benim gibi eski bir emektara, süratle geri dönmelerini rica etmem için izin vereceklerini umarım... Tabii bu sürat, muhterem pederleri Kont Dorbinyi'nin sıhhatleri imkân verdiği nispette mümkün olacaktır. Burada bulunmanız, hiç şüphesiz Prens Hazretlerini teskin edecektir. Zira kızı, grandük ailesinin türbesine terkedilinceye kadar her gece başında beklemek istiyorlar.

Hazin vazifemi yaptım madam. Haşmetmeabınızın derin sadakat ve saygılarımı kabul edeceğiniz ümidindeyim.

Valter Mörf

***

Prenses Amelya'nın cenaze merasiminin yapılacağı günün gecesinde Klemans, babası ile beraber Gerolştayn'a

geldi ve böylece Rodolf, bedbaht kızı Mari'nin toprağa bırakıldığı gün yalnız kalmamış oldu.

SON

PARİS ESRARI

Joseph Marie Eugène Sue

"Paris Esrarı" adı ile Türkçeye çevirdiğimiz bu roman, 1842-1943 yıllarında Paris'te çıkmakta olan Journal des Debats, gündelik gazetesinde tefrika edildi. Gerolştayn Prensi Rodolf'un Paris'in izbe mahallelerinde, yardıma muhtaç insanlara yardım etmesi üzerine kurulu bu romanda Eugene Sue, Paris ayak takımının maceralarını, suçlarını gözler önüne sererek toplumsal düzenin bozukluklarını dile getirir. "Les mysteres de Paris" neden böyle bir başarı kazandı? Bunu, romanı okuyup bitirdikten sonra anlayacaksınız. Bazıları, bunun sebebini bu romanın dünyanın ilk tefrika romanı oluşunda sezerler. İçindeki vaka, entrika ve tip zenginliği bakımından "Paris Esrarı"ndan on romanlık mevzu çıkar! diyenleri, siz de haksız bulmayacaksınız. Romanın yazarına gelince, asıl adı Marie-Joseph Sue olan bu zat, bütün eserlerine Eugene Sue imzasını atıyordu. Kendisi Prens Eugene de Beauharnais ile meşhur İmparatoriçe Josephine'in torunuydu ve çok kibar bir aileye mensuptu. 1804 yılında Paris'te doğmuş ve 1857 yılında Annecy'de ölmüştür. Asıl mesleği cerrahlıktı. 21 yaşında gemilerde doktorluğa başlamış fakat 1829'da istifasını vererek denizciliğe ait romanlar yazmaya başlamıştı.

Siz de Yazar Olmak İster misiniz?

DORLION

İnternet satış: www.insancilkitap.com
facebook.com/dorlionyayinlari
instagram.com/dorlionyayinlari
twitter.com/dorlionyayin

ISBN: 978-625-419-121-3